Traducere: Cristian Mareş

Foto coperta 1:
Escadronul 2 din Regimentul 2 Călăraşi, înfrunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marş în avangarda Diviziei 16 Infanterie Motorizată germană în Stepa Kalmucă

\
Cdilura Marisl

Baia Mare, Maramureş – RO Str. M. Sadoveanu Nr. 13 tel: 0723/570248, 0362/800812 e-mail: edituramarist@gmail.com

www.marist.ro

- Toate drepturile rezervate -

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României EMILIAN, ION VALERIU

Cavalerii Apocalipsei / Ion V. Emilian. – Baia Mare : Marist, 2020

ISBN 978-606-8801-23-0 821.135.1

De ce „Istoria adevărată”?

La treizeci de ani de la revoluţie s-ar putea crede că pecetea impusă de peste patru decenii de minciuni şi deformări produse de propaganda comunistă a avut timp

DESPRE COLECŢIA ISTORIA ADEVĂRATĂ

să se şteargă, iar românii să poată să-şi descopere adevărata istorie, de care pot fi mândri, şi care îi poate face să stea drepţi cu fruntea sus, între naţiunile libere ale Europei şi ale lumii. Dar, din păcate, şi din diferite motive, nu a fost aşa. Lucrările de pe istoria frământată a naţiunii române continuă să fie ridicat, prea puţine lucrări serioase şi bine documentate, lipsite de subiectivitate, apărând să arunce lumină asupra aspectelor cvasinecunoscute ale luptelor pentru idealurile naţionale, asupra imenselor jertfe şi suferinţe îndurate de poporul român pe drumul spinos şi întortocheat spre atingerea ţelurilor sale.

încă rămân nenumărate episoade eroice, epice, de care fiecare popor ar fi mândru să le înscrie în panoplia realizărilor sale. Prin necunoaşterea lor condamnăm adevăraţi eroi, cu tot sacrificiul lor, la o uitare nedreaptă, şi atât mai dureroasă cu cât este dublată de o ignoranţă totală asupra subiectului în discuţie.

Fie că vorbim despre măreţe fapte de arme, de eroism, curaj sau rezistenţă îndelungată împotriva unor sorţi mai mult decât potrivnici, avem datoria să le cunoaştem, să le apreciem şi să le lăsăm moştenire copiilor noştri ca nişte adevărate pilde despre cum au fost şi ce au făcut români adevăraţi, care nu s-au gândit atunci la ei şi la binele lor, ci la urmaşii care ar fi trebuit să trăiască într-o ţară mare, liberă şi frumoasă, aşa cum au visat-o ei. Fie că vorbim de moţii neînfricaţi care l-au urmat pe Avram Iancu în citadela de neînvins a Apusenilor, fie de luptători în războaie sau de cei care au rezistat în munţi cu arma în mână împotriva comunismului, pe toţi i-a animat singur gând: iubirea faţă de ţara şi naţiunea română. Ignorarea sau uitarea faptelor acestor martiri ai cauzei românismului ar

Foto coperta 1:
Escadronul 2 din Regimentul 2 Călăraşi, înfrunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marş în avangarda Diviziei 16 Infanterie Motorizată germană în Stepa Kalmucă

Traducere: Cristian Mareş

Editura Marist

Baia Mare, Maramureş – RO Str. M. Sadoveanu Nr. 13 tel: 0723/570248, 0362/800812 e-mail: edituramarist@gmail.com

www.marist.ro

- Toate drepturile rezervate -

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României EMILIAN, ION VALERIU

Cavalerii Apocalipsei / Ion V. Emilian. – Baia Mare : Marist, 2020

ISBN 978-606-8801-23-0 821.135.1

De ce „Istoria adevărată”?

La treizeci de ani de la revoluţie s-ar putea crede că pecetea impusă de peste patru decenii de minciuni şi deformări produse de propaganda comunistă a avut timp să se şteargă, iar românii să poată să-şi descopere adevărata istorie, de care pot fi mândri, şi care îi poate face să stea drepţi, cu fruntea sus, între naţiunile libere ale Europei şi ale lumii. Dar, din păcate, şi din diferite motive, nu a fost aşa. Numărul petelor albe de pe istoria frământată a naţiunii române continuă să fie ridicat, prea puţine lucrări serioase şi bine documentate, lipsite de subiectivitate, apărând să arunce lumină asupra aspectelor cvasinecunoscute ale luptelor pentru idealurile

DESPRE COLECŢIA ISTORIA ADEVĂRATĂ

naţionale, asupra imenselor jertfe şi suferinţe îndurate de poporul român pe drumul spinos şi întortocheat spre atingerea ţelurilor sale.

încă rămân nenumărate episoade eroice, epice, de care fiecare generaţie trebuie să aibă cunoştinţă în panoplia realizărilor sale. Prin necunoaşterea lor condamnăm adevăraţi eroi, cu tot sacrificiul lor, la o uitare nedreaptă, şi atât mai dureroasă cu cât este dublată de o ignoranţă totală asupra subiectului în discuţie.

Fie că vorbim despre măreţe fapte de arme, de eroism, curaj sau rezistenţă îndelungată împotriva unor sorţi mai mult decât potrivnici, avem datoria să le cunoaştem, să le apreciem şi să le lăsăm moştenire copiilor noştri ca nişte adevărate pilde despre cum au fost şi ce au făcut români adevăraţi, care nu s-au gândit atunci la ei şi la binele lor, ci la urmaşii care ar fi trebuit să trăiască într-o ţară mare, liberă şi frumoasă, aşa cum au visat-o ei. Fie că vorbim de moţii neînfricaţi care l-au urmat pe Avram Iancu în citadela de neînvins a Apusenilor, fie de luptători în războaie sau de cei care au rezistat în munţi cu arma în mână împotriva comunismului, pe toţi i-a animat singur gând: iubirea faţă de ţara şi naţiunea română. Ignorarea sau uitarea faptelor acestor martiri ai cauzei românismului ar fi pentru ei ceva mai presus de suprema umilinţă. Nu s-au plecat în faţa duşmanilor superiori din toate punctele de vedere, ca şi număr, armament, echipare sau pregătire, dar suntem convinşi că evitarea pomenirii faptelor lor de către urmaşi le-ar provoca de dincolo de mormânturi o suferinţă chiar mai mare decât cea din timpul vieţilor şi încercărilor lor supreme.

În acest spirit, editura a lansat această colecţie intitulată „Istoria adevărată”, ce va cuprinde memoriile şi mărturiile participanţilor la evenimente, fără a le da vreo interpretare partizană.

În concluzie, citiţi şi aflaţi ceea ce a fost şi va rămâne istoria noastră adevărată!

Titluri apărute în colecţia **ISTORIA ADEVĂRATĂ**

1. Elie Bufnea – Cruciaţi, tirani şi bandiţi, voi I, în Rusia sovietelor
2. Elie Bufnea – Cruciaţi, tirani şi bandiţi, voi II, în Siberia lui Kolceak

3. Simion Ghişa – Luptele românilor cu bolşevicii în Siberia (1918-1920)
4. General Gheorghe Mărdărescu – Campania pentru desrobirea Ardealului şi ocuparea Budapestei (1919) şi alte mărturii
5. Elie Bufnea – Revoluţia de eliberare naţională a Transilvaniei şi Unirea (1914- 1918)
6. Dumitru Teodorescu – Mândria vânătorului de munte, Memorii de război
7. Mihail Văgăonescu – Viaţa în război, însemnări zilnice de pe front (1916- 1918)

www.marist.ro

CAVALERII APOCALIPSEI

Cuvânt înainte la prima ediţie în limba română

Este o onoare şi un privilegiu pentru Editura Marist să ofere cititorilor români, pentru prima dată în limba română, memoriile de război ale lui Ion V. Emilian, un adevărat Cavaler al Apocalipsei. Pentru prima oară în limba română, deoarece aceste memorii au apărut în franceză în 1974, apoi în germană şi spaniolă (ambele în 1977), dar mai puţin în română, limba ţării sale pe care a iubit-o nespus şi pentru care a luptat şi şi-a vărsat sângele, alături de Călăraşii săi iubiţi, care ar fi rămas anonimi fără amintirile lui Ion V. Emilian.

Ion V. Emilian este un personaj aparte, deosebit faţă de oricare altul care şi-a scris memoriile de război, amintirile din cea mai crudă şi intensă conflagraţie ce a cunoscut-o omenirea, numită acum al doilea război mondial. Nu numai din cauza faptului că a luptat în unele dintre cele mai dure bătălii ce le-a cunoscut acest conflict unic în istoria războaielor, dar şi prin faptul că amintirile sale acoperă un interval mult mai larg, de la cedarea Basarabiei din 1940 până la începuturile Războiului Rece, în anii '60, dar şi cu flash-back-uri mult în urmă. în toate aceste evenimente implicat direct, un luptător în prima

linie până la ultima suflare, un războinic al timpurilor moderne.

E suficient să facem o scurtă sinteză, Frontul de Est, din Bucovina, Ucraina, pe Nipru, Bătălia de la nord de Marea de Azov până în Crimeea, luptele contra partizanilor, dealul Kiet, peninsula Taman, apoi Caucazul şi Stepa Kalmucă, bătăliile pentru despresurarea Stalingradului ca şi acoperire pentru Grupul Hoth, luptele de apărare şi multe altele. Apoi, implicarea în actul de la 23 august 1944, Frontul de Vest, epopeea de pe Mureş, Ungaria şi Cehoslovacia. De parcă nu era destul, Waffen SS în Austria, apoi lagărele americane de prizonieri şi activitatea în serviciile de informaţii ale armatei americane în zorii Războiului Rece. Fără îndoială, veţi descoperi aici un James Bond român, atâta doar că cele povestite de el sunt reale, inclusiv tentativele de răpire şi de asasinat împotriva sa puse la cale de NKVD, pentru care a fost ani în şir o problemă insurmontabilă, pentru rezultatele sale în munca de informaţii, dar nu numai informaţii, ci şi confruntări directe cu agenţii NKVD. Cum spunea el însuşi, un Cavaler din Umbră.

Da, acesta este termenul, Ion V. Emilian a fost un Cavaler. De la vârsta de cinci ani, în 1911, de când a încălecat prima oară, el şi-a dorit să fie Cavaler. Chiar dacă valurile vieţii vor face ca în perioada interbelică să devină avocat, chiar şi prefect, chemarea îl va aduce în rândul cavaleriei române, în Regimentul 2 Călăraşi, alături de care va parcurge drumul de foc şi sânge, începând cu cedarea Basarabiei din 1940, la Cetatea Albă, până în Cehoslovacia, în 1945, si mai departe, în Waffen SS.

Din amintirile lui Emilian desprindem dragostea lui de ţară, de România, o iubeşte ca şi pe o persoană, dar şi dragostea lui faţă de cai, de libertate, dar şi faţă de oamenii săi, ţărani simpli veniţi voluntari în rândurile Călăraşilor, pe care totdeauna îi identifică cu locul naşterii, conferindu-le astfel un titlu de nobleţe. Pentru el, aceşti cavalerişti ţărani sunt la nivelul Cruciaţilor din vremurile apuse, porniţi într-o Cruciadă împotriva bolşevismului, ideologia înrobitoare ce încerca, şi a reuşit mai apoi să cuprindă jumătate din întreaga Europă. De

aceea ei sunt Cavaleri, nu ţărani călare. Nu întâmplător, referindu-se la ei, la tradiţiile lor, notează termenul de Călăraşi cu literă mare, la fel ca şi cel de Cavaleri.

în memoriile sale, Ion V. Emilian este foarte dur şi foarte sincer. Am publicat la editura noastră multe memorii de război, am studiat altele, atât ale românilor, cât şi ale străinilor, dar nu am găsit în niciunele dintre acestea o atâta sinceritate şi o descriere mai reală a atrocităţilor războiului. Pur şi simplu, tot ce scrie Emilian este mai mult decât cutremurător. Este îngrozitor! Şi toate acestea el le-a văzut şi le-a trăit! De la civilii bombardaţi la răniţii mutilaţi sau crucificaţi, parcă ni se desfăşoară în faţa ochilor un film de groază! Iar scenele de luptă sunt cele mai cutremurătoare posibile, nici chiar cel mai realist film de război nu a putut cuprinde în imagini cele descrise de Ion V. Emilian în cuvinte, şi sunt scene pe care el însuşi le-a trăit! Este războiul dur şi brutal peste limitele imaginabilului.

Ion V. Emilian este sincer şi cu el însuşi, când recunoaşte că sub un bombardament de artilerie sovietic şi-a pierdut controlul sfincterelor şi şi-a umplut pantalonii de materii fecale, dar şi că după vederea răniţilor români rămaşi în urmă, ucişi în chinuri de către sovietici, a ordonat înaintea atacului: *cel ce ia vreun prizonier îl ucid cu mâna mea!* Sincer până la capăt, descrie execuţia cu propria lui mână a unor ruşi ce au ridicat mâinile. Aşa ceva nu veţi găsi în nicio ui.ilare a unor memorii de război. Dar este războiul adevărat, războiul total, aşa cum nu-l veţi vedea în filme sau cărţi. Este adevărul, ,is;i cum a fost, descris cu realism, duritate şi sinceritate de un om, un < .ivaler care şi-a dus povara până la capăt.

în zeci de bătălii, inclusiv în lupte corp la corp, reuşeşte să м ape teafăr, în timp ce în jurul său se prăbuşesc prieteni şi cunoscuţi. Asia i-a atras porecla dată de unul dintre subordonaţi, cea de *Piele de I hac,* poreclă care s-a transmis mai sus, fiind cunoscut aşa până la Siatul Major. Nici el nu-şi poate explica cum a scăpat teafăr din atâtea lupte (deşi a fost rănit de două ori, dar nu grav, şi a putut reveni în luptă), dar această faimă de invulnerabil s-a transmis mult după în- i lieierea războiului. într-o tentativă eşuată a NKVD-ului de a-l răpi în 1949, a fost găsit un raport detaliat despre el, iar la

final era scris: *Notă importantă: Pare a fi protejat de şansă.*

Protejat de şansă, noroc sau nu, Ion V. Emilian a luptat pe toate fronturile unde ţara sa l-a trimis. A luptat cu eroism şi abnegaţie şi a fost rănit de trei ori. Pentru faptele sale de arme a fost decorat cu Crucea de Fier şi Ordinul Mihai Viteazu, chiar şi cu o importantă decoraţie sovietică, citat de paisprezece ori, dar a dispreţuit profund toate acestea, considerându-le nemeritate, deoarece cei ce le merită cu adevărat *dorm sub cruci de lemn.* Totuşi, poartă decoraţiile atunci când trebuie, uneori la cererea subordonaţilor, cum a fost cazul cinei de pe front cu ofiţerii maghiari din Batalionul 16 Husari, condus de liul ministrului apărării de la Budapesta, când toţi aceştia nu aveau ochi decât pentru Crucea lui de Fier, pe care niciunul nu o avea. Cum i-a spus Garbiş, *lăsaţi să vadă că nu suntem nişte fitecine!*

Călăraşii săi nu au fost nişte fitecine. Au luptat şi au jalonat cu sângele şi trupurile lor sfârtecate de explozii, doborâte de rafale de mitraliere, ciuruite de gloanţe, călcate de tancurile T-34, străpunse de baionete, drumul de foc şi sânge al Regimentului 2 Călăraşi, de la Prut, din Bucovina, peste Nistru, peste Bug, la Nipru, la Mihailovka, apoi peste Nipru, în Bătălia de la nord de Marea de Azov, apoi pătrunderea în Crimeea, marile bătălii de aici, rezistenţele la debarcările ruşilor, luptele cu partizanii, efortul şi ruperea frontului spre Kerci, apoi Kuban, Stepa Kalmucă, luptele pentru Stalingrad... Pe frontul de vest, vor lupta în Transilvania, la Oarba de Mureş, în Ungaria şi Cehoslovacia, un regiment de eroi, Călăraşi voluntari, care şi-au lăsat căminele să lupte pentru România. Până la capăt, până la ultima suflare.

Au fost scene ne neînchipuit, poate anacronice, care credeam că nu mai sunt posibile în războiul modern al acelor vremi, alături de scenele crude caracteristice, dar de o duritate extremă: şarje de cavalerie cu sabia în mână, atacuri asupra tancurilor, asupra cazematelor, marşuri călare epuizante prin deşert sau viscol, rezistenţe disperate contra valurilor infanteriei sovietice, lupte crude la baionetă sau cu chiar cu sabia, ca şi acum sute de ani, totul într-o derulare rapidă ca şi secvenţele unui film cinematografic, momente de groază, durere, foc

şi oţel, explozii şi rafale de mitralieră, lovituri de sabie şi înjunghieri de baionetă.

În Cehoslovacia, pe o poziţie presărată cu cadavrele românilor, de unde nu puteai înainta fără să calci peste carne românească ucisă la ordinele absurde sovietice de atac frontal, Ion V. Emilian ia o decizie pe care o gândea demult.

Anticomunismul său profund, încă din vremea în care era militant al L.A.N.C. (Liga Apărării Naţional Creştine, condusă de profesorul A. C. Cuza, din care s-a desprins mişcarea lui Corneliu Zelea Codreanu în 1927) îl face să privească, pe bună dreptate, bolşevismul ca şi cea mai mare ameninţare la adresa Europei. Actul de la 23 august 1944 îl consideră o trădare, fiind de părere că se putea rezista în Moldova în 1944 până la obţinerea unor concesii favorabile de către sovietici la intervenţia Aliaţilor. Mai departe, pe Frontul de Vest, vede cum românii sunt sacrificaţi sub conducerea sovietică prin atacuri frontale fără sens contra poziţiilor întărite germane, ca şi la Oarba de Mureş, doar pentru a fi anihilaţi şi pedepsiţi pentru campania din est, dar şi pentru a distruge forţa militară română pentru a fi mai uşoară înrobirea ţării de către sovietici, din moment ce puterea militară este distrusă, la fel cum au fost luaţi prizonieri peste 130000 de militari români în Moldova după 23 august 1944. Martor la masacrele românilor ordonate de sovietici la Oarba de Mureş, dar şi în alte locaţii, prin împingerea lor la atacuri sinucigaşe contra unor poziţii întărite germane, chiar şi în Cehoslovacia, la 27 ianuarie 1945, când i se ordonă un astfel de asalt fără şanse pentru oamenii săi, decide să treacă de partea cealaltă. Şi o face, alături de 119 Călăraşi ai săi, cei care doreau să plece la atac cu armele în bandulieră, ştiind că sunt sacrificaţi fără rost în faţa unei poziţii de necucerit, la fel cum în faţa lor zăceau cadavrele a mii de români ucişi.

Referitor la această parte a memoriilor sale, el relatează cum că soldaţii erau reticenţi să lupte contra foştilor aliaţi germani, dar acest lucru este oarecum inexact. Soldaţii români, în ciuda divergenţelor, reale, cu noii aliaţi sovietici, doreau să se bată pentru eliberarea în ududului Transilvaniei. Doreau să o facă pentru a recupera

această bucată de teritoriu românesc, la fel cum s-au bătut pentru Basarabia и nordul Bucovinei în 1941.

Ion V. Emilian vorbeste prea putin despre asta în memoriile ■.. i ic, insistă mai mult asupra ezitării soldaţilor şi ofiţerilor români de a lupta împotriva foştilor aliaţi alături de care s-au bătut timp de trei ani. Toii îşi, spune despre momentul în care au trecut noua graniţă impusă l.i 1940, şi despre momentul în care au trecut graniţa adevărată, cea din 1918, impusă de tratatul de la Trianon. Iar în ziarul său apărut ulterior în exil, va scrie numeroase articole despre dreptul românilor .isupra Transilvaniei.

Adevărul este că această ediţie era destinată cititorului fran- ıтz, prea puţin familiarizat cu detaliile istoriei românilor. Scopul era, în 1974, când opinia publică franceză era destul de favorabilă URSS, la fel ca şi din 1945 încoace, de a justifica ceea ce a făcut ulterior. Referitor la opinia publică franceză, să ne amintim că memoriile lui (Constantin Virgil Gheorghiu, apărute în Franţa, au fost combătute de presa franceză, pe motiv că el scrie că în 1941 a fost îndrumat de un ofiţer german în Chişinău spre destinaţia sa, lucru imposibil pentru francezi din moment ce toată lumea ştia că germanii sunt răi! De aceea nu a insistat pe problema transilvană, ci mai mult pe dilema morală a loialităţii faţă de fostul aliat, iar pentru a-şi justifica acţiunile ulterioare, a insistat pe faptul că soldaţii erau loiali vechiului aliat.

Cert este faptul că, în ianuarie 1945, împreună cu 119 dintre Călăraşii săi, prinşi între dilema de a fi ucişi într-un atac frontal fără speranţă împotriva unei poziţii inexpugnabile germane, ordonat de către sovietici, sau a trece la germani, Ion V. Emilian alege împreună cu Călăraşii săi varianta a doua. O acţiune poate unică în istoria războaielor, au trecut dincolo.

De aici începe un alt traseu al destinului lui Ion V. Emilian. De la început a avut o relaţie specială, fiind bine cunoscut liderilor militari români, dar şi germani, cu care s-a întâlnit şi a discutat în timpul campaniei din est, cum ar fi generalul Manstein, care l-a decorat personal cu Crucea de Fier, sau cu Joseph Sepp Dietrich, conducătorul Diviziei Blindate *Leibstandarte Adolf Hitler*. Astfel, după numeroase peripeţii, descrise în amănunt în

memoriile sale, îl vedem pe Ion V. Emilian Hauptsturmfiihrer în Waffen SS unde luptă în Austria împotriva unei Divizii de Gardă sovietice. Capitularea Germaniei îl face să încerce să se strecoare spre vest, împreună cu grupa sa, către Spania, la sugestia subordonaţilor săi, verii olandezi Van Houten, deţinătorii mărcii de cacao şi astăzi consumată şi celebră.

Capturaţi de americani, vor trăi tragedia lagărelor americane, unele dintre ele rivalizând în brutalitate şi mizerie cu cele sovietice, fapt despre care nu se povesteşte deloc în ziua de astăzi. Generalul Patton va interveni direct aici. Emilian ajunge din lagăr în lagăr, dar va continua cum poate propaganda anticomunistă. Are surpriza să fie cerut de comisia română de repatriere, reuşeşte să evite capcana, şi continuă propaganda anticomunistă în lagărele de refugiaţi din Austria.

Pe lângă cea a comuniştilor, activitatea sa atrage atenţia serviciilor secrete ale armatei americane, care îl abordează, astfel că ulterior Ion V. Emilian ajunge un important agent de informaţii, aducând servicii de nepreţuit americanilor în lupta cu NKVD-ul rusesc, primele confruntări de la începutul Războiului Rece. Da, Ion V. Emilian a fost un James Bond român, cu acţiuni directe sau culegere de informaţii, conducând reţele de informaţii, sau de extragere a unor personalităţi din teritoriul ocupat de Armata Roşie. Mulţi dintre membrii de seamă ai emigraţiei româneşti în Occident îşi datorează salvarea de dincolo de Cortina de Fier reţelelor instituite şi coordonate de Ion V. Emilian, mulţi recunoscând public asta. A luptat pe frontul invizibil la fel cum a luptat pe front în război, cu dăruire şi abnegaţie, cu toată puterea şi energia. Iar asta i-a atras duşmănia NKVD-ului, care va pune la cale mai multe încercări de răpire sau de asasinare. Toate eşuate, cu pierderi grele pentru iniţiatori.

Dar răzbunarea comuniştilor nu se va lăsa aşteptată, fratele său cade victimă nevinovată în 1949, executat de comunişti la Bucureşti, iar în 1962, mama sa, în vârstă de 86 de ani, este ucisă de o maşină neagră a Securităţii.

Doar ca şi răzbunare şi ca să-i închidă gura lui Ion V. Emilian, care publică un ziar anticomunist în exil, numit *Stindardul*, care apare până în 1985, anul morţii sale în Germania Federală.

În cele 45 de ani de apariţie ai *Stindardului,* apărute între 1953 şi 1985, ziar al exilului românesc, apărut cu mari greutăţi şi doar cu sprijinul material al românilor din afară, Ion V. Emilian, ca şi director şi redactor şef, oferă analize atente şi pertinente ale epocii şi ale României supuse regimului comunist, plus memorii nepreţuite ale participanţilor români la marea conflagraţie mondială refugiaţi în Occident, multe din ele unice, reuşind astfel să salveze pentru posteritate fapte şi evenimente care altfel ar fi fost pierdute.

Pierdute pentru noi ar fi fost şi memoriile sale, apărute acum l<) de ani şi aproape de negăsit, dacă nu am fi reuşit să obţinem cu j.'i ru un exemplar de la un anticariat parizian, după ce am aflat po- vrstea lui de la un prieten al editurii noastre, domnul Radu Greu- i canu din Canada, care a avut amabilitatea să ne pună la dispoziţie şi unele copii din *Stindardul.* îi mulţumim pe această cale, la fel cum îi mulţumim pentru scurta biografie a lui Ion V. Emilian pe care a avut .imabilitatea să o scrie pentru această primă ediţie în limba română.

Ion V. Emilian, patriotul român care a vărsat sânge şi sudoare pentru ţara sa România, care şi-a dedicat fiecare clipă luptei pentru eliberarea României, nu a mai avut şansa să îşi revadă patria, a murit printre străini la 46 de ani de când a păşit alături de armata română dincolo de linia de demarcaţie din vest. Parcă ar fi presimţit asta, scrie în memoriile sale la momentul la care trece graniţa adevărată, cea din 1918: *Am fost întotdeauna sentimental, dar trecând limita simbolică care nu spune mare lucru, o impresie dureroasă mă cuprinde: Ţara mea iubită, te părăsesc din nou, te voi mai revedea vreodată?*

Nu a mai văzut-o niciodată, dar spera ca şi cartea lui să ajungă să fie cunoscută în ţara sa România, chiar scrie în memorii, în perioada de vârf a Războiului Rece: *această carte va ajunge într-o zi şi în România, fiindcă nicio frontieră, nicio putere autoritară nu a putut împiedica o carte să circule liber.*

Din păcate, nu a fost chiar aşa. La 6 iulie 1985, după o viaţă întreagă dedicată României, Cavalerul Ion V. Emilian li se alătură Călăraşilor săi, alături de Garbiş, Raicea, Mazilu, Mihai Coliopol şi mulţi alţii, alături de care poate galopa călare pe iubiţii lor cai pe întinderile nesfârşite ale Cerului... Cinci ani mai târziu, România era liberă, visul vieţii sale...

La 35 de ani de la trecerea lui din această lume şi la 30 de ani de libertate a ţării sale, urmaşii bravilor săi Călăraşi alături de care a luptat şi a sângerat pentru România, dar şi poporul pentru care şi-a sacrificat întreaga viaţă, pot avea la dispoziţie amintirile sale, pentru a cunoaşte adevărul, aşa cum a fost, cum s-au luptat şi s-au bătut românii, Călăraşi ţărani şi Cavaleri, pentru neam, cruce şi credinţă, pentru ca astăzi să ne mai numim români şi încă să vorbim româneşte.

Cavalere, iartă-ne că am întârziat treizeci de ani pentru a spune românilor ce aţi făcut voi pentru ţara noastră! Iartă-ne că am aşteptat atât de mult! Fiindcă voi nu aţi aşteptat nicio clipă când Ţara v-a chemat!

Editura

Călăreţ al apocalipsei: Ion V. Emilian

La 14 decembrie 1976, Ion V. Emilian împlinea vârsta de 70 ani. Iată cum era prezentat în paginile prestigiosului ziar al exilului, Cuvântul Românesc, *de către Alexandru Moraru:* L-am întâlnit în România ca avocat, ca deputat, ca prefect, scriitor, editor şi luptător anticomunist. L-am întâlnit pe frontul din răsărit ca ofiţer şi tată al soldaţilor. Tot pe baricade l-am întâlnit în exil ca scriitor, publicist şi tribun[1].

Emilian văzu pentru prima oară lumina zilei la 14 decembrie 1906 în capitala Olteniei, la Craiova[2]. Bunicul după tată, Ştefan Emilian, dascăl de-al lui Avram Iancu venit cu generaţia lui Aron Pumnul la Iaşi şi bunica sa,

Cornelia Emilian, au fost părinţii sufleteşti ai marelui poet Mihai Eminescu. După mamă, cobora dintr-o familie de răzeşi din sudul Moldovei, de lângă Soveja la poalele munţilor Vrancei[3]. *De altminteri, la moartea lui Ştefan Emilian (1818-1899), profesorul şi prietenul lui Andrei Şaguna din Braşov şi ulterior profesor universitar de geometrie descriptivă la Universitatea din Iaşi, marele istoric A. D. Xenopol avea să rostească următoarele cuvinte:* să ne descoperim în faţa unui român patriot şi omului muncii[4]. *Iar în 1893 la Iaşi avea să apară volumul* Scrisori către Cornelia Emilian şi fiica sa Cornelia *de Mihai Eminescu.*

Liceul îl face mai întâi la Sf. Iosif în Bucureşti, iar apoi la liceul militar Mănăstirea Dealu. în urma presiunilor din partea familiei, nu devine ofiţer activ, ci urmează Facultatea de Drept devenind avocat. A activat în cadrul Ligii Apărării Naţional Creştine (L.A.N.C.) condusă de A. C. Cuza şi a fost numit prefect de Neamţ în timpul scurtei guvernări Goga-Cuza. Emilian a publicat numeroase articole în *Porunca Vremii* şi alte periodice de dreapta. La un moment dat, pe fondul pregătirii prigoanei anti-legionare de către regele Carol II si camarila sa, este chemat la Bucureşti unde Istrate Micescu, ministrul de externe, încearcă să-i încredinţeze o misiune specială, asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, şeful mişcării legionare. *După audienţa de la ministrul de externe, avocatul Ion V. Emilian comunică totul lui C. Z. Codreanu şi pleacă la Piatra Neamf.* Camarila carlistă spera

Ion V. Emilian, în 1978, Munchen

ca binecunoscuta rivalitate între cuzişti şi legionari să folosească la găsirea unei unelte oarbe, însă Emilian era un om al onoarei şi adept al ideii unui front comun de dreapta.

Voluntar pe frontul de est, Emilian participă la campania contra bolşevismului ca ofiţer de rezervă în cadrul regimentului 2 Călăraşi. *Figura-i devenise legendară, pe front ostaşii-l porecliseră Piele de drac. Uneori îl credeau mort sau dispărut, dar apărea la timp în faţa escadronului, bandajându-şi rănile*[6]. Trecerea Prutului şi eliberarea Basarabiei este urmată de traversarea Transnistriei şi încleştări armate pe Nipru. Emilian ia parte la campania din Crimeea, iar în 1942 ajunge cu unitatea sa până în punctul cel mai estic atins de trupele aliate româno-germane, la 50-60 kilometri de Astrahan. Aici sălăşluiau kalmucii, o populaţie budistă net ostila comunismului, care-i primi pe români cu braţele deschise.

Urmează retragerile suferite în urma Stalingradului şi demobilizarea din martie 1943 care va dura până la fatidicul 23 august 1944. După această dată, Emilian este trimis pe frontul

de vest împreună cu ce mai rămăsese din armata română, să slujească drept carne de tun Armatei Roşii în avansul sau spre inima Europei. Această ruşine Emilian a resimţit-o profund. în timpul asaltului sinucigaş ordonat de comandamentul sovietic asupra cotei 672 de la Silicka Pianina în Slovacia, la 17 ianuarie 1945, el, împreună cu oamenii săi, trece linia frontului şi se predă nemţilor din Divizia 4 Alpină Gentiane[7]. Crezut mort în timpul atacului, este decorat *post-mortem* de către sovietici cu medaliile *Bogdan Chmielnitski* şi *Victoria,* după ce obţinuse *Ordinul Mihai Viteazul* şi *Crucea de Fier* germană pentru eroism în luptele contra ruşilor.

Emilian ajunge la Viena unde se formase un Guvern Naţional Român în exil sub preşedinţia lui Horia Sima şi se pune la dispoziţia acestui organism politic, în speranţa că va putea lupta din nou împotriva bolşevicilor, în cadrul Armatei Naţionale ce era în curs de formare din elemente legionare şi prizonieri români de război. Nu are răbdare şi pleacă pe front. Sfârşitul războiului îl surprinde în Germania unde petrece câteva luni în lagărele de prizonieri aliate, întâi la Altheim, apoi la Ebensee şi alte locuri.

Am fost într-adevăr ucis la 17 ianuarie 1945. De atunci nu mai sunt decât o umbră din ce-amfost şi duc din umbră războiul secret şi perfid al umbrelor.[8] începuturile Războiului Rece îl conduc pe Emilian spre o colaborare cerută de serviciile secrete americane, în speţă C.I.C. (Counter Intelligence Corps). Având o reputaţie de anticomu- nisi convins şi dispunând de numeroase contacte printre refugiaţi, le- gfliuri clandestine cu ţara într-o vreme când frontierele nu erau încă impermeabile, şi un deosebit talent oratoric, Emilian se integrează în lupta clandestină de culegere a informaţiilor din ţara ocupată de i uşi, de menţinerea unei atitudini anti-bolşevice în cadrul firavelor iumanizaţii de pribegi români ce se înfiripau.

Succesul său în această activitate demnă de filmele cu James llnnd enervează într-atât pe sovietici, încât se încearcă de mai multe ı м ı asasinarea sau răpirea sa. în octombrie 1949 N.K.V.D.-ul încearcă i >l i ăvirea lui Emilian prin intermediul unui anume doctor Wolf.[9] Că- icva luni mai târziu, în ianuarie 1950, este cât pe aici să fie răpit în plină zi, de pe strada unui orăşel din zona de ocupaţie franceză. O altă tentativă de răpire eşuează în 1956. De altfel, rămâne în atenţia Securităţii de la Bucureşti până la moartea sa în 1985. Un document informativ al DIE datat 1 august 1968 relatează că Emilian *...publica materiale împotriva ideologiei comuniste... ia atitudine împotriva cetăţenilor care vin în contact cu reprezentanţele noastre diplomatice sau vizitează R. S. Romania, sprijină în coloanele ziarului acţiunile legionarilor simişti, se pronunţă împotriva agitaţiilor iredentiste ale refugiaţilor maghiari, împotriva dislocărilor de populaţie din Basarabia şi Bucovina de Nord...',* Neputându-se răzbuna direct pe el, regimul comunist execută pe Marcel Emilian, fratele sau, la 13 decembrie 1949, iar în 1962 o maşină neagră a securităţii loveşte intenţionat şi mortal pe mama sa, în vârstă de 86 de ani. Vecinilor, martori la aceasta scenă, nu le-a venit să creadă, însă vorba lui Emilian, *când e vorba de ei* (comunişti) *totul e posibil.*[11]

începând cu octombrie 1953 Ion Emilian publica ziarul *Stindardul,* din care au apărut 154 de numere până la moartea sa. Acest periodic a trezit un mare interes şi o profundă apreciere în cadrul emigraţiei româneşti, a Exilului. Având

colaborator permanent pe profesorul Eugen Lozovan din *Iabv Eoiiap*
Danemarca (1929-1997), specialist în limbi romanice şi un înfocat patriot de o vastă cultură, *Stindardul* a beneficiat şi de numeroase alte semnături cunoscute în exil, precum Victor Buescu, generalul Platon Chirnoagă, căpitanul Constantin Stoicănescu, Ion Pantazi, Dumitru Amzar, O. I. Mirea, şi mulţi alţi intelectuali, foşti soldaţi şi ofiţeri români refugiaţi în străinătate. Emilian mărturiseşte cum *Ideea unui ziar de luptă, când lupta se terminase în înfrângere şi trădare, când armele erau sfărâmate, când vechile idealuri erau terfelite cu sens întors, când mormintele camarazilor erau profanate de-a latul Europei de biruitori beţi fără măsură de victoria* care trebuia sa fie amară – ca toate victoriile – ideea acestui ziar a încolţit la Innsbruck în mintea unui om aparent învins. Abia se ridicase din genunchi, dar era halucinat de paradisul pierdut a unei patrii condamnate la robie pentru cine ştie câte zeci de ani. Purta sub pleoape figurile camarazilor pe care îi comandase până în Stepa Calmucă şi în Caucaz. Oastea umbrelor defila în fiecare noapte în coşmarele sale, purtătoare ale reproşului tăcut, mai apăsător decât protestul rostit cu vorbe vehemente. Atunci a hotărât supravieţuitorul fără mijloace, gol ca dreptul Iov, înconjurat de un univers ostil, să comită un gest <de-ment>: ridicarea din noroi a stindardului căzut... Din capul locului mica echipă şi-a fixat drept stea polară românismul integral şi unic, reabilitarea morţilor profanaţi şi, pe cât era posibil, trasarea unui orizont de speranţă.[12]

Temele abordate de ziar de-a lungul celor 32 de ani de apariţie au fost dintre cele mai variate, concentrându-se totuşi asupra luptei României împotriva duşmanului de la răsărit. Titlurile multor articole sunt revelatoare în acest sens: *Ce-am căutat dincolo de Nistru, Sensul luptei noastre, Cele mai vechi regimente româneşti, Armata română la Stalingrad, Republica Populară – o imensă puşcărie, Pentru o versiune românească a campaniei din Rusia, Forţele noastre aeriene, Contribuţii la istoria sfântului nostru război* etc. Ilustrat bogat cu poze rare de arhivă, *Stindardul* a fost un monument dedicat eroilor căzuţi în lupta cu balaurul roşu. Atât de multe informaţii deţinea Emilian, încât a reuşit să publice şi o listă detaliată de *ofiţeri şi subofiţeri morţi pentru Patrie începând de la 21 iunie 1941, ora 23:50*[13] pe parcursul mai multor numere de ziar.

Anul 1974 marchează apariţia cărţii sale de amintiri, *Les Cavaliers de l'Apocalypse* (Cavalerii Apocalipsei) la editura Pensée Moderne din Paris. Scrisă în colaborare cu Jean Marcilly, datorită faptului că Emilian nu se simţea destul de stăpân pe limba franceză, cartea rămâne o capodoperă în categoria memorialisticii de război şi un imn dedicat României luptătoare dinainte de 1944. La treizeci şi unu de ani de la căderea regimului comunist în România, rămasă încă netradusă în limba română, uitată şi îngropată în tăcere. Este mare meritul Editurii Marist şi al inimosului său director Cristian Mareş de a repara uitarea nedreaptă ce durează de peste trei decenii şi de a-l readuce în sfârşit acasă, în patria sa, pe eroul Emilian. Ca român le sunt adânc recunoscător.

Chiar de la bun început *Les Cavaliers de l'Apocalypse* a fost supusă unor încercări de suprimare. Jean Marcilly povesteşte cum,

i.lnpfi îndelungi căutări a unei edituri dispusă să publice o asemenea i .11 Ic incorect politică, necunoscuţi au încercat să fure manuscrisul • lin maşina sa şi nereuşind, au umblat la frâne cauzând un accident i .11 c n-a lipsit cu mult să-i fie fatal.[14] în 1977 apare şi o ediţie în lim- Iм germană, *Der Phantastiche Ritt* la editura K. W. Schutz KG din l'iYussisch Oldendorf şi o ediţie spaniolă *Los Escuadrones del Apo- i iilipsis* la Editorial Juventad din Barcelona. Cartea a avut un mare i .isunet, nu numai în cadrul exilului românesc, ci şi în rândurile germanilor originari din ţară care au luptat pe frontul de est. O mos- i ra din sentimentele trezite de lectura acestei lucrări poate fi spicuită din numeroasele scrisori primite de Emilian la redacţia *Stindardului.* I În român din Germania scria *...am cumpărat cartea Dvs... am plâns mult citind-o. Această carte este epopeea ostaşului român care s-ajert- ¡il pentru ca neamul nostru să poată dăinui...* Un general portughez ajuns în posesia ediţiei franceze mulţumea *pentru cartea care mi-a iidus-o fiul meu... am tresărit de interes şi de emoţie când am citit-o tlintr-o suflare pentru a o relua pe urmă de la început...* Sute de scrisori .isemănătoare soseau anual la redacţia ziarului lăudând publicaţia, cartea, sau amândouă.[15]

Virginia Şerbănescu şi Ion V. Emilian, în 1983. München

în afara ziarului, Emilian s-a afirmat timp de patru decenii ca una din personalităţile de frunte ale exilului românesc... nelipsit de la orice manifestare culturală sau patriotică. Societatea Academică Română din Freiburg a avut în Emilian un membru de valoare...[16] *De asemenea, a întreţinut relaţii şi cu foste personalităţi marcante din armata germană, corespondenţa cu aceştia scoţând în evidenţa camaraderia de arme existentă în timpul războiului. La 23 noiembrie 1956, generalul Jaenecke îşi amintea, într-o scrisoare care începea cu* Iubite camarad, *de acele* vremuri trecute şi dragi, când fiecare dintre noi ne bucuram să fim alături de soldaţi cinstiţi, viteji şi pătrunşi de simţul onoarei!...[17] *Feldmareşalul von Manstein, la rândul său, scria lui Emilian la 26 martie 1970:* îmi amintesc cu recunoştinţă de vitejia şi de faptele de arme ale

Deşantelui Korne în acţiunea de recucerire a Peninsulei Kerci în primăvara anului 1942, precum şi de toţi camarazii români care au luptat alături de noi...[18]

După o viaţă dedicată patriei şi neamului românesc, Ion Vale- riu Emilian trece la cele veşnice la 6 iulie 1985. înmormântarea sa la cimitirul din Fürstenfeldbruck a dovedit încă odată preţuirea de care se bucură în rândul exilaţilor români şi a multor etnici germani. Peste 200 de persoane l-au condus pe ultimul drum, aducându-i un ultim omagiu.[19] *într-o scrisoare către un apropiat, cu puţini ani înainte, Emilian se destăinuia:* ...nu este mai mare plăcere pentru suflet ca aceea de a face cunoscut adevărul... în ceea ce mă priveşte am făcut tot ce omeneşte a fost posibil pentru a apăra prestigiul ţării adevărate şi pentru a apăra onoarea ostaşului român, întruchipare a neamului însuşi. Pentru ce am făcut eu aici, fratele meu a fost pus la zid şi împuşcat, iar Mama mi-a fost ucisă de o maşină a Securităţii. în nenumărate rânduri am căutat moartea, dar ea m-a ocolit până acum. Biologic trebuie să mă găsească în curând. Voi muri însă senin pentru că am dat neamului tot ce am vrut şi tot ce puteam da.[20]

Timp de 41 de ani, când efortul militar român pe frontul de răsărit era condamnat în ţară de un regim antinaţional şi anticreştin, a purtat singur pe umerii săi, asemenea unui Atlas, răspunderea pentru neuitarea faptelor vitejeşti din perioada 1941-1944. La aproape 80 de ani de la eliberarea Basarabiei şi nordului Bucovinei merită să închinăm un gând pios celui care a fost Ion Valeriu Emilian recitind prima strofă a versurilor dedicate lui de către poetul Ovidiu Vuia în acelaşi exil pe care l-au împărţit amândoi:

Ideal Ucis

Vai, toate visele ce ne-au minţit, azi iar ne mint. La porţile'ntunericului atârnat de-un şnur, Stă duhul răsucit, un luger fin de hiacint, Al insului crescut în idealul veşnic, pur.[21]

Radu Greuceanu

[1] Alexandru S. Moraru, *Dr. Ion Valeriu Emilian Septaugenarm Cuvântul Românesc,* nr.ll, martie 1977, p.16, Hamilton, Canada.
I.iviu Vălenaş, Soldat al Mareşalului Ion Antonescu: Convorbiri cu Ion l'untazi, *ed. Vremea, Bucureşti, 2001, p.109.*

[1] Ovidiu Vuia, *Ion V. Emilian* în *Buletinul Casa Română,* anul 8, nr. 4, dec. 1985, p. 61, California, S.U.A.
[1] *Elena Gădălean,* Ştefan Emilian din Bonţida în elita laşiului, *în* Transilvania Reporter.ro, *aprilie 27, 2014.*

' Şerban Milcoveanu, *Pentru ce a fost asasinat Corneliu Zelea Codreanu,* vol.l, f. ed., Bucureşti, 2007, p.190. A se vedea şi menţiunea făcută de Mir- cea Dimitriu în Liviu Vălenaş, *Convorbiri cu Mircea Dimitriu: Mişcarea Legionară între adevăr şi mistificare,* ed. Marineasa, Timişoara, 2000, p.43. [b] Nicolae Şeitan, Ion V. Emilian, în *Vatra,* nr. 172, mai-august 1985, Frei- burg, Germania, p.20.
Ion V. Emilian, *Les Cavaliers de l'Apocalypse,* ed. Pensee Moderne, Paris, 1974, p.390. [H] Ibid. p.21.
[9] Ibid. p.430.
[10] *Liviu Vălenaş,* Convorbiri cu Mircea Dimitriu..., *p. 247*

[II] Ion V. Emilian, *Les Cavaliers....,* p.435
[12] Stindardul, *nr. 138, oct. 1978, Germania, p.l.* Primii 25 de ani ai Stindardului – *editorial.*

[13] *Stindardul,* nr. 62/63, iunie-iulie 1962, p.l
[14] *Jean Marcilly,* Pourquoi je me suis battu pour Les Cavaliers de l'Apocalypse *în* Stindardul, *nr. 127/128, februarie-iunie 1974, p.3.*

[15] *Stindardul,* nr. 140, octombrie 1979, p.3.
[16] *Constantin Sporea,* Ion V. Emilian *în* Revista Scriitorilor Români, *nr. 22,* 1985, München, p.190-191.

[17] *Stindardul,* nr. 30/31, martie-aprilie 1957, p.3.
[18] *Stindardul,* nr. 110, aprilie-iunie 1970, p.2.
[19] Ion Pantazi, *Am trecut prin iad,* vol.2, ed. Stindardul Românilor, Germania, 1989, p.207.
[20] Stindardul Românilor nr. 2-3, decembrie 1985, pagina 3.
[21] Ovidiu Vuia, *Cumînţenia cerului sau Din singurătăţile lui Anaxandros* (poezii), ed. Coresi, Elveţia, 1987, p.58.

Ion V. Emilian

Jean Marcilly
scriitor, istoriograf, expert în criminologie

Prima ediţie a cărţii lui Ion V. Emilian a apărut în limba fran- ic u, dar fiindcă autorul nu stăpânea la perfecţie această limbă, şi l>ciilru că era necesară negocierea cu o editură franceză, de aspectul n iluctării, traducerii şi adaptării, precum şi de aranjamentele finale » a ocupat un cunoscut scriitor francez, Jean Marcilly, care apare şi pe mpcrta primei ediţii. Aventura publicării cărţii este relatată de acesta inir un articol din ziarul Stindardul.

De ce m-am bătut pentru Cavalerii Apocalipsei de Jean Marcilly

Articol apărut în Stindardul nr. 127 din aprilie-mai 1974

Am venit să cer dreptul de azil la Stindardul, ziar al liberei exprimări deoarece este un ziar al libertăţii. De fapt, nu am găsit altă modalitate de a-l prinde în cursă pe Ion V. Emilian şi a-l obliga să-mi ofere ospitalitate, pentru ca ceea ce evită demult, să se întâmple: să vorbesc despre el... Să-mi ierte această ultimă încercare.

Unii vor spune că îl cunosc mai bine decât mine şi de mai mult timp. Sunt perfect de acord. Ei îşi amintesc de liderul

L.A.N.C., de studentul entuziast, de luptător, dar eu aş dori să vă vorbesc despre omul care a pus România în galeria de onoare a istoriei.

Ştim cu toţii că naţiunile sunt ca şi oamenii: le judecăm adesea după mărturii false, după calomnii sau aparenţe înşelătoare. Acesta este şi cazul României, care după un anume 23 august 1944, a fost abuzată chiar de către cei care ar fi trebuit să vegheze asupra ei, şi care au lăsat-o să fie violată şi distrusă de forţele răului.

Din fericire, sora noastră latină a dispersat în întreaga lume ambasadori extraordinari, fiii săi despre care spunem că sunt în exil. Ceea ce este fals. De fapt, ei sunt cuceritori, îi învaţă pe străini să iubească, să respecte, să stimeze România.

Ştiam câte ceva până l-am întâlnit pe Ion V. Emilian. De multă vreme, oameni despre care aveam motive să am mare încredere, majoritatea foarte celebri, îmi spuneau în câte o conversaţie:

- Ce om uimitor acest Emilian...
- Cine?
- Hai, îl stii, ROMÂNUL, acela care...

ROMÂNUL.

Aşa că am vrut să-l cunosc pe acest român. Am vrut să-i cunosc povestea şi am descoperit datorită lui România mândră şi glorioasă, generoasă şi modestă, România răstignită, cu sângele scur- gându-se prin rănile celor cinci sute cincizeci de mii de fii ai săi ucişi pentru a rămâne pură, aşa cum a fost.

Nu mi-a fost uşor să-l conving pe Ion V. Emilian.

Ca un adevărat latin are darul povestirii, o mare elocvenţă, dar în special modestia persoanelor cu adevărat excepţionale. Când, în cele din urmă, după ce a suportat lungile mele pledoarii, mi-a redat pentru prima oară viaţa sa, dar a făcut-o pentru un MOTIV. A înţeles că autorizându-mă să vorbesc despre el, voi găsi mijlocul să vorbesc despre ţara lui, să fac să se vorbească despre ea în lumea întreagă.

El care spunea: doar morţii mei au dreptul să vorbească...

A fost de acord să fie ecoul vocilor acestora. Nu era oare cel mai bun mod să-i readucem la viaţă? Eram cu atât mai convins cu cât foarte repede obstacolele se adunau pentru a-i asasina pentru a doua oară. Mi-a fost propus, de asemenea, să-i trădez, să trunchiez, să şterg, să falsific ceea ce mi-a confesat Ion V. Emilian.

- înţelegeţi, în ciuda contractului nostru, este imposibil să editäm o astfel de carte. Realizează asta, chiar dacă fascistul dumneavoastră e întradevăr simpatic! Chiar aşa, dar ce crime şi ce fascist! Apoi Călăraşii, ce tupeu să fie antibolşevici, aceşti ţărănoi, ce îndrăzneală să meargă să lupte în Est în loc să lucreze cuminţi pentru Stalin! Plus că sunt nume ciudate, Garbiş, Raicea, Coliopol, Tache... nimeni nu va citi aşa ceva...
- Cu toate astea, la Dostoievski, la Tolstoi, numele sunt la fel de dificile pentru francezi...
- De acord, dar EI au devenit clasici!
- Cred că, într-o altă manieră, Cavalerii Apocalipsei poate deveni...

Să fim vorbim despre Cavalerii Apocalipsei, titlul e prost, trebuie să găsiţi altceva.

- Dar înainte v-a plăcut mult.
- Ei, numai proştii nu se răzgândesc. Şi va mai trebui să tăiaţi i» sulă de pagini...
- Dar asta ar însemna să-l trădez pe Emilian!
- Haide, haide... Fără astfel de cuvinte mari...

Am înţeles. M-am lovit de refuzuri, de insulte, până când un idilor curajos, Jacques Grancher, mi-a dat carte verde şi mijloacele necesare pentru a duce afacerea la bun sfârşit.

Dar mă aşteptau alte probleme.

La Paris, pe chei, pe lângă Palatul Regal, am avut un accident i are ar fi putut costa viaţa câtorva pietoni, printre care şi copii. A fost nn miracol că am putut evita dezastrul. Diagnosticul a doi mecanici: *Mcrcedesul dumneavoastră a fost sabotat... I s-a provocat o scurgere lentă deliberată a lichidului din circuitul de frânare...*

Mai târziu, la Fürstenfeldbruck, când trebuia să trimit manuscrisul lui Ion V. Emilian, mi-au fost sparte portierele maşinii parcate lângă biserică imediat după venirea mea în plină noapte. în cazul în care aş fi lăsat manuscrisul în maşină! Dar nu sunt atât de nebun! Mi-au furat doar paşaportul. Interesant de menţionat poliţia locală mi-a confirmat că acest gen de delict nu a existat niciodată la lurstenfeldbruck...

De paşaport nu îmi pasă, oricum nu voi putea primi vreodată viza de intrare în România. Ceea ce mă contrariază oarecum, dar imi dă şi o mare satisfacţie, este faptul că mă simt mai apropiat, chiar frate cu românii din exil. Cu toată modestia.

Adevărul este că m-am bătut pentru publicarea Cavalerilor Apocalipsei deoarece prin întâlnirile cu eroul cărţii, am învăţat de la el să iubesc şi să respect românii. El rămâne un exemplu viu de onoare, de demnitate, de dragoste de ţară şi iubire de oameni. Aşa îi înţeleg şi pe agenţii comunişti care au încercat atât de mult să îl elimine cu gloanţe, otravă, sau răpire.

Ion V. Emilian, chiar prin existenţa sa, le reaminteşte tuturor că România este ALTCEVA. Este o mărturie elocventă că un român nu acceptă niciodată sclavia. El cunoaşte nobleţea poporului său, îşi venerează ţara şi pe ţăranii care dau roadă pământului ei. Nu se îndoieşte nicio clipă de eliberarea şi renaşterea ţării sale. Toate acestea sunt atât de puternice încât astăzi, în ziua de Paşti în care scriu aceste rânduri, sunt sigur că în trei zile, în trei săptămâni, trei luni, trei ani, trei secole, nu contează! poporul român va răsturna lespedea roşie sub care comuniştii au crezut că îi vor sigila mormântul alături de destinul său! Sunt la fel de sigur că această revoltă va da semnalul şi sinistra Cortină de Fier va zbura în mii de bucăţi sub loviturile patrioţilor.

Veţi vedea, veţi vedea, toate acestea vor veni într-un fel sau altul, dar vor veni!

M-am luptat pentru Cavalerii Apocalipsei şi pentru că am fost cucerit de onestitatea lui Ion V. Emilian, de rigoarea, integritatea, de iubirea sa pentru adevăr. Aş fi fost prudent dacă un român ar fi vorbit despre români doar în aspectele pozitive. Dar nu este cazul.

Prin urmare, nu trebuie să lipsească de aici tocmai modul în care brava România a fost dată agonizând duşmanului ereditar prin trădarea aliaţilor din raţiuni de stat.

Dar adevăraţii români sunt chiar Cavalerii Apocalipsei. Sunt mândri, simpli, curajoşi. Aventura lor este exemplară, unică în analele ultimului război mondial. Galopul cailor lor va răsuna de acum înainte în toate colţurile lumii. Nimeni nu va putea întrerupe ultima lor şarjă pentru că ei sunt cu adevărat Istoria în mişcare.

Şi aş vrea să îmi exprim public către Ion V. Emilian cum am simţit ca o decoraţie privilegiul ce mi l-a făcut încredinţându-mi *viaţa morţilor săi*. Pot să afirm că el a împins până la limită sensul abnegaţiei acceptând să vorbesc despre el, pentru a putea vorbi în acelaşi timp despre ALŢII, pentru a putea duce la cunoştinţa tuturor *saga* eroilor români.

împreună cu Cavalerii Apocalipsei, toţi martirii români, toţi cei care şi-au sacrificat viaţa, toţi cei rămaşi în ţară suferind în lanţuri, toţi cei ce încă luptă şi cei ce se vor lupta, sunt onoraţi.

Cea mai mare onoare a mea este să încerc să le aduc un omagiu.

14 aprilie 1974, de Paşti.

Cuvânt înainte la ediţia germană

Atunci când, ca şi autor al acestei cărţi memorabile, mi-a propus '..i vorbesc despre lupta şi faptele de arme ale aliaţilor noştri români, care .111 luptat cot la cot alături de Werhmacht, nu am şovăit niciun moment ..i mi asum această sarcină importantă. Pentru mine este o onoare şi o datorie de conştiinţă deopotrivă pentru a relata din experienţa noastră comună a luptei împotriva bolşevismului şi a Armatei Roşii, pentru a ■uluce un elogiu şi o mărturie de recunoştinţă pentru camarazii noştri români. Aceştia au fost întotdeauna gata să îndeplinească ordinele comandantului lor suprem, de mult preţuitului de către noi mareşal Antonescu.

Cu onoare şi credinţă, până la sacrificiul vieţii, pentru a servi viitorului şi onoarei patriei lor.

Sunt conştient de greutăţile pe care le-au întâmpinat trupele române în Ucraina şi Caucaz. Foarte adesea, în ciuda lipsurilor în înzestrarea cu armament şi provizii împotriva unităţilor sovietice mult superioare din acest punct de vedere, au rezistat până la ultimul om, aducând onoare ţării lor.

Printre aceştia pot să enumăr în mod deosebit unităţile române tic infanterie şi cavalerie, printre care se distinge unitatea din Călăraşi, care nu o dată şi-a apărat poziţiile cu baioneta şi cu sabia.

Cu atât mai tragic a fost acea schimbare brusca (întoarcerea armelor), când aceşti soldaţi viteji, în urma unei trădări ruşinoase, au fost nevoiţi nu numai să-l hărăzească morţii pe legendarul mareşal, şi de asemenea să păteze onoarea prin capitularea în faţa duşmanului.

Numai puţini din aceştia au reuşit să răzbată la unităţile germane şi alături de aceştia să lupte până la tragicul sfârşit.

Fidelitatea este simbolul onoarei. Aceste cuvinte aparţin bătrânului mareşal Hindemburg şi rămân ca o caracteristică a soldaţilor români care au rămas fideli camaradului lor, căpitanul doctor Ion V. Emilian.

Fie ca să rămână acesta ca un simbol al recunoştinţei şi al înaltei preţuiri datorată lor de către Wermacht-ul german de odinioară şi al vânătorilor lor de munte!

Hubert Lanz
General al Trupelor de Munte Germane
Comandant al Corpului 22 Armată
Miinchen, martie 1977

Nota editurii asupra primei ediţii în limba română

De la început trebuie să menţionăm faptul că această apariţie este o traducere din limba franceză a primei ediţii a cărţii, apărută în 1974, la editura Pensée Moderne din Paris. Această ediţie franceză a fost urmată de o ediţie germană şi una spaniolă în 1977. Noi am urmat şi am tradus prima ediţie, cea franceză, care a apărut cu ajutorul şi adaptarea scriitorului francez Jean Marcilly, pe motiv că Ion V. Emilian nu stăpânea într-o măsură suficientă limba franceză, dar şi din cauză că Jean Marcilly s-a putut ocupa mai bine de chestiunile de negociere cu editurile franceze. Despre aventura publicării cărţii în prima sa ediţie am inserat aici articolul lui Jean Marcilly, integral, ca să ne putem face o imagine asupra piedicilor întâmpinate, încă de la bun început, apariţiei

memoriilor lui Ion V. Emilian, chiar într-o ţară liberă, cum era Franţa în anii '70.

Referitor la traducere, expresiile caracteristice limbii franceze au fost traduse pentru a corespunde celor în limba română, stilul a fost uşor ajustat, în sensul că acolo unde textul era format din propoziţii scurte sau mai greoi, cu expresii caracteristice limbii franceze, a fost adaptat tacit pentru cititorul român, adăugându-se unele explicaţii pentru o mai bună înţelegere, fără a ştirbi înţelesul textului iniţial al lui Ion V. Emilian. În unele locuri, în care existau jocuri de cuvinte în limba franceză, au fost căutate expresiile corespunzătoare în limba română.

De asemenea, având în vedere faptul că textul cărţii era limitat, probabil de cerinţele editurii, şi unele aspecte descrise erau prea sumare, dar având la dispoziţie descrieri mai pe larg ale aceloraşi evenimente în articolele lui Ion V. Emilian din ziarul *Stindardul*, acolo unde autorul a scris despre ele, am adăugat unde a fost cazul, în mod tacit, versiunea mai completă din articolele din ziar, sau am completat versiunea din carte. Aceste completări au avut loc doar în câteva paragrafe din carte, restul rămâne cel original. În acest demers, de un real folos ne-a fost cartea *Onoare şi glorie, exilul militar iuniunesc şi Campania din Est (22 iunie 1941 – 23 august 1944)* apă- mi.i la Editura Speţeanu din Bucureşti în 2008, care cuprinde o serie ш .и licole din ziarul lui Ion V. Emilian. Asigurăm cititorii că aceste

■ nmpletări nu au alterat în niciun fel cursul cărţii, şi suntem siguri că
Ion V. Emilian le-ar fi făcut la vremea respectivă, în sensul că sunt

■ În.ir cuvintele lui, scrise de el, şi aceste completări nu sunt decât o .ul.iiigire pentru o mai bună înţelegere a ceea ce a fost şi ce au trăit o'.i.işii lui Ion V. Emilian pe front.

în textul iniţial există unele note de subsol, păstrate integral în versiunea română, dar au fost adăugate alte note de subsol unde .un considerat că este cazul, pentru a da cititorului român o mai bună înţelegere a contextului sau asupra destinului unor personaje despre i .n e Ion V. Emilian nu putea avea cunoştinţă în 1974, dar în 2020 .iun mai multe. Pentru a putea face diferenţa, notele de subsol ale ediţiei iniţiale a lui Ion V. Emilian sunt marcate la sfârşitul lor cu nola autorului (n.a.), spre deosebire de cele ale editurii care sunt iară marcaj.

în ediţia franceză din 1974 nu existau fotografii, doar câteva hărţi. în schimb, în ediţia germană din 1977 sunt integrate 33 de Iolografii. Le publicăm pe toate aici, inclusiv hărţile iniţiale din ediţia franceză. Pentru o mai bună înţelegere a contextului am adăugat i âteva fotografii şi hărţi, iar pentru a face diferenţa între cele iniţiale şi cele adăugate de editură, la cele din urmă am adăugat la sfârşitul explicaţiilor nota redacţiei (n. red.) sau harta redacţiei (h.red.). De asemenea la fotografiile preluate din ziarul *Stindardul* al lui Ion V. I'.milian am trecut în paranteză/oto *Stindardul*.

Sperăm ca cei care au citit şi versiunea franceză să înţeleagă demersul nostru, iar pentru orice greşeală neintenţionată editura îşi cere scuze anticipat.

Lui Ion V. Emilian, Cavaler al Apocalipsei:

Cavalere, iartă-ne că ne-au trebuit 35 de ani de la trecerea ta alături de bravii tăi Călăraşi cu care, într-o cavalcadă fantastică, aţi zdrobit totul sub copitele cailor şi aţi împins teroarea bolşevică până dincolo de graniţele Europei, pentru a-ţiface cunoscută românilor povestea, a ta şi a Călăraşilor neînfricaţi care au luptat, uneori unul contra cincisprezece, contra agresorilor din Răsărit!

Cinci ani după ce te-ai alăturat lor, România a devenit liberă.

Cavalere, iartă-ne că ne-au trebuit treizeci de ani după ce am devenit liberi pentru a spune povestea ta şi a Călăraşilor tăi în limba română, a ţării tale iubite, chiar dacă aceasta a fost scrisă în franceză, germană şi spaniolă acum 46 de ani.

Cavalere, iartă-ne că a trebuit atât de mult să o spui şi în româneşte, limba în care te-ai născut şi a ţării pe care ai iubit-o profund, pentru care ţi-ai vărsat sângele şi ţi-aifi dat viaţa, aşa cum aufăcut-o Călăraşii tăi fideli şi bravi!

Cavalere, pentru astea şi multe altele, iartă-ne!

Acolo Sus, umbrele adevăraţilor patrioţi, Călăraşi români care îşi strunesc caii ce bat copitele pe loc, te-au aşteptat să li te alături. Sergentul Mazilu îţi întinde frâiele lui Dac, calul tău credincios, la dreapta ta e Mihai Coliopol, care îşi ascunde la piept cartea Florile Răului a lui Baudelaire, cu filele uzate de atâta răsfoire. Puţin în spate, credincioşii Raicea, Garbiş, Datcu, Ortinski, Tache, alături de Călăraşii tăi îţi aşteaptă comanda. Aşteaptă să încaleci pe Dac, cum ai făcut-o de nenumărate ori, şi să le dai comanda mult aşteptată:

încălecarea!

Oameni şi cai lansaţi în galop într-un gigantic conflict, nea- vand ca scut decât tandreţea reciprocă, iar pentru a se încălzi în iarna rusească nu aveau decât aburul amestecat al răsuflării lor...

Cai şi oameni care vor trai din dragoste, uniţi unii cu ceilalţi />/ în sângele tradiţiei de Călăraşi, acest corp al cavalerilor voluntari aproape făcând din om şi cal o fiinţă unică.

Timp de cinci ani, aceşti bărbaţi şi aceşti cai vor înfrunta fără armură şi cu pieptul dezgolit toate rigorile războiului dând ultima şar- l<i de cavalerie din istorie fără să cedeze în faţa fantasticei năvăliri a tancurilor T-34...

Cai incomparabili! Nu ştiau ei să distingă la mare distanţă între zgomotele motoarelor avioanelor prietene sau duşmane? Bărbaţi fără asemănare reînnoind faptele de vitejie ale dacilor dragi lui Alexandru cel Mare.

Aceşti centauri ai secolului XX sunt „Cavalerii Apocalipsei" care vor călări până în Caucaz şi care au fost pe punctul ca împreuna cu cazacii să se reverse în Afghanistan, paradisul cailor şi al oamenilor liberi.

Cel care îi comanda acceptă în sfârşit să le povestească epopeea, această minunată poveste de dragoste dintre cai şi oameni.

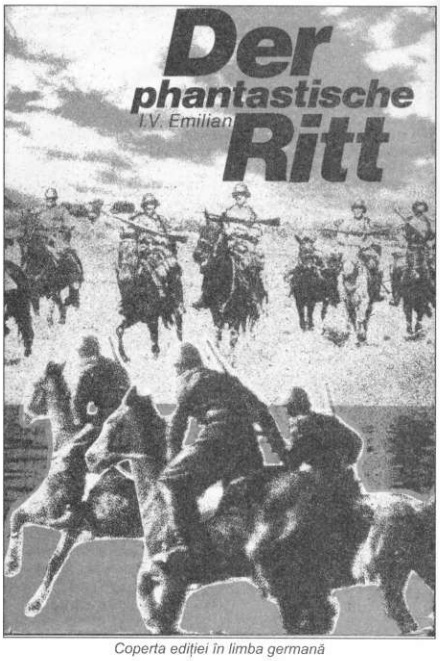

Coperta ediției în limba germană

Dacă ţi-ai petrecut timpul pe pământ

Ţinându-te drept pe calul tău

Şi nu ţi-ai folosit puterea

Decât pentru libertate

Atunci nu vei fi uitat...

Pe marile pajişti ale cerului

Biciuind norii cu coada

Trezind moartea cu copitele lor furioase

Caii vor vorbi despre tine...

Proverb Cheyenne
Dacă vrei să fii stăpânul propriei libertăţi, trebuie să devii sclavul calului tău.

Proverb Călăraş

r Z -yz - - -v-r^MiB

Un episodto desconocido de la ? gunda guerra mundial, narrado por uno de sus protagonistas

Coperta ediţiei în limba spaniolă

Cea mai nobilă cucerire pe care omul a făcut-o vreodată este i ca a acestui mândru şi năvalnic animal care împarte cu el oboseala războiului şi gloria luptelor; la fel de viteaz ca şi stăpânul său, calul vede pericolul şi îl înfruntă, se obişnuieşte cu zgomotul armelor, îl iubeşte, îl caută şi se animă cu aceeaşi ardoare. El îi împărtăşeşte şi plă- i •crile: vânătoarea, turnirurile, cursele, el strălucește, dar la fel de docil, aît şi

curajos, nu se lasă deloc prins de focul său, el ştie să-şi reprime mişcările, nu numai că cedează sub mâna celui care îl conduce, dar ¡>are că-i consultă dorinţele, se grăbeşte, se moderează sau se opreşte, el nu acţionează decât pentru a-l satisface; este o creatură care renunţă la fiinţa sa pentru a nu exista decât prin voinţa altuia, care ştie chiar să prevină, care prin promptitudinea şi precizia mişcărilor exprimă şi execută, care simte la fel cum doreşte, care oferindu-se fără rezerve, moare pentru a servi cu toate forţele, ba chiar moare pentru a asculta mai bine.

Georges-Louis Leclerc Conte de BUF FON

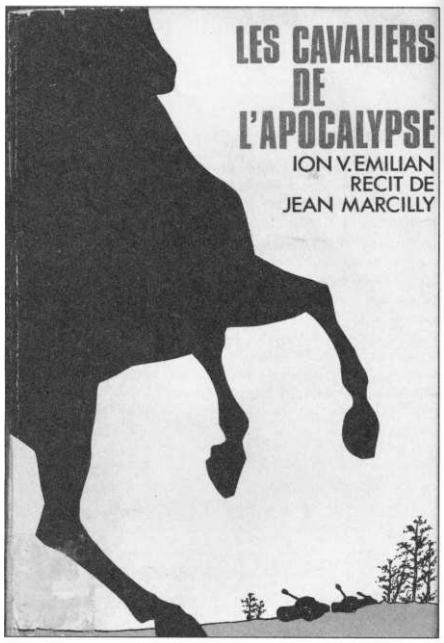

Coperta ediției în limba franceză

AVERTISMENT PENTRU CITITOR (ediția din 1974)

La lecturarea evenimentelor descrise în această carte, unii ar 11 surprinşi să constate că unele identităţi sunt dezvăluite.

Autorul ţine să precizeze că protagoniştii citaţi cu numele lor real sunt fie împuşcaţi, morţi în închisoare sau trăiesc în exil sub alt nume.

Lui i s-a părut corect ca toţi să fie menţionaţi conform meri- Iclor fiecăruia.

Uşile istoriei nu sunt închise definitiv peste ruşinea unui moment.

România trăieşte clipe grele.

Dar ea va deveni în curând România liberă.

Atunci va fi mândră să-şi numească adevăraţii fii pe numele lor real.

ION V. EMILIAN, în 1941

PREFAŢA

Ion V. Emilian nu ştie să spună „eu", deci a trebuit să o spun un în locul său.

în vocabularul său nu sunt decât patru cuvinte: Om, Cal, l'.itrie, Libertate.

La fiecare dintre Călăraşii săi voluntari, aceşti extraordinari (.ilăreţi ţărani, le cunoştea originea şi nu le amintea numele decât în legătură cu locul naşterii lor. Asta

demonstrează cât de mult pentru el pământul conferă un titlu de nobleţe şi celui mai umil om.

Din şaua calului său, acest om mânat de un ideal, a pornit (u calm să înfrunte blindatele sovietice până în Caucaz, atingând cel mai îndepărtat punct din toata Campania din Rusia. Am aflat, de l.i alţii, că a fost citat şi decorat de 14 ori, în special cu cea mai înalta distincţie românească, Ordinul Mihai Viteazul. Nu dorea să audă despre asta, cu atât mai puţin să vorbească despre asta. Pentru el, singurele cruci care merită respectul sunt cele ale morţilor. El aminteşte (le Crucea de Fier mai mult pentru a compensa decoraţia sovietică Ordinul Victoria, acordată lui de Stalin cu titlu postum.

într-o lume care mănâncă inclusiv mezeluri obţinute din carne de cal, Ion V. Emilian nu-şi mai găseşte locul. El l-a pierdut, aşa cum şi-a pierdut şi ţara. Fără cal, fără ţară, omul se luptă, se zbate în căutarea unor noi zile luminate de soarele libertăţii.

Va veni vreodată timpul pentru acest cavaler venit din negura istoriei să pună piciorul pe pământ?

în limba sa, „descălecare" este un cuvânt privilegiat, primul dintre cuvinte. El semnifică „a coborî de pe cal", dar defineşte şi acţiunea de „a întemeia".

Fără îndoială că Ion V. Emilian, scăpat miraculos din Apo- calipsă şi din tenebre, nu este un Descălecător atât timp cât sufletul său nu este unul cu cel al patriei sale. Peste tot pe unde rătăceşte cu durere Ion V. Emilian, sufletul său vibrează pentru România pură, arsă cu fierul roşu în mod barbar, acum, când nici caii nu îi mai însemnăm cu fierul roşu.

Jean Marcilly

CAVALCADA FANTASTICĂ A REGIMENTULUI II CĂLĂRAŞI

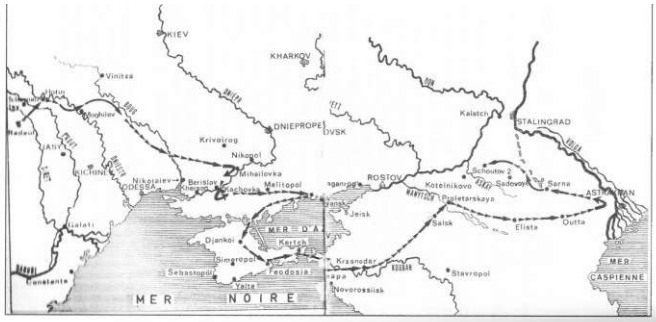
KIEV
KHARKOV
Vinitza
DNIEPROPETROVSK
Kalatch
STALINGRAD
Krivoirog
Nikopol
Mihailovka
Nikolaiev
ODESSA
Berislav
Melitopol
ROSTOV
Kotelnikovo
Sadovoi
Sarna
ASTRAKHAN
Jeisk
Salsk
Elista
Outta
Kerch
Djankoi
Simferopol
Krasnodar
Sebastopol
Feodosia
Yalta
Novorossiisk
Stavropol
MER NOIRE
MER CASPIENNE

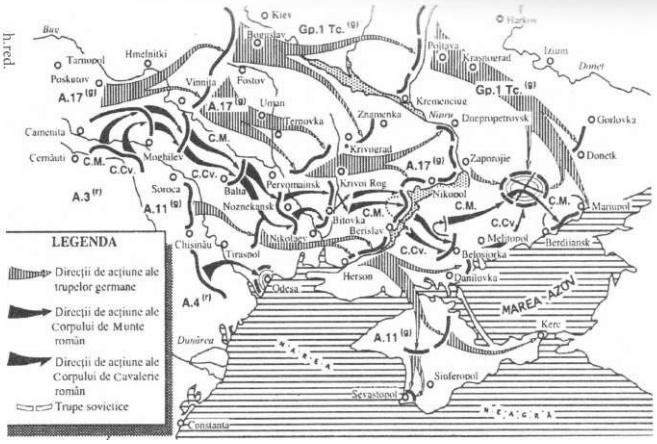
h.red.
Kiev
Gp.1 Tc. (g)
Bug
Tarnopol
Hmelnitki
Poltava
Krasnograd
Izium
Donet
Poskutuv
A.17 (g)
Vinnita
Fastov
Uman
Kremenciug
Gp.1 Tc. (g)
Zmarenka
Nistru
Dniepropetrovsk
Gorlovka
Camenita
Termavka
Cernăuti
C.M.
Mogilev
C.Cv.
Krivoirad
A.17 (g)
Zaporojie
Donetk
Soroca
Balta
Pervomaisk
Krivoi Rog
Nikopol
A.3 (f)
A.11 (g)
Noznekansk
Bitovka
Mariupol
Nikolaev
Berislav
Melitopol
Berdiansk
Chisinău
Tiraspol
Belenyka
Herson
Odesa
Daniilovka
A.4 (f)
MAREA AZOV
Kerc
Dunărea
A.11 (g)
Sinferopol
Sevastopol
Constanta
LEGENDA
Direcţii de acţiune ale trupelor germane
Direcţii de acţiune ale Corpului de Munte român
Direcţii de acţiune ale Corpului de Cavalerie român
Trupe sovietice

PARTEA I

CAVALCADA FANTASTICĂ

Capitolul I

Am murit în 1945...

Am murit în luptă în 1945.

Sunt mulţi care m-au văzut agonizând, cu braţele încrucişate pe piept, în mijlocul unei adunături de pietre. Doi dintre ei au văzut <ıı ochii lor gaura neagră, curată, pe care glonţul mi-a lăsat-o în mijlocul frunţii.

Pentru a fi şi mai precis, am fost ucis în 17 ianuarie 1945 când, ni fruntea călăreţilor Regimentului 2 Călăraşi, îi scoteam pe nemţi de I >c cota 672 din pământurile bogate în minereu metalifer din Silicka l'lanina, în Slovacia.

A doua zi, în comunicatele de război, radioul rusesc îmi adu- i ca elogii, dându-mă de exemplu trupelor şi subliniind că sacrificiul meu nu a fost în van, fiindcă datorită unor bărbaţi ca mine, monştrii nazişti au fost condamnaţi la exterminare.

La rândul său *Pravda* reaminteşte ca sunt o figură legendară a cavaleriei, a cărei poveste se derulează în galop de-a lungul stepelor, iar o înaltă decoraţie sovietică, *Bogdan Hmielnitski,* străluceşte la pieptul meu.

Pentru a nu rămâne mai prejos, tovarăşul Stalin anunţă că mă decorează cu titlu postum cu medalia Victoriei. Eu merit din plin aceste supreme elogii. Conducătorii sovietici, prin mine, ofiţerul de i avalerie român destul de cunoscut în armată, vor să mă dea ca model trupelor, să le îndemne să-mi urmeze „exemplul". Dar nu sunt prea inspiraţi!

La Bucureşti, nobila mea mamă a avut inima frântă de două ori, primind în acelaşi timp medalia duşmanilor în cutie roşie, dar şi vestea că murisem ca „Erou al Uniunii Sovietice".

- Nu ştiu ce mi-a produs mai mare supărare, mi-ar fi scris ea, că ai murit pentru *ei* mi s-a părut un sacrificiu de care nu eram deloc mândră. Mi-a fost destul de ciudă pe tine pentru asta.

Draga mamă!

în timp ce ea contempla stupefiată în mâna sa acest ordin al
Victoriei, venit ca un mârşav mesager al lui Stalin, eu călăream la Dollersheim (Austria) printre alte elemente disparate ale Rezervei Führerului în uniforma mea de Hauptsturmführer, decorat cu Crucea de Fier clasa I şi a Il-a şi pe mâna stângă „Scutul Crimeii" conferit de Mareşalul von Manstein în persoană, la fel şi insigna pentru luptă corp la corp, iar într-un buzunar citarea prin ordin de zi al Diviziei 170 Hanseatice.

Pe bluza de corp, la epoleţi şi la gât, aveam insignele de grad şi *runele* de la Waffen SS.

Dar sub bluza, nimic. Sunt cu pieptul gol. Tocmai mi-am folosit ultima cămaşă să-mi lustruiesc cizmele negre. S-ar putea spune ca am reuşit, căci aruncă luciri albe ce mă fac să mă gândesc la surâsul unui negru!

Pe de altă parte, în ultimele trei zile am stat înţepenit în şa, cu marginea de sus a caschetei ridicată. Tocmai am scos-o şi am pus-o înapoi cu mândrie pe cap, iar marginea s-a ridicat imediat spre cer cu o asemenea vigoare încât toţi ofiţerii SS pe lângă care trec, după ce mă salută cu braţul întins, îşi duc degetele peste creştet consternaţi de lipsa de virilitate a caschetelor proprii.

Asta mă bucură.

Este important pentru un cavaler ca soldaţii altor arme să îl recunoască şi să-i admire alura marţială.

Prin dezordinea retragerii, incredibila amestecătură de vehicule de toate felurile, nebunia refugiaţilor, despre care m-am întrebat întotdeauna cum puteau sa poarte numai cu două mâini trei sau patru valize şi tot atâtea baloturi, printre bătrâni neîncrezători şi copii agitaţi din *Hitlerjungend,* şi ei copleşiţi de greutatea armelor lor, dar ai căror ochi se opreau miraţi asupra decoraţiilor mele, tot trebuia să fac uz de gura mea mare ca să îmi croiesc drum călare pe *Diablito,* armăsarul negru ce îl aveam, până la întâlnirea cu o armadă blindată care îşi făcea o intrare asurzitoare în Dollersheim.

în fruntea acestora, cu pieptul puternic ieşit din turela unui Tiger, cu o şapcă de astrahan cu „Cap de Mort" în frunte, cu faţa arsă de praf şi intemperii, cu nasul puternic sub care se ghicea o mustaţă, o veche cunoştinţă. Şi el pasionat de cai, astfel că s-a înrolat în 1914 la Ulani, şi va ajunge până la rangul de Oberst-Gruppenführer la sfârşitul războiului.

Iată că-l regăsesc pe Joseph, (Sepp pentru întreaga armată) Sepp Dietrich, Oberstführer (generalul unui grup de armate), comandant al Armatei a Vl-a Blindate, cel mai vechi şef al Waffen SS şi . .1 mai mare în grad, care, precum Júpiter, pentru a acoperi zgomo- iiil ynilelor şi urletul motoarelor, literalmente urlă:

- Aşadar, Ioane, nu pui cizma pe pământ nici acum, ce Dum- II. /,cui calului, nu vrei să termini războiul ăsta împuţit ca toată lu-

Dar acest nenorocit de război nu l-am început ca toata lumea, nu l-am făcut ca toată lumea şi nu este niciun motiv ca să-l sfârşesc ! ,i loată lumea! Şi în orice caz, războiul meu nu se va termina decât .1 < unei când îmi voi fi dat sufletul lui Dumnezeu. Atât timp cât mă voi I>uira ţine pe cal, îmi voi continua bătălia!

Ziua în care genunchii mei nu vor mai fi atât de puternici l» nlru îmboldi calul va fi pentru mine ca şi cum balaurul l-ar fi învins pe Sfântul Gheorghe, tenebrele mă vor învălui şi pentru nimic Iu lume nu va mai merita să trăiesc.

Am iubit calul mai mult decât viaţa, fiindcă el îmi reprezenta lilu-rlatea şi numai el este demn sa fie purtătorul libertăţii. Iată de ce, i .i voluntar, am început Campania din Rusia în 1941, călare, şi de ce ii iii terminat-o în 1945, tot călare.

Tot timpul în fruntea Călăraşilor mei, aceşti fabuloşi Cavaleri .ii Apocalipsei, duri şi blânzi, visători şi sălbatici.

Bărbaţi stranii cu adevărat, care au înaintat cu pieptul cailor lor înainte până la graniţa Asiei, după ce au asaltat Sevastopolul, au l raversat Donul şi au cuprins Caucazul.

Şi asta luptând fără încetare, aplecaţi pe coama în vânt a unei (avalcade pierdute, urmăriţi de avioane de vânătoare, de artilerie şi i liiar prin centrul grupărilor de blindate.

Pe aceşti oameni sunt mândru ca i-am condus, după cum sunt mândru să povestesc azi o parte din istoria lor, cu toate ca mi-e teamă sa nu atentez cumva la modestia lor.

Nu este nimeni mai modest decât românul. Dovada? 450000 au fost ucişi în luptă între 1941 şi 1945. Cine a mai vorbit despre asta? Şi eu, care o voi face, încep sa am remuşcări...

în acelaşi timp, cei ce au luptat în Pacific, împotriva Japoniei, sau în Europa, împotriva forţelor Axei, din marea Americă, au pierdut mai puţin de 400000 de oameni. Şi Dumnezeu ştie câte filme s-au făcut şi se vor face, fără să mai vorbim de cărţi...

Peste noi s-a trasat mai mult decât o Cortina de Fier. S-a făcut un zid de tăcere, iar casele noastre au devenit cavouri.

Eu sunt român. Am impresia că nu poate fi mai român decât
mine.

A fi român înseamnă să ai privilegiul să fi latin, să fi vârful de lance cel mai avansat al latinităţii.

Redutabila onoare care ne-a făcut sa fim primii călcaţi de sângeroşii barbari invadatori: goţi, huni, avari, slavi şi tătari. Invazia turcă a făcut restul.

Dar noi am rămas români şi cu atât sufletul nostru este mai puternic. în dorinţa de a ne priva de libertate, duşmanii noştri ne-au dat o tentă sălbatică, dar fără a avea spiritul cuceririi, totuşi suntem gata de a-l urma până la capătul lumii.

Asta ni s-a întâmplat.

Apoi au mai avut loc miracole unice: vântul puternic al stepei a adus în rândurile noastre toţi cazacii din URSS. Cazacii de pe Don, cazacii din Kuban, cazacii din Terek, tătarii, ni s-au alăturat nouă entuziaşti în goana cailor. Era ca şi cum nu aveam decât o patrie comună: calul, şi un duşman comun: comunistul. Hoarda de Aur ni s-a alăturat şi era acolo, pentru noi toţi, ca cel mai luminos dintre simboluri.

în fine, când Stalingradul a căzut, destinul s-a întors, iar eşecurile ne-au făcut să ne întoarcem spre vest nu ca şi nişte câini învinşi, plecaţi iniţial la cucerirea răsăritului spre vastele teritorii autonome pe care nimeni nu le putea controla, care îl ignorau pe Karl Marx şi Isus şi unde singura avere este calul, iar singurul ordin religios călăreţii, ci ca şi adevăraţi cavaleri.

Mult timp am visat în faţa hărţilor...

Aşa cum eram, bine înarmaţi, puternic motivaţi, puteam cu uşurinţă să trecem dincolo de Stalingrad, mai sus de Astrahan şi prin Kazastan şi Uzbekistan, zburând prin Samarkand, de acolo, la alegere, să trecem în Afghanistan alăturându-ne marii familii de cavaleri uzbeci, sau trecând pe la frontiera chineză pentru a pătrunde în Mongolia.

Am vrut să-mi aduc oamenii înapoi. Să-i aduc în viaţă. Să-i aduc la pieptul cald al mamei lor, România.

Goana noastră spre Orient putea fi cea mai frumoasă aventură. în locul acesteia, le-am oferit oamenilor mei tristeţea înfrângerii, gustul amar al cedării, ruşii ceruseră pentru a nu ne distruge pentru totdeauna să întoarcem armele contra

camarazilor cu care am străbătut infernul, germanii. Pentru a ne termina, a fost mai rău ca şi moartea, închisoarea. în cel mai bun caz, exilul pe viaţă, sau munca forţată pentru eternitate, fără speranţă, dacă îţi este mai bine să suferi ceva mai puţin pe moment, dar mai mult zi după zi.

Am murit în luptă.

Am fost ucis în 17 ianuarie 1945.

De atunci nu sunt decât propria mea umbră şi am dus în urnii ră războiul secret şi perfid al umbrelor.

Trebuie ca până la urmă adevărul despre războiul nostru să I io spus nouă, românilor. E bine să se ştie ca toţi cavalerii Călăraşi erau nişte bieţi ţărani şi că erau voluntari. Pentru a avea onoarea să tir Călăraşi ei trebuiau să-şi ofere calul pe o perioadă de cinci ani. IVntru a cumpăra acest cal, ei au economisit leu cu leu mai mult de sase ani.

în mod spontan, ei au făcut această donaţie a ceea ce aveau mai scump pe lume, calul şi viaţa lor pentru gustul absolut al libertăţii. Scrierea acestei cărţi este un mod de a-i aduce din nou la viaţă.

E clar că ruşii şi-au dat seama într-o bună zi că eram „resus- i ¡lat", am revenit la viaţă, nu eram mort. Am făcut ceea ce trebuia pentru asta, ca să le fac rău.

în ciuda mai multor tentative de răpire şi de asasinat, de fiecare dată m-au ratat. Şi iată-mă! Cât mai este încă vreme, voi încerca să spun cine sunt şi cum dragostea mea pentru cai m-a făcut ofiţer de (Călăraşi. Cum am vrut să trăiesc şi să mor sacrificând totul cruciadei noastre contra bolşevismului, această caracatiţă care se întinde lent în lume şi se infiltrează insidios sau brutal pentru a sufoca toate valorile de care eu sunt ataşat şi care constituie noblefea omului.

Alături de cavalerii mei, am tendinţa să cred că am fost ultimii cruciaţi, cei care au supravieţuit lui Richard Inimă de Leu sau Sfântului Ludovic, dar pe când ei aveau armuri de fier, noi nu aveam drept scut decât corpul nostru în faţa tunurilor de pe T-34, monstruoasele tancuri sovietice... cruciaţii mergeau spre mormântul lui Isus Christos. Noi călăream pentru a învinge Anti-Christul fără să ştim că raidul nostru ne va duce până în Caucaz şi nu era decât o anticameră a unei groaznice coborâri în mormânt.

Soarta rezervată învinşilor apasă întotdeauna asupra noastră, a morţilor şi a morţilor vii, ca o piatră grea. Dar pietrele mormintelor se ridica şi vorbesc câteodată...

încălecarea! încălecarea! Pe cai! Pe cai!

Capitolul II

Al 2-lea Călăraşi – Mihai Coliopol – Garda de la Nistru – Tătă- rescu – Abandonarea – Căpitanul Epure spală ruşinea

Furierul mă trezeşte. îl recunosc prin felul său de a bate – trei lovituri scurte, una lungă – pentru precauţie... El pare copleşit, în- mânându-mi o telegramă galbenă oficială: *Prezentaţi-vă imediat în* ţinută de campanie la *Regimentul 2 Călăraşi la Caracal*.

îmi sar în cizme. Până la urmă, ceva se va întâmpla!

Suntem la sfârşitul lunii martie 1939.

în Caracal, al 2-lea Călăraşi este nerăbdător. Pentru mine este deja cel mai frumos regiment din lume. Şi va rămâne aşa. Nechezatul cailor, mirosul înţepător al grajdurilor, cel pătrunzător al harnaşa- mentelor noi, pare că mă îmbată. îmi revin repede.

Colonelul mă ataşează escadronului de mitraliere, încredin- ţându-mi comanda unui pluton. Sunt furios. Detestam atelajele şi ceea ce implicau, şi acum iată-mă în rândul lor, cu fundul pe ches- oane!

Din fericire, îl cunosc pe sublocotenentul Mihai Coliopol care comandă al doilea pluton de mitraliere al regimentului. Vecinul meu din dreapta, într-un fel.

Mă simt irezistibil atras de acest om care pare devorat de un foc interior, trădat de strălucirea caldă a ochilor înşelători, dar cu un chip mai degrabă trist.

Florile răului ies din buzunarul tunicii. El poartă în permanenţă evanghelia Dumnezeului său: Baudelaire.

Astăzi îl surprind, iarăşi, cu cartea în mână.

- Deci, Mihai, îţi regăseşti viaţa acolo?

- Mai mult decât viaţa... reflectarea ei în inima mea. Ascultă:

Morne esprit, autrefois amoureux de la lutte,

L'Espoir, dont leperon attisait ton ardeur,

Ne veut plus t'enfourcher! Couche-toi sans pudeur,

Vieux cheval dont le pied ă chaque obstacle bute.[1]

1 e-a părăsit; te culcă, te culcă deci pe loc! / Biet armăsar, de-obstacol copita ţi-este spartă, (trad. Necula Florin Dănuţ)

Mă intrigă acest Coliopol. Mare patriot, dar ignoră cu totul l'nlilica. Ştiu că este unicul fiu al unor agricultori bogaţi care pose- • l.i peste o sută de hectare de teren arabil. Este enorm!

A terminat cu succes studiile superioare în Franţa.

Mihai Coliopol nu s-a alăturat niciodată vreunui partid sau vreunei mişcări politice. îi dispreţuieşte pe toţi. Pe de altă parte, îşi iubeşte oamenii. Este preocupat de ei, de trecutul lor, de gândurile Im. în scurt timp, plutonul său părea cel mai sudat din escadron. De l'tipl, şi este.

Este o performanţă, pentru că particularitatea Călăraşilor, să ne amintim, călăreţi voluntari angajaţi cu proprii lor cai, este să fie recrutaţi din acelaşi cătun, din acelaşi sat. Aşadar, trebuie să comandam o celulă foarte sudată, foarte închisă, orientată spre ea însăşi, aproape de familie, deoarece nu este rar ca acolo să fie adunaţi fraţi, 11minaţi, veri. Dintotdeauna, prieteni din copilărie care se cunosc de la naştere.

Legaţi emoţional de o mie de fire invizibile, care deţin un cod indescifrabil pentru cine nu este de-al lor, respectiv ofiţerul „străin" i licmat să-i comande, Călăraşii reacţionează ca un bloc de beton impenetrabil. Strâns legaţi între ei, fără cea mai mică fisură, niciunul nu era dispus să divulge ceva despre ceilalţi.

Cred că a venit momentul să dau câteva explicaţii cu privire la organizarea cavaleriei române.

Acestea pot părea obositoare, pentru a simplifica, aş spune că a existat cumva o cavalerie „de carieră" formând corpul de Roşiori, lira o cavalerie de linie din care 75% din efective era format din ofiţeri, subofiţeri, şi cavalerişti activi. 25% erau cei concentraţi sub arme.

Apoi, o cavalerie a voluntarilor care formează corpul Călăraşi lor, în proporţie de 75% voluntari şi 25% activi. Cazul Călăraşilor este unic în analele cavaleriei mondiale, deoarece pentru a aparţine elitei lor este necesar să faci sacrificiul a ceea ce este agreat să se numească cei mai buni cinci ani din viaţa unui om, oferind în plus naţiunii, ca bonus, un cal.

în România, un cal reprezintă o mică avere. Cu toate acestea, voluntarii Călăraşi erau întotdeauna ţărani umili, fără prea multe resurse. Posesia unui cal reprezenta pentru ei echivalentul a cinci, şase, şapte ani de muncă asiduă, pe propriul pământ sau pe al celor mai bogaţi decât ei. Am cunoscut mai mulţi care mi-au spus

că au secerat noaptea la lumina lunii, după o zi de seceriş în bătaia soarelui.

Despre odihnă nici vorbă. Ei aveau un singur scop, să strângă leu după leu, o suma suficientă pentru a cumpăra cel mai frumos cal, de care ar fi fost suficient de mândru pentru a îndrăzni să se prezinte la „vizita" Călăraşilor. Cei doi, omul si calul, treceau împreună prin faţa unui consiliu, prin faţa unei adunări de oameni în alb de o înfricoşătoare exigenţă, despre care nu se ştie foarte bine dacă sunt doctori sau veterinari... Calul are picioarele strâmbe? Bărbatul este reformat? Cea mai mica imperfecţiune a unuia, antrena eliminarea celuilalt.

Dacă este acceptat, *omul-cal* semnează un contract pe 5 ani. Serviciul nu este permanent. Se efectuează pe scurte perioade în cursul anului. între timp, cavaleristul merge acasă putându-şi continua activitatea în ferma sa. Avea o singura interdicţie: să-şi folosească calul la atelaje, pedeapsa fiind consiliul de război. în plus, omul-cal trebuia să răspundă „Prezent" la manevre şi parade dacă era chemat.

Dacă un cal este rănit sau nu este în stare bună, este trimis „la grajduri" împreună cu stăpânul său. Deci este foarte grav ca un călăreţ să nu-şi îngrijească calul, fiindcă asta îl elimina din oficiu. Nu va fi acceptat cu un nou cal. Călăraşul este un fel de centaur, omul şi calul fiind absolut inseparabili.

După cinci ani de serviciu, omul îşi recapătă libertatea, dar trebuie sa doneze armatei calul şi harnaşamentul. Este inutil să spunem că puţini cavalerişti pot suporta despărţirea aceasta. Atunci ei îşi reiau angajamentul pentru încă cinci ani! Şi tot aşa se întâmplă până când calul va fi reformat pentru limită de vârstă, ceea ce eliberează şi omul, totodată. Ei pleacă aşa cum au venit, împreună unul cu celălalt. întorşi acasă, vor avea grijă unul de altul, alături, în lungi dialoguri în tăcere.

Apoi calul moare primul. Rămas singur, omul se va închide în sine. Va trăi doar din amintirile sale de Călăraş. Desigur, va avea şi alţi cai, dar cu ei nu va mai fi la fel. Inima unui Călăraş nu poate iubi decât o singură dată. Seamănă cu prima dragoste.

Viaţa unui cal fiind egală cu tinereţea unui om, atunci când moare, la douăzeci şi cinci de ani, calul duce cu el cea mai mare parte din puterea cavalerului său, pentru care nimic nu va mai avea acea savoare puternică a primelor impresii de viaţă. Pentru călăreţul român

adevărat, există mai întâi momentul când eşti Călăraş, apoi perioada în care eşti doar un simplu om...

Poate părea de necrezut, lui Coliopol, locul în fruntea Călăra- |iloi săi i s-a oferit fără condiţii. A reuşit să-şi grefeze propria personalitate în trupul şi sufletul plutonului său. S-a integrat perfect. Fără .1 aştepta instrucţiunile cuiva, „Mişu" a început să-i pregătească pe plan spiritual în vederea marii încercări ce ne aştepta. Foarte repede, plutonul său de mitraliere a devenit un etalon în cadrul escadronu- lui, cu fiecare membru avându-şi locul bine determinat, dar şi având 11 j<i de ceilalţi, gata să le sară în ajutor, chiar cu preţul vieţii, fără r/ilare. Coeziunea lor este impresionantă.

Coliopol domnea peste ei ca un patriarh, ca un tată de familie .au un frate mai mare. Nu i-ar trecut nimănui prin minte să-i conteste nici cea mai mică dintre deciziile sale. El nu dă niciodată ordine. I c vorbeşte simplu şi totul se îndeplineşte într-o secundă.

Exerciţiu după exerciţiu, timpul parcă se scurgea mai greu.

O falsă bucurie, suntem trimişi în extremitatea vestică a ţă- ш, în triunghiul ce constituie Banatul, între frontierele iugoslave şi ungare. Primele zile suntem sâcâiţi de ofiţerii superiori, ce verifică /ilnic starea armelor şi cer întreţinerea lor în stare perfectă, contro- lează muniţia etc.

Ne vom bate cu ungurii? Nu ne-ar displace din cale afară.

Eram pregătiţi, cu degetul pe trăgaci, gata să intrăm în acţiune împotriva ungurilor agitaţi ce doreau să-şi însuşească Transilvania.

Dar, lovitură de teatru! încălecăm, dar numai pentru a defila la Arad, la 10 Mai 1939.

Trebuie să recunosc că spectacolul are şi o latură impresionantă. Astăzi defilează la trap Divizia 1 Cavalerie, compusă din patru regimente de cavalerie, un regiment de artilerie călare şi un batalion purtat. ^

în total, şase mii de oameni călare. Douăzeci şi patru de mii de potcoave izbesc sec pavajul vechiului oraş în clinchetul metalic .il săbiilor. Probabil cea mai mare masă de cavaleri reuniţi pentru ultima oară în istoria omului şi a calului. Sau în istorie.

întorşi în cazarmă, enervarea oamenilor nu avea margini.

- Ne iau drept bufoni sau ce, domnule locotenent! spune indignat călăraşul Dimitriu. Eu şi calul meu ne vom retrage. Am de lucru la ferma, am venit aici să mă pregătesc, nu să mă împăunez în laţa civililor.

îl calmez cum pot mai bine, dar e dificil.

Statului Major nu îi scapă din vedere existenţa acestei stări de spirit, aşa că decide să ne ţină ocupaţi. Se rechiziţionează de la ţărani material agricole vechi, respectiv pluguri, căruţe şi altele, pentru a ridica obstacole anti-car de-a dreptul ridicole.

- Suntem cavaleri, nu manipulanţi, mormăiau călăraşii.

- Asta va fi suficient sa oprească blindatele? se întrebau.

Ne zguduie un şoc teribil: mână în mână, naziştii şi roşii s-au aruncat asupra Poloniei care se apară cu un eroism frenetic.

Franţa şi Anglia declară război Germaniei (de ce nu şi Rusiei?) dar nu atacă.

La 27 septembrie 1939 URSS şi Reich-ul îşi împart Polonia neînsufleţită.

Eram din nou singuri, foarte singuri, striviţi între două blocuri.

în Ungaria, regentul Horthy pactizează cu Hitler. Ce să facem rapid, fiindcă valul roşu ameninţă frontierele noastre din Basarabia şi Bucovina?

Prin intermediul Radio Londra cunosc situaţia internaţională. Este uşor de înţeles că adevăratul pericol, pentru noi, românii, vine de la Est, mai degrabă decât de la Vest, unde suntem concentraţi împotriva oricărei logici. Intuiţie rezonabilă, fiindcă la sfârşitul lui noiembrie 1939, înaltul comandament ne îndreaptă spre dezastru, către sudul Basarabiei, la frontiera sovietică.

între timp, am făcut atât de multă agitaţie, am intervenit inclusiv la colonelul, pe motiv că m-am săturat de genul ăsta de război, încât m-a repartizat în cele din urmă într-un escadron de „săbii”. îmi doream să fiu călăraş „adevărat” şi am fost satisfăcut.

Plini de mândrie, facem acum garda sacră pe frontiera Nistrului, graniţa fluvială simbolică a României Mari. în faţa noastră, faimoasa cetate construită de genovezi îşi înalţă zidurile puternice. Ştefan cel Mare a întărit-o, turcii au transformat-o într-un sistem de fortăreţe inexpugnabile.

Regimentul se împarte în două. Jumătate la nord, la vărsarea Nistrului, cealaltă jumătate la sud, aproape de Şaba. Eu sunt cu cea din urmă.

Într-o după amiază am decis să fac călare o plimbare solitară. La intrarea în Şaba, trei oameni discută în faţa unei case. Tac la apropierea mea. îmi pipăi uşor revolverul, este la locul său.

- E neliniştit, frate! spune unul dintre ei într-o excelentă franceză.

Ceilalţi râd. îmi vine să-mi frec ochii de surpriză, aproape să-mi cadă cascheta. Tot în franceză, altul continuă:

- Nu merită douăzeci de bani mârţoaga pentru tras în plug, dar poate goni un cerb, uite cât de fine îi sunt picioarele...

M-am oprit brusc. Surprinşi şi îngrijoraţi, cei trei se regrupează instinctiv.

-Sunteţi francezi, domnilor?

Miraţi că mă aud exprimându-mă în limba lor, se uita unul la altul, îmbiindu-se care să răspundă. Primul care a vorbit se hotărăşte:

-Nu, domnule ofiţer, suntem elveţieni...

Şi-mi explică că strămoşii lor germanici sau romanici au venit să se stabilească acolo sub iniţiativa şi protecţia ţarului Alexandru I pentru a întemeia o colonie viticolă. De altfel, dacă nu credeam, puteam să intru să gust...

M-au condus într-o casa curată, cu acea curăţenie meticuloasa, aproape jenantă, proprie castelelor elveţiene. Pe perete, un ceas cu cuc, roşu cu alb, cuc care nu aştepta decât semnalul acelor ceasului pentru a ieşi din cuibul său să ne salute.

Ni s-a pus pe masă un ulcior şi pahare cu picior. Am închinat.

Surpriză, buchetul vinului de Şaba se răspândeşte pe limbă şi în cerul gurii, nu este cu nimic mai prejos decât al celui de Laussane!

- Ruşii nu ştiu să îl guste aşa cum merită... Credeţi că vor trece apa, domnule ofiţer?

îmi aşteaptă răspunsul. Inocent şi de bună credinţă, le răspund:

- Dacă trec apa, acolo vor rămâne şi nu vor bea altceva niciodată...

Toţi râd în hohote, destinşi. Le-am spus exact ce-şi doreau să

audă.

-Nu sunt civilizaţi, nu merită mai mult, domnule ofiţer.

A venit iarna. Ninge. Merg pe covorul alb de-a lungul Nistrului îngheţat parţial pe maluri. Vine noaptea. Privesc de-a lungul celuilalt mal căutând să ghicesc cum şi când va traversa duşmanul. Brusc disting şase sau şapte puncte negre sărind cu salturi mici pe malul îngheţat, pe partea sovietică. Sunt soldaţii ruşi care se încălzesc?

Trosnetul unei puşti-mitralieră mă ţintuieşte locului. O alta îşi încrucişează focul într-o trăncăneală exasperantă. Punctele negre se măresc, aleargă în zig-zag, nu sunt mai mult de trei şi deodată dispar. Au căzut în fluviu? Sau culcate la pământ de puştile mitralieră?

Cei de gardă au venit în goană să vadă ce se întâmplă. împreună încercăm să vedem prin întuneric. Nu e uşor. Mici fuioare de ceaţă aleargă pe toată suprafaţa Nistrului. După un timp care părea că nu se mai sfârşeşte (sa fie poate un sfert de oră?), un clipocit puternic ne face să alergăm la 25 metri în aval.

Uzi leoarcă şi clătinându-se, doi bărbaţi se ridică cu dificultate. Dar cădeau mereu. îi ducem rapid la locuinţa mea, îi dezbrăcăm, îi frecţionăm. Unul dintre ei, având cam treizeci de ani, este uşor rănit. Deasupra claviculei, un glonţ i-a traversat corpul între gât şi umăr. Sângele îi curge din abundenţă. Celălalt, un copilandru de şaisprezece ani, plânge încet.

- Mama şi sora sa au rămas acolo, explică rănitul în rusește. Săptămâna trecută i-au ucis tatăl în bătaie... Bătrânul nu a vrut să i se ia vacile...

- Şi ceilalţi? Câţi eraţi?

- Nouă! Ceilalţi au venit de departe, de la o sută de verste[2]. Oricum, preferam să murim decât să mai continuăm aşa. Mai bine mort, nu-i aşa, Fedor?

Acum Fedor tremura. Dar nu mai plângea. Sughiţuri surde îi opreau suflul. Aveam în faţă primii noştri transfugi ruşi, fugeau de regim, de abuzurile şi brutalităţile sale, pentru a căuta refugiu la noi. Odată cu primăvara, sub ochii noştri îngroziţi, Nistrul ducea la vale mai multe cadavre decât sloiuri de gheaţă. Pentru a-şi regăsi libertatea, bărbaţi, femei, copii, abandonau totul

2 1 verstă = 1,067 km

călăilor şi îşi riscau viaţa înfruntând valurile fluviului şi gloanţele grănicerilor.

Cu Regimentul 2 Călăraşi, acum făceam parte din Divizia 3 sub comanda generalului Constantin Pantazi[3], viitor ministru de război al mareşalului Antonescu. Deşi pe picior de război, eram totuşi în stare de pace. Mă familiarizez, împreună cu oamenii, cu funcţionarea noilor carabine moderne, ceheşti, cu care am fost dotaţi. Cu Cehoslovacia şi Iugoslavia fusesem în Mica Antantă. în cadrul acestei organizaţii de apărare, cehii erau însărcinaţi cu fabricarea armelor pe care le furnizau celor trei ţări. Armele lor sunt excelente, foarte robuste şi extrem de precise.

Carabinele marca ZB (Zobroiowska Brno) de calibru 7,65 dotate cu încărcătoare cu cinci cartuşe îi încântă pe soldaţi fiind eficace ţi uşor de manevrat. Sunt trăgători de elită, atât din galopul calului, < .il şi în lupta pe jos.

învăţ şi utilizarea puştii mitralieră ZB. Este mult superioară puştii mitralieră de fabricaţie franceză Saint-Etienne cu care eram ilotaţi până acum, dar care se bloca uşor. Puşca mitralieră ZB mă l.iscinează, mă joc cu ea, o montez şi o demontez cu ochii închişi în mai puţin de două minute.

Refugiaţii ruşi vin în valuri, din ce în ce mai numeroşi. Ne povestesc lucruri atât de înfricoşătoare că ni se par greu de crezut. I)ar cel mai elocvent este numărul tot mai mare de cadavre ce plutesc pe apele tulburi ale Nistrului. Constatăm ca unii dintre aceşti nefericiţi se aruncă în apele fluviului *fără să ştie sa înoate* pierzându-şi viaţa imediat. Trebuia ca teroarea sistemului bolşevic să fie foarte mare dacă-i ducea la astfel de acte disperate. încercam să înţelegem mobilul care-i determina să fugă, încercam să tragem o concluzie obiectivă. Rezultatul ne împietrea de oroare. Ştim acum mai bine i cea ce ne aşteaptă dacă...

Pentru sărbătoarea Paştelui ortodox cer sa se lustruiască echipamentul „să strălucească mai ceva ca

3 Constantin Pantazi (1888-1958), decorat cu Ordinul Mihai Viteazu în primul război mondial. Ministru al apărării între 22.01.1942 şi 23.08.1944. Condamnat la moarte, îi este comutată pedeapsa în muncă silnică pe viaţă în timp ce era dus spre locul de execuţie. Reuşeşte să-şi scrie memoriile în închisoare, în prima parte a detenţiei, apărute după Revoluţie sub titlul *Cu mareşalul până la moarte*. Moare în închisoarea de la Râmnicu Sărat la 23.01.1958.

soarele". Prim ministrul Tătărescu[4] ne face o vizită. Iată discursul său:

Ofiţeri, subofiţeri, soldaţi,

Sub zidurile cetăţii sfinte Cetatea Albă, vă jur că nu vom ceda niciodată nimănui vreun centimetru pătrat din teritoriul naţional.

Sunteţi aici ca să apăraţi onoarea drapelului nostru!

O, ministru integru!

Două luni mai târziu a explodat bomba la Marele Cartier General:

Ordon tuturor trupelor care se află de-a lungul Nistrului să se retragă pe Prut. în nici un caz, sub nici un pretext, nu se va face uz de urme.

în timp ce regele Carol al II-lea clama la Bucureşti: *Am ridicat în jurul naţiunii un zid de foc şi de oţel!* ne facem bagajele.

Basarabia şi Bucovina

de Nord.

[1] Gheorghe Tătărescu (1886-1957), prim ministru al României 1934-1937 şi 25.11.1939-4.07.1940. A îndeplinit mai multe funcţii ministeriale în guvernele interbelice şi în guvernul Petru Groza. A fost şeful delegaţiei Românie la Conferinţa de Pace de la Paris din 1947. Deţinut politic.

De la radioul german aflu că în urma pactului Molotov-Ri- bbentropp, la 26 iunie 1940, acelaşi Molotov a remis ambasadorului nostru la Moscova un ultimatum în care cerea României să cedeze

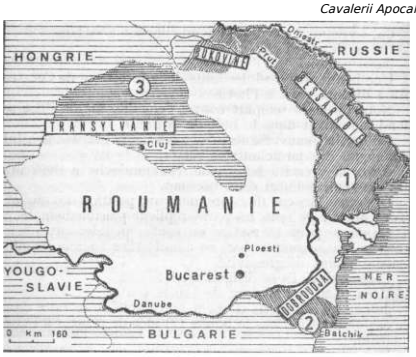

România amputată

1 Cedat URSS-ului la 27 iunie 1940

2 Cedat Bulgariei în septembrie 1940

3 Cedat Ungariei la 30 august 1940

Aveam un termen de trei zile să ne retragem. Am pornit.

Nu îndrăzneam să-mi privesc în ochi Călărașii. Impecabilul lor simţ al disciplinei, înnăscut la aceşti cavaleri fără pereche, mă face să iau asupra mea această recomandare imperativă de a nu folosi armele. în niciun caz, oricare ar fi situaţia, sunt sigur ca niciunul dintre ei nu ar trage fără a solicita mai întâi ordin. Oare puteam fi sigur?

îndoiala se instalează cu atât mai mult în sufletul meu cu cât comuniştii, ironici, plantează primele drapele roşii. Emblema cu secera şi ciocanul flutura deja pe turnul principal al fortăreţei, pe „zidurile sfinte" sub care Tătărescu făcea jurământul acum două luni: *vă jur că nu vom ceda niciodată nimănui vreun centimetru pătrat din teritoriul naţional...*

Să fugim fără a trage un singur glonţ? Bravo, Tătărescule!

Prăbuşit de ruşine îi întâlnesc pe elveţienii din Şaba care plâng. împreună cu cei care mi-au oferit ulciorul aromat sunt şi minoritarii ruşi cu bagajele lor:

-Luaţi-ne şi pe noi, domnule locotenent, luaţi-ne şi pe noi...

Fără să-mi ceară permisiunea, primii refugiaţi, cei ce veneau
„.Ic acolo" ni se alăturară. Trist cortegiu.

-Vom trece Prutul împreună cu voi. Niciodată asasinii nu ne voi putea prinde, oricum nu în viaţă.

Asta cu „în viaţă" nu îşi făceau ei prea mari iluzii. De fapt, n ic io iluzie.

Plecăm. O oră mai târziu, zidurile Cetăţii Albe dispăreau la oi i/.ont. Primele ziduri de apărare împotriva invadatorului din Est se lopesc în întunericul ruşinii.

Dimineaţa, o surpriză neplăcută: ninge peste noi cu flori uri- rişc. Sunt paraşutiştii ruşi.

Cu prezenţa lui de spirit, Smărăndache a şi adăpostit caii ilupă nişte boscheţi. Din instinct, cavaleriştii iau poziţii de luptă. Pes- le lol în jurul nostru, paraşutiştii îşi pliază liniştiţi paraşutele, apoi se f,i upează pentru a porni la drum, cu pistoalele-mitralieră sub braţ, i u ţeava în jos, fără a manifesta nici teamă, nici agresivitate.

Ca şi noi, se îndreaptă spre Sărata. Plouă cu ei din toate păr- ţile. Acum înţeleg că ei ne taie calea de retragere, în cazul în care am li luat buna (oare?) decizie de a rezista ultimatumului.

Ajunşi la Sărata găsim cel puţin două regimente de paraşutişti i uşi bine amplasaţi. Dar ce e mai rău, mii de manifestanţi pro-comu- n işti ne barează calea. Privirile oamenilor mei se întunecă mai tare. Nu apreciază situaţia şi nu sunt oameni cu care să glumeşti.

Câţiva agitaţi prind curaj şi se strecoară printre primele rânduri. îi trag de picioare pe unii cavalerişti, încercând să-i răstoarne din şa, pentru ca apoi să le poată

fura calul... Cel mai sigur mod să îl superi de moarte pe un Călăraş, căci atunci e capabil să facă moarte de om!

Nu prea am loc de întors. *Fără niciunfoc de armă*. Din cauza tensiunii, parcă aerul nu mai are oxigen. Dacă un singur om îşi pierde calmul, totul este pierdut.

Soldaţii care mă căutau din priviri în aşteptarea unui ordin i/.băvitor, reacţionează cu lovituri puternice de picior în feţele hidoase ale celor care, tot mai numeroşi, încercau să-i răstoarne din şa. I >rama va izbucni din clipă în clipă, mai violentă ca o furtună de vară.

Mă străfulgeră o idee.

- Sergent Smărăndache, la ordin!

Smărăndache răsare lângă mine.

- Sergent, ascultă comanda la mine! Atenţie, sunt obligat să vă spun, avem ordin imperativ să nu tragem orice ar fi! Nu l-am comunicat trupei pentru a evita reacţiile negative. Nu avem dreptul să tragem, un singur foc şi suntem în război cu URSS... Sergent, nu avem dreptul să tragem... dar noi avem asta!

Cu mâna lovesc garda săbiei curbate de la şold.

- Am înţeles, domnule locotenent, le vom mângâia spinările...

Adevărul e că detaşamentul Smărăndache nu a aşteptat să i
se spună de două ori. Loviturile cu latul săbiei au început să curgă, copleşindu-i pe manifestanţi peste capete, peste umeri, peste spate... O adevărată debandadă!

îngrijorat, supraveghez cu coada ochiului reacţia paraşu- tiştilor. Aceştia nu numai că nu le-au sărit în ajutor, dar îi vedeam cum încep să râdă, să se prăpădească de râs, cu toată întâmplarea tragi-comică din piaţa publică.

Smărăndache, rânjind, se întoarce spre mine:

- O foarte bună metodă de a calma nervii Călăraşilor noştri, domnule locotenent! Dacă se poate, ar trebui să o repetăm!

Personal, nu doream să văd repetându-se o astfel de situaţie. Ne-am reluat marşul forţat. Liniştea şi ruşinea ne însoţeau. Obedienţi directivelor monstruoase ale stăpânilor cu cnutul în mână ce îi lăsam în urmă, am trecut Prutul în vechea Românie în a treia zi prin Oancea. Dezaprobarea populaţiei se simte din plin. încremenită pe trotuare, mută, ne fixează din priviri.

Descălecăm, punem piciorul pe pământ. Pe pământul unei Românii căreia, fără luptă, am lăsat să-i fie

amputată Basarabia şi nordul Bucovinei. în urma noastră, milioane de români sunt abandonaţi ca sclavi. Nu vânduţi, abandonaţi.

Această retragere neaşteptată, această abandonare a scumpelor noastre provincii, ne-a marcat profund sufletul. Trebuie să încerc să le explic oamenilor foarte clar situaţia. Dar cum să explici clar altora ceva ce este foarte confuz pentru tine însuţi?

înainte de a trece Prutul, la adăpostul unei case, căpitanul Epure vorbeşte cu însufleţire. Este înconjurat de ofiţerii şi subofiţerii săi. Are un aer din ce în ce mai vehement. Mă îndoiesc de ceea ce vrea să-i convingă.

Epure este un cavaler destoinic, un maestru al concursurilor 11 ipice internaţionale, de nenumărate ori medaliat cu aur.

Nervoşi, Călăraşii se strângeau în grupuri mici, discutând cu voci joase. Tăceau de fiecare dată la trecerea unui ofiţer. în ciuda ordinelor, îşi ţineau caii în apropiere, la îndemână. Nu acceptau laşi- lalea noastră, chiar dacă nici noi nu o făceam.

Ţipătul ascuţit şi grăbit al unei trompete sună adunarea. Se lace de îndată. Căpitanul Epure vrea să ne vorbească. Escadronul este .1 liniat în faţa lui.

Sunt tensionat, mă aştept la un nou ordin umilitor. în acelaşi l imp, căpitanul Epure pare destul de agitat. Se lasă liniştea peste clin- i hetele metalice ale zăbalelor de la gura cailor.

Căpitanul Epure, drept şi rigid în şa, este impozant. Părea o statuie ecvestră. încet, salută escadronul. Ce ne va spune? Cât va dura...

Ce l-a apucat, iată că salută din nou... îl văd ducând mâna la tâmplă...

Răsună o detunătură seacă. Cascheta lui Epure zboară şi cade la pământ împreună o cu bună bucată de craniu şi creier în interior. (laiul înspăimântat se cabrează, corpul se clatină spre grumazul calului. Sângele se scurge gâlgâind pe pielea gri a animalului.

Am încremenit până în măduva oaselor. Mi-e ruşine de două ori mai mult. Ruşine de vreau să mor. Ochii îmi ard în orbite, mâna mi se mişcă încet spre tocul revolverului.

O presiune puternică îmi paralizează braţul.

Smărăndache mă ţine. Sunt acolo toţi trei, sergenţii mei: Smărăndache, Datcu, Ortinski.

- Trebuie să veniţi cu noi, domnule locotenent...

În ochii lor, toată tandreţea copiilor ce se simţeau vinovaţi că nu au avut încredere.

Îi urmez.

În fotografia de pe pagina următoare, Felix Ţopescu (tatăl comentatorului sportiv Cristian Ţopescu), Constantin Zahei, Ionel Epure (marcat cu X), Toma Tudoran, la un concurs ecvestru internaţional în 1936. Căpitanul Ionel Epure se va sinucide în iunie 1940 în faţa trupei, refuzând să părăsească Basarabia cedată, (nota şi foto red.)

Ion V. Emilian

64

A doua zi după abandonarea Basarabiei, un ofiţer superior, un cavaler pe care îl avusesem instructor la Târgovişte, avu curajul să si- revolte contra dictaturii criminale a lui Carol al II-lea. Se numea Ion Antonescu, comandantul Corpului 3 Armată. în faţa trupelor, la (lliişinău, el proclama: *Este o umilinţă de neiertat pentru armată, pe cure trebuie să o ştergem. Toţi responsabilii acestei trădări vor trebui să compară în faţa tribunalului istoriei, dar şi în faţa celui al oamenilor!*

Pus la curent, Carol al II-lea nu apreciază deloc. Antonescu .1 fost rapid arestat de zbirii regelui, apoi dus la Mănăstirea Bistriţa, i are fusese transformată în închisoare militară.

Din zi în zi, ruşii deveneau tot mai ameninţători. Era evident că Basarabia nu le era îndeajuns. *Când ursul vrea să ia mierea, răstoarnă copacul,* spune proverbul. Copacul românesc, scuturat puternic, trosnea din toate încheieturile. Târziu, mult prea târziu, Carol se întoarce spre Reich, pentru a-i intra în graţii îl numeşte la preşedinţia Consiliului de Miniştri pe germanofilul Ion Gigurtu[4]. La ordinul regelui, acesta cedează Bulgariei teritoriile pe care le revendica, acceptă arbitrajul de la Viena, lăsându-i pe unguri să ocupe 50000 de kilometri pătraţi din Transilvania, unde locuiau un milion şi jumătate de români. în fine, trupele germane numite „de instrucţie" (delicat eufemism) au sosit în România.

Era prea mult. Furia populară creştea, stârnită fără îndoială de Garda de Fier şi mişcările de dreapta. Carol se înfurie, crede că va rezolva problema eliberându-l pe Antonescu şi încredinţări du-i guvernul. Prima măsură luată de general a fost să-l constrângă pe rege să abdice, promiţându-i pe cuvânt de onoare un singur lucru: *Vă garantez că viaţa vă va fi salvată.*

Era 6 septembrie 1940.

în ciuda voinţei sale, Antonescu era să nu-şi poată ţine cuvântul. Fuga regelui, itinerarul, erau cunoscute. înainte de frontieră, în gara Timişoara, preotul Boldeanu,

---

4' Ion Gigurtu (1886-1959) prim ministru între 4 iulie 1940 şi 4 septembrie 1940, timp de 40 de zile. Filogerman, a orientat România spre Axă, în timpul mandatului său fiind acceptate cedările teritoriale în urma Dictatului de la Viena (30 august 1940) prin care o parte din Transilvania a revenit Ungariei şi a Cadrilaterului spre Bulgaria. Arestat în noapte de 5 spre 6 mai 1950 şi condamnat de regimul comunist la 15 ani de închisoare, moare în închisoarea de la Râmnicu Sărat în iulie 1959.

de la biserica Ioan Botezătorul, alături de câţiva legionari, i-a trimis ultima împărtăşanie sub forma unor rafale lungi de mitralieră. Pe podeaua vagonului, alături de doamna Lupescu, Carol scâncea:

- Românii mei, românii mei, oare ce v-am făcut?

Mai avea îndrăzneala să întrebe!

Calmul mecanicului, care a gonit cu trenul spre frontieră, i-a salvat viaţa.

în schimb, cinci sute de mii de români şi-o vor sacrifica pe a lor pentru a purifica România de regimul său şi a-i reda onoarea pierdută alături de teritoriile sale abandonate.

După ce l-a instalat pe tron pe Mihai, fiul lui Carol al II-lea, Antonescu s-a străduit să-l convingă pe Hitler că noi suntem aliaţi indispensabili pentru echilibrul Axei. Nu fără motiv, Hitler se cam îndoia. Că n-am dat dovadă, că n-am dat tot ce se poate! Pentru recucerirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei, am fi capabili acum? Era cam târziu.

Hitler spunea frecvent *mă voi opune comunismului în oricare punct al globului*. Cel puţin îl puteam asigura că aveam acelaşi adversar comun.

S-a decis o întâlnire la cel mai înalt nivel. A avut loc la Berlin, la noua cancelarie a Reichului. Prietenul meu Gheorghe Barbul, şeful cabinetului lui Antonescu, a avut privilegiul să asiste. A revenit sub impresia unei mari emoţii, lăsând un portret izbitor de pozitiv al lui Hitler:

îl aveam pe Hitler în faţa mea. Considerat ca fiind un mare orator de partizanii săi, acest bărbat de talie medie, uşor aplecat de spate, mai degrabă slab, nu atrăgea atenţia prin nicio particularitate a înfăţişării sale. Ţinuta sa, mai degrabă simplă, aproape modestă, timiditatea sa aparentă, amintea mai degrabă de un pastor protestant decât de un animator al maselor. Impresia comică a meşei şi a mustăţii din fotografii păreau să se modifice când aveai în faţă omul. Părul său

citi mult mai lucios de cum apărea în fotografii, iar mustaţa de un blond aproape roşcat se armoniza cu tenul alb şi transparent ca cel al I unui ftizie şi cu ochii de un albastru închis. Pantaloni negri, vestonul *I i/c* o culoare între maroulpartidului şi verdele Wehrmacht-ului, lipsa I

oricărei decoraţii, în afară de Crucea de Fier din primul război mondi- I i(/, se poate spune că Hitler era departe de orice cochetărie vestimenta- I i fi sau chiar avea cochetăria simplicităţii.

Când începea să vorbească, primul lucru care atrăgea atenţia f erau mâinile sale foarte albe, slabe şi destul de mici pentru un bărbat I tare, cu gesturile expresive ca şi sculpturile lui Rodin, încerca să dea o imagine intuitivă a gândurilor sale. Când se crispau ca ciocul unei păsări sălbatice care îşi atrage prada, când se întindeau cu uşurinţa Ielinelor în repaus, când ele ofereau palmele ca nişte mâini care se pregătesc să prindă un fruct care cade dintr-un pom. Cu ardoarea vorbelor, gesturile deveneau mai bruşte, mai abrupte, mai puţin precise, mai violente pentru a culmina cu lovituri de pumn în masă, pe I i are corpul său le însoţea cu o rigidizare impetuoasă care părea pentru moment să-l confunde cu ideea sa, atitudine care contrasta cu ţinuta sa moale, cu umerii căzuţi, obişnuită la el.

Antonescu reveni de la Berlin ca al treilea om al Axei. Aveam ceva speranţe. Hitler a spus: Ultima pagină din istoria Transilvaniei nu a fost încă scrisă *şi de asemenea:* Nicio frontieră a continentului nu este definitivă.

în consecinţă, în iarna lui 1941, brigada noastră intră în dispozitiv de acoperire a noii frontiere de nord cu Rusia, aproximativ la I 10 km de Rădăuţi. La stânga, Brigada 1 Vânători de Munte, la dreapta un regiment din Divizia 239 Infanterie a Wehrmacht, armata germană. Mai departe, la dreapta, Brigada 5 Cavalerie. Comandantul nostru este locotenent-colonelul Cristea, comandant de brigadă Ion Dănescu. Suntem pe picior de război.

Fac cunoştinţă cu comandantul Allert, din regimentul vecin al Wehrmachtului, şef al grupului de legătură german. Fapt excepţional, el poartă deja Crucea de Fier, ceea ce-mi stârneşte curiozitatea.
Într-o zi, când mă întreba despre tradiţiile Călăraşilor, Allert îndrăzneşte:

- Văd în privirea dumneavoastră, Crucea mea de Fier vă intrigă... Nu poate fi câştigată uşor, dar pentru nimic în lume nu doresc să îmi amintesc momentele care m-au făcut să o obţin. Am câştigat-o în 1940 în campania din Franţa, chiar împotriva cavaleriştilor, adevăraţi cavaleri, dar nu împotriva veteranilor, ci adolescenţilor, cadeţii
de la Samur[5]. Totul era pierdut pentru Franţa, dar aceşti copii s-au sacrificat pentru onoarea ţării lor şi pentru arma lor, cavaleria. Ce fapt curios, războiul. Aş fi fost atât de mândru să fie copiii mei, aceşti tineri eroi de la Samur. Numai că atitudinea lor curajoasă i-a făcut să piară. Ordine care ne costă scump, foarte scump, în vieţi omeneşti. Ei s-au bătut până la capăt, până la unul, ripostând la fiecare lovitură. Dragul meu Emilian, crede-mă pe cuvânt de ofiţer, aceşti tineri cavaleri meritau toţi Crucea de Fier! Poţi să remarci că faptul că o port pe a mea este în amintirea lor, astfel ca ei să nu fie uitaţi...

Nerăbdarea noastră creşte fără încetare.

În 21 iunie 1941, la ora 17.30, motorul unei maşini de legătură mă smulge din visare. Căpitanul Neculce coboară şi îmi strânge mâna cu fermitate.

- Zarurile au fost aruncate, murmură cu voce joasă.

Îmi întinde un plic galben.

M. St. M.: Ordin de operaţiuni: 22 iunie 1941 la ora 3.00 dimineaţa treceţi frontiera. Luaţi toate măsurile necesare pentru distrugerea observatoarelor artileriei inamice instalate în turnurile de pază. Încheierea misiunii: ora 6.00 dimineaţa.

---

5 Şcoala de cavalerie de la Samur datează din 1763. Astăzi este o un centru de instrucţie pentru cavalerie şi blindate. între 18 şi 22 iunie 1940, cadrele şi elevii şcolii de cavalerie, sub conducerea colonelului Michon, au luptat înregistrând pierderi grele împotriva ofensivei germane.

Sunt paralizat de emoţie. Totul mi se amestecă în minte. în sfârşit ne vom încheia socotelile cu invadatorii Basarabiei. îi vom elibera pe ai noştri, dar şi pe alţii. Vom spăla umilinţa, îl vom răzbuna pe căpitanul Epure. Mă gândesc la cei patruzeci şi patru de oameni din plutonul meu de care sunt responsabil. Feţele lor mi se amestecă în minte. Mă gândesc la viaţă, mă gândesc la moarte. Şi Dac, calul meu, cum se va comporta?

Rezist până seara şi atunci, nemaiputând ţine secretul, îi chem pe cei trei comandanţi de grupă, de asemenea pe Coliopol de la escadronul de mitraliere, căruia nu puteam să-i ascund asta. Le spun:

- Noaptea asta este cea mai scurtă din an, dar va fi cea mai lungă în amintirile voastre. Prieteni, în noaptea asta intrăm în război pentru eliberarea provinciilor pierdute şi distrugerea comuniştilor, oriunde îi vom afla!

Mişu Coliopol sare până în tavan, se lasă jos şi schiţează un dans rusesc, scoţând sunete sălbatice, practic explodează de bucurie.

- Vom avea onoarea să fim primii care lovesc duşmanul. Pen- 11 u asta am nevoie de o grupă...

- Eu! urlă Smărăndache, luându-le înainte lui Datcu şi Ortin-
•ki.

Fuge să selecţioneze voluntari şi să caute un specialist în gemu care să arunce în aer turnul de observaţie. Mă hotărăsc să comand eu însumi grupul de diversiune.

Sublocotenentul Coliopol, văzând că eu sunt ales să deschid li.ilul, se plânge şi mă roagă:

- Lasă-mă să vin ca soldat, nimic mai mult, ca simplu soldat!

- Vino! Te vei ocupa de puşca mitralieră.

Coliopol sare să mă îmbrăţişeze cu atâta putere încât cădem Imândoi pe jos în hohotele tuturor. Exuberanţă latină!

Vom merge fără cai. Ne scoatem pintenii, cataramele, rozete- lr, săbiile, mărunţişul din buzunare, tot ce putea să sune şi să atragă .ilcnţia asupra apropierii noastre. Coliopol şi Smărăndache îmi sunt .1 lături, sublocotenentul Coliopol, înalt, brunet, distins, sergentul Smărăndache, înalt, blond, rafinat, alură de elev ofiţer. Coliopol, cu
0 pasiune pentru Baudelaire. Smărăndache a început un jurnal de

1 .impanie în versuri.

Fix la ora 3 părăsim moara abandonată unde ne grupaserăm înaintea acţiunii. Noaptea ne ascunde destul de bine, deşi vară^ cerul este acoperit de nori. Nu se vede luna, nu se vede mare lucru. în tre- i ere îl luăm şi pe caporalul de grăniceri Moldoveanu, care cunoaşte sectorul cu ochii închişi. în această seară nu îi cerem decât să ne conducă în siguranţă la destinaţia noastră, turnul de observaţie. O ia înaintea noastră. La un moment dat, sare peste un pârâu. Când l-am sărit la rândul nostru, ne şuşoteşte:

- Suntem de cealaltă parte...

Foarte impresionat că trecuserăm la ruşi, mă aşteptam ca inima să-mi bată mai puternic. Unul după altul, în şir indian, am pă- l runs în pădurea Valiva. Brazi gigantici şi fagi tricentenari se înalţă lainici. Ne fofilăm în tăcere. Fâlfâitul aripilor bufniţelor agită aerul umed, evantaie gri ale nopţii. Păsările nocturne, deranjate de intruşi, îşi ţipă spaima.

încep să simt bucuria adultului care tocmai trăieşte visele copilăriei sale, iată-mă aruncat în una din aventurile semnate Gusta- ve Aimar, Valentin Guillons, Curimililla mare şef al tribului Aucas, si nu sunt prea departe...

Moldoveanu şuşoteşte uşor:

- Iată-l! Am ajuns...

Tresar. Drept în faţa noastră punctul de comandă al ruşilor: o cabană forestieră. Ne desparte doar o mică poiană.

Smărăndache, cu grupa sa la care se adaugă caporalul de geniu, specialist în detonarea explozivelor, se desparte de noi pentru a înainta spre dreapta spre obiectiv: turnul de observaţie. Trebuie neapărat distrus, deoarece în acest turn sunt poziţii ideale pentru ob- servatorii sovietici, care mâine vor regla tirul artileriei asupra întregii noastre poziţii de luptă şi de plecare la asalt.

Temându-ne că în cabana forestieră s-ar putea afla un număr mare de soldaţi ruşi, prefer să mă apropii. Un arbore gigantic acoperă cu coroana sa două treimi din poiană. Furişându-ne, ajungem la el. între rădăcini Coliopol îşi instalează puşca mitralieră în poziţie de tragere. Culcaţi cu nasul în iarbă, nu facem nicio mişcare. Doar din când în când, mâna unui soldat se ridică pentru a-şi privi ceasul. Enervantă situaţie...

Atacul trebuia să aibă loc în 22 iunie 1941, ora 3.45 fix. Primul atac al războiului nostru. Timpul părea suspendat deasupra capetelor noastre, parcă atârnat de un fir invizibil.

- Am o nevoie nebună să mă piş, şuşoteşte Iconaru.

Mă uit la ceas: 3.42. în acelaşi moment, un foc violent izbucneşte pe creastă. Coliopol a înţeles primul:

- Idioţii de vânători de munte şi-au dat ceasurile înainte doar ca să ne-o tragă!

Asta e! O explozie violentă face să vibreze solul sub burţile noastre. Smărăndache a aruncat în aer turnul. Lumina erupe puternic, vedem totul clar, în orice caz şi ruşii îşi revin suficient cât să ne salute.

Piuuu... un glonte zboară pe lângă tâmpla mea, ciupindu-mi urechea. Se trage asupra noastră de sus, din copaci. Văd flăcările de la gura ţevii, gloanţele care ne caută. Dau ordin:

- Foc de voie!

Coliopol se întoarce pe spate răsucind puşca mitralieră ce trage o rafală în sus. Un ţipăt, un corp ce cade în gol zdrobindu-se de pământ cu o bufnitură. Un tir concentrat sparge ferestrele cabanei. Se stinge lumina dinăuntru.

Ne retragem în salturi scurte. Deasupra noastră cerul vibrează din ce în ce mai tare. Sunt bombardierele germane ce atacă Cernăuţiul.

Capitolul IV

Intrarea în război – Tumul de observaţie — Primul căzut – Radiera – Dac – Comoara – Drapelul lui Raicea

La întoarcere, am aflat că două sute de avioane ruseşti au fost distruse la sol fără să aibă timp să se ridice în aer. Operaţiunea I iarbarossa a început şi a început bine pentru toţi. Am revenit primii, detaşamentul Smărăndache întârzia. Coliopol mă calmează. Nişte zgomote în depărtare şi îi văd venind. în fruntea lor, caporalul de geniu. Vreau să-l iau la întrebări de cum apare. El pocneşte din călcâie.

- Misiune îndeplinită, domnule locotenent, tumul este distins!

Nu mă pot abţine:

- Şi Smărăndache?

-A căzut...

- Cum?

- O singură lovitură...

- Mort?

- Probabil... Când turnul a explodat, ne-au prins sub foc de peste tot cu cel puţin trei mitraliere. A rămas căzut între noi şi ei. Era imposibil să fi mers după el, nu se mai mişca. Ne-am întors rapid, conform ordinelor...

- Bine, mulţumesc.

Nu-mi vine să cred. îmi scot carnetul plutonului. Pe trei coloane, cu litere mari: FUNCŢIE GRAD NUME. Funcţia şi gradul erau scrise cu stilou cu peniţă, dar în a treia coloană, numele, era scris doar cu creionul. Obligatoriu cu creionul. Iau o radieră între degetele crispate şi şterg numele *Smărăndache, Paul*, în nebunia mea speram să pot uita acest nume. Rămâne o pată vânătă pe hârtie. Notez, ceva mai sus, tot în creion, *Raicea, Ion.*

Această radieră o ţin multă vreme între degetul mare şi arătător. O simt tremurând, moale şi dură, neînsufleţită. Şi carne, şi os, şi viaţă, şi moarte. O mică vietate, fără oase, fără carapace. Un obiect inuman, o invenţie perfidă, ce poate şterge existenţa unei fiinţe, lăsând în locul ei doar nişte pete de un gri ciudat pe o bucată de hârtie, îmi pun întrebarea de nesuportat care are doar un răspuns imposibil:

- De câte ori va trebui să dau un ordin a cărui îndeplinire exemplară mă va obliga să folosesc radiera? De câte ori va trebui să mă servesc de acest ticălos obiect alburiu, burete care absoarbe sângele, oasele, carnea, nelăsând ca dovadă a existenţei unui om decât câteva urme murdare pe o pagină albă? Câte „ştersături" printre cei care acum nu sunt mai mulţi de 43 înscrişi în acest carnet? De câte ori va trebui să-mi scot radiera?

Un dangăt de clopot aproape mă asurzeşte. Coliopol a pornit radioul cu baterii. Din difuzor se aude:

- Ascultaţi dangătul clopotelor prizoniere în Basarabia, clopotele sfintelor noastre biserici din Chişinău, Cernăuţi, Hotin, Cetatea Albă... Acum,

generalul Antonescu, şeful guvernului, comandantul forţelor armate, vă vorbeşte:

Ostaşi!

V-am făgăduit din prima zi a noii domnii şi a luptei mele naţionale să vă duc la biruinţă, să şterg pata de dezonoare din cartea neamului şi umbra de umilire de pe fruntea şi epoleţii voştri. Azi a sosit ceasul celei mai sfinte lupte, lupta pentru drepturile strămoşeşti şi a bisericii, lupta pentru vetrele şi altarele româneşti de totdeauna.

Ostaşi!

Vă ordon: treceţi Prutul! Zdrobiţi vrăjmaşul din răsărit şi miazănoapte. Dezrobiţi din jugul roşu al bolşevismului pe fraţii voştri cotropiţi. Reîmpliniţi în trupul ţării glia străbună a Basarabilor şi codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele şi plaiurile voastre.

Ostaşi!

Plecaţi azi pe drumul biruinţei lui Ştefan cel Mare ca să cuprinderi cu jertfa voastră ceea ce au supus strămoşii noştri cu jertfa lor. înainte! Fiţi mândri că veacurile ne-au lăsat aici strajă dreptăţii şi zid

Cavalerii Apocalipsei i/r i etate creştină! Fiţi vrednici de trecutul românesc!

Ostaşi!

Veţi lupta cot la cot, suflet la suflet, lângă cea mai puternică şi yjorioasă armată a lumii. îndrăzniţi să vă măsuraţi vitejia şi să vă măsuraţi mândria camarazilor voştri. Ei luptă pe pământul moldovean, l'cntru graniţele noastre şi pentru dreptatea lumii. Fiţi vrednici de cin- \tcii pe care v-aufăcut-o istoria, armata Marelui Reich şi neîntrecutul ri comandant Adolf Hitler.

Ostaşi!

înainte! Să luptaţi pentru gloria neamului! Să muriţi pentru vi ilra părinţilor şi copiilor voştri! Să cinstiţi prin vitejia voastră amintirea lui Mihai Viteazul şi a lui Ştefan cel Mare, a martirilor şi eroilor căzuţi ш pământul veşniciei noastre cu gândul ţintă la Dumnezeu! Să luptaţi l>cntru dezrobirea fraţilor voştri, a Basarabiei şi Bucovinei, pentru i instirea bisericilor, a vieţii şi căminurilor batjocorite de păgânii i otropitori! Să luptaţi pentru a ne răzbuna umilirea şi dreptatea! V-o *iere* Neamul, Regele şi Generalul vostru.

Ostaşi!

Izbânda va fi a noastră. La luptă! Cu Dumnezeu înainte!

URAA ! izbucnesc soldaţii din pluton ce s-au adunat alături de mine pentru a asculta alocuţiunea. Uraa ! Ca şi

soldaţii din toate armatele din lume, adaugă cu oarecare naivitate:

- Aşa vom face!

Dar nu văd decât un singur lucru, în fiecare din ei văd un Smărăndache. în orice caz, mă simţeam de parcă întreaga mea lume s-ar fi prăbuşit, nu văd ce ar mai putea-o opri.

Este un fapt, nimic nu o mai poate opri! Nimic nu ne va mai putea opri!

Artileria rusă intră în acţiune cu toate tunurile. Obuzele de calibru mare şuierau pe deasupra capetelor noastre ca nişte maşini de curse lansate în linie dreaptă pe un circuit de viteză. Ruşii reacţionează aruncând asupra noastră salvă după salvă, dar tirul lor este lung, prea lung. Turnul de observaţie le lipseşte... Au tras toată

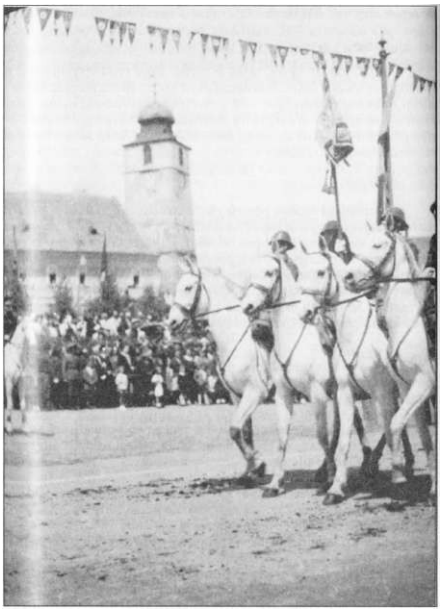

Regimentul 2 Călăraşi. Parada de adio alături de aliaţii germani, înainte de a porni la eliberarea provinciei de dincolo de Prut, ocupată fără luptă de către Uniunea Sovietică

/ m,i aşa, o imensă risipă de muniţie.

Cum să nu te gândeşti la Smărăndache?

în 24 iunie primesc ordin să *tatonez* inamicul. Nu sunt foarte im .uitat, bănuiesc o acţiune neplăcută, dar face parte dintre obligaţiile mele. Mi-e teamă să nu cad în gura lupului. Misterioasă, la fel de »umbră ziua ca şi noaptea, pădurea Valiva ne absoarbe, ne înghite.

Avansăm, foarte răsfiraţi, unul după altul, cu grijă. Sunt în frunle. Iată cabana forestieră. O înconjurăm. Lipsa oricărui zgomot «•■.le insuportabilă. Cu o grenadă între dinţi, una în mână, intru. În- -.1 mcliv, îmi dau seama că nu este nimeni. Dezordinea indescriptibilă denotă o fugă în mare grabă. O carabină automată de un model nou /acea între cele patru picioare ale unui scaun răsturnat. Cutii de con- •i i vc nedesfăcute împrăştiate peste tot, haine puse la uscat pe nişte «Jori, pe jos o sticlă plină de votcă printre cioburi împrăştiate.

La etaj îl aud pe Garbiş înjurând:

- Pentru numele lui Dumnezeu, în această cocioabă au fost femei!

Coboară scările câte patru având în mână lenjerie feminină kaki, croită din cea mai vulgară pânză de cort, sunt sutiene, chiloţi... Sutienele aveau nişte cupe cât baloanele, iar chiloţii nişte deschideri pentru coapse de zici că erau pentru cai...

- Imposibil, izbucni Garbiş, nu sunt muieri, sunt travestiţi! I)<>ar nu vom lupta contra poponarilor!

Ies să văd turnul distrus. Printre resturile de lemn şi metal este greu să-ţi dai seama câţi morţi zac acolo. Zdrenţe mari din unite >rme sunt împrăştiate ici-colo, iar după felul în care unele stau, îmi dau seama că mai conţin bucăţi de trupuri omeneşti. Mă întorc dezgustat. Era gata să dau peste Smărăndache. Adunat un pic, ca şi cum .ir dormi, casca lângă el. Un glonte l-a lovit mortal în partea superioară a frunţii. De ce şi-a scos casca? Dacă o purta, ar fi fost şi acum alături de noi. Am făcut această amară constatare în faţa camarazilor care mi s-au alăturat în tăcere unul câte unul. Această lecţie teribilă le va putea salva viaţa pe viitor.

Puţin mai departe găsim rusul pe care Caliopol îl doborâse din copac cu puşca mitralieră. Un bărbat tânăr, atletic, de o rară frumuseţe. Fără îndoială era un georgian, cu părul negru, cu ochii verzi, încă deschişi spre cer. Pe buzele sale se citea o mare dragoste de viaţă. Avea agăţată la piept, chiar deasupra rănii, insigna de campanie a combatanţilor din Finlanda[6]. Cavalerul Văcaru din Celei se apleacă

6Războiul sovieto-finlandez sau războiul de iarnă (30 noiembrie 1939 – 13 martie

să ia trofeul. îl prind de umăr.

- Lasă-l, Văcaru, este un soldat ca şi tine. Ceea ce i s-a întâmplat ţi se poate întâmpla şi ţie oricând. Şi-a câştigat medalia, este a lui. Lasă-l în pace!

Mergem câţiva kilometri până în satul Corteşti. La intrare, copiii ne ofereau piersici. Trimit o căruţă să aducă corpul lui Smără- ndache şi al georgianului. Nu se punea problema să adunăm resturile împrăştiate ale celor de la turnul de observaţie, nici nu aveam timp. I-am îngropat pe cei doi în curtea bisericii. Trebuia să plecăm.

Organizez patrule pentru a tatona linia aparentă a inamicului, cum spune manualul cavaleristului în campanie. Este mai degrabă o linie transparentă... Inamicul nu apare de nicăieri...

Din fericire, suntem schimbaţi pe poziţie de Regimentul 16 Infanterie din Divizia 7. Noi mergeam să ne recuperăm caii la Rădăuţi de la plutonierul Iacob, comandantul eşalonului de Ţine cai*i la mână*, respectiv cel ce avea grijă de caii noştri când escadronul lupta pedestru.

Fiecare îşi regăseşte calul cu o bucurie fără cuvinte, dar atât de mare! La fel eram şi eu. Dac de plăcere îşi mişcă buzele, nechează, îşi împinge botul umed pe gâtul meu pentru a-mi spune la ureche cât de mult i-am lipsit. Nu ne puteam bucura prea mult, pentru că pregătirile de plecare păreau deosebite faţă de alte dăţi. Esenţială era sănătatea cailor, plutonierul major veterinar îi consulta, examina, palpa cu o atenţie sporită. Potcovarul i-a verificat pe toţi pentru a se asigura că totul este în ordine. Toţi caii escadronului au fost declaraţi buni de serviciu de război. Şi noi eram mândri de ei.

Păturile lor au fost netezite la perfecţie, au fost puse pe spatele lor cu multă grijă, să le acopere crupa, de la gât până la rinichi. Şaua a fost echilibrată. Curelele au fost strânse atent ca să nu le stânjenească respiraţia. încărcătura este perfect echilibrată, nu trebuia să stânjenească calul. Oamenii verifică încărcătura din nou, chiar dacă o ştiu pe dinafară.

Sacul din stânga este exclusiv al calului. Conţine peria, săculeţul cu secară, câteva cuburi de zahăr, un boţ de sare, fructe uscate, biscuiţi etc... dar şi nişte creme speciale pregătite de cavaler după reţete moştenite de la înaintaşi, al căror secret îl păstra cu sfinţenie, pe bază de grăsime de urs amestecată cu decocturi de plante.

Sacul din dreapta era bagajul cavalerului: cămăşi, şosete, len-

1940). 76

h t Ic, săpun, lame de ras şi întotdeauna, într-o batistă brodată, un fular sau un mic şervet, e ceea ce el numeşte mica sa comoară ce-i fcrilnleşte de ţară, de căminul său, de cei pe care-i iubeşte. Are şi o juiiulă cu puţin pământ din locul său

natal, o pietricică, o crenguţă ilr păducel, un măr sau o pară uscată. Mai are batista soţiei, şuviţe il< păr ale copiilor, fotografii... O lume de amintiri în care, după lupte, ostaşul îşi regăseşte sufletul, în mireasma dulce a pământului v h netelor de acasă.

De multe ori, după raidurile extraordinare la care am luat p.u te împreună, îi vedeam cum, cu ochii înlăcrimaţi, cu gâtul uscat, Iurare îşi verifica aceste obiecte, cu grija şi delicateţea unui preot ce niinge Sfintele Taine.

îi las să-şi scrie în grabă ultimele scrisori. Se lasă noaptea pe când plecăm la trap lejer spre Grămeşti. La şcoala comunală, ce ᴍ ı vea ca punct de comandă, colonelul îmi înmânează hărţile de »ni major. Le consult cu rapiditate. Uff! Euforie totală, ele duc bine dincolo de Nistru. Sunt împins de demonul cavalerilor să merg mai departe, să merg în viteză. De asemenea, şi Călăraşii mei! Le împăr- l ii şese şi lor vestea bună.

Ni se dă câte o banderolă galbenă pe care să o punem imediat pe braţul nostru stâng. Uniformele noastre kaki seamănă cu cele Iranceze din 1939, cizme de cavalerie negre, cască de oţel poate prea apropiată de stilul Wehrmacht. Doar că culoarea kaki a noastră este i .1111 prea apropiată de cea a uniformelor sovietice, o altă ticăloşie a lui Stalin, spun ostaşii. Remarcând asta, germanii vor să evite orice Confuzie. Mai primim două mici steguleţe tricolore pentru fiecare soldat. Puţin cam pueril. Oarecum descumpăniţi, cavalerişţii le fixează în faţă sau de ambele părţi ale şeii. Ni se dă şi câte o carte de rugăciuni, pentru care semnăm de primire. Instinctiv, soldaţii o pun ıı buzunarul stâng în interior, în dreptul inimii, cu speranţa că poate le va putea salva viaţa. Nu o dată, se va dovedi adevărat.

Regimentul 2 Călăraşi e reunit în efectiv complet, colonelul prezintă drapelul de luptă fiecărui escadron care îl salută cu sabia. El l.ice istoricul drapelului în termeni simpli, precişi, fără prea mare şi inutilă emfază. Al nostru e acoperit de medalii şi decoraţii câştigate pe toate câmpurile de bătălie, în care s-a acoperit de glorie, dar şi de sângele Călăraşilor.

Colonelul îşi îndreaptă ţinuta:

- Sănătate!

Cavalerişţii răspund într-un glas:

- Izbândă sau moarte!

Toţi ştim că suntem la răscrucea destinului nostru. Mulţi au aerul grav al tinerilor căsătoriţi. Majoritatea dintre Călăraşii mei voluntari au între optsprezece şi douăzeci şi doi de ani. Văd că Raicea, el însuşi, pare foarte vesel. întrebat, îmi explică:

- Vă voi arăta...

îşi desface centironul, îşi scoate vesta, pare că vrea să îşi scoată pantalonii. Stacojiu, îi ordon să îşi refacă ţinuta.

Refuză printr-o mişcare a capului, apoi îşi ridică cămaşa. Mă aşteptam să-i văd pieptul, dar stupoare! Raicea are pieptul complet învelit într-un drapel tricolor, roşu, galben şi albastru.

- Poate al meu nu este ca şi al colonelului, domnule locotenent, nu a fluturat decât deasupra feselor mele, dar pe cuvânt de Călăraş, îl voi înfige pe zidurile Kremlinului sub nasul lui Stalin şi de acolo mai departe... acolo unde n-au mai ajuns cavalerii români...

Prins între râsul pe care nu-l mai puteam stăpâni şi pornirea de a-l certa, am ales cea mai bună soluţie. L-am ajutat să se îmbrace repede înainte ca şi colonelul să vină să vadă ce se întâmplă. Deoarece erau deja în jurul nostru două sute de Călăraşi în delir, aproape tăvălindu-se de râs.

Nu ne mai rămânea decât să pornim. Marea plecare. Ne chema câmpul de luptă.

Obiectivul: misiunea tradiţională a cavaleriei, urmărirea până la capăt! Caii îşi muşcă zăbala, iar noi suntem gata să muşcăm din ei!

încălecarea ! încălecarea!

Cavalerii Apocalipsei

Înainte de atac. Sus: pe malul Prutului; Jos: pe pământ basarabean

Ion V. Emilian

Călare, călare, călare... călăraşi în marş.

Montarea unui tun antitanc

Lumânări pentru vânătorii de munte – Prima lovitură a lui lUiKinu – Gloanţe în ceafă – Prizonierii – După dumneavoastră, stimula doamnă

în fruntea plutonului meu, formez vârful avangardei. Noaptea i sie întunecată, nu poţi vedea nimic. Ordon marşul în trei timpi, doi l.i trap, unul la pas. Dac îşi mişcă picioarele cu o aşa regularitate în- i «kt, după câteva ore în şa, mişcându-mi trupul înainte şi înapoi, am impresia că mă aflu într-un hamac în cala unui vapor. Trebuie să mă li adormit puţin.

Soarele strălucitor îmi loveşte brusc ochii. Nicicând nu am va/.ut un răsărit atât de brutal, atât de rapid, şi din motive întemeiate. I Hipă cotitura drumului ajung în faţa Cernăuţiului în flăcări, vâlvătaia incendiilor aproape că îmi linge faţa. Dac nechează, se cabrează şi bate pasul pe loc.

Poate că oraşul e încă departe, dar ieşind din întunericul unei păduri dese direct în faţa unui astfel de spectacol, pupilele ochilor noştri au avut un şoc vizual. înţeleg că Stukas-urile[7] şi-au făcut bine datoria infernală.

Spre prânz, tot călare pe caii noştri neobosiţi, îmi angajez plutonul la trecerea legendarului Prut. Sunt primul în apa agitată, restul mă urmează. Traversez contra curentului puternic. Loveşte puternic picioarele lui Dac, care are tendinţa de a şi le ridica prea lare. îmboldindu-l uşor cu călcâiele, înţelege. La mijlocul râului apa trece binişor peste cizmele mele, udându-mi picioarele din plin, dar calul este bine.

împotriva voinţei mele, mă gândesc că în westernurile americane este momentul oportun în care marele şef indian „Ochi de Vultur" atacă cavaleria americană pentru a o trimite în veşnicele plaiuri ale vânătoarei...[8]

Iată că s-ar fi putut întâmpla. îmi ţin calul ceva mai strâns între coapse. Locul este ideal pentru o ambuscadă. Din fericire, Moscova nu a autorizat distribuirea de filme capitaliste în URSS. Statul lor major nu cunoaşte astfel de ponturi. Cu atât mai bine pentru noi! într-o astfel de situaţie critică, nu ar fi fost deloc amuzant.

Fără incidente, ajungem în Noua Suliţă. Femeile ne întâmpină râzând cu pâini imense scoase direct din cuptor. Mulţumim, mulţumim mult pentru gestul lor care, chiar dacă nu ne usucă cizmele, măcar ne umple burţile. Continuăm marşul de-a lungul drumurilor pustii. Imediat ce terenul a devenit susceptibil să ascundă inamicul, îl explorez cu atenţie. Niciun rus nu trebuie să rămână în urma noastră, ar fi prea periculos pentru trupele ce urmează să avanseze în breşa deschisă, prin care noi vom răzbate spre Est.

Aşadar, vom scotoci zona, practic vom pieptăna regiunea. La ora 21, popas sub frasinii înalţi, slăbim curelele cailor, scăriţele de la şa, pentru a-i uşura puţin, fără a-i deshăma de tot. După aproape o oră de răgaz, ne parvine răpăitul sec, incisiv, zgomotul unei lupte aproape de noi, undeva la stânga.

Trebuia să merg să văd. Ordon încălecarea, viteza intervenţiei noastre ar putea decide situaţia acolo... Desfacându-mi harta pe grumazul lui Dac, constat că lupta are

---

7* Stuka sau Junkers 87 (Ju 87) bombardier în picaj german.

8. Autorul se referă la romanele de aventuri, westernuri, mai cu seamă cele ale lui

loc la Dinăuţi. Auzim din ce în ce mai clar schimburile de focuri. După trei sferturi de oră, nimic, tăcere. Cine a învins, ai noştri? Ceilalţi?

S-ar putea solda cu o întâlnire urâtă, Călăraşii o simt. îşi ţin carabinele automate cu ţeava în sus, patul sprijinit de coapsă. Este întuneric beznă când ajungem la primele case din Dinăuţi. Este un sat mare. Descălecăm. Iacob ia caii de frâu şi îi pune la adăpost. Ne apropiem în linie de trăgători. De la prima stradă trebuie să sar peste cadavrele mai multor ruşi. Un miros acru, sulfuros, de la praful de puşcă, pluteşte în aer, ne înţeapă ochii şi nasul. Cu puşca mitralieră în mâini, sar dintr-o dată pe strada principală. Spre capătul ei, ceva ca o lumină ce străluceşte. Mă arunc la pământ, aşteptând explozia. Nimic. Liniştea face ca aproape să îmi sară inima din piept. Mă ridic puţin aruncând un ochi în spatele ruinelor unei case prăbuşite.

Spoturi luminoase se proiectează pe ziduri. Trebuie să văd de aproape ce se întâmplă. O şmecherie sau ce? Continui să mă târăsc spre ele, folosindu-mă de obstacolele din teren. Mişcare în spate. Garbiş şi Raicea mă urmează târâş, unul la stânga, celălalt la dreapta.

Karl May, în care indienii credeau că după moarte ajung în veşnicele plaiuri ale vânătoarei, un fel de paradis.

Avansez printre corpurile ruşilor, prin sângele vâscos scurs din tru- Iмi ile încremenite în postura stranie în care moartea i-a surprins.

Lupta trebuie să fi fost de o rară încrâncenare. Unul dintre 11înhatanţii roşii încă îşi mai ţinea mâinile crispate pe baioneta care i .1 străpuns abdomenul ţintuindu-l la pământ. Acesta are privirea ÎU.ilă spre puşca sovietică rămasă cu patul în aer. Probabil arma per- Miu.ilă a acestui nenorocit a fost întoarsă înapoi pentru a-i fi înfiptă în propriile măruntaie. L-am lăsat aşa, acolo.

O arsură puternică ceva mai sus de mâna stângă. O aşchie lungă dintr-un os al unui craniu explodat îmi era înfiptă în braţ, o ¡.mulg ca şi cum ar fi capul unui şarpe. Părul mi se lipeşte de spate, 11 .inspir ca un bolnav, îmi vine să vomit.

Şi această linişte care te apasă! încă câţiva metri! Aproape am ajuns, mă ridic puţin, urmat de Gabriş şi Raicea. Mai avem douăzeci de metri. Un saît şi am ajuns.

Trei vânători de munte, vânătorii noştri de munte, sunt aliniaţi unul lângă altul. Deasupra capetelor lor, trei lumânări mari l.u ca lumina să se mişte ca o aureolă palidă deasupra chipurilor lor imaculate. Trei lumânări aprinse de nişte femei înainte de a fugi în pădure, la adăpost. Trei lumânări care sunt tot ce a mai rămas viu în I »inăuţi. Trei lumânări mai luminează pentru trei vieţi pierdute în ia/boi.

Trebuie să plecăm repede, nu avem timp de pierdut. Ceilalţi iu se alătură. Iconaru pare să aibă un dinte împotriva lor:

- Au aripi la picioare sau ce? Cum au reuşit nenorociţii ăştia de vânători să fie deja aici?

- Linişteşte-te, făcu Raicea, nu au cum să ne ajungă din urmă, sunt mult prea departe. De unde sunt, nu ne vor putea ajunge.

Intervin şi le explic că în operaţiunea noastră de scotocire am făcut ocoluri după ocoluri, astfel că am parcurs de trei ori mai mulţi kilometri.

Aduc un ultim omagiu vitejilor vânători de munte. Rămân ultimul lângă ei. La lumina lumânărilor de la căpătâiele celor trei bravi, plutonul se depărtează într-un joc de umbre fantasmagoric.

Caii noştri se comportă foarte bine. Nu e de mirare, ostaşii se ocupă de cai mai mult decât de ei înşişi, îngrijirea lor e constantă. Un proverb din Călăraşi spune *Dacă vrei să fii stăpânul libertăţii tale, va trebui să devii sclavul calului tău.* Fiindcă mâncăm, dormim şi visăm în şa.

Oamenii se mai revigorează când le spun că suntem în apropiere de Răchitna. Au devenit volubili ca prin minune, povestesc între ei despre şarja cavaleriei uşoare poloneze din primul război mondial, tocmai în aceste locuri.

Satul Doljoc apare în faţă. Ne apropiem nonşalanţi, poate şi din cauza oboselii. O rafală mă încadrează brusc, dintr-un stejar la vreo 25 de metri în faţă. Dac se cabrează violent. Un glonte mi-a vâjâit pe la ureche. Lângă mine apare Rafael Băcanu cu carabina ZB în mâini. Trage un singură foc.

O trosnitură în înaltul copacului, un corp în cădere este oprit de crengile mai joase şi rămâne atârnat de picioare, basculându-se dintr-o parte în alta. Un pistol mitralieră cade la pământ. Eram prea departe pentru această armă imprecisă, asta m-a salvat. Şi desigur, Băcanu, care nu i-a dat timp să mai tragă o dată. Mă gândesc că Băcanu excelează şi la puşca mitralieră. Ce trăgător!

- Fiţi mai atent! bombăne el supărat pe lipsa mea de atenţie.

De atunci va fi mai mereu alături de mine, gardă de corp deosebit de perseverentă. Remarc în spatele gardurilor uniforme kaki care încearcă să se strecoare repede spre sat.

- Fug repede, dom locotenent, spune Raicea. Am putea să încercăm un galop?

Câţiva prizonieri mi-ar fi utili, aş putea afla de la ei informaţii importante, de aceea aprob ideea lui Raicea. Dar un foc viu izbucneşte din spatele unui gard de dincolo de stejar. Excelentă poziţie pentru a bara accesul spre sat. Adăpostiţi acolo, o trupă de sacrificiu pentru a ne întârzia înaintarea. Şi

nu doreau să se sacrifice pe degeaba, după cum vom afla pe pielea noastră. Prea departe pentru a-i ataca cu grenade.

Pe de altă parte, prea mult teren descoperit de parcurs până acolo, în cazul în care ne-am fi lansat într-o şarjă. La cea mai mică mişcare a noastră, ne împroaşcă cu gloanţe. Un glonte îmi ricoşează din cască, făcând să-mi vibreze totul în cap. Ei sunt peste o duzină, puterea lor de foc e dovada. îl trimit pe Raicea cu zece oameni să facă o evaluare a situaţiei.

- în zece minute deschidem foc de acoperire. Vedeţi ce puteţi face. Oricum, nu vă expuneţi la riscuri inutile!

- Nu ne căutăm moartea, domnule locotenent, se revoltă Raicea cu uniforma mototolită peste tot. Semăna cu un clovn, dar unul tragic.

Au dispărut în spatele nostru, urmând să ia un curs ocolitor, în afara vederii sovieticilor. Rafael Băcanu pune puşca mitralieră în poziţie de tragere, cu o grijă ce îmi aminteşte de un artizan mândru i li- opera şi priceperea lui. Scurte schimburi de focuri de ambele păr- (i K timpul. Ridic mâna stângă:

-Fooc!

ZB-ul toacă scuipând cu repeziciune coacăze incandescente din încărcătoare de 25 de cartuşe. Moartea muşcă cu lăcomie, trimi- s.i din braţele trepidante ale lui Băcanu. Urlete furioase şi fluierături ,ilc *Haiducilor* acoperă zgomotul infernal.

Strig cât pot de tare:

-Opriţi focul, opriţi focul!

Era şi timpul. Raicea şi grupa lui se năpustesc în galop sălii. ilic, cu săbiile curbate în mâini, asupra cuibului de rezistenţă. Ca un irăznet au căzut asupra lor. Sovieticii, surprinşi total şi paralizaţi de spaimă, nu apucă să tragă nici măcar un foc de armă. Când au încercat să se regrupeze, era prea târziu, mult prea târziu. Lamele ™ ânteietoare ale săbiilor taie şi se înfig în trupuri. Un rus îşi întoarce pistolul automat tip *balalaică* gata de tragere. Tache, cu o răsucire din încheietură, îi detaşează capul de pe umeri. Un altul încearcă să hi l igă baioneta în spatele lui Raicea, prins în focul luptei. Cu gura Ifirg deschisă urlu un avertisment mai puternic ca orice strigăt ce a u şit vreodată printre buzele mele. Călăraşul Ilie îşi înfige pintenii ™ coastele lui Dănilă, superbul său cal alb. Dănilă îşi aruncă pieptul puternic în rusul ce îndrepta baioneta spre Raicea, îl răstoarnă şi îl zdrobeşte de pământ cu copitele din faţă. Raicea nu ştia nimic, tocmai terminase cu cei din faţa sa. în câteva momente, grupa de (ălăraşi era învingătoare, se îndreaptă spre noi. Mi-a fost aşa de teamă pentru ei, încât acum eram de-a dreptul furios:

- Sergent-major, ai riscat caii în mod inutil! Nu v-am dat ordinul să şarjaţi!

Plin de sudoare, Raicea se opreşte în faţa mea. Descalecă pen- Iru a vorbi cum se cuvine cu superiorul său. Păşeşte cu picioarele răşchirate, cu pantalonii uşor lăsaţi. Cămaşa îi ieşise din pantaloni, întrezăresc o bucată din steagul tricolor ce-l purta pe dedesubt. Cu i apul drept, umerii rigizi, privirea întunecată, mă priveşte drept în ochi:

- Mi-aţi ordonat: vezi ce poţi face. Am văzut. Am văzut ce puteam *să* fac. Şi am făcut. Sunt Călăraş, nu-i aşa?

Îşi umflă pieptul:

- Raportez: toţi caii şi toţi oştenii din grupă prezenţi la raport, domnule locotenent! Nu avem nici măcar un rănit!

O, da! E adevărat, tu eşti Călăraş, din coama calului până în talpa cizmei. Dar va trebui să pun căluş gurii tale slobode dacă e să te aduc acasă întreg la părinţii tăi din Osica, pe tine şi pe toată grupa ta! Fiindcă toţi din grupa lui, cu excepţia lui Băcanu care e din Corabia, sunt din acelaşi sat, Osica Mare, şi-s între ei veri, cumnaţi, sau cel puţin cumetri...

Cum consideră că a scăpat de săpuneala din partea mea, despre alţii nu prea îl interesează, Raicea începe să îşi cureţe sabia cu atenţie, să nu lase vreo urmă de sânge pe tăişul de oţel. Oamenii săi, pentru care este ca un părinte, fac acelaşi lucru. Ei nu i se adresează cu *don sergent,* ci mai degrabă cu apelativele *unchiule, nasule* sau *nea Iancule.*

Rafael Băcanu apare lângă mine:

- Nu e numai vina lui, dom locotenent, e şarja cavaleriei uşoare poloneze de la Răchitna care i-a dat idei...

Călăraşii din apropiere au auzit şi au izbucnit în râs. Şi eu, de asemenea... încântat de reacţia mea, Băcanu continuă:

- Ce ziceţi de o vânătoare de iepuri? Fug spre nord-est...

Face aluzie la soldaţii care au fugit la apropierea noastră. Cei
pentru care cei de după gard s-au lăsat ucişi pentru a-i salva. Mă gândesc repede:

- Ei fug spre Nedăbăuţi. Noi la fel. Nu se pot pune cu caii
noştri...

Băcanu, radiind de bucurie, trece în frunte. Trecând pe lângă adăpostul sovieticilor căzuţi, prefer să nu mă uit. Raicea a făcut dezastru... în spatele meu, călăraşii comentează lupta acestuia, aud unele păreri, cum că *o luptă adevărată poate fi doar între cavalerişti şi cavalerişti,* nu aşa. Ei, vom vedea!

Nedebăuţi ne întâmpină cu priveliştea unui sat în flăcări, spectacol grandios aşa, văzut de departe, la două ore de parcurs călare. Am înţeles că nu aveam de ce să ne grăbim. Ruşii au atenuat efectul strategiei noastre de bombardament în adâncime, practicând tactica pământului pârjolit. înainte de a ajunge la prima casă, singura care părea intactă, am dat ordinul obişnuit de a lăsa caii în urmă.

Plutonierul Iacob, Ţine Calul nostru, protestează:

- Vreau să vin cu voi!

- Nu ăsta e rolul tău!

Iacob e contrariat, se vede. Mă avertizează:

- Aveţi grijă! Nu miroase a bine, acest sat ce arde, nu miroase a bine...

Prima casă, chiar dacă nu a fost prea afectată, are un aspect mustru. în curte, cumpăna unei fântâni era ridicată spre cer. La calului ei, de frânghie atârnă o găleată balansându-se ca o spânzură- În.ire grotescă.

Aproape că m-am împiedicat de ei! Trei bărbaţi culcaţi la piiioarele mele. Ţărani din Bucovina, îi recunosc după bundiţă şi 'Hari. Sunt culcaţi pe burtă, cu mâinile legate la spate. în ceafă, câte o piliră de glonţ, sângele coagulat, negru, nu mai curge. Cum au ajuns au i? Mister. Mai puţin misterios este modul în care au fost executaţi, semnătura inimitabilă a bolşevicilor. Cercetez hambarul, nimic. Merg mai departe.

Un camion Ford de fabricaţie rusească, aproape calcinat, încă mai arde. Dau un şut resturilor carbonizate. Pachete mari de hârtii arse pe margini se rostogolesc. Citesc pe coperta unui dosar: *Regatul României. Primăria Municipiului Cernăuţi.* Pierdute în fuga mare de sovietici, fără îndoială.

Soldaţii din pluton îmi par foarte agitaţi, vederea celor trei (.irani asasinaţi i-a scos din minţi. Şi ei sunt ţărani ca şi ei, nu trebuie s.i uităm asta. Tremură de nerăbdare să se năpustească asupra asasinilor. A sosit momentul să-i luăm de gât.

Trebuie să-i potolesc, ura şi furia nu ne fac bine, ne pot face sa greşim, chiar dacă suntem adevăraţi cavaleri. Purtaţi de astfel de sentimente, am putea face greşeli care ne-ar costa scump.

Va trebui curăţată străduţa satului ce porneşte de aici. Ne- ilcbăuţi se întinde pe ceva mai mult de cinci sute de metri, cu case dispersate, majoritatea având fântâni cu cumpănă, un bun adăpost în Înaintarea noastră.

-Pfuiii... Pfuuuiiii...

Mieunatul sinistru, diabolic, al glontelui plecat dintr-o armă.

-Culcat!

Chiar dacă trăgea bine, focul nu era susţinut. Părea cumva şiretlicul pentru a disimula numărul lor redus. Culcaţi la pământ, ostaşii pândesc. Nu vedem nimic. Impresia foarte dezagreabilă că fiecare glonţ te caută personal şi te va găsi... Nu deschid focul, ne afundăm toţi după ridicăturile din teren. E inutil să trimit pe cineva în recunoaştere. Ordon:

-Nu trageţi sub niciun motiv!

Abia transmit ordinul că în spatele nostru izbucneşte o salvă puternică ce sfâşie aerul de deasupra capetelor noastre.

Un moment am impresia că suntem înconjuraţi, dar apoi îmi revin repede când

Datcu urlă:

- Nu mai trageţi, pentru numele lui Dumnezeu!

Sunt cei de la rămaşi cu caii la mână, Ţine Caii noştri, care neliniştiţi de lipsa noastră de reacţie, au intervenit, Iacob trăgând cu tot ce a avut pe deasupra capetelor noastre. Niciun zgomot, linişte deplină., Se pare că şi inamicul a primit ordin să înceteze focul.

Îi şoptesc lui Raicea:

- Dacă tot eşti descălecat, ia-ţi grupa şi vezi ce se întâmplă în faţa noastră.

Nu aşteaptă să i se spună de două ori. în salturi de pisică, ştergându-se de garduri, Raicea pleacă cu grupa în direcţia de unde s-au tras focurile. Umbrele camarazilor dispar în noapte. Cu urechile ciulite, îi urmărim avansul câtăva vreme. Apoi nimic, nu mai auzim nimic. Alături de mine, Mazilu, agentul de legătură în vârstă de optsprezece ani, oftează. Parcă a trecut un secol, aceeaşi linişte sinistră persistă.

Acea linişte apăsătoare este ruptă brusc şuierat haiducesc. Aveam şi noi codul nostru de semnalizare. Raicea ne anunţa că totul e bine. Aşa şi era. Nu întârzie prea mult, revine cu vreo douăzeci de prizonieri, cea mai eterogenă adunare de uniforme sovietice. Erau de îa infanterie, artilerie, cavalerie, geniu, civili şi chiar o femeie.

Ştergându-şi faţa cu o batistă cât un ştergar, Raicea îmi spune:

- Băieţii ăştia ie băieţi de condiţie, rămăseseră de-ai lor care, după ce traseră în noi, fugiră spre Hotin. Pentru ţivili nu pun mâna în foc, ie suspecţi...

Văzându-i, cred că Raicea a judecat bine. La primul interogatoriu mi-au spus că sunt capi de familie ucraineni trimişi aici în grabă de umplutură ca măsură de urgenţă, dar provizorie. Cum poţi să te îndoieşti de asta? Nişte tătuci, pe capetele lor tunse la zero, bonetele arată ca nişte plăcinte, tunicile sunt încheiate aiurea, ciorapii prea scurţi peste bocanci prea mari... Nu arată ca nişte trupe de elită.

Civilii par mai ciudaţi. Printre ei, un uriaş de vreo treizeci de ani, marinar deghizat? Părul des şi negru despărţit de o cărare pe o parte, un barbişon negru, un guler alb scrobit. Pe jumătate notar, pe jumătate paracliser. Aduce mai degrabă cu Troţki. Niciunul nu vorbea româneşte. Femeia e frumoasă, cu fustă scurtă, coapse magnifice şi cizme albe de iuft.

Plutonul este încremenit în poziţie de drepţi. în orice caz, am îndoieli. Imaginea celor trei ţărani executaţi cu câte un glonte în ceafă mă obsedează. De asemenea, şi coapsele femeii... Răzbunân- ilu i pe unii împotriva celorlalţi, cu toată frumuseţea femeii, poate li ..ilisfăcător. Iar executând civili în piaţa mare, în aceste condiţii, pn.ile fi normal, justificat.

Cu ochii aprinşi, îmi aşteaptă sentinţa.

-Iconaru, du-i la escadron, noi avem alte lucruri de făcut.

îmi aleg cu grijă vorbele şi mă adresez plutonului:

-La treabă, nu avem timp de pierdut!

Iconaru nu ezită câtuşi de puţin. Se îndreaptă încet spre prizonierii terorizaţi, cu carabina în mână. Mângâie cu grijă trăgaciul. Se propteşte în faţa femeii care nu îl scapă din ochi. Umblând prin llucureşti unde vânduse *numai trufandale,* se pare că a învăţat bunele în.miere. întârzie puţin, înainte de o invita galant:

-După dumneavoastră, coniţă!

Gluma lui disipează tensiunea. Plutonul izbucneşte în râs. l'.iră veste, prizonierii au trecut din anticamera morţii spre cei ce îi vor judeca.

Mulţumesc, Iconaru.

Călăraşii sunt diavoli, dar diavoli buni. Dar este de ajuns o scânteie să îi facă diavoli pur şi simplu. Dar totodată, şi ei sunt oameni.

Capitolul VI

Crucişătorul stepelor – Garbiş din Corabia – Tătuţu – Porumbul – Lopată şi teamă – Doream să mor – Oportunitatea e trădătoare

înainte!

Ostaşii încep să simtă greutatea campaniei.

Ieşim din Nedebăuţi pentru a avea parte de una dintre cele mai frumoase privelişti din lume, şase mori de vânt care îşi încrucişează aripile albe pe fundalul cerului albastru, peste un cadru depărtat de fagi înverziţi. Superbe

de la distanţă, poate că de aproape ar putea deveni semnele nenorocirii, aceste aripi albe. Bate un vânt uşor, dar aripile de lemn rămân blocate, scârţâind şi gemând cu un sunet sinistru.

Mă apropii pe teren complet descoperit, conştient de ce s-ar putea întâmpla. Ruşii care s-ar fi putut ascunde acolo ar fi putut face o treabă bună pentru ei, ţinându-ne pe loc timp îndelungat. Mă simt ca Don Quijote călare pe Rosinanta (scuzele mele, Dac). Raicea, chiar dacă nu aşa de gras, putea fi un Sancho Panza destul de asemănător. Desenele lui Gustave Dore îmi revin în minte. Copil fiind, câte ore nu am visat în faţa acelor minunăţii! De neuitat aceste momente, mă fac să visez totdeauna!

Gata cu visele, cu amintirile! Trebuie să plec! Şi plec mai departe.

Mereu călare, pornesc singur înainte.

Brusc, ceva mă paralizează, mă hipnotizează, literalmente! Văd capătul unui tun de 152 mm al unui tanc sovietic KV-2[1] ieşit din moara dezafectată, o imagine anacronică suprapusă peste acest decor de vis. Monstrul este poziţionat bine, pare o broască râioasă peste nişte pietre.

Ion I. Emilian

îl lansez pe Dac într-o cursă nebună spre dreapta pentru a evita câmpul de tragere al ochiului sinistru al tunului acestui masto-

[1] KV 2, tanc greu sovietic, proiectat între 1938-1939, folosit între 1940-1945, blindaj 60-110 mm, tun de 152 mm, două mitraliere, 52 tone, echipaj 6 oameni.

ilnni. Mă paralizează ideea de a fi pulverizat de mitralierele de 7,62 **imn** ale acestui mastodont de 52 de tone pe care ar fi imprudent îl »Urneşti din bârlogul său.

Trec secunde interminabile, mai lungi decât un sejur în pur- ţnioriu. Nimic! Ştiu că turela unui KV-2, supranumit *Crucişătorul ■.iepelor,* e foarte mobilă şi se poate roti cu viteză foarte mare, dar nu în a luat în cătare. Poate era blocată? Era imposibil ca monstrul de Hţcl să nu mă fi văzut.

Normal, nu îl puteam ataca din faţă. împotriva blindajului de ii(l mm grenadele ce le aveam ar fi avut efectul nucilor de cocos arun- t ale asupra unui crocodil, iară niciun rezultat. Mă conduc pe Dac la adăpostul unghiului mort, ştiu că plutonul nu mă scapă din ochi. Imi asum riscul, ştiind că dacă lucrurile vor merge prost, ei vor găsi 11 modalitate de a mă scoate de acolo. Asta mă liniştepte puţin. Actele, li.u Iile, toate hârtiile mele sunt în siguranţă în săculeţul de pe partea dreaptă a lui Dac. Calul meu nu va lăsa pe nimeni să se apropie de el în afara mea.

Mă apropii încet, ridicând mâinile sus, foarte sus. încet ca şi lorla dreptăţii, mă apropii cu paşi mici spre monstrul infernal. La douăzeci de metri, nimic! La zece metri mă opresc. Tot nimic. Vreau să descalec, îmi răspunde cineva sau ce naiba? Transpir puternic, limba uni e uscată, înghit cu greutate. îmi cobor mâiniîe, îmi regăsesc un sl rop de demnitate poruncind picioarelor să mă susţină, păşesc îna- iiile, încet înainte.

Pentru ca în final să îmi dau seama de un lucru evident. Acest monstru de oţel era inofensiv, doar un morman mare de fier abandonat, cu o umflătură ciudată în spate.

Un tropot vesel mă anunţă de sosirea plutonului. Bucuroşi să mă vadă teafăr după această aventură stupidă ce se putea sfârşi rău, cavaleriştii sunt foarte glumeţi. Raicea îşi dă cu părerea:

- Erau tare grăbiţi dacă au încercat să distrugă bestia asta, doar ca să poată fugi mai repede!

Da, o mare realizare. Oricum, meritam o clipă de răgaz. Ca măsură de siguranţă, ordon săparea de adăposturi individuale, pentru cazul, puţin probabil, al unui contraatac rusesc. Soldaţii sunt reticenţi, mai mult zgârie pământul stând în genunchi sau într-o rână, decât să sape cu adevărat.

Tancul KV-2 pare în stare bună, toate armele sale funcţionează, iar stocul de muniţie este intact. Nu aveam cum să-l punem în funcţiune ca să îl folosim. Ar fi putut fi o citadelă ideală de partea noastră, dar nu aveam ce face. Niciun Călăraş nu se pricepea la mecanică. Un agent de legătură ne surprinde chiar în momentul în care încercam să facem ceva în acest sens. Ne aduce o ştire bună, vom fi înlocuiţi de escadronul 3.

Le lăsăm captura noastră fără părere de rău, speram să avem parte de somn, cât de cât. Nicio şansă, a început să plouă cu găleata. Plutonierul Iacob, responsabil cu cartiruirea, aplică regulamentul despre *lupta în localităţi şi păduri* ca la carte, instalându-ne în mijlocul unui câmp de sfeclă, deşi pădurea era aproape. Nu sunt singurul care îl înjură.

- Lucrul bun la această mlaştină, observă Garbiş, este că fiecare are propria brazdă. Eu, de exemplu, detest camerele.

Nu e amuzant deloc.

Scoţându-şi botul din traista cu grăunţe, Dac mă salută dând din cap. Mă aştern între picioarele lui din faţă, propţindu-mi casca pe un bulgăre jilav. Din depărtări, din miazănoapte, se aude glas de tunuri. Dac ronţăie satisfăcut şi îmi suflă cald în piept. Din cer picură stropi de ploaie care, asemenea unor lacrimi, mi se preling pe obraz şi-mi lipesc genele.

Din cauza exprimărilor sale de cele mai multe ori amuzante, nu mă pot debarasa de imaginea lui Ştefan Garbiş din Corabia. Ciudat acest Garbiş. Toţi cavaleriştii îi spun *nenea* deoarece este cel mai vechi din pluton, are treizeci şi unu de ani. Şi totuşi, cum de este printre noi? O adevărată poveste. De fapt, Garbiş este un rebel. Timp de zece ani a scăpat de recrutare, nu a răspuns la niciun apel, nu s-a prezentat la nicio convocare. A scăpat de jandarmii trimişi după el, de multe ori riscând destul de mult. în România, se pune bază la fel de mult ca în alte părţi pe ideea de a-ţi servi patria, deci nu e uşor a scăpa pentru cei care evită acest lucru.

De ce fugea Garbiş? A încercat să-mi explice odată în timp ce făcea cărţile, era un jucător (sau mai degrabă trişor) înveterat, nu aş juca niciodată împotriva lui. Părerea mea e că *setea de aventură* era cel mai bun răspuns în

cazul său. A fost chelner în toate ţările cu putinţă, steward pe diferite nave, dansator în mai multe cabarete. Corpul său mare şi flexibil era făcut pentru a dansa. Cea mai vagă notă muzicală anima brusc ochii mici, asiatici, de pe faţa osoasă cu pomeţi înalţi, iar picioarele parcă îi fremătau fără să vrea.

Dar când s-a declarat mobilizarea, deşi zece ani s-a ferit de convocări, totuşi nu era genul care să se fofileze când ţara lui era ameninţată, aşa că s-a prezentat în faţa comisiei. Risca mult, dar grămada de minciuni ce a turnat-o comisiei l-a făcut pe unul din ofiţerii ivcrutori să găsească un articol de lege care să îl scape de consecinţe mai grave. I s-a permis să se reabiliteze pe front servind în Regimen- lul 2 Călăraşi. De fapt, un alt mod de a fi condamnat la moarte.

Lui Ştefan Garbiş i-a plăcut cu noi. L-am făcut unul dintre cei 11 ei agenţi de legătură ai plutonului.

- Te joci cu focul, m-a avertizat colonelul, te va înşela, la prima ocazie te va lăsa baltă...

Nu m-a lăsat baltă, nu m-a înşelat niciodată, exceptând jocul »Ic cărţi, dar juca doar cu soldaţii din afara regimentului, cei din regiment se fereau de el ca de foc. Despre război spunea că *vom face o mică aventură interesantă, păcat că în armată fiind nu putem profita mai mult.* îi deplângea sincer pe ceilalţi soldaţi, cei ce nu erau Călăraşi, considerându-i condamnaţi în bloc la o campanie plictisitoare, Iară *micile bucurii ale vieţii.*

Pentru el eram o gaşcă deosebită, nişte cercetaşi războinici i are fac ceea ce fac pentru plăcerea lor. De fapt, nu greşea prea mult.

La Regimentul 2 Călăraşi, Ştefan Garbiş, fost portar de lux si gorilă la ultimul loc de muncă, un cabaret şic la modă, era fericit, i n atât mai fericit cu cât avea un cal, Dunăre, un alezan de care s-a îndrăgostit la prima vedere. Fiind „condamnat" la Călăraşi, Garbiş urma să primească un cal din rezerva Roşiorilor, proprietate a Călăraşilor, abandonat armatei de către cineva căruia i-a expirat contrac- lul. Deci un cal care avea o anumită vârstă...

Călăraşii au tendinţa naturală de a judeca omul după calul sau, aşa că *Nenea* nu a fost cruţat, calul său fiind botezat automat *Nenicul.* Amorul propriu al lui *Nenea* a primit astfel o lovitură. Aşa i um civilii se judecă unii pe alţii după frumuseţea femeilor lor, natu- ial Călăraşii se judecă între ei şi după frumuseţea cailor lor. Garbiş, pentru conduita sa exemplară, a primit dreptul de a-şi cumpăra calul pentru a deveni Călăraş cu drepturi depline. A revenit cu banii câştigaţi la barbut, la care a adăugat economiile sale, şi l-a luat pe Dunăre, un cal de patru ani.

Am făcut un test. Prima dată, la manej, am constatat că Garbiş nu avea cei 10000 de lei. A trebuit să se comporte ca un adevărat negustor de cai. Dunăre avea o bună constituţie, o alură mândră, dar avea toate atributele unui cal nărăvaş: anormal de nervos, reticent, lipsă de docilitate, chiar dificil, căutând orice pretext, sau chiar Iară vreun pretext, să se oprească încăpăţânat pe cele patru picioare, evitând obstacolele. Nu era vreun indiciu ca ar putea fi stăpânit şi domolit nici chiar de cel mai bun călăreţ. Din experienţa mea, nu îl vedeam nicicum pe Garbiş să o poată scoate la capăt, sau măcar să rămână cu coloana vertebrală întreagă.

Garbiş, din motivele ştiute, era singurul nostru călăraş de ocazie, de umplutură, aşa că întreg plutonul aştepta cu nerăbdare momentul cuplării între candidatul călăraş şi calul nervos, anticipam momentul în care calul se va scutura aruncându-l din şa cu o bufnitură. Testul meu era aproape gata, aşteptam deznodământul, camarazii îşi 38 frecau palmele anticipând rezultatul.

Garbiş îşi încordează picioarele lungi şi încalecă repede ca şi Gary Cooper." Era bine înfipt în şa, dar aveam impresia că are tendinţa să îşi întindă picioarele până la pământ pentru a se putea ţine mai bine.

Dar, minune! O clipă a stat călare, că o metamorfoză se petrece sub ochii noştri. Garbiş, un adevărat cavaler, Dunăre, un armăsar destoinic, amândoi cu aceeaşi alură mândră. Prin ce pact straniu s-au legat împreună aceşti doi rebeli? N-am înţeles niciodată, dar ştiu sigur că împreună au trăit una dintre cele mai frumoase poveşti ale Călăraşilor.

Răsuflarea caldă, aburindă, a lui Dac, îmi învelește pieptul. Zorii au sosit, dar ploaia răpăie continuu peste brazdele inundate. Picături grele îmi cad peste pleoapele închise.

- Cafea, dom locotenent?

Silueta masivă a lui Garbiş răsare deasupra mea. Cum naiba a reuşit Garbiş să fiarbă cafeaua în câmpul de

sfeclă? Accept cu recunoştinţă gamela aburindă. Tot plouă. Când mă ridic din brazda cli- soasă am impresia că am zăcut într-o baie de nămol. De fapt, ce m-a trezit este canonada puternică de care devin conştient abia acum, salve de obuze în sectoarele învecinate.

Apare micuţul voluntar Mazilu din Deveselu, lângă Caracal. Nu are decât 18 ani, imberb, dar foarte mândru de tresa de voluntar roşu-galben-albastru, la fel şi de faptul că poartă de grijă binoclului meu şi hărţilor de stat-major. Foarte precipitat, gâfâind, încearcă să scoată câteva vorbe.

- Ce s-a întâmplat, domnule şef de stat-major? îl interpelez.

Se fâstâceşte puţin, jenat de porecla dată de soldaţi pentru
dorinţa sa de a şti tot şi de a face tot.

- Domnule locotenent, escadronul 3 a fost oprit cu foc de mortiere nu departe de aici. O singură baterie de-a noastră a trecut Prutul. Tragerile ei sunt ca nimica... Cei din escadronul 3 au încasai o rău...

Mazilu îmi mai spune că vânătorii de munte ce trebuiau să fu opere dreapta noastră încă nu sunt acolo.

Apare Vârzaru răsuflând greu:

- Dom locotenent, dom colonel vă cheamă urgent!

Am înţeles. Ordon sergenţilor să pregătească plutonul pentru acţiune, încalec şi plec la trap, apoi la galop spre P.C.-ul[9] regimentului. *Tătuţu,* aşa-i spuneam noi colonelului, mă întâmpină surâzător, încercând să-şi ascundă nervozitatea. Mă invită să desfac harta şi-mi ■.pune cu glas molcom în moldoveneasca lui pitorească:

- Iaca dragă, nişte moglani de ruşi l-au oprit pe Nae[10] pe dâmbul ista. Nae a fost grav rănit şi locotenentul Firulescu a preluat comanda şi se căzneşte să împingă înainte, dar nu poate, Ivanii au dat
0 perdea de foc şi nu poate mişca un deget. Are mulţi morţi şi răniţi. I'ierdem oameni şi pierdem timp, dragă. încalecă tu plutonul şi ma- nevrează-i pe derbedei. Uite-aşa, te strecori pe sub acoperirile istea, la sud de cota 287, ieşi la liziera pădurice de salcâmi vest de Capilan-
1 .i, descaleci, îi mături pe Ivani cu foc, apoi încaleci şi continui spre şoseaua principală, te opreşti la pliul ista de pe hartă, zise bătând cu degetul locul ales, şi mă aştepţi acolo. înţeles?

-Am înţeles, domnuîe colonel!

Salut şi plec la pluton.

încălecarea!

Facem *teren variat,* coborând şi urcând râpi, trecem prin râpi, i recem prin tufe şi pârloage smârcuite. în măsura posibilului, echipele se străduiesc să ţină aproape, dar plutonul s-a lungit din cale afară. ()prim o clipă, ne regrupăm şi cu carabina pe oblânc, cu degetul pe trăgaci, ieşim la câmp deschis în formaţie clasică, în linie de grupe, grupele în coloană. Ţinte perfecte, o grupă de mitraliere ne-ar curăţa pe toţi. La marginea câmpului de porumb, tulpinile lungi îşi mişcau Irunzele în direcţii anormale, chiar împotriva vântului. Eram acolo, înşiraţi ca la paradă, mai lipsea în fruntea noastră Regina Maria pe calul ei alb...

Dacă escadronul 3 încă era angajat în faţa ruşilor atrăgând în continuare atenţia asupra lor, le-am putea vedea dispozitivul de pe acum, dar nimic. Parcă totuşi, ceva... văd printre tulpinile de porumb la rasul solului un trepied al unei arme automate, cu ţeava orientată la 90 de grade faţă de direcţia noastră de înaintare. Ţeava i se va roti în curând spre noi... dacă nu înaintăm acum direct în ei... Broboane reci de transpiraţie mi se scurg pe coloana vertebrală, mă simt ca în transă.

Stupefiaţi văzându-ne venind în flancul lor ca la un exerciţiu de manevră, ruşii ne-au supraestimat numărul. Simt agitaţie în faţă, ţeava armei automate de pe trepied e acum îndreptată spre cer, încremenită pe loc. Porumbul se ondulează violent. Mascaţi de o pro- tuberanţă a terenului, vreo cincizeci de sovietici alertaţi de fuga camarazilor se reped în spate printre tulpinile înalte pentru a ne scăpa.

Sigur sunt cei ce au ţinut pe loc escadronul 3 provocându-i grave pierderi. Caii noştri se aruncă la galop pătrunzând în jungla de porumb. Plantele sunt aşa de înalte că nici nu putem vedea înainte. Frunzele mari sunt

---

9Punct de comandă.

10' Căpitanul Nae Fortunescu, comandantul escadronului 3, rămas invalid în urma acestci acţiuni, (n.a.)

sfâşiate, tulpinile crăpate, chiar ridicaţi în scări, nu vedem mare lucru, dar dăm pinteni înainte. Era cu atât mai periculos, cu cât caii se cabrează, fac salturi furioase culcând porumbul la pământ, ne pot oricând arunca din şa sub copitele următorilor chiar fără să ne dăm seama, dar nimănui nu-i pasă. Gonim înainte!

în fine, debuşăm într-un alt câmp de sfeclă. Ruşi peste tot, dar nu au intenţii războinice, dimpotrivă, şi-au aruncat armele pentru a fugi mai repede. Interzic să se tragă după ei ca după iepuri. Câţiva, de-a dreptul panicaţi, s-au aruncat sub picioarele cailor, izbiturile surde ale copitelor pe trupurile omeneşti îmi provoacă repulsie. Caii se enervează, e nevoie de toată măiestria Călăraşilor pentru a-şi struni caii înnebuniţi. Pun doi oameni să adune această turmă de fugari, aceştia îşi iau rolul în serios şi-i strâng grămadă îmboldindu-i cu lovituri cu latul săbiei. Ca să le calmez ardoarea de care dau dovadă, le ordon:

- Duceţi-i la escadronul 3 şi ne vedem la punctul de întâlnire cu colonelul!

Frază magică! Imediat îşi pun săbiile în teacă, îşi iau carabinele şi cu calm, organizează coloana de prizonieri. Restul continuăm în grabă spre şoseaua principală, către punctul de întâlnire indicat de *Tătuţu*.

Vărzaru îşi face semnul crucii:

- în mod sigur, spune cu evlavie, printre noi e un om pe care Dumnezeu îl iubeşte!

-îi fi tu vreun răspopit şi te iubeşte mai mult aşa! îl necăjeşte
(iarbiş.

Lui Vărzaru nu îi place.

-Nu huli, Dumnezeu e şi alături de tine!

Brusc, Garbiş face semne disperate. Ordon descălecarea şi as- i underea cailor în porumb, iar noi ne plasăm după boscheţi, de ambele părţi ale şoselei. Puţin mai târziu, cu o maşină Tatra opreşte în dreptul meu şi din ea coboară colonelul, *Tătuţu,* însoţit de colonelul german Allert, cu Crucea de Fier la guler.

-Brava, mă băieţi! Bună treabă, bună treabă...

Apoi, pe un ton blajin:

-Vezi acolo, Emilian? îmi indică cu cravaşa pădurea Rucsin. Vezi acolo, sus? Trebuie să ne instalăm acolo. Se poate, du-te şi rezolvă!

Doamne-Dumnezeule, de ce nu? Am putea să o ocupăm şi sa amenajăm şi nişte terenuri de tenis, cu mingi albe, fără îndoială, după voia lui! Eu mă gândeam că ne trimite în pădurea aia sinistră poate să culegem ciuperci!

îi întorc spatele fără să-i răspund doar ca să observ spectacolul măreţ al tuturor escadroanelor din 2 Călăraşi cum avansează desfăşuraţi în linii de trăgători, fiecare soldat croindu-şi potecă prin i âmpul de cereale. Vin să ocupe poziţia cucerită de noi, pe când noi irebuie să plecăm! Revin şi cei doi Călăraşi de la escadronul 3, unde au lăsat prizonierii.

-Trebuia să-i împuşcăm pe ticăloşi! mormăie Adam, cel mai
tânăr.

La feţele lor, îmi dau seamă că au fost destul de şocaţi de ce au văzut acolo unde e escadronul 3. Ceea ce au văzut, poate priveliştea morţilor şi răniţilor, i-a bulversat destul de tare, din moment ce nu au vrut să spună nimic, nimănui.

Chiar în faţă, în sfârşit, soarele iese dintre nori.

-înainte, spre Austerlitz[11]! comandă Garbiş.

între mine şi plutonul Barbu se intercalează grupa de mitraliere a sergentului Gălan. La vreo două sute de metri în spate, căpitanul Emil Constantinescu cu grupul de comandă al escadronul ui. La trap liniştit, la intervale regulamentare, trecem prin pârloagă. în llancul drept, plutonul 1 înaintează cu două grupe în linia întâi şi cu una în linia a doua. Sublocotenentul Barbu îşi dezbracă mantaua de ploaie şi o încredinţează unui soldat. Grupul de comandă rămâne mai în urmă. Sergentul major Lupu încearcă telefonul de campanie, îl aud destul de tare:

. Alo, Dunărea! Aici Oltul! în stânga mea Raicea îşi îndeamnă oamenii: – Hai, mână mă, dă-i bătaie, iuţeşte pasul... Toată lumea e reticentă spre această pădure Rocsin. Trebuie să mergem în trap vioi, în orice caz, atenţi la tot ce mişcă. Aprind o ţigară. Declicul sec al brichetei îmi răscoleşte amintirile, mă văd aprinzându-mi o ţigară Regală în restaurantul de lux *Matei Căciulă* din Galaţi. Din flacăra brichetei se desprinde imaginea mamei mele... scene din viaţa de familie... Oare ce mai face fratele meu

11 Una dintre cele mai importante bătălii ale lui Napoleon, 2 decembrie 1805.

mai mic Marcel? Scene îmi trec prin faţa ochilor... excursiile noastre împreună... Iată Mănăstirea Dealu... Târgovişte... mă revăd student... tinereţea mea nebună ca şi militant în L.A.N.C.[15]

Am auzit de atâtea ori că cei aflaţi în pragul morţii îşi revăd întreaga viaţă trecându-le ca un fulger prin faţa ochilor. Ideea mă întristează dintr-o dată, iar parcă viaţa mea capătă o importanţă capitală. Sunt călare pe un cal, respir! Ce miracol!

Pătrund în urma lui Traian Ene din Brâncoveni într-un alt câmp de porumb, imens. Ene e unul din temerarii plutonului, cavaler extraordinar, în mod sigur cel mai bun din pluton, totodată un trăgător de elită cu puşca mitralieră. Mă afund în câmpul de porumb ca într-un tunel foşnitor creat de tulpinile înalte. Nu pot să văd pe nimeni, decât pe Ene, înaintea mea, şi Mazilu, în urmă cu binoclul meu. îmi pipăi pistolul de la brâu, încă nu l-am folosit, îmi verific şi cele trei grenade Kiser atârnate la centură. Trei cilindri de culoare neagră, asemănători cu cutiile de conserve de 250 de grame. Diferenţa e că atunci când tragi de capac, trebuie să te îndepărtezi rapid, altfel rişti o indigestie mortală!

Din nou ieşim brusc într-un câmp de sfeclă. Pot în fine să văd dispozitivul plutonului meu. E impecabil, fiecare la locul lui. în faţa noastră este o mirişte, grâul zace pe câmp fără să fi fost strâns în snopi. Marşul este mai uşor, dar dincolo de mirişte, la vreo 150 metri, un nou câmp de porumb. Iarăşi foşnet, aud pe unul ce strigă *Rusănescu, unde moaş-ta eşti, Rusănescule!* Terenul este în pantă, noi fiind mai la vale, am ieşit din porumb şi înaintăm pe aşternuturi de grâu secerat. [15] Liga Apărării Naţional Creştine, formată de A.C. Cuza şi al cărei secretar general a fost Nichifor Crainic. Partid de extremă dreapta din care s-a desprins în 1927 Cor- neliu Zelea Codrcanu care îşi va forma propriul partid care va deveni Garda de Fier şi va pune în umbră LANC.

1.1 dreapta, mitraliorii lui Gălan urcă panta sub povara încărcăturilor grele: piesele demontate, benzile lungi de cartuşe, cutii cu muniţii. (clelalte două plutoane sunt în linie cu noi, dar grupul de comandă .1 rămas ceva mai în urmă.

Alt câmp de porumb în faţă, ne apropiem fără prea mare entuziasm. Nimic nu este mai îngrijorător decât acest porumb, practic ne toacă nervii. O adevărată angoasă, să te apropii din câmp descoperit împotriva unui potenţial inamic ce se putea camufla per- lect şi care, mai mult, era şi deosebit de bine organizat. Fără să ştiu de ce, am strigat:

-Mai domol, mai domol!

Vocea mea cred că a transmis multă îngrijorare, toată lumea va oprit pe loc. Un roi furios de gloanţe ne loveşte de peste tot. Ruşii erau ascunşi bine în porumbul din faţă, când au văzut că ne-am oprit brusc, au crezut că au fost descoperiţi şi au deschis focul mai devreme. Ne-am trântit la pământ, dar gloanţele ne copleşeau. Un fluierat strident al lui Iacob şi caii se întorc şi se grăbesc în spate, la adăpost.

încerc să mă îngrop în pământ, dar nu am lopată. De ce, pen- Iru Dumnezeu, n-am lopată? Ruşii nu mai trag focuri răzleţe, ca la Nedebăuţi, ci focuri din arme automate, concentrice, din porumbul din faţă. O adevărată vijelie. Parcă gloanţele mă căutau frământând pământul din jurul meu, mici pietricele îmi biciuiesc faţa. îmi trag casca pe ochi şi îmi lipesc buzele de ţărână. Literalmente muşc ţărâna. Parcă mii de gloanţe se înfig în pământ în jurul meu, le aud intrând în sol la câţiva centimetri de trupul meu.

Mă blestem că nu am lopata la mine. Simt nevoia animalică să sap o gaură, o groapă în care să îmi adăpostesc trupul tremurând. Am o asociaţie de idei, de la săpatul unei gropi, la săpatul unui mormânt. într-o clipă sunt sigur: voi muri aici. Viziunea avută când fumam ţigara era de fapt o premoniţie a morţii inevitabile. Mă simt cu- prins de o tristeţe insuportabilă, ochii îmi sunt inundaţi de lacrimi, oftez prelung. Gloanţele ruşilor seceră iarba, pietricele explodează, bulgări de pământ sunt pulverizaţi.

-Fââşşş... fââââşşşş...

Sunetul lor lung îmi sfâşie timpanul până în creier. Tremur necontrolat, mă cuprinde un fior rece, crezând că sunt atins de moarte. Sângele se scurge de-a lungul coloanei vertebrale, pe sub braţul stâng. Sunt terminat... Cu toate acestea, părea că acel sânge este rece, îngheţat... Straniu, nu mai sunt sigur, e doar o transpiraţie intensă provocată de frică?

De ce nu am luat o lopată? Lumea mea este încremenită în jurul acestei întrebări. Ruşii mă vor. Ideea

se instalează în mintea mea, ei mă caută pe mine, mi-au văzut tresele de ofiţer. Vor să mă ucidă pe mine în primul rând, ca astfel să taie elanul oamenilor mei lipsiţi de conducător. Ştiu că toate gloanţele mă caută pe mine şi numai pe mine. Suflul mi se precipită, respiraţia mi se accelerează, gura mea larg deschisă parcă vrea să aspire tot aerul, maxilarul îmi e cuprins de un tremur spasmodic. Nu mă mai pot controla. Doar aştept lovitura care mă va mântui. Vreau să mă chircesc, să mă fac mic, să devin o minusculă bucată de carne, pentru a oferi o ţintă cât mai mică. îmi ridic picioarele, genunchii la piept, contractându-mi puternic abdomenul. Mă lasă nervii, dar mai întâi mă lasă sfincterul. Materiile fecale mi se scurg pe coapse. Am ajuns la capătul mizeriei fizice şi morale. Pântecele îmi e cuprins de spasme prelungi. Am făcut pe mine. Plâng. Acum vreau doar să mor şi atât.

Canonada seacă a mitralierelor lui Gălan se impune subit peste cele ruseşti, ţesând o pânză de metal fierbinte deasupra capetelor noastre. Bine ascunşi, ruşii ripostează cu furie. Imposibil să mişti un deget.

Adrian Păunescu

îl aud pe Garbiş strigând ca la el acasă, la Corabia în port:

- Băă, fraţilor! Care are să-mi schimbaţi o hârtie de cinci sute lei, băă?

I-aş da dublu, dar în monezi, le aud zornăind prin buzunare...

Poate aşa ne va reveni moralul, exemplul vine de jos. Mi se face ruşine, trebuie să mă ridic, nu am ce face. Toată fiinţa mea refuză, doreşte să se ascundă mai departe în cea mai mică gaură de şarpe. Fac apel la toate puterile, încerc, genunchii cedează, mă clatin şi cad la loc. De data asta, furia mă cuprinde, trebuie să domin trupul ăsta împuţit. Mă ridic, dar nu focul inamic mă face să mă aplec înapoi. în spatele meu, un Călăraş nu mai mişcă.

- Haide, prietene, haide... fă un efort!

Un glonte îmi ratează gura, fierbinţeala lui îmi arde buzele.

- Hai, hai, repede!

Mă aplec pentru a-l ajuta şi îl recunosc, e Tache Ilie din Iz- biceni. Nu se va mai putea ridica, nu va mai putea face niciun efort. Zace cu faţa spre cer, cu o gaură roşie deasupra sprâncenei drepte.

- înainte ! Salt înainte ! înainte !

Grupa cea mai apropiată mă aude, a lui Datcu, se smulge de la pământ strigând alături de mine:

- înaintee !

Strigătul se reverberează mai departe, devenind urlet.

Gălan trage cu toate mitralierele, Barbu trage şi el. Porumbul se rupe sub loviturile noastre în snopi dezarticulaţi. Grenadele mi se balansează la cingătoare, nu înţeleg cum gloanţele trase din mitralierele duşmane mă ocolesc, niciunul din miile de proiectile nu îşi găseşte ţinta în trupul meu. E de necrezut! Arunc grenadele ofensive, după explozii intru în trombă în porumb. Sar peste un rus mort, chircit grotesc între doi dovleci. încă câteva salturi, evit cinci morţi împrăştiaţi, mai încolo sunt câţiva răniţi. De fapt sunt mulţi răniţi. Nu ţin cont de ei, mai departe. Brusc, îmi dau seama că atac ca un nebun, cu mâinile goale, tară armă.[12] Iau o puşcă de la un rănit, o armă automată cu zece focuri, prima de acest tip pe care o văd.

Artileria grea sovietică începe să tragă, în spatele nostru se i ască cratere imense.

- Bieţii teleormăneni, nu vor scăpa prea mulţi... suspină Ma-
zilu.

Are dreptate, în spatele nostru sunt cei din escadroanele 3 si 4, majoritatea din Teleorman, aşa cum noi suntem din Romanaţi.

În porumb, alte cadavre. Grenadele mele ofensive Kiser au avut un efect teribil. Ruşii ne aşteptau hotărâţi, cu baionetele puse. Baionete asemănătoare cu cele franceze din 1914-1918, lungi, ascuţite, ale noastre sunt mai scurte şi mai late, sub formă de cuţit. Ieşim din porumb pe o pajişte, în faţa noastră, nimeni. Ruşii au dispărut, parcă i-a înghiţit pământul. Trebuie să-i găsim înainte de .i se regrupa.

Apare caporalul Tufiş de la escadron:

- Opriţi! Trebuie să vă opriţi aici! Ordin de la colonel...

Nu înţeleg, i-am zdrobit şi în loc să-i urmărim, trebuie să ne oprim! Stupid!

12„' De fapt, aveam pistolul Beretta în toc, dar am uitat de el. L-am uitat tot războiul, l-am purtat totdeauna, dar nu l-am folosit niciodată, (n.a.)

Suntem pe o pajişte în pantă lină. De data asta, fără vreun ordin, soldaţii încep să sape repede adăposturi individuale. Sunt de-a dreptul furios. Nistrul era la circa trei kilometri, meritam să-l atingem înaintea tuturor.

Zâmbind cu toată gura, Mazilu se apropie. Atârnate la centură, ca nişte iatagane, poartă o duzină de grenade ruseşti cu mâner, adunate de pe terenul lăsat în urmă. îmi întinde o lopată rusească asemănătoare cu modelul german.

- Frumos cadou, foarte practic, Mazilu, dar puţin cam târziu...

- Scuze, domnule locotenent, dar bine că sunteţi în viaţă...

Dau din cap, gândindu-mă: da, în viaţă, dar în ce stare!

La orizont se profilează acoperişul triunghiular al unei case, lângă un grup de nuci bătrâni. La stânga terenul este compartimentat. Nu văd de aici poziţia ocupată de plutonul 3 care şi-a pierdut comandantul şi s-a pus sub ordinele mele. La patru kilometri pădurea Rucsin acoperă înălţimile, o dungă neagră sub linia văzduhului.

O canonadă intensă, rachete albe şi roşii se împreunează pe cer: vânătorii de munte atacă. îmi desfăşor harta pe iarbă pentru a mă orienta. Suntem în locul numit Patru Cârciumi, localitate istorică. Aici poposeau de obicei cazacii ce pătrundeau în Moldova după ce treceau Nistrul cu câte un pretendent la tronul Moldovei. Un pretext pentru a jefui, a incendia şi a viola. Conform hărţii, ar trebui să fie o fermă pe aici, dar nu o văd. Pe hartă apare, ar trebui să fie în dreapta mea. Numele de Patru Cârciumi are o rezonanţă specială, am sentimentul că la răscrucea secolelor, sângele cavalerilor va curge mai abitir decât vinul la cârciumile sau hanurile localizate aici.

îl caut din priviri pe Garbiş. *Nenea* Ştefan şi-a amenajat locaşul cu toate cele trebuincioase, ca de lux. Este afabil, relaxat, de parcă ar fi undeva într-o vacanţă. Nimic nu pare să-l deranjeze. Mă întreb, dacă l-aş fi lăsat la eşalonul din spate, la *Ţine cai?* Ar fi fost la adăpost cât de cât. Garbiş se străduieşte, face multe, până acum a avut noroc, dar roata se sucеşte, ar putea muri. L-aş putea înlocui cu Vărzaru. Dar aveam dreptul? Dreptul de a schimba viaţa unui om cu a altuia? La o examinare atentă, îmi dau seama că am această putere, pot face asta, pot să dispun de viaţa cuiva. Un ordin şi pot decide cine va trăi şi cine va muri. Este odios, gândul mă revoltă. Totuşi, nu înţeleg de ce sunt atât de preocupat de viaţa lui Garbiş. Câteva lucruri mă intrigă.

- Garbiş, hai încoace!

Cu nonşalanţă, se apropie ţinând neglijent carabina în mână. Ajuns în faţa mea, bate din călcâie regulamentar şi se aşează după ce curăţă locul cu mâna.

- La ordin, domnule locotenent.

- Şezi şi ia o ţigară.

îşi alege cu grijă o ţigară Regală din pachetul meu, o aprinde şi trage cu voluptate primul fum, domnul Garbiş.

îmi amintesc de reacţia comandantului de escadron când l-am propus pe Garbiş ca şi caporal. *Eşti nebun? Să faci caporal un mdisciplinat, rebel, vagabond, dansator de cabaret, cartofor şi trişor!* Sub această avalanşă de invective nu am insistat, dar timpurile au devenit mai grele, iar Garbiş îşi făcea mai mult decât datoria. Aşa că am lelefonat hotărât să-i obţin nominalizarea. Căpitanul, sătul de insis- lenţele mele, a cedat până la urmă. *Fă-l caporal pe acest derbedeu, dar răspunzi personal şi să ştii că are un dosar trimis nouă de Siguranţa din Corabia...* Să ai un dosar e grav, dar acest dosar reprezintă trecu- lul. Eu îl ştiu pe acest Garbiş de astăzi. Cu dosar sau fără, l-am făcut caporal.

Garbiş fumează liniştit. Aşteaptă. Cred că e momentul să aflu ce este în spatele acelui dosar.

-Garbiş, cunoşti pe cineva de la Siguranţa din Corabia?

Clipeşte din ochi înainte de a mă întreba:

-Aveţi nevoie de un favor?

-Nu! Nu! Aşa, să ştiu şi eu...

- Da, înţeleg. De fapt, nu cunosc decât pe unul, un comisar din poliţia portului. Am făcut afaceri împreună, pe când eram intermediar în afaceri cu cereale. Se credea şmecher, foarte şmecher. Aşa de şmecher că a încercat să mă înşele. Dar domnul comisar din port nu a reuşit să se ridice la acest nivel, dacă el mă înşeală, eu l-am înşelat mai mult, cum puteam face de fiecare dată. El a fost un trişor mai prost, şi pentru asta nu m-a iertat niciodată. De aceea mi-a făcut un dosar care mă urmăreşte peste tot. Asta doreaţi să ştiţi?

Garbiş se aruncă asupra mea, mă trânteşte la pământ, mă acoperă cu trupul lui. Am crezut că a înnebunit. Un suflu fierbinte mă învăluie, o deflagraţie puternică mă asurzeşte. Resturi, bucăţi de pământ, cad asupra noastră. Poate că Garbiş tocmai mi-a salvat viaţa. Dar tot el este cel jenat de situaţie. Se ridică, mă ajută şi pe mine să mă ridic. Ne scuturăm de pământ.

-Mulţumesc, Garbiş.

- Aceasta e simţul unui infractor, domnule locotenent, nici dumneavoastră nu l-aţi simţit venind, acest proiectil. Nu m-aţi chemat aici pe degeaba, nu?

Acest trişor din Corabia a avut şi aici ultimul cuvânt, nu m-am înşelat în privinţa lui.

Obuzele cad peste Nedăbăuţi şi peste şoseaua principală. După un sfert de oră, totul se linişteşte.

Un căpitan de artilerie, foarte simpatic, mi se prezintă. îşi lăsase barba să crească, ca toţi artileriştii. Foarte volubil, îmi explică că un observator de artilerie se va instala în poziţiile noastre, iar câteva

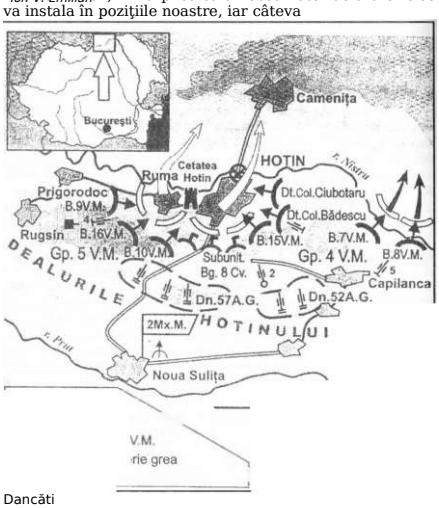

Dancăti

Vorniceni

Bg. 2 Mx.M.

L E G E N D A

Trupe sovietice Bg.8Cv.;Gp.4,5V.M.;Gp.2Art.M.

94

yf Batalioane Baterii artile

Rezervă subunitate V.M. I h. red.

Asediul Hotinului. Regimentul 2 Călăraşi era în cadrul Brigăzii 8 Cavalerie.

tunuri vor fi instalate în baterie în spatele nostru.

- Cred că înţelegeţi, murmură artileristul, pot să vă spun... îşi consultă ceasul.

-în treizeci de minute, atacul!

Căpitanul Constantinescu apare cu confirmarea:

- Escadronul va avansa la sud de Hotin cu flancul drept rabatat în spate. Grupa de mitraliere pe poziţie.

Păstrăm în rezervă o grupă din plutonul lui Barbu. Vom ataca spre est. Nu vă veţi lăsa opriţi de nimeni, doar de Nistru.

Capitolul VII

Caporalul Gută îşi pierde capul – Decoraţiile lui Raicea – Patru Cârciumi – Tătarul din Taşkent – Prima seară la Nistru

Am impresia că timpul stă în loc. Mi se învârte capul, iar inima îmi bate să-mi sară din piept. în sfârşit, Nistrul... vom ajunge la adevărata frontieră. Partea asta de Românie va fi din nou liberă. La ora H, căpitanul îmi face semn: *Porniţi!*

Cu dreapta ridic lopata (nu mă mai despart de ea) şi o îndrept i u tăişul spre est:

-înainte!

Băcanu din Corabia mi se alătură, prezenţa lui are ceva ce îmi dă siguranţă. Este cel mai bun trăgător cu puşca mitralieră ce o ţine slrâns în mâini. La vreo cincizeci de paşi la dreapta îl văd pe caporalul mitralior Guţă ce trebuie să-l ajute pe primul mitralior al grupei, vizibil extenuat. Câmpul vizual se lărgeşte pe măsura înaintării. La dreapta şoselei principale observ un grup de soldaţi încordaţi asupra unui tun anticar pe care încearcă cu dificultate să-l urce pe colină.

Grupe de trăgători ies din câmpul de porumb îndreptându-se spre dreapta, înspre pădurea Rucsin. Mai încolo împuşcăturile erau mai puţine decât înspre Hotin, din care disting linia primelor case. Deasupra oraşului plutesc nori negri de la incendiile care au cuprins depozitele de subzistenţă. Patru obuze se sparg în faţa mea, apoi alte patru mai în spate, suntem încadraţi.

-Culcat!

Sap adânc, cu furie, fericit că am o lopată. Obuzele cad peste lot, grupate câte patru. în mod sigur, ne paşte anihilarea totală. La stânga mea, Băcanu sapă şi el cu toată puterea. Suntem o întreagă colonie de cârtiţe kaki care sapă cu frenezie. Pământul moale ne avantajează, ne îngropăm încet, dar sigur. Obuzele continuă să cadă. Mă întind în adăpost să sap mai adânc.

Caporal mitralior Guţă aruncă o privire şi ne avertizează:

-La adăpost, băieţi! O curvă mare...

O zecime de secundă mai târziu, ne plesneşte în plin. Am impresia că un vagon de explozibil mi s-a detonat în cap. Un fum negru acoperă totul, nu se mai vede nimic. Am pământ în ochi, în gură, în urechi. Băcanu mă scoate din masca individuală în care sunt îngropat pe trei sferturi.

- Sunteţi rănit, dom locotenent?

- Nu! Nu, nu e cazul!

Sunt surprins că nu simt nimic. Cu timpanele aproape perforate, umblu clătinându-mă într-o tăcere ce mi se pare sinistră. Ochii încearcă să îşi revină. Văd doar o grămadă de pământ din care iese o mână.

- Mazilu... Mazilu..., strig cu greutate.

Nu mă poate auzi. Sunetele scoase de mine abia îmi parvin dureros prin vâjâitul din urechi. Mă îndrept spre oribilul muşuroi de pământ. Băcanu mă urmează în ciuda obuzelor care continuă să cadă. Săpăm ca nişte nebuni, lovim cu lopeţile ca apucaţii. Parcă după un secol îl dezgropăm pe Mazilu. Praful amestecat cu transpiraţia i-a făcut o mască asemănătoare cu o barbă roşie. Cu faţa lui angelică, Mazilu parcă ar fi un Christ. îl tragem de acolo cu o teamă respectuoasă, parcă ar fi mort. Dar nu este mort, e doar inconştient.

Se pare că ruşii şi-au epuizat muniţiile, au încetat focul. Se instalează o linişte anormală peste scena dezolantă, aproape apocaliptică. Peste tot cratere, pâlnii uriaşe de obuz. Cu capul vuind, mă împleticesc printre ele. Sunt oameni care se vaită, unul varsă clăti- nându-se înainte şi înapoi. Nebun? Poate că da, poate vom deveni cu toţii nebuni. Totuşi, nu cu mult timp în urmă, un curent de aer care trântea o uşă mă scotea din sărite.

îl caut pe caporalul Guţă care a încercat să ne avertizeze că vine „o curvă mare". Nu îl văd, în locul în care era e doar mitraliera sfărâmată. La picioarele mele, o mână însângerată cu degetele încleştate pe mânerul închizătorului rămas ca prin minune intact. Patru servanţi sunt făcuţi bucăţi. Bucăţi de resturi umane cu zdrenţe de uniforme însângerate sunt împrăştiate pretutindeni. Mă învârt în cerc, cu ochii la aceste grozăvii, dar incapabil să

admit realitatea. Mă învârt descriind cercuri din ce în ce mai largi. în final dau peste caporalul Guţă. Este acolo, întors spre mine, în genunchi, cu braţul stâng atârnat, degetul mare trecut în centură menţine celălalt braţ în unghi drept. Părea neatins, dacă nu ar fi lipsit ceva. Şi-a pierdut capul. Nu, nu e nebun! O lovitură l-a decapitat ca o ghilotină, mai ceva. Nu a rămas nicio picătură de sânge pe gulerul uniformei.

- Ar trebui să-l întindem, nu credeţi, domnule locotenent? sugerează Băcanu.

Ar trebui, dar nimeni nu îndrăzneşte. în genunchi, cu spatele ilrcpt, cu braţele parcă în mişcare, pare viu, atât că îi lipseşte capul. Nimeni nu îndrăzneşte să pună mâna pe el. I-am găsit capul mai încolo, cu cască, aşezat exact peste o bandă răsucită de cartuşe de mi- lialieră, aceasta dându-i aspectul unui monstruos colier al unui rege negru. Ochii lui larg deschişi fixau intens neantul absolut. Mă întreb i me va avea indecenţa de a-i închide? Indecenţa sau curajul? Ochii l.irg deschişi ai caporalului Guţă încercau cu disperare să se agaţe de viaţă, de lumina zilei.

în faţa acestei imagini, tu, omule, trebuie să te faci mic, o I umică sau un vierme, să încerci să răspunzi repede la nişte întrebări i are nu ai apucat să ţi le pui cum trebuie... îţi pierzi minţile.

Inamicul este acolo, tot acolo, doar îşi trage o clipă răsuflarea, este furios şi exasperat. Aerul ciopârţit de mitraliere devine din ce în ce mai irespirabil, ruşii trag din nou cu arme automate.

- Hai să le mulţumim ticăloşilor...

Soldaţii nu se lasă rugaţi. Sărind, căzând, căzând din nou, merg mai departe. Uniformele se rup, nasturii sar, căştile zornăie, nu mai contează, ei merg mai departe. Alergăm înainte, mereu înainte, pentru a putea opri acest dans al morţii înainte ca el să ne cuprindă în îmbrăţişarea sa mortală.

Aproape fără suflu mă arunc într-o groapă imensă de obuz. ('ad peste Gabriş şi îl zdruncin zdravăn.

- Să mă audă Domnul, domnule locotenent, dar chiar aş vrea să-l văd pe comisarul din Corabia sărind ca şi o capră alături de noi!

Tirul infernal pare că se mută spre stânga, spre noi mai puţine lovituri.

- Hai, Gabriş, să ieşim la aer...

- Cu tot respectul, aş prefera totuşi o cafea...

îmi ţine mâinile scară şi astfel mă ridic peste buza gropii. Disperat, văd că furtuna de oţel care ne-a lovit a dus la amestecul tuturor plutoanelor. Oamenii s-au rispit în toate direcţiile, mai puţin în spate, pentru a scăpa de urgia mortală. Dar nu toţi au ajuns: sunt zece morţi şi trei supravieţuitori la mitralierele lui Gălan, în spate. Trebuie să recuperăm supravieţuitorii.

Sublocotenentul Barbu cu ordonanţa mi se alătură. Unii căzuţi se ridică, alţii nu o vor mai putea face niciodată. Oricum, de acum înainte, toţi suntem vii sau morţi, dintr-o altă lume. Pierderile sunt atât de înspăimântătoare că nu îndrăznesc să fac apelul. Cei valizi se regrupează alături de mine. îi simt copleşiţi, practic goliţi de gânduri. Sunt mulţi Călăraşi care au pierdut azi camarazi sau rude apropiate. Le simt tristeţea şi sunt alături de ei.

Aerul vibrează, dar cu un altfel de ton, dinspre Nedebăuţi.

- 75-urile! Uite 75-urile! Artileria a luat poziţie! Sunt ai noştri!

Un adevărat delir. Această intervenţie, chiar dacă nu schimba mare lucru pentru noi, a înlăturat sentimentul atroce de a fi abandonaţi de ai noştri. Un adevărat balsam pentru trupurile noastre greu încercate. Artileria noastră e pe poziţie! Este acolo! La fel de protectoare ca şi corpul cald al unei femei.

Capetele se ridică, ochii stinşi încep să scapere, plutoanele se adună pentru a porni înainte. Se verifică armele. Trecem peste covorul verde de lucernă pentru a ne scurge pe o potecă largă, în sus, mărginită de cealaltă parte de culturi de secară. Cavalerii urcă agă- ţându-se de frunzele de porumb, gâfâie, înjură. Poteca urcă abrupt. Ajunşi sus, nu am timp să-mi trag sufletul, cu atât mai puţin să admir peisajul.

Două mitraliere mi-au întâmpinat apariţia trăgând cu vigoare. Tirul lor e precis, aşa că că nu le răspund şi mă arunc la adăpost. Ele trag cu furie şi cu o regularitate ca a motoarelor cu combustie internă. Cizma stângă îmi este sfâşiată de rafala care îmi urmăreşte căderea, apoi se îndreaptă spre doi cavaleri care cad înainte ca fulgeraţi.

Culcat!

Nu mai e nevoie să o spun, toată lumea este deja cu faţa în jos! Situaţia nu era din cele mai bune, acest cuib de mitraliere acoperă complet vârful celor două creste, suntem blocaţi, cu totul blocaţi. Fără discuţie, ne regrupăm înapoi, pe unde am venit. Trebuie să găsim o soluţie. îl chem pe caporalul Băteju, din plutonul 1, şi pe Raicea. Cădem de acord asupra singurei soluţii viabile.

Decid constituirea unui grup de doisprezece Călăraşi care să-i lichideze pe ticăloşi. Uşor de zis, dar ei sunt bine protejaţi şi gata să tragă în orice clipă. Trec temporar (sper!) comanda sergentului Pistol. El va încerca să-i fixeze cu focuri de pe culme şi de-a lungul crestei.

Garbiş aleargă să-l anunţe despre intenţia noastră pe sublocotenentul Barbu şi pe căpitanul de la observatorul artileriei, ca să nu ne lovească cumva din spate. Nu îndrăznesc să îi jignesc pe Călăraşi i ci and voluntari, toţi s-ar fi oferit, toţi, fără excepţie. Porecla de *Voluntarii Morţii* ne va urmări până în mormânt.

Mai simplu, nominalizez grupa lui Raicea, cu Băcanu, maes- irul mitralierei. îmi stăpânesc o grimasă când constat că am implicat patru sergenţi în această afacere riscantă: Raicea, Datcu, Basangiu, busuioc. Dacă păţim ceva, Pistol va rămâne de unul singur să continue treaba!

Raicea urcă primul prin secară, sunt gata să pornesc după el i and aud un clinchet.

-Stai! Pentru Dumnezeu, ce sună aşa?

Raicea se opreşte, se întoarce spre mine făcându-şi semnul
uncii.

-Este pentru siguranţa noastră, domnule locotenent! Le am i ıı mine demult şi cred că ne ajută să trecem peste necazuri şi ne sunt de ajutor.

Spunând asta îmi arată un colier întreg format din mici icoane de argint ale tuturor sfinţilor din Paradis. Suficient de multe ca ..i I facă pe Sfântul Ludovic[13] să se răsucească în mormânt de invidie. (Iu greu mă abţin să nu izbucnesc în râs.

-Ascunde zdrăngăneala asta, nu vreau niciun zgomot!

Raicea îşi clatină capul dezaprobator:

-Fără sacrilegii, domnule locotenent, fără sacrilegii...

Scoate o batistă albă în care înveleşte cu grijă colierul pe care
il ascunde la sân.

-înaintarea!

Urcând, văd doar picioarele încordate ale soldatului din faţa mea, privind în sus, casca îi pare aşezată direct pe umeri. Imediat ce ne pierde din vedere, Pistol trage susţinut asupra bolşevicilor cu cele două puşti mitralieră. Ceilalţi nu se lasă, trag într-o veselie. încă acoperiţi de terenul în pantă, alergăm aplecaţi, ca nişte bandiţi gata să dea lovitura. Grenadele atârnă la centurile noastre. Ne strecuram printre pomii fructiferi, puteam fi confundaţi cu aceştia. Pistolul lui I)atcu i se bate de fund la fiecare mişcare. Trecem de vale fără probleme. De cealaltă parte, dăm de un salcâm uriaş. Sub el, surpriză! I)oi vânători călare[14] români ridică braţele. Nu le lasă jos până nu se asigură că suntem prieteni.

- Ce aşteptaţi, Crăciunul? se răsteşte Raicea cu privirea cruntă şi arma ameninţătoare.

Unul dintre ei, bulversat de apariţia noastră, încearcă să explice: Am făcut o recunoaştere, ne-am rătăcit, au dispărut în noapte, fără hartă...

Dubios, miroase a dezertare! Au cu ei carabinele, îi încadrez alături de ai mei, să aibă parte de acţiune, măcar să-şi dezmorţească picioarele...

Rafalele scurte ale lui Pistol ne asigură că face faţă cum poate, în mod sigur, cea mai mare parte a ruşilor sunt concentraţi spre acea parte, dar noi vom apărea din partea opusă, în spatele fermei. Nu vedem nicio santinelă. Datcu, dezamăgit, îşi pune pumnalul înapoi în teacă. în curte, un camion cu un mic tun pe platformă, fără pază. încă câţiva paşi, iată-i, îi văd! Sunt cu spatele spre noi, sunt şase, în jurul a două mitraliere, dirijând focul, încercând să-l anihileze pe Pistol...^

13[1] Ludovic al IX-lea, supranumit cel Sfânt, rege al Franţei (1226-1270).

14[ks] Brigăzile de munte aveau în compunere şi câte un escadron de vânători călări.

în mişcarea pivotantă a mitralierelor unghiul este prea mic ca să ne vadă. Doar unul dintre ei are cască, ceilalţi doar bonete. Dar câţi mai sunt în clădirea fermei? Scot o grenadă ţinând strâns degetele pe detonator. Mi se pare dezonorant să-i ucid aşa, pe la spate. Cu puşca mitralieră în mâini, Băcanu mă întreabă din priviri. Fără întrebări inutile, este gata să îi servească cu câteva rafale. Dar totuşi, sunt la vreo treizeci de metri, ar fi riscant!

Am găsit! Nereuşind să mă descurc, arunc o privire expresivă spre Raicea care înţelege, chiar dacă se uită mai lung spre grenada crispată din mâna mea. Mi-a înţeles problema şi a găsit soluţia. Dintre buzele sale strânse izbucneşte fluieratul strident haiducesc.

Se întorc înapoi, toţi şase deodată. în loc de bună ziua le arunc grenada din mână cu toată puterea. Au încremenit, dar măcar suntem faţă în faţă. Am aruncat a doua grenadă, explodează cum trebuie. Cum trebuie nu este cuvântul potrivit, ceea ce fac este groaznic. Prin ce minune soldatul cu cască este neatins? Are timp să apuce un pistol mitralieră cu încărcător circular. Va trage cu el. Arunc a treia grenadă care îl vizează direct. Printr-un reflex încearcă să o respingă cu pistolul său automat, dar grenada explodează aruncându-i membrele în toate direcţiile. Oribil!

Băcanu nu pierde vremea, pulverizează poarta de intrare a fermei cu puşca mitralieră. Ne năpustim urlând:

- URA A A !!

în acel moment doi ruşi ies trăgând ca nebunii. Raicea îl înjughie pe primul aşa de tare încât îl ţintuieşte de perete şi i se rupe baioneta. Celălalt este ucis, nu am timp să îmi dau seama de către cine.

-URAA!

Cu strigătul de luptă ne năpustim înăuntru, cu Raicea în frunte. Câteva gloanţe ne şuieră pe la urechi. O singură rafală de-a noastră şi linişte... Sunt acolo, cu mâinile sus, un ofiţer şi trei soldaţi. Cu grijă, coborând pe scara ce scârţâia sub paşii lor grei, alţi şapte ruşi coboară de la etaj cu mâinile ridicate.

îl interoghez pe ofiţer, luându-i pistolul şi geanta cu documente.

-*Pihota?* Infanterist?

-Niet! *Nu!*

-Atunci ce? Să mergem!

Nu se lasă prea mult rugat.

-Locotenent major de geniu. Soldaţii sunt infanterişti. Mi s-a cerut să-i conduc pentru a organiza rezistenţa împotriva voastră. Mi- am pierdut detaşamentul, dar încă puteam să lupt.

Un om curajos! Sunt bucuros să aflu că am putut să ne deplasăm călare aşa rapid în spatele lor încât îi facem să se piardă de unităţile lor. Cuprins de groază, unul dintre ruşi începe să tremure din toate încheieturile. încă puţin şi va ceda. Cu blândeţea sa obişnuită, Băcanu îi pune mâna pe umăr pentru a-l linişti. Raicea se opune, mustrându-l.

-Ce, mă, ţi-e rudă?

Lui Băcanu nu-i convine, suntem cu nervii la pământ. Ofiţerul şi soldaţii prizonieri au crezut că altercaţia era privitoare la soarta lor. Instinctiv s-au tras mai aproape de perete, ca şi cum acesta i-ar l i putut proteja. Expresia de faţa lor m-a făcut să roşesc, credeau că-i vom împuşca ca pe câini.

Îi liniştesc pe toţi. Odată ordinea restabilită, Datcu iese în curte şi lansează două rachete albe pentru a semnaliza că am cucerit poziţia. Ieşim şi noi. Cei doi răniţi sunt înghesuiţi unul în altul. Unul este foarte grav, mâna care ţine un pansament individual, roşie de sânge, este pe jumătate în gaura făcută de Raicea în abdomen. Celălalt, atins la plămân, are ceva şanse de scăpare. Fac în grabă inventând capturii, când cineva strigă:

-Atenţie, dom locotenent!

Dar nimic îngrijorător. în grădină, dintr-o tufă de căpşuni, se ridică un soldat cu uniforma în neorânduială şi cu mâinile sus. Bălmăjea continuu un potop de cuvinte de neînţeles. în agitaţia lui se precipită în faţa mea, se împiedică, cade cât era de lung, se ridică, dar fără să-şi oprească o clipă discursul din ce în ce mai volubil. Din gesturile elocvente şi puţina rusă ce o înţelegeam am aflat că aveam de-a face cu un tătar din Taşkent, şoferul de la camionul cu tunul. Nu era decât şofer, nimic mai mult. Când ceilalţi luptă, el este în garaj. Ce făcea în timpul acţiunii?

- Am stat ascuns, aveam motive, am văzut tot, nu vreau să lupt, n-am să lupt niciodată...

înţelegând, rădem că aproape rămânem fără aer. Aveam nevoie de asta. Bucuros de succesul său, tătarul râde mai tare decât toţi. îmi este recunoscător:

- Blagadarion, tovaritch, blagadarion! *Mulţumesc, tovarăşe, mulţumesc!*

îi cer lui Datcu să mai tragă trei rachete albe, ai noştri încă nu au apărut. Cred că am fost exterminaţi? Aşa se pare.

Ofiţerul rus pare copleşit. îi ofer o ţigară, acceptă, îi ofer şi foc. Trage cu nesaţ câteva fumuri lungi. Din vorbele lui am înţeles că după această acţiune de întârziere avea ordin, la noapte, să se retragă cu oamenii săi la Chelmenţi, douăzeci şi patru de kilometri de aici. Mi se părea de necrezut! Pur şi simplu i-am sfârâmat! Douăzeci şi patru de kilometri de aici nu mai era picior de rus!

Un zgomot de şenile. Apare o tanchetă, chipul locotenentului Damaschin răsare din turelă. După ce măsoară din ochi carnajul, apreciază:

- Aţi avut ceva de lucru!

Venirea lui îmi convine de minune, îi predau răniţii. Cel grav rănit este aproape golit de sânge, este practic acoperit de propriul sânge, celălalt geme cu o spumă roşiatică pe buze. Privirile ni se intersectează, mă simt groaznic să-l văd suferind în halul ăsta, mai ales că sunt direct responsabil. Nu este nimic mai greu de îndurat ca şi gândul suferinţei unui om, propria ta victimă. îi salut prosteşte când sunt introduşi în vehicul. Prizonierii trec în faţă, Damaschin îi urmează la bordul tanchetei supraveghindu-i cu ţeava mitralierei.

Iată-ne scăpaţi de ei, departe de conştiinţa noastră, singuri în noaptea ce vine... Am rămas doar cu cei doi vânători. Acţiunea a fost atât de rapidă şi violentă că nu ştiu cum s-au comportat. Raicea trebuia să îi supravegheze. Oricum, faptul că sunt încă în viaţă le dă un certificat de bună comportare în luptă. Ceea ce şi fac, le dau în scris pentru a-şi putea justifica absenţa prelungită în faţa celor în drept. Când treceau prin dreptul lui, Raicea le aruncă o flegmă la picioare:

-Hai, luaţi-vă medaliile!

Cei doi nemernici cred că au apreciat ca fiind foarte lung iniei valul până ce o cotitură i-a ascuns vederii noastre.

Cu inima uşoară, armele sub braţ, coborâm repede panta spre fluviu. Nu o dată aruncăm câte o privire în spate, spre Patru (Cârciumi, unde ar fi trebuit să se întâmple ceva. Călăraşii mei sunt ca nişte mânji lăsaţi liber. Trebuie să depun eforturi să ţin pasul, să nu 11 eacă înaintea mea. Deodată, după vreo jumătate de oră, am ajuns, liste aici, liniştit şi maiestuos, Nistrul nostru. în noaptea ce se lasă, malurile sale strălucesc în nori mici de ceaţă, adormite sub povara vechilor legende.

Nu mă abţin, mă reped şi îmi afund cizma în apă. Sunt primul la Nistru! Am impresia că am impus, cu piciorul meu cuceritor, adevărata frontieră a României Mari. Călăraşii scot un *URAAA !!* lormidabil, îmbrăţişează plaja, unii chiar plâng.

La capătul plajei e o mică casă. în spate, impunătoarea ceta- ic a Hotinului îşi desenează crenelurile puternice la asfinţit. Această extraordinară fortăreaţă a fost construită acum multe secole de regii I .ituaniei care aveau graniţă cu Moldova. Multe invazii s-au sfarâmat de zidurile de necucerit.

Dar asta nu îl descurajează pe Raicea. Vrea să cucerească cetatea, o ambiţie personală. Din fericire, ruşii au abandonat-o, renunţând să o apere, din motive evidente. Raicea aleargă într-acolo:

-Să mergem, Ioane, să mergem, ordonă asaltul!

Aleargă, aleargă cu toată puterea picioarelor lui uşor crăcănate. Se năpusteşte în tunelul întunecat de la intrare, câteva minute nu-l mai vedem. Apoi apare, mic de tot, acolo, în vârful turnului principal. Dansează de bucurie, face gesturi dezordonate, la un moment dat pare că se contorsionează căutând ceva. Ce pune la cale? S-a răsucit să-şi scoată drapelul ce-l purta sub cămaşă pe care îl flutură acum sus, foarte sus.

Drapelul său, drapelul nostru, drapelul românesc!

Soldaţii sunt în delir. Trăim acum prima noastră zi de glorie.

Ca un nebun, mă arunc îmbrăcat în Nistru, în strigătele de bucurie ale soldaţilor. Dacă şi-ar da seama, poate era doar un pretext ideal ca să-mi schimb pantalonii însemnaţi de simbolul laşităţii, când m-am scăpat pe mine sub bombardament. Ud până la piele, mă gândesc că uneori victoriile ascund o umilinţă, a mea m-a umplut de murdărie. Victoria nu este totdeauna un lucru foarte serios.

Capitolul VIII

Crucile – Un salt în paradis – Spălătoreasă

Abia m-am uscat şi schimbat, având dificultăţi serioase să-mi încalţ din nou cizmele, când un tropot marţial de copite îmi anunţă sosirea unui detaşament puternic de cavalerie. Apropiindu-se, recunosc un escadron din 3 Călăraşi. În fruntea lui, căpitanul părea desprins dintr-o defilare de la Palatul Regal. Se prezintă, dar nu îi reţin numele, doar că fusese instructor la Târgovişte. îmi spune mai multe lucruri, dar nu-l ascult, sunt fascinat de starea uniformei sale. Acest om care s-a bătut (de fapt a fost bătut) la Nedebăuţi, pot spune că nu s-a aruncat niciodată pe burtă, nu s-a strecurat prin porumb, nu s-a târât prin câmpul de sfeclă. Pare că tocmai a ieşit direct din spălătorie. Ce bine că mi-am schimbat chiloţii!

Domnul Căpitan vine să ne înlocuiască! Domnul Căpitan este binevenit! Când ne salută la plecare, văd că are mănuşi albe, da, cu adevărat albe!

îmi grupez oamenii. Trebuie să traversăm înapoi câmpul de luptă, unde s-a dat bătălia. Peste tot sunt cadavre pe drumul nostru spre Nedebăuţi. Sunt puternic impresionat de vederea cavaleriştilor căzuţi din escadroanele 3 şi 4. Toţi, fără excepţie, au căzut cu faţa la duşman, au primit moartea în faţă, niciunul nu a încercat să fugă.

Trecem pe lângă punctul de comandă al brigăzii. Şeful, colonelul Dănescu, iese să mă felicite. Nu pentru că am ajuns primul la Nistru, ci pentru acţiunea de distrugere a mitralierelor de la Patru Cârciumi care opreau avansul tuturor. Sunt furios. Poveşti cu mitraliere, războaiele nu se duc aşa, problemele din vechime au avut soluţii în vechime, nu era ceva nou. Dar în fine, nu în fiecare zi ne eliberam ţara până la Nistru. Dar era jenant să primesc numai eu mulţumirile, chiar în faţa soldaţilor mei care au făcut cel puţin la fel de mult ca şi mine.

- Se pare că se vor da nişte Cruci de Fier, glumeşte Raicea.

Remarca auzită îl face să surâdă pe colonelul Dănescu care dă
încet din cap. Nervos, remarc suficient de tare:

-Sunt destule cruci de lemn plantate acolo!

Vorbele mele îi îngheaţă surâsul colonelului, se întoarce brusc şi pleacă. Imediat îmi pare rău că am spus asta, dar ideea decorării m-a iritat dintotdeauna. Cei care nu le merită le primesc de fiecare dată, cei care le merită le primesc rareori.

Obosit de gândurile mele, sunt distras de un tip pletos, îmbrăcat cu un veston de călăraş iară ecuson, cu pantaloni ruseşti şi încălţări ţărăneşti. îmi face mii de plecăciuni entuziaste de mulţumire.

-îţi prezint noul meu şofer, mulţumesc pentru el, nici nu cere vreo plată! mă asigură colonelul venit lângă mine fără să dea semne ele supărare.

îl recunosc pe tătarul din Taşkent! Acel ce se ascundea printre tufele fermei în timp ce camarazii săi încercau să ne facă faţă în acţiunea de la Patru Cârciumi! Era fericit, se bucura de viaţă, nu părea să-i pară rău după camionul sovietic cu tunul pe platformă. Foarte bine!

îmi adun toţi oamenii la primele case din Nedebăuţi, curtea unei ferme va fi cantonamentul nostru. Bucătarii ne aduc o ciorbă suculentă garnisită cu delicioase bucăţi de carne. Mâncăm şi adormim relaxaţi, direct pe pământ.

Dimineaţa devreme ne trezeşte plutonierul Iacob. Caii sunt aici. Bucuria revederii cu camarazii patrupezi îi face pe oameni să uite de cafea, de ceai, de toaletă, sunt toţi în şa. Ordinele sunt să continuă urmărirea spre sud-est, îl executăm fără ajutorul busolei, soarele ce răsare ne este suficient.

însemna să urmăm cursul râului la câţiva kilometri de ţărm, ne-a fost precizat să nu-l traversăm sub nicio formă. Nici nu aveam intenţia, eram mulţumiţi să putem călări spre est. Soarele de iulie străluceşte, aerul miroase a grâu cosit şi păsări multicolore umplu cerul cu triluri.

Pentru popasuri alegem locurile umbroase de la marginea hăţişului. Fragii abundă, la fel şi micile tomate sălbatice, nu mai mari ca nişte prune, cu aromă deosebită. Ne puteam considera în vacanţă, mai ales că fiecare sat ce-l traversam găsea pretextul unei mici sărbători.

În afară de Zelena nepopulată şi pustie, pretutindeni avem parte de o primire triumfală. În Medveza, ţăranii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare ne aşteptau de ambele părţi ale drumului oferindu-ne buchete de flori şi fructe. Fetele cu ii albe cu modele albastre şi fuste negre tivite cu roşu ne oferă margarete şi alte flori. Bărbaţii poartă tradiţionala bundiţă şi ţări albi. Toţi se înghesuie recunoscători, îmbrăţişând cai şi călăreţi. Se formează şi coruri spontane ce intonează cântece patriotice, cum ar fi *Trei culori cunosc pe lume:*

Trei culori cunosc pe lume

Ce le ţin ca sfânt odor...

Roşu-i focul vitejiei,

Jertfele ce-n veci nu pier

Galben, aurul câmpiei,

Şi-albastru-al nostru cer.

Raicea încearcă să-şi revină din emoţia primirii unui pui prăjit alături de nişte gustări calde. Toţi suntem supraîncărcaţi de provizii, nu riscăm să ne prăbuşim de inaniţie, ci mai degrabă supraîncărcaţi de alimente. Am mâncat cu poftă călare pe caii noştri apoi am ajuns în Larga. Cum ne văd, localnicii se grăbesc să ne ofere ulcioare cu ţuică. Chiar dacă nu refuză, soldaţii nici nu manifestă prea mult entuziasm. Ei nu prea beau alcool, decât rar şi în cantităţi limitate, dar niciodată fără un pretext valabil. Sunt în general cumpătaţi, puţini sunt şi cei care fumează. De fapt, Călăraşii nu au decât un singur viciu: calul.

Raicea coboară din şa şi se îndreaptă spre mica bisericuţă cu turnuleţ. Un gard de fier forjat înconjoară sanctuarul, trebuia deschisă o portiţă ca să intri. Raicea se apropie să o deschidă, dar câţiva ţărani care îl urmează timid la câţiva paşi, văzând intenţia sa finală, se reped să-l oprească chiar cu forţa. Am şi pus mâinile pe carabine.

- Nu intraţi, nu intraţi! Ruşii au minat-o!

Ne liniştim, descălecăm cu toţii. Ţăranii ne explică:

- Ruşii au scos pavelele din curtea bisericii, au săpat dedesubt, au pus minele, apoi le-au pus cu grijă înapoi. Spuneau râzând că preoţii când vor intra vor realiza că Dumnezeu nu există.

Le mulţumesc bravilor cetăţeni. Deoparte, Garbiş îl consolează pe Raicea, destul de afectat:

- Prietene, era cât p-aci să devii un sfânt în Paradis!

Vorbim cu localnicii şi le împărţim ţigări celor ce practic i-au
salvat viaţa lui Raicea. Aflu că exista în Larga un sediu al NKVD[15]. înainte de a fugi, comandantul i-a strâns pe localnici pentru a le comunica acest avertisment:

- Prieteni, noi plecăm, iar românii vor veni. Fiecare dintre voi să fie conştient de actele sale, fiindcă va fi responsabil pentru ele, deoarece în trei ani noi vom reveni.

Nimeni nu schiţează vreun zâmbet. Dacă cumplita predicţie se va adeveri, prietenii noştri de azi vor fi iremediabil condamnaţi pentru că ne-au salvat de explozia bisericii.

Predicţia se va adeveri... de asemenea şi restul.

15 Poliţia politică sovietică, precursoare a KGB.

Deodată, dintr-o casă ies trei tătari. Cu mâinile întinse îmi oferă armele în semn de predare. Sunt veseli, zâmbitori, bucuroşi că .m terminat cu campania alături de ruşi. Garbiş îi conduce la punctul de comandă al colonelului. Aşteptând să revină, ne relaxăm cu glume răsuflate, dar care ne fac să râdem în hohote.

Garbiş revine indignat:

- Ce ciudaţi tătarii ăştia! S-au întâlnit la punctul de comandă cu tătarul nostru care s-a predat mai devreme, celebrul Ahmed, devenit şofer, care le-a spus atâtea poveşti despre noi încât vor să devină (Călăraşi să lupte alături de noi!

Acum fiind în formaţie completă, încălecăm şi pornim spre liriceni. Ca să ajungem acolo trebuie să traversăm o pădure de stejari magnifici, atât de groşi şi stufoşi, încât te crezi în cea mai întunecată pădure posibilă. Rar de tot soarele reuşeşte să îşi arunce un mănunchi de sulițe de aur. Spectacolul este grandios. O turmă de mistreţi de urmăreşte trecerea fără a manifesta vreo emoţie. Veveriţele sar din ramură în ramură manifestându-şi nemulţumirea că au fost deranjate. Se vede că nu le plac străinii.

Ajunşi în câmp liber, cavaleriştii cer o haltă pentru a culege afine dolofane de care tufişurile din zonă abundă. Le dau permisiunea instalând santinele călare în cele patru puncte cardinale. Ciuper- cile răsăreau din covoarele de muşchi, oamenii le mănâncă aşa cum erau, crude.

Intrând în Briceni dăm de o agitaţie ciudată. Ţărani care intră şi ies din diferite case ducând cu ei obiecte din cele mai diferite, de la saltele la tigăi, inclusiv orologiul şi samovarul.

îl întreb pe unul dintre ei:

-Ce faceţi aici?

-Ruşii au plecat... Luăm înapoi de la evrei ceea ce ne-au furat...

-Cum adică, v-au furat?

- Da, da! Ne-au luat ce am avut fiindcă noi nu am putut plăti dobânda ce ne-au cerut! Ruşii au lăsat să se întâmple, aşa că luăm înapoi ce este al nostru.

Mă cam îndoiesc. în acelaşi timp, evreii, grupaţi deoparte, ne aclamă şi aplaudă mai tare ca şi alţii cu strigăte de *Trăiască România Mare! Trăiască eliberatorii!*

Decid să nu fiu mai catolic decât papa. Ne ajunge din urmă o ştafetă de la regiment, trebuie să aşteptăm aici, pe loc, asamblarea I întregului Regiment 2 Călăraşi, regimentul nostru. Statul major, considerând că am fost prea „încercaţi", vrea să-şi completeze unităţile ia Briceni. încercaţi este doar un eufemism. Radierele, aceste creaturi albe şi ticăloase, şi-au făcut treaba mizerabilă. Urmele lor murdare au umplut multe pagini din carnetul plutonului. Toate numele scrise iniţial cu creionul nu lasă decât o urmă ştearsă pe hârtie. Alte nume se adaugă înscriindu-se pe moment în acele pagini, ca apoi radiera să îi şteargă definitiv de pe lista celor vii.

Se face apelul la 2 Călăraşi. Doar în bătălia de la Hotin a avut pierderi de 43 de morţi şi 150 răniţi. Ca să ne facem o idee, regimentul nostru era compus din patru escadroane, iar totalul pierderilor (morţi şi răniţi) echivala cu efectivul unui escadron. Numai pentru Hotin am pierdut un sfert din efectiv. Completările veneau să umple golurile la nivel de pluton, grupă, escadron. Din păcate, nu sunt văzuţi prea bine, deoarece vin să înlocuiască o rudă, un prieten, un camarad.

Unele aspecte mă afectează, altele sunt tipice pentru Călăraşi. Soldaţii îl felicită pe plutonierul Iacob şi pe Ţine Caii săi. Are o misiune specială, să se ocupe de cai în timpul în care soldaţii luptă pe jos. Caii sunt toţi teferi, sănătoşi, în cea mai bună formă, în timp ce noi am avut pierderi îngrozitoare. Un adevărat diavol, acest Iacob, a reuşit să protejeze caii sub toate focurile inamicului, să-i regrupeze rapid chiar dacă noi eram căzuţi într-o ambuscadă, luptând pe jos, astfel că niciun cal nu a avut de suferit.

într-o parte, retraşi, împreună cu Garbiş, Raicea, Datcu, Ortin- ski şi Băcanu, ţinem un mic consiliu. Din experienţa noastră comună din primele întâlniri cu inamicul, extragem trei aspecte esenţiale:

1. Are o disciplină de tragere perfectă, deschide focul când suntem la mai puţin de cincizeci de metri, niciodată mai devreme.

2. Se camuflează şi foloseşte terenul la perfecţie.

3. Cunoaşte foarte bine arta de rupere a luptei, când infanteria se retrage, câteva piese de artilerie ne ţin pe loc trăgând foc cu foc. Ulterior, servanţii se retrag abandonându-şi piesele.

Este genul de învăţăminte de care ne vom folosi mai devreme sau mai târziu.

Această pauză destul de lungă la Briceni ne-a cam frânt avântul. Coborându-l de pe cal, un Călăraş este un om ca oricare altul, îi văd scriind scrisori, visând, sunt fără veşti de la ai lor de când am **înc** eput cavalcada, urmărirea nebună. Majoritatea îşi curăţă cizmele, le i.ic cu cremă, îşi curăţă uniformele stropite de noroi, îşi verifică armele i ,i să funcţioneze perfect.

Profit ca să fac o plimbare călare pe Dac, traversând satul pe luată lungimea lui. La ieşire aud zgomotul unei spălătorii, văd şi un fel ile lighean mare în care se scurge apa dintr-un butoi mare de stejar. O leineie tânără, cu spatele la mine, loveşte cu putere rufele cu un fel de k'itător. De fiecare dată când ridică braţul, lovind rufele, bule de săpun **se** ridică şi se răsucesc spre părul negru prins în coadă ce cade când pe un umăr, când pe altul, ca şi coada unui cal în galop.

îl îndemn pe Dac la pas, dar metalul copitei sale loveşte o piatră. Surprinsă, femeia se întoarce. Tânără, de vreo douăzeci şi ceva de ani, în mod sigur ucraineancă, cu figură delicată şi ochi întunecaţi. Apa, sau poate transpiraţia, izvora peste sânii grei peste bluza albă. Privirea ei se înfige în ochii mei plini de dorinţă, simt asta. Zâmbetul ei vorbeşte de la sine. O văd ridicându-se şi ştergându-şi mâinile de fustă, l-ară un cuvânt, se îndreaptă spre sat. Şoldurile i se unduiesc mai ceva i a cele ale lui Dac, nu pot să-mi desprind privirea. Unul în spatele celuilalt, ajungem în faţa a ceea ce ar trebui să fie casa ei. Dintr-un salt am descălecat. Ea intră în casă cu mine în urma ei, apoi blochează uşa cu un ţăruş. îmi scot casca care cade cu zgomot pe masa de lemn masiv. Zgomotul îmi face inima să bată mult mai tare. Ea îmi prinde capul intre mâini şi mă muşcă de buze până îmi ţâşneşte sângele. O pun jos şi o penetrez violent acolo, pe podeaua de lut. Ea ştie să-şi revină repede, astfel că repede am impresia sap pământul cu sexul, durerea înlocuieşte orice sentiment de plăcere. Când se simte aproape de extaz, mâinile ei mă resping împingându-mi pieptul. Un salt şi e în picioare, cu bluza sfâşiată şi cu sânii albi, superbi, liberi. Văd urmele unghiilor mele, care nu o deranjează deloc. Frumoasă, păşeşte spre cuptorul ce ocupă o treime din încăpere şi scoate o plăcintă cu mere. De pe o etajeră, ia o cană cu lapte şi le pune toate pe masă. Devorez totul sub privirile ei tandre. Atitudinea ei este stânjenitoare, chiar mă obsedează. Când o văd ducându-şi mâinile şi desfăcând părul negru, parfumat, ce cade liber peste sânii goi, cochetăria unei simple ţărănci, mi se aprinde dorinţa ce aş vrea să o exprim mult mai tandru de data asta.

Un zgomot la fereastră! Pe drum se mărşăluieşte. Grăbit, trag perdeaua şi realizez că în spate Dac mă aştepta demult. Vraja s-a rupt, îmi recuperez casca. Frumoasa ucraineancă pleacă capul. Neştiind cum să o fac, nici nu i-am zis la revedere.

Nu i-am ştiut niciodată numele.

Capitolul IX

Pioni pe tabla de şah – Un pat – Drept la ţintă – Un mare comandant – Patru cadavre şi un sac

Cu plutonul în coloană, mai la pas, la trap sau în scurte galopuri, înghiţim tot mai mulţi kilometri. Ne simţim fixaţi în şa ca o statuie pe piedestalul ei. Cal şi călăreţ, dăltuiţi din acelaşi bloc de granit. Iar când suntem nevoiţi să luptăm pe jos, mulţi au senzaţia că li se împleticesc picioarele de oboseală.

Basarabia, în acest iulie, a avut parte de ploi torenţiale urmate imediat de zăpuşeala unui soare aprins. Astfel, trebuie dată o atenţie deosebită harnaşamentelor, şa, căpăstru, banda botului, frontala, sub-ventrala, frâie etc., extrem de multe curele de piele care pot crăpa, iar ruperea uneia în toiul luptei poate costa viaţa omului, şi a calului, deopotrivă. Aşa că fiecare moment liber este ocupat cu verificarea harnaşamentului şi ungerea curelelor.

Sub soarele arzător, uniformele noastre tăvălite prin noroi scot aburi. Parcă am ieşi din căldările clocotite agitate de degetele strâmbe ale vrăjitoarelor Nistrului. Odată uniformele uscate, suntem prinşi ca într-o carapace de argilă ce o putem sparge numai cu un ciocan. Acum ne putem umple de praf.

în spatele nostru se estompează Dealul Nichita. Călăraşii îmi spun de sentimentul care îl au, la fel ca şi mine, că sunt mutaţi ca de o mână indecisă, ca nişte piese pe tabla de şah, fără să ştim de ce suntem mutaţi brusc în diagonală, verticală sau orizontală, prin marşuri şi contramarşuri fără să ştim la ce să ne aşteptăm acolo unde ajungem. Da, este enervant, să ştim că suntem doar simpli pioni pe o tablă de şah, la dispoziţia statului-major. Dacă nu ştii nimic, nici nu îţi doreşti nimic.

Organizez în cursul marşului mai multe patrule de cercetare a terenului. Asta le mai distrage atenţia oamenilor, dar şi sunt importante deoarece mai sunt grupe întregi de soldaţi sovietici lăsaţi în spate, prin câmpurile de porumb, prin văi şi crânguri, fie intenţionat, t io rătăciţi de unităţile lor ce se retrăgeau în grabă.

Nu ne-am spălat de destul de mult timp, în ciuda ploilor puternice, toate puţurile ce le întâlnim sunt secate. Praful e peste tot, .un impresia că oamenii mei au fost tăvăliţi prin făină. Toate feţele sunt albe, uniformele şi caii de asemenea. Buzele sunt crăpate întocmai ca şi terenul arid peste care ne sunt purtaţi paşii.

Ca să-i văd, mă opresc şi las plutonul să treacă pe lângă mine. 1)repţi în şa, cu coatele strânse, călcâiele bine înfipte în scări, degetul mare deasupra frâielor, Călăraşii par că se întorc de la manejul garnizoanei din Caracal. Totul e perfect, nimic în neregulă. Sunt foarte mândru, chiar fericit.

La stânga, oglinda unui mic lac luceşte în razele soarelui. Este prea departe, nu se pune problema să mergem acolo, ne-am abate prea mult. Continuăm ore după ore, la trap, apoi revenim la pas, până pe înserat. în tabăra improvizată ne ajunge caporalul de intendenţă l iricâ care aduce raţii suplimentare neaşteptate: ţigări de lux şi ţuică.

- Pot să şi le bage în fund, remarcă Garbiş, ştim ce sunt astea: ne mituiesc că urmează clipe grele!

Cert este că, în general, o astfel de generozitate este semnul unor alte cadouri, mai puţin apreciate, cum ar fi estimarea unei creşteri puternice a rezistenţei ruseşti. Continuăm fără să disperăm sau să ne descurajăm. După zile şi nopţi de ceaţă, ploaie torenţială sau soare arzător, rămânem încă prizonierii unui automatism care nu lasă să ne scadă elanul. Adesea e chiar mult mai crescut, suntem loarte hotărâţi. La ce? Să mergem înainte, tot înainte!

A mai trecut o zi, soarele apune în dosul unor sălcii plângătoare. în formaţie strânsă, intrăm în Hădărăuţi. Brigadierul Tufiş, detaşat la escadron, revine în rândurile noastre:

- Putem cantona aici.

Parcă ne-ar fi dat cheile Paradisului, nu alta!

înainte de a le ordona soldaţilor să se instaleze câte patru în fiecare casă, intru în curtea primei gospodării pe care o întâlnesc. Capul familiei în mod sigur a decretat sosirea noastră ca sărbătoare naţională, toţi sunt reuniţi în sufragerie în haine de sărbătoare. Are doi fii zdraveni, o fiică frumoasă şi o nevastă foarte guralivă. Totul străluceşte de curăţenie, mirosul vag de ceară îmi aminteşte de pădurea de fagi a copilăriei. Pe pereţi tronează portretele oamenilor politici din România decupate din ziare, sunt de toate orientările politice, fapt ce subliniază oportunismul stăpânului casei. Nevasta îşi împrăştie monologurile în rafale. Aflu foarte repede istoria unui an de ocupaţie sovietică. Cum comuniştii n-au avut timp să organizeze colhozul, cum profesorul a dispărut în mod misterios, înlocuit de un siberian ce distribuia broşuri marxiste copiilor să le înveţe pe de rost în recreaţii. Locuitorii din Hădărăuţi se rugau pentru intervenţia divină.

Mi-a mai spus că în toate localităţile adiacente ruşii în retragere au luat cu ei toţi bărbaţii între şaisprezece şi şaizeci de ani.

îmi oferă să mănânc, dar refuz, sunt mort de oboseală. Tot ce îmi doresc este un pat. Acest pat îl văd acolo, în alcov, acoperit cu o cuvertură roşie. Din trei paşi sunt acolo, gata să mă afund într-un somn greu. în jurul mesei, gazdele nu mai ştiu ce să zică.

- Mâncaţi, mâncaţi, vorbiţi, puteţi să şi cântaţi. Nici bubuitul tunului nu mă poate împiedica să dorm într-un astfel de pat adevărat.

Bubuitul tunului, nu! Dar un agent de legătură, da!

Iată-l că apare. îi fac o primire încât sunt sigur că regretă că nu a murit sau nu s-a rătăcit prin pădure. Ce pot face ca să dorm, să- mi trag un glonţ în cap?

Ordinul e plecarea imediată. Direcţia: Lipnic. Obiectivul: va trebui să forţăm Nistrul.

în alte circumstanţe, după o noapte într-un pat adevărat, trezit cu un ceai aburind, o astfel de veste mi-ar

fi dat aripi. Aşezat pe scăunel, simt muşchii gambelor rigidizându-se, abia îmi pot trage cizmele. Picioarele îmi sunt de plumb, îmi revin din braţele somnului în care nu am apucat să mă cufund.

Mă simt cuprins de furie, îi fac semn agentului să se apropie. O face, nu fără oarecare reţinere. îi iau arma, văd o licărire de spaimă în ochii lui. Instinctiv, membrii familiei se dau înapoi. Glonţ pe ţeavă, apoi calm, ca la tir, trag. O dată, de două ori, de trei, patru şi a cincea oară. La al şaselea, percutorul pocneşte sec. Praful de ipsos plutеşte încet la podea.

Toate loviturile mele au fost drept la ţintă. Titulescu, Tătărăs- cu, Vaida Voevod, Iorga, Argetoianu au frunţile de hârtie zdrenţuite. Singurul care a scăpat e şmecherul de Goga, m-a păcălit din nou. în încăpere domneşte consternarea. Uşa se smulge din ţâţâni, Băcanu, cu puşca mitralieră gata de tragere, se năpusteşte înăuntru urmat de Garbiş şi Raicea. Credeau că sunt în dificultate.

Eram în culmea nervozităţii, dar m-am calmat.

- Bună carabină, soldat!

Agentul de legătură îşi recuperează arma fără să spună un
cuvânt.

-încălecarea, copiii mei!

Ne afundăm în noapte. Dac fornăie puternic, două mici jeturi ile vapori ies prin nări. Mergem prin beznă ca fantomele, de la 10 scara la 6 dimineaţa, picotim pe spinarea cailor, pierduţi între lumea viselor şi cea reală. Moţăi în şa, visez. Pădurea Spătar ce freamătă ,icum de viaţă nocturnă, a văzut cu secole în urmă sub frunzişul ei, l.i picioarele arborilor, adunându-se cavaleria lui Ştefan cel Mare ce a /il robit năvala hoardelor tătare. Zăngănitul uşor al scăriţelor de şa se amplifică fabulos, luând amploarea legendelor. Aud săbiile izbindu- sc de scuturi, nechezatul furios al cailor aruncaţi în luptă...

Zorile ne prind când intrăm în Lipnic. Am murit pe drum? Suntem în Paradis? Aşa am putea crede, spectacolul este atât de .mormăi, în faţa ochilor noştri doar „imagini" din timp de pace, din vremuri liniştite. Căruţe încărcate de fructe şi legume ce îşi împrăştie aroma recoltelor de sezon, găini şi alte zburătoare pe tarabe. Este şi un bătrân care vinde peşti mari pescuiţi din râu. Chiar şi o piaţă cu viţei roşcaţi cu stea albă în frunte.

- Trebuia să-i vopsească în roşu, la cererea bolşevicilor, ca adevăraţi membri de partid, se aude vocea guralivului de Garbiş muşcând dintr-o piersică.

De peste tot primim fructe. Dacă nu ar fi fost căruţele refugiaţilor ce se amestecau cu cele ale târgoveţilor din piaţă, chiar ne-am fi crezut în timpuri de pace. Garbiş o întreabă pe o femeie ce trece prin lata noastră cu o căruţă acoperită cu prelată:

-De unde vii, mătuşă?

- Sunt din Verejeni... Nu e de văzut, ruşii ne-au bombardat cu tunurile. Au vrut să se răzbune că i-am primit bine pe ai noştri, călăreţii. Suntem români, suntem buni români. Porcii s-au răzbunat distrugându-ne casele, casa mea e la pământ. Au omorât un comandant, un mare comandant, şi ofiţeri, să mergeţi să vedeţi...

Am văzut deja prea multe. Biata mătuşă nu insistă, dispare cu căruţa ei cu copertină. Nu ne rămâne decât să continuăm marşul nostru spre Nistru, curăţând terenul de toate elementele ruse rămase ca şi cuiburi de rezistenţă şi care ne-ar putea produce pierderi inutile. Unul din rolurile noastre este să deschidem o cale sigură pentru armată până la Nistru. Asta ne ia toată ziua, nu ne rămâne decât să Irecem Nistrul la căderea nopţii. Era simplu!

Ştafetele ne ajung din urmă:

- Interzis să treceţi Nistrul! Repliaţi-vă spre Lipnic! Păstraţi starea de alertă şi treceţi în repaus!

Îmbecilii, cum să le împaci pe cele două?

Reveniţi la Lipnic, toţi se precipită fără să piardă o clipă în curţile caselor, slăbind curelele cailor de sub şa, pentru a fi gata dc plecare la primul semnal. Bieţii cai, mi-e milă de ei. La fel ca şi noi, chiar după o etapă lungă, nu se pot odihni cu adevărat. Fiecare dintre noi îşi întinde foaia de cort, se întinde, apoi lasă să-i cadă capul într-un somn adânc vecin cu leşinul.

îmi găsesc un loc. Pe cer, norii îşi urmează drumul, negrul se suprapune peste gri. Cântecul familiar al tunurilor ruseşti din depărtare creşte în intensitate pe măsură ce mă trezesc de tot. Orizontul se limpezeşte, este o nouă zi.

Un agent de legătură mi se prezintă:

- Trebuie să fiţi înainte de ora 10 la Ocniţa pentru a aduce un ultim omagiu camarazilor căzuţi ieri...

Pentru numele Domnului! Suntem trimişi ca şi trupă de paradă? îngaim:

- Ce zi e azi? Cine a fost ucis ieri?

într-o perfectă poziţie de drepţi, agentul de legătură recită exasperant:

- Suntem în 18 iulie 1941. Ieri au fost ucişi mai mulţi ofiţeri, inclusiv maiorul Albu. Nu ştiu mai multe. La ordinele dumneavoastră, domnule locotenent!

Ordinele mele nu se lasă aşteptate:

- Şterge-o de aici!

Călare spre Ocniţa, sunt bulversat de moartea lui Albu. Era genul de ofiţer ce îmi plăcea: duşman al intrigilor, gata să dea exemplu, pătruns de responsabilităţile sale. în ajunul războiului a trecut în rezervă ca şi maior, deşi merita din plin să ajungă colonel. O notă administrativă defavorabilă a unui mediocru l-a împiedicat să obţină avansarea meritată. îmi aminteşte de tristă soartă a tatălui meu. Este groaznic în cavalerie ca o caracterizare nefavorabilă, ipocrită, în timp de pace, să conteze mai mult ca zece citaţii pe timp de război. Cu toate acestea, de la începutul acestei campanii i-am văzut pe aceşti străluciţi teoreticieni, maeştri ai războiului de salon, cum îşi pierd complet capul în luptă, în faţa morţii. Paralizaţi, incapabili să comande, cuprinşi de panică, îşi lasă prin incompetenţă şi neputinţă distruse unităţile, punându-i pe toţi în pericol.

Ion V. Emilian

Sunt zece zile de la episodul de la Patru Cârciumi, de când l-am văzut cu ochii mei pe locotenentul Z... din plutonul 3, cum şi-a abandonat oamenii culcându-se la pământ de parcă ar fi fost atins mortal, pentru ca după ce pericolul a trecut să se ridice, simulând nebunia. Foarte trist spectacol! Cât efort a trebuit să depun, împreună cu ai mei, să le redau soldaţilor lui respectul faţă de comandant!

Maiorul Albu era exact opusul. Un exemplu pentru toţi, prezent tot timpul în zonele cele mai expuse, în ciuda vârstei sale. Un model de urmat pentru toţi soldaţii săi. Femeia cu căruţa a avut dreptate să spună *Un mare comandant a fost omorât...*

Fiind vorba doar de un simplu maior, sigur a auzit Călăraşii vorbind:

- Am pierdut un mare comandant....

Gradele, galoanele noastre, cele adevărate, sunt întotdeauna i ele conferite de ei, de soldaţii noştri.

Colonelul Dănescu mă primeşte la Ocniţa. Cavalerii mei îşi iau locul lângă un pluton cu arma la picior. în curtea din faţa bisericii, patru cadavre în uniformă stau expuse. Lângă ele, un sac din pânză de cânepă.

Mă apropii. Primul cadavru este al unui simplu cavaler din 3 (.ălăraşi. Pare că se îngrijea de persoana sa, uniforma îi era proaspăt curăţată, nu observ vreo urmă de rană. Faţa îi era netedă, relaxată, ca a unuia care încă nu s-a confruntat cu intemperiile vieţii. Un uşor surâs părea să-l însoţească totdeauna. Mi se pare că personifică perfect des- l inul ţăranului român, gata să se arunce în vâltoarea vieţii, fie că e pace sau război. Este şi imaginea sacrificiului şi a datoriei împlinite. Acest necunoscut îmi devine foarte drag, a fost agent de legătură, alergător permanent şi anonim între linia de foc şi postul de comandă.

Fac un pas lateral pentru a recunoaşte al doilea cadavru, care printr-un reflex a încercat să-şi acopere faţa cu ambele braţe. Este locotenentul Marinescu C. Virgil Ilie, zis Gili, adjutantul comandantului escadronului 3 Călăraşi, proprietar al unei celebre herghelii, care refuzat să rămână acasă când ţara a avut nevoie de el.

După insigna Saint-Cyr[16], atârnată de veston, ştiu că al treilea cadavru este al căpitanului Eugen Ionescu. Născut 106 dintr-un ostocrat, dorea să se perfecţioneze cât mai mult, a trăit în Franţa, urmând şcoala de la Saint-Cyr, care a preţuit-o mult, apoi fost ofiţer în cadrul Şcolii de Cavalerie de la Târgovişte, mutat de câteva zile la cerere în escadro- nul 3 Călăraşi. înalt, zvelt, cu un veston de croială elegantă, încins cu centura cu diagonală, părea că doarme, dacă n-ar fi fost tăietura adâncă a unei schije în gât.

Lângă el zace prietenul meu, camaradul de la Mănăstirea Dealu[17], căpitanul Ştefan Tebeică[18], comandant al escadronului d* pionieri (genişti). Are o rană la gât, la fel ca şi căpitanul Ionescu, dai şi la cap, părul său blond, ondulat, pătat cu sânge închegat.

16„ Şcoala Specială Militară de la Saint-Cyr, creată în 1802, este o celebră instituţie militară superioară franceză pentru formarea ofiţerilor.

17 O veche mănăstire documentată din 1431, lângă ea a funcţionat un liceu militar între 1912 şi 1940.

18 Decorat cu Ordinul Mihai Viteazu post-mortem.

în sacul de pânză sunt resturile maiorului Albu[19], ce s-a putui recupera, oase frânte şi bucăţi de carne. Ceea ce în timpul vieţii adversarii săi nu au putut face, a reuşit inamicul. Maiorul Albu este în sac, făcut bucăţi! Lângă sac, un soldat plânge, ordonanţa maiorului Albu.

Este greu de spus ce simt în aceste clipe, ce gânduri mă muncesc, dar îmi dau seama că ceea ce văd acum îmi va rămâne adânc întipărit în suflet şi că timpul nu va estompa această imagine. Mă gândesc şi la zilele ce îmi stau în faţă şi la perspectiva de a fi ghemuit într-un sac de cânepă.

Preotul brigăzii murmură rugăciuni. Colonelul Dănescu este pătruns de solemnitatea momentului. în jurul nostru, ţărani, refugiaţi, plângeau sincer la căpătâiul celor care s-au jertfit ca ei să poată trăi liberi şi fericiţi. Intervenţia trompetului este oarecum binefăcătoare, el sună prelung *Rugăciunea*, apoi *Drepţi,* şi *Onor la drapel.* Cadavrele sunt înfăşurate în foi de cort, acestea înlocuind în timp de campanie sicriele. întovărăşit de Gigi Petit şi de căpitanul Neculce zis Băieţel, părăsesc grădina bisericii, de azi înainte al treilea cimitir pe care îl lăsăm în marşul nostru spre Nistru şi dincolo de el.

Aici tocmai sunt îngropaţi ofiţeri de elită indispensabili pentru războiul nostru, ucişi printr-o lovitură nefericită. Un obuz sovietic căzut peste Verejeni şi totul s-a schimbat. încă un aspect al războiului ce tocmai îl realizam.

Această escală la marginea abisului final, lângă tenebrele morţii, m-a impresionat profund, doream să mă reconectez la existenţă, la viaţă. La revenirea la Lipnic m-am îndopat cu fructe, dar mai ales cu ţuică, multă ţuică. Am cântărit din ochi fiecare femeie ce trecea. Una dintre ele îmi plăcea, o ţărancă. într-o pornire animalică, am simţit cum mi se trezeşte din nou pofta de viaţă. Când m-am trezit, am văzut că am făcut dragoste cu o grămadă de saci de cânepă.

19 Maior în Regimentul 3 Călăraşi Purtat, decorat cu Ordinul Mihai Viteazu post-mortem (17.10.1941) pentru luptele de la Cerepcăuţi pe Şiret.

Am ajuns la Nistru. La Năslăucea-Liaseviţ. Pionierii au amenajat un pod de pontoane

Se mută artileria. Stepa vastă, imensă şi provocatoare, stă în faţa cavaleriei

Capitolul X

Spectatori – Cum cavaleria cucereşte o linie de cazemate -l Dinu Pac, zeul cavalerilor, se retrage în cortul său – Nicolae Tanovi• ceanu, de la rugby la aruncătorul de flăcări

în ziua următoare, Lipnic a fost traversat de coloane de soldaţi: infanterişti, genişti, artilerişti, cavalerişti, toţi spre o singură direcţie, spre Nistru. Călăraşii se simt jigniţi, ce, acum li se dă voie să meargă în faţa noastră?

- Domnule locotenent, dacă văd un singur ins de la statul major că trece în faţa noastră, eu plec acasă! mă avertizează Garbiş.

Spre seară vine ordinul mult aşteptat:

- Porniţi! Treceţi Nistrul, dar caii vor rămâne dincoace!

A doua parte anulează efectul pozitiv al primei părţi. La locul de adunare, sergenţii dau glas stării de spirit a ostaşilor, în sensul că nu trebuie să ne aşteptăm la mari performanţe dacă nu trec Nistrul cu cai cu tot. Nu are rost să insistăm, şi eu împărtăşesc aceeaşi părere. Noaptea e întunecoasă, umblăm ca împiedicaţii, câte unul mai scapă câte ceva. Zona este colinară, nu ştim cine ne călăuzeşte, fiindcă trecem peste o cale ferată o dată, de două ori, de trei ori, de cinci ori, de zece ori... ca să ocolim obstacolul ce-l aveam în faţă. Soldaţii sunt furioşi, au impresia că ne-am rătăcit.

La patru dimineaţa, după opt ore de marş epuizant, iată-ne ajunşi la obiectiv, satul Verejeni. Lumina palidă a zorilor ne dezvăluie panorama satului, cu ultima casă ce domină Nistrul şi malul rusesc, îmi instalez postul de comandă în interior şi binoclul la exterior, pe coama unui tufiş.

Mugetul tunurilor salută ziua care începe. La douăzeci de kilometri în linie dreaptă văd Moghilevul arzând. Explozii surde şi un nor de fum negru deasupra oraşului.

Telefonez la brigadă, neliniştit că m-a trimis izolat aici, dar total inactiv, în timp ce trupe coboară spre fluviu. Am impresia că au uitat de noi, am mai văzut din astea.

- Nu sunteţi în primul val! Staţi unde sunteţi!

Verejeni nu mai are niciun locuitor, ţăranii au fugit cu întregul lor şeptel. Doar găinile au mai rămas, astfel găsim câteva sute de ouă, prilej numai bun pentru ostaşi de a face omlete imense. Garbiş tini aduce una de douăsprezece ouă şi un litru de cafea aburindă. în cinci minute rad tot.

Călăraşii se instalează la lizieră pentru a asista, pasivi, la spectacolul formidabil ce se organizează ceva mai jos, sub ochii lor. Imediat la stânga, Nistrul face un cot, mai departe, spre dreapta, o buclă largă de vreo cincizeci de metri, dacă nu mai mult. Valea are
0 margine mai ridicată, ţărmul românesc. De cealaltă parte, ruşii. (omandamentul nostru a decis crearea unui cap de pod chiar în faţa noastră, la Şerebia, pentru a relua urmărirea. Bolşevicii sunt hotărâţi '..i ne oprească. S-au întărit în cazemate puternice, apărate de Divizia
1 (>9 infanterie.

Artileria noastră trage cu un tir bine reglat asupra cazematelor, evident că zidurile de beton au încasat câteva lovituri. Pentru prima dată în istorie, cavaleria este chemată să ia cu asalt o linie de i azemate, desigur, caii rămăseseră pe malul nostru, la adăpost. Regimentul 10 Roşiori din Brigada 6 Cavalerie, alături de un escadron ile geniu din brigada noastră, are privilegiul de a deschide forţarea l recerii.

Văd cum sunt lansate plutele cu echipamente, rapid depăşite ile primele bărci pneumatice cu motoare puternice, dar foarte vulnerabile. Loviturile de mortier sovietice le încadrează repede. Gheizere se nasc la suprafaţa apei, mici vulcani care aruncă în aer jeturi de apă. în timp ce îşi tăia calea prin valuri, una din bărcile noastre e pulverizată de o explozie. Observ multe puncte negre rămase în apă, roşiori morţi sau care încercau să scape de focul inamic sau de pericolul înecului.

După vreo oră, observ prin binoclu o serie de regrupări pe malul rusesc, la adăpostul unor movile uşoare. Escadronul nostru de geniu a trecut şi el. II recunosc acolo pe succesorul lui Ştefan Tebeică (una din victimele de la Verejeni), locotenentul în rezervă Nicolae Tanoviceanu, în viaţa civilă conferenţiar la Facultatea de Drept din laşi, în acelaşi timp membru deplin al echipei naţionale de rugby, în multe meciuri internaţionale fiind atacant. Această specializare îi va servi aici. Un adevărat atacant, aleargă de la unul la altul urmărit de tiruri de mortier şi de arme automate, dar, în cele din urmă, sub riposta violentă, sunt nevoiţi să se regrupeze.

Regimentul 10 Roşiori intră şi el în horă. Efectivele lui sunt împuţinate, o parte din ei plutesc în jos în apa Nistrului. Au fost ciuruiţi de ruşi în bărcile fără apărare. Primul asalt este respins, ruşii nu se lasă impresionaţi de avântul şi ardoarea noastră. Al doilea, la fel. Cu pierderi atât de mari încât soldaţii mei îşi lasă capetele în mâini pentru a nu mai vedea amploarea masacrului.

Datcu din Corabia, însoţit de Mazilu din Deveselu, vin lâng.l
mine:

- Să mergem, domnule locotenent, să mergem să dăm o mână de ajutor...

îi admir, să vezi o asemenea hecatombă, apoi să uiţi de tine însuţi şi să-ţi rişti propria existenţă pentru a-i salva pe alţii, câtă abnegaţie!

Jos, pe malul opus, toţi supravieţuitorii se regrupează pentru o a treia încercare. Cu un efort suprem atacă să cucerească aceste ziduri de beton acoperite cu pământ din fantele cărora ţâşneşte moartea fără cruţare. Rândurile li se subţiază văzând cu ochii. încearcă să flancheze, se împrăştie, se regrupează, nimeni nu vine în ajutorul lor?

Concentrat, caut cu binoclul la ochi. Deodată, văd un grup de ofiţeri superiori în spatele unui mamelon ce observau desfăşurarea luptei. Printre ei, unul cu o pelerină neagră cu poale lungi, îl văd cum sare înainte. Fără îndoială, îl recunosc, nu mă pot înşela, este *cowboyul* nostru, este Dinu Pac. Vorbeşte cu fiecare soldat, îi adună pe cei ce fug, sub potopul obuzelor de mortier. Pelerina îi flutură în spate, îl văd indicând cazematele, apoi năpustindu-se spre ele. Este urmat de ostaşii rămaşi, domină totul cu statura sa înaltă. Pentru nimic în lume el nu se apleacă sub focul concentrat, este înaintea tuturor. Brusc, cade în genunchi, cel puţin aşa aveam impresia. Doi ostaşi îl prind de braţe, dar se prăbuşesc cu povara lor. Alţi doi îi înlocuiesc şi reuşesc să îl tragă pe Dinu Pac la adăpost.

Unul dintre aceştia doi mi-a povestit mai târziu, cum Dinu, cu ambele picioare zdrobite de un proiectil de mortier, perfect lucid după ce i s-a făcut ligatura arterelor din mijlocul cărnii sângerânde în urma rănii oribile, cu o voce calmă, în ciuda durerii insuportabile, a zis:

- Domnilor, permiteţi-mi să mă retrag în cortul meu...

Ceea ce a mai rămas din el a fost acoperit cu pelerina sa lungă, inclusiv capul, pentru ca nimeni să nu poată spune că l-a văzut pe Dinu Pac în clipa morţii. Colonelul Dinu Răţescu, idolul garnizoanei Târgovişlei, cavaler rămas fără picioare, deci şi fără cal, le spunea me-Jii ilor veniţi să-i pună protezele:

-Ceea ce faceţi nu este bine, domnilor. Nu vreau să insult arta i «-lui ce a făcut protezele, dar ar fi trebuit să îşi folosească îndemânară pentru a mă suda călare pe calul meu, ar fi fost mai convenabil!

Văzându-l căzând pe Dinu Pac m-am şocat de-a dreptul, încercam să rezist impulsului de a mă arunca în luptă, să mă avânt în trombă cu viteza gândului, dar am rezistat, nu aveam ordin.

Dar gândurile mă aruncă în trecut, în adolescenţă, în trecutul în care omul cu calul său se numea Călăraş, iar zeul lui se numea I >inu Pac. Toată tinereţea mea am vrut să fiu cavalerist, dar tatăl meu, uliţer superior activ, s-a opus să îmbrăţişez cariera armelor. Obligat, tIc fapt forţat, am făcut studii de drept la Mănăstirea Dealu. Le-am tăcut cu sârguinţă fiindcă cei mai buni elevi, la cererea lor, puteau avea privilegiul să-şi facă serviciul militar la cavalerie. încă mai aud vocea care îmi spune:

- Aţi fost selecţionat pentru a urma cursul de elev ofiţer de rezervă la Târgovişte. Plecaţi în după amiaza asta.

Târgovişte este creuzetul din care ies cei mai buni cavaleri iare vi-i puteţi imagina. Să fii admis în această elită a elitelor cavalerilor era o onoare invidiată de toată lumea. Urma să trăim timp de şase luni un adevărat infern al instrucţiei, dar care putea deveni un paradis după ce scăpăm de teroarea acestei perioade.

Prima zi a fost practic botezul meu. Eram şaizeci, aliniaţi pe şase rânduri de câte zece în faţa drapelului. Apare un căpitan, înalt, suplu, blond, dar se părea că nu a zâmbit niciodată în viaţa sa. Din vârful cizmelor negre până la gulerul roşu al vestonului, totul impunea autoritate. O ordonanţă îi aduce un cal cenuşiu, apoi dispare.

- Pleşoianu Veniamin, se prezintă ofiţerul. Sunt căpitanul instructor al vostru pentru echitaţie. De la stânga, prezentaţi-vă!

-Emilian Ion.

-în faţă ce vedeţi?

în faţa mea era doar un ofiţer călare.

-Vă văd pe dumneavoastră, domnule căpitan.

îşi încordează pieptul, oarecum surprins.

- Nu! Eu nu contez, se vede că voi nu vedeţi ce e în faţa voastră! Asta nu mă surprinde, dar veţi afla vreodată? Daţi-mi voie să mă îndoiesc!

Luându-şi vocea şi timbrul ca a unui preot ce oferă sacramentele credincioşilor, continuă:

- Domnilor, vă prezint calul! Fără el, nu veţi fi niciodată cavaleri adevăraţi!

Aşa am fost întâmpinaţi la Târgovişte. De la început am i'osl trataţi ca o gaşcă de analfabeţi, de debili mintal. La Târgovişte luil era vorba decât de un lucru de bază, acela era calul. Printr-o favoah re specială, noi eram servitorii lui. încet, încet, suntem iniţiaţi si descoperim acest nou Dumnezeu. Numeroasele exerciţii, repetai până la atingerea unei cvasiperfecţiuni, ne lasă rupţi, zdrobiţi d<i oboseală, incapabili să ne mai mişcăm odată ce s-a dat stingerea. După două luni, tineri fiind, simţeam că suntem pe cale să devenim adevăraţi bărbaţi. Am zis bine, să devenim, nu să redevenim, cum căpitanul Pleşoianu spunea în discursul său de la început: prin interferenţa zilnică cu calul, veţi deveni bărbaţi, bărbaţi adevăraţi.

Această renaştere, devenire a noastră, nu s-a făcut fără greutăţi. Eram în grupe de zece oameni, comandam o grupă, exerciţiile se făceau pe grupe sub supravegherea mea. Un elev ţinea calul prea strâns, altul îl lovea cu cravaşa prea mult, altul sărea în şa pentru a-şi demonstra experienţa. După un timp, acestea se adună, este clar că pentru mulţi nu era vorba de echitaţie, ci mai mult de circ! Apar fracturi la picioare, braţe, chiar lovituri la cap.

Atunci a venit căpitanul escadronului, Dinu Răţescu zis Dinu Pac, zis şi *cowboy*. Dinu Pac avea o figură deosebită, de o frumuseţe bărbătească, cu un păr blond, lung şi ondulat. De o agilitate felină, îi plăcea să călărească cu pieptul gol, dar revenit pe pământ păşea mândru

învăluit într-o pelerină lungă şi neagră, cu mâna pe garda săbiei, întocmai ca şi muşchetarii din vechime. Cu chipiul pus pe-o sprânceană, ni se adresează:

- Constat că nu se ştie nici a încăleca, nici a descăleca, dar nici a cădea. Deci, meritaţi mai mult decât o educaţie rigidă. Domnilor, trebuie să vă urcaţi în şa în mod natural, pentru asta să revenim la natură, la înaintaşii noştri. Mă veţi urma pe câmpul de manevre. Copitele cailor au nevoie de pământ bun, de iarbă grasă, pentru a avea rezultate. Să nu uitaţi niciodată că sunteţi urmaşii celor ce au stăvilit hoardele ce năvăleau asupra Europei. Ca şi cazacii, ar trebui să fiţi mândri. Vă voi învăţa, ca să nu-i mai fie ruşine calului să vă ducă în spate. Mă duc să-l iau pe Satan.

A venit cu Satan, un pur sânge englez mai negru ca noaptea într-o pădure de brazi şi mai nervos ca o fată bătrână. Nerăbdători, am plecat spre câmpul de manevre. Dinu apare, îşi scoate chipiul, sabia, vestonul şi cămaşa pe care le lasă să cadă pe iarbă, rămânând la bustul gol. Se întoarce spre Satan şi îi prinde capul cu mâinile, calul IM freacă botul de pieptul puternic, fornăind uşor. Brusc, urlând ca un diavol, loveşte cu palma grumazul şi dintr-o singură mişcare e în ■..i Satan ţâşneşte ca împins dintr-un resort. Dinu îl face să zboare i liiar cu riscul de a-i exploda plămânii. Se întoarce, revine spre noi, csle acum în picioare pe şa, cu braţele la piept. în dreptul nostru, în plină viteză, îşi desface braţele în lateral, schiţând un dans căzăcesc, .i)oi sare şi cade în picioare la sol, dar ca un ricoşeu, folosindu-se de impactul cu solul ca de o trambulină, revine din nou în şa, tot în picioare. Tot corpul îi vibra în impactul violent al vitezei. încă de patru ori în galop furios, iată-l cum cade din nou la pământ, scările şeii se balansează, se ridică din braţe, sare înapoi şi prinde din zbor i u vârful cizmei stângi scăriţa, îşi balansează corpul şi se agaţă cu pi- i iorul drept de scăriţă. Acum este sub cal. Satan galopează... Pietrele ţâşnesc spre faţa lui Dinu, părul îi flutură. îşi va sparge capul, sigur! Nu, râde în hohote! Fire de iarbă i se prind printre dinţi, se leagănă sub burta calului, copitele scapără pe lângă corpul său arcuit. Satan galopează...

Mâinile prind cureaua subventrieră, îşi găsesc priza şi corpul basculează cu un incredibil avânt. Dinu Răţescu este din nou în şa. Salan galopează... Lăsat pe spate, de data asta Dinu ridică piciorul drept şi-l trece peste grumazul calului blocându-l sub gamba stângă. (AI braţele lipite pe lângă corp, se lasă pe spate până aproape de sol. Satan galopează... Cu balele curgând, diavolul negru se lansează ca un glonţ. Capul lui Dinu se freacă de iarbă, cea mai mică movilă i ar putea fi fatală, la acea viteză capul i-ar putea practic exploda la contactul cu vreo piatră. încremeniţi, îl auzim cum râde în hohote! liste îmbătat de această nebunie, de adrenalină şi de maniera căză- cească de a călări, spulberând vântul în tropot de copite, om şi cal devenind unul în această goană nebună. Parcă sângele se amestecă iar membrele se multiplică dând naştere acestui Zeu straniu născut din fulgere.

Aruncându-şi braţele înainte pentru impuls, Dinu revine în şa. Urlăm din toţi răr unchii:

-Trăiască Dinu!

Este arhanghelul nostru, scăldat în glorie şi transpiraţie şi aureolat de părul său blond. îl aclamam pe prinţul cavalerilor! Ni s-a impus ca un adevărat lider.

-Ei bine, domnilor, depinde de voi să vă meritaţi caii! în curând infirmeria nu va mai avea un pat liber, dovadă a entuziasmului nostru.

Dinu era idolul nostru şi datorită faptului că frecventa cel mai bun restaurant din Târgovişte, *Coşul cu flori,* la fel ca şi noi. Dar spre deosebire de noi, el se deplasa acolo cu cel puţin trei trăsuri. Pe bancheta primei erau puse obiectele sale de cult: chipiul şi sa bia. în a doua, el însuşi, Dinu, învăluit în mantaua sa neagră. Cele mai cunoscute tarafuri ţigăneşti îşi aveau locul în a treia trăsură, care cântau cu foc tot drumul, pentru a porni petrecerea, cum spunea el. Dacă petrecea în aceeaşi manieră în care călărea, ne dăm seama ce însemnau aceste petreceri. El petrecea ca şi cum va lupta în război, până la capăt!

Atunci, la Târgovişte, ardoarea vârstei noastre ne-a făcut să ne credem nemuritori, invulnerabili, rezistenţa şi determinarea noastră devenind la fel de naturale ca şi aerul pe care îl respiram!

Pe malul Nistrului se petrece ceva îngrozitor. Ce putere în lumea asta a fost capabilă să-l zdrobească pe zeul nostru invincibil, pe idolul nostru Dinu Pac? Mutilându-l de

moarte pe Dinu Pac, războiul mi-a mutilat şi amputat visurile tinereţii!

Pierderea lui Dinu Pac a paralizat ardoarea supravieţuitorilor din cele două escadroane de puşcaşi din Regimentul 10 Roşiori. Unul fără cască se ridică şi preia conducerea a ce a mai rămas din ge- niştii escadroanelor 5, 6 şi 8 ale brigăzii. Cel mai indisciplinat cadet, a terminat abia ultimul la Târgovişte, dar aici este primul. îl recunosc după părul blond, tuns periuţă, este Nicolae Tanoviceanu, rugbistul. Aruncă cu efect, dar nu balonul oval, ci grenade ce se răsucesc în aer înainte de a exploda în ambrazurile cazematelor, şi o face foarte precis. Şi-a grupat cinci oameni în centru, probabil sergenţi, cu o puşca mitralieră ZB şi cu muniţie din belşug. Măturâ cu foc continuu de la stânga la dreapta ca o rotativă ce aruncă foc şi fier. Sub grindina de oţel ce smulge bucăţi din ambrazuri, trăgătorii ruşi din adăposturile betonate sunt parţial orbiţi, tirul fiind direcţionat strict spre crenelurile ucigaşe.

La stânga şi la dreapta trăgătorilor noştri, Nicolae şi un ostaş pe care nu-l cunosc au în mâini aruncătoare de flăcări. Eşalonaţi de ambele părţi, geniştii lansează atacul. Supravieţuitorii din 10 Roşiori li se alătură. Progresează prin salturi, sunt aproape. O explozie surdă care vibrează prelung, purtătorul lansatorului încasează o schijă în rezervorul de pe spate. Aruncat la pământ, se ridică şi o ia la fugă, torţă vie în adevăratul sens al cuvântului. îl văd ducând mâinile la curea încercând să se debaraseze de mingea de foc ce îi ardea spatele, dar centura îi era în flăcări. Gesticulând şi răsucindu-se pentru a-şi menţine echilibrul se opreşte, nu mai înaintează. S-o fi oferit voluntar? Nu îl atinge niciun foc de armă dinspre ruşi. Nici dintre ai noştri, nimeni nu îndrăzneşte să-i pună capăt calvarului. Flăcările sfârşesc l'i în a-l pune la pământ, devorându-l de viu. Focul se răspândeşte în iarbă, durează mult până se sting ţipetele.

Acest spectacol halucinant dă un ultim impuls asaltatorilor. Nicolae aleargă ca un nebun. Pe spinare poartă infernul care l-ar puica consuma de viu într-o agonizantă suferinţă. Nu pare să-i pese. Aleargă spre stânga primei cazemate. Mitraliera noastră încetează focul în acea direcţie pentru a nu-l lovi. îşi reglează arzătorul şi aruncă un jet mortal prin ambrazură, dându-se mai la stânga pentru a se inine la adăpost. Trec zece secunde. Căptuşită de muniţii, cazemata sare în aer.

Cazematele se protejau între ele prin foc încrucişat, acum este un unghi mort prin care se poate pătrunde. Limbile de foc ale acestui dragon modern au făcut ravagii. O armă mârşavă, dar nu la lei sunt toate armele? Cazematele iau foc şi explodează una după alta, cele care nu se predau. Ai noştri au asigurat capul de pod, le-au plătit bolşevicilor măcar o mică parte din ce ne-au făcut ei nouă. Strigăte slabe de *Uraa!* se aud de pe linia cazematelor cucerite în sfârşit.

Nu împărtăşim pe de-a întregul bucuria generală şi asta din- ir-un motiv simplu, pentru prima dată nu suntem primii. La rândul lor, această onoare a fost plătită scump de camarazii noştri. Totuşi, ne simţim cumva lăsaţi la o parte. Ce-am făcut de am căzut într-o astfel de dizgraţie?

Cred că vom afla curând.

Capitolul XI

Mitraliaţi de fotografi – Arcul de triumf – Trecerea Nistrului – Intrarea în Ucraina – Revenirea cailor – Doi martiri – Sara căpcăuna

Târziu după amiază brigada ne aduce la cunoştinţă: să ne curăţăm uniformele în mod exemplar, al doilea aspect, vom fi în capul formaţiei ce trece podul. Asta sună ca o ameninţare ce ar putea fi urmată de sancţiuni, în caz că nu eram în regulă. Desigur, rămânem cu gura căscată. Observ că pontonierii au făcut o treabă extraordinară, într-un timp record au aruncat peste Nistru un pod de vase ce susţine o pasarelă de la un mal la celălalt. Pe deasupra noastră trec avioane cu cocarda tricoloră ce aterizează pe o mirişte din apropiere. Coborând în formaţie spre ţărm, avem o surpriză: un arc de triumf ridicat la capătul podului, decorat cu crengi de brad care îi dau un aspect deosebit de frumos. Sus, pe fronton, drapelul românesc şi cel cu svastica celui de-al treilea Reich.

La picioarele arcului de triumf, un „pluton" de civili, cei ce coborâseră dintr-unul dintre avioane. în acest grup, câţiva ofiţeri superiori. Trei dintre civili se precipită spre

noi cu camera de filmat în mâini, sunt reporterii de actualităţi. Ceilalţi? Fotografi, reporteri de la radio şi jurnalişti.

Unul dintre aceşti ciudaţi mă întreabă:

- Locotenente, ce efect are asupra dumneavoastră faptul că sunteţi primul care trece Nistrul? Ne puteţi spune numele dumneavoastră şi al regimentului pentru dragii noştri ascultători?

Am impresia că o să cad jos lovit de apoplexie. Mă răstesc în prostia aia de microfon:

- Nu sunt primul care trece Nistrul! Cei care au făcut podul, îi vedeţi acolo, plus alţii, mergeţi şi întrebaţi-i pe ei de nume şi altele!

Inutil să mai continui, ciudatul ăla a întrerupt emisiunea, nu mai pare aşa entuziasmat. Fotografii ne mitraliază cu blițurile. Cel puţin ei sunt în afara oricărui pericol.

Trecem prin faţa militarilor. Este prezent generalul Barozzi, procuror general al armatei. Lângă el, un şef de escadron de cavalerie mă interpelează în franceză:

-Bună, Emilian, ce mai faci?

îl cercetez cu privirea, mi se pare cunoscut, dar cine să fie? II recunosc în sfârşit, Stârcea, preşedintele Tribunalului Bucureşti, acum consilier juridic şi adjutant al generalului Barozzi. în spatele lor, un căpitan de artilerie, nimeni altul decât Gheorghe Brătianu[20], liderul Partidului Naţional Liberal.

Stârcea face câţiva paşi alături de mine ca să-mi spună:

- Nicolae Tanoviceanu, pentru acţiunea lui de ieri dimineaţă în faţa liniei de cazemate va primi Ordinul Mihai Viteazu[21]. Ce efect are faptul că ai fost ales să ai onoarea să treci primul peste podul de pe Nistru? Toată ţara va vedea asta, dragul meu!

Desigur, de la radio reporteri la preşedintele tribunalului Bucureşti, toţi mă măgulesc, dar eu, când cineva mă zgândăre, fac urât.

-Mă simt ca o curvă în faţa unei mănăstiri!

Preşedintele devine stacojiu. în cazul în care aş fi pledat în
faţa lui pentru clientul meu să obţin o judecare favorabilă, am fi fost pe aceeaşi lungime de undă. Dar acum, chiar dacă suntem în aceeaşi barcă, luptând pentru aceeaşi cauză, am impresia că totul ne separă, nu mai vorbim aceeaşi limbă. Românii din faţă, de pe front, românii din spatele frontului, e un pod care ne separă.

îmi continui drumul fără să întorc capul. în cea mai perfectă ordine, aşa cum trebuie, pornim pe podul de vase. Camerele de filmat rulează.

- Nu sunt de-a dreptul idioţi, să filmezi Călăraşi fără cai? mormăie băieţii.

Cam aşa este. Cred că niciodată pe sub un arc de triumf nu au trecut trupe mai posomorâte decât noi la cel moment, lipsiţi de caii noştri şi elogiaţi pe nedrept. Pe timpul traversării, pontonierii rămân în bărcile ce susţin podul. Pe feţele lor erau adânc săpate stigmatele unei oboseli teribile. Au muncit în apă ore întregi, sub focul inamic, pentru a asigura traversarea trupelor noastre. Acolo jos, în apă, fără a se putea apăra, fără a putea riposta, total expuşi, au avut pierderi simţitoare. Cei rămaşi sunt într-o stare deplorabilă, dar niciunul dintre sclifosiţii ăia de jurnalişti nu se interesează de ei.

Pe un mal al Nistrului, mondenităţi. Pe celălalt, atrocităţi. Brancardieri aleargă în toate direcţiile. Peste tot cadavre, răniţi demni de milă imploră ajutor. Trebuie să-i evităm pentru că altfel se agaţă de picioarele noastre sperând că ne vom ocupa de ei. Doamne, ce strigăte deznădăjduite: *Ajutor! Salvaţi-mă, salvaţi-mi viaţa, repede! Omoară-mă, camarade, omoară-mă, sufăr enorm! Capul meu, capul meu!*

în faţa cazematelor este un adevărat abator uman, un coşmar sângeros. Brancardieri aleargă în tăcere. Parcă nu vor să atragă atenţia doamnei cu coasa, ajutându-i pe cei ce pot fi ajutaţi, cât mai este timp. Aproape că dau peste un biet călăreţ din 10 Roşiori. Nu pare să aibă mai mult de douăzeci de ani, braţele îi sunt smulse şi gamba stângă secţionată cam de la mijloc, de o paloare cadaverică în urma pierderii de sânge. Lacrimile îi curg în voie peste

---

20 Gheorghe Brătianu (1898-1953) a fost fiul lui Ion I. C. Brătianu, premierul în anii primului război mondial. Gheorghe Brătianu a fost istoric, om politic, profesor universitar, membru al Academiei Române. Luptă în primul război mondial la Oituz, participă şi la al doilea război mondial. Mort în închisoarea comunistă de la Sighetu Marmaţiei.

21 Primește Ordinul Mihai Viteazu clasa a III-a prin înalt Decret nr. 28886 din 17.10.1941.

obrajii de copil. Murmură încet, cu o voce stinsă: *mamă, mamă, mamă....* litanie nesfârşită, singura capabilă să-i alunge teroarea morţii apropiate, dar care încă nu vine să-l mântuiască de suferinţă.

Ajungem pe înserat în Liausăunţi. Locuitorii ucraineni sunt în case, dar porţile sunt deschise, în faţa lor au pus feţe de masă albe cu icoane scose din ascunzişuri, luminate acum de lumânări aprinse. La trecerea noastră câţiva strigă:

- *Pravoslavni, pravoslavni!* în sensul că sunt creştini ortodocşi ca şi noi.

Se gândesc la faptul că sunt creştini îi va proteja, vom fi îndurători cu ei. Sunt repede lămuriţi referitor la intenţiile noastre, aşa că bucuria izbucneşte laolaltă cu strigătele lor:

- Mulţumim eliberatorilor! Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Sunt primii paşi în provincia ucraineană Podolia. De-a lungul Nistrului, ne grăbeam spre Moghilev. Acest marş ce va dura toată noaptea este stresant, trebuie să ne şi asigurăm împotriva vreunui contraatac al ruşilor, posibil oricând. în cursul unei pauze, luna se ridică scăldând malul românesc într-o lumină feerică. Impresionaţi de spectacol, soldaţii vorbesc în şoaptă. îmi dau seama că se întreabă ce şanse au să-şi mai vadă vreodată ţara. Mici, foarte mici.

Dimineaţa traversăm colhozul Willy. Populaţia ne întâmpină cu entuziasm, fetele literalmente ne acoperă cu flori. Ultimele case sunt dincolo de raza noastră vizuală, în dreapta, dar în depărtare văd ieşind dintr-o pădurice şase echipaje de tunuri sovietice. Cu mult calm, desfac legăturile, instalează tunurile în baterie la adăpostul co-lacilor şi deschid focul spre spatele nostru, departe, asupra trupelor române ce se adăposteau în clădirile abandonate de ei, ştiind amplasarea lor exactă. Sunt prea departe pentru a-i nimeri de aici.

Telefonez la căpitan:

-Ce mai aşteptăm, să-i reducem la tăcere!

-Cum doreşti, ia plutonul 3! Rupe-i!

Doar că sovieticii sunt la doi kilometri depărtare. Ne năpus- lim cât de repede putem, prea repede, astfel că o salvă de gloanţe ne surprinde. Infanteriştii ruşi lăsaţi în faţă, ca acoperire, se distrează trăgând, dar noi nu prea avem simţul umorului, aşa că suntem pe ei. Cam o duzină se predau, cei mai corpolenţi. Sunt nevoit să-i las pe Grigore Iconaru şi pe Văcaru din Celei ca să-i păzească. Nu prea apreciază asta. Trebuie să trecem un pârâu, dar care are nişte gropi în albie în care apa ne trece până peste urechi. Când ne apropiem de baterie, ruşii se grăbesc să-şi strângă toate tunurile lor de 120 şi să plece în grabă.

Ah, de-am fi avut caii cu noi!

Trebuie să-i urmărim pe jos. Cizmele pline de apă plescăie la fiecare pas ca să ne asigure că sunt încă în stare de funcţionare. Aşa ne poartă până la Jurcăuţi. La intrarea în sat o ucraineancă înconjurată de cele trei fiice ne întâmpină, fiecare ţinând câte o icoană strâns la piept. Le liniştesc, oricum, toate patru vorbesc deodată. Se pare că muscalii au fugit şi satul este curat. Bătrâna mă trage aproape cu forţa în curte, scoate de sub o piatră din vatră un ziar vechi în care recunosc figura lui Simon Petliura, patriotul ucrainean care a luptat pentru independenţa Ucrainei, învins de bolşevici şi asasinat la Paris în 1926. Se poate spune că ucrainenii sunt naţionalişti feroce, suferind sub jugul bolşevic, dar gata oricând să se revolte împotriva lor. Chiar şi acum.

De pe dealul pe care tocmai l-am escaladat văd la stânga şi la dreapta ridicându-se rachete albe, semn că armata română a avansat şi că avem continuitate a frontului.

Seara târziu, colonelul vine la noi în tabără. *Tătuţu,* glumeţ, mă tachinează:

- Dragă Emilian, mi s-a spus că te-ai speriat de jurnalişti pe când treceai primul podul peste Nistru! Ţi-a fost frică că vei apărea în fotografii? Nu trebuie să-ţi faci griji, toată lumea te va cunoaşte şi îţi va recunoaşte faţa aia urâtă!

Chestia asta îl amuza teribil, bătrânul nostru râdea de-i sărea centura de pe burtă.

Eram aproape adormiţi când un clinchet metalic, apoi un zgomot uşor de recunoscut ca al unei săbii lovite de şa, propagă o vie bucurie, caii noştri sunt aici, suntem din nou împreună! *Tătuţu* nu ne-a spus nimic până atunci, dar acum, jovial, se alătură bucuriei generale, vine să împărtăşească cu noi bucuria revederii cu tovarăşii noştri patrupezi. Dimineaţa suntem reveniţi la normal, adevăraţi

cavalerişti, toţi în şa. Ce bucurie infantilă, simţim fericirea de a fi din nou alături unii de alţii, oameni cu caii lor dragi.

Escadronul avansează în formaţie „de romb", însemnând că în fiecare punct cardinal se găseşte un pluton la egală distanţă unul de altul, avansând în aceeaşi direcţie, astfel că dacă ai uni fiecare punct ce-l ocupă un pluton printr-o curbă ai obţine un cerc perfect. Efecte militare abandonate zac la tot pasul. Pe un veston văd gulerul albastru cu negru, semn distinctiv al cavaleriei, împreună cu ecusonul Diviziei 28 sovietice. Iată cu cine vom avea de-a face.

Vântul se înteţeşte pe când ajungem în marea aurie. Călăraşii, cavaleri ţărani, nu îşi pot reţine exclamaţiile de admiraţie, un imens câmp de grâu se ondulează peste colinele domoale până dincolo de orizont. După o oră de marş încă nu l-am traversat pe de-a întregul, la stânga şi la dreapta spicele par să se întindă la infinit.

Nimeni nu mai scoate un cuvânt, toţi sunt covârşiţi de frumuseţea peisajului. Când, în sfârşit, ieşim de pe câmpul imens, o răscruce mă face să mă opresc ezitant. Urme de cauciucuri şi două cadavre puţin mai încolo.

Mă apropii urmat de câţiva soldaţi, atenţi să nu cădem într-o capcană. Sunt doi vânători de munte care au trecut Nistrul pe la Ojeva. Sunt morţi. Dar ceea ce mă zguduie este ceea ce au pătimit înainte de a muri. Primul lucru ce îl remarc sunt ochii anormal de mari, albul lor părea imens. Cu groază, îmi dau seama de ce, le-au fost tăiate pleoapele. în jurul ochilor, băşici enorme stau mărturie faptului că au fost arşi cu ţigara. Le-au fost tăiate nasurile şi urechile, unghiile le-au fost smulse.

Un val de vomă îmi umple gura. Pumnii încleştaţi ai cavalerilor spun totul despre starea lor de spirit. Până acum am luptat fără ură, am respectat adversarul care s-a bătut bine. Această privelişte riscă să ne schimbe starea de spirit, din moment ce aceşti doi vânători au fost lăsaţi aici, la intersecţie, ca un avertisment ce ne aşteap- 1.1 dacă avansăm mai mult în sacrosanta Rusie roşie. De asemenea, (ălăraşii pot vedea cum comisarii politici sovietici nu sunt departe ile faima lor sinistră. De fapt, ei îşi fac treaba lor macabră, suntem avertizaţi. Dar, din contră, mai mult ne-a înăsprit şi ne-a determinat.

Băieţii se apucă să sape mormintele, îi văd cum lovesc pământul cu o furie de rău augur.

După ce i-am îngropat pe cei doi martiri, ne continuăm cavalcada pe vechiul teritoriu al cazacilor zaporojeni. Mulţi cai fără stăpân galopează liber. Ne apar în faţă primele case din Lubachev- ka. Puţin mai departe, calea ferată mărginită de o gară în miniatură, avansăm spre ea. Vedem un tren abandonat, cu locomotiva fără presiune. Facem un inventar rapid, şaptesprezece vagoane de zahăr! Trimit un curier la regiment pentru a umple câteva furgoane înainte ca administraţia Wehrmacht-ului să-şi bage nasul pe acolo.

Ostaşii şi caii se vor putea odihni în timp ce explorăm mica localitate. Totuşi, aş vrea ca tot acest zahăr să nu se transforme în caramel, dacă ruşii ar reuşi să îl incendieze, ar fi tentant pentru ei. îi ordon lui Raicea să organizeze un sistem de pază a trenului. Pentru ceilalţi, liber, vom cantona aici în noaptea asta. Văd nu departe, într-un mic crâng de vişini, o *huţa* (căsuţă ucraineană din lemn) cu pereţi de lemn sculptat acoperiţi cu picturi naive: păsări ţinând inimioare în cioc, margarete şi îngeraşi înaripaţi. Obloanele ferestrelor sunt de un albastru deschis, între geamuri păpuşele colorate din lemn.

Intru pe poartă. Sunt trei femei în curte, dintre care două îşi ţin strâns copii pe lângă fustele lor. Mă caut de ultima tabletă de ciocolată pe care o împart cât pot de echitabil micuţilor care îmi urmăresc cu gravitate fiecare gest. îmi fac cum pot mai bine cunoscută intenţia de a mă instala peste noapte, ceea ce duce la lungi discuţii între cele trei femei. îmi dau seama că nu este loc pentru mine, dar cum să-mi spună nu?

Femeia singură, fără copii, îmi propune să merg la ea. Nu vorbeşte decât după ce celelalte au tăcut şi mă priveşte cu oarecare neîncredere. Accept invitaţia, dar celelalte încearcă vehement să mă reţină cu orice preţ. Obosit de mascarada asta, îmi împing gazda uşor înainte. După nici cincizeci de metri ajungem la o căsuţă aproape identică cu cealaltă, atât doar că aceasta avea obloanele roz şi în curte, contrastând cu vişinii, un mesteacăn maiestuos.

Interiorul este de o curăţenie absolută. Soba mare din centrul încăperii are de jur împrejur cărămizi smălţuite. Totul respiră a linişte patriarhală, cratiţa de pe sobă emană mireasma unei tocane

îmbietoare care îmi gâdilă nările şi îmi stimulează glandele salivare.

Se deschide uşa, Raicea vine să vadă dacă m-am instalat şi sunt bine, precum să ia ultimele directive pentru la noapte. Pleacă după ce îmi face cunoscut prin mimica feţei că mă invidiază pentru masă şi pat.

O privesc cu atenţie pe stăpâna casei care acum îmi pune tacâmurile pe masă. în jur de treizeci de ani, pielea albă ca laptele, ochi mari şi întunecaţi, o gură generoasă. Imposibil să îi văd dinţii, nu vorbeşte decât monosilabic şi nu zâmbeşte deloc. Nasul mic şi drăguţ este uşor turtit la vârf, ceea ce din păcate îi dă feţei un aer uşor animalic. îşi scoate eşarfa roşie care-i ţine legat părul bogat şi acesta se revarsă peste umeri în cascadă până aproape de talie. Un piept sălbatic şi atrăgător. Cu cât îl observ mai mult, cu atât mi se pare mai plin de dorinţă, dar curios, parcă mă şi tem de apropierea lui. Şi ea mă observă, şi asta mă cam tulbură.

Oarecum, reuşesc să o fac să vorbească, îi aflu şi prenumele, Sara. Cum de trăieşte singură? Soţule ei e la război?

- Nu, sunt văduvă. Soţul meu a murit în timpul foametei din 1933. Iuri a murit de foame.

Mă simt inconfortabil de dezvăluirile ce vor urma, am auzit vorbindu-se de această foamete care a făcut milioane de victime în URSS.

- Şi tu... ai supravieţuit...

- Eu da! Sunt puternică. Nu aveam voie să mă las să mor de foame, nu contează ce gândesc oamenii de aici.

Poate l-a fermecat pe vreunul din demnitarii partidului comunist care avea mâncare pentru doi... iar vecinii nu au apreciat asta. Normal! încep să gândesc că soţul încornorat nu a avut şanse în faţa amantului ce o putea hrăni. Ce târfă frumoasă!

Este foarte atrăgătoare. Văzând-o ocupându-se de treburile casnice, singură cu mine în casă, ca şi cum am fi fost soţ şi soţie, simt un val cald de dorinţă. Nu ştiu ce mă opreşte, oi fi bolnav?

Lovituri puternice zguduie uşa. înainte de a striga *Intră!* se deschide dându-se de perete şi un Raicea cu figură descompusă se năpusteşte înăuntru. Mă priveşte, apoi se uită la Sara. Respiră adânc, uşurat, apoi mă prinde de braţ trăgându-mă afară:

- Repede, repede, domnule locotenent, veniţi repede...

Doamne, ce se întâmplă? Suntem încercuiţi?

Raicea este într-o stare de agitaţie indescriptibilă, începe să- mi spună ceva dezlânat, fără sens:

- Am fost măcelar la viaţa mea, să ştiţi, am fost şi măcelar, la patron... Şi eu am doi băieţi, doi băieţi, ca şi ea...

- Raicea, stai, opreşte-te! Spune-mi tot, dar cu calm...

îl oblig să se aşeze pe pământul rece alături de mine. Ochii săi negri luceau ca tăciunii, fruntea i se încruntă ca şi cum ar vrea să înţeleagă ceva de neînţeles. în fine, cuvânt cu cuvânt, am reuşit să-i smulg oribila poveste.

După ce a îndeplinit ordinele mele, Raicea a încercat să-şi găsească un adăpost pentru el la noapte. Hazardul a făcut să bată la uşa casei la care fusesem eu prima dată. Cele două femei, înspăimântate ile a mă fi lăsat într-o cursă şi de teama unor eventuale represalii, s-au repezit să-i povestească totul.

în timpul foametei din 1933, în sat au murit mai întâi bătrânii si copiii mici. După ce ţăranii şi-au sacrificat toate animalele, inclusiv câinii şi pisicile, şi nu mai era o boabă în hambare, în plină iarnă, au început să consume rădăcini, chiar şi cojile de mesteacăn deveniseră un lux. Cei slabi nu au rezistat mult. Soţul Sarei, un bărbat puternic, a dispărut, soţia a spus că a murit. Nimic surprinzător, deşi puteai crede că el era dintre cei ce aveau şanse mai mari de supravieţuire. Cei doi aveau doi băieţi, Serghei, de opt ani, şi Vladimir, de şapte ani.

O lună mai târziu Sara anunţă moartea lui Serghei. Vladimir nu a supravieţuit decât trei săptămâni fratelui său. Desigur, cei doi băieţi, deşi păreau suficient de sănătoşi, au împărtăşit soarta tatălui lor. Asta în aparenţă. Disperarea Sarei a făcut ca nimeni nu se putea apropia de ea, şi-a îngropat copiii fără ca nimeni să o ajute sau să o consoleze.

A venit februarie şi vântul de la nord a scăzut temperatura la 45 de grade sub zero. Lupi flămânzi dădeau târcoale satului, într-o seară, Igor, fierarul, a mers să pună nişte capcane ca să încerce să prindă vreunul. Poţi să mănânci un lup când ţi-e foame. Fără prea mari speranţe, se întorcea în sat când o vede pe Sara făcând ceva ciudat

în spatele casei. Izbea cu un topor în gheaţă, lua ceva şi ascundea sub şal grăbindu-se înapoi în casă.

. Această diavoliţă a ascuns de mâncare acolo, gândea Igor.

În perioade de foamete, nimeni nu este cu adevărat cinstit decât în ceea ce priveşte stomacul său. Intră în grădina văduvei, cu toporul taie un bloc de gheaţă cum a văzut-o pe Sara, dorind să fure ceva din hrana ascunsă în acel congelator natural. Ridică destul de uşor o placă de gheaţă. Lui Igor i se ridică părul din cap când găseşte o *ushanka*, căciulă de blană ucraineană.

Capetele micuţilor Serghei şi Vladimir în giulgiul de zăpadă îl priveau cu ochii morţi, goi şi îngheţaţi. În jur, câteva rămăşiţe îngheţate, inclusiv o mână micuţă. A luat-o la fugă povestind tuturor din Lubachevka. Au început să o evite pe Sara ca pe o ciumată. Oamenii se fereau din calea ei, dar oarecum dădeau dovadă de ipocrizie, fiindcă la fel au făcut şi alţii. Şi ei au mâncat morţii, dar pe cei ce au murit din cauze naturale, e adevărat. S-a consumat multă carne de om în acea perioadă. Dacă e să o arătăm cu degetul pe Sara, este pentru că ea şi-a sacrificat copiii, mâncând carne din carnea ei. Ea a negat că şi-ar fi ucis bărbatul, dimpotrivă:

- El s-a sacrificat pentru noi, nu a suportat să-şi vadă copiii pierind de foame. Aşa că mi-a explicat ce să fac după ce se va spânzura, înainte ca corpul să putrezească, să nu se piardă nimic. Jur că copiii nu şi-au văzut tatăl aşa. Când îl tranşam mă gândeam la viitor, când se va termina cu asta... Totul este din vina lui, nu m-aş fi gândit niciodată la aşa ceva. Omorându-l pe Serghei speram să-l salvez pe Vladimir, micuţul meu... Dar Dumnezeu a vrut să fie altfel...

Încă mai am în nări mirosul tocanei ce fierbe pe soba din casa Sarei. Mă apucă o greaţă teribilă.

- Aţi scăpat, domnule locotenent, încă puţin şi dormeaţi cu căpcăuna...

Da, căpcăunul, creaţia mitologică ce îşi mănâncă copii. Rai- cea, cu ochii larg deschişi, înspăimântaţi, reuşeşte să-şi recapete treptat calmul. îşi recapătă suflul ca să mă întrebe:

- Acum, că ştiţi toate acestea, veţi dormi lângă căpcăună?

El încă crede că aceasta mă va mânca, este genul de poveste pe care Raicea, fostul măcelar, o va putea povesti de nenumărate ori în decursul vieţii, inclusiv celor doi băieţi ai săi.

- Unde veţi dormi, domnule locotenent?

- Sub stele, Raicea, sub bolta cerească.

Aveam nevoie de aer, sper că voi putea dormi.

Capitolul XII

Călăraşii şarjează cu săbiile ridicate – Visul vieţii mele – Melanjul de sânge

Dimineaţă, în marş, plutonul nu vorbea decât despre „canibali", se pare că subiectul i-a impresionat destul de mult. Frecvent, câte unul dădea fuga în lateral şi se lăsa jos cu pantalonii pe vine.

- Sensibili băieţii noştri, Raicea!

- Probleme intestinale, dom locotenent. Sigur nu au mâncat carne de om, dar au dat o raita prin livadă. Dacă şi-ar îndrepta fundurile spre ruşi, i-ar putea bombarda cu sâmburi de piersici şi de prune cât mai au diaree. Asta e acum problema cu ei.

Ajungem la Bobric. Scotocirea se face cu minuţiozitate. Într-o grotă Garbiş a găsit un *starchina*[22] cu doi soldaţi. Încet-încet, îi scoate la lumină. Tăcerea plutonului este semnificativă, în ochii lor se reflectă imaginea celor doi vânători de munte torturaţi. Starchina are aproape doi metri, sprâncenele negre şi dese ca un tufiş. Cei doi soldaţi îi duc vestonul.

Zgomotul sec al unui închizător de armă, Datcu se apropie cu pistolul-mitralieră în mână. Nu mai are nimic din aerul de băiat bun cu care îl ştiam cu toţii.

- Timpul să-ţi iei răsplata, Ivane! Vei suferi şi tu!

Mă pun în faţa celor trei ce păreau destul de resemnaţi.

- Lasă arma, Datcu, avem nevoie de ei în viaţă.

- Bravo, domnule locotenent, mă ofer voluntar să-i gâdil! propune Garbiş.

22[2(1] Plutonier-major în armata rusă. (n. a.)

Din mers pune mâna pe baioneta soldatului Eli şi se opreşte la câţiva centimetri de faţa terorizată a rusului.

- în formaţie, Garbiş! Suntem Călăraşi, nu politruci[23]!

Nemulţumirea creşte.

- îl dobor pe primul care se plânge!

La fel de surprinşi ca şi mine de vorbele şi tonul meu, toţi rămân muţi de stupefacţie. Ne uităm jenaţi unii la alţii. Ca în toate căsniciile, e mai bine ca nimeni străin să nu asiste la prima ceartă. Mă întreb ce să fac cu nemernicii ăştia?

- Duceţi-i la Lubacevka. Daţi-i în primire la băieţii care descarcă trenul de zahăr, vor fi de ajutor acolo! Executarea!

Ordinul îi face să surâdă, detensionează atmosfera. Garbiş se însărcinează să ducă la îndeplinire misiunea. Nu poate să reziste tentaţiei de a-i cam grăbi, de la înălţimea calului, îmboldindu-le fesele cu vârful săbiei. Ivanii aleargă într-un mod atât de dezlânat şi caraghios încât nu au cum să nu smulgă hohote generale de râs. E mai bine aşa.

Peisajul ce defilează prin faţa ochilor noştri este de-a dreptul idilic. Cât vezi cu ochii, livezi încărcate cu fructe de vară sau câmpuri de grâu ce freamătă până la orizont sub bătaia uşoară a vântului. Suntem ca într-o excursie.

Plutonul are o alură mândră, ostăşească, iar eu mă simt extraordinar cu libertatea ce ne-o dă autonomia cailor noştri. Coborâm într-o vale în care s-a strâns deja recolta, snopii sunt strânşi în căpiţe ce aduc cu nişte căsuţe pitoreşti. La vreo cinci sute de metri, un câmp încă necules, ca un zid auriu.

De aici, pe când noi avansam prin mirişte, am surpriza să văd ieşind din acest perete trupe de cavalerie, de două ori mai numeroase ca şi noi, erau cel puţin două plutoane. Distanţa şi soarele mă împiedică să văd dacă sunt români sau nu. Mă îndoiesc, ştiam că suntem cel mai avansat element al armatei, iar oamenii ăştia par să vină dinspre nord-est.

Se opresc, şi noi la fel. Caii fornăie de nerăbdare, suflă puternic aerul pe nări, expiră pe gură făcând buzele să tremure, întocmai ca şi copiii ce încearcă să imite un sunet de motor.

Sergenţii Raicea, Datcu şi Ortinski mi se alătură. Ortinski, bucureşteanul taciturn, de data asta e destul de vehement:

- Să le zburăm fulgii! Ne risipim şi...

Nu-mi vine să cred, e prea frumos! O şarjă de cavalerie în 1941! Trebuie să fie ceva nebunesc...

împărtăşesc celor trei îngrijorarea de care dau dovadă caii. în acţiune, ei riscă la fel de mult ca şi noi, ar fi grav dacă am pierde prea mulţi. Mai ales că ţinem mult la caii noştri, viaţa lor e la fel de preţioasă.

Gura mare a lui Garbiş intervine:

- Caii sunt voluntari ca şi noi... Sunt făcuţi pentru asta, chiar pentru asta, nu puteţi să-i privaţi de asta!

Se subînţelege, desigur, *să ne privaţi de asta!* Agitaţia cailor părea să-i dea dreptate:

- Uitaţi, domnule locotenent, şi ei vor! Şi ei vor!

- Ajunge, Garbiş, vezi de ale tale!

în sfârşit, a reuşit să mă enerveze. Nu ştiam ce decizie să iau, mai ales că eram în vădită inferioritate numerică. Cei din faţă erau în mod vizibil la fel de ezitanţi ca şi noi, totuşi, mi se pare că văd o încercare discretă de a se aşeza în formaţie.

Iată-i că trag, dar în aer. O chemare la luptă.

Datcu propune:

- Dacă i-aţi putea atrage puţin... Instalez cele două puşti mitralieră şi îi secer cu foc de anfiladă.

- A, nu! mă revolt eu. Nu ar fi în regulă, am impresia că şi ei vor să ne facă jocul...

De fapt, în faţa noastră, ei îşi umflă muşchii şi pieptul într-o manieră foarte provocatoare. Ziua e frumoasă, soarele la zenit, nu va deranja pe nimeni...

îl chem pe Vărzaru care apare cu ochii iluminaţi de bucurie. Poartă pe spate trompeta de care nu se desparte, dar care nici nu i-a servit la nimic până acum.

- Ştii să suni atacul, Vărzaru?

- Cu ochii închişi, domnule locotenent!

- Bun, stai lângă mine, o să ai nevoie de suflu din belşug...

Inutil să mai precizăm, niciunul n-am mai participat vreodată la o şarjă de cavalerie, decât la exerciţii, desigur. Un gen de trac ne cuprinde înainte de această „premieră" specială. Terenul este plat şi gol, fără obstacole. Nimeni nu va fi avantajat, doar ruşii ne depăşesc numeric mai bine de

23Denumire dată comisarilor politici sovietici din Armata Roşie.

doi la unu. Se pare că iau iniţiativa, încep să avanseze la trap uşor.

Trec în faţă. în spatele meu Raicea, Datcu, Ortinski, Vărzaru. Urmează plutonul, două linii de câte douăzeci de călăreţi.

- Cavalerist Vărzaru!

- Ordonaţi!

- Sună atacul! Cavaleri, înainte! înainte!

Trompeta îşi rostogoleşte sunetele vibrante. încerc să-l reţin pe Dac să ţâşnească la galop în timp ce ruşii se precipită în goană spre noi. Când sunt la două sute de metri, strig:

- La galop! Galop, şarjaţi! Sună, Vărzaru, sună!

Cu toate puterile, Vărzaru lansează notele stridente care reverberează în aer. Nebunia e totală.

- Călăraşi... săbiile... în aer...!

Un zăngănit, zornăitul oţelului scos din teci, gâfâitul furios al cailor lansaţi în galop. Cavaleria rusă creşte în faţă cât ai clipi din ochi. Coamele lungi ale cailor fluturã în vânt. Cu viteza glonţului ajungem în contact. Intrăm în plin în masa de ruşi care au făcut o greşeală capitală: prea strânşi între ei, au atacat cu carabinele în mâini. Tirul lor, insuficient ochit din galop, se pierde în gol. Sunt fără apărare în faţa lamelor săbiilor noastre ce taie în carne vie în ciuda paturilor armelor ce încearcă să le folosească ca pe măciuci. îi învă- luim din toate părţile, lăsându-i să treacă prin mijlocul nostru, îi blocăm, aşa cum sunt, îngrămădiţi unii în alţii. Ei dau pinteni cât pot ca să se poată degaja, caii li se cabrează, se încurcă unii în alţii. Călăreţii cad cu săbiile în coastă. Până la urmă trec, dar cu ce preţ!

- Am luat trei capete! răcneşte Raicea agitându-şi lama curbată ce pare fără vreo pată.

încetinim să ne regrupăm şi să facem o întoarcere, acum suntem în opoziţia iniţială a ruşilor, şi ei în a noastră. De data asta şi-au înţeles greşeala. Nu numai că sunt aliniaţi cum ar trebui, dar săbiile, curbate ca şi ale noastre, au ţâşnit din tecile de piele întărite cu cupru la extremităţi, aruncându-ne luciri din soarele ce apune.

Se lansează primii la atac:

- Huraa, huraal PobiedaF

Chipul ca o mască împietrită, Raicea scoate şuieratul specific al *haiducilor,* reluat de toţi soldaţii, şuierat care îngheaţă sângele, se amestecă cu viforul cursei şi cu sunetele sfâşietoare ale trompetei lui Vărzaru care suflă să-şi scuipe plămânii. Sudoare cu miros penetrant a cailor, din gurile lor se desprind cheaguri de spumă groasă pe care vântul cursei ne-o aruncă în faţă, sub efectul efortului violent şi al nervozităţii intestinele lor se contractă eliberând gaze.

Sunt prins între doi ruşi. Sabia lui Ortinski cade asupra celui din stânga, îi taie gâtul deasupra însemnului albastru de pe guler. Un jet de sânge peste gâtul alb al calului, rusul se prăbuşeşte încet în faţă. Cel din dreapta se încăpăţâneazã să mă lovească în cască cu latul săbiei, mă simt ca şi închis într-un clopot în ziua de Paşti. Dac se ridică şi împinge cu pieptul ambii cai, m-am strecurat înainte.

Oameni, cai, sunt amestecaţi într-un mod inextricabil. O adevărată forjă rotativă, un imens vârtej ale cărui săbii zăngănesc şi se izbesc cu furie. Aud strigătele de *HA!* ale spadasinilor ce încearcă să-şi taie adversarul, să-i dea lovitura fatală, urletele celor pe care oţelul i-a găurit, rupt, tăiat sau mutilat. Nu poate ieşi nimic din acest vălmăşag.

îl caut pe Vărzaru pentru a-i cere să sune retragerea pentru a face o nouă regrupare, dar a dispărut. Un rus îmi cade de-a curmezişul şeii, îl redresez. Faţa îi e despicată oblic, sângele picură, se scurge roşu peste albeaţa osului pometului şi dinţilor complet dezveliţi într-un rictus oribil. Lovitura de sabie i-a secţionat pometele, nasul şi buza superioară. îl cabrez pe Dac care mă debarasează de el. Lovesc în stânga, în dreapta. Niciodată sabia nu mi s-a părut atât de grea. Degetele crispate de gardă nu se vor mai putea desprinde niciodată. încheietura îmi va sări din articulaţie, umărul drept mi se va disloca, iar genunchii vor rupe coastele lui Dac.

Dac se luptă ca un diavol, nechează de bucurie, muşcă tot ce apucă, zdrobeşte tot ce-i cade sub copite. O lovitură de sabie, prea scurtă, îmi taie centironul. Ripostez cu o eschivă de jos în adversarul meu, un caucazian cu ochi

oblici, migdalaţi. Sabia îi pătrunde în abdomen, o licărire de furie în privirea lui. Lasă sabia şi întinde mâinile să mă prindă de beregată, dar aşa intră complet în tăişul săbiei mele. Corpul i se basculează peste încheietura mea dreaptă, respiraţia îi pute groaznic. Trag cu toată puterea şi îl împoldesc pe Dac să dea înapoi. Lama iese în sfârşit, caucazianul cade din şa.

Mă degajez în afară puţin, inundat de transpiraţie şi privesc în jur. îl văd pe Dunăre, calul lui Garbiş, ridicat pe picioarele din spate, bate aerul cu copitele, apoi cade peste un rus ce încerca să scape din această nebunie. Aştept şocul potcoavelor de fier peste coloana vertebrală care crapă cu sunetul unei crengi uscate.

Incredibil, caii se simt ca la o petrecere. Muzica izbiturilor lamelor ce se încrucişează, loviturile peste căşti, şuieratul săbiilor prin aer îi excită teribil. Un călăreţ rus se năpusteşte spre mine fluturând un ciot de antebraţ din care sângele curge valuri, zbierând în stare de şoc. Vărzaru, apărut lângă mine, dezarmat, îl loveşte cu putere cu trompeta în plină faţă. Cu faţa ciopârţită, rusul cade, dar unul dintre picioare îi rămâne prins în şa, calul îl târăşte la trap, el urlă ca din gură de şarpe.

Garbiş a căzut de pe cal. îl văd trecând şuierând ca să-l recupereze pe Dunăre, pantalonii îi sunt uzi în partea din faţă. S-a pişat pe el, nu este singurul! Ruşii se degajează, foarte repede ajung în poziţia din care au plecat prima dată.

- Uraa! Uraa!

Dar acum fug. Vărzaru se apropie.

. Poţi să suni adunarea?

îşi priveşte trompeta cu pâlnia deformată, aproape aplatizată.

- Pot încerca ceva...

Notele se înalţă, note vibrante care ne mişcă sufletul aşa cum numai trompetele cavaleriei ştiu să o facă.

Fac apelul. Nu am pierdut niciun cal! Cinci Călăraşi sunt răniţi, dar vor supravieţui. Ruşii au nouă morţi, patru răniţi grav, irecuperabili, şase răniţi uşor ce vor scăpa. Opt cai de-ai lor au rămas la noi.

Doamne Dumnezeule, *am şarjaţi*

Bătrânii, veteranii, nu mai pot să ne mai ia pe sus gen pe vremea noastră, om contra om, cal contra cal, fier contra fier! *Sau alta:* ca să înţelegi ce a fost prinţul Murat ar trebui să lupţi lângă el, ca şi el, cu cavalerii...

La dracu, noi am avut şarja noastră, am luptat ca şi cavaleri alături de cavaleri! Nu mai suntem domnişoare!

Descalec şi îmi plimb mâna pe gâtul lui Dac. O retrag plină de sânge şi spumă, Dac a fost rănit în luptă. Din fericire, nu este nimic grav. Parcă îl iubesc mai mult. îi prind capul cu ambele mâini şi îi îmbrăţişez botul umed. Am ochii plini de lacrimi. Mi-am trăit visul vieţii mele, acum pot muri liniştit, şarja asta violentă îmi arde sufletul, purificând totul în calea ei. Parcă o mie de tobe îmi explodează în timpane. Sunt purificat, sunt un cavaler. Un Cavaler.

în jurul meu Călăraşii strâng paie de grâu, fac tampoane cu care şterg de sudoare cu gesturi drăgăstoase picioarele tremurânde ale cailor. Alţii împletesc tulpini subţiri de afin tocmai culese ce le prind în coamele cailor. Cei care au caii răniţi pisează cu grijă în mâinile lor pline de pământ o tinctură care va ajuta la cicatrizarea rănilor.

Din ochii mari şi blânzi ai cailor se revarsă o tandreţe infinită, ca în ochii unei logodnice. Melanjul de sânge s-a realizat, nimeni nu îl poate distruge. Nu vom mai fi niciodată ca ceilalţi. Cu un zâmbet înţelegem, schimbând priviri ca de la iniţiat la iniţiat, ştim că împărtăşim pentru vecie un secret care ne face întotdeauna diferiţi.

Capitolul XIII

Ghenia, cânepa şi cazacul chel – Acasă la contele Kaminski – Spioana – Drapelul roşu – Trecerea Bugului – Ungurii – Adio cailor – Cheia unui vis – Fără Crucea de Fier pentru ticălosul colonel Dă- măceanu

Aflând de „afacerea" noastră, ştafetele care menţineau legătura cu regimentul nu-şi ascundeau nici invidia, nici dezamăgirea de a fi ratat o astfel de confruntare. Un ofiţer de legătură ne povesteşte cu

entuziasm că la Marara un *fost Saint-Cyrien,* căpitanul Dobrescu, şeful escadronului 4 din 2 Călăraşi, a şarjat şi el împotriva ariergărzii Diviziei 28 cavalerie sovietice.

Totodată, căpitanul Dobrescu a al patrulea ofiţer din regimentul nostru decorat cu Crucea de Fier de către germani. Pentru a o obţine e nevoie să faci minuni de vitejie, totuşi noi avem deja o duzină de sergenţi şi caporali de cavalerie care ar cam merita această distincţie.

Brusc, atitudinea germanilor faţă de noi a devenit dacă nu frăţească, cel puţin neutră, până acum fiind reticentă. Nu aveau încredere nici în noi, nici în calitatea angajamentului nostru de partea lor în acest război în Est.

Nouă nu ne rămâne decât să mergem să vedem ce pune la cale inamicul. Alergăm la stânga, la dreapta, pentru a contracara eventuale capcane, parcurgând o distanţă de trei ori mai mare decât normal. Această cursă permanentă, pe teren diversificat, este dăunătoare atât pentru cai, cât şi pentru oameni.

Nova Petrovka este următoarea ţintă, o cercetăm. Satul este cochet, căsuţe de lemn cu obloane albe sau roz. Vom petrece noaptea aici, începem tradiţionala cercetare a viitorului cantonament. Intru într-o izbă în care sunt patru femei cu copii. Nu mai am deloc ciocolată, dar se pare că asta nu e un impediment, cel puţin pentru una dintre ele, o blondă tânără şi pieptoasă, dar bine făcută, ce mă priveşte intens, fapt care mi se pare foarte ispititor. Este adevărat că în
campanie femeile par mult mai frumoase decât sunt în realitate.

Când aceasta, pe nume Ghenia, a repetat de vreo zece ori că trebuie să plece în timp ce mă privea insistent, dar fără să facă nimic în acest sens, mi-am dat seama că aştepta ceva de la mine.

- Pot să vă conduc, Ghenia? Aţi putea evita de a fi deranjată de soldaţii de afară.

Asta şi aştepta, normal că a acceptat cu entuziasm. Celelalte femei se entuziasmează oarecum ipocrit în faţa unei asemenea galanterii. Din fericire copiii le ţin de fuste. Mergem alături în tăcere mai bine de zece minute, ieşim din sat, nu se mai vede nicio locuinţă. Fără un cuvânt, mergem mai departe. Recunosc că încep să-mi fac griji. Trecem printr-un câmp de cânepă, printre tulpini se deschide o potecă, Ghenia o ia înainte făcându-mi semn să o urmez. După câţiva metri ea culcă plantele cu piciorul făcând un mic spaţiu, se culcă pe spate trăgându-şi fusta roşie cu un gest spontan. Ciorapii albi par murdari comparativ cu rozul coapselor, dar eu mă simt fericit. La război ca la război! Mă apuc de treabă şi mă joc de-a soldatul, dar parcă pentru a complica lucrurile, pistolul mă deranjează împungân- du-mă în coaste. O onorez pe ucraineancă cât pot de bine, cu satisfacţie garantată. Mă ridic, dar ea nu are nevoie de traducător ca să-mi dea de înţeles că un „bis” ar fi binevenit. Mă înclin dorinţei doamnei, la propriu şi la figurat. Mă culc peste ea, dar mizerabilul de pistol mă împunge în şold, îl smulg să-l dau la o parte.

Un strigăt de spaimă mă face să sar în sus. Tulpinile se dau la parte şi mă trezesc faţă în faţă cu un cazac chel care îmi întinde bocancii săi, poate pentru a se scuza că a tras cu ochiul. Ticălosul, a văzut totul, tot ce s-a întâmplat. Poate fără să vrea, dar nu s-a putut abţine! Toţi suntem jenaţi, îmi recuperez pistolul şi aştept. Rusul iese la iveală, cu *kubanka*[24] cu stea roşie peste capul lui pleşuv. Ghenia se ridică aruncându-i bietului cazac din Kuban invective furioase şi mai ales cu lovituri. Săracul, stă cu bocancii în mână încasând palmele fără să protesteze. în fine, Ghenia se mulţumeşte doar să-l înjure, fusta înfoindu-se de indignare. Eu, stând în fund, râd cu lacrimi. Molipsit de veselia mea, cazacul se bucură de asemenea, poate doar din curtoazie.

îi iau bocancii sub braţ şi îi fac semn să mă urmeze. Ceea ce şi face, sărind de pe un picior pe altul. Astfel însoţit, îmi fac intrarea în sat. Garbiş, Iconaru, Ene şi Ortinski stau sub un cireş jucând cărţi.

Când mă vede, Garbiş face pe ofuscatul:

- Bravo, domnule locotenent, faceţi razie după prizonieri fără să spuneţi nimănui! Cât egoism! Si ăluia îi furaţi bocancii, ce v-a fă- cut?

îi răspund jovial:

- Dacă vrei să ştii, m-a văzut la giugiuleală... Eşti mulţumit?

Chiar şi Garbiş rămâne fără cuvinte. Sunt stupefiaţi. Nu mai

---

24 Bonetă cazacă, (n.a.)

trebuie spus că povestea a făcut ocolul plutonului cu viteza fulgerului. Pentru ca dandanaua să fie completă, dimineaţa următoare, Gregor, cazacul meu, mă trezeşte cu vocea lui puternică. Se ceartă cu Mazilu pentru că a decis să se pună în serviciul meu şi să continue alături de noi aventura marelui raid. Plin de solicitudine îmi aduce o găleată de apă caldă ca să mă pot bărbieri.

Bineînţeles, tot plutonul se adună în jurul nostru.

- Ar trebui să-l luăm, gândeşte Raicea cu voce tare. Cu craniul său strălucind ca o oglindă, îl putem folosi pentru semnale optice.

- Ne poate ţine nădragii când vom merge să vedem de femeile drăguţe, supralicitează Garbiş, aşa porcul va putea să-şi clătească ochii...

Izbucnesc hohote de râs, dar cred că încă nu au epuizat subiectul aventurii mele, mă simt ca un prost, mai bine tăceam. Gregor se amuză copios, bătându-se cu palmele peste coapse, văzându-se subiectul distracţiei generale. Când îşi dă seamă că îl voi lăsa acolo, devine imaginea crudă a disperării. Poate era speriat, acolo, în câmpul de cânepă, singur cu Ghenia... îl înţeleg. Nu toate ucrainencele sunt la fel de sociabile când ajungem să ne oprim undeva.

La Vasilievka intrăm pe o frumoasă proprietate fostă nobiliară. Oprim şi descălecăm, legându-ne caii de copacii unui parc ca în poveşti, cu o minunată alee străjuită de plopi bătrâni şi la capătul căreia se vede faţada unei clădiri cu două caturi, cu un impozant peron şi arătând a castel. în dreapta aleii o pajişte şi un templu al zeiţei Venus care-şi oglindeşte coloanele în lacul pe a cărui apă verzuie plutesc nuferi galbeni. Grupul de case vagon, grajdurile, magaziile şi hambarele aliniate de cealaltă parte a şoselei ne lămuresc pe deplin că ne aflăm pe fostul domeniu al unui mare latifundiar de pe vremea ţarilor. Puzderie de copii, femei de toate vârstele şi sovhoznici, cum li se spune muncitorilor agricoli, s-au adunat pe marginea drumului şi de-a lungul zăplazului şi ne privesc cu interes. De la un bătrâior foarte isteţ aflăm că acareturi, parc şi ogoare pe rază de peste 20 de verste au aparţinut contelui Vladimir Kaminski, castelul adăpostind
în vremea din urmă o şcoală de cadre pentru Komsomol.

Numele îmi suna vag cunoscut, aşa că am desfăcut harta şi am identificat în apropiere localitatea Tulcin. Şi aceasta îmi spunea ceva... Tulcin, Tulcin! Ei da, acum îmi aduc aminte, aici a fost ultima garnizoană a colonelului Pavel Ivanovici Pestei, strălucit ofiţer, prietenul lui Puşkin şi Michiewicz, ofiţerul rus care la începutul secolului XIX a întocmit un text de constituţie pentru Rusia, Ruskaia Pravda. Pestei a fost principalul personaj al conspiraţiei dekabriste, conspiraţie despre care am citit o serie de cărţi, dar şi un foarte frumos roman, „14 decembrie", al cărui eminent autor, Dimitri Merejkovski, a luat calea exilului după 1918, aşa zisa revoluţie din octombrie fiind pentru el întruchiparea răului.

Dekabriştii sau decembriştii (*dekabr* înseamnă decembrie în rusă) au fost ofiţeri aparţinând unor familii nobiliare, care după trecerea lor prin Germania şi Franţa în timpul campaniilor lui Napoleon îşi puseseră în gând să reformeze sistemul de guvernare luând ca model legile fundamentale ale ţărilor din Europa occidentală, asemenea gând preocupându-l mai târziu şi pe ţarul Alexandru al II-lea. Idealişti romantici, ofiţerii dekabrişti au intrat în legătură cu societăţile secrete şi s-au constituit în grupe conspirative, plănuind să dea o lovitură de stat şi să-l proclame pe Constantin ţar în locul lui Nicolae, aceasta cu ajutorul regimentelor de gardă din Petersburg. Din cauza diletantismului cu care a fost pregătită şi a faptului că mulţi dintre cei care îi sprijiniseră, cum a fost şi prinţul Serghei Trubeţkoi, i-au lăsat în încurcătură şi i-au părăsit în ultimul moment, încercarea de lovitură de stat din ziua de 14 decembrie 1825 a eşuat lamentabil. Cinci dintre conspiratori, printre cere şi Pestei, au fost spânzuraţi din ordinul ţarului Nicolae I. Ceilalţi au fost deportaţi în Siberia. La scurt timp însă, acelaşi ţar i-a graţiat şi reabilitat pe cei mai mulţi, de clemenţă imperială beneficiind chiar şi personajul numărul doi din conducerea conspiraţiei, colonelul Alexandru Muraviec-Apostol, care a murit la Moscova târziu după aceea şi foarte bătrân, după ce urcase toate treptele ierarhiei militare şi fusese şi senator. într-una dintre acele multe cărţi despre dekabrişti, fără să-mi pot aminti în care anume, era vorba şi despre castelul în al cărui parc ronţăie acum ovăz caii noştri. Aici, în salonul contelui Kaminski, cu ocazia unui bal şi între două dansuri, ofiţerii conspiratori care făceau parte din

diferite organizaţii secrete, obişnuiau să schimbe între ei mesaje, instrucţiuni şi consemnuri...

Comunic şi căpitanului Constantinescu descoperirea mea.

împinşi de curiozitate, urcăm împreună treptele peronului, deschidem cu oarecare greutate uşa de la intrare, traversăm un mare antreu în formă ovală şi pătrundem într-o încăpere şi mai mare care se află în partea dreaptă a antreului. Salonul de odinioară! Plafonul rococo şi două sobe de teracotă în acelaşi stil şi-au păstrat înfăţişarea de altă dată, noi-nouţii stăpâni stacojii au găsit însă nimerit să îmbrace pereţii cu un despărţitor de scânduri înalt de trei metri pe care l-au vopsit în albastru caracteristic băncilor de iarmaroc, pentru a scoate mai bine în evidenţă afişele de propagandă şi cromolitografiile reprezentând pe Stalin în toate poziţiile, dar mereu în bluză albă. Parche- lul a fost schimbat pentru o duşumea de scândură vopsită în roşu întunecat şi tot în roşu întunecat au fost vopsite ramele de la ferestre şi obloane. îngrozitor!

Fără îndoială, ofiţerilor cu titluri de noblеţe, visători romantici care nu s-au ridicat decât împotriva silniciei şi actelor arbitrare, nu le-a trecut prin minte, nici măcar în vis, că salonul rococo unde invitau la mazurcă graţioase doamne decoltate cu elegante crinoline, şi nici colţul de la sobă, unde au făurit îndrăzneţe planuri, va arăta aşa, când în locul ţarului tuturor Rusiilor va domni un tiran roşu cu ceata lui de comisari...

în alte încăperi, care au avut din capul locului pereţi despărţitori de lemn, peste gingaşe motive decorative în stil italian, s-a tras cu bidineaua şi s-a dat apoi cu ripolin. într-o ramă poleită tronează un panou adecvat ideologiei marxist-leniniste: pe fundal de uzine şi de furnale defilează în pas apăsat muncitori cu pumnii strânşi şi cu priviri atât de fioroase de parcă ar fi gata să zdrobească ţeasta oricui le-ar sta în cale. Din lipsă de pioneze, cartoane, proclamaţii şi înştiinţări au fost prinse în cuie, aşa că pe canturile uşilor se văd nenumărate găuri... într-o altă încăpere, la loc de cinste, un panou îl înfăţişează pe Stalin în chip de tata-moşu, iubitor de copii, cu o mână potrivindu-şi mustaţa şi cu alta mângâind sânul dezvoltat al unei fete dolofane cu cravata de pionier la gât. Ceva mai grotesc nu se poate!

Stăpâniţi de un sentiment de tristeţe, renunţăm a mai vizita şi restul, trecem prin acelaşi antreu oval, lăsăm uşa larg deschisă în urma noastră şi străbatem parcul în toată lungimea lui, îndreptân- du-ne spre cele două plutoane care au fost trimise în avanposturi dincolo de extremitatea parcului. Ofiţerii respectivi raportează că nimic deosebit nu este de semnalat şi că patrulele noastre care au cercetat terenul în adâncime de doi kilometri nu au găsit nici urmă
de inamic.

Când ne întoarcem la caii la mână, soseşte şi *Tătuţu,* comandantul regimentului, urmat de escadronul de comandă şi de plutonul de mitraliere al lui Mişu Coliopol. Colonelul Hristea vrea să aştepte aici sosirea întregului regiment. Escadronul de comandă îşi adăposteşte caii în grajdurile din faţa porţii de intrare a parcului, iar plutonul de mitraliere ocupă cele câteva case izolate ce prelungesc satul spre nord.

Majoritatea oamenilor escadronului nostru s-au pus pe odihnă în parc. Garbiş a şi făcut rost de parteneri pentru un joc de cărţi, probabil pentru *Uite popa, nu epopa.* Câţiva s-au strâns roată în jurul lui Văcaru care-i zice din muzicuţă un cântec de jale, *brâul* de la Redea şi căluşul de la Piatra Olt. Rezemat de o salcie, Mazilu aşterne pe hârtie cadrilată întâmplările din ultimele zile.

Dar, dintr-o dată, ca şi cum ar fi căzut un trăsnet din cer senin, artileria sovietică îşi anunţă prezenţa. Primele proiectile zboară peste capetele noastre şi se sparg hăt-departe. După toate aparenţele trag în noi tunuri de 120 mm, cu bătaie de aproximativ 20 kilometri. De fiecare dată, patru proiectile fac explozie, Ivan trage cu toată bateria! Pentru zece sau cincisprezece minute bateria sovietică tace. Răsuflăm uşuraţi, dar după această pauză reîncepe concertul, inamicul scurtând tragerea şi deplasând-o puţin spre stânga. Proiectilele se sparg tot în parc, mult mai aproape de noi. Copaci înalţi se prăbuşesc trosnind sinistru. Din cer plouă cu bulgări şi pământ pulverizat. Ase-menea unor uriaşi polipi, buturugi dansează în aer un balet ciudat. Totul nu durează mai mult de cinci minute. încă o dată, am scăpat cu bine, dar artileria sovietică rupe din nou tăcerea, mutându-şi focul direct pe locuinţele sovhoznicilor şi pe grajduri. Unul dintre cele 12 proiectile destinate escadronului de comandă loveşte un grajd în plin.

Scuturându-şi uniforma de praf şi de ţărână, Raicea trage o înjurătură:

- Să-i ia dracu, văzduhul mamei lor de bolşevici, se vede treaba că au pe cineva p-aici care ne observă şi le transmite observaţiile!

Aşa şi trebuie să fie. în consecinţă trimit mai multe patrule cu misiunea să scotocească castelul şi clădirea fără etaj din spatele lui. Una condusă de caporalul Băcanu cu soldaţii Ilie şi Marin, alta condusă de caporalul Ene cu soldaţii Popescu şi Trişa...

Dincolo de şosea, obuzele sovietice au făcut victime mai mult printre civili: zece răniţi şi doi copii ucişi. Escadronul de comandă a pierdut şase cai şi şase răniţi, printre care doi radiotelegrafişti. Din micul stat major al regimentului un ofiţer a fost foarte grav rănit la cap, tocmai căpitanul veterinar.

După un timp apare caporalul Băcanu:

- Uitaţi-vă, don locotenent, pe cine am pus mâna!

La câţiva paşi, călăraşii Ilie şi Marin târăsc, împing şi iar târăsc o femeiuşcă mititică cu părul negru care se zbate, se-ncolăceşte şi-şi schimonoseşte faţa de-ţi vine să verşi:

- Am găsit-o în podul casei din spatele castelului, ascunsă după un paravan de scânduri şi cu receptorul telefonului la ureche. Regla tirul ciolovecilor şi pentru a se face auzită ţipa aşa de tare că nu ne-a fost greu s-o dibuim.

îmboldind-o mereu, cei doi reuşesc în cele din urmă să o facă să stea ceva mai drept în faţa mea. Deşi este tânără, îţi este greu să descoperi la ea un semn caracteristic de feminitate. Femeia mogoro- geşte ceva, scrâşneşte din dinţi şi mă străfulgera cu priviri arogante şi dispreţuitoare. Cu ajutorul lui Garbiş, care şi-a luat rolul de interpret, îi dau a înţelege că va fi împuşcată, aşa cum sunt pedepsiţi toţi spionii pe timp de război. Crispându-şi şi mai înfiorător faţa şi făcând spume la gură, îmi răspunde sarcastic:

- Şi tu, banditule, ce-ţi închipui că-i aşteaptă pe toţi câinii de fascişti? Când vor pune mâna pe tine bravii noştri soldaţi o să te snopească ca să-ţi piardă sămânţa şi să vă piară sămânţa la toţi!

Aşa spurcată la gură cum e, o admir totuşi pentru curajul ei excepţional. Mazilu se apropie. Tulburat, îmi pune în şoaptă o întrebare:

- Noi trebuie s-o împuşcăm, dom locotenent?

- De fapt, am avea datoria să o facem, Mazilule, pentru că noi am prins-o asupra faptului şi pentru că noi am avut de pătimit de pe urma ei. în privinţa asta, legile războiului sunt clare. De la această femeie, însă, se pot afla o seamă de lucruri. Trebuie să i se ia un interogatoriu. Asta-i treaba altora. Garbiş, ia-o şi du-o la domnul colonel!

Cu un *mişcă, fă nasoalo* Garbiş o ia vârtos de braţ şi porneşte cu ea spre poartă. Cu faţa îndreptată spre mine femeia scuipă de câteva ori în vânt. Clocotesc de mânie şi mai că-mi vine să o proptesc de un copac, să scot pistolul şi s-o trimit pe cealaltă lume, dar nu mă lasă inima. Oricât de bădărancă ar fi, bucăţica asta de om şi-a făcut în definitiv datoria, a executat un ordin, ştiind prea bine că îşi riscă viaţa. Văd cum Garbiş îi mai dă un brânci pentru a o sili să iuţească pasul la traversarea şoselei şi mi-e milă de ea...

Aşa socotisem că se va întâmpla şi aşa s-a întâmplat. Colonelul Hristea nu-i dispus să rezolve cazul. A dat ordin ca spioana să fie trimisă la brigadă, anume cu auto-sanitara în care stă lungii pe targă, cu capul înfăşurat în bandaje, căpitanul veterinar. în locul acestuia, la ştabul regimentului este adus locotenentul veterinar de la trenul regimentar, adică de la coloana de transport alcătuită din vreo treizeci de vehicule şi având un efectiv aproximativ de optzeci de oameni şi peste o sută cincizeci de cai, coloană care ne urmează la o distanţă destul de mare, cu cel de-al doilea eşalon al brigăzii. Prin această transferare, comanda trenului regimentar revine celui mai vechi subofiţer, în speţă unuia cu atribuţii bine determinate care nu putuse să-şi închipuie că va ajunge atât de sus: plutonierul major adjutant potcovar Covăsealâ.

în zori, dau ordin de plecare. După vreo doisprezece kilometri, aproape de satul Vradijevka, cad ca prin minune peste o lungă coloană hipo-mobilă, restul vreunui tren regimentar din Divizia 28 Cavalerie sovietică. La vederea noastră îşi biciuiesc animalele lansându-se într-o goană de să-şi spargă roţile.

într-un galop nebun, vajnicul cavaler, caporalul Traian Ene, urmat îndeaproape de patru Călăraşi, ajunge în dreptul căruţei din frunte, se saltă cu picioarele pe şa în plină cursă, apoi se întinde şi se agaţă cu tot corpul de hăţurile cailor riscând să-şi rupă toate oasele de o sută de

ori, se opinteşte şi opreşte atelajul de tot, ducând la blocarea întregului convoi. învăluiţi în vijelia noastră turbată, ruşii ce asigurau protecţia convoiului nu schiţează niciun gest de apărare.

în furgoane nu sunt numai efecte militare şi provizii, ci şi muniţii, inclusiv de artilerie. O cantitate impresionantă de obuze de 60, 90 şi 120. Aprovizionarea pentru cei care ne-au făcut viaţa grea la începutul nopţii trecute. Sigur, această captură ne va scuti de multe probleme viitoare. Fac inventarul şi-l las de gardă pe Ene şi băieţii săi care ne vor ajunge din urmă imediat ce escadronul va prelua furgoanele. Scotocind printre cutii, Raicea găseşte o husă de piele, înăuntru, un superb steag roşu mărginit cu auriu, drapelul Regimentului 9 din Divizia 1 Muncitori. Raicea este un adevărat specialist în steaguri, într-o zi va înfige unul pe Lună. Nu cred neapărat ce spun, dar...

Cum are deja drapelul nostru naţional înfăşurat pe trupul său, îl întreb:

- Ce vei face cu steagul ăsta roşu, unde vrei să-l pui?

- Nu vă pot răspunde rămânând politicos, dom locotenent, dar dacă un taur mă va vedea cu ăsta, sigur îmi va înfige coarnele în cur.

Oricum, plecăm mai departe cu o doză zdravănă de bună dispoziţie. Asta până la Marievka, unde, nu ştim din ce motiv, comandamentul ne lasă să zăcem timp de şase zile fără folos. Apoi ne ordonă plecarea urgentă în toiul nopţii, de parcă Kremlinul ar fi luat foc şi noi am fi echipajul de stingere a incendiilor. O sută treizeci şi opt de kilometri într-o singură etapă! Fără îndoială, pentru a recupera cele şase zile pierdute! O pauză de treizeci de minute la fiecare şase ore... Din misterele statului-major...

Trecând prin Domanevka, după un angajament de formă, am luat peste două sute de prizonieri. Le cerem să rămână acolo până va veni cineva să-i ia... De cinci ori mai numeroşi, nu puteam să-i luăm cu noi, se punea problema cine era prizonierul cui?

Bugul curge spre sud, credeam că îl puteam traversa prin apropiere. Din contră, primim ordin să mergem spre nord-est, astfel că ajungem la Akmechet. în ciuda numelui turco-tătar al localităţii, spre marea noastră surpriză, aproape toţi locuitorii sunt moldoveni. Apar discuţiile:

- Aa! Voi sunteţi români...

- Nu! Noi vorbim moldoveneşte...

- Dar e acelaşi lucru!

- Nici vorbă!

Cum să le explici?

Pe aici va trebui să traversăm, dar locul este prost ales, râul curge impetuos, iar apele sunt adânci. întreb dacă cineva ştie vreun vad practicabil. O femeie se oferă să ne conducă la un loc potrivit. Formez o mică patrulă de recunoaştere pentru a evita vreo capcană. Tovarăşa de drum este foarte volubilă, vorbeşte despre un număr incredibil de lucruri deodată, sărind de la cocoş la măgar, dar ne duce în siguranţă pe malul Bugului la un loc prielnic de trecere cu caii. îi mulţumesc călduros.

- Nu-i pentru ce, nu-i pentru ce, eu vă mulţumesc... Azi a fost o zi fericită pentru mine, am aflat că sunt româncă. Nu i-am suportat niciodată pe bolşevici şi eram foarte tristă la gândul că nu sunt decât o rusoaică proastă. Acum înţeleg de ce. Dumnezeu să vă binecuvânteze! Noroc! Noroc!

Apa ne împroaşcă de sus până jos, parcă caii se distrează lovind cu putere pietrele de pe fund ca să ne stropească. Două reprize la trap, una la pas, acesta e ritmul. Cheile de la Trikatri ne uimesc, un peisaj din altă lume cu enorme stânci rotunjite de ape, cu reflecţii argintii misterioase.

Nici nu ne oprim în faţa soldaţilor ruşi ce ne ies înainte pentru a se preda. Sideraţi, ne urmăresc trecând, fără măcar să-şi coboare braţele. Nu ne gândim decât să mergem înainte şi înaintăm în mod automat. Noaptea urmează zilei, mersul continuu în şa cuplat cu oboseala ne dă o stare de nervozitate. Când Bratiu-Lubovka apare în faţa ochilor noştri, cei o sută treizeci şi opt de kilometri sunt terminaţi. La fel şi noi. Un popas ne e necesar pentru a ne repune pe picioare.

Oraşul are o fermă de cai, o herghelie. Spre surprinderea noastră, crescătorii de cai din Bucovina sunt reprezentaţi aici, în boxele cailor, un fapt care măguleşte mândria noastră de cavaleri români. Natural, majoritatea cailor sunt din cei mongoli, cu capete mari, picioare puternice, foarte rezistenţi. Aceştia sunt kabardini, caii favoriţi ai cazacilor. Cal foarte bun de călărit, remarcabil în performanţele sale, dar poate puţin prea mic pentru gustul meu şi pentru talia mea. împreună cu Garbiş alegem cele

mai frumoase specimene, ne vor servi ca şi rezervă dacă ai noştri vor avea probleme.

Urmăm drumul spre Nipru, traversăm Novi Bug în galop. Decid să ne odihnim puţin la Troiskosafonovo când santinelele sună alarma. Căutăm în grabă şi ne dispunem în adăposturi individuale, punem mitralierele în poziţie. Zgomotul de motoare fac să-mi apară broboane de sudoare pe frunte. Ar putea fi tancuri...

Destul de repede pot să disting vehiculul din frunte: un au- toblindat KFZ 231 cu opt roţi urmat de mai multe auto-mitraliere de recunoaştere cu patru roţi KFZ 222. Crucea neagră germană de pe capotă mă linişteşte. Suntem recunoscuţi.

Sunt elemente ale Armatei a XVII-a venind dinspre nord să facă joncţiunea cu Armata a III-a română condusă de generalul Eugen von Schobert, care conducea şi Armata XI germană. Alături de auto-mitralierele germane, Batalionul 16 Husari unguri, cu un căpitan ce îmi părea ieşit dintr-o revistă de modă, după ţinuta elegantă.

Se prezintă:

- Căpitan Sccczzz...

Numele mi-a şuierat pe la ureche, nu m-am obosit să-l reţin. Mă invită la cină, chiar dacă eu am fost primul aici, el îmi e superior în rang. Nu am ce face, trebuie să accept.

La ora 21 ne aşezăm la masă. Cred că visez. O masă adevărată, acoperită de o faţă de masă albă de damasc. Serviciul Delft cu motive albastre, pahare din cel mai pur cristal de Boemia, la tacâmurile Christofle doar mânerele fac o grămadă de bani. Cei doi servitori în jachete şi cu mănuşi albe l-ar putea servi şi pe împăratul Franz-Iosif al Imperiului Austro-Ungar fără ca meticulosul suveran să poată identifica cea mai mică greşeală în comportamentul lor precis şi atent. Borşul este exact cum trebuie, *foiegras* de Strasbourg de o fineţe absolută, pulpa de cerb e fascinantă. în ce priveşte vinul de Tokay, precis că a fost adus pe aripile îngerilor. După desert (afine cu şampanie) căpitanul Sccczzz... îmi oferă o cutiuţă cu douăzeci şi cinci de trabucuri, havane originale. Am picat pe spate.

în uniforma mea kaki, aranjată cât de cât, dar plină de pete, par ca o coajă de pâine mucegăită aruncată pe o masă princiară. Din fericire, toţi ofiţerii prezenţi nu au ochi decât pentru Crucea mea de Fier. Toţi au fel de fel de zorzoane aurii la uniforme, dar nimic cunoscut, oricum, frumos colorate. Am ajuns să-mi apreciez decoraţia, Garbiş m-a obligat să o port: *Lăsaţi să vadă că nu suntem nişte fitecine!*

Respect această Cruce de Fier, este germană, a lor, deci trebuie să o port cu onoare. Căpitanul Sccczzz... îmi spune fără urmă de îngâmfare că este fiul actualului ministru de război al Ungariei. Evităm să discutăm despre politică, cuvântul Transilvania ne-ar fi stat pe limbă, dar el mărturiseşte, nu fără amărăciune:

- Ştiţi, suntem aici pentru a ne onora cuvântul, angajamentele noastre. în această campanie noi nu avem nimic de câştigat, doar de pierdut... Nu este ca în cazul vostru când aţi recuperat Basarabia şi Hitler vă va oferi Transnistria. Noi nu vom obţine nimic.

- Dar veţi îndepărta ciuma roşie de Budapesta.

Nu pare sigur. în orice caz, îl consider foarte bine organizat pentru campanie, serviciile pot fi uşor digerate chiar de stomacurile princiare.

Locotenentul german de tancuri îmi va spune mai târziu:

- Ştiţi, cară după el trei furgoane de veselă, lenjerie şi alte rarităţi scumpe. Dacă Ivan le va captura va crede că Romanovii nu sunt cu toţii morţi, şi n-aş da nici doi bani pe pielea lui...

La despărţire ne felicităm şi ne strângem mâinile, întocmai ca şi cum ar fi fost vorba de o recepţie la Schonbrunn.[25] Văzându-mă revenind, Mazilu, atent, îmi zice:

- V-am păstrat nişte mămăligă, dacă vă e foame.

- Mulţumesc, micuţule. Poţi să o mănânci tu.

25 Castel în Viena, fostă reşedinţă imperială.

Nu mă simt prea bine, am impresia că am făcut ceva rău. Plutonul a devenit familia mea, împart totul cu ei, nu pot fi fericit decât împreună cu oamenii mei. Merg să văd de cai, îl mângâi pe Dac. Plutonierul Iacob şopteşte ceva ca o poveste la urechile iepei sale, Draga, iar aceasta, din când în când, dă din cap în semn că înţelege. Aburul respiraţiei cailor mă pătrunde cu blândeţe. Mă liniştesc şi mă decid să dorm aici.

La şase dimineaţa ne îndreptăm spre Shirokoje pe care o traversăm în galop. Nimeni nu se opune serios avansului nostru. Ruşii sunt zdrobiţi complet, cei pe care îi întâlnim nu opun nicio rezistenţă. Adesea ne întâmpină în grupuri pentru a se preda. Trecem prin Krivaia Balka pentru a ne opri la Liubimovka unde aşteptăm ordine.

Poposesc în izba unei ucrainence solide pe care o întreb:

- Unde e soţul tău?

- *Voina*... adică la război.

Acestea fiind spuse, mă primeşte ca şi cum aş fi soţul ei întors acasă, fără vreo deosebire, cu manifestări de bucurie. Mă conduce în pat şi fără să-mi ceară voie se întinde lângă mine. Amorul cu ea este de o simplitate naturală, fără rafinamente sau aviditate, o autosatisfa- cere brutală. Nimic care să înduioşeze un caracter latin.

În seara următoare, suntem informaţi că în urma rezistenţei dure opuse de bolşevici pe malul Niprului, va trebui să continuăm fără cai. Vor sosi camioane care ne vor transporta la locul stabilit. Gândul la ceea ce ne aşteaptă sau faptul că ne despărţim de companionii noştri ne apasă umerii cu tristeţe grea. Câţiva Călăraşi fac scurte plimbări de adio în şa, împreună cu tovarăşii lor dragi. Toţi, la un moment al acelei zile, îşi fac inventarul „comorii" păstrate cu sfinţenie în coburul cailor.

Am ocazia să-l observ pe Raicea. Şi-a scos încet din coburul drept, cel personal, ceva ca un mănunchi, învelit într-un ştergar roşu brodat pe margini, legat în cele patru colţuri. Este în genunchi şi îl desface în faţa lui. Colţurile desfăcute dezvăluie un număr impresionant de obiecte diferite pe care le inventariază drăgăstos: fotografia celor doi fii, pe care o ţine la distanţă ca să o poată admira mai bine, o statuetă din lemn a Fecioarei Maria pe care o sărută smerit pe frunte. O ramură sfinţită, apoi o batistă fină de damă pe care o strânge la piept. Un briceag vechi, probabil al tatălui său, pe care îl deschide şi închide făcându-l să sune rar, de parcă ar fi vrut să-l aducă la viaţă. O potcoavă uzată, sunt sigur că a primului său cal pe care nu-l va uita niciodată. Un mănunchi de fire de grâu, o fiolă de ţuică, o ramură de mentă. Câteva nuci uscate, scorojite. O gutuie pe care o miroase îndelung. Flori de salcâm şi o ferigă. Lucruri minuscule de care nu-mi pot da seama de unde sunt. Trece de la unul la altul, stând în continuare în genunchi, privindu-le cu adoraţie. Parcă nu mai vrea să le pună înapoi. Când se decide, leagă înapoi totul în ştergarul brodat şi se ridică, două lacrimi mari i se scurg pe faţa arsă de soare. Pune înapoi totul în coburul drept, lângă sabie.

În fine, trebuie să ne luăm rămas bun de la cai. Îi mângâiem cum ştim mai bine, fiecare cal are preferinţele lui. Lui Dac îi place să I ie uşor ciupit de grumaz, apoi scărpinat între urechi şi pupat pe bot. Plutonierul Iacob, cu *ţine caii* sau *caii la mână,* care vor avea grijă de ei, primesc instrucţiuni precise de la fiecare cavaler. La fel cum ma- mele încredinţează cuiva copiii pentru câteva zile... dar aici nimeni nu este sigur că va mai reveni. Ca o ultimă dorinţă îşi încredinţează calul, la fel îi spun ultimele cuvinte, în caz că nu vor mai reveni...

Recomandări fără sfârşit: Atenţie, e sensibil la piciorul stâng... Trebuie curăţată copita de două ori pe zi, cu răzuitor de lemn... Nu trebuie lăsată murdărie după căpăstru... Nu prea mult ovăz, jumătate de raţie, fără trifoi, mai degrabă paie... Să nu apari brusc în faţa lui, trebuie să vii din lateral vorbindu-i...

Iacob şi ţine caii săi cunosc toţi caii în amănunt. Se prefac că ascultă cu atenţie sfaturile călăreţilor ca să-i lase să plece liniştiţi, Călăraşii să poată lupta fără să se îngrijoreze de soarta alter-ego- ului lor. Mai mult, Iacob şi ţine caii ştiu că vor găsi în coburul stâng unguente, pomezi, decocturi etichetate în clar, reţete speciale ale călăraşilor pentru fiecare afecţiune în parte a calului sau pentru orice fel de rană.

Totul este în ordine, aşa că, în mersul incomod al călăreţilor scoşi din elementul lor preferat, condamnaţi ca

şi infanteriştі, Călăraşii cu inima grea revin la ordin. Iată că ce era mai rău a sosit, îi urcăm în camioane. Sunt camioane Skoda cu trei axe, acestea ne vor debarca ursuzi şi posomorâţi la Ucrainka.

Aici este instalat provizoriu comandamentul Brigăzii 6 Cavalerie de care aparţinem. Soldaţii ce ne întâmpină sunt copleşiţi.

- A fost o bătălie groaznică... ne spun ei.

Tunurile bubuie, zgomotul exploziilor se rostogoleşte până la noi. Este clar, ruşii vor rezista pe Nipru, nu vor da înapoi. Tot plutonul este cantonat împreună într-o singură încăpere, destul de largă, e drept, dar asta nu ne împiedică să ne încurcăm unii pe alţii. în curte, într-o parte, se aud lovituri puternice de ciocan. Merg să văd ce se întâmplă, artileria rusă face deja suficient zgomot. Şase soldaţi confecţionează cruci de lemn, un număr impresionant de cruci. Brigada 6 a luptat din greu, nu încape îndoială. Impresionat, revin în camera noastră.

Mazilu mi-a aranjat un culcuş după perete lângă uşă. Este deja adormit, la picioarele mele doarme Tache, trebuie să sar peste el ca să ajung în coîţul meu. Respiraţia calmă, regulată, a lui Mazilu mă ajută să aţipesc.

Cad pradă unui vis ciudat.

Văd două coloane de oameni ce se încrucişează, una coboară în întuneric, alta urcă spre lumină. în coloana descendentă trec umbre nedesluşite. Brusc, îl recunosc printre ele pe Alexandru Ră- dulescu, un prieten din copilărie răpus de o congestie pulmonară la vârsta de paisprezece ani. Moartea lui m-a impresionat profund, mai ales că îi purtam o mare afecţiune. Umbre, iarăşi umbre, apoi apare sergentul Smărăndache, cu capul gol şi acea groaznică gaură în frunte, călăraşul Tache Ilie din Izbiceni cu o gaură roşie deasupra sprâncenei drepte. Din nou umbre, multe umbre fără chip. Acum, un cap fără trup suspendat în aer vine să mă întâlnească. Cel al plutonierului Guţă. Este unul care merge aplecat, citeşte. îşi ridică ochii când trece pe lângă mine. Este prietenul meu, Mihai Coliopol. Ce face aici? Ce caută printre morţi? Iată-l pe căpitanul Petit, plus unul dintre călăraşii mei, Şopârliţă zis şi *taciturnul*. în spatele lui, Tache. Unul după altul se topesc în neant cu privirile goale.

Eu avansez în sens opus, spre lumină, cu o lumânare în mână. Mă întorc. în spatele meu sunt Garbiş, Datcu, alţii... Toţi au o lumânare aprinsă în mână, lumina tremurătoare le aruncă fiori de viaţă pe chipuri. Mergem spre ziua care stă să vină. Ceilalţi se cufundă în noapte. Ei sunt cei ce mă atrag, vreau să le văd feţele, să le ridic masca întunericului, să ştiu cine sunt cu toţii.

Ceara topită a lumânării îmi curge peste degete şi mă arde tare. Durerea mă trezeşte, transpir cu broboane grele. Ce coşmar groaznic! La picioarele mele, Tache geme ca un animal rănit. îl lovesc uşor cu piciorul în umăr, se calmează, apoi se întoarce să-şi continue somnul. Şi eu adorm din nou.

Dimineaţa îi împărtăşesc visul meu lui Raicea, specialistul indiscutabil din pluton în astfel de chestiuni, omul care are cheia viselor. Mă ascultă grav, după ce termin mă întreabă îngrijorat:

- Dar eu? Pe mine m-aţi văzut?

Un moment de gândire:

- Nu, Raicea, nu te-am văzut...

- Nici într-una dintre coloane, nici în cealaltă?

- Nici în una, nici în alta...

- A, bine! Deci voi fi rănit, nu ceva grav. Vedeţi, domnule locotenent, aţi avut un vis premonitoriu. în coloana care coboară fără lumânări i-aţi văzut pe cei morţi şi pe cei ce vor muri. în cea care urcă, cu flacăra vieţii în mâini, cei care nu vor păţi nimic, cei ce vor scăpa. Şi dumneavoastră veţi scăpa... Mai presus de toate, nu spuneţi nimănui ce aţi văzut acolo... Nimeni nu trebuie să ştie înainte de a-i veni vremea. Veţi vedea că totul e simplu.

Foarte simplu. Dar sunt bulversat, epuizat, mai ceva ca după o lungă cavalcadă. Parcă pentru a înrăutăţi lucrurile, când ies în curte văd grămada de cruci de lemn ce a luat proporţii sinistre. Cer amănunte celor ce încrustează amintirea vieţii pe două bucăţi de lemn.

- Cum de aţi pierdut atâţia oameni? De ce?

Nu mi se răspunde. Un soldat încrustează pe cruci identitatea unora cu ajutorul unei baionete înroşite în foc. Mi se strânge inima. Citesc numele căpitanilor Verulescu şi Dan Trandafirescu, amândoi colegi de promoţie, ofiţeri activi. Apoi al căpitanului Stănescu din Regimentul 4 Artilerie călare. Nu-mi vine să cred că s-au dus.

Unul dintre voluntarii ce însemnează morţii pe două bucăţi de lemn are un aer abătut, se vede pe el. E un

caporal cu mustăţi lungi şi negre, cu ochi verzi inexpresivi copleşiţi de sarcina macabră.

- E greu să faci ceea ce faci aici, prietene... Spune-mi cum de aceşti viteji au murit aici?

Ezită, vrea să zică ceva, dar renunţă. Se vede că se teme, e suspicios. îi întind o ţigară.

- Poţi să vorbeşti, aceştia au fost camarazii mei, prietenii mei. Am râs, am băut, am alergat după fete împreună... Mi se pare imposibil... Nu pot concepe că nu mai sunt...

Caporalul prinde curaj:

- Atunci, dacă au fost prietenii dumneavoastră... oricum odată şi odată tot veţi afla. Este un gunoi la statul major, locotenent colonel Dămăceanu. Singura sa ambiţie este să obţină Crucea de Fier. Ar face orice oricui să o obţină, numai să nu îşi pună pielea în joc, nu va apărea unde situaţia e fierbinte. Are şi de ce, ţineţi minte, pentru că o sută dintre ai noştri au pus deoparte un glonţ care să i-l bage în fund cu prima ocazie. Crucea de Fier îl înnebuneşte. Pentru a o obţine, de când comandă Regimentul 10 Roşiori îi bagă pe aceştia peste tot unde e mai greu, ori bieţii băieţi sunt decimaţi. Până îşi obţine Crucea de Fier, Ivan îi termină. Niciodată nu a curs atât de mult sânge printre ai noştri. Nu inventează decât misiuni sinucigaşe. Pentru a vă face o idee despre cei doi prieteni ai dumneavoastră căzuţi, vă spun că 10 Roşiori şi-a pierdut toţi comandanţii de escadroane, toţi ucişi. Şi ticălosul încă nu s-a săturat, nu ne aşteaptă zile bune...

Sunt consternat. în timp ce îl bat pe umăr pe caporal, în semn de compasiune, simt cum mi se strânge pumnul. Creşte în mine dorinţa de a-l izbi cu el direct în fălci pe Dămăceanu, a cărui reputaţie de arivist şi om cu două feţe data de dinainte de război. Adjutant al regelui Carol al II-lea, apoi al fiului său Mihai, cere o comandă pe front pentru a obţine glorie şi medalii folosindu-se şi risipind vieţile altora, ale subordonaţilor. Nemţii sunt rareori păcăliţi de ofiţeri superiori abuzivi care nu se preocupă de viaţa soldaţilor lor. Poate să-şi dorească oricât Crucea de Fier, aceasta se acordă doar eroilor adevăraţi ce caută să muşte din duşman. Dămăceanu nu îşi va risca niciodată dinţii de şacal...

- Locotenent-colonelul Dămăceanu vă cheamă la punctul de comandă, domnule locotenent!

Un agent de legătură este în faţa noastră. Vorbim de lup, sau mai degrabă de şacal...

II urmez pe agent. îl luăm şi pe căpitanul Dorel Constanti- nescu, comandant de escadron în 2 Călăraşi. Dămăceanu ne aşteaptă în faţa intrării adăpostului său subteran. Chipul său dur este umbrit de cască. De talie medie, înveşmântat într-un macferlan[26] de la Bur- berry[27], cu cizmele cerate strălucind. Poartă mănuşi. Nu ne salută, nici cu vreun cuvânt sau cu vreun gest. Ne vorbeşte privind cumva dincolo de noi, ca şi cum am fi fost deja zdrobiţi de obuzele ce ne sunt destinate, şi parcă ar vedea dincolo de noi ceva mult mai interesant decât persoanele noastre insignifiante. Lasă un oftat. îşi întinde mâna înmănuşată spre porthartul de piele fină marca Hermes şi scoate o hartă pe care o desfăşoară. Plictisit ne indică poziţiile, ne face semn să ne apropiem:

- Veţi asigura poziţia, căpitane, aici, locotenente, aici (ne indică cu degetul). Un agent de legătură vă va conduce pe poziţii. Vă veţi face datoria aşa cum camarazii voştri au făcut-o înaintea voastră.

La revedere, domnilor...

Ne uităm derutaţi la acest comandant care nu ne onorează nici măcar cu o privire. Pentru el, noi nici nu existăm, n-am existat niciodată. Cum ar putea să-şi dea seama de moartea noastră, dacă pentru el nici nu existăm?

- Vă veţi face datoria aşa cum şi-au făcut-o camarazii voştri înaintea voastră.

Şi şi-au dat viaţa. Dămăceanu[28] a greşit vânzând pielea Călăraşilor înainte de a fi ucişi.

Dovada: încă sunt în viaţă şi depun mărturie[29]!

---

26 Pardesiu bărbătesc fără mâneci.

27 Casă de modă londoneză.

28 Dumitrii Dămăceanu: această figură nobilă, roialist fervent, fost adjutant al regelui Carol II, apoi al regelui Mihai, a irosit din greu sânge românesc pentru a primi de la germani (care l-au dispreţuit) Crucea de Fier pe care nu a obţinut-o niciodată. Antibolşevist fanatic, a executat fără motiv prizonieri ruşi. Actualmente este membru al Partidului Comunist Român şi general de corp de armată. Ce va face acum pentru a obţine ordinul Lenin? (n.a.)

29 Relatarea lui Ion V. Emilian este referitoare la momentul apariţiei cărţii (1974) când Dumitru Dămăceanu încă era în viaţă. Fără îndoială, mărturia sa este preţioasă pentru cercetările ulterioare. Totodată, din biografia lui Dumitru Dămăceanu reiese oportunismul său. Dumitru Dămăceanu (1896-1978) a fost adjutant regal sub Carol al II-lea şi sub

Capitolul XIV

Firu... firu... – Invazia broaştelor – Opriţi pe Nipru – Florile răului – Mort pentru patrie – Medalia în cur – Mihailovka – Asasinii, goii

Agentul de legătură a apărut în plină noapte, o noapte neagră, fără lună sau stele. Plutonul este gata. Soldaţii se poticnesc şi înjură.

- Firu... firu..., şuşoteşte ghidul nostru.

în întuneric, agentul îmi ia mâna şi o pune pe firul telefonic ce lega postul de comandă de avanpostul ce-l ocupam. Eu fac întocmai cu mâna lui Mazilu ce este în urma mea, el la fel... până la ultimul om, Văcaru. Când careva cade, auzim imediat *Firu! Firu!* ca strigătul unei păsări nocturne astfel ca orbul să prindă firul călăuzitor. Ajungem, de bine, de rău, la punctul de comandă al escadronului din 10 Roşiori. Ne întâmpină fostul şef de promoţie, căpitanul Do- rel Constantinescu, noul comandant de escadron, numit de ieri în locul căpitanului Dan Trandafirescu, ucis de inamic, mai bine zis de Dămăceanu. Schimbăm cele mai bune urări, sunt sigur că ne vom înţelege bine.

Continuăm prin noaptea neagră. Pământul este fragmentat de pâlnii de obuze de toate dimensiunile. Din când în când, câte un soldat cade şi este ajutat să se ridice cu cât mai puţin zgomot cu putinţă. Aerul devine tot mai proaspăt şi mai umed, semn că suntem aproape. O voce necunoscută:

- Schimbul, înlocuitorii, lăsaţi-i să treacă...

Exclamaţii de bucurie din întuneric ne arată că sosirea noastră este binevenită.

- Am crezut că rămânem acolo, băieţi! Noroc, să aveţi noroc! murmură călăreţii din plutonul lui 10 Roşiori care ne cedează poziţia fără mari regrete. Şefuî lor vine pe bâjbâite. A trebuit să dăm nas în nas pentru a ne recunoaşte, practic cădem unul în braţele celuilalt. Recunosc pe unul din foştii studenţi legionari, fosta mea mişcare politică de atunci, devenit acum sublocotenentul Grapa din Bacău. Mă conduce aplecat spre adăpostul său care de acum devine al meu. Aici fiecare are adăpostul său individual. Al meu este mai mare, pot să-mi adăpostesc şi agenţii de legătură.

Grapa îmi face o mie de recomandări:

- Mai presus de toate, să circuli din groapă în groapă numai în nopţi ca aceasta, şi numai când eşti sigur. Lunetiştii lor sunt buni, artileria îşi încearcă şi ea norocul. Un obuz la fiecare om ce mişcă, mult zgomot, dar mai puţin daune.

Suntem dispuşi în contrapantă, la vreo 70 de metri de fluviu. Nu sunt de acord cu acest dispozitiv, suntem prea departe de apă pentru a putea împiedica o debarcare. îi spun lui Grapa:

- Prietene, ideal ar fi să avem adăposturile chiar pe mal...

Clătină din cap:

- M-am gândit... am încercat. Dar terenul este acolo jos atât de nisipos că imediat ce sapi, totul se inundă.

Văd că Grapa este delicat, nu vrea să se ude pe picioare. în schimb, eu nu vreau să mă trezesc la doi metri sub pământ! Fiecare cu punctul lui de vedere. Dar acum lui nu-i mai pasă, îşi duce trupa înapoi.

- Noroc! Noroc!

Vom avea nevoie din plin. O tăcere apăsătoare se lasă grea peste noi. Noaptea este la fel de întunecată. Dar ce simt cei de pe partea cealaltă? Fiecare călăraş trebuie să fie vigilent, să nu închidă un ochi. Timpul parcă stă în loc.

Mihai, între 1941 şi 1942 este comandant al Regimentului 10 Roşiori. Este decorat cu Ordinul Mihai Viteazu la 17.10.1941 prin înalt Decret nr. 2886 *pentru tenacitatea şi spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă în luptele de la Nistru.* Din 1942 este colonel şi şef al Statului Major al Comandamentului Militar al Capitalei, având un rol important în actul de la 23 august 1944. Avansat general, face parte din comisia care semnează armistiţiul cu URSS la 12 septembrie 1944. Este subsecretar de stat în ministerul de interne, dar în cadrul crizei guvernamentale declanşate la 28 februarie 1945, când comuniştii din FND forţează preluarea puterii, este unul din cei zece ofiţeri care se desolidarizează de premierul Nicolae Rădescu, luând partea comuniştilor, regele Mihai semnând un decret pentru trecerea lor în rezervă, decret care nu a fost publicat la presiunea sovieticilor. Face parte din delegaţia română la Conferinţa de Pace de la Paris. în 1950 este arestat, degradat şi închis. în anii '60 a fost reabilitat şi avansat, în 1974 fiind general de armată.

- Ding...
Din nou:
- Ding...
Şi peste tot:
- Ding... ding... ding...

Alături de mine, în groapă, Garbiş şi Mazilu sunt cu mâinile crispate pe arme. Garbiş se relaxează:

- Am înţeles, sunt caporalii şi sergenţii care aruncă în căştile soldaţilor noştri broaşte, ca să-i ţină treji...

Prefer explicaţia asta. Cum îi ştiu vigilenţi, încerc să închid ochii. Adorm, dar nu pentru lungă vreme. Comportamentul ciudat al lui Mazilu mă face să-mi sară somnul. îl observ printre pleoapele întredeschise. Din când în când se apleacă asupra mea ca şi când ar vrea să-mi smulgă un nasture şi să-l arunce departe. Iată că îşi multiplică gesturile, degetele îi umblă peste întregul meu corp. A înnebunit?

îi apuc mâna brusc. Ceva rece şi vâscos mişcă respingător, senzaţia mă înfioară. Las toate şi sar în picioare. Explicaţia vine de îndată: toată groapa ce ne servea drept adăpost este invadată de broaşte micuţe care sar peste tot. Eram acoperit de ele şi Mazilu încerca să mă scape măcar de o parte ca să pot dormi.

Râdem cu toţii de sperietura mea. În fine, se crapă de ziuă. Un soare generos se înalţă reflectându-se în Nipru ca într-o uriaşă oglindă. Vast, lat de câteva sute de metri, ni se arată maiestuos. La un kilometru şi jumătate am în faţă o pădure amestecată de stejari groşi cu sălcii, aflată pe un platou mai înălţat. Puţin mai jos, izbele din Malaia Lepetika. Puţin mai departe, şase mori de vânt cu aripile încremenite. O mare buclă a Niprului îmi ascunde localitatea Mihailovka. în amonte faţă de cot o insulă plină de vegetaţie, între insulă şi ţărm, mlaştini. îmi petrec ziua învăţând terenul pe dinafară şi pândind reacţia inamicului în timpul deplasărilor noastre rapide. Nu există nicio reacţie. în locul infernului anunţat, un calm ce chiar prin asta devine din ce în ce mai neliniştitor. Oare ce pregăteşte Ivan?

Aşteaptă seara ca să ne arate. Atunci artileria rusă aprinde cerul mugind îngrozitor. Cel puţin douăsprezece baterii îşi grupează salvele devastatoare. Şuierături şi explozii se succedează într-un ritm infernal. Pământul se cutremură, se ridică în aer, se pulverizează căzând înapoi amestecat cu schije ucigătoare. Suntem relativ adăpostiţi în gropile noastre. în mod sigur cei din Mihailovka răsuflă uşuraţi, nu sunt ei cei vizaţi. Bombardamentul ţine cam două ore, apoi liniştea deplină prevesteşte că ni se pregăteşte ceva.

Dacă noi am avut pierderi grele ca să luăm localitatea, bolşevicii îşi asumă să aibă pierderi şi mai mari pentru a o relua, ordinele lor fiind să ne ţină cu orice preţ pe partea vestică a râului. Noaptea se animă de bâzâitul ce se amplifică, sunt motoarele bărcilor, o adevărată armadă.

Prin telefon cer repede bateriilor noastre să tragă asupra lor. în mai puţin de un minut deschid focul, dar fără prea mare succes. Bărcile se apropie, exploziile grenadelor, staccato-ul mitralierelor, lătratul furios al puştilor mitralieră o demonstrează.

Ruşii sunt pe cale să debarce la Mihailovka. Agenţi după agenţi ne aduc veşti din ce în ce mai proaste. E vorba de unităţi de elită ale bolşevicilor special pregătite pentru astfel de acţiuni şi având o determinare dusă până la fanatism. Ruşii sunt hotărâţi să ne oprească pe Nipru, să nu facem niciun pas mai departe. Până acum, şi-au făcut treaba. Ai noştri luptă unul contra zece, uneori chiar unul contra douăzeci. Sufocaţi de superioritatea numerică inamică, spulberaţi de iadul de foc de pe malul opus, cedează.

Locul în care ne aflăm mi se pare din ce în ce mai nefavorabil, îmi scot băieţii din găurile lor şi coborâm spre plajă pentru a lua noi poziţii mai puţin expuse.

La Mihailovka bătălia ajunge la paroxism. Linia de foc sovietică pare a pătrunde tot mai adânc în dispozitivul nostru. Nu ştiu încă cum să acţionez. Clinchetul sec al carabinelor se aude tot mai aproape. Ţiuitul gloanţelor ne sâcâie. Ruşii sunt asupra noastră, forţează asupra plutonului 1 al nostru. Călăraşi cu ochi înnebuniţi se aruncă în poziţiile noastre, toţi sunt răniţi. Trei aleargă spre noi când sunt seceraţi de rafale de mitralieră, dar densitatea tirului îi ţine în picioare, ciuruiţi de proiectile. Cad la pământ abia când mitraliera încetează focul. Riposta noastră îi dă înapoi pe câţiva ruşi ce porniseră la atac spre noi. Asta permite unui supravieţuitor să se strecoare lângă noi. Ne povesteşte şocat:

- Duhnesc a votcă de iau foc... Sunt în plin delir, imposibil să-i opreşti. Toţi au arme automate, noi nu aveam decât carabine. Sergenţii au făcut tot ce-au putut să-i oprească... Toţi sunt morţi, toţi opt... Delcea a fost rupt în două în faţa mea. Am căzut în intestinele ce-i ieşeau afară, îngrozitor, sunt plin de ele, curăţă-mă, curăţă-mă!

Datcu îl duce la Nipru să se spele de urmele groaznice.

Apare altul, aproape golit de sânge, vorbeşte rar şi încet:

- Sergentul Gălan a sărit la mitralieră, l-am văzut dispărând într-o secundă... împreună cu doi servanţi. Sunt morţi, toţi de la mitraliere, toţi, n-a rămas unul... Barbul, ştiţi, sublocotenentul Barbul... Am văzut gloanţele cum îi intră în gură. Toţi dinţii i-au explodat şi gloanţele intrau, intrau... Nu mai avea cap când a căzut... Şi Popescu a fost sfârtecat, avea o gaură mare în gât...

Nu mai vreau, nu mai pot să ascult.

- Haideţi, copii, să vedem mai de aproape.

Plutonul mă urmează. Cu infinite precauţiuni, degetele pe trăgaci, mult dispersaţi unul faţă de altul, ocolim bucla râului. Mihailovka e acolo, nu o putem distinge, noaptea e prea întunecată. Artileria rusă doarme. Oricum, nu poate trage fără să rişte să-i lovească pe ai săi. Abia aud clinchetul unei chiulase de armă. Strig:

- Români! 2 Călăraşi!

O voce tinerească răspunde:

- Să vă văd... Apropiaţi-vă încet!

Ceea ce facem cu multe precauţii. Santinela este un cavaler de douăzeci de ani din 10 Roşiori. Decid să aştept zorii, încercând să mă întind pun piciorul pe o broască care explodează cu un *fleoşc* dezgustător.

în lumina dimineţii fac o recunoaştere vizuală a poziţiei. Ruşi sunt la 250 de metri de locul în care suntem ascunşi. Baricadaţi în casele din Mihailovka ale căror faţade sunt aproape toate orientate spre noi, se pot apăra cu uşurinţă, ne pot fixa uşor în teren.

Fără să ştiu de ce, încep să mă gândesc intens la prietenul meu Mişu Coliopol. De ce această obsesie pentru el? într-un *flash* al memoriei îl revăd în visul meu, în coloana descendentă, cu Băcanu, Tache, alături de morţi, cum mi-a zis Raicea. Fără să vreau, sunt impresionat. Vreau să-mi văd prietenul. în subconştient mă gândesc că vreau să-l văd înainte de... Ce idioţenie! Nu are importanţă, trebuie să merg să-l văd. Provizoriu, îi trec comanda lui Raicea, pentru ca eu să merg să discut situaţia noastră cu sublocotenentul Mihai Coliopol. Ştiu că este instalat în adăposturile amenajate în contrapantă la dreapta noastră. încep o căţărare în salturi în diagonală, imediat aplaudată de o puşcă mitralieră rusească. Pâlnii mici în jurul meu, sunt împroşcat de nisip. Ale noastre ripostează foarte violent, ceea ce îmi permite să mă fofilez în adăpostul amicului meu. Vizita mea matinală îl bucură, desigur. Ce făcea, citea Baudelaire! Acum, schimburile de focuri cuprind întreaga linie. Profit să-i zic lui Coliopol:

- Pune-ţi casca, Doamne Dumnezeule, un glonte ricoşat te poate ucide!

Zâmbeşte din ochii căprui, se întinde cu cei 1,85 m ai săi, îşi trece degetele lungi prin părul brunet, apoi surâde:

- Pentru o bună lectură nu trebuie să ai capul strâns, nu intră
bine...

- Un glonte intră mai bine!

Ochii îi devin miraţi:

- Un glonte! Eşti nebun? Moartea şi cu mine suntem vechi prieteni, stim totul unul despre altul. I-as lipsi dacă mi-as pierde via- ţa!

Râde dezvelindu-şi dinţii sclipind de sănătate.

- Ioane, ascultă asta! Ştiai că Baudelaire a scris numai pentru cavaleri?

Sa monture apocalyptique

Est un cheval epileptique

Qui va reniflant Ies corps morts

Etgalope toujours sans mors

Larifla fia fia

Larifla fia fia

Larifla fia fia[30]

Mă impresionează, e adevărat.

- Mişu, n-am venit să vorbim despre literatură. Crezi că vom putea lua înapoi satul?

- Sigur, avem toată ziua pentru asta. în plus, se ascund ca şobolanii.

- Nu contează că ieri au debarcat, noi suntem dislocaţi fără să putem face nimic? Am impresia că Ivan a terminat cu retragerea, au debarcat peste tot. Suntem prea avansaţi şi puţin numeroşi, ne-am întins prea mult fără rezerve...

Coliopol reacţionează ferm:

- în primul rând suntem Călăraşi. Le vom tăbăci fundurile. Acum, cu permisiunea ta, voi citi puţin înainte ca ruşii să facă prea mult scandal.

Şi se întoarce din nou la *Florile răului.* Mă întorc fără a insista.

Suntem în 9 septembrie 1941 şi va trebuie astăzi să reluăm Mihailovka. Soarele este la zenit când la 11.30 primim ordinul de atac. Sar din groapă strigând:

-înainte! înainte!

Strigătul se repetă pe întregul evantai format de poziţiile noastre în jurul celor ruseşti. Este imediat acoperit de furia tirului advers. Armele automate intră în acţiune, bubuie tunurile inamice. Mii de proiectile toacă totul în calea lor, pământul se cutremură. Impactul cască crevase în toate direcţiile, oţelul topit cade de peste tot. Unde întâlnesc un corp omenesc îl fac bucăţi cu un sunet mat, surd, de îţi vine să vomiţi. Ne aruncăm la pământ de parcă am vrea să-l zdrobim sub noi până ne crapă pieptul. Din când în când, cu gura uscată, scot din nou:

-înainte!

Cum pot rezista în această furtună de foc, sub această grindină ucigaşă?

La stânga mea trei cavaleri avansează mai repede ca mine. Băcanu şi Ene îi urmează trăgând fără oprire cu puşca mitralieră. Sunt furioşi la culme. încărcătoarele golite cad mai repede ca nişte cărţi de poker aruncate. Ţevile se încălzesc, cei trei cavaleri sunt acum cinci, trebuie să-i ajung. Ciudat, în acest infern ajung să disting zgomotele perfect. Aud cum o mitralieră jumelată rusească intră în acţiune. Aerul şuieră pe lângă mine, pocnituri stridente, multe, dacă întorc capul, sigur îmi va fi smuls. Doi dintre cavaleri au căzut, ceilalţi trei continuă. Valul mitralierei îi ajunge, îi ridică, îi poartă pe vârful tumultos, îi scuturâ ca pe păpuşi dezarticulate. Cad la pământ. Sunetul moale al căderii lor mă ajunge, se înfige în mine.

Mă las jos, copleşit, cuprins de o spaimă intensă. Nu trebuie să las frica să mă domine, trebuie să o domin. Un val de fiere mă invadează, mă redresez, aplecat spre casele de unde focul izbucneşte din toate deschiderile. Atacul nostru stagnează.

Aproape de mine, Coliopol strigă:

- Bimbirică, Dumnezeule, ce face Bimbirică?

Strigă după ajutorul sublocotenentului ce comandă artileria anticar. Apare în fine un mic tun, prea puţin. Servanţii sunt seceraţi aproape instantaneu peste scutul protector. Alţi doi încearcă să îl pună în funcţiune. Deodată, trăgătorul îşi vede ambele mâini retezate. Nu-i vine să creadă, se ridică halucinat:

- Uitaţi-vă, dar uitaţi-vă...

îşi ridică cioturile sfâşiate spre noi, apoi pare că tuşeşte violent. De fapt gloanţele îi sparg pieptul, cade în sfârşit, eliberat. în frunte, sublocotenentul Jănescu strigă pentru a-şi încuraja oamenii:

- La mine, la mine, să-i alungăm de acolo!

Aerul se rupe sub explozii de toate tipurile. O ploaie de resturi ne orbeşte, ne şochează. Cu un efort suprem,

---

30 *Una din versiunile poeziei lui Charles Baudelaire (1821-1867)* Une gravure de Mortimer *sau* Une gravure fantastique. *în traducere:* Armăsarul apocaliptic / E un cal epileptic / Adulmecând morţii / În galop fără zăbală /Lariflafia fia

mai facem câţiva metri. în urma mea, Mazilu gâfâie, geme, dar se ţine încă. îşi descarcă arma lângă obrazul meu drept, sfâşiindu-mi timpanul. Casele din Mihailovka sunt la treizeci de metri, suntem aproape.

- Trage, Băcanu, trage!

Nu aşteaptă să i se mai spună. Puşca mitralieră Z.B. slobozeş- te o sarabandă nebună de gloanţe din mâinile sale puternice. Marin, aplecat pe jumătate, îl aprovizionează cu viteză maximă. încă un salt, ne aruncăm înainte. Cea mai mică ridicătură de pământ din faţă ni se pare pământul făgăduit. Trebuie să ajungem acolo, să ne ascundem în spatele ei, să ne protejăm carnea tremurândă. Urlete de pretutindeni, de frică, de panică, de furie. Un soldat cade lângă noi.

- Ridică-te, hai...

- Nu pot, cred că mi-am rupt picioarele...

Mă uit. Nu mai are cizme. Picioarele i-au rămas în urmă, în cizme, la trei metri în spate, una peste alta.

- După noi, Băcanu, după noi...

Brusc, Băcanu se apleacă, scapă puşca mitralieră, cade. Mă reped la el, Mazilu şi Garbiş după mine. Marin îl ţine în braţe. îi ordon să îl lase şi să rămână la puşca mitralieră ca să ne acopere retragerea. îndată ce arma începe să tragă, îl târâm cum putem mai bine pe prietenul nostru la adăpost. Apoi mai departe, la malul Niprului. Băcanu are un brâu de sânge pe talie. O rafală de mitralieră...

Odată cu rănirea lui atacul s-a oprit, elanul nostru s-a prăbuşit. Toţi ai noştri s-au îngropat în pământ cum au putut, săpând sau folosind gropile de obuz.

Băcanu este perfect conştient.

- O să fie bine, Rafael, o să fie bine...

Cum pot zice ceva atât de stupid? Mă priveşte grav. îi scot casca. E atâta viaţă în părul lui negru şi bogat!

- Domnule locotenent... v-am spus că am patruzeci de hectare la Corabia... sol bun şi viţă de vie?

- Da, mi-ai zis...

- Pământ foarte bun, ştiţi, nu ca mizeria asta de aici...

Printre degetele devenite albe lasă să se scurgă nisipul de pe
mal. încearcă să-şi vadă rănile adânci, dar acestea nu îl lasă să se aplece. Cade din nou în braţele mele. Respiră foarte repede, ochii inteligenţi exprimă dorinţa de viaţă.

- O puşcă mitralieră mi-a făcut asta?

Duce degetele spre abdomen de unde sângele gâlgâie cu bule.

- Da, o puşcă mitralieră.

Se întristează:

- Se poate spune că le-am făcut altora acelaşi lucru, bieţii de
ei!

Apoi, tresare:

- Totuşi, am fost cel mai bun din 2 Călăraşi la mitralieră, nu-i aşa, dom locotenent?

- Aşa este, Rafael... Ai numai douăzeci şi trei de ani, eşti puternic... Vei scăpa.-

Se înfioară brusc:

- O, nu! Nu tu...

Simt cum faţa mi se înroşeşte. îşi duce mâna la buzunarul de la piept de unde scoate o carte poştală militară. înţelegându-i intenţia, îi dau un creion. întorc capul. Când privesc din nou, creionul este căzut, mâna ţine cartea poştală apăsată pe pieptul său.

Gloanţe rătăcite se strecoară până la noi: *floc... floc...* prin nisip, tresărim.

Băcanu icneşte, trăsăturile i se crispează. Se agită:

- Trebuie să iau încărcătoarele... Veţi avea grijă de mitraliera mea... Să le plătiţi pentru ce mi-au făcut. Dalia, iapa mea... Este deja bătrână, trebuie ca Iacob să aibă grijă de ea. Tatăl meu mi-a dăruit-o când am împlinit zece ani... a trecut mult de când n-am mai galopai împreună. Trebuie să trăiască... să se obişnuiască...

Se crispează, faţa sa lividă arată că este aproape golit de sânge.

- Locotenente, locotenente, îmi dau sufletul... locotenente, locotenente, vine, vine...

Ochii îi ies din orbite, strigă din ultimele puteri, se întinde şi cade moale în braţele mele.

Ce a văzut venind? Ce ultim obstacol acest brav Călăraş a vrut să evite?

Din ce în ce mai multe, gloanţele roiesc în jurul nostru ca nişte viespi exasperante. Deşi nu mai are nevoie, ne târâm camaradul la adăpost până pe malul Niprului,

printre trestii. Apa vine să îi spele cizmele. Copleşiţi de durere, îl lăsăm acolo.

Merg să recuperez puşca mitralieră, Marin şi Mazilu îmi sunt alături. Am uitat ceva, mă întorc. Mergând, nu pot să nu mă gândesc la visul meu, Băcanu era în coloana descendentă, l-am văzut. Intru printre trestii, mă aplec asupra lui şi îi iau cu grijă cartea poştală ce o ţine la piept. Citesc ceea ce a scris cu creionul, ultimele sale cuvinte.
BĂCANU, RAFAEL CĂLĂRAŞ

MORT PENTRU PATRIE

Izbucnesc în plâns.

Revin şi sub un tir nebun recuperez puşca mitralieră a lui Băcanu, o moştenire scumpă. Acum toată lumea e adăpostită în teren, ruşii sunt în case, ai noştri în gropi individuale. De ambele părţi, gloanţe de puşcă sau de mitralieră îi vânează pe imprudenţii care îndrăznesc să încerce să vadă ce se întâmplă în jur. Fără vreo legătură posibilă cu celelalte grupe, decid să merg eu însumi după noutăţi, să încercăm să organizăm ceva. Asta ne va face să câştigăm ceva timp. Ene mă acoperă cu puşca mitralieră, oricum sunt nevoit să fac un larg ocol pentru a ajunge în spate. Bâjbâind, dau peste Coliopol într-un alt adăpost, cufundat în lectura cărţuliei sale.

îi povestesc despre moartea lui Băcanu şi cât de mult mă afectează pierderea lui. Mă ascultă cu atenţie.

- Ascultă, am ceva pentru tine...

Răsfoieşte cu un deget grăbit foile deja uzate şi reciteşte ceva ce oricum ştia pe de rost.

- Uite... ştii, doar trebuie să schimbi titlul. Ceea ce e minunat la Baudelaire este că el a tot suferit, şi-a amintit... Acestea sunt *Plânsul unui Icar*, pentru Băcanu le putem transforma în *Plânsul unui Pegas*. Ascultă:

En vain j'ai voulu de l'espace

Trouver la fin et le milieu ;

Sous je ne sais quel oeil de feu

Je sens mon aile qui se casse ;

Et brûlé par l'amour du beau

Je n'aurai pas l'honneur sublime

De donner mon nom à l'abîme

Qui me servira de tombeau.[36]

Miracolul poeziei, încep să îl înţeleg pe Mihai care, studiind durerile poetului, simte mai puţin monstruozităţile războiului de care suntem cu totul copleşiţi. Aceste pagini ce le răsfoieşte în timp ce răniţii îşi urlă durerea în jurul nostru şi gem în mizerie, au mirosul puternic aî morţii, dar şi parfumul frumosului.

Sar în altă groapă, salutat de o rafală care mă ratează cu puţin. Apoi în alta, până la cad peste Dorel Constantinescu care se află într-o groapă largă, într-o adâncitură, total în afara vederii inamicului. Oamenii lui sunt culcaţi în toate poziţiile pe lângă el. Sunt surprins să-l găsesc aici, unde chiar nu era nimic de făcut.

- Ce faci aici? 10 Roşiori nu a intrat în luptă! Ce faci, te fofilezi?

- Nu, nu mă fofilez! E din cauza ordinului unei curve pe nume Dămăceanu. Imaginează-ţi că spurcăciunea jubilează că voi, Călăraşii, vă rupeţi dinţii de Mihailovka.

Ejaculează de fericire, pier- derile voastre îi aranjează apele la perfecție. Restul escadronului a [36] Zadarnic bolta nesfârșită / Crezui s-o vântur cu noroc; / Sub nu știu care ochi de foc / Aripa mi-a căzut topită; / Și ars de dorul de frumos, / N-am fost măcar slăvit ca unii, / Să-mi dărui numele genunii / Ce mi-a deschis mormântul jos (traducere Șerban Bascovici).

fost reţinut din ordin, astfel, 10 Roşiori va intra în scenă condus de el, şi va obţine succesul. Afacerea e perfectă. Parcă şi văd citarea: *Opriţi pe Nipru de forţe superioare în proporţie de 20 la 1, colonelul Dămăceanu forţează printr-o acţiune eroică la Mihailovka şi deschide trecerea fluviului armatelor noastre victorioase.* Gata, Dămăceanu, apropie-te să-ţi atârnăm Crucea de Fier! Eu, cu pumnul în gură, fără să pot face nimic, da!

Constantinescu este pe cale să explodeze. îl calmez cum pol, dar e dificil, fiindcă are dreptate. El şi ai săi au nevoie de odihnă, au pierdut destui oameni. Mai vorbim o vreme, îi spun şi de Băcanu. Observ că vorbesc despre el la prezent, încă nu m-am obişnuit cu dispariţia lui, deşi am tot vorbit despre asta.

O agitaţie în spatele nostru, Dămăceanu însoţit de doi agenţi de legătură, tot în stilul lui englezesc. Mă ignoră cu desăvârşire, îl interpelează doar pe Constantinescu:

- Căpitane, aliniază-ţi oamenii. Veţi cuceri satul. Restul trupelor trec sub ordinele tale.

Mă cuprinde furia. Dorel Constantinescu pare că e în pragul unui atac de apoplexie. încremeneşte în poziţie de drepţi ca o statuie:

- Domnule colonel, escadronul meu nu mai are decât treizeci şi opt de oameni, mai puţin de efectivul unui pluton. Ruşii sunt bine baricadaţi, bine organizaţi şi aprovizionaţi constant de dincolo de fluviu. Nu avem nicio şansă să cucerim satul fără artilerie, iar noi nu avem nici măcar un tun anticar. Trimiţând soldaţii la luptă în aceste condiţii, în starea de epuizare în care se află, înseamnă să fie sacrificaţi pentru a nu obţine nimic. Din raţiuni umanitare, îmi este imposibil să mă supun ordinului dumneavoastră!

Dămăceanu crezu că visează, încremeneşte paralizat de stupoare.

- Refuzi să te supui? Ştiţi ce înseamnă asta? Vă voi arăta, eu, că la război, pentru un ofiţer curajos, nimic nu este imposibil...

Merge spre Roşiorii întinşi care urmăresc discuţia cu interes.

- Roşiori, în picioare! Toţi în urma colonelului vostru. Vom merge să cucerim Mihailovka împreună, pentru gloria cavaleriei române.

Niciun Roşior nu se mişcă. De data asta, Dămăceanu începe să tremure. îşi pierde autoritatea. Duce mâna la pistol. Imediat se aude declicul sec al unui închizător. îşi dă seama, îl văd întorcân- du-se cu chipul convulsionat de furie. Agenţii de legătură aleargă să-l ajungă. Nu face nici douăzeci de paşi când unul dintre Roşiori spune cu voce tare:

- Medalia, în cur!

Dămăceanu sare în sus, ai fi zis că a încasat un glonţ în fund. Ar fi fost mai bine pentru el şi pentru toată lumea. Bietul de el!

Totuşi, căpitanul Constantinescu şi oamenii săi au cam dat de belea. Pentru ei, ameninţarea plutonului de execuţie pluteşte în aer. La feţele lor obosite, resemnate, îmi dau seama că nu le pasă nici de această ameninţare. Au trecut peste orice limită logică, nu le pasă. Pot muri pentru nimic, dar nu pentru Crucea de Fier a lui Dămăceanu.

Eşalonul superior ordonă ca escadronul din 10 Roşiori sub comanda lui Dorel Constantinescu să fie înlocuit cu un escadron din 2 Călăraşi care vine să ne întărească. împreună suntem trei escadroa- ne, ce a mai rămas din ele, de fapt nu mare lucru. Aproape toţi ofiţerii şi sergenţii sunt morţi. Fără să ne vină vreun ordin oficial, cele trei escadroane s-au pus sub comanda mea.

Le grupez în cleşte în jurul satului Mihailovka. Cât despre mine, sunt încă pe malul Niprului, pe plajă. Sondez inamicul cu focuri intense şi precise. Din riposta lui constat că s-a întărit mai bine la extremitatea satului mai apropiată de fluviu. Acest lucru nu ne uşurează treaba fiindcă va trebui să avansăm din nou până la locaţia în care s-a frânt primul nostru atac, dacă vrem ca un ultim salt să le pună probleme serioase. Plutonul 1 este deja decimat aproape în întregime.

Sărim peste morţii noştri, ne târâm peste ei, îmbrăţişări dezgustătoare. Focul inamic sacadat, puţin pe deasupra spinărilor noastre, ne obligă să ne culcăm de-a dreptul peste nefericiţii noştri camarazi plini de sânge şi excremente de tot felul. Raicea îmi indică ceva cu o mişcare a capului.

Cavalerul Văcăreală din plutonul 1 este sprijinit cu spatele de un trunchi retezat la înălţimea unui om. Rănit la umăr, a încercat să-şi oprească hemoragia, pansamentul rapid este încă ţinut strâns în pumnul său crispat. Ochii

încremeniţi de groază, rictusul feţei, stau dovadă martiriului său. Văcăreală este ciopârţit cu baioneta. În jur de treizeci de lovituri în braţe şi în picioare, ca să sufere o teribilă agonie, perfect conştient. Când i s-a apropiat sfârşitul, în jur de cincizeci de îovituri i-au perforat pieptul şi abdomenul.

Asasinii ruşi au ieşit după retragerea noastră pentru a ne măcelări cu sălbăticie răniţii. Toţi cavaleriştii au fost lichidaţi în acest mod. Au pantalonii plini de sânge închegat între picioare, semn că le-au fost zdrobite acele părţi. Când ajung la cadavrul sergentului Delcea, surprins şi el în timp ce se pansa, nu mă pot abţine să nu vomit spasmodic.

încă tremurând, mă retrag pe poziţia de plecare. Nu mai sunt la fel. îi trimit pe Garbiş, Mazilu, Vărzaru să-i adune pe toţi cei ce asigură comenzile plutoanelor din toate trei escadroanele. Când sunt toţi prezenţi le spun ceea ce am văzut (mulţi au văzut aceleaşi orori în sectoarele lor, mi-au mărturisit) fără să-mi pot stăpâni emoţiile. în final, cu o voce mai calmă:

- Copiii mei, nu am primit vreun ordin formal, dar trebuie să o facem în memoria camarazilor. Vă spun, vom lua Mihailovka! Imediat! încă ceva: îl omor cu mâna mea pe cel ce face vreun prizonier! Mergeţi la oamenii voştri. Când mă veţi auzi strigând, atacaţi în acelaşi timp cu mine! Liber!

Se îndepărtează repede. Las să treacă un timp, ceea ce mă mai calmează^ Dar încă fierb! Călăraşii îmi urmăresc gesturile.

- înainte! înainte, băieţi!

Ne ridicăm urlând *Urna!!*

Ca un pachet de cărţi în mâna unui prestidigitator, toată linia noastră se ridică, escadron după escadron, om după om. Ivan abia aştepta. Deschide focul cu toate armele, ridicând un zid de proiectile în faţa noastră. De netrecut. Ne aruncăm la pământ împrăştiaţi ca şi cărţile de joc scăpate din mână. O grindină de oţel ne ţintuieşte pe sol, ne ascundem după trupurile dese ale camarazilor căzuţi în precedentele asalturi. Gloanţele sună sinistru în corpurile lor fără viaţă.

Deodată, la stânga mea, un soldat se ridică şi se lansează înainte printre gloanţe cu mâinile goale. Cade, când se ridică ţine în mână o puşcă mitralieră recuperată de lângă un mort. Pare îngerul Războiului coborât din infern. îl recunosc, e Mihai Coliopol, prietenul meu. Urlă:

- La mine, Roşioru... la mine!

Caporalul Roşioru din Castranova se aruncă alături de el. în vacarmul bătăliei nu aud ce-i spune Coliopol caporalului, cert este că ultimul se apleacă. Coliopol instalează puşca mitralieră pe spatele lui şi înaintează. Maşină de luptă umană impresionantă. Avansează. Coliopol trage încărcător după încărcător. Incredibil, un glonţ îi smulge casca caporalului, dar continuă să avanseze cu părul răvăşit de suflul gloanţelor ce pleacă din puşca mitralieră, Roşioru nu se va opri decât mort, poate nici atunci! Cum să rezişti la vederea acestor doi titani ai războiului? Nimeni nu ar putea!

-înainte, Călăraşi! înainte... înainte!

Toţi îi urmează dintr-o singură mişcare, scuipând flăcări ca nişte dragoni din toate armele de foc. Mazilu îmi alimentează puşca mitralieră, moştenire de la Băcanu, care urlă a moarte şi îmi arde mâinile de la cadenţa tragerii. Un cavaler venit de nu ştiu unde apare lângă mine ajutând la alimentarea mitralierei. Primele case ne sar literalmente în faţă, aşa rapidă ne-a fost goana.

Abandonez puşca mitralieră în mâinile lui Mazilu pentru a arunca o grenadă prin fereastra cea mai apropiată. Explodează imediat provocând dezastru judecând după urletele din interior. Uşa se deschide dintr-o lovitură, trei soldaţi ruşi apar plini de sânge, cu mâinile sus.

-Trage, Mazilu, trage!

Tânărul ezită, mă năpustesc asupra lui înnebunit de furie şi îi smulg arma. Ruşii au înţeles, unul cade în genunchi, ceilalţi doi imploră. Trag un încărcător întreg până nu mai mişcă nimic. îi arunc înapoi arma lui Mazilu, e năucit. Călăraşii apar de peste tot. Trecând pe lângă mine, unul încasează un glonte în plină figură, în locul nasului, o imensă gaură roşie. Cade. îi prind puşca din zbor. Are baioneta pusă. Alerg spre casa următoare. Un rus iese cu un pistol mitralieră 34/38 cu tambur, gloanţele de 7,62 şuieră furioase. Mă arunc spre el, el aruncă arma pentru a se salva. în îmbrăţişarea fatală, îi aud oasele pârâind. Scutur arma şi îl împing să pot scoate baioneta. Urlă şi un val de sânge îi inundă gura, asta îl face să tacă.

în minte revăd răniţii noştri măcelăriţi.

-Aa! îţi place baioneta! O să te fac să-ţi treacă pofta!

Lovesc din nou.

Ruşii fug din toate părţile. Sunt o mulţime, o adevărată armată[31], dacă ne-ar confrunta, ne-ar nimici, dar presaţi şi debusolaţi nu reuşesc să se regrupeze. Văd doi care caută refugiu într-o fântână, proastă idee. Grenada mea îi urmăreşte şi cade în spatele lor. O ex plozie teribilă, totul se prăbuşeşte. într-o curte sunt şapte prinşi în cursă, armele lor sunt aruncate la pământ. Fără vorbă, două grenade îi trimit dracului.

Sunt ameţit de oboseală, înnegrit de praf, plin de mizerie. Inima îmi bate în tâmple, aerul mă asfixiază. Ajung la Nipru, tot într-o fugă. Pentru a înota mai bine, ruşii s-au dezbrăcat şi s-au aruncat în fluviu. Numai capetele le mai apar la suprafaţă. Parcă ar fi o sută de baloane ce plutesc duse de curent cu toată viteza. Cu un genunchi la pământ, cavalerii încropesc un concurs de tir. Baloanele umane explodează, apa se colorează în roşu...

Văd câţiva fugari pe mal, alerg spre plajă, pe aceştia îi ajung, n-au nicio şansă. E prea târziu pentru ei să se arunce în apă, suni prinşi. Sunt cam o duzină, în pielea goală, ţinându-şi părţile ruşinoase cu mâinile.

- Mazilu, dă-mi scula lui Băcanu, vreau să le trimit o binecuvântare afurisită...

Cu capul plecat, abia respirând şi tremurând, Mazilu schimbă încărcătorul şi îmi întinde arma. Ruşii tremură şi nu de frig. Unul dintre ei ghiceşte în privirea mea ceea ce îi aşteaptă. îşi lasă sexul şi testiculele pentru a-şi face semnul crucii.

Las puşca mitralieră să cadă în mâinile lui Mazilu. Indivizii ăştia goi mă fac să las ura la o parte. Aceşti soldaţi de elită par a fi nişte nou-născuţi nevinovaţi. Cert este că, deşi nu îşi dau seama, s-au născut din nou, iar eu salut asta izbucnind în râs, iar ei nu au curajul să aprecieze. Poate că acum se tem de noua lor viaţă.

a fost reluată noaptea de 7 spre 8 septembrie, când inamicul a reuşit să infiltreze în Mihailovka circa o companie, care a fost respinsă de contraatacul dat cu două batalioane. Cu toate acestea, în noaptea următoare a mai debarcat un batalion, dar printr-un contraatac, între orele 2.45 şi 5.00, localitatea a fost recucerită. în continuare, forţele române au păstrat cu fermitate malul drept al Niprului, respingând până la 18 septembrie toate încercările de debarcare ale inamicului. (Alesandru Duţu, Armata română în război, Editura Enciclopedică, 2016).

Având în vedere că Ion V. Emilian şi-a scris memoriile la peste 30 de ani de la evenimente, în exil, fără să beneficieze de acces la arhive, doar din amintiri, şi fără să aibă o imagine de ansamblu, este explicabil că poate a greşit unele datări, dar asta nu impietează cu nimic asupra importanţei memoriilor sale. El datează atacul său la 9 septembrie, dar nu ştim despre care incursiune sovietică este vorba sau dacă nu cumva îşi aminteşte greşit data.

---

31 La 3 septembrie 1941 în sectorul Regimentului 10 Roşiori circa o companie sovietică a forţat Niprul la Mihailovka şi s-a baricadat în clădirile şi magaziile de la debarcader. Unitatea română a reuşit să oprească înaintarea inamicului după care sprijinită de un divizion de artilerie călăreaţă şi de două baterii de artilerie grea a contraatacat pentru a-l arunca dincolo de Nipru. Sovieticii au rezistat, forţele române nereuşind până la miezul nopţii decât să-i încercuiască în clădirile de la debarcader. Poziţia în contrapantă şi sprijinul de foc de pe malul stâng al Niprului au făcut ca trupele inamice să nu poată fi distruse nici prin acţiunea tanchetelor şi nici prin trageri cu artilerie directă. Abia în noaptea de 5 spre 6 septembrie clădirile au fost distruse de o secţie de artilerie călăreaţă adusă la 500 m de ele. în aceste lupte Brigada 6 Cavalerie a pierdut 93 de militari, iar sovieticii 350 de morţi lăsaţi pe teren, în afară de 400 din cele 25 de bărci răsturnate în fluviu. Acţiunea de forţare

Capitolul XV

Piele de drac – Masacrul flamingilor – Zaporojenii – Dalia trc ce Niprul – Stepa Nogailor – Moartea generalului von Schobert – Cămilele orientului... Abandonarea Daliei – Avioanele Rata – Crucea lui Pistol – Caliopol doboară un Rata – Căpitanul Eugeniu Petit

Mihailovka cucerită, oamenii încartiruiţi, prima mea grijă este de a merge să mă reculeg lângă corpul lui Băcanu. Pe pieptul său, în locul cărţii poştale, este o broască. Pare o inimă verde care bate în exterior. Cu lopata mea îi sap o groapă la o distanţă rezonabilă de Nipru, sub un salcâm maiestuos. Va fi ultima reşedinţă a lui Rafael Băcanu din Corabia. întorcându-mă, găsesc apărarea organizată perfect. îl aud pe Garbiş zicându-i lui Raicea când mă vede:

- Uite, se întoarce *Piele de draci*

Aşa îmi va rămâne porecla printre cavalerişti, chiar va ajunge până la statul major. Mihailovka şi Garbiş, împreună, m-au făcut *Piele de drac,* ceea ce printre cavalerştii ţărani avea şi o conotaţie de noroc, de şansă. Plus de imagine...

Ruşii încep un puternic bombardament de artilerie, dar lungesc tirul, obuzele şuieră departe, peste capetele noastre. Este uşor de înţeles, ei încă nu ştiu ce se întâmplă exact la Mihailovka, de aceea nu trag direct în sat ca să nu-i lovească pe ai lor. Asta ne convine de minune.

Suntem epuizaţi, fizic şi moral. Efortul teribil de a ne distruge inamicul ne-a distrus şi pe noi. Avem pierderi grele. Fiecare are de plâns un părinte, un prieten, un şef. Tristă tăcere în momentele în care am fi putut striga *Victorie!*

Băieţii de la geniu au început să construiască un pod pentru trecerea Niprului. E o întreprindere lungă, demoralizantă, dar şi periculoasă pentru pionieri. Râul este puternic şi impietuos, dar şi foarte larg, distruge mereu lucrarea încă slab asigurată. Tunurile i uşeşti au grijă să facă acelaşi lucru când lucrarea avansează. Mii de obuze într-un ritm halucinant, ai crede că Rusia întreagă este formală numai din artilerie şi toţi ruşii sunt artilerişti.

Ne-am săpat adăposturi la trei metri de fluviu, preferând să părăsim satul, o ţintă a artileriei, dar mai mult, de aici putem preveni din faşă vreun contraatac sovietic oricând posibil. Gropile sunt umede orice ai face, pereţii din nisip se comportă ca nişte bureţi, apa se scurge peste tot. Dar preferăm lipsa de confort pentru un plus de siguranţă.

Dimineaţa suntem muraţi până la piele. O ceaţă cenuşie persistă pe apă şi pe maluri, nu ne vedem de la un adăpost la altul. E aproape de ora 10 când soarele împrăştie ultimele fuioare de ceaţă. Riscăm să ieşim din găurile noastre sub nasul lui Ivan mişcându-ne puţin pentru a ne usca. Uniformele fumegă. De partea lor, ruşii sunt liniştiţi.

Natura se colorează treptat cu primele semne ale toamnei. Krunzele încep să îngălbenească, unele cad încet plutind prin aerul molatec. Păsările migratoare formează triunghiuri în văzduh. De pe ambele maluri se văd pescăruşi şi alte specii necunoscute pentru noi, în număr mare, un adevărat festival în mlaştini.

Ca o singură şi imensă bătaie de aripă, plaja din faţa noastră se colorează în roz. Un imens stol de flamingo s-a lăsat jos pentru popas. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Sunt o mie, poate două mii, ridicând unul după altul picioarele lor lungi şi negre ce îmi amintesc de beţişoarele chinezeşti. Plonjează cu ciocul în apă pentru a prinde câte ceva, având în vedere că aveau un lung drum de străbătut. Călăraşii, alături de mine, sunt uluiţi de acest spectacol unic al naturii, de o frumuseţe tandră, mii de flamingi zbenguindu-se, o oază de culoare plantată în mijlocul decorului sinistru al războiului.

Spectacolul este atât de fascinant încât primele rafale par de-a dreptul ireale. Dar sunt foarte reale, bolşevicii se distrează trăgând rafale lungi în flamingii roz. Intenţionat, cu cruzime, trag jos, pentru a le cosi picioarele, fără să-i omoare. Se prăbuşesc în bătăi disperate de aripi, inutile şi groteşti. Picioarele lor lungi şi subţiri sunt ca nişte tije de sticlă ce se sfarmă sub impactul necruţător al gloanţelor.

Mitralierea lor durează două-trei minute. Cea mai mare parte a lor reuşeşte să decoleze, dar rămân peste trei sute eşuaţi pe plajă, demni de milă, încercând disperaţi să îşi întindă gâtul lung ca să se avânte în zbor, dar eşuând înapoi pe nisip cu ţipete sfâşietoare.

Războiul este o lungă înşiruire de atrocităţi, dar aceste imagini îmi vor rămâne pentru totdeauna întipărite în memorie, ca cel mai odios atentat împotriva frumuseţii, al vieţii, al graţiei. Fiind şi total gratuit, fără vreun scop militar, e cea mai respingătoare crimă.

Culmea ororii, acum trebuie să cer trăgătorilor mei de elită să izbăvească bietele păsări de suferinţă. Carabinele trosnesc sec, trebuie să ţintească capul mic, ca un bec, ce pare doar o uşoară umflătură neagră în vârful gâtului lung. După o jumătate de oră, o ultimă îm – puşcătură, agonia marilor păsări a luat sfârşit. O mantie rece de tristeţe ne învăluie. Briza uşoară ridică în trecere pene roz peste cadavre de păsări, parcă le mai dă un ultim aer de viaţă. Dar flamingii nu îşi vor mai lua niciodată zborul vesel şi graţios, escala lor pe pământ rusesc s-a dovedit fatală acestor emigranţi fără paşaport. Baletul lor de lux probabil reprezenta un atentat la principiile marxiste.

Discuţia începe pe subiectul acestor acte ale ruşilor care pe noi ne depăşesc. Nu că noi am fi nişte sfinţi, dar această cruzime gratuită îi dezgustă pe cavalerişti. Mai ales că natura, aici, este sublimă, iar Niprul, feeric.

Le povestesc Călăraşilor că aici, cu secole în urmă, a fost patria cazacilor zaporojeni, cei mai independenţi şi mai rebeli din Sfânta Rusie. Capitala lor, Zaporoje, era ridicată pe o insulă mare în mijlocul Niprului, o imensă fortăreaţă de lemn ce sfida puterea ţarilor. Imediat conversaţia se duce spre performanţele cailor lor, diferenţele de şa, scărite, pinteni, felul în care foloseau *chachka* (sabia cazacă), *kindjal* (pumnalul cazac) sau *nagaika* (biciul cazac). Gar- biş se întreabă de ce se numeau zaporojeni. Simplu, deoarece erau la pragurile Niprului (*porogues*), de la se spune *za,* de aici zaporojeni. Acestea fiind zise, continui spunându-le cum ei, marinari aventuroşi, şi-au condus bărcile până la Marea Neagră, sfidându-i pe turci şi de- cimându-i pe tătari. Măiestria lor ca arcaşi era diabolică. Erau creştini fanatici. Adoptau pe oricine fugea de ţar, de sultan, de regi, de seniori şi nobili, atât timp cât îşi putea face semnul crucii cu fruntea sus. Cum îşi cântau dragostea de stepele nesfârşite, de stelele ce străluceau mai tare decât în altă parte. Lângă focurile de tabără, îl

evocă pe atamanul Sviatoslav, eroul lor, care a sfidat moartea în cele mai grele bătălii pentru a sfârşi în pragurile Niprului în urma unui pariu, iar cazacii au crezut că sfârşitul său anunţă sfârşitul lumii. Seara, în capitala lor Secea de pe insula Khortiza, evocau la nesfârşit faptele lui Sviatoslav...

în lumea cazacă, *Secea* zaporojenilor a fost ultima care a rămas independentă. Asta nu a putut concepe ţarina Ecaterina a Rusiei.

Printr-un ucaz din 1775 le-a anulat libertatea jurând că *va dispărea pentru totdeauna chiar şi numele de cazac zaporojean.* învinşi, se vor dispersa pe malurile Mării Negre.

Le-am vorbit simplu, pe înţeles, dar asta nu-i împiedică pe Călăraşi să fie impresionaţi. Cazacii sunt fraţii lor, iubitori fanatici ai cailor, ai libertăţii, la fel ca şi ei. Povestindu-le în această manieră vor crede că şi ei sunt condamnaţi? Iremediabil condamnaţi la dispariţie cum au fost zaporojenii?

în timpul nopţii n-am putut închide un ochi niciunul dintre noi. Mii de broaşte au ieşit din râu sărind peste noi, răspândite în valuri subţiri şi lipicioase. Să te mişti însemna să le zdrobeşti, mai dezgustător decât să le simţi pe faţă. Ploua cu ele, în cel mai literar sens cu putinţă. O scenă demnă de un film de groază, în care un număr imens de mici bestii mărşăluiesc fără oprire, te invadează de pretutindeni, de peste tot, ceva nesănătos şi respingător.

Dimineaţa, la ordinele unui vechi prieten de liceu pe care îl revăd cu bucurie, comandantul Stancu, Batalionul 3 din Braşov ne schimbă şi ne confirmă speranţele, cum că ne vom prelua caii la Liu- binovka. În schimb, le predăm fără regrete batracienii invadatori.

Reîntâlnirea cu companionii noştri este umbrită de faptul că trebuie să abandonăm la Ţîne cai regimentar caii camarazilor noştri căzuţi în luptă. Credincios promisiunii mele, preiau iapa Dalia. Mă urmează, cu capul în pământ. Coburii goliţi ai lui Băcanu sună pe spinarea pe care acesta nu va mai călări vreodată...

Vom traversa Niprul pe la Berislav pe un pod plutitor de 700 metri pe care geniştii germani au reuşit în sfârşit să îl întindă în ciuda curentului fluviului, a artileriei şi aviaţiei ruse ce îi hărţuia, fără să cedeze, realizând legătura dintre cele două maluri. Dar cu ce preţ!

înainte de a trece ne-am adunat cu toţii. Ofiţeri germani şi români au venit să împartă decoraţii. Sunt multe. Cum nu sunt pentru toată lumea, nimeni nu e mulţumit, de altfel Călăraşii au un dispreţ profund pentru genul ăsta de capcane pentru proşti. Şi nu au dreptate? La Mihailovka, recucerirea a fost o faptă de arme colectivă. E o lipsă de tact să decorezi doar câţiva aleşi. De ce unul şi nu altul? Aşteptăm să mergem mai departe, ni se dă autorizarea de a trece. Cred că toţi sunt bucuroşi de plecarea noastră în grabă, feţele noastre posomorâte le arată că războiul nu este un lucru uşor.

Dalia a fost prima care a avut onoarea să păşească pe pod. înaintează singură, cu paşi hotărâţi. Pe şaua ei este prinsă Virtutea
Militară clasa I, cea mai înaltă decoraţie care o poate primi un soldat. Caporalul Băcanu îşi primeşte recompensa postumă. Era şi timpul! în orice caz, mort sau viu, lui Băcanu nu-i păsa de decoraţii. Dalia, biata de ea, se întreba ce îi zdrăngăne pe crupă în locul picioarelor calde ale prietenului ei. Chiar şi pentru Dalia, decoraţia nu se compară cu lipsa omului.

De cealaltă parte, la Kachovka, au avut loc lupte intense în casele distruse şi în jurul oraşului. Steaguri ucrainene cu două benzi, galben şi albastru, şi cele cu svastică, fluturâ în vânt. Alături se întinde o ciudată pădure de crengi de mesteacăn, orizontale şi verticale, înfipte în sol, sunt cruci peste mormintele celor căzuţi. Un parc sinistru în care nimeni, niciodată, nu va veni de plăcere.

într-o ordine perfectă intrăm în Stepa Nogailor, un deşert de treizeci şi două de mii de kilometri pătraţi. începe cu salcâmi mici, foarte repede tot mai rari, apoi apar doar tufe. Poate sunt salcâmi pitici, în miniatură. Ceva arbori bizari. în cele din urmă doar plante spinoase, tufişuri. Un sol fărâmicios, galben, în care se afundă copitele, făcând avansarea dificilă. Practic nu există culturi, ceea ce explică raritatea aşezărilor umane, foarte depărate între ele.

în imensitatea cerului, nimic, nici măcar o pasăre, doar din când în când apariţia nasului galben al unui Mei09, faimosul Messerschmitt, care ne survolează la joasă înălţime clătinându-şi aripile deasupra capetelor noastre ca să ne transmită că totul este în regulă înainte. Caii s-au adaptat foarte bine la zgomotul motoarelor Mei09, luând o atitudine mândră de fiecare dată când le auzeau în depărtare, parcă voind să le arate cât sunt de voinici. Asta ne amuza teribil.

Ceea ce ne-a amuzat mult mai puţin a fost prima noapte în stepă. Pentru începutul lui septembrie era cam rece, aşa că am fost foarte matinali. Un mic galop de dimineaţă ne redă aplombul necesar pentru o nouă zi.

După câteva ore dăm peste o urmă de drum abia vizibil, ieşit de urmărit, dar era pe axa noastră de deplasare. îl urmărim de mult timp, când ne parvine o explozie surdă. Ciulim urechile, dar nimic. E ceva deosebit faţă de artileria rusă. O jumătate de oră mai târziu găsim un fel de teren de aterizare de urgenţă pe care era mare agitaţie. Resturile unui aparat german încă mai fumegă. Cam de pe aici ar trebui să o iau spre sud. Două avioane de recunoaştere cu cruce neagră aterizează, dar o fac intenţionat în afara terenului. Mă întreb asupra motivului acestei activităţi insolite.

Am aflat cu stupefacţie că la bordul avionului de recunoaştere incendiat era generalul Eugen von Schobert[32], comandantul Armatei a Xl-a germane. înainte de a se retrage, ruşii au minat terenul. Schobert a decis să studieze terenul din acest sector, dar de asemenea a dorit să salute trupele ce avansau. în timp ce ateriza, avionul a călcat pe o mină şi a explodat.

Această veste tristă ne întristează profund, generalul era iubit de toţi, a fost un mare comandant. Ni se mai spune că cele două avioane au venit din ordinul direct al lui Adolf Hitler pentru a-i ridica rămăşiţele pentru a-i organiza funeralii somptuoase.

Discutăm evenimentul încă multă vreme, continuăm să înaintăm copleşiţi prin peisajul dezolant. Plutonierul Iacob se apropie, este neliniştit de comportamentul iepei Dalia.

- Nu înţeleg... Cu Băcanu călare era foarte bine chiar la sfârşitul unei etape. Acum, chiar fără greutate în spate, parcă nu mai vrea să meargă. Ţine caii, în amintirea lui Rafael, îi acordă o grijă specială, dar nimic nu merge.

Ceea ce îmi spune Iacob nu mă surprinde. Dalia rămâne insensibilă la toate mângâierile şi îngrijirile, semn rău.

- După părerea ta, ce vârstă are Dalia?

- Nu mai mult de şaisprezece ani, domnule locotenent, răspunde Iacob fără ezitare. Nu este tinerică, dar nici bătrână. După părerea mea, ar mai avea încă cinci ani pe puţin...

Sunt de acord cu părerea lui, ştiind că Dalia mai supravieţuieşte cavalerului său dintr-un singur motiv: prezenţa cailor şi a oamenilor pe care îi cunoaşte. Singurul loc în care Băcanu i s-ar putea alătura, cum încă mai speră bietul animal. Cazul e simplu, iapa va muri de dor. Fără Băcanu, nu mai are vreun motiv să trăiască. Pe spinarea ei, povara morţii este de zece ori mai mare decât cântărea cavalerul său. Această greutate o va zdrobi până la urmă.

Cu noaptea ce se apropie, simţim o răcoare proaspătă, chiar dacă e 12 septembrie 1941 şi încă nu apăruseră semnek clare ale toamnei. Campăm pe o mică înălţime. Plasez santinelele. înfăşuraţi în ce aveam, deşi rupţi de oboseală, ne-a trebuit mult timp, tremurând în ţinutele noastre de vară, pentru a reuşi să adormim. Dimineaţa, un vânt îngheţat dinspre mare ne pătrunde până la oase. A trebuit ca soarele să urce pentru a ne încălzi cât de cât.

De data asta va trebui să înaintăm printre mici dune. Vegetaţia săracă încearcă să-şi prindă rădăcinile dar e de ajuns cea mai mică adiere pentru a le smulge. Se adună în nişte mici bule rostogolite peste nisip cu viteză vertiginoasă. Dunele devin tot mai înalte blocând orizontul.

Îl trimit pe Raicea să facă o recunoaştere cu doi călăreţi. în acest element nou pentru ei, caii obosesc repede. Problema apei începe să ne îngrijoreze, încă nu e dramatică, dar ea există. Când sunt în direcţia noastră de înaintare, pentru a le uşura mersul, îndemn caii prin cursurile pâraielor secate, aşa numitele *balka*.

Iată că revine Raicea cu tovarăşii săi. Cu mâinile ridicate strigă ceva ce nu putem înţelege. Văzând surescitarea lor extremă, ordon descălecarea, cele două puşti mitralieră se pun imediat în poziţie de tragere. Cu viteza vântului Raicea ajunge la mine, salută în grabă şi cade la picioarele mele. Spune precipitat aproape pierzându-şi respiraţia:

- Orientul, e Orientul, am văzut Orientul!

Are un aer surescitat şi privirea care trebuia să o fi avut Cris- tofor Columb când a zărit pentru prima dată pământul american. Dar ceea ce bietul Raicea a crezut că e Orientul nu era altceva decât o sărmană cămilă cu două

32 Eugen von Schobert (13.03.1883 – 12.09.1941) a comandat Armata a Xl-a germană, compusă din 6 divizii germane şi 6 române, din care una blindată, armată căreia i-a fost subordonată şi Armata a 3-a română în luptele pentru eliberarea Basarabiei şi a nordului Bucovinei şi pe teritoriul Ucrainei. Mort într-un avion de recunoaştere Fieseler Storch aterizat într-un câmp minat din Rusia la 12 septembrie 1941.

cocoaşe rătăcită, apărută pe culmea unei dune depărtate. La explic, cât de bine pot, că Orientul este mult mai departe, dar răul s-a produs. Plutonul pare că tocmai a luat o doză de haşiş. Tremură, se agită, geme.

cade mut la pământ, ipse i

- Suntem aşa departe de casă... Prea departe... Nu ne vom mai putea întoarce... Cât de departe vom ajunge... Vom reveni vreodată...

La cât de mult Orientul a putut exercita o fascinaţie pentru mulţi, la fel poate paraliza veleităţile Călăraşilor care nu se simt bine decât în România. Acum, că am recucerit Basarabia ce era a noastră, ei consideră că este destul. Ei detestă comuniştii dar pretind că îi pot opri când va trebui la frontierele noastre. Le demonstrez că va trebui distrus tot sistemul bolşevic pentru a avea pace într-o bună zi. Că germanii sunt aliaţii noştri naturali în acest război. Că fără ei nu am fi putut face nimic împotriva barbarilor din est care ne-au invadat de atâtea ori. De bine, de rău, ei sunt de acord că trebuie să ne continuăm cruciada.

Pentru a-i stimula, comand o etapă la galop, iniţiativă fericită care ne conduce printr-un nor de praf până la ceea ce s-ar putea numi cu pretenţii o oază. Putem zice că un trunchi bătrân şi scor- buros căzut colectează un mic firicel de apă. în jur mişună cai mici căzăceşti pierduţi sau abandonaţi, cu coame lungi încurcate de ciulini şi scaieţi. Mai e o cămilă flămândă care se agită când ne vede apărând. Toţi se îndepărtează puţin pentru a ne face loc, niciunul nu fuge. Prezenţa noastră pare să îi liniştească oarecum.

îi facem loc plutonierului Iacob să o ducă prima pe Dalia la adăpătoare, o modalitate de a sublinia cum Băcanu încă face parte din pluton. Ea avansează, cu membrele anormal de rigide. La doi-trei metri de apă Dalia se cutremură îndelung, se arcuieşte pe picioarele anterioare, apoi cade în genunchi. Mă grăbesc spre ea. Gâtul cald îi este impregnat de sudoare, îşi coboară capul încet pentru a nu şi-l mai ridica vreodată. îl întreb pe Iacob din priviri.

- Nu va mai merge mai departe, dom locotenent. Sunt sigur că fizic are putere, dar ceva s-a rupt. Durerea o copleşeşte, nu avem cum să o facem să trăiască.

Fără să mă fi gândit înainte, pentru că nu îmi dădeam seama ce făceam cu mâinile, ating tocul revolverului de la şold. Soldaţii mă observă cu atenţie. Gestul meu îi face să îşi întoarcă ochii, imediat par a fi ocupaţi cu câte ceva.

Iau o decizie:

- îi vom lăsa o raţie dublă de ovăz şi furaj pentru opt zile...

O agitaţie frenetică îi cuprinde pe toţi, toţi devin grăjdari exemplari şi o fac cu fervoare. Cu urechile lăsate, iapa nu reacţionează deloc, agitaţia în jurul persoanei sale o lasă indiferentă. Chiar dacă am îngrămădit în jurul ei hrană suficientă, mirosul furajului în exces nici măcar nu îi dilată nările.

Strig tare un ordin:

- încălecarea!

O comandă dragă cailor noştri, auzită de mii de ori în cariera lor, îi face să freamete, urechile li se ridică ciulite. Speranţa, încrederea mă cuprinde.

- Călăraşi... înainte! înainte!

îi văd pielea parcursă de valuri succesive. O ultimă emoţie vagă o va cuprinde pe Dalia, sunt sigur. în ordine perfectă plutonul se pune în marş, caii nechează, îşi biciuiesc cozile, pintenii se lovesc de scări. Dalia nu se mişcă. Ştie că o abandonăm, vede că o abandonăm. Mai exact, a decis să nu meargă mai departe. Fără Băcanu care să o conducă în cavalcade, totul i se pare în zadar. Ne punem într-un mic galop, sperând în sinea mea că o voi face astfel să ni se alăture. După prima dună urmează o depresiune. îl fac pe Dac să se ridice, înainte să dispărem din vedere, ca un ultim adio. Toţi mă imită.

Dalia este tot în genunchi. Gâtul ei lung se întinde în direcţia noastră. Fără îndoială, ştie că odată cu dispariţia noastră, viaţa ei s-a scurs. Cu un ultim efort suprem, se ridică pe picioarele nesigure şi nechează lung, de suferinţă şi de iubire. Ion Vărzaru este alături de mine, dar imbecilul ia trompeta, o duce la buze şi cântă notele devastatoare ale rugăciunii morţilor. Sunetele îmi ating sufletul şi îl sfarmă în mii de bucăţi. Când ultima notă cade în deşert, dezolantă, dureroasă, pentru a lăsa locul unei linişti apăsătoare, o văd mai jos pe Dalia cum cade într-o parte, cu picioarele în sus, lovind văzduhul cu copitele într-o

succesiune nervoasă, pentru o ultimă cavalcadă alături de Bărcanu. Apoi nu se mai mişcă. Aplecaţi peste caii lor, atinşi adânc chiar în modul lor de a fi, Călăraşii simt...

în a treia dimineaţă ne trezesc avioanele Mei09. Trecerea lor peste capetele noastre are un efect benefic, ne aminteşte că nu suntem singuri. Poate de aceea, spre amiază, nu acordăm o prea mare atenţie la trei avioane ce apar în zbor deasupra noastră. Cavaleriştii îşi agită mâinile pentru a-i saluta. Le răspund rafale de mitralieră care ne fac să ne dispersăm în toate direcţiile. Avioanele Rata[33] îşi fac apariţia. Fac doar o trecere, probabil din lipsă de muniţii. Nimeni nu a fost rănit.

Dar emoţia duce la poftă de mâncare. Călăraşii decid să vadă ce e sub şeile lor. Câţiva au fost tentaţi să verifice ceea ce se spunea despre huni. La plecarea de la Berislav-Kachovka, şi-au pus direct pe crupa calului o bucată zdravănă de carne proaspătă de vită, apoi o hârtie, pătura, şaua, şi în final propriul posterior. Au călărit cu ardoare, convinşi că îşi vor prepara ceva delicios pe când ceilalţi nu vor avea decât ciorba subţire. A sosit momentul să vadă dacă acel ceva era comestibil. îi văd apucând cu suspiciune un gen de talpă înnegrită, scorojită, cu un aspect urât. Prea înfometaţi, prea curajoşi sau puţin sensibili, nu ştiu, Vădăstreanu ia primul o muşcătură. Muşcă, trage, muşcă din nou, trage din nou, fără să reuşească. Cuţitul intră în joc şi taie o felie ţinând apăsată bucata respectivă de şa. O suge puţin. începe să tuşească scârbit, apoi vomită. În jurul lui, expresiile sunt semnificative.

Cei care nu au fost tentaţi să încerce bucătăria hunilor se prăpădesc de râs, eu în primul rând. Operaţiunea *Attila* ne-a distrat de minune. Abia plecăm din loc că, apărute de nicăieri, trei *Rata* coboară spre noi. Sunt acolo, în faţa noastră, înainte de a le vedea venind sau de a le auzi. Suntem total surprinşi. Gloanţele mitralierelor sperie caii, nisipul e împroşcat în rafale. Nici nu mai ştiu unde sunt. *Rata*-urile fac trecere după trecere, urletul lor furios li se suprapune peste detunăturile armelor. Proiectilele frământă nisipul din jurul meu, dispar după o perdea de pulbere.

Raicea, care era lângă mine, dar nu-l mai văd, începe să urle:

- Locotenentul e mort! Locotenentul e mort!

Mă întreb dacă nu cumva este adevărat... Cât durează acest halucinant atac? Imposibil de zis, o fracţiune de secundă pare o oră. 'Iotul este posibil. îmi dau seama că s-a terminat când boabele de nisip au încetat să lovească şi o linişte nefirească ne înconjoară. Dac, tremurând, nechează energic. Câţiva paşi ne aduc alături de cavalerii regrupaţi. Mă recunosc, Garbiş strigă entuziasmat:

- Uraa! *Piele de drac* e teafar!

Soldaţii mă felicită. Bucuria lor evidentă de a mă vedea viu după ce m-au crezut mort îmi face parcă aceeaşi plăcere ce o simţeam eu însumi că trăiesc.

Dar când o văd revenind singură pe Desdemona, iapa lipi- ţană a sergentului Pistol, cu scările goale bătându-i coastele, mi se strânge inima. începem să vedem mai clar, praful se împrăştie. Repede, începem să ne căutăm camaradul, îl găsim repede. Un glonte de 30 mm i-a deschis în gât o gaură în care ţi-ai putea băga pumnul. întorcându-l vedem cum glontele venit de sus a ieşit prin spate, străpungându-i bietului nostru prieten inima şi plămânul stâng. Consternaţi, săpăm un mormânt. îl îngropăm după ce zicem nişte rugăciuni. Aşezaţi lângă mormântul său, îl evocăm în poveştile noastre în timp ce aşteptăm cele trei maşini ale trenului de luptă. Dintr-una din ele scot o cutie de muniţii, o desfac făcând două plăci, din care fac o cruce. Gravez pe ea *Sergent Pistol*, iar la picioarele ei depun casca cavalerului ce se odihneşte în Stepa Nogaică, Călăraş venit de atât de departe.

Va trebui să fim atenţi la aceste *Rata*. O nouă provocare de care ne vom lovi de acum încolo. Rumeg în minte o metodă prin care să le putem evita efectele mortale. Pierderile avute sunt „acceptabile", dar trebuie să facem ceva mai mult.

Deodată, ceva pe cer, chiar deasupra noastră, ticăloşii tocmai au prins gustul. Sunt surprins de calmul lui Dac şi al celorlalţi cai. Zumzetul motoarelor abia îi face să-şi ciulească urechile, eu sunt mult mai nervos decât ei. Pe bună dreptate, sunt Mei09 întorcân du-se la bază.

---

33 Polikarpov l-16, avion de vânătoare sovietic poreclit Rata (şobolan) de către naţionalişti în războiul civil spaniol. Numele i-a rămas şi în al doilea război mondial.

Abia ce au dispărut, toţi caii noştri au început să bată cu copitele şi să freamete de nerăbdare. Deodată, puncte negre apar la orizont. Am înţeles imediat:

- Descălecarea!

Toţi mă imită, lăsând frâu liber cailor care aleargă în galop pentru a se adăposti în valea seacă a unui *balka*. Caii noştri, în scurt timp, au învăţat să distingă zgomotul unui motor de Rata de cel al unui Mei09. De acum încolo, au devenit cele mai bune santinele ale noastre. Distraşi de manevra noastră, *Rata* fac o trecere fără să acţioneze, de recunoaştere. Când revin, toată lumea este la pământ, la distanţă unii de alţii. Toată lumea, mai puţin dracul împieliţat de Co- liopol, instalat în mijlocul pistei, în picioare în spatele unei mitraliere în poziţie de tragere antiaeriană.

- Repede, Mihail, adăposteşte-te! La pământ!

Ca răspuns aud doar *staccato-ul* mitralierei ZB devansând tirul mitralierelor aeriene. Cu ochii măriţi, văd prima sa rafală cum ratează cu puţin primul aparat doar smulgând puţină tablă din coada lui, dar continuând tirul spre al doilea al cărui motor e lovit în plin. O jerbă de flăcări urmată de o explozie. Dintr-o dată, avionul verde cu o dungă roşie se izbeşte de pământ. Celălalt o şterge.

- L-am doborât, l-am doborât! strigă Coliopol.

Strigătele de *Ura!* ale cavaleriştilor mă împiedică să aud mai multe. încă o dată, sublocotenentul Mihail Coliopol este eroul nostru.[34] Un Călăraş doborând un avion. Pegas contra Rata, se povesteşte încă despre asta printre cavalerişti. Pistol este răzbunat. Toată lumea dezbate asta pe când ajungem la Elisabetovka. Ordinul vine să ne oprim înaintarea în această localitate.

Sunt opt zile de când am intrat în Stepa Nogailor. Am ieşit fără mari pierderi, dar după cum consideră statul major, acestea ar putea începe să crească de pe acum. De când au început ostilităţile, bolşevicii au săpat un şanţ anticar care se întinde practic continuu de la Rodkovka, la Marea de Azov, trece prin faţa Melitopolului şi se continuă până la Nikopol, pe Nipru. Acest incredibil şanţ anticar, larg de 6 metri, adânc de 5 metri şi lung de 150 kilometri trebuie să împiedice orice trecere a Panzerelor. Trei sute de mii de ruşi au lucrat la el zi şi noapte. Cincizeci de mii dintre ei au murit de oboseală, epuizare şi abuzuri fizice pentru a adânci această rană uriaşă săpată în carnea ţării lor pentru a o apăra mai bine.

Căpitanul Eugeniu Petit vine să ne înlocuiască. O simplă discuţie cu el este o adevărată plăcere. Este un tip spiritual, subţirel, plin de o dezinvoltură aristocratică, elegant, purtând uniforma cu mândrie. Are o morgă aparentă a celor ce încearcă să ascundă o prea inare sensibilitate. Şi el este o legendă printre cavaleri. Descendent al unor emigranţi francezi în urma Revoluţiei de la 1789, refugiaţi mai întâi în Rusia, apoi în România, are un tată foarte bogat şi un unchi preşedinte al Curţii de Casaţie de la Bucureşti. Are studii strălucite, dar nimic nu îl pasionează mai mult decât caii şi cavaleria. Natural, a „făcut" Târgovişte ca şi alţii şi a ieşit sublocotenent ataşat la Regimentul 10 Roşiori (regimentul lui Dinu Pak) la Timişoara. Abia debarcat în acest oraş de o sută de mii de locuitori, decide să-l cucerească. Prenumele său fiind Eugeniu, se gândi că trebuie să locuiască pe o stradă care să se mândrească cu un nume aşa de romanesc. A găsit în cele din urmă un apartament pe strada Prinţul Eugeniu de Savoia[41]. Al nostru Rastignac[42] a tipărit imediat o mie de cărţi de vizită cu o formulare al cărei echilibru este încântător:

EUGENIU PETIT Strada EUGENIU DE SAVOIA

Apoi pune mâna pe adresele notabilităţilor oraşului şi trimite cărţile de vizită prefectului, procurorului regal, preşedinţilor tribunalului, ai camerei de comerţ, ai Casei de Meserii, principalilor profesori, avocaţi, în fine, tuturor cu funcţii importante în oraş. Apoi a lăsat aceste cărţi de vizită, el şi ordonanţa sa, pe mesele pietonale din cartierele sus-puse din Timişoara, adăugând, după nume şi adresă a *avut onoarea să vă viziteze astăzi.*

Epuizat, a revenit la domiciliul său şi a început să aştepte, cum codul de convenienţă al onoarei şi civilizaţiei prescrie, să îi fie întoarsă vizita. Cele opt zile regulamentare au trecut, nimeni nu s-a

[41] Eugeniu de Savoia (1663-1732) sau Prinţul Eugen, unul din cei mai mari generali în slujba Austriei. Prin victoriile de la Petrovaradin, Zenta şi Belgrad împotriva turcilor a securizat zona Ungariei şi a eliberat Banatul, inclusiv Timişoara, de stăpânirea turcească.

34 Avionul Rata doborât a fost omologat de înaltul comandament al Wehnnacht. A fost oficial atribuit sublocotenentului Mihail Coliopol din 2 Călăraşi, (n.a.)

[42] Eugene de Rastignac, personaj al romanelor lui Honoré de Balzac, caracterizat prin ambiția sa de a urca pe scara socială.

prezentat. Era clar, îl ignoră pe el, pe Eugeniu Petit.

Evident, niciuna dintre notabilităţile oraşului nu s-a interesat vreo secundă de acest sublocotenent de cavalerie total necunoscut. Dar el s-a interesat de ei şi ţine enorm să se facă cunoscut. Pentru asta, recurge la o mişcare foarte îndrăzneaţă: le trimite cei doi martori. îi provoacă pe toţi la duel, începând cu prefectul. Emoţie generală, iată că toată Timişoara este în fierbere. Tânărul ofiţer este foarte serios, s-au pus cu onoarea lui. Perfect relaxat, se confesează camarazilor:

- Am trei moduri ca să mă remarc, ca trăgător, ca spadasin...

Este gata să cadă pe câmpul de confruntare. Ceilalţi s-au interesat. Petit este un bun spadasin, un ţintaş de elită cu pistolul. Aceşti oameni înstăriţi se şi vedeau cu măruntaiele scoase, cu creierii împrăştiaţi, mai ales că Petit nu lasă o clipă să se înţeleagă că ar putea renunţa. Este ofensat, dar este invulnerabil. Judecata lui Dumnezeu nu poate fi decât în favoarea sa.

Tulburate, notabilităţile anunţă Bucureştiul care intervine. Impertinentul nebun este mutat imediat la Botoşani, la capătul celălalt al ţării. Iertător, unchiul său atotputernic îi vine în ajutor şi intervine aducându-l la Bucureşti în Regimentul 4 Roşiori, regimentul Reginei Maria. Prin urmare, niciun ofiţer nu poate rivaliza cu el. Adulat de femei, le primeşte într-un apartament luxos, cu două intrări, ca o damă să nu se intersecteze cu alta. Le va consacra tot timpul pe care nu îl petrece cu caii săi şi îşi va câştiga renumele de *perpetuum mobile*.

Va intra în război în calitate de comandant al Escadronului 1 din 4 Roşiori. De aici încolo nu se va pune problema temerităţii sale, a curajului, acţiunilor îndrăzneţe realizate cu imaginaţie şi eficacitate, şi întotdeauna cu un număr minim de pierderi.

La 23 septembrie 1941 lăsăm Elisabetovka cu încredere în mâinile strălucitului căpitan Eugeniu Petit pentru a merge mai la est, la marginea extremă a acestui faimos şanţ anticar.

Capitolul XVI

Bătălia de la Marea de Azov – Filiberta – Comuna din Paris – Sirena desfigurată – Sfârşitul zilei

La 24 septembrie 1941 preluăm poziţia în sectorul Ludovitsa – Novopopovka. Armata se regrupează rapid în jurul acestei poziţii. Este o armată cu un moral de oţel, dar totuşi marcată de oboseala continuă şi de pierderile sângeroase.

Trupele noastre se compun din unităţile Armatei a 3-a Române (vânători de munte şi cavalerie) alături de două corpuri de armată Wehrmacht ce constituie Armata a Xl-a germană. Aceasta din urmă avea efectivele mult reduse, mai ales la Corpul 49 Munte şi Corpul 30 de armată. De exemplu, Divizia 170 Infanterie Hanseatică, compusă din regimentele 381, 389 şi 401 infanterie nu aveau nici măcar cinci sute de oameni în prima linie, mai puţin de un sfert din efective. Batalionul de geniu al diviziei nu avea mai mult de şaizeci de oameni transformaţi în infanterişti. Grupa de recunoaştere a fost distrusă în proporţie de 100%. Fără îndoială, din acest motiv escadronul nostru a fost ales de nemţi pentru a-i înlocui. Pot să zic că nu au avut nevoie de noi douăsprezece zile... dar din a treisprezecea se subînţelege că ne vom putea odihni fără îndoială sub frumoase cruci de lemn, cu casca deasupra, noi dedesubt, asta dacă ne vor putea fi recuperate trupurile rupte în bucăţi...

De partea română, pierderile au fost şi mai mari. Numai pentru Brigada 6 Cavalerie: Regimentele 9 şi 10 Roşiori şi Regimentul 5 Călăraşi nu sunt decât fantomele a ceea ce au fost.

În spatele şanţului anticar sunt masate Armatele 9 şi 18 sovietice, compuse din divizii proaspete, câteva blindate sau motorizate, reunite sub comanda lui Timoşenko[43], al cărui plan nu este să organizeze apărarea dincolo de şanţ, ci de a ne opri acolo în primă fază, apoi a contraataca puternic pentru a ne arunca dincolo de Nipru pentru a salva Crimeea.

[43] Simion Timoşenko (1895-1970) s-a născut în Furmanca, în Bugeac, lângă braţul Chilia, dintr-o familie ucraincană. Devenit mareşal şi de două ori Erou al Uniunii Sovietice.

La 25 septembrie, colonelul Ion Dănescu, comandantul brigăzii, ne face o vizită. Are să ne spună câte ceva:

- Ofiţeri, subofiţeri, cavaleri... Divizia germană de care aparţinem momentan mi-a cerut un regiment pentru a ataca punctul cel mai nevralgic al frontului... Am decis ca acest regiment să fie al vostru, gloriosul 2 Călăraşi. La noapte treceţi pe poziţiile de plecare. Dumnezeu să vă ocrotească!

Bună gluma, Dumnezeu nu ne ocroteşte întotdeauna, ci mai degrabă ţine de fiecare dată să ne alăturăm Lui. Răspundem: *Amin!*

Toate feţele sunt încordate. Salutăm regulamentar. Garbiş pufneşte, nu este genul care poate sta mult fără să vorbească:

- Colonelul este în mod sigur un tip de treabă, altfel i-aş fi răspuns că la onoruri de genul ăsta, germanii ar face bine să şi le bage undeva...

Deja domneşte o mare animaţie, toţi cavalerii sunt în jurul cailor, le vorbesc afectuos, fac ce trebuie să facă. E un moment de adio. Adio cailor, adio amintirilor dragi care le încredinţează Ţine cailor, cu un aer grav ca şi al preoţilor ce conduc pe ultimul drum.

Caporalul sanitar Costea se învârte pe lângă noi, întreaga sa persoană reflectând imaginea unui mare şef. Serios, răspunzând scurt, înalt şi slab, infirmerul nostru reuşeşte să îşi joace rolul. Oricum, primind din mâinile lui o cantitate industrială de bandaje şi pansamente destinate să acopere găurile, mici şi mari, ce le vom încasa în trupurile noastre, nimănui nu-i arde de glumă. Plouă şi cu raţii surpriză de ţigări, sardine, brânză de Olanda, biscuiţi, ciocolată, portocale...

- Asta îmi taie pofta, face Raicea. Seamănă cu ultima masă a unui condamnat la moarte, toate şmecheriile lor...

- Dacă nu le vrei, dă-mi porţia ta. Când ai stomacul plin, gloanţele intră mai greu, îi replică automat Garbiş care nu ratează niciodată o astfel de remarcă.

Apoi îi văd instalându-se, unul după altul, în câte un colţ cu picioarele încrucişate, scoţând faimoasa carte poştală din buzunarul de la piept şi scriind. Mă poziţionez cumva în spate, aruncând un ochi pe corespondenţa lor. Totul începe cu aceeaşi mică frază liniştitoare: *să ştiţi cu sunt bine sănătos...* Câtă naivitate! îmi vine să zâmbesc pe moment, dar nu. Câţi dintre ei vor mai fi mâine seară *bine sănătoşi ?*

Foarte repede suntem instalaţi în centrul dispozitivului german. La stânga avem Regimentul 401 infanterie din Hamburg. La dreapta, batalionul de geniu de care spuneam, redus la trei ofiţeri şi şaizeci de soldaţi. Ocupăm creasta unei râpe care se scurge într-o mlaştină. Pionierii de la geniu sunt în spatele mlaştinii, numărul lor redus îi protejează bine în spatele acestui excelent obstacol natural.

Când dimineaţa fuioarele de ceaţă dispar, vedem în sfârşit obiectivul: ferma, şopronul, hambarul, grajdurile, cu numele de Fili- berta. A proprietarului dispărut, un german venit din Wurtembergul natal căutându-şi norocul şi făcând avere pe aceste pământuri virgine. Peste Filiberta domneşte liniştea.

Autoritar, Raicea îşi întreabă băieţii din grupă:

- în ce zi suntem azi?

- Joi, 26 septembrie.

- Ei, vom avea noroc. E ziua mea norocoasă...

Nici nu termină de vorbit când fulgerul aliat cu tunetul s-a năpustit asupra noastră. Un potop de obuze ruseşti ne înconjoară pulverizând totul în jurul nostru în explozii mortale. Tone de pământ aruncat în aer, vâjâituri în ambele sensuri, o explozie amplificând efectele celei precedente, aruncând bucăţi de stâncă şi milioane de pietre peste capetele noastre. Fumul se amestecă cu praful. Când, după un sfert de oră, totul redevine calm, este greu de spus dacă este zi sau noapte, sau dacă sunt surd sau încă pot auzi. Mă simt ca într-un vârtej. O voce obraznică pătrunde prin această obscuritate vizuală şi auditivă.

- Bă, Raicea, nu puteai să îi spui lui Ivan să-şi lase în altă parte rahaturile, nu pe feţele noastre?

Timidă la început, dar apoi tot mai puternică, o cascadă de râsete se rostogoleşte peste poziţiile noastre. Da, o mostră de umor a lui Garbiş pe care o gust şi eu, când văd trei germani ce apar lângă punctul meu de comandă, vizibil uimiţi de veselia din jur. Doi ţin un fir de telefon, al treilea, înalt, simpatic, se prezintă:

- Oberleutnant (locotenent major) Bottcher, adjutant al generalului Wittke... Spuneţi-mi, locotenente, am venit

aici ca şi observator. Mă puteţi autoriza să telefonez generalului să-i spun că cel mai violent bombardament rusesc nu a avut asupra dumneavoastră şi a oamenilor dumneavoastră decât un singur efect: să vă facă să muriţi de râs?

- E mai bine să mori aşa, nu credeţi?

Bottcher se minunează până îi spun povestea, se destinde şi râde alături de mine. între noi se stabilesc imediat bune relaţii, dar acestea nu sunt prea frecvente între români şi germani. Aceştia din urmă nu au încredere în noi, iar noi nu suntem de acord cu comportamentul lor în provinciile cucerite. De exemplu, în Ucraina, în douăzeci şi patru de ore soldatul român deja face parte din familia la care este încartiruit, pe când germanul nu stă decât cu camarazii săi, nu-şi murdăreşte cizmele, nu face niciun efort pentru a înţelege localnicul, deşi fervent anticomunist şi obsedat de ideea independenţei naţionale. Nu! Germanul a fost bun numai cu germanul, germanul nu s-a înţeles decât cu germanul. La modul general, este cumva de la sine înţeles.

Cu aceleaşi precauţii cu care un medic specialist m-ar anunţa că am cancer în faza terminală, locotenentul Böttcher îmi confirmă iminenţa atacului nostru, dar şi mă anunţă că comandantul brigăzii a decis să ne sprijine în prealabil cu focul tuturor bateriilor regimentului de artilerie de la Focşani. O baterie pentru fiecare escadron. Niciodată nu s-au făcut astfel de eforturi pentru soldaţii dispensabili ca noi. îi mulţumesc pentru veste, el se înclină cu graţia braţului unei macarale îngreunate cu douăzeci de tone de ciment.

Nimeni nu poate să explice cât de greu este să omori timpul încercând să fii tu însuţi. Mă zgâiesc la ciorile din depărtare. Mi-e somn, mi-e foame, mi-e frică. Soarele este la zenit. Telefonul sună. E pentru mine. O voce anonimă:

- Vă ordon să fiţi gata. Când focul artileriei noastre încetează, porniţi imediat la atac. Nu vă opriţi până la Filiberta. Executarea!

Amabilul individ închide telefonul. Două minute mai târziu, bateriile noastre intră în acţiune. Un tir de o precizie admirabilă. Imediat, primele două salve încadrează Filiberta. De aici, rectificarea este doar un joc de copii pentru artilerişti. Distingem perfect zonele de impact. Cei de acolo nu se simt prea bine. Fiecare la rândul lui!

Böttcher pare plăcut surprins. îl aud strigând tare în telefon, pentru a acoperi exploziile:

- Rumanishe artillerie schiesst fabelhalft! *Artileria română trage extraordinar!*

Aşteptând momentul fatidic de atac, oamenii sunt încordaţi cu toată greutatea în picioare. Se lasă liniştea. Inima îmi bate mai tare. A venit momentul. Ca un somnambul păşesc peste parapetul de pe creasta unde ne adăposteam.

- înainte, băieţi, înainte!

Călăraşii se ridică hotărâţi, se vede pe figurile lor!

- înainte, Doi Băligari! urlă Garbiş.

Toţi se precipită înainte. Destul de departe, la dreapta mea, aleargă Coliopol cu mitraliorii săi. Blindat cu grenade atârnate peste tot, am impresia că am asupra mea zale metalice ce se bat la fiecare mişcare. Terenul accidentat ne mai scade din elan. Piciorul drept îmi alunecă într-o groapă, fac un efort ca să nu cad. Durerea e sfâşietoare, am impresia unui vârf de lance în zona inghinală, un punct dureros. Putea fi mai rău, dar încă nimeni din partea rusă nu pare interesat de cursa noastră cu obstacole. Artileria i-a scos din luptă?

Când suntem la 100 de metri ne demonstrează contrariul cu brutalitate. Ruşii au acelaşi control al focului, dar nu îl deschid decât atunci când e momentul, iar momentul a venit. Furia tuturor armelor lor se dezlănţuie teribil. Potopul de fier şi foc, şuieratul miilor de gloanţe ne culcă la pământ. Din nou, aceste viespi surescitate îşi caută ţinta. Pământul pare scuturat de convulsii, tremură sub mine şi în jurul meu. îmi rup unghiile încercând să sap o groapă ca să mă afund în adâncul acestei lumi delirante. Mi-am lăsat casca peste ochi, mai mult ca să nu văd nimic din acest infern, decât ca să mă protejez. Aerul încărcat de pulbere devine sufocant. îmi ţiuie urechile, craniul este pe

cale să-mi explodeze. Gura îmi e uscată, nu mai pot. Nu vreau să mor. în fiecare glonţ ce retează iarba lângă mine simt ratarea morţii, dar şi căutarea unei mai bune lovituri care să sfârşească totul. Pentru a scăpa de ea, salvarea este numai înainte, în atac.

- înainte, Romanaţi, înainte![35]

Mă urmează. La al doilea salt, îl văd pe caporalul Roşioru din Castranova (cel ce a purtat eroic pe spatele său puşca mitralieră a lui Coliopol la Mihailovka) ucis de o rafală. A căzut străpuns de peste cincizeci de gloanţe, literalmente făcut sită. Alunec pe o oribilă masă de carne care a fost mai devreme cavalerul Dănuceanu. Nu ştiu dacă merg, dacă gândesc, dacă mă opresc. Nu este decât aerul străpuns de exploziile mortale şi de şuieratul gloanţelor ce mă învăluie. Dislocaţi, dezmembraţi, mutilaţi, pretutindeni cad Călăraşii. Sergentul Turbatu lasă arma, îşi duce mâinile la abdomen, total surprins. O nouă rafală îl răstoarnă. Mă împiedic de un muşuroi. Dumnezeule, am ajuns! Arunc grenade cu amândouă mâinile, două câte două. Caporalul Şo- pârliţă, lângă mine, vrea să-mi spună ceva. Un val de sânge îi izvorăşte brusc din gură. Ochii îi exprimă o teribilă angoasă, se întinde jos pentru a muri.

- Pe ei, pe mama lor! *urlă Garbiş*.

Mă dor braţele de la aruncat grenade. Una din puştile noastre mitralieră scuipă flăcări în cadenţă maximă în spatele meu. Toate acestea par de o eficacitate brutală, din adăpostul clădirilor ies indivizi în negru, cu berete pe cap şi cu mâinile sus:

- Nie oubivaite, nie oubivaite![36]

Alţii se cramponează să apere ruinele de la Filiberta. Greşesc, Călăraşii sunt teribili cu armele albe. Scârţâitul caracteristic al baionetei ce pătrunde rupând oasele îmi dă fiori reci. Ruperea cărnii omeneşti pătrunse de baionetă este oribilă. Câteva detunături sporadice, icnetul celui care îşi lichidează victima, câteva *pociada... pocia- da*[37]... şi totul s-a terminat.

Ruşii se predau, aruncă armele. Sunt mulţi, foarte mulţi. Am adunat toate mitralierele, puştile mitralieră, armele şi grenadele găsite. Cavaleriştii fac o grămadă ce creşte văzând cu ochii. Doi Călăraşi, cu o mitralieră aţintită, veghează ca nu cumva prizonierilor noştri să le vină ideea unei revolte. În acest timp, fac cunoştinţă cu adversarii noştri. Sunt marinari sovietici debarcaţi de pe distrugătorul *Paris- kaya Komuna* (Comuna din Paris). Micul lor guler negru, prea scurt, li se potriveşte. Şi-au dat jos beretele. Iată o adevărată unitate de elită, vitejii. La un moment dat, unul dintre ei îmi face cunoscut că toţi politrucii lor sunt morţi. Surâsul ce-l afişează mă face să nu întreb mai multe.

Sunt epuizaţi, noi de asemenea. Vrând-nevrând, amestecaţi, ne aşezăm pe jos alături de ei. împart ţigări tuturor. Toţi savurează cu lăcomie primele fumuri, răsuflări calde ale vieţii pe care încă o trăim. Foarte repede vorbim împreună despre lupte, încercări, ocazii pierdute. Ar fi părut că suntem la finalul unui meci de rugby, dar din păcate nu era vorba de crampe musculare între cei ce povesteau, ci altceva mai grav.

Urlete, gemete, apeluri groaznice de ajutor au urmat succesiunilor de explozii şi detonări de grenade. Caporalul sanitar Costea face tot ce poate, ajutoarele sale sunt puţine. Vrea să facă totul repede, foarte repede, când cineva suferă. Şi cum să alegi pe cine vei trata, pe unul sau pe altul? Din păcate, totdeauna vor fi mai mulţi care au nevoie de ajutor, care suferă, mai mulţi decât ai posibilitatea să te ocupi de ei. Unul dintre infirmieri este alături de un rus care are o baionetă înfiptă în abdomen. O ţine cu ambele mâini, unealta care i-a spart intestinele este la capătul unei puşti cu patul ridicat în aer,
aşa cum a abandonat-o călăul său.

îl zgâlţâi pe infirmier:

- I-o scoţi, nu?

Bietul de el îşi pune mâinile pe mâner, nu îndrăzneşte să se mişte. Rusul îl priveşte cu ochii scoşi din

35 Cavaleriştii din escadron sunt cu toţii recrutaţi din departamentul Romanaţi, prefectura Caracal, (n.a.)
36Nu ne ucideţi, nu ne ucideţi! (n.a.)
37Milă... milă... (n.a.)

orbite. Sudoarea i se scurge pe faţă lăsând dungi albe prin praful negru rămas din ultima luptă.

Ion Ivan Emilian

- Haide, haide!

Printr-o mişcare bruscă în sus infirmierul smulge instrumentul de chin. Chipul rănitului se luminează, surâde. Corpul i se arcuieşte brusc. A murit. Infirmierul rămâne pietrificat.

Un Călăraş se urcă pe o căpiţă de fân. Pistolul său special pocneşte de două ori. Rachetele albe se înalţă în cerul senin, căzând înapoi ca o umbrelă.

Filiberta e a noastră! e semnalul transmis armatei.

- Nu e cazul să faci atâta scandal, mârâie Garbiş spre artificierul voluntar, nu-ţi este de ajuns pentru azi?

Ar trebui să fac apelul, ar fi trebuit să îl fac mai devreme, dar mi-e teamă de bilanţul sinistru. Când strig numele unui căzut în luptă, cel mai bun prieten al lui îmi răspunde:

- Ucis de inamic.

Inamicul are şi el mulţi morţi la activ. Marinarii ăştia de la Marea Neagră au fost bătuţi măr.

- Raicea?

Niciun răspuns. încă o dată:

- Sergent Raicea Ion?

- Nu e mort, răspunde unul dintre cei doi supravieţuitori ai grupei sale. L-am văzut intrând acolo...

Cavaleristul îmi indică şopronul. Toată lumea îl strigă îngrijorată:

- Raicea! Raicea!

în sfârşit, în vedem ieşind, fără cască, acoperit de praful negru, ţinând sub braţ o haină de piele a unui politruc sovietic pe care a luat-o de pe cadavrul său, presupun. Pantalonii îi sunt sfâşiaţi, i se văd genunchii. Galbenul drapelului naţional ce îl poartă înfăşurat în jurul trupului este pătat de sânge. Dar el, Raicea, este vesel, se apropie de mine şi pe un ton complice, îmi spune:

- Vedeţi, am reuşit din nou, am luat Filiberta...

Am fost tot timpul impresionat de acest Raicea.

Un urlet ne paralizează pe moment. Mă precipit, sanitarul Costea are probleme serioase cu un rănit rus. Un uriaş roşcat, agitat, îl strânge de gât pe acesta cu două mâini enorme păroase. îl scutură pe bietul Costea, în mod sigur îi va smulge capul. Intervenim cât putem de repede. E nevoie de patru oameni pentru a-l ţintui pe uriaşul cuprins de furie.

- Nu ştiu ce s-a întâmplat, zise Costea încercând să-şi recapete răsuflarea. Are un glonţ în plămân, am încercat să-i scot cămaşa pentru a-l pansa. Şi-a văzut rana, iar asta l-a făcut să se comporte ca un nebun!

Mă aplec cu precauţii, dau la o parte cu grijă vestonul de pe pieptul acestui rănit. Văd un lucru ciudat, o sirenă magnifică tatuată, dar cu faţa făcută terci, ca o masă ciopârţită sângerândă. Rusul priveşte în acelaşi timp cu mine, furia îl apucă din nou. Se răsuceşte ca un nebun, urlând imprecaţii de neînţeles. Categoric, Garbiş îi pune un picior în stomac ţintuindu-l pe loc.

- Ce are ăsta, ce zice?

Garbiş, care cunoaşte rusa de la un contrabandist din Corabia, face o faţă mirată. Dă din cap cu aerul unui cunoscător ce tocmai a descoperit ceva nou şi de calitate.

- Ce are? Este furios, îl înţeleg. Spune aşa: Ticăloşi de români, uitaţi ce aţi făcut cu tatuajul meu! Uitaţi-vă cum aţi stricat portretul sirenei mele! O operă de artă care m-a costat trei solde! Ticăloşi ignoranţi şi fascişti!

Inutil să mai spun că după aceste doleanţe, uriaşul rus cu epiderma sensibilă a devenit obiectul solicitudinii noastre. Pentru a-i atenua durerea celui poreclit deja *Amiralul* îi dăm ţuică şi ţigări şi a fost tratat cu toată atenţia cuvenită unui iubitor de artă. îi datorăm asta pentru că sirena lui e mutilată... mai mult decât el.

între timp soseşte Böttcher, entuziasmat de acţiunea noastră pe care a urmărit-o prin binoclu. A telefonat generalului Wittke ca să-i spună emoţionat despre eroismul ostaşilor din 2 Călăraşi. După ploaia de gloanţe, datorită lui Böttcher, vom avea parte şi de o ploaie de Cruci de Fier.

Şi Raicea va lua una. Se uită la toată lumea, aşa, mai de jos, să vadă dacă nu cumva, cineva râde de el. Are pielea delicată, Raicea. Cum Garbiş este brusc tăcut, nimic notabil nu se petrece. Aşa că profit pentru a-l căuta pe Coliopol care trebuie să fie serios afectat de dispariţia viteazului său caporal Roşioru. îl găsesc epuizat, pe o căruţă răsturnată, ambele picioare pe un cadavru, în mâini cu *Florile răului* care le recitează fără încetare.

La privirea mea mirată răspunde:

- Nu judeca greşit, om cu credinţă slabă! Ascultă cum el este tot timpul cu noi!

Şi începe să recite cu ton grav:
La fin de la journée *Cavalerii Apoca I ipse i*

Sous une lumière blafarde Court, danse et se tord sans raison La Vie, impudente et criarde. Aussi, sitôt qu'à l'horizon

La nuit voluptueuse monte, Apaisant tout, même la faim, Effaçant tout, même la honte, Le Poète se dit: Enfin!

Mon esprit, comme mes vertèbres, Invoque ardemment le repos; Le coeur plein de songes funèbres,

Je vais me coucher sur le dos Et me rouler dans vos rideaux, O rafraîchissantes ténèbres![38]

Când recită, Coliopol pare un sfânt aşa cum mi-l imaginez, iradiat de o forţă misterioasă. Faţa lui calmă nu este doar bunătate, ci şi frumuseţe, iar prezenţa lui părea irealã în mijlocul resturilor calcinate ce serveau de decor.

Filiberta era pivotul în jurul căruia se articula toată defensiva sovietică. O defensivă gata oricând să lanseze o ofensivă care ne-ar fi aruncat dincolo de Nipru sau, mai rău, ne-ar fi putut încercui.

Victoria noastră i-a făcut să-şi mute efortul de la sud. Cu preţul unor pierderi îngrozitoare, ruşii au reuşit să străpungă linia Brigăzii 4 Vânători de munte care se retrag pierzând piesele de artilerie. Pătrund 15 kilometri în interior, deschizând o breşă până la cartierul general al brigăzii.

Regimentul nostru era la dispoziţia Diviziei 170 Hanseatică. Generalul Wittke îl trimite pentru a restabili situaţia, dacă nu este prea târziu. 2 Călăraşi al nostru are deja renumele de *Brigadă de Fier*, ni se face onoarea de a fi consideraţi ca şi specialişti în contraatacuri. Este îmbarcat în camioane pentru a fi aruncaţi alături de camarazii noştri germani în breşa produsă. Cât despre escadronul nostru el are misiunea de a rămâne la Filiberta şi să ţină poziţia la nevoie până la ultimul om. Ne-a costat prea mult sânge, aşa că noi suntem hotărâţi mai bine să murim pe poziţii decât să o pierdem.

La cartierul general al brigăzii 4 VM, la Malaia Bielosjorka, totul merge prost, ruşii izbesc în valuri gigantice, un adevărat tsu- nami. Ai noştri bagă totul în luptă. Acolo era instalat spitalul de campanie. Şeful său, căpitanul-medic Constantin Cosma, nu ezită nicio clipă. îi înarmează pe toţi răniţii care pot ţine o armă. Ardoarea sa este de aşa natură, încât unul dintre supravieţuitori va spune *Am crezut că îi face să se ridice şi pe cei morţi.* Instalează răniţii în abdomen sau la picioare în poziţia de tragere culcat, cei răniţi la cap îi aprovizionau cu muniţii. îi întoarce pe fugari, el însuşi lasă bisturiul pentru o puşcă-mitralieră Z.B. şi luptă până la capăt. Când răniţii sunt terminaţi de bolşevicii înnebuniţi de această rezistenţă, el goleşte ultimul încărcător, dar exploziile de grenadă îl reduc la tăcere pe acest erou[39]. A murit pe poziţie.

---

38 Sfârşitul zilei, poezie de Baudelaire: într-o lumină spălăcită / Aleargă, cântă, joacă tont / Viaţa asta zăpăcită / Dar iată că la orizont / Voluptuoasa noapte vine / Ce poate foamea potoli / Şi şterge tot, chiar şi ruşine. / Poetul spune: Vremea mi-i, / Trudit la duh ca şi la oase, / Să gust acum o tihnă grea: / Cuprins de visuri tenebroase / Eu vrea pe spate-a mă culca, / înfăşurat ca-ntr-o perdea / în voi, o bezne răcoroase. (Traducere de Octavian Soviany).

39 *Cosma C. Constantin, medic căpitan în Batalionul 16 Vânători de Munte, decorat cu Ordinul Mihai Viteazu, clasa a II-a, post-mortem. Înaltul Decret 445 din 12.02.1942 de conferire a Ordinului Mihai Viteazu are o relatare uşor diferită despre moartea acestui erou*: Pentru eroismul de care a dat dovadă în sângeroasele lupte duse de acest batalion în zilele de 24-27 septembrie 1941, când postul de comandă al Grupului Vânători de munte şi al batalionului fuseseră încercuite de inamic, din proprie iniţiativă, porneşte la contraatac cu o mână de oameni adunaţi în grabă de la comanda grupului şi pionierii de întărire reuşind să pătrundă în flancul şi spatele şi să reuşească să recucerească tunurile pierdute ale divizionului tunuri munte, întors la batalion, ia conducerea dreptei contraatacului care pornea cu rămăşiţele a 2

Divizia 170 Hanseatică cu vârful de berbece Regimentul 2 Călăraşi a început să dea lovituri furioase pentru a degaja poziţia.

Alături de divizia *Leibstandarte Adolf Hitler*[49] care a pătruns la sud şi care, după un plan genial al lui Manstein, a fost lansată la cucerirea Crimeii, dar a revenit cu toată viteza vehiculelor sale. Am asistat la extraordinarul spectacol al soldaţilor în ţinută regulamentară, înalţi de 1,90 m, atacând sub un foc susţinut fără ca unul să se aplece puţin, drepţi ca la paradă. La fel îi lovesc pe ruşi, îi zdrobesc, îi resping, îi anihilează. în fruntea lor, generalul Sepp Dietrich se luptă cu furie. Nu poate fi diferenţiat de Panzergrenadierii săi, alături de ei, în maniera unui mareşal al imperiului din epocile apuse.

Acest contraatac memorabil ne salvează de pericolul iminent în care se afla Armata a Xl-a în caz de reuşită sovietică: să fie tăiată de Crimeea şi distrusă între Niprul inferior şi Marea Neagră. Problema a fost serioasă, acum, ne liniştim şi ne tragem sufletul.

Generalul Wittke, comandantul Diviziei 170 hanseatice, ţine să ne arate recunoştinţa şi satisfacţia. Comunicatul său ne onorează din plin.

Mă bucur să vă aduc la cunoştinţă faptul că Regimentul 2 Călăraşi cu artileria brigăzii dumneavoastră a reuşit, în urma unui atac condus cu elan, atac care a trecut de orice obstacol şi cu resursele slabe ale diviziei mele, să respingă inamicul care s-a infiltrat şi care i-a produs cele mai grele pierderi. Sub conducerea comandantului său, regimentul a repurtat succese excepţionale realizând premizele restabilirii unui front inexpugnabil în sectorul diviziei. Vă mulţumesc pentru ajutorul dat diviziei şi vă rog să transmiteţi mulţumirile mele trupei Regimentului 2 Călăraşi. Văd în succesul de astăzi preludiul viitoarei camaraderii victorioase ale Brigăzii 8 Cavalerie şi Diviziei 170 infanterie germane.

General Wittke

între timp, Böttcher îmi aduce la cunoştinţă că generalul Wittke doreşte să vin pentru trei zile la punctul său de comandă. Doreşte să discute cu mine şi să afle mai multe detalii asupra situaţiei.

Alături de agentul de legătură Mazilu, „şeful meu de stat major", plec imediat.

Capitolul XVII

La punctul de comandă al generalului Wittke – Sepp Dietrich – Execuţia – Păzitorii budei – Generalul Manstein – Moartea căpitanului Petit – Elisabetal 36 – Politrucul evreu şef de orchestră

Punctul de comandă al Diviziei 170 e instalat în câteva clădiri triste de cărămidă, la trei kilometri vest de Veseloe, un loc de care nici nu ştiam că există.

Primul lucru ce îl remarc este o tânără adorabilă, proaspătă ca un trandafir, a cărei frumuseţe părea şi mai fragilă, imobilizată cum era între doi jandarmi cu placa metalică zornăindu-le pe piept, îl întreb pe unul dintre cei doi dulăi dacă delicateţea faţă de o femeie îi este străină comportamentului său.

Pe un ton aspru îmi dă replica:

- Cu o femeie, de ce nu... dar cu o spioană?

Aflu din gura lui că tânăra a spionat pentru ruşi. A fost prinsă când comunica prin radio. Nu a negat, răspunzând cu mândrie, cu surâsul pe buze:

- Mi-am făcut datoria.

Acum nu surâde, va fi condamnată la moarte. Suntem pe front, execuţia va fi dusă la îndeplinire fără întârziere. E genul de situaţie pe care o detest, nenorocitul

---

companii să cucerească pentru a treia oară marginea satului dinspre inamic, reuşind să ocupe liziera de nord. Batalionul fiind din nou copleşit de forţe numeroase, medicul căpitan Cosma C. Constantin s-a gândit la ultimii săi răniţi, căzuţi în aceste contraatacuri, încercând să îi salveze. A fost prins de inamic, iar a doua zi, la reocuparea satului, a fost găsit împuşcat. *Indiferent, episodul înarmării răniţilor, a furierilor şi bucătarilor este unul real în luptele din zona Malaia Bielosjorka.*

de temperament latin se revoltă. Eu nu duc război împotriva femeilor, chiar dacă ele o fac împotriva mea. De spirit mă prezint la generalul Wittke. Imediat îmi dau seama că am de-a face cu un ofiţer prusac din vechea şcoală. Este masiv, corpolent. Degetele ca nişte cârnaţi mângâie singura decoraţie ce o poartă: Crucea de Fier clasa I din primul război mondial, cu coroana imperială. îmi spune cu gravitate despre stima şi admiraţia ce o poartă Călăraşilor. Se interesează de ei. Care e mai important, în final, omul sau calul, mă întreabă. îi răspund repezit:

- Ambii!

Imperturbabil, serios ca un Papă primind revelaţia, lasă să
cadă:

- Mă îndoiesc...

Apoi mă invită la masă:

- Să mâncăm. A! Am uitat. Ei au ajuns...

Modul să de a spune *Ei* mi se pare oarecum dispreţuitor. Ignor cine sunt aceşti *Ei* şi evit să întreb. De altfel, nici nu-mi pasă. Nu mă gândesc decât la tânăra fată care va fi împuşcată. Cum aş putea să salvez această primăvară căreia i se vor amputa celelalte anotimpuri ale vieţii? Este prea tânără şi prea frumoasă pentru a muri.

Fumez ţigară după ţigară. Refuz aperitivul. Aşezaţi cuminţi în jurul mesei, ofiţerii de stat major aşteaptă ca *Ei* să sosească. Deodată, *Ei* intră ca o furtună, sunt trei. Braţele lor se ridică la unison:

- Heil Hitler!

Toată lumea în picioare, călcâiele pocnesc politicos a salut. Mă trezesc singur, cu braţul întins, răspunzând cu un sonor:

- Heil Hitler!

Wittke mă priveşte fără indulgenţă. Toată lumea se aşează. Sepp Dietrich, şeful noilor veniţi, are ceea ce se poate numi o figură remarcabilă. Totul se potriveşte: ochiul rece al vulturului, nasul puternic şi roşu de gangster, sarea şi piperul fiind o mustăcioară ridicolă de Charlot sau Adolf, ridurile profunde ale contodierului, bărbia despicată a cuceritorilor, cicatrice la gât. La guler, între cele două ecusoane cu trei frunze de stejar, Crucea de Fier. Pe cascheta bombată, capul de mort. Este între *Sturmbannfiirer*[40] Altfater al cărui nume va servi ca indicativ al batalionului întărit al *Leibstandarte Adolf Hitler* în timpul acţiunii de la Malaia Bielosjorka şi un *Hauptsturmfiihrer*[41], genul de arhanghel blond, de rasă, despre care reţin că este prinţ, dar nu îi reţin numele. îi serveşte ca şi şef de operaţiuni lui Sepp Dietrich, harta de pe masă nu îl părăseşte niciodată. Când vine vorba de acţiunile în curs, îmi dau seama că ştie la perfecţie subiectul.

Ordonanţele servesc mâncarea caldă, foarte copioasă. Este pe un platou cu mânere ce conţine supa, tocana, în care se pot vedea carne, orez, paste, fasole, cartofi. Sepp Dietrich glumeşte despre orice, chiar fără rost. Wittke nu pare în toane bune, anumite idei ale ofiţerilor germani nu corespund atribuţiilor sale de gazdă. Deseori se apleacă spre Pollek, şeful său de stat major, întrebându-l cu voce joasă:

- Le-am respectat gradul?

- în mod sigur, domnule general.

- Dar ei nu au făcut la fel.

Pollek şuşoteşte în spatele lui:

- Obergruppenführer pentru Dietrich, Sturmbannfürer pentru Altfater, Hauptsturmführer pentru prinţ...

Wittke preferă să renunţe, îl depăşeşte. Ceea ce îl irită cel mai mult este că aceştia sunt germani ca şi el, soldaţi ca şi el. Şi se luptă extraordinar, pentru ei războiul reprezintă o formalitate, nimic mai mult, un exerciţiu. Wittke nu mai deschide gura decât pentru mâncare, doar se alimentează. Eu nu mai pot înghiţi nimic, nu mă gândesc decât la biata fată. Iau o ţigară, scapăr bricheta, piatra sună, merge, dar flacăra se stinge.

- Ai mai puţine emoţii ca la Filiberta, Emilian, după cum mi s-a spus...

Sepp Dietrich m-a spionat tot timpul. Ochiul său rece de pasăre de pradă mă fascinează, nu m-a scăpat. Roşesc, mă gândesc că roşesc ca o fată, apoi o revăd pe tânăra fată. Mi-e cald la gândul căldurii ei care se va stinge. Mi-e rău la gândul cărnii ei calde străpunsă de gloanţele plutonului de execuţie. Mi-e ruşine de asta, nu e războiul, dar poate ucide la fel. Starea neplăcută mi se accentuează, ies afară. Oricum, masa s-a sfârşit, ţigările aruncă rotocoale de fum.

---

40 Grad în SS echivalent cu maior.
41 Grad în SS echivalent cu căpitan.

După cum am înțeles, *Leibstandarte Adolf Hitler va* pleca spre Crimeea. Comandantul Pollek mi se alătură:

- Trebuia să o omorâm pe fată... Ne-a produs pierderi.

- Cea mai bună metodă să distrugi viața este să împuști fete... Și să-ți pierzi și sufletul, de asemenea.

Pollek surâde:

- Dragul meu, putem filozofa la nesfârșit... Acțiunea este finalizarea unui gând. Se naște dintr-o gândire, dintr-o logică.

- Gândirea asta nu e prea rezonabilă...

- Dumneavoastră nu sunteți rezonabil. Când suntem în război, trebuie să ne păstrăm cu picioarele pe pământ, dacă nu, ne vom trezi cu ele sub pământ. Poftim, Wittke, de exemplu, este responsabil de tot aici. Ei, eî nu filozofează deloc, el este tot ce există pe pământ. Vă voi povesti. Știți cum ne spun soldații când sunt furioși? Ne spun *păzitorii budei*. De ce? E simplu. Lui Wittke îi place propriul confort. Îi trebuie WC-uri impecabile. I s-a construit un scaun găurit după dimensiunile lui pe care îl poartă peste tot. Un scaun rustic care e ceruit de două ori de zi de doi soldați special destinați pentru asta. Ceruit cu ceară de albine frumos mirositoare. Wittke insistă ca să strălucească mai ceva ca cizmele sale. Fără el urlă de îți sparge timpanele, furia îi atinge nivelul apoplexiei. Acest scaun este pentru el centrul existenței. Se lasă pe el în momente la fel de precise ca și cel al unui atac. Nimic nu îi poate deranja acest ritual, nici constipația, nici colicii. Cea mai perfectă disciplină este prezentă și aici. Și dacă filozofează cumva, asta doar scaunul o știe. Acum gândiți-vă la res-ponsabilitățile mele. Dacă acest instrument nu este conform nevoilor generalului, viețile a mii de oameni pot fi în pericol, fiindcă acolo el rumegă în liniște acțiunile din cursul zilei. Cea mai mică enervare și imaginează-ți consecințele...

Nu știu ce să-i admir mai mult, umorul, elocvența sau încrederea ce mi-o acordă Pollek. Petrecem restul zilei cu aplicații militare pe hartă.

A doua zi, generalul Eric von Manstein ne vizitează. Marele comandant al Armatei a Xl-a, succesorul lui von Schobert, pare înalt, poate din cauză că este destul de slab. Culoarea tenului îi contrastează cu albul părului. Poartă o bonetă, singurul comandant șef al unei armate căruia i se permite o astfel de fantezie. Foarte rigid, întreaga sa persoană. Nasul impresionant îi accentuează aerul distant. Witt- ker are un aer jovial, glumeț. Se pare că sunt vechi camarazi, astfel cum să-și permită față de Manstein? Manstein încearcă să păstreze un aer distins, dar lui Wittke nu prea îi pasă, parcă ar vrea să zică: Manstein poate să facă pe sfinxul, dar nu are enigme pentru Wittke.

Wittke mă prezintă. Ochiul de vultur al lui Manstein împrăștia ceața în care mă aflam. Mai târziu se va dovedi că nu a uitat de această întâlnire.

Merg să-l vizitez pe Mazilu. Vorbind românește cu el din când în când îmi face bine. Pare jenat.

- Ceva nu e în regulă, Mazilu?

Modul în care își schimbă greutatea de pe un picior pe altul îmi confirmă impresia. Insist puțin, până la urmă cedează:

- Oricum veți afla la slujbă, domnule locotenent... E vorba de căpitanul Petit.

Este ca și cum aș fi încasat în piept un obuz de mortier. Mazilu îmi dă detaliile aflate de la un supraviețuitor.

La Elisabetovka, care am ocupat-o în timpul avansării noastre, căpitanul Petit s-a întărit. în noaptea de 30 septembrie spre 1 octombrie a verificat el însuși posturile de pază, apoi se întoarce în

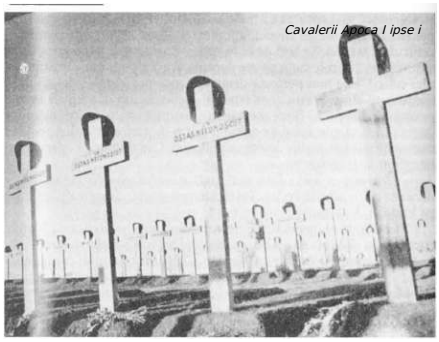

Bătălia de la Marea de Azov.

Pe fiecare mormânt proaspăt este o cruce pe care scrie **Ostaş Necunoscut.** Au murit pentru România şi Europa cameră. Se dezbracă complet şi îşi ia pijamaua de mătase Lanvin[42]. Nu poartă decât aşa ceva, chiar şi în campanie. Normal, niciun ofiţer nu rămâne fără uniformă pe timpul nopţii. Dar el nu face nimic ca toată lumea. Bea un coniac şi se strecoară în aşternuturi. Pentru el, a fi în război nu înseamnă să te privezi de confort. Regulamentul fiind mut la acest capitol, el face ce vrea. Adoarme. îl trezesc împuşcături. Ruşii, de zece ori mai numeroşi, atacă satul prin surprindere. Trecând de posturile de gardă, năvălesc peste escadronul adormit. Defensiva abia se organizează, e prea târziu. Dar căpitanul Petit înhaţă mitraliera Z.B. a grupului de comandament. Se năpusteşte cu ea pe strada principală. Pijamaua sa frumoasă constituie o pată clară, luminoasă, uşor de reperat, Petit trebuie să fi fost foarte mândru. Avansează spre duşman trăgând rafală după rafală, pare invulnerabil. Mii de gloanţe caută ţinta unică, luminoasă, care a paralizat întrea-

Mareşalul Ion Antonescu, sfârşitul lui septembrie 1942, Sadovoie, în Kalmukia, la postul de comandă al Diviziei 4 Infanterie condusă de generalul Cialîk. Lângă maşină, ofiţerul cu braţul stâng amputat este colonelul Romeo Zaharia, aghiotantul mareşalului, (foto **Stindardul)**

ga acţiune sovietică. Dar ea avansează călcând peste cadavrele celor care au venit să o neutralizeze, şi merge înainte. Sângele apare pe pijamaua de mătase care îl absoarbe. Pata se lăţeşte. Cu mâna încearcă să îndepărteze ceea ce pătează o pijama atât de frumoasă. Impactul unui roi de gloanţe îl ridică de la pământ, punând capăt acestei ultimi griji a elegantului căpitan Petit.[43]

42 Casă de modă franceză de lux fondată în 1889.

43 *Petit A. Eugen, căpitan în Regimentul 4 Roşiori „Regina Maria", Decorat cu Ordinul Mihai Viteazu clasa a III-a post-mortem, ÎD 445/12.02.1942.* Pentru bravura excepţională de care a dat dovadă în ziua de 29 septembrie 1941, când regimentul său ocupă definitiv satele Polegrad-Cosos, reuşind să oprească, cu escadronul ce comanda, atacul unui inamic mult superior, pe care îl ţine pe loc până la 17.30, când, văzându-şi sectorul ameninţat, se avântă în fruntea plutonului de rezervă, contraatacând şi respingând atacul batalioanelor inamice. Moare ca un erou în fruntea unităţii sale. *Se poate ca povestea cu pijamaua de mătase să fie o legendă în cadrul cavaleriei române despre elegantul şi excentricul căpitan sau citarea să nu conţină întregul adevăr.*

Puţin mai târziu, generalul Wittke îmi adresează condoleanţe, îmi explică cum s-au petrecut lucrurile în noaptea de 30 septembrie spre 1 octombrie:

- Furioşi, ruşii au încercat totul. Brigada a 8-a Cavalerie şi-a repliat dispozitivul. Cu toate astea, inamicul nu este decât la trei kilometri de punctul de comandă al brigăzii, instalat la Veseloe. Artileria sa trage neobosită asupra satului. La 6 dimineaţa, punctul de comandă este reperat. Două obuze îl lovesc în plin. Comandantul brigăzii, colonelul Ioan Dănescu, grav rănit, moare două ore mai târziu.[44] Şeful său de stat major, locotenent-colonel Romeo Zaharia[45] este aruncat în aer până la plafon şi cade la podea cu o ploaie de moloz. Lângă el agonizează căpitanul Datcu. Zaharia îşi vede mâna stângă pe jumătate sfâşiată. Ia baioneta unui cavaler, îşi retează mâna de tot, îşi găseşte lângă ciot placa de identificare pe care o arată cu degetele însângerate supravieţuitorilor:

- Camarazi, scuzaţi-mă, dar am intenţia de a rămâne aici războiul ăsta...

Radu Ionescu, un tânăr căpitan, ia iniţiativa. Rebranşează un fir la centrala telefonică zdrobită, avertizează armata asupra situaţiei, îl cheamă pe cel mai vechi comandant de regiment, colonelul Hercu- le Fortunescu, la comanda brigăzii, îl trimite la Divizia 170 Hanseatică pe căpitanul Blodejeanu pentru a face un rezumat. El este cel care ne-a adus toate detaliile.

- Este bine, au ţinut frontul, comentează simplu Wittke. Apropo, mareşalul Antonescu a dat ordin ca şi corpul căpitanului Petit să fie adus la Bucureşti...[46]

Îmi iau la revedere de la Divizia 170 infanterie, de la generalul Wittke, de la comandantul Pollek. Mă reîntorc alături de Mazilu să mă alătur brigăzii. Trebuie să revin la brigadă, aceasta s-a repliat de la Veseloe la Elisabetal 36. De ce 36? E simplu, pentru că numele de Elisabetal este foarte des întâlnit între satele ruseşti, nu mai puţin de 43 poartă acest nume. Niciunul nu a vrut să cedeze, aşa că s-a apelat la numere, deşi asta nu e în măsură să faciliteze cititul unei hărţi.

Am ajuns fără incidente la al 36-lea Elisabetal, unde mă lipesc, fără să ţin neapărat, de intendentul şef al brigăzii, un anume Popescu, a cărui ţinută războinică (este tot timpul cu cizme şi cască) nu i-a servit la nimic până acum. Un băiat gentil care îmi caută compania mai mult decât a celorlalţi combatanţi, oricum, el nu frecventează decât combatanţi. îmi face onorurile locuinţei sale: covor, canapea, fotolii. Deschide o sticlă de coniac franţuzesc *Favereau* pe care o degustăm încet. Popescu, în pofida comodităţii vieţii la intendenţă (sau tocmai de aceea) nu are un moral prea bun.

- Dragă prietene, trăim timpuri rele... Avansăm... avansăm... avansăm prea mult! Credeţi-mă! La ce serveşte să avansăm aşa? Comandamentul nostru pare că ignoră deliberat imensul rezervor de oameni al URSS. Să nu uităm livrările masive de care de asalt, de material, pe care americanii le fac prin Iran. Toate acestea ne vor lovi în cap într-o zi, veţi vedea. Măcar să terminăm coniacul ăsta, că eu vă spun: oasele noastre aici vor rămâne!

Pesimist al dracului, amicul. îl asigur că blindatele lui von Kleist venite în ajutor provoacă haos spre Dniepropetrovsk.

- Gândiţi-vă, suntem condamnaţi... Nu vom pleca de aici niciodată...

Ca şi cum i-ar da dreptate, izbucnesc împuşcături, explozii de grenade, lătraturi de mitraliere, sărim în sus. Se pare că lupta e în curte. Termin sticla dintr-o înghiţitură. Popescu e deja afară. Toată lumea aleargă în toate direcţiile. Căpitanul Negriţescu îi regrupează, sunt de toate categoriile: un amestec heteroclit de intendenţi, transmisionişti, genişti, jandarmi, tot ce are mai curios un punct de comandă. O crimă de lezmajestate să îndrăzneşti să ataci un astfel de obiectiv!

Eu nu mă bag, ci îmi amintesc sfaturile lui *Tătuţu,* ajuns colonel după acţiunea de la Hotin.

- Emilian, când vei primi ordin să te baţi, fă-o! Cum vei vrea, nebun, temerar, viteaz, inconştient... Nu contează! Dar, când nu e treaba ta, las-o baltă! Lasă-i pe cei ce trebuie să-şi facă treaba! îţi pierzi viaţa degeaba.

---

44 Dc fapt moare a doua zi, în spitalul de la Alexandrovka.
45 Romeo Zaharia va fi ultimul adjutant al mareşalului Antonescu (n.a.)
46 înmormântat în cimitirul militar Ghencea cu onoruri, căpitanul Eugen Petit (decorat postum cu Ordinul Mihai Viteazu) în prezenţa a două văduve în mare doliu. Niciuna nu a văzut o rivală în cealaltă, întrucât cele două nu se cunoşteau între ele. Se impune să menţionăm, căpitanul Petit nu a fost căsătorit niciodată, (n.a.)

Trebuie să înţelegi, şansa e cu tine doar dacă rămâi concentrat... *Cavalerii Apoca l ipse i*

Ce logică evidentă! Pentru că am ţinut cont în mai multe rânduri de sfaturile lui *Tătuţu* încă sunt în viaţă. Când o faci, trebuie să o faci ca să conteze. Dar încă pot merge să văd ce se întâmplă. La marginea de nord a satului o hoardă de sovietici atacă în mare dezordine, în disperare. Câţiva călare, alţii desfăşuraţi în trăgători. în spatele lor, lansate în galop, un număr mare de atelaje, de furgoane. Sunt fugari care încearcă să rupă încercuirea noastră. Elisabetal 36 li s-a părul punctul cel mai potrivit, şi se pare că nu s-au înşelat!

Este cel mai mare haos de ambele părţi. Ar fi fost comic dacă nu s-ar ucide unii pe alţii în ciuda tirului imprecis. în spatele meu, Popescu se vaită:

- Ţi-am zis... A! Ţi-am spus eu!

îi atrag atenţia că aceste atelaje hipomobile nu prea seamănă a blindate, dar asta nu îi atenuează văicăreala. Un sublocotenent de artilerie mă împinge, vrea să pună în poziţie un tun de 150 în mijlocul străzii principale. îl văd aplecându-se, închizând un ochi în timp ce ochează cu ceilalt, stabileşte linia de ochire puţin sub zero, apoi trage. Tunul bubuie, explozia mă asurzeşte. Primul obuz explodează în plin într-un furgon. Aruncaţi în aer împreună cu conductorii, caii se rostogolesc în sus şi cad înapoi într-un concert de nechezături nebune şi ţipete de agonie. Această puternică lovitură de tun, prin efectele terifiante, a făcut ca lupta să înceteze imediat. într-o secundă, toţi ruşii ridică mâinile.

Sublocotenentul de jandarmerie Dimitrescu îi adună pe mai multe rânduri. Bolşevicii sunt peste trei sute. Cel mai amuzant era faptul că şi ei erau o trupă la fel de amestecată ca şi a noastră. în mod sigur adunaţi de un politruc fanatic. E un talmeş-balmeş: marinari, aviatori, tanchişti, infanterişti, genişti. Veniţi de peste tot: ca-ucazieni, mongoli, georgieni, ucraineni, ruşi. în furgoane: muniţii din belşug, biscuiţi săraţi rotunzi ce nu-i puteai sparge cu un ciocan şi nici înghiţi chiar cu un litru de apă. Saci de seminţe de floarea- soarelui, acestea s-au găsit în buzunarele tuturor prizonierilor, au câştigat chiar renumele de *ciocolata lui Stalin*.

Mazilu mă cheamă, a descoperit într-un vehicul o cantitate industrială de trompete, saxofoane, flaute, clarinete. Se pare că rămâne fără fanfară toată clica de la Kremlin. Ciudată idee să fugi cu fanfara. Căpitanul Vlădoianu, ofiţer de informaţii, urmat de un interpret basarabean, vine să inspecteze.

Un vânt îngheţat bate dinspre mare, toată lumea e înfrigurată. Ofiţerul de informaţii are aerul mai sever ca oricând. Scrutează suspicios fiecare faţă cu cea mai mare atenţie. După câteva momente, văd cum unul dintre prizonieri, încet, cu răbdare, din primul rând unde se afla, se dă în spate şi se ascunde în al treilea rând, în spatele a doi mongoli din cavalerie. Manevra omuleţului ciudat poate ar fi reuşit dacă nu ar fi avut ghinionul să aibă un păr roşcat ce flutura în vânt mai ceva ca un steag comunist. Normal că Vlădoianu a remarcat comportamentul bizar al individului. îl interpelează prin intermediul interpretului:

- Tu, de acolo, care te ascunzi... Ieşi din formaţie imediat...

Omuleţul nu avea vreun dubiu, ştia că despre el e vorba,
dar încearcă şmechereşte să dea impresia că e victima unei erori, îşi indică pieptul cu aerul de a zice *Eu, e vorba de mine?* Cu toate acestea, împins de la unul la altul, aterizează în faţa primului şir de prizonieri. Este comic, pletele roşii stau acum drept, *rubaşca* (bluză rusească) desfăcută nu îl protejează de vântul tot mai muşcător. Pe gulerul hainei a avut imprudenţa să lase insigne complicate care nu corespund nici unei unităţi. De altă parte, pantalonii albaştri cu dungă roşie trădează un ofiţer.

Vlădoianu îl indică triumfat:

- Uite politrucul! Ştii ce te aşteaptă, porcule?[47]

Omuleţul se cutremură, imploră:

- Nu sunt politruc, excelenţa voastră, nu sunt...

Căpitanul se distrează de tragi-comicul situaţiei. îl terorizează mai departe:

- Ba da, eşti! Şi minţi... Nu numai că eşti politruc, dar eşti şi evreu, un politruc evreu...

La care rusul sare în sus:

---

47 Comisarii politici numiţi şi politruci trebuiau trimişi imediat autorităţilor germane celor mai apropiate. Erau executaţi imediat, conform unei decizii speciale a Fuhrerului. (n.a.)

- Eu, evreu? Niciodată... niciodată nu a fost un evreu în familia mea, nici prin alianţă...

- Adevărat? Atunci dovedeşte!

- Da, pot asta, vă asigur că pot...

Luând un aer prietenos, căpitanul îi cere cu perfidie:

- Bine! Să văd...

Nefericitul înţelege greşit, se zbate ca un vierme, duce mâna spre chiloţi cu degetele la şliţ.

- Porcule, strigă Vlădoianu, doar nu vrei să le arăţi tuturor rahatul tău...

Speriat, îşi închide nasturii în viteză, apoi prins de o inspiraţie bruscă:

- Aveţi dreptate, domnia voastră, am un alt mijloc, mai bun...

Se lasă în genunchi cu mâinile împreunate şi începe să recite
cu pasiune şi cu voce puternică Crezul fără nicio greşeală, atât de convingător că atunci când a zis *Amin,* Popescu, Maziîu, alături de mine, îşi fac cruce, de asemenea şi căpitanul Vlădoianu care rămâne tăcut. Jumătate convins, jumătate râzând, bine jucat, în orice caz, zice de circumstanţă:

- Da, te cred!

Rusul se repede să-i sărute mâinile.

- Lasă-mă! Ridică-te! Spune-mi cine eşti cu adevărat!

Micul clovn roşu sare sus, apoi ia poziţie de drepţi:

- Sunt şeful fanfarei, la ordinele dumneavoastră, domnule căpitan!

încă râdeam când Popescu vine cu o manta pentru artistul amorţit de frig. După atâtea emoţii, puţină căldură nu putea decât să-i facă bine. II întreb pe veselul Mazilu:

- Ei, bătrâne, ce părere ai de asta?

- Cred că cu rusul ăsta am simţit soarele cum îmi pătrunde în

Mulţumiri şi recunoaştere de la aliaţii germani.
în bătălia de la Marea de Azov, comandantul D. 170 Inf., general-lo- cotenent Wittke decorează cavalerii regimentului 2 Călăraşi cu Crucea de Fier pentru bravură. Aici credinciosul meu subofiţer Raicea Ion.

red.

Josef „Sepp” Dietrich

Erich von Manstein
suflet, domnule locotenent.

În aceeaşi seară, amândoi ne-am alăturat escadronului, însoţind şiruri interminabile de prizonieri. Peste tot, plin de material de război abandonat.

La sosire ne aşteaptă o veste extraordinară: căpitanul Ioan Eugen, în fruntea escadronului 3, după un raid fulgerător de o sută optzeci de kilometri în patruzeci şi opt de ore, a dat peste tancurile diviziei din fruntea Armatei 1 Blindate la Berestovoie. Joncţiunea cu von Kleist a fost realizată. Bătălia de la Marea de Azov câştigată.

Armatele 9 şi 18 sovietice sunt distruse. Ultima şi-a pierdut comandantul, generalul Smirnov, ucis pe câmpul de luptă împreună cu aproape toţi ofiţerii superiori. Peste două sute de tancuri şi şase sute de piese de artilerie au fost capturate. Este înfrângerea lui Timo- şenko.

Pentru noi, porţile Crimeii au fost deschise...

Capitolul XVIII

Ion V. Emil ian

Detaşamentul Korne – Marea Puturoasă – Crimeea – Feodo- sia cea albă – Atacaţi de marină! – Şanţul tătar

După victoria noastră la Marea de Azov, e necesară o restructurare a forţelor noastre. Corpul de Cavalerie rămâne la Melitopol cu Brigăzile 5 şi 6, alături de Brigada 2 Munte. Restul trupelor din Armata a 3-a română trec în subordinea Corpului de Munte sub conducerea generalului Gheorghe Avramescu: Brigada noastră, a 8-a, împreună cu Detaşamentul Korne, şi Brigăzile 1 şi 4 Munte. Armata a 11-a germană, sub comanda generalului Manstein, era formată din Corpul 30 Armată: Diviziile 22, 72, 170 infanterie şi Corpul 54 Armată: Diviziile 46, 50, 73 infanterie.

Se vorbea mult despre Detaşamentul Korne, asta ţine natural de personalitatea puternică a comandantului, colonelul Korne[48]este foarte popular. Are un mod propriu de a duce războiul. Vechi ofiţer, a rămas pe tuşă multă vreme şi fără vreo comandă la începutul războiului. După trecerea Nistrului, Statul Major i-a încredinţat un detaşament format din Regimentul 6 Roşiori motorizat şi un es- cadron blindat pentru a lansa urmărirea inamicului pe drumurile practicabile, spre deosebire de noi care, pe caii noştri, cercetam pe tot terenul.

Detaşamentul Korne a devenit repede celebru. Comandantul său cerea de la oamenii săi o disciplină ca în SS, fiind el însuşi de o duritate exemplară. Când un atac nu a fost destul de decisiv, Korne a preluat conducerea în persoană. în primele rânduri, expus tuturor pericolelor, însufleţindu-şi oamenii şi supraveghindu-le acţiunea. A fost decorat repede cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar.[59]

Una din ultimele sale intervenţii sub focul inamic a fost decisivă. Relansează atacul când oamenii săi decimaţi nu pot înainta, iese la 10 metri în faţa lor sub un foc necruţător. Roşiorii epuizaţi i se alătură. Korne îi încurajează:

- Hai, băieţi, înainte! Nu avem timp!

- E sigur, vom trăi sau ne vor întâlni în iad! continuă un caporal.

Poziţia inamică a căzut cinci minute mai târziu.

Korne circula într-o maşină de comandament Tatra uşor de recunoscut: i s-a pus pe capacul radiatorului un craniu de pe câmpul de luptă! Natural, generalul Manstein nu a lăsat să-i scape un element atât de combativ. A inclus Detaşamentul Korne în Brigada Specială Ziegler care include un grup de recunoaştere german, format dintr-un grup de *Panzerjäger* (vânători de tancuri) şi două baterii de artilerie motorizată.

Obiectivul lor era Sevastopolul.

Al nostru, Feodosia.

Peninsula Crimeea era uşor de apărat prin chiar geografia ei, separată de continent printr-o imensitate de apă numită Marea Puturoasă peste care este puţin recomandat să te aventurezi cu bărci pneumatice de asalt. Vegetaţia putredă şi mlaştinile sărate fac navigaţia aproape imposibilă. Trei limbi de pământ trec prin aceste mlaştini, singurele căi terestre.

La vest, istmul Perekop, larg de la 3 la 5 kilometri. La centru, istmul Salkovo a cărui coloană vertebrală o reprezintă calea ferată. în fine, la est, coridorul Genicesk, o adevărată fantezie a naturii, o limbă de pământ lungă de 120 kilometri în mijlocul apelor, largă în unele locuri de numai zece metri!

Sunt doar trei căi de pătrundere în Crimeea: Perekop, Salkovo sau Genicesk.

Istmul Perekop a fost deja forţat de unităţile Corpului 42 armată german, susţinut puternic de divizia *Leibstandarte AdolfHitler* a lui Sepp Dietrich.

Pentru noi, care mărşăluiam paralel cu Marea de Azov, nu rămânea decât să ne încercăm norocul prin istmul Genicesk. Aceas- tă fâşie de pământ smulsă din mare nu

48 General Radu Korne (Cornea) (1895-1949, ucis în bătaie în închisoarea Văcăreşti de directorul Maromet), unul dintre puţinii ofiţeri români decoraţi cu Ordinul Mi- hai Viteazu în ambele războaie mondiale. Ion V. Emilian greşeşte aici, la începutul celui de-al doilea război mondial era comandantul Regimentului 6 Roşiori Purtat. Detaşamentul Mecanizat Colonel Korne avea la început în Crimeea în compunere Regimentele 6 şi 10 Roşiori Purtaţi, un batalion anti-tanc, Regimentul 54 Artilerie Grea Moto şi o companie de motociclişti.

are cum să inspire încredere [59] De fapt Crucea de Cavaler a Crucii de Fier (18 decembrie 1942), doar 18 ofiţeri români au primit această importantă distincţie. Cu Frunze de Stejar la Crucea de Cavaler a Crucii de Fier, superioară, au fost distinşi doar 3 ofiţeri români. Inferioare sunt Crucea de Fier clasele I, II şi III.
unui cavalerist. Mergând călare suntem imediat salutaţi de focurile perfect ţintite ale ruşilor. Cum era de aşteptat, sovieticii au folosit la perfecţie acest tip de teren, fortificându-l cu lucrări spre interior.

Chiar când eram pe cale să trecem prima porţiune strâmtă de teren că avioanele *Rata* şi intervin. în valuri de trei, la intervale regulate, se amuză trăgând în noi la rasul solului. Caii noştri le detectează din timp, înaintea noastră, şi se împrăştie încercând să se camufleze cât mai bine, mai puţin imbecilul de Dac al meu pe care aceste mişcări îl irită şi care, la ultima trecere a trei *Rata*, se apucă să necheze furios spre ele şi să frământe solul pentru a-şi arăta nemulţumirea. Din fericire, nu păţim nimic.

Trebuie să mergem mai departe, să forţăm trecerea!

4 Roşiori e condamnat să dea atacul. Condamnat e cuvântul potrivit.

Istmul e traversat de sârmă ghimpată pe toată lărgimea sa. în spatele reţelelor triple, capcane, mine magnetice, mine marine, dar cele mai îngrozitoare sunt *kastenminen*. Disimulate în cutii de lemn ele scapă căutării geniştilor dotaţi cu aparate gen *tigaie* care detectează doar suprafeţele metalice. Nefericiţii sar în aer înainte să înţeleagă ce li se întâmplă. Pierderea acestor specialişti este o catastrofa. Când, cu preţul unor pierderi înspăimântătoare, câţiva reuşesc să treacă miraculos peste această succesiune diabolică de capcane, ajung în faţa cazematelor atât de bine îngropate încât sunt invizibile vederii. Ferestrele de tragere sunt la nivelul solului şi trag cu arme automate sau lansatoare de flăcări. Ca un războinic rafinat, Ivan a îngropat turelele şi le-a umplut cu trăgători de elită.

Pentru face lucrurile şi mai rele, artileria rusă bombardează fără odihnă bazele de plecare ale lui 4 Roşiori, şi ca totul să fie complet, vedetele rapide sovietice trag asupra lor, chiar dacă imprecis, dar tirul lor este demoralizant. Dimensiunile mici ale terenului împiedică dezvoltarea unui atac pe spaţiu mare, cu manevră, iar tirul inamic este mortal.

Curajos, al 4-lea Roşiori face câteva tentative, dar respinse. La ultima încercare, locotenentul Tanoviceanu, folosind trucuri ale indienilor *sioux*, reuşeşte să plaseze sub trei cazemate mici încărcături de trotil, un nou exploziv. Acestea sunt avariate, dar nu suficient ca să putem pătrunde.

Suntem ţintuiţi aici de o imensă greşeală de comandament. Chiar şi un copil de trupă ar putea înţelege că aşa nu putem lua Ge- nicesk. Moralul scade pe măsură ce soldaţii sunt conştienţi că îşi sacrifică vieţile degeaba.

în cele din urmă, statul major german îşi înţelege eroarea şi schimbă strategia bombardând violent istmul vecin, Salkovo. Valuri de Stukas[49] vin în ajutor zdrobind rezistenţa sub un covor de bombe, zdruncinând nervii Roşilor cu stridenţa insuportabilă a sirenelor. Atât de tare, încât îi va face să dea înapoi, cedând poziţiile, dar noi încă stăm să aşteptăm. Avansăm ceva mai târziu, dar şi atunci ne confruntăm cu unităţile ruse lăsate să ne întârzie.

Uneori dăm peste urmele batalioanelor de distrugere, ca la Tjongar. Se poate spune că le-a făcut plăcere să-şi facă treaba murdară, distrugând poduri, lucrări de artă, rezervoare. Distrug toate căile ferate, incendii peste tot. Acestea îi impresionează pe cavaleri. îi urmăresc cu furie pe aceşti distrugători, împrăştiindu-i cu uşurinţă la fiecare întâlnire. Nu ştim câţi s-au refugiat în Munţii Iaila Dagh *(păşunile de vară* în tătară) unde vor deveni viitori partizani.

Odată ce punctul Tjongar (sau ce a mai rămas din el) a fost trecut, Călăraşii descoperă curioşi culturi stranii, noi pentru ei. Cea a bumbacului îi uimeşte. Plante neîntâlnite ca şi acest trifoi cu două foi, căţărător, care face arahide. Fisticul de asemenea. Toată această nouă vegetaţie, pe care nu o cunosc, li se pare suspectă.

Cavalcada continuă de-a lungul căii ferate Harkov – Sevas- topol care acum nu este altceva decât o învălmăşeală de şine rupte, răsucite, traverse sfărâmate, macazuri făcute bucăţi, stâlpi puşi la pământ. Acest peisaj

49 Junkers Ju 87, poreclit Stuka, bombardier în picaj german. O sirenă montată scotea un sunet caracteristic la coborârea în picaj care avea un efect demoralizator.

dezolant ne afectează spiritul diminuând satisfacţia unui mare victorios.

Debandada bolşevicilor a fost totală. La dreapta am impresia că disting ruinele unei uzine metalurgice pulverizate de Stukas. De fapt sunt cinci baterii de artilerie grea cu tunurile de 210 răsturnate şi ţevile explodate. În contrast cu acest sabotaj pripit, puţin mai încolo, stive imense de obuze perfect aliniate, lăsate intacte de teama potenţialului exploziv enorm şi la mare distanţă, sabotorilor fiindu-le frică să le detoneze chiar de departe. O baterie de coastă, pe platformă de beton, pare intactă.

Pretutindeni, lipsă de apă. Limbile cailor atârnă. Vor vedea înaintea noastră primele sate tătărăşti din depărtare şi o iau la trap fără a fi invitaţi. Sat e un cuvânt prea mare pentru a desemna pa- tru-cinci case pitoreşti din lut ars cu acoperişuri rotunde de paie, ca nişte boluri răsturnate. Ferestrele sunt minuscule. Tătarii par să răsară din pământ la trecerea noastră, ceea ce îi face pe cai să tresară. Toţi poartă pe feţele lor masca tragică a mizeriei celei mai crunte.

Ruşii i-au jefuit de toate proviziile, au şters-o cu tot ce se putea mânca. Aceşti nefericiţi plâng de foame. împărţim cu ei proviziile noastre destul de sărăcăcioase. Vedem în ochii lor voracitatea animală a celor privaţi de cele necesare traiului de mult timp.

Djankoi, important nod feroviar, ne apare învăluit în incendii gigantice. Depozitele în flăcări ridică imenşi nori negri de fum. Oraşul de cincisprezece mii de locuitori ne rezervă cea mai călduroasă primire. Femei şi copii aleargă în toate direcţiile şi ne aclamă. Din tr-o stradă secundară debuşează un puhoi uman. Urlând din toată puterile plămânilor de femei şi copii ne fac cunoscut că sunt două mii de familii ucrainene din Kiev care au fost deportaţi de sovietici. Prin demonstraţiile lor fără sfârşit îşi exprimau bucuria libertăţii. Cea mai mare parte plângea la gândul că mâine îşi vor putea regăsi ţara de la care au fost smulşi, ca sclavi ai timpurilor comuniste.

Comandamentul este conştient că reuşita acestei urmăriri rapide trebuie să ducă fără întârziere la cucerirea oraşelor Kerci, Fe- odosia, Sevastopol spre care se îndreaptă toate trupele pe care le-am împrăştiat pentru a se refugia şi regrupa pentru a organiza o ultimă rezistenţă. Sevastopolul era cel mai bine organizat şi apărat, Manste- în intenţionează să ia mai întâi Simferopolul, centrul de trafic de care depinde supravieţuirea Sevastopolului. Pentru asta a decis să lanseze înainte grupul de şoc al colonelului Ziegler. Pentru a-l întări la Djankoi se constituie din 3 Călăraşi şi o unitate germană motorizată *Detaşamentul Lindeman*. I se adaugă tot ce se poate deplasa pe roţi, plus infanterie, artilerie antiaeriană, batalioane de recunoaştere, *Panzerjäger*.

Toate acestea constituie un fel de divizie blindată motorizată eterogenă, dar care mătură totul în calea ei.

Din mică casă tătărească în mică casă tătărească avansează 2 Călăraşi în urmărire cu mici încăierări care ne ţin atenţia treză, nu mai mult. în sfârşit o localitate: Seitler, colonie germană golită de bărbaţi, doar femeile şi copiii au rămas pe loc. Din fericire, grajdurile sunt pline de nutreţ şi există apă în fântâni. Era şi timpul, caii noştri sunt la capătul puterilor. Mă asigur că beau doar câte puţin, dar la fiecare oră. în împrejurimi sunt podgorii foarte frumoase, bine îngrijite.

în zori, cu caii complet restabiliţi, continuăm marşul. Satul Kijali se profilează la orizont când un tir de mortiere surprinde pe loată lumea. Ne dispersăm imediat şi ripostăm cu foc viu, dar nu ve- ilem asupra cui tragem. Zgomote de motoare ajung la urechile noas- Ire, ruşii fug. Tirul nostru la nimereală a avut efect, au lăsat pe teren vreo douăzeci de morţi şi răniţi. De asemenea, mortiere şi lăzi cu muniţii pe care ni le însuşim.

Case tătăreşti, grohotişuri, pământ secat, epave din fier, incendii, resturi umane. Aceeaşi viziune care se repetă la nesfârşit.

La 4 noiembrie Feodosia răsare în faţa ochilor noştri cu toată albeaţa zidurilor sale, pare o localitate meridională. Aici, incendii la Teatrul mare, la poştă, fabrici, rezervoare, totul e în flăcări.

O mulţime de toate rasele amestecate, multe de o frumuseţe aparte, se înghesuie în faţa noastră. Femeile, fetele, ne oferă flori, ne acoperă de sărutări. „Invadatorul” este cuprins de un val de tandreţe. Scăpând de acest entuziasm, organizez patrule de recunoaştere. Pe plajă, bine aliniate, identice, vreo sută de grămezi negre. Tot ce a mai rămas din cabinele de baie pe care batalioanele de distrugere, în furia lor, nu le-au cruţat. Marea este la

picioarele noastre. În faţa acestei imensităţi care ne dă fiori, rămânem mult timp pe gânduri. Mulţi Călăraşi nu au văzut niciodată marea până acum. Tăcerea şi uimirea lor este deosebit de elocventă.

Un ofiţer de legătură îmi aduce la cunoştinţă că am fost ataşaţi Corpului 42 Armată, sub ordinele generalului conte von Spo- nek. Noile directive sunt să plecăm imediat 12 kilometri mai la est, la Daln Kamichi. Asta înseamnă ca în loc să petrecem noaptea în braţele albe ale feodosiencelor, o vom petrece în vreo gaură tătărească plină de ţânţari.

A doua zi, oamenii şi caii obosiţi nu au înaintat prea mult când se dezlănţuie dintr-o dată un bombardament de artilerie dublat de un tir de mortiere care ne opreşte. După cea mai mică ridicătură de pământ, în orice adâncitură, după cea mai mică stâncă, oameni şi cai caută un refugiu protector. Cred că ruşii au decis să-şi epuizeze stocul de muniţii peste capetele noastre. Nu va fi uşor să ne deplasăm sub această ploaie de proiectile, terenul descoperit pe mai mult de un kilometru şi nu se pretează pentru a încerca un asalt.

Din fericire pentru noi, comandamentul i-a trecut iniţiativa căpitanului Meculescu. încă mai are la dispoziţie şase tancuri uşoare Renault fabricate sub licenţă la uzinele Malaxa din Bucureşti. Lansate cu toată viteza, ridicând nori de praf de sub şenile, acestea se îndreaptă direct spre obiectiv susţinute de un escadron din 3 Călăraşi. Din primul elan rup linia sovietică de rezistenţă. Zdrobiţi, răsturnaţi, bătuţi, ruşii dau dosul în faţa acestei furtuni violente.

Acţiunea ne-a costat, totuşi, destul de mult. Mulţi Călăraşi zac la pământ. Sublocotenentul Vişoreanu este lovit mortal. Dar atacul a fost atât de curajos încât generalul conte von Sponek, exprimându-şi admiraţia pentru o astfel de reuşită, a decernat printr-o singură ci- taţie douăzeci de Cruci de Fier! Cinci pentru ofiţeri, cincisprezece pentru subofiţeri şi cavaleri.

Terenul curăţat, ajungem la 7 noiembrie 1941 la Kopkipceak Mamat, unde tăiem legătura dintre Feodosia şi Kerci. Puţin mai departe, spre peninsula Kerci, se întinde lacul Tebotschiskoie care se leagă de Marea Neagră printr- un gât îngust. Ce ne surprinde la Se- raimin, am fost luaţi în primire de vedete sovietice rapide cu un tir imprecis, dar deranjant. A fost nevoie de tot efortul artileriştilor de la piesele de 75 ca să le facă să se întoarcă la baza lor.

Cavaleria atacată de marină, asta înseamnă că le-am văzut pe
toate!

Grăbiţi să terminăm, galopăm spre Marfovka când într-o bubuitură îngrozitoare cerul se zdrobeşte de pământ în fragmente înspăimântătoare. Cel puţin aşa am simţit. Se cască nişte pâlnii enorme, bucăţi de pământ cât o casă se ridică şi cad înapoi în praf şi pulbere. Nu percep de unde se trage, dar la sosire exploziile mă fac să nu mai aud chiar nimic! De aici evidenţa, alertate de vedetele rapide care au dat poziţia noastră aproximativă, navele sovietice de pe Marea Neagră vor să ne îngroape de vii! Sau de morţi, nu contează pentru ei!

îmi pun pentru prima dată problema: ce poate un cavaler cu carabina sa contra unui cuirasat modern în Marea Neagră, la 30 de kilometri în larg? Până la căderea nopţii, nimeni nu a găsit vreo soluţie. Nici tunurile ruseşti, au încetat focul.

- Eu îi admir pe ăştia, zice Garbiş, de cinci ore trag în noi fără vizibilitate, fără să ne vadă, dar la căderea nopţii încetează focul pe motiv că nu mai văd...

în zori, navele pleacă să se distreze în altă parte, ceea ce îmi permite să merg să testez linia de foc aparentă a defensivei din Markovka. Este o rezistenţă dificil de evaluat. Oricum, ea există. E timpul să bem o cafea, unii un ceai, să tragem o gură de aer înainte de a ataca din nou. Am atacat degeaba!

Oraşul este abandonat, l-am traversat dintr-o singură mişcare...

Un timp la trap, unul la galop, unul la trap....

O ciudăţenie istorică îi adună pe Călăraşi pe o singură linie de front. Sunt la marginea Şanţului Tătarilor. Săpat de secole înaintea Kerci-ului, de o parte în alta într-o linie discontinuă, a reprezentat un obstacol ideal împotriva călăreţilor cazaci sau a hoardelor asiatice. Umplut în unele locuri, poate fi trecut cu uşurinţă. Asta nu mă împiedică să fiu surprins, cum se face că ruşii nu au folosit această tranşee naturală ca să ne împiedice înaintarea?

Putea fi întărit fără prea mari eforturi, astfel şanţul tătar nu ar fi fost uşor de trecut. Abia ajuns de partea

cealaltă, retrăind luptele tătarilor, că o grindină de gloanţe mă aruncă de pe spatele lui Dac. Deodată se trage de peste tot. Capcana ruşilor a reuşit pe deplin. Văzând că au abandonat o poziţie uşor de apărat ca şi şanţul tătarilor am presupus că au dispărut, îi credeam departe retrăgându-se în grabă. În schimb, ei ne aşteaptă în locul în care suntem încrezători, fără teamă. De data asta ne costă scump, câţiva cai sunt ucişi. Trebuie să-i ţinem departe pe ceilalţi, repede. Ţine caii i-au dus dincolo de şanţ.

Odată companionii noştri la adăpost, pornim asaltul. Se simte exerciţiul îndelungat, de acum înainte fiecare Călăraş acţionează decis, cu metodă. Ruşii fac greşeli mari, grosolane, sunt gata să o ia la goană. Pierderile noastre sunt insignifiante. Dar câtă oboseală, câtă oboseală... Kerci este la 12 kilometri. Eu trebuie să împing, să avansez, conform ordinelor, la sud-est de oraş.

La 15 noiembrie, pe la ora 15.00, ating ţărmul Mării Negre, între două cătune tătare: Kisk Aul şi Toptaki. Călăraşii descalecă. Cavalerul Tache din Islaz, cu o voce monotonă, îşi dă glas gândurilor lângă urechea mea.

- De la început am văzut munţi, câmpii, oraşe, sate. Am traversat râuri, fluvii. Ca şi noi, râurile se revarsă în această mare. Ele nu se întorc înapoi niciodată. Noi vom putea să ne întoarcem? Ne vom revedea într-o bună zi casele, domnule locotenent?

Chiar dacă a vorbit încet, toţi l-au auzit. Şi toţi îmi pândesc răspunsul. Nu îi mint, ei au prea multă încredere în mine:

- Contaţi pe mine, băieţi. Dacă Dumnezeu vrea, vă voi aduce
înapoi.

Cu o voce surdă ca şi mugetul valurilor mării, Călăraşii răspund toţi odată:

- Dumnezeu să vă ajute, domnule locotenent!

Greutatea enormă a rugii lor cade peste umerii mei obosiţi.

Capitolul XIX

Tătarii – Crăciun în Crimeea – Recucerirea Feodosiei de către ruşi – Dacă îmi dai o batistă – Sekehe Eli – David contra Goliat – Unul contra cincisprezece – Saga sublocotenentului Mihail Coliopol

între cele două cătune Kisk Aul şi Toptaki viaţa noastră se organizează repede şi se împarte în mai multe misiuni. Cea mai importantă este de a păzi armata de orice surpriză dinspre mare. Este nevoie de patrule de valoarea unei grupe de luptă, care galopează de la un capăt la altul al falezei verificând posturile de pază şi amplasamentele apărării. Oamenii veghează zi şi noapte.

Alte echipe merg înapoi spre nord pentru a aduce provizii pentru cai. Bietele animale sunt epuizate, iar regiunea săracă, doar ierburi mărunte, uscate, îngălbenite. Trebuie să facem raiduri lungi pentru a recupera câte ceva din colhozurile mizerabile greu de găsit. Alteori găsim doar paie, pe care caii le mănâncă puţin câte puţin, chiar dacă asta le repugnă, atât sunt de slabi şi înfometaţi.

Prima zăpadă cade fără oprire. îmi place să patrulez pe o astfel de vreme. Fulgii îngheţaţi mi se aşează pe faţă şi se topesc, în timp ce marea se izbeşte furioasă de stânci. Din când în când, Dac necheză. Vestmântul alb i se împrăştie în timpul cursei pentru a se reconstitui, steluţă cu steluţă, ca o dantelă feerică.

Raporturile cu gazdele tătare sunt excelente. Toţi sunt musulmani. Desigur, bărbaţii au fost încorporaţi cu forţa în armata sovietică, nu au rămas decât bătrânii, femeile şi copiii. Sărăcia lor este indescriptibilă, e o bucurie să putem împărţi cu ei ceea ce aveam.

Mari iubitori de libertate, ura lor faţă de ruşi este totală. Cum românii se bat împotriva roşilor, sunt prietenii naturali ai tătarilor. Bătrânii se informează de la noi. Unul anume este foarte curios. Acesta a îndrăznit să-i atace pe bolşevici, să se bată cu ei, să-i alunge de pe pământul pe care îl ocupau cu forţa. Pe acesta îl numesc *Effendi Hitler*, nu încetează să pună întrebări despre acesta, ajungând chiar să vrea să ştie câte soţii are!

în orice caz, un om de ispravă! Deşi nu ne cunoştea, ne-a primit ca pe eliberatori şi ne-a invitat la masă ca pe cei mai buni prieteni. Rusticul şi simplitatea acestor suflete este deplină, inima de o bunătate naturală, fără vicii.

Timpul trece. Viaţa noastră e atât de monotonă încât pare că a trecut un secol.

în ajunul Crăciunului primim pachete de la organizaţia doamnei Antonescu. Toţi primim câte unul. Primim cozonac, ciocolată, ţigări care deasupra filtrului aveau semnătura mareşalului Antonescu şi o carte poştală imprimată: *Crăciun Fericit! România recunoscătoare.* Pachetul le cam stă în gât majorităţii oamenilor. Ar fi preferat un cuvânt de acasă de la ei, nu înţelegeau cum de nu se poate, din moment ce aceste colete au putut fi trimise.

Mihail Coliopol vine să petreacă seara cu mine. în plus faţă de Florile Răului a adus şi un radio cu baterii. Toţi se înghesuie în jurul lui, întregul pluton, camarazii din alte grupe, tătari. Casa va crăpa din încheieturi, aşa înghesuiţi eram. Raicea a preparat masa de Crăciun: ciorbă de vită cu tăieţei. Felul doi cozonac cu o gură de ţuică.

Prindem Radio Bucureşti, colinde după colinde. Toţi îşi amintesc de pe vremea când erau copii şi colindau în grupuri din casă în casă anunţând venirea lui Mesia şi promisiunea unei lumi mai bune, cum cântau Florile dalbe şi erau răsplătiţi cu dulciuri şi uneori cu câţiva lei. Garbiş, ca să-şi arate bunele maniere, stă turceşte, pe genunchi jucându-se cu doi copii tătari. Le face un truc cu o sfoară cu noduri bine legate care se desfac în mod misterios atunci când suflă peste ele. Ochii măriţi şi gurile căscate exprimau admiraţie, micuţii sunt fascinaţi. Garbiş este din nou sufletul petrecerii. Crainicul anunţă:

- Bună dimineaţa la moş Ajun!

Un aer de tristeţe se lasă, Coliopol încearcă să aducă puţină
veselie:

- Hai, domnilor, să profităm de aceste momente. Cine ştie, Crăciunul următor am putea fi la Irkutsk![50]

Obţine un succes relativ. Raicea, după ce a făcut pe bufonul un moment, iese din casa supraaglomerată. Cred că ieşit să se pişe ceea ce îmi dă şi mie senzaţia că trebuie să fac la fel. Ies afară, noaptea e înstelată, nu mai ninge. Negăsindu-l pe Raicea, merg până la graj-

50 Un zvon în cadrul armatei spunea că ruşii îşi duceau aici prizonierii de război, la marginea Siberiei, (n.a.)

Post de luptă înaintat în Munţii Iaila (Crimeea, 1942)

dul unde sunt adăpostiţi caii. Este aici, cu comoara împrăştiată pe jos, pe care o manevrează cu mâinile lui mari, dar cu grija unui bijutier. Nişte fructe vechi, o gutuie înnegrită. Dintre amintirile scumpe, Raicea ia un fluieraş din acelea pe care copii le fac din tulpini de soc. îl mângâie îndelung. Ies în vârful picioarelor. Afară, ninge din nou, mă simt ca la capătul lumii.

Poate ne-am fi obişnuit cu genul ăsta de trai liniştit, dacă la 29 decembrie la ora 4 dimineaţa n-aş fi fost trezit cu vestea: – Ruşii au debarcat la Feodosia cu câteva divizii, îmi imaginez că vor să blocheze istmul între Crimeea şi peninsula Kerci, aşa am fi blocaţi. Pentru a evita asta trebuie să menţinem centrul Crimeii cu orice preţ.

Vremea este îngrozitoare. în grabă, fără panică, într-un sferj de oră toată lumea e gata de plecare. Cel mai dificil este să ne luăm adio de la tătari. Feţele lor pline de angoasă spun multe despre groaza de-ai vedea revenind pe bolşevici. Neliniştea este generală, sunt cu prinşi de sentimentul că îi abandonăm. Dar ce puteam face?

Trebuia să plecăm. Repede.

în şir indian, unul în spatele celuilalt, ca să oferim un obstacol cât mai redus rafalelor puternice, îndemnăm caii. Jeturi calde de vapori învăluie boturile cailor noştri. Temperatura este de ordinul a 20 de grade sub zero. Echipamentul nostru nu este potrivit, chiar derizoriu, pentru o operaţiune în sezonul ăsta, pe o astfel de vreme. Doar o manta subţire îi protejează pe cavaleri, fără mănuşi, pe cap doar o bonetă ca de poliţie aîe cărei margini descusute sunt lăsate peste urechi. Şi asta pusă direct peste cască.

Sunt în frunte. Dac se loveşte adesea de obstacole invizibile. Stratul gros de zăpadă acoperă totul. Mă orientez mai mult după stele. înjurături se aud atunci când mâna goală a vreunui soldat atingea din greşeală garda săbiei, practic echivala cu atingerea unui fier înroşit. Degetele sunt îngheţate de la ţinut frâiele. La fiecare jumătate de oră ordon descălecarea şi mersul alături de cai timp de cinci minute. Pauzele sunt scurte, doar ca şi caii să-şi tragă răsuflarea. în acele momente oamenii suferă muşcătura rece a frigului, tot ce pot face este să se strângă lângă cai, încercând să împrumute din căldura lor.

Moralul este la pământ. îi simt, le e ciudă că trebuie să abandoneze fără luptă terenul cucerit cu uşurinţă. Ideea de a fugi nu este pe placul lor, această primă operaţiune de retragere este greu de digerat.

Vântul suflă cu o putere reînnoită. Armată de fantome ce avansează prin întuneric, singurele zgomote sunt ale pieselor metalice de harnaşament ce par lanţuri zornăitoare. Când la ora 5 dimineaţa ajungem la Daln Kamichi, la 30 decembrie, poate din cauza norilor joşi, a oboselii, a ninsorii, nici nu mai vedem lumina zilei. Totuşi, sunt douăzeci şi patru de ore de când suntem plecaţi. Şaptezeci de kilometri de cavalcadă a damnaţilor, traversând şanţuri, gropi, obstacole. Cum de nu ne-am rătăcit nu voi şti niciodată.

Anul nou 1942 nu este sărbătorit. Dintotdeauna fără veşti de la familii, iată-ne că suntem şi fără veşti de pe front. Cele ce ne parvin sunt atât de contradictorii încât nu punem bază pe ele. La Daln Kamichi nimic nu este coerent, din moment ce nici nu ne dăm seama din ce punct cardinal Ivan va putea veni. Doar un lucru e sigur: va fi bine primit!

Gurile armelor automate rămân îndreptate spre Feodosia, ceea ce pare logic. Aşteptându-l pe Ivan, germanii cad peste noi. În- lanteria venită în marş forţat de la Djankoi ca să ne înlocuiască. Spre marea noastră stupefacţie, suntem trimişi la Parpaci spre a lua pozi- lie cu spatele la Feodosia, pe frontul nostru stabilit spre Kerci...

De data asta, devenim nervoşi. Ruşii sunt peste tot? în faţă? în spate?

Abia ajungem la Parpaci, pe o temperatură de minus 30 de grade şi un viscol teribil, că siluete extenuate apar din avanposturi: elemente din Divizia 46 infanterie, batalioane de genişti, infanterişti, elemente din Flak (apărarea antiaeriană). Toţi aceşti soldaţi s-au desprins de ruşi la Kerci şi au făcut un marş halucinant de 120 de kilo- metri pentru a-i ataca pe ruşi la Feodosia. Deci, Kerci este aparent abandonat. Ceea ce nu împiedică ca a doua zi să fim trimişi la Sekehe Eli pentru a-i opri pe ruşii ce avansează dinspre Kerci. Suntem în plină încurcătură a îui von Sponek, dar încă nu ştiam asta. De fapt, totul a rămas confuz asupra acestei chestiuni.[51]

Pentru că trebuie să mergem la Sekehe Eli, mărşăluim, fanteziile statelor majore nu sunt discutate de trupele de şoc. Vremea nu se îmbunătăţeşte.

îmboldindu-şi calul alături de Dac, Garbiş bălmăjeşte:

- Vă zic... când mă gândesc, am fost un pic de rahat...

Ştiu că vrea să mă amuze, aşa că îi pun întrebarea care o aştepta:

- Când, Garbiş?

- Când mergeam la şcoală iarna şi i-am spus învăţătoarei *Nu pot scrie, domnişoară, am o rană la unghie...*

---

51 Generalul conte von Sponek care comanda Corpul 42 armată a fost primul general pe Frontul de Est care a decis între a rămâne pe poziţii şi a fi masacrat cu trupele sale conform ordinelor primite de la Führer şi ceea ce considera că este mai bine informat asupra situaţiei, respectiv să încerce o acţiune de salvare a celor 10000 de oameni din subordine. îi face cunoscut generalului Manstein, superiorul său, că abandonează Kerci pentru a-şi grupa forţele şi să atace Feodosia, aruncându-i pe ruşi în mare. Apoi deconectează radioul. Nimeni nu mai poate interveni asupra deciziei sale. Von Sponek a fost un erou, nu poate fi pus la îndoială. Oricum, Manstein îl înlocuieşte la comandă. Comandamentul General al Führerului cere să fie înaintat în faţa unei curţi marţiale prezidate de feldmareşalul Goering care îl condamnă la moarte şi degradare militară. Von Manstein intervine insistent în favoarea lui şi Hitler îi comută pedeapsa la şapte ani de închisoare. Cu toate acestea, imediat după 20 iulie 1944, este asasinat de Gestapoul lui Himmler fără proces, (n.a.)

Grupă de cercetare a escadronului meu de la Sekehe Eli

- Şi nu era adevărat?

- Nu, nu era adevărat, domnule locotenent... Şi azi simt că plătesc pentru asta... Am mai mult decât atunci, dar ce se întâmplă dacă nu-mi fac datoria?

în cursul unei halte, Mihail Coliopol îmi face o vizită. E vesel ca de obicei, nimic nu poate strica moralul prietenului meu. Mă întreabă:

- Am plecat mai repede ca haiducii, aşa repede că am uitat jumătate din rufărie... Nu ai să-mi dai o batistă? Mi-aş sufla nasul cu degetele, dar pe frigul ăsta m-aş trezi cu un sloi în mână.

Iau o batistă pe care i-o dau. Mihail îşi suflă nasul, admirând batista albă:

- Trebuie să fii ceva mareşal ca să te păstrezi aşa curat... Apoi visător:

- Mulţumesc! Şi dacă tot suntem în Taurida[52] şi o voi întâlni

Poziţie de aruncător de grenade la capul de pod din Kuban

vreodată pe Ifigenia[53], mulţumită ţie nu voi arăta ca un ţăran...

Ordinele sunt să-i întârziem pe ruşi la Sekehe Eli, un biet sat abandonat. Nu mai ninge, cerul albastru este atât de clar încât distingem foarte bine în depărtare crestele munţilor Iaila atât de dragi tătarilor. Satul are avantajul de a controla o intersecţie importantă de drumuri. Râpele fac apărarea relativ uşoară. Parpaci nu este departe, suntem în zona cea mai îngustă a peninsulei Crimeea, între golful Feodosia, mlaştinile Sivaş şi Marea Puturoasă.

Ordinul este formal:

- Câştigaţi timp, ruşii nu trebuie să treacă. Trebuie opriţi pe linii succesive de rezistenţă.

2 Călăraşi este instalat, dar suntem absolut singuri. Cu excepţia a două baterii de artilerie sub conducerea şefului de

52 Denumirea antică grecească a Crimeii.

53 Personaj al tragediei greceşti a lui Euripide compusă între 414 î.Ch. şi 412 î.Ch.

escadron Trofin, lăsate ca şi sprijin. Cu totul neobişnuit, escadronul nostru este în linia a doua.

J'- ^

Infanterie română de gardă în Kuban

Raicea comentează, puţin vexat:

- Dacă ne plasează aici... înseamnă că se tem de o pătrundere din faţă...

De data asta, Garbiş are aerul de a fi de acord, deşi găseşte *că acest mod de a gândi nu e un gest frumos faţă de camarazi.* Un şir de pârâituri rapide pe aliniamentul din faţă: Ivan a luat contactul pentru a ne testa intenţiile. Imediat artileria sa trage salvă după salvă fără oprire. Comandantul Trofin nu se lasă rugat să le întoarcă politeţu- rile, continuând să le potopească spatele cu obuze, chiar dacă acesta încetează bombardamentul. Tăcerea artileriei inamice spune totul, asaltul e aproape.

Din poziţia în care mă aflu, ca un fel de observator, examinez terenul. înspăimântător! Pe mai multe linii, mii de soldaţi sovietici în atac! Bine protejaţi în spatele crestei râpei, Călăraşii deschid focul de la distanţă. Alegere bună, dacă ar fi deschis focul mai târziu, ar fi fost înghiţiţi de această maree umană.

Spectacolul este impresionant. Şiruri întregi de ruşi sunt cosite, căzute pe pantele uşoare. Valul de supravieţuitori ajunge până la
picioarele luptătorilor noştri, lăsând ultimele sale cadavre.

Abia a murit acest val că la 300 de metri unul nou se ridică împingând puternic:

- Houraa ! Houraa !

O asemenea masă de soldaţi în acţiune e paralizantă, te îngheaţă pe loc, în mod sigur urmează să fii strivit. Călăraşii nu se sperie, dar puterea lor de foc nu a fost suficientă pentru a-i distruge complet pe agresori. Sunt obligaţi să recurgă la lupta corp la corp. Aici, oricare ar fi calităţile lui, Ivan nu face faţă. Mulţi se predau imediat, zăpăciţi de furia alor noştri.

Nu e nimic mai rău decât să-ţi vezi camarazii în plină acţiune în timp ce stai la adăpost, fără posibilitatea de a interveni pentru a le veni în ajutor. Nervii sunt greu puşi la încercare. Un al treilea val de atac sovietic este respins, dar nu complet. Au câştigat câteva zeci de metri călcând peste trupurile străpunse de mii de gloanţe ale tinerilor Călăraşi din Romanaţi şi Teleorman.

Noutăţile ce ne parvin sunt dureroase: cea mai mare parte a plutoanelor din 2 Călăraşi şi-au pierdut ofiţerii. Mulţi, fără număr, dintre cavaleri, şi-au sacrificat viaţa. Ceea ce e mai rău, rezistăm în faţa unei divizii întregi. Lupta dintre David şi Goliat. Ne batem unul contra cincisprezece! Iată că ruşii se aruncă din nou contra poziţiilor noastre cu strigăte de *Houra!*, nu e niciun dubiu asupra determinării lor. Urletele de *Houra!* sunt din ce în ce mai sălbatice, mai puternice. Ochii mi se tulbură încercând să-i număr. Sunt ciorchini de soldaţi ce se grăbesc nebuneşte. Sunt peste tot, linia orizontului se întunecă.

Şi cei mai curajoşi se cutremură. Călăraşii dezlănţuie un foc infernal. în faţa ţevilor încinse ale armelor, stive de cadavre ce împiedică tirul eficace împotriva celor ce vin din spate.

Printr-o uşoară depresiune din stânga mea Ivan reuşeşte să debordeze. Această infiltrare riscă să se extindă periculos. Atunci îl văd pe Mihail Coliopol, al cărui pluton de mitraliere interzice inamicului pasajul inferior, cum ia comanda supravieţuitorilor câtorva plutoane ale căror ofiţeri au fost ucişi, îi adună şi în fruntea lor porneşte spre locul periculos ca să astupe breşa. Pătrunde direct spre bolşevici. Vălmăşagul era aşa confuz că mă întreb dacă va mai ieşi cineva cu viaţă de acolo. Ivan cedează brusc şi se basculează de partea cealaltă a crestei. Coliopol, fără zăbavă, se lansează cu ai săi în urmărire pentru a recuceri poziţia iniţială. Dar ruşii revin ca bumerangul, alţii, furioşi şi surescitaţi de această rezistenţă a unui număr mic de oameni. Vin împinşi din urmă de politruci care îi doboară pe

Un viteaz între viteji, **Mihai Coliopol** (foto Stindardul)

cei mai lenţi cu un glonţ în spate.

Coliopol se aruncă înaintea lor, îmbărbătându-i cu vocea şi gestul pe Călăraşii care, într-un suprem efort, se avântă din nou alături de el. îl credeau invulnerabil. Un glonte îl loveşte sub cască, deasupra frunţii, spărgându-i craniul. Se răsuceşte, cade, se ridică. Urlă:

- Hai, băieţi! Rezistăm!

Un al doilea glonte îi smulge pometele drept şi osul temporal. Cade în genunchi. Cu un efort incredibil se ridică. Rămas lucid, îşi încurajează Călăraşii:

- Reuşim... V-am zis că reuşim... Trage, Stancu, trage, trage...

în faţa acestui ofiţer plin de sânge, indestructibil, pe care gloanţele nu îl doboară chiar dacă e lovit la cap, ruşii disperaţi pierd teren. Se retrag brusc în dezordine.

2 Călăraşi a rămas stăpân pe Sekehe Eli. Ruşii au lăsat două sute de morţi pe teren, în afară de mii de răniţi şi o mie cinci sute de prizonieri, de două ori mai mulţi decât soldaţii din regimentul nostru la începutul acţiunii.

Acţiunea eroică a sublocotenentului Mihail Coliopol a fost determinantă. O ambulaţă îl ia pe cel mai bun prieten la Kherson. Este perfect conştient. Peste rănile oribile a pus batista albă primită de la mine. O batistă care îi bea încet sângele.

Remuşcare, o remuşcare imbecilă, dar insistentă, se insinuează în mintea mea. îl aud pe unchiul Duminică din copilărie cum îmi

spunea foarte serios:

- Dacă ai un prieten, nu-i da niciodată o batistă fără să iei măcar un bănuţ în schimb, altfel îi dai giulgiul...

Sunt teribil de supărat. Apoi îmi vine că nimic nu-l poate doborî pe Coliopol, nici măcar două gloanţe în cap. Dovada: este încă ¡11 viaţă. Va rămâne în viaţă. Pentru a-mi submina siguranţa asta, îmi revine brusc viziunea cu cele două coloane de oameni, una urcând, cealaltă descendentă. în ultima ce coboară spre tenebre i-am văzut pe caporalul Guţă, Smărăndache, Băcanu, căpitanul Petit, dar şi pe Coliopol... în timp ce în cealaltă, cu lumânările în mâini, supravieţuitorii urcă spre lumină.

Un infirmier a venit să-mi povestească cum a fost cu convoiul spre spitalul german de la Kerson. După nici cinci kilometri parcurşi au observat că Coliopol coborâse din ambulanţă pentru a merge pe jos, mult în spate, alături de cei răniţi uşor, pretinzând că a

Ion V. Emilian (stânga)

Şi

Mihai Coliopol, în faţa unui câmp de mine (1941) (foto Stindardul)

cedat locul unuia „rănit cu adevărat", cum nimeni nu îndrăznea să se uite la ravagiile produse feţei sale de gloanţele sovietice. A trebuit ca un om să-l ţină în interiorul ambulanţei până la Kerson.

Două zile mai târziu a murit, cu mâna dreaptă pe exemplarul uzat şi iubit din *Florile răului*. înainte de a intra în comă a cerut să i se citească *La Charogne* şi a surâs tot timpul cât a durat lectura. A cerut să i se înapoieze cartea, a pus mâna pe ea şi fericit a închis ochii. Nu i-a mai deschis niciodată.

Pe faţa lui, o mână anonimă a depus o batistă albă, nouă.

Moartea prietenului meu Mihail Coliopol mi-a provocat un asemenea şoc că timp de mai multe zile, am uitat complet numele cavalerilor pe care îi cunoşteam de la începutul campaniei, precum şi numele locurilor din apropiere, eu care aveam o memorie excepţională.

Sunt rupt de durere. Numeroşi Călăraşi povestesc soldaţilor din alte unităţi saga sublocotenentului Coliopol. M-am săturat să o aud.

încep să mă tem să mă întorc în foc, convins că fără protecţia vigilentă a lui Coliopol şi a mitralierelor sale nimic nu

se mai poate face. Mă simt cu adevărat în pericol pentru prima dată.

Puţinii supravieţuitori ai plutonului său refuză dialogul. Am senzaţia că sunt supăraţi pe mine pentru că mai sunt în viaţă. îi simt îngropaţi în tristeţea lor ca şi în adâncurile celei mai întunecate peşteri. Coliopol era adorat de oamenii săi. Era pentru ei întregul univers de adevăr, dreptate şi corectitudine.

îmi lipseşte singurul meu prieten. Nu mai vreau să lupt. încă îmi tot amintesc idealul său interior:

- Dacă nu vom duce la capăt această cruciadă împotriva comunismului... nu dispera! Chiar şi sfinţii au pierdut cruciade! Noi nu suntem sfinţi... Dar alţii se vor ridica. Într-o zi sau în alta, vor învinge... prin faptul că au fost în stare să se sacrifice...

Coliopol a murit cu zâmbetul pe buze, cu credinţa intactă în inima lui.

Avea douăzeci şi opt de ani.

Nu este a lui vocea asta care, în zori, tocmai a dat porunca sacră de veacuri a Călăraşilor?

- încălecarea!

Capitolul XX

Partizanii – Locotenentul Constantinescu ştia... – Cavaleria română nu face prizoniere...

Dac simte povara tristeţii mele. Urechile i se culcă, tremură. Trebuie să-l mângâi ca să adopte o ţinută mai nervoasă. Etapa e scurtă, escadronul poate să se încartiruiască în cătunul Islam Terek.

Ivan a eşuat în încercarea lui, dar asta nu înseamnă că ne lasă în pace. Fostele batalioane de distrugere sub comanda politrucilor au recuperat toţi rătăciţii, izolaţii, fugarii. Ascunşi în inima munţilor Iaila Dagh au devenit partizani, mai mult sau mai puţin cu voia lor. Foarte repede ne vor complica existenţa, terenul fiind favorabil acestei activităţi.

Spre nord, câmpia Crimeii se ridică printr-o serie de platouri la o înălţime de peste 2000 de metri. Pe coasta Mării Negre enorme faleze stâncoase cu caverne adânci, în timp ce spre interior se strecoară mici văi strangulate deseori de defileuri strâmte. Apoi păduri impenetrabile.

Ţara nu este altceva decât o vastă succesiune de ascunzători pentru partizani. Rolul lor este să ne hărţuiască, să ne exaspereze, să nu ne lase în pace, să ne demoralizeze. într-o primă fază au reuşit, dar apoi ne-am organizat. Partizanii nu sunt decât una din tarele războiului. La Islam Terek, în caz de alertă de partizani, fiecare ştie ce are de făcut, cum să intervină rapid la locul său desemnat. Asta permite să menţinem doar posturile de pază clasice.

Cătunul care îl ocupăm este sărac, fără interes, locuinţele se confundă în monotonia peisajului. Secolele ce au trecut peste bieţii locuitori nu le-au lăsat decât riduri adânci.

Ofiţerii prind obiceiul de a veni să-şi omoare timpul la mine acasă. Sunt două camere, stăm în cea din fund. Un soi de paiet ţine loc de pat şi de canapea în timpul zilei. O masă, trei bănci, câteva scaune. O sobă mare care duduie. Prima încăpere este pentru primirea agenţilor de legătură, a ştafetelor sau a santinelelor pentru consem- nuri.

Totul e simplu.

Raicea ne aprovizionează în mod regulat cu sticle de coniac franţuzesc. Imposibil de ştiut cum reuşeşte să procure marfa preţioasă. O fi pus mâna pe vreun depozit, o fi jefuit vreo maşină dintr-un convoi german? Refuză să ne spună, făcând pe misteriosul.

înlocuitorul lui Mihai Coliopol a sosit, un anume Uic Popescu, fost profesor, sublocotenent de rezervă. în mod nedrept, îl învinovăţesc că este aici, de fapt mă fac că nu este aici. Nu are dreptul să îi ia locul lui Coliopol. Mai este un locotenent nou, Victor Con- stantinescu, mic de statură, ce

încerca prin toate mijloacele să compenseze această deficienţă adoptând un aer marţial. Asta nu îl face prea simpatic, unii l-au poreclit *Prusacul*. Soldaţii spun că ar fi rigid, cazon, dar în realitate omul e delicat, sensibil. Ştiind cât de mult sunt afectat de pierderea prietenului meu, depune eforturi de solicitudine la adresa mea, poate prea insistent. Este blond ca şi grâul, dar şi fiu de colonel, ceea ce ţese o legătură în plus între noi.

În fiecare zi lansăm patrule la noroc pentru a-i pune pe fugă pe partizani, să-i prinzi e o altă treabă! Itinerarele noastre sunt atât de variate, manevra de apropiere atât de rapidă şi silenţioasă călare, încât le dejucăm toate ambuscadele. Când din întâmplare îi surprindem, ei refuză lupta şi se dispersează în grabă, trăgând. De cele mai multe ori lasă doi, trei morţi pe teren, niciodată cineva în viaţă. îşi termină repede proprii răniţi, ceea ce ne revoltă.

La căderea nopţii, care vine foarte devreme, ne întoarcem. Cum spuneam, toată lumea vine să se distreze la mine. în seara asta, deşi citesc impasibil *Războiul Crimeii* de Octave Aubry, o carte venită cu mine de la Bucureşti, şeful de escadron, căpitanul Cornel An- ghelescu, Ilie Popescu şi alţi doi ofiţeri joacă poker la greu. Coniacul lui Raicea circulă de la unul la altul. Aşezat pe canapea, Victor Con- stantinescu pare copleşit. Poate din cauză că este ofiţer de serviciu? îl văd refuzând coniacul. Tentativele mele de a iniţia o conversaţie sunt sortite eşecului. Fără îndoială, o criză trecătoare de melancolie, prin asta am trecut toţi, de ce nu i s-ar întâmpla şi lui? Stă echipat complet, nemişcat, o oră bună, apoi trece în prima cameră, acolo unde aşteaptă agenţii de legătură. Acolo era caporalul Dăbuleanu, un uriaş flegmatic din Dăbuleni. Constantinescu îl cheamă:

- Adu-i pe Lăstun, Grigore, Stan... Aşteptaţi-mă aici. După puţin timp, cei patru sunt acolo. Ascult pentru că în acest timp Victor Constantinescu continuă să vorbească în camera

alăturată. Zgomotul pintenilor săi pe podeaua de lut m-a smuls din lectură. Absolut incredibil, îl aud făcând un fel de inventar:

- Ceasul pentru tine, Dăbuleanu, tu nu ai aşa ceva... Stiloul la Stan... peniţa este foarte bună, nu e îndoită, vei vedea... Portţiga- retul pentru Grigore, viciile trebuie încurajate, viaţa e prea scurtă... Dă-mi degetul, Lăstun... Inelulîţi vine foartebine, uite. ..A! Dăbuleanu, am un pulover în cufăr, să-l dai unuia pe măsura mea... Obiectele de toaletă ţi le las. Bine! Acum, banii. Nu i-am numărat... împărţiţi-i între voi... Tăcere! E un ordin. Luaţi-i, băieţi! Vă mai spun odată, nu mai am nevoie de nimic...

Ca şi mine, jucătorii de poker au auzit ce se întâmplă în camera vecină. Toată lumea se minunează. Căpitanul, îngrijorat, îmi spune cu voce scăzută:

- Emilian, fă în aşa fel să-i recuperezi lucrurile şi banii. E jenant, omul ăsta nu ţine la coniac... Rău exemplu la soldaţi, mai ales că e de gardă! Mâine voi fi obligat să-l pun în arest pentru a da exemplu...

- Dar, domnule căpitan, pot să vă spun că nu s-a atins de coniac!

- Bine, Emilian, nu trebuie să îl aperi. Vom rezolva mâine. Popescu, dă cărţile!

Căpitanul se gândeşte deja la altceva. Eu mă întreb ce l-a apucat pe Victor Constantinescu. Mă ridic să merg să vorbesc cu el. Mă vede venind, ia un aer precaut.

împuşcături seci în noapte urmate de rafale de pistol mitralieră. Partizanii! Locotenentul Constantinescu sare după cască, ia două grenade şi iese afară urmat de Dăbuleanu şi de ceilalţi din plutonul de gardă. Mă îmbrac în viteză alături de ofiţerii de la masa de poker pentru a alerga în ajutor, de va fi nevoie.

Atacă intrarea de la nord, atac slab. Poate fi o cursă ca să ne atragă acolo. Iau puşca mitralieră Z.B. şi o pun în poziţie în spate, în direcţia opusă atacului. Garbiş, Raicea şi alte figuri pe care nu le cunosc mă urmează. Câteva detunături la nord şi apoi linişte. Scrutez întunericul de să-mi sară cristalinul ochilor. Nimic!

O busculadă pe strada principală. Soldaţii de gardă împing în faţă şase partizani îmbrăcaţi în mantale vechi. Al şaptelea pare diferit. Un ofiţer? Nu! O femeie. Sunt aduşi acasă la mine pentru un prim interogatoriu, care se dovedeşte dificil. Căpitanul renunţă. Interpretul basarabean care locuia câteva case mai încolo cu grupa din escadronul căpitanului Neculce ni i-a trimis aici. Anghelescu e nemulţumit. Cred că e din cauză că a fost întrerupt de la partida de poker. Face pe durul.

- Vezi, Emilian, nici nu a venit să raporteze... Nici nu a venit să aducă prizonierii. Când am zis că locotenentul Constantinescu e beat mort, nu m-ai crezut! Aţi văzut pe cineva în deplinătatea facultăţilor mintale să se debaraseze de tot ce are mai preţios ca îl dea trupei? Vă spun că e beat mort. Nu se va mai întâmpla! Căutaţi-1!

împreună cu Mazilu, Garbiş şi Raicea, l-am găsit. Locotenentul Victor Constantinescu era mort la baricada de la nord, cureaua agăţată de unul dintre ţăruşii verticali împiedicându-l să cadă la pământ. Chiar dacă ar fi băut prea mult, nu asta era cauza. Un glonţ în gură. Sângele se scurgea încet ca şi cum ar putea umple o cupă de vin. Beat, nu! Mort, da! O moarte neobişnuită. Cu două ore mai devreme, un mesager misterios şi nevăzut l-a avertizat pe locotenentul Victor Constantinescu să ia măsurile necesare, pentru că pe lângă toate bunurile, îşi va pierde şi viaţa. Acest mesager, pe care nicio santinelă nu l-a văzut, a lovit mai precis decât un partizan. Nimeni nu îi scapă acestuia.

Această nouă lovitură a destinului mă impresionează şi mai mult. Merg să văd prizonierii, la grupa din escadron care îi are în grijă. Trebuie trezit *Băieţelul*, porecla căpitanului Neculce. Când în sfârşit apare, îmi dau seama imediat că e mahmur bine. Când deschide gura orice îndoială dispare. Căpitanul, în timpul liber, şi aici avem mult timp liber, s-a luptat serios cu nişte sticle. Mahmur, dar nu pare a fi furios. Sprijinindu-se de birou, iată că poate sta aproape drept.

Adresându-se prizonierei spre care se uită cu ochii tulburi, îl aud bâlbâindu-se spre interpret:

- Spune-i că nu e locul ei aici. Mai ales că aici cavaleria română nu ia prizonieri femei.

Pe timpul traducerii, faţa femeii se întunecă. Crede că e o bătaie de joc, scuipă pe jos dispreţuitoare. Asta îl uimeşte pe Neculce care exclamă:

- Nu! E adevărat, nu este o doamnă, dar las-o să plece oricum!

Sublocotenentul Popescu intervine. Aminteşte că aceşti partizani tocmai l-au ucis pe locotenentul Constantinescu. Neculce nu are regrete:

- O femeie e o femeie şi eu sunt un cavaler român. Poate pleca, e liberă!

Prizoniera ezită. Bâguie:

- *Balchoi spasiba... Balşoi spasiba...* Mulţumesc mult... Mulţumesc mult...

Iese. Porneşte încet pe drum. După cum merge, uşor aplecată şi rigidă, pare că se aşteaptă să fie lovită de un glonte în spate. O sută de metri mai departe, încă în viaţă, începe să creadă că e adevărat şi pare că renaşte. Aleargă, aleargă repede, un mic punct negru ce se pierde în imensitatea albă.

Ne întoarcem. Garbiş încinge o partidă de cărţi în prima încăpere, din nou va trişa grosolan. Mazilu, întins ca un câine pe pază în faţa uşii mele, deja doarme.

- Raicea, poţi să-mi dai una din sticlele tale de coniac?
- Numai pentru dumneavoastră?
- Numai pentru mine.
- Cu plăcere, domnule locotenent.

Cinci minute mai târziu revine cu sticla şi apoi dispare cu discreţia sa obişnuită. Mă întind pe canapea. Iau o gură din alcoolul tare. Acest alcool care a salvat viaţa unei femei, în timp ce un om care nu l-a băut e mort. îl aud pe locotenentul Victor Constantinescu repetând:

- Luaţi, băieţi... V-am zis că nu mai am nevoie.

Apoi îi văd gura plină de sânge.

Duc sticla la gură şi beau să-mi pierd respiraţia. Coniacul dă pe dinafară, se scurge de pe buze pe gât. E siropos ca sângele. Tremur.

- Luaţi, băieţi... V-am zis că nu mai am nevoie.

încet mă cufund într-un somn de beţie cruntă.

Capitolul XXI

Masacrul de la Feodosia – Djavar Iurt – Complotul – Resuscitarea preotului Felix – înmulţirea preoţilor – Naşul – Conversaţii cu Tatiana – Pasul greşit – Violul soacrei – Karasubazar – Şampania că- I pitanului Corbeanu – Capturarea lui Duca

Două escadroane din 2 Călăraşi au sprijinit acţiunea de recucerire a Feodosiei de către trupele germano-române. în trei zile, din 15 în 18 ianuarie, i-au aruncat pe ruşi în mare. Odată reveniţi I alături de noi, povestesc... Bineînţeles că bătăliile au fost sângeroase, I dar Călăraşii sunt obişnuiţi. Ceea ce i-a marcat, nu ne spun imediat, I de parcă n-ar vrea să ne facă părtaşi la imaginile groaznice...

După ce au recucerit Feodosia şi-au dus răniţii, împreună cu I răniţii ruşi, la Spitalul General din oraş. Ceea ce au văzut în curte nu I vor uita niciodată. în timpul retragerii noastre din oraş, am lăsat în I spital pe cei răniţi grav, câţiva bolnavi de plămâni, pe toţi cei ce n-ar I fi suportat călătoria sau rigorile frigului. Pentru aceşti circa 50 de oameni, au rămas să-i îngrijească un căpitan medic şi o duzină de infirmieri.

Când Călăraşii au intrat în curte, un tablou înfiorător li se I înfăţişează ochilor: toţi răniţii au fost aruncaţi pe ferestre. înainte de I a-i arunca, bolşevicii le-au smuls pansamentele dezvelindu-le rănile, I chiar crestându-le cu baioneta. Odată aruncaţi, supliciul nefericiţilor I care care nu au fost ucişi în

cădere putea dura şi până la câteva ore. Se I putea vedea după urmele din zăpadă calvarul celor care zdrobiţi, tor- I turaţi, au încercat cu disperare să se târască departe de acest infern. Toţi erau morţi în cea mai groaznică agonie, feţele lor încrâncenate arată chinurile trăite până în ultimul moment al vieţii. Cât despre căpitanul medic şi infirmieri, ei au fost mai norocoşi, un glonţ în ceafă a fost răsplata lor.

1.

Comandamentul Corpului de Munte, sub ordinele căruia a intrat brigada noastră, decide să trecem în refacere la Djavar Iurt, un
sat mai mare situat la vreo 5 kilometri est de staţia de cale ferată Isky Gramaticovo. Doar numele satului este tătăresc, locuitorii săi fiind ruşi, originari din fostul guvernământ Nijni Novgorod, transplantaţi aici când s-a terminat cu *noua politică economică* preconizată de Le- nin, adică la sfârşitul anului 1929. Au fost culaci (ţărani înstăriţi) la ei acasă şi au avut multe de îndurat până au ajuns în Crimeea, câţi au mai ajuns, mulţi fiind lichidaţi înainte de plecare şi alţii s-au prăpădit pe drumul cel lung. Tătarii din Djavar Iurt au fost deportaţi în locul noilor veniţi, la confluenţa dintre Volga şi Oka.

Odată sosiţi în Djavar Iurt s-au bucurat de un tratament mai bun decât sectanţii rascolnici pe care bolşevicii i-au înghesuit în cocioabe mizerabile unde trăiesc şi azi ca vai de ei. Pentru fiecare rascolnic poţi băga mâna în foc că nu e prieten al comuniştilor. în ceea ce îi priveşte pe pravoslavnici, lucrurile se cam schimbă. Se pare că unii dintre ei au uitat ce au avut de îndurat, s-au împăcat cu noua situaţie şi au devenit supuşi loiali ai stăpânirii comisarilor.

Bate la ochi unul pe care îl cheamă Feodor. Nu se ştie sau nu ni se spune deocamdată datorită cărui fapt a reuşit acest Feodor să obţină cea mai încăpătoare şi arătoasă casă din sat şi să moşteneasc ă până şi mobila fostului proprietar pe care bolşevicii l-au aruncat în mare la Feodosia. Soţia lui Feodor ştie să gătească bine şi e primitoare, cele două fete sunt drăguţe, cumnata-i destul de tânără şi făşneaţă, iar cămara plină cu slănină afumată, pastramă de oaie şi sticle de votcă grămădite pe poliţe. Pentru subofiţerii noştri are o adevărată slăbiciune şi se străduieşte să lege prietenie cu ei. Aceştia au primit învoire să răspundă la invitaţii, să fie însă cumpătati la băutură, să nu-şi deschidă prea mult gura, ci ochii şi urechile... II ţinem pe Feodor sub supraveghere.

într-o primă fază, în afară de escadronul nostru, de două plutoane de mitraliere şi de infirmeria regimentului, la Djavar Iurt se mai află şi un lagăr de triere pentru prizonierii ruşi luaţi în ultimele lupte, lagăr al cărui comandant, un maior german din ţările baltice care ştia bine rusește, dispune de un întreg stat major de interpreţi şi poliţişti de meserie cu atribuţii speciale, cărora li se spune *Sonder- fuhrer*. Rolul lor pare a fi cel de a-i grupa pe prizonieri după regiunile de origine: Georgia, Ucraina, Siberia, Armenia etc. Paza lagărului era asigurată şi de câţiva soldaţi germani, dar spre surpriza noastră, mai mult de foşti camarazi ai prizonierilor: tătari, cazaci, georgieni, ucraineni, care poartă cu mândrie ţinuta Wehrmacht clasică, dar fără petliţele caracteristice la guler şi iară vulturul Reichului la pieptul
vestonului. înarmaţi cu balalaici de captură, cum li se spune pistoale lor mitralieră sovietice cu încărcător circular, voluntarii aceştia sunt trimişi de multe ori şi împotriva partizanilor unde au succes aproape I întotdeauna, dar nu iau niciodată prizonieri, poate ca să nu aibă mai I mult de lucru la întoarcere cu paza lor.

Cantonamentul ales de Garbiş pentru mine este o casă mo- I destă, rustică, dar care are avantajul că dispune de trei încăperi, din I care rechiziţionez două. Faţă de tinda în care s-au cuibărit cei trei I îngeri păzitori, Mazilu, Garbiş şi Raicea, camera rezervată mie este 1 o chichineaţă. în stânga tindei, în încăperea cea mai mare, gătește, I doarme şi-şi petrece ziua familia lui Volodea, stăpânul casei, adică I nevastă-sa Marusia, fiică-sa Olga şi cei doi băieţi: Andrei şi Serghei. I

Volodia, care a participat la primul război mondial, are 50 I de ani, dar arată de 70, atât e de consumat şi sleit de puteri. De vâr- I stă mijlocie, Marusia, soţia, pare că suportat mai bine munca aspră I şi prigoanele. Destul de frumuşică, Olga, care a împlinit în ianuarie I 19 ani, e blândă, săritoare şi inteligentă, dar zăboveşte cam mult în I faţa oglinzii, ceea ce le prieşte şolticarilor fraţi mai mici să o ia peste I picior. Andrei şi Serghei nu manifestă interes decât pentru carabine, binoclu şi telefonul de campanie. Tare ar fi vrut să scot pistolul din I toc să îl vadă cum arată.

Ba la un pahar de vin, ba la un pocheraş, ofiţerii escadronului I şi cei de la mitraliere se întrunesc seara la locuinţa căpitanului Emil 1 Constantinescu, vorbind de una şi de alta, povestind amintiri sau I discutând asupra celor ce s-ar mai putea întâmpla în acest război. I Dar oricât de târzie ar fi ora la care mă întorc, totdeauna aud şuşoteli I şi vorbă în camera gazdelor. Chestia asta începe să mă intrige şi îmi I pun întrebarea dacă nu cumva se urzeşte vreun complot, uşă în uşă cu noi, deşi îmi vine greu să cred că blajinul Volodea ar fi amestecat | în treburile partizanilor.

Iar s-a făcut târziu! Mă întorc la locuinţă pe o ninsoare deasă. Cizmele mi-au devenit zăpăzoase. De data asta nu mi se vor auzi paşii la sosire...

Deschid uşa de la tindă încetişor. Gardienii mei nu dorm. Le fac semn să stea liniştiţi, mă apropii în vârful picioarelor de uşa din stânga şi încep a trage cu urechea. Deslușesc vocea lui Volodea, doar el vorbeşte. De fapt nu vorbeşte, ci citeşte dintr-o carte pe care cu I toţii o cunoaştem, Noul Testament, prinderea lui Isus, face o pauză pentru a explica cum în corpul lui Iuda se vârâse Diavolul.

L

Fără să bat, deschid uşa. înfricoşaţi, cei din cameră se ridică în picioare, iar Volodea instinctiv îşi face semnul crucii, ca şi cum în prag ar fi apărut însuşi diavolul de care vorbea. Cu ajutorul lui Gar- biş, care făcea pe interpretul, le spun că şi noi suntem creştini şi că avem ordin să îi ajutăm pe cei care vor să-şi practice cultul religios. Asta îi liniştește, dar Volodea pare sceptic. Nevastă-sa îl dă la o parte şi răspunde în locul lui, gesticulând cu mare însufleţire:

- înainte de a se retrage, bolşevicii şi-au întors cojocul pe cealaltă parte. S-au făcut a uita că ne-au prigonit fără milă pe noi, credincioşii, şi că au făcut totul pentru a distruge biserica. S-au făcut a uita şi de la o zi la alta ne vorbeau de libertatea religioasă care va fi restabilită în Uniunea Sovietică. Nemţii, pe de altă parte, spuneau ei, i-au închis pe evrei şi i-au lichidat pe toţi preoţii... Şi ne-au mai spus bolşevicii că naziştii care au atacat prin surprindere Uniunea Sovietică sunt pui de diavoli care şi-au pus la capelă, la piept şi pe steagurile lor semnul diavolului. Acestea noi nu le-am crezut, spune Marusia gesticulând şi mai tare, pentru că ştim că ori de câte ori sunt înghesuiţi, bolşevicii născocesc ceva nou, pentru a înşela lumea. Aşa s-a întâmplat şi după ce războiul civil luase sfârşit. Când cei de îa oraşe nu mai aveau ce să mănânce, bolşevicii au slăbit chingile şi i-au ţinut pe culaci deasupra apei. Dar asta nu a ţinut mult, căci îndată au început să ne prigonească şi mai abitir. Ne-au luat tot ce agonisisem, ne-au închis, ne-au torturat, i-au împuşcat pe ai noştri cu gloata, iar cei ce au mai rămas au fost izgoniţi de la vetrele lor, deportaţi şi aduşi aici, cum au fost aduşi şi noi, aici unde pământul rodeşte slab şi unde robotim ca robii la sovhoz... *Robotă, robotă!* Din zori şi până seara *robotă* ca grangurii de partid să poată huzuri...

- Soţia dumitale are dreptate, îi spun lui Volodea. Bineînţeles că nu e adevărat ce au spus bolşevicii. Nemţii nu i-au lichidat pe preoţi şi nu i-au băgat la puşcărie. Mai mult, trupele lor dispun de preoţi care oficiază slujbe religioase şi care se îngrijesc ca cei care mor să fie îngropaţi creştineşte. Avem şi noi la brigadă un preot. Fiecare regiment românesc de infanterie are preotul său. Dacă locuitorii satului doresc, putem să aducem un popă de-al nostru să le facă slujbă, după cum n-am avea nimic împotrivă dacă se va găsi un popă rus care să ţină liturghie...

Volodea tace, se gândeşte puţin, priveşte întrebător spre Marusia care dă din cap în semn aprobator şi îmi răspunde pe loc:

- Da, este unul în sat care poate sluji liturghia...

A doua zi, Volodea îmi aduce un omuleţ foarte bătrân, îmbrăcat într-o rubaşcă decolorată şi peticită şi a cărui barbă albă se prelungeşte până la cingătoare. Din timp în timp, nasul destul de roşu şi cu vârful ascuţit îi picură pe mustăţile pe oală. Ochii mici şi spălăciţi îi lăcrimează. Mâinile osoase şi le freacă mereu de pantalonii care prezintă un fel de pete şi vreo două găuri. Pâslarii sunt în bună stare, dar cu cel puţin trei numere mai mari. Îţi vine a crede că Volodea l-a dezgropat din mormanul de moloz al vreunei dărâmături.

Vreau să-l întreb cum îl cheamă, dar Garbiş mi-o ia înainte. Cu spiritul lui inventiv, îi găseşte un nume potrivit: Felix. De fapt îl cheamă Efrem, dar noi îi vom zice de acum popa Felix. Raportez cazul comandantului de escadron care, la rândul lui, raportează prin telefon comandantului de regiment. Fără să întrebe ce şi cum, colonelul aprobă înscăunarea preotului şi ţinerea de slujbe religioase. Aşadar, resuscitatul popă Felix va putea să citească liturghia la Djavar Iurt. Marusia şi Olga tot cârpesc şi repară odăjdiile străşnic mâncate de molii. în fine, pregătirile s-au terminat.

Prima liturghie se oficiază sub cerul liber şi pe zăpadă. La drept vorbind nu este o simplă liturghie, ci o adevărată manifestare cu caracter religios, la care, în afară de toţi locuitorii satului, participă şi soldaţii noştri, care de la intrarea în campania împotriva URSS nu au găsit nicio biserică care să servească. Toate au fost transformate în grajduri sau locuri de adunare pentru Komsomol (tineretul comunist). Totodată au dispărut şi cimitirele, morţii sunt îngropaţi nu are importanţă unde, pe câmp sau la poalele unui copac. O mică grămadă de pământ fără vreo inscripţie marca locul de veci al celui dispărut. Când se tasa, nu mai rămânea nimic. Cei care îndrăzneau să pună vreo cruce erau deportaţi, dacă nu împuşcaţi.

La slujbă asistă şi georgienii, cazacii şi ucrainenii din garda lagărului de triere. Vădit emoţionat, popa Felix începe să citească, când dintr-o carte, când din alta, Volodea ajutându-l îa întorsul foilor. Femeile mai în vârstă, care alcătuiesc corul, execută surprinzător de bine misiunea. Din locul în care mă aflu pot privi din când în când spre mulţime. Bătrânii şi cei care se apropie de jumătatea vieţii urmăresc slujba în mişcătoare reculegere şi cu adâncă evlavie, îşi fac semnul crucii la fiecare sfârşit de frază şi cad în genunchi lipindu-şi fruntea de pământ de foarte multe ori. Copiii stau liniştiţi, în timp ce băietanii şi fetele tinere îţi fac impresia că au venit să se amuze la un spectacol. Zâmbesc ironic aceşti tineri, ba unii dintre ei izbucnesc în râs, îşi dau cu cotul şi şuşotesc fără întrerupere... Bietul popă citeşte îngrozitor de încet, citeşte de două ori acelaşi text, îl încurcă şi pe Volodea, tuşeşte, strănută, se poticneşte la anumite pasaje şi o ia de la început... După trei ceasuri slujba s-a terminat şi lumea se risipeşte... De aproape şi de departe, toţi mă salută. Până şi popa Felix ţine să mă binecuvânteze în mod special, îi primesc binecuvântarea în genunchi, în zăpadă.

în urma acestei pioase iniţiative, prestigiul nostru a crescut în mod considerabil, locuitorii întrecându-se în a-şi manifesta dragostea şi recunoştinţa faţă de noi, practic am fost adoptaţi. Despre cele întâmplate la Djavar Iurt s-a dus vestea în regiune, iar urmările nu au întârziat. Cu excepţia satelor locuite de tătari, au început să apară în tot locul popi, ieşiţi ca din

pământ, popi mai bătrâni sau mai tineri, cu anteriu, potcap, cruce pravoslavnică şi cu barbă autentică. Sunt sigur că nu toţi aceşti cucernici au călcat pragul unui seminar, totuşi, ce am pus noi în mişcare nu mai poate fi oprit.

Biserică la Djuvar Iurt nu a existat niciodată şi botezuri nu s-au făcut de multă vreme, aşa că cei nebotezaţi, cam o sută la număr, urmează să fie recuperaţi. Printre cei ce se vor lepăda de Satana, primind taina botezului, sunt şi fete de 15 şi de 16 ani. Ori, cum se ştie, la ortodocşi botezul se face prin cufundarea totală în apă. Problema se rezolvă, convenindu-se ca la cufundarea în apă cel în cauză să-şi păstreze cel puţin cămaşa. în loc de cristelniţă este folosit un butoiaş de metal de la staţiunea de maşini şi tractoare a sovhozului unde de altfel are loc şi ceremonia, anume în atelierul de reparaţii, printre scule şi maşini scoase din uz.

Popa Felix nu posedă ştampilă parohială şi nici registru de botezuri, eliberează totuşi un fel de certificat pe foile îngălbenite care le rupe dintr-un vechi caiet de şcoală. Foarte încet scrie, făcând pauză după fiecare cuvânt, dar caligrafic, numele părinţilor şi cel al naşului. Cum m-am cumetrit şi eu la Djavar Iurt, cuviosul Felix îmi cere şi mie să-i spun cum mă cheamă şi cum l-a chemat pe tatăl meu. O fac, dar oricât de tare şi de desluşit mi-aş scanda numele, el mi-l trece în certificatul lui aşa cum îi vine la socoteală, adică pe rusește: Ivan Valerianovici Emilianof...

Aşa cum este obiceiul pretutindeni în lumea creştină, dar cu deosebire la ortodocşi, la botez i se dă şi preotului ceva în dar. Din puţinul care-l mai au, locuitorii dau şi ei ce pot, mai mult de ale gurii şi pentru fundul gâtlejului.

Votca, ouăle şi mai ales găinile fiind însă la mare preţ în Cri- meea, în satul în care este cantonat trenul nostru regimentar au apărut doi popi deodată care s-au luat serios la gâlceavă pe chestia botezurilor şi a nunţilor, pentru că acolo se fac şi nunţi cu masă mare.

Din această pricină, plutonierul major adjutant potcovar Covăseală, comandantul trenului şi al garnizoanei, s-a văzut nevoit să procedeze la o delimitare precisă a zonelor în care cei doi concurenţi îşi desfăşoară activitatea, încolo totul merge strună...

într-o seară, întorcându-mă, o găsesc pe Olga, fiica gazdei, povestind cu tânără adorabilă pe care mi-o prezintă sub numele de Tatiana. Absolut fascinantă. O figură care pe ansamblu este departe de a fi perfectă, dar care devine pe măsură ce o studiezi în detaliu: ochi întunecaţi, un nas mic încântător, buze fin conturate, gura ironică, părul castaniu deschis ale cărui bucle ascund urechile albe de porţelan, ansamblu admirabil care nu are cum să nu te atingă la inimă. Şi inima mea e atinsă. Fără fasoane, îmi dă permisiunea să o conduc acasă. Aflu că studiază limbile moderne, cu germana şi franceza ei, ajutat de puţina mea rusă, conversaţia devine repede plăcută, în faţa micii căsuţe, o colibă cu o cameră, în care locuieşte singură cu mama ei (fapt care a scutit-o să găzduiască soldaţi), o salut respectuos şi o rog să-mi acorde o întâlnire pentru mâine, ceea ce ea acceptă.

Urmărind-o, sunt emoţionat de demnitatea ei în sărăcie. Fusta lungă în care e îmbrăcată nu are niciun fel de formă, haina de lână îi zdrobeşte pieptul tânăr. Mi-a spus că îşi împarte cu mama sa această singură haină, când una este iarna afară, cealaltă nu poate ieşi. Ciorapii groşi de lână neagră îi deformează puţin picioarele fine.

O respect din instinct. Iarna pare blândă alături de ea. Mergem fără grabă. Despre ce să vorbim, dacă nu despre război. Tatiana:

- Dumneavoastră, cu aerul blând şi medaliile urâte, pentru ce luptaţi?

- Mă lupt pentru că ruşii ne-au ocupat prin forţă provinciile noastre dragi... pentru eliberarea românilor oprimaţi.

- Da, înţeleg asta. Dar de ce continuaţi cu nemţii până aici?

- Sunt aliaţii noştri, ne-au ajutat să ne eliberăm fraţii. Noi îi ajutăm la rândul nostru. La fel ca şi ei, dorim distrugerea comunismului, eliberarea popoarelor apăsate de această sclavie.

Tatiana se opreşte lângă un afiş imens cu Hitler dintre cele multe de pe ziduri, în care cu caractere ruseşti stă scris un slogan ce promite poporului rus eliberarea de sub jugul bolşevic. Mi se adresează ironic:

- Credeţi că Hitler poate da libertate poporului rus, admiţând că ar vrea cu adevărat asta? E o nebunie! Niciodată nu ne vom lăsa influenţaţi de un alt popor. Niciodată. Noi avem propria noastră misiune. Cu comunişti sau fără ei, ne vom îndeplini destinul. Eu sunt dintr-o altă lume decât dumneavoastră. La voi totul este putred. La noi, totul este serios. Atât de serios că uneori ai noştri beau până ameţesc. Beau poate pentru că peisajele noastre te invită la asta, o întindere nesfârşită care se pierde în disperare. La voi, nu sunt decât vicii şi exemple proaste. Regele vostru tiran şi doamna Lupescu!

Sunt surprins:

- De unde ştii asta?

- Nu suntem animale. Radioul ne spune.

- Propagandă comunistă...

Mă priveşte cu ochii ei frumoşi şi gravi:

- Sune-mi că nu e adevărat!

- Da, asta e adevărat, dar noi, românii, am moştenit defectele invadatorilor noştri, turcii şi voi, ruşii. Ţarii au impus administraţia, şi-au impus oamenii, favoriţii. Nu te dezbari uşor de influenţa lor negativă.

- De acord. Aici, însă, bolşevicii au făcut-o bine. Ţarii au dat ţara germanilor, nobilii germani au devenit nobilii noştri, coman- dându-i pe soldaţii noştri. Marii proprietari erau prusaci. Restul, minele noastre, industriile noastre, petrolul nostru au fost date englezilor, francezilor. Bolşevicii i-au alungat pe străini.

O întrerup perfid:

- Dar şefii bolşevicilor erau străini: Zinoviev, Kamenev, Trot- ski, Radek...

Se revoltă:

- A trecut... va trece. Au crezut ei, dar adevăraţii ruşi vor avea întotdeauna ultimul cuvânt, veţi vedea. La fel şi pentru voi! Chiar credeţi că voi şi germanii veţi împiedica poporul rus să-şi îndeplinească misiunea?

- De ce nu? Germanii nu sunt totdeauna ce ar trebui să fie, nu fac totdeauna ce ar trebui să facă, dar uite că ruşii sunt deja împărţiţi. Ucrainenii, de exemplu. Uitaţi-vă în jur la aceşti tătari, cazaci, ce îi păzesc pe „fraţii" prizonieri. Deja am ajuns mai departe ca Napoleon, cel care a fost nevoit să fugă prin stepă ca un hoţ.

Văzând că pune pasiune, fac la fel. I-o spun direct în faţă:

- Tatiana, eşti o mare comunistă!

- Comunistă, poate... Mare, sigur nu. Nu am făcut nimic.

- Dar poţi face mâine... Mă cunoşti... Vezi tot ce se petrece aici... Poţi merge să spui totul partizanilor...

Dă din cap.

- Nu! Nu voi merge, dar pentru Rusia am multe de făcut, mâine, când va fi pace.

- O pace germană?

- Niciodată nu o vom accepta. îi vom respinge, germanii nu au suflet, sunt aisberguri, o gândire rece, de oţel, raţionament fără gândire profundă. Nu îi vom iubi niciodată, vor trebui să plece... Ştii, mi-ai zis de tătari, cazaci, dar noi, ruşii, ne înţelegem bine între noi. Uite la noi aici, la Djavar Iurt, nu suntem cu adevărat acasă. Noi sun tem culaci, de multe ori masacraţi că nu am acceptat colectivizarea pământurilor noastre bogate de pe Volga. Iată-ne aici, fără nimic, într-o ţară în care solul este steril, răvăşită de ruşi. Şi pentru asta suntem mai puţin ruşi? Nu! Când Rusia suferă, suferim şi noi ca ruşii...

Am fost teribil de impresionat de scumpa de Tatiana. în majoritatea zilelor m-am gândit la ea. Când am venit să vorbesc cu Dac, ştiam că nu merge prea bine între noi. Ne vedem în

fiecare seară, dar păstrez o distanţă respectuoasă. Tatiana nu mă încurajează la un altfel de comportament. O întreb:

- Dar ce vei deveni mai târziu?

- O! Un mic profesor de limbi moderne. Vreau să mă pierd în mijlocul poporului meu ca şi ţarul Alexandru I.

Tot ce mi-a spus m-a făcut să mă topesc de tandreţe. Modestia, mândria, curajul ei, contribuie fără oprire să-mi calmeze resentimentele care le am contra ruşilor în general şi a atrocităţilor lor în particular. Nu eram prea mândru de asta, dar înţeleg, *culac* sau nu, nu era mai puţin rusoaică. Vine ceea ce trebuia să vină. O întreb dacă nu s-a gândit la măritiş.

- Da, m-am gândit... dar înainte de a mă mărita, voi aştepta cât va fi nevoie. Nu vreau neapărat un bărbat, ci doresc totodată un tovarăş de drum, cineva apropiat, cu care să am o identitate de vederi, să gândească ca mine, de aceeaşi rasă...

Piciorul îi alunecă, am simţit cum se împiedică, am prins-o în braţe. A fost prima oară când am atins-o. Îşi recapătă repede echilibrul, se degajează din braţele mele aruncând un *spassiva* (mulţumesc) glacial. înţeleg că eu am făcut un pas greşit. Nu am mai avut curajul să o revăd pe Tatiana.

Adesea am văzut-o trecând. Am remarcat că purta doar bluza ei albă, chiar şi duminica, în timp ce la întâlnirile noastre purta întotdeauna frumoasa ei bluză albastră de culoarea cerului. Am păstrat în inimă această bucată de cer, Tatiana.

La Djuvar Iurt nu aveam probleme cu femeile civile. Se poate spune că adoptă o ţinută ireproşabilă, chiar dacă bărbaţii lor sunt duşi la război de multă vreme. Călăraşii noştri doritori de amor le fac ochi dulci, dar degeaba. Ceea ce îi reţine pe băieţii noştri să meargă mai departe e faptul că în armata română, orice încălcare a conduitei este pedepsită sever, iar violul duce direct la plutonul de execuţie.

Astfel, totul era calm până într-o bună dimineaţă când o furioasă îmi izbeşte uşa:

- Veniţi repede... Un cavalerist mi-a violat soacra. Este nebun, repede, o va omorî!

Fata spune că numele ei este Stefania. Este în toate minţile. O încredinţez unei patrule cu ordinul să-mi aducă cavaleristul, soacra şi interpretul. în timpul absenţei lor îmi vine să-mi smulg părul din cap. Dumnezeule, va trebui să trimit un Călăraş în faţa Curţii Marţiale?

Ruşii au ucis destui dintre noi, dacă şi femeile lor o fac... Când au ajuns, mă aşez în spatele unei mese cu interpretul în dreapta mea. în faţă, pe o laviţă, soacra, caporalul (pentru că acest cavalerist era caporal) şi nora.

Era greu de stabilit vârsta „corpului delict". Un lucru era sigur, soacra nu avea absolut nimic care să inspire impulsuri prea aprinse unui individ normal. Pe moment, pare să fie cufundată într-un soi de reverie interioară, este clar de ce. De la nora Stefania, o brunetă în jur de treizeci de ani, aflu că soţul ei e la război alături de ruşi şi că au patru copii. Ceva mai calmă, explică:

- Ferma noastră este mai mare, zece cavaleri sunt găzduiţi aici. Toţi sunt gentili, cu excepţia celui care e în faţa dumneavoastră şi vă priveşte cu un aer nesincer. în această dimineaţă a rămas de bună voie să păzească caii în timp ce camarazii săi au plecat la instrucţie, îşi planifica lovitura ticăloasă. Eram la bucătărie când am auzit ţipete... rugăminţi. Am alergat la grajdul de unde veneau. Am urcat scara şi l-am văzut în fân pe porcul ăsta pe cale de a-mi sugruma soacra. Când ea nu s-a mai mişcat, el a lovit-o ca un animal, i-a dat palme. Ea suspina cerând milă... El a continuat să o facă înjurând... Mi-a fost frică, am venit repede să vă spun. Oricum, era prea târziu...

Se întoarce spre caporal care nu spune un cuvânt, îl loveşte cu picioarele adresându-i insulte pe care interpretul refuză să le traducă. O calmăm cu mare dificultate. Soacra, enigmatică, nu spune nimic. Stefania reia mai liniştită:

- Uitaţi în ce stare a adus-o. Nu îşi va mai reveni vreodată. Ce va spune soţul meu? Cum am avut grijă de mama lui?

îl întreb pe caporalul nostru:

- Tu ce ai de zis?

Caporalul se ridică, dă din umeri, coboară capul.

- Mi-am pierdut capul pentru moment... domnule locotenent.

Iată-ne unde am ajuns! Dar bătrâna nu e de acord. Brusc iese din muţenie şi devine volubilă:

- Nu trebuie să crezi că eu... Omul ăsta este un dulce, vă asigur că şi foarte politicos... M-a făcut să vin în hambar, e adevărat, dorea să-mi spună ceva. Ca o proastă, nu am înţeles. E vina lui? Nu, nu-i aşa? M-a scuturat puţin, dar în joacă, nu cu violenţă, domnule ofiţer! Dacă cineva ştie, sigur eu sunt aia. Desigur, dacă nora mea m-a văzut cu picioarele în sus, trebuie să le fi avut, nu-mi dau seama. în orice caz, nu mi-a făcut niciun rău. E un băiat bun, jur în faţa tuturor!

Stefania este în pragul apoplexiei. Cu ghearele zgârie faţa caporalului, abia o reţinem.

- O terorizează! îi e frică... o va face din nou. O va face, veţi
vedea!

Interpretul îmi zice:

- Vedeţi, fata asta mi se pare isterică.

Uşurat, le dau drumul la toţi cu aerul de parcă aş fi supărat pe toată lumea. De fapt, sunt bucuros. La apelul de seară, Garbiş mă informează:

- Am aflat adevărul despre acea poveste, domnule locotenent. Caporalul nostru, care era prea dornic, i-a făcut avansuri nurorii. Ea nici nu a vrut să audă. Ca să o facă geloasă, s-a dat la soacră căreia nu i-a venit să creadă. Nora, văzând, a avut remuşcări, dar prea târziu! A vrut să se răzbune, dar bătrâna nu i-a dat satisfacţie, vă daţi seama.

Bietul caporal! Va plăti scump pentru ieşirile astea. O pedeapsă neaşteptată.

Suntem mereu pedepsiţi unde am păcătuit.

Cu toate că la Djuvar Iurt simţim doar efecte minore ale acţiunilor partizanilor, acestea au început să îngrijoreze serios înaltul comandament german.

- Nu îndrăznesc să se pună cu Călăraşii, pretinde Garbiş.

în ceea ce mă priveşte, am înmulţit măsurile de precauţie. Nu ştiu dacă vigilenţa mea este apreciată, cert e că sunt convocat de statul major la Karasubazar pentru un stagiu de instrucţie. Scopul era studierea acţiunilor partizanilor şi găsirea unei metode de con- tragherilă eficiente.

Din maşina Tatra care vine să mă ia am tot timpul de a contempla peisajul magnific, drumul şerpuit descoperind o nouă panoramă mirifică după fiecare viraj. Când a apărut Karasubazar, am fost uluit. Aşezat elegant în vârful unui platou îngust, singurul calificativ care îmi vine în minte este cuib de vulturi. O parte din nume îi vine de la râul Karasou (care înseamnă *apă neagră* în tătară) nume justificat deoarece, din depărtare, părea de un bleumarin întunecat. Vreo douăzeci de moschei înţeapă cerul cu minaretele lor zvelte. Câteva sinagogi în acelaşi stil maur. Imediat cer să fiu condus la Tach Khan, faimosul bazar unic în lume, cu zidurile rectangulare înalte de 13 metri şi de o grosime ce le face capabile de a rezista la cele mai violente bombardamente moderne.

Fortăreaţă construită de neguţători, acest Tach Khan adăpostea caravanele în tranzit ce transportau spre Occident comorile Orientului. Oraşul este foarte bogat. Aici se comercializează lână, piele, tutun, vinuri, fructe, legume. De asemenea, se confecţionează paltoane din piele de cămilă, foarte călduroase, rezistente şi confortabile.

Oraşul face parte din dispozitivul ţinut de Brigada 4 Munte, care îi vânează pe partizanii ascunşi în munţele Dag Kai unde grotele, peşterile, crevasele în stânci le asigură retragerea şi adăposturi inaccesibile. Acest lucru nu ne va împiedica să vorbim destul de mult despre isprăvile căpitanului Tobă care îi vânează fără milă în fruntea detaşamentului de cavalerie munte al Brigăzii 4. Vom vedea cum se prezintă această problemă a partizanilor. O voi învăţa în imensele spaţii ale clădirilor unui stabiliment şcolar situat la ieşirea din Karasubazar spre Simferopol.

Sunt repede dezamăgit. Dacă cursurile sunt concepute remarcabil, diverse acţiuni posibile ale partizanilor în funcţie de

teren, foarte bine reconstituite pe peliculă, de fapt nu este nimic mai mult decât un cinematograf. În realitate, eu cunosc mai multe. Pe mese sunt diferite modele de mine folosite, cele mai bune metode de a le ascunde... Dar destui din camarazii mei au sărit pe ele, pentru a nu ignora niciodată aceste capcane făcute de om.

Domeniile psihologice sunt mai interesante. Reţin că şeful de partizani nu operează niciodată în regiunea în care îşi are ascunzătoarea, ci pe o rază de cel puţin 40 de kilometri. Apropo de şefii partizanilor, trecem de câteva ori peste fotografiile celor mai cunoscuţi: Boiko, Duca, Krassine, Fedorov, Kaganof, Illiouch etc.

M-aş fi plictisit serios fără oamenii mei şi fără Dac dacă nu m-aş fi împrietenit cu căpitanul Ion Corbeanu, liderul Grupului 58 Recunoaştere. Brunet, mic de statură, zvelt, cu privire pătrunzătoare, l-am văzut pe acest cavaler cutezător participând la mai multe competiţii ecvestre. Nu degeaba a fost ofiţer instructor la Şcoala de echitaţie de la Sibiu.

Ne simpatizam mult, astfel că într-o zi, cu infinite precauţi- uni, mi-a făcut semn să îl urmez. Mergem până la una din clădirile şcolii, în spatele ei. Doi cavaleri stau de gardă, prezintă arma cu un surâs nu prea regulamentar. Intrăm. Corbeanu apucă o legătură imensă de chei ascunsă sub un pupitru. Deschide uşa amfiteatrului. Am crezut că visez! Până în tavan, una peste alta, erau stivuite lăzi de şampanie. Sunt mii de sticle. Cum a reuşit Corbeanu să transporte până aici acest lichid spumos şi preţios, mister!

- Dacă ai şti cât de greu a fost să trec astea pe sub nasul germanilor...

Îl cred. într-un colţ sunt înghesuite vreo cincizeci de casete de culoare ciocolatie. Pline de caviar. Aşezaţi pe jos, cu una din astea între noi, degustăm ouăle de sturion cu ajutorul indexului cufundat energic în masa dură, lipicioasă puţin, dar suculentă. Caviarul ne face sete. Fiecare desface o sticlă de *Champagneskoie Sovietskoie,* după cum scria cu litere aurii pe eticheta neagră. Francezii nu apreciază şampania dulce, dar noi îi dăm toate onorurile cuvenite unei capturi de război.

Îl întreb pe Corbeanu:

- Ştii că nu ai cum să termini tot stocul?

- Greşeală, prietene! Pot să te asigur de un aspect de care ni- ciun comandant de armată nu se poate lăuda în campanie: la mine, toţi soldaţii mei beau şampanie!

Când revin la Djuvar Iurt capul mi-e plin de partizani, iar stomacul de şampanie şi caviar de îmi vine să vomit. Voi consulta căpitanul medic pentru a-mi restabili puţin echilibrul alimentar. Infirmeria este instalată într-o clădire modernă datând de la construirea colhozului. O vizitez în timp ce-l aştept pe medic, salon de consultaţii, de pansare, salon de operaţii. În primul salon, în dormitor, o duzină de paturi de diferite mărimi stau aliniate destul de bine. Trei dizenteriei au norocul să aibă alături unul cu o bronşită cronică pentru a încinge un joc de cărţi în patru. O femeie de vreo patruzeci de ani veghează asupra lor, dar şi asupra fiicei sale pe care mi-o prezintă sub numele de Katia, o blondă cu forme generoase şi cozi împletite groase. Pălăvrăgim o vreme. Văzând că nimeni nu vine să mă vadă, plec şi decid eroic să trec la dietă pentru următoarele patruzeci şi opt de ore.

Stăm în alertă, având în vedere că partizanii ne-au lăsat în pace o vreme, deci în mod sigur ne pregătesc ceva. Mai ales că Hi- vis[54] cu partidele lor de vânătoare, rareori vin cu mâna goală, iar asta trebuie să-i exaspereze. Mă îngrijorez din ce în ce mai mult de o încercare de răzbunare cumplită.

La câteva zile de la întoarcerea mea o întâlnesc pe Olga braţ la braţ cu Katia. Cele două fete tocmai se despărţeau. Merg mai departe cu Olga.

- Aşa-i că prietena mea Katiuşa e drăguţă?

- Da, foarte drăguţă.

împins de nu ştiu ce curiozitate, o întreb:

---

54 Cu denumirea de Hivis le spuneam tătarilor, mongolilor, ucrainenilor care i-au abandonat pe ruşi pentru a trece de bună voie de partea noastră. Aceste forţe suplimentare au fost foarte eficace, (n.a.)

- Care e numele ei? Katia nu este un nume prea... pe aici... Cum recunoşti...

- Da, e adevărat. Numele ei este Duca. Nu sunt de pe aici... dar, ştiţi, nimeni nu este de pe aici.

în minte, mi-am zis: *ai avansat ceva...* De fapt, Duca sunt în România cum sunt Durând în Franţa. Sunt peste tot, în toate provinciile. Un Duca, preşedinte al Consiliului de Miniştri, a fost asasinat în anii dinaintea războiului. Mă gândesc că această Katia Duca ar putea fi ucraineancă, ştiind că un Duca a fost mare hatman al Ucrainei, ataman al cazacilor. îmi zic că, în fine, este destul de atrăgătoare.

A doua zi, călare pe Dac, fac o mică plimbare, când Sonia Petrovna Iliacev, proprietara clădirilor unde ne sunt instalate trăsurile, anticomunistă notorie după cum spun bucătarii, nu numai că mă salută prima, dar mă şi prinde de picior. Mă inundă cu un potop de vorbe care mi se par fără sens, mă întreb ce a apucat-o, până când zice:

- Aţi văzut-o azi pe această Duca? Ce aroganţă... se poate spune că şi-a regăsit zâmbetul! Mă întreb dacă va mai râde mult de noi...

- Să râdă ne noi?

Confuză, Sonia Petrovna continuă:

- Asta cred eu!

în fine, cred că m-am prins. îmi amintesc de la Karasubazar, altceva decât ficatul şi stomacul deranjat. Adevărat, mi-a luat ceva timp! Alerg să-i caut pe Mazilu, Garbiş, Raicea. Revenim în galop, înarmaţi cu pistoale mitralieră. înconjurăm infirmeria, Mazilu se postează în aşa fel încât să împiedice pe cineva să iasă. De sus în jos, în lung şi-n lat, trecem totul prin sită. Nimic!

Mai rămâne podul. Ne căţărăm iară să facem zgomot, ca pisicile. Este constituit din mai multe compartimente despărţite de pereţi de scânduri. Aceeaşi dezordine şi obiecte inutile ca în orice pod. Tot nimic. în colţul cel mai întunecat, un aşternut de paie îmi atrage atenţia. Mă apropii. Câteva momente lungi. Un miros greţos mă izbeşte, să mă doboare, nu alta. în penumbră, disting excremente umane pe nişte ziare vechi. Miros groaznic.

Garbiş şi Raicea mi se alătură. Trecem de partea cealaltă a unui fascicul de lumină ce bate din acoperiş. Acolo, pe un culcuş de paie, o siluetă umană care doarme, având în mâna dreaptă un imens Nagan. Raicea, foarte rapid, îşi pune cizma cu toată greutatea peste încheietura dreaptă. Urlă, este prins! Da! La fel de incredibil pe cât pare, Duca, marele şef de partizani a trăit de la început în mijlocul nostru, păzit de pericole chiar de santinelele noastre. Dormind în timpul zilei, mergea noaptea pentru a da lovituri la distanţă şi pentru a-şi împărţi directivele şi se întorcea înaintea zorilor. Revenea şi era lăsat să intre pe baza unui *prochuska*[55] care l-am găsit asupra lui. în afara Naganului, singurele sale arme erau hărţile de stat major ale regiunii adnotate cu grijă.

A beneficiat, incredibil, în mintea mea, de răspândirea numelui de Duca în România, nume care, în fine, l-am văzut de câteva ori scris pe ecran la cursul de instrucţie de la Karasubazar. Mi s-a părut normal să existe şi o Katia Duca. A trebuit să îmi atragă atenţia şi doamna Duca pentru că eram destul de alert şi un lucru nu-mi dădea pace: partizanii ne lăsau prea liniştiţi la Djavar Iurt. Aceasta a fost cea mai mare greşeală a lui Duca, de fapt singura.

Când ieşim, era o adunătură de cavaleri şi civili alertaţi de sosirea brutală a comandoului nostru. Când iese, Duca îşi îndreaptă ţinuta înaltă. Merge calm, fără îngâmfare, dar purtându-şi cu mândrie barba roşie stufoasă.

Raicea strigă către public:

- V-am readus preoţii, iată că am găsit un mitropolit!

Dar, ca de obicei, Garbiş va avea ultimul cuvânt.

Comentarii-

---

55 M Bilet de liberă trecere, salvconduct stabilit de noi în limba rusă, pentru a lăsa anumite persoane să vină sau să plece pe timpul nopţii, (n.a.)

Cimitirul soldaţilor Diviziei 8 Cavalerie română de la Stary Krim
le lui se potrivesc bine cu îndrăzneala lui Duca, dar şi cu modalitatea de capturare a sa.

- Toate astea nu s-ar fi întâmplat dacă căpitanul medic al nostru ar fi instruit cum trebuie personalul auxiliar. Le-a angajat de soţia şi fiica acestui partizan în calitate de infirmiere. Ce, nu-i frumos? Că nu ştiu să golească o găleată igienică? Uitaţi-vă cum arată, bietul de el! Eu nu pun piciorul în infirmerie ca să fiu îngrijit de astfel de femei!

Capitolul XXII

Ruşii au pătruns – Dealul Kiet – Bombardaţi cu pietre – Râio- şii – Sacrificiul cavalerului Tache din Islaz – Nicolae Bătătorescu – Paşte sângeros – Părintele Sfârâială – Colhozul Erny – Povestea de dragoste a locotenentului Radu şi a frumoasei Niura – Rănit – Spitalul din Simferopol – Permisia – Cu unchiul Duminică îngrop ce era mai bun în mine

Iarna continuă, relativ blândă. încă mai folosim echipamentul pentru ger care ne-a fost atât de util înainte şi în timpul luptei de la Sekehe-Eli. Căciuli de blană care au fost colectate special pentru noi de la ţăranii din Romanaţi, provincia noastră, cojocele fără mâneci, cojoace groase, mantale lungi şi călduroase pentru santinele. Ce lasă mai mult de dorit sunt mănuşile de lână care nu ne protejează prea mult.

La începutul lui martie, desigur că în plină noapte, ordinul de plecare a sosit. Ivan a pătruns! Tancurile sovietice au reuşit să disloce Divizia 18 infanterie română. Unde mergem? Asta încă nu ne priveşte. Dacă e o breşă, noi o vom astupa. Vom vedea unde este atunci când vom ajunge. Natura vrea să se răzbune pe noi, ne biciuieşte timp de trei ore sub o furtună cu lapoviţă care ar putea tăia un om în două.

Căpitanul primeşte o nouă misiune, cum înlocuitorul lui nu ajunge, iau comanda escadronului. Petrecem o săptămână la Toch- taba pentru a verifica toate echipamentele şi a ne controla armele şi muniţiile. La sfârşit suntem foarte bine adoptaţi de populaţia locală, atunci când comand *înainte!* pentru plecare, toţi cad în genunchi, chiar şi starostele şi tătarii musulmani, pentru o rugăciune pentru izbânda noastră. A noastră, care mergem să ne batem cu ruşii!

Măcar odată mărşăluim pe timp de zi. în depărtare bubuitul artileriei seamănă cu tunetele unei furtuni de vară pe cale să izbucnească. Acolo, în depărtare, ploaia de obuze e pe caîe să ucidă, să sfârtece, să mutileze. La colhozul Erny, ultima haltă. Drept în faţă, frontul este în fierbere. Discut cu ofiţerii de intendenţă, inclusiv cu un german, care e preocupat dacă oamenii sunt mulţumiţi de raţiile alimentare. Bun moment şi-au ales să se preocupe de moralul lor! Raţiile sunt ca şi cele ale germanilor, tocană la prânz, *danerbrot* (pâine învelită în celofan, se conservă mai bine) cu cârnaţi sau sardine şi ciocolată.

Pentru a afla răspunsul, aliniez escadronul călare şi îi vorbesc la persoana a doua, ca unui soldat, aşa cum sunt tradiţiile Călăraşilor.

- Escadron, eşti mulţumi de raţiile alimentare?

Tăcere. Repet întrebarea. Din nou tăcere prelungită.

- Deci, nu eşti mulţumit. Atunci ce ai dori?

- Ciorbă! răspunde escadronul pe o singură voce.

Aceşti domni, convinşi, ne promit că vom avea ciorbă românească în fiecare seară.

De aici ne vom părăsi din nou caii. Din nou despărţirile tradiţionale. Dar de data asta văd un soi de renunţare printre cavaleri, este foarte dureros să o simţi. Trebuie spus că se vorbeşte mult despre locul unde vom fi trimişi: Dealul Kiet.

- A, mergeţi la dealul Kiet! Acolo e ca la cinema... Infern permanent...

- Kiet? Un mormânt!

- Dealul Kiet! Tir ca după iepuri... Nimeni nu s-a mai întors...

îl găsesc pe căpitanul Neculce, cel atât de galant şi iertător cu
doamnele, vesel ca de obicei. Aflu din gura lui că brigada a devenit divizie fără ca la efectivele ei să se adauge măcar un cavaler. Miroase a intrigi din spate, nimic care să-mi întărească moralul. Câteva ore mai târziu părăsim colhozul Erny pe jos. Neculce, aghesmuit bine cu ţuică, îşi ia adio:

- Noroc, Emilian! Nu vă faceţi probleme pentru comunicaţii, mâine seară voi organiza o reuniune să vorbesc cu voi... Am un leac foarte bun!

Formez trei plutoane complete sub conducerea sublocotenenţilor Anghelescu, Trepcea, Vasilescu. Desigur, sunt multe figuri noi. îi păstrez involuntar într-un anumit anonimat pentru a nu-i înlocui complet pe cei dispăruţi. Sergentul Basanju, rănit în luptă, a revenit. Fac şi o alegere stranie, ordonându-le lui Garbiş şi Raicea să rămână la colhozul Erny, primul pentru a se asigura că ciorba va fi bună cu adevărat, al doilea pentru întreţinerea minuţioasă a cailor. Feţele li s-au descompus de ciudă, dar nu au ce face decât să se supună, dar pentru ei nedreptatea e totală. Dacă ar şti cât îmi lipsesc! Dar
prefer să acţionez aşa decât să îi pierd în luptă.

Doi kilometri şi jumătate înainte de Kiet facem o haltă la Co- tobus. Zăpada se topeşte încet, fără precipitaţii, dar cum este rece, suntem scutiţi de apariţia noroiului. Aici staţionează trenul de luptă al escadronului din 4 Roşiori pe care îl vom înlocui. Grupa de comandă este aici, cu căpitanul. Sunt surprins de acesta din urmă, al cărui nume trebuie ignorat. îmi spune tară jenă:

- Am un locotenent care comandă pe dealul Kiet. Eu prefer să supraveghez operaţiunile de aici. Când pot, fac naveta...

II privesc direct în ochi:

- Am să preiau sectorul. Mă voi instala acolo, printre oamenii
mei.

Se mulţumeşte să-mi întoarcă spatele. Chestie de atitudine. în plină noapte, putem spune că nu vedem mare lucru. Suntem umbre în umbră, totul este calm. Zboară o rachetă de semnalizare. Niciun foc de armă. Dacă nu era faimosul deal, am fi putut trece de Kiet fără să ne dăm seama. Kiet nu mai există. Un morman de blocuri, pietre, căpriori, pretutindeni pâlnii uriaşe de obuze înconjurate de sârmă ghimpată, cărămizi, ţiglă spartă. Incredibil cum mai stă în picioare o bucată din ceea ce a fost o casă. Trei sferturi s-a prăbuşit, deşi o secţiune a acoperişului adăposteşte încă o cameră cu ferestre mici rămase intacte.

Aici se află locotenentul din 4 Roşiori, în faţa unui cuptor de pâine în care arde un foc de lemne. Are aerul unui spectru, emaciat, cu ochii fără expresie scufundaţi adânc în orbite. Transmiterea consemnelor se face parcă cu încetinitorul. Locotenentul nu pare să se grăbească să plece. Simţim că încercările fără număr l-au făcut să-şi piardă voinţa de a fi sau a nu fi.

După plecarea lui îl instalez pe caporalul sanitar Costea în camera care devine punctul meu de comandă. Profitând de întuneric iau măsurile elementare de precauţie şi-mi instalez plutoanele şi verific personal amplasarea puştilor mitralieră. Ordon, de asemenea, ca unele gropi şi adăposturi să fie adâncite.

În zori, artileria grea sovietică trimite rugăciunile de dimineaţă peste capetele noastre, spre Cotobus şi colhozul Erny. Profit şi examinez locurile cu atenţie. Când ies din căsuţă, un mic şanţ. Zece metri mai departe începe urcuşul dealului. Este împănat de tranşee şi gropi de tragere, în vârf un şanţ traversat de tranşee de repliere.

În faţa noastră, în jos pe contrapantă, liniile sovietice la aproximativ 80 de metri. Se disting căştile circulare la înălţimea Iranşeelor lor. în spatele lor, cota 25,3 unde este instalat observatorul de artilerie inamic.

La dreapta mea am o companie din Regimentul 381 infanterie din Divizia 170 Hanseatică, a cărei dotare în arme automate e formidabilă, mai cu seamă în mitraliere. Ruşii nu o mai freacă. La stânga mea, dispozitivul se întinde până la Marea Leneşă, dar prin mai mulţi kilometri de mlaştini şi nisipuri mişcătoare. Deci, nimic să ne temem din partea aia, nici din partea germană, decât accidental.

Situaţia e evidentă, suntem punctul terminus înainte de Marea Leneşă. Pentru a pătrunde, ruşii vor trebui să treacă peste noi.

Deodată, mortierele de ambele părţi se angajează într-un dialog al surzilor. Pare că ghearele puternice ale unor animale preistorice monstruoase ce izbesc pământul transmit un şoc surd. Ghearele smulg explozii, resturi, bucăţi de pământ, oamenii mici şi insignifianţi tremură văzând cum se reped cu precizie asupra lor. Sunt puţine momente de răgaz, nu este vreo uşurare, toţi se tem de momentul în care va începe din nou. în faţa liniilor noastre zăpada se topeşte încet lăsând să apară numeroase movile, cadavre ruseşti.

De partea noastră, peste tot în jurul casei coafate grotesc cu restul de acoperiş, un număr incredibil de mici cruci de lemn însemnate cu cărbune sau cu fierul roşu: numele morţilor noştri. Aici zac ofiţerii şi soldaţii din Regimentul 92 Infanterie şi din 4 Roşiori.

Cavalerul Tache din Islaz spune:

- De la domiciliul nostru actual la cel de acolo, mutarea nu va fi prea costisitoare, nu-i aşa, domnule locotenent?

Zilele oferă aceeaşi lipsă de varietate: trezirea cu artileria grea care îşi aruncă bolizii peste capetele noastre; zdrobirea cu mortierele de câmp; îngroparea în pământ pe moment; survolarea de către un avion rusesc pentru a evalua distrugerile.

Într-o zi, acest avion de recunoaştere (fără îndoială, ne-a găsit mai puţin avariaţi, după gustul său) vrea să ne bombardeze, dar el nu este făcut pentru asta. Locaţia, calculul derivei sale este afectat până în punctul în care cele patru bombe cad şi explodează în plin peste capetele tovarăşilor săi.

Greşim când îl aplaudăm strigând *Uraa!*... A doua zi revine, ne survolează peste creasta dealului şi ne aruncă grenade cu sacul, iar la a doua trecere o încărcătură de pietre mari! Nebunul de Ivan e răzbunător!

După amiază: mortiere. De câteva seri, văd venind noaptea doi soldaţi germani din compania vecină care, sub diferite pretexte, reuşesc să-şi petreacă noaptea în punctul meu de comandă. îmi dau seama că apreciază confortul meu, dar încep să mă calce pe bătături. Caporalul sanitar Costea nu mai poate:

- îi mai găzduiţi mult pe porcii ăştia? Vedeţi că vor contamina pe toată lumea!

- Cum aşa?

- Nu vedeţi cum se scarpină, nemernicii? Nu vedeţi că au râie? Camarazii lor i-au expediat! Faceţi la fel!

Am făcut la fel.

într-o dimineaţă de la sfârşitul lui martie vine ceea ce trebuia să vină şi despre care ne era teamă să vorbim deschis.

Forţarea puternică a poziţiilor. Pământul vuieşte ca un animal vorace, se cutremură, vrea să te înghită. Apoi linişte. Tăcuţi, mai jos, ruşii au ieşit din găurile lor. încrederea lor ne face să ne încordăm pe arme. Când ajung pe un arc de cerc de 50 de metri, ordon:

- Foc de voie!

Puştile mitralieră îşi încrucişează tirurile la perfecţie, culcând primul val în întregime. în spatele lor alţii apar, sărind din groapă în groapă. Trăgătorii mei îi urmăresc cu focuri încrucişate, schimbând ţinta fără să înceteze focul. Grenadele se rostogolesc spre ei, daunele care le fac provoacă urletele suferinzilor. Ivan avansează în continuare, ca o maşinărie bine reglată. Sublocotenentul Trepcea îşi duce mâinile la stomac, se rostogoleşte grav rănit. îi iau puşca mitralieră, în faţa mea, sublocotenentul Vasilescu se prăbuşeşte. Sar în tranşeea lui ca să fiu văzut de soldaţi, să ştie că nu sunt abandonaţi, lăsaţi de capul lor. Mă aud strigând:

- Ţineţi-vă bine! Rezistaţi! Sunt cu voi! Luptaţi! Trageţi! Trageţi!

Nu ştiu ce îmi înfundă gura. Pământ lipicios. Nu! Carne umană! Devin nebun. Cavalerul Tache din Islaz îmi dă încărcător după încărcător fără oprire. Ţin puşca mitralieră în braţe şi trag fără oprire. începe să se încălzească prea tare. O masă de ruşi ajunge aproape de mine. Trag... trag... ţeava aproape de uniformele lor. Tebuie să mă trag în spate ca să nu cadă peste mine când se prăbuşesc.

Nici nu-mi dau seama când doi au trecut de mine. Sunt în spatele meu. Brusc îi simt. Mă întorc. Unul dintre ei, un subofiţer, mă ţinteşte cu *mandolina*[56] sa. Apasă pe trăgaci. Tache, care nu are armă în mână, numai încărcătoarele de la puşca mea mitralieră, se aruncă între noi în faţa rafalei care o absoarbe în tot corpul. îi dobor pe cei doi ruşi cu un rest de gloanţe din încărcător.

S-a terminat. Tache geme:

- Mi-e frig... domnule locotenent... mi-e frig...

îmi pun cojocul peste el cu infinită grijă. Mantaua nu îl protejează de gheaţa care îl învăluie.

- Mi-e frig, locotenente... mi-e foarte frig...

Toată căldura lacrimilor mele nu-l va încălzi pe omul care şi-a sacrificat viaţa pentru a o salva pe a mea. A murit în timp ce caporalul Costea îl ducea în infirmerie pe o targă. Cu degetele sale crispate, cavalerul Tache din Islaz nu a dat drumul mantalei mele. îi închid pleoapele peste ochii albaştri şi blânzi. Faţa lui osoasă, arsă de soare şi de vânt, prinde relieful şi culoarea bronzului.

Vecinul meu din dreapta, locotenentul german Hirschfeld, care a urmărit lupta noastră prin binoclu, mă anunţă că şeful său a fost foarte impresionat de calitatea apărării noastre.

- Se părea că veţi ceda copleşiţi de roşii, este incredibil că aţi reuşit să rezistaţi. Colonelul Daniel va veni să vă felicite. A cerut şi a obţinut pentru dumneavoastră Crucea de Fier clasa I.

Îi răspund destul de urât. Mă învinovăţesc, cum să reacţionez altfel, cu Călăraşii mei zăcând zdrobiţi şi răstigniţi la picioarele mele.

Inima mea tresaltă! Iată-l pe Raicea care se prezintă sub cele mai extravagante pretexte pentru a-mi ocoli ordinele formale de a rămâne la colhozul Enry. Fac pe supăratul în timp ce îl îmbrăţişez de bucurie. Prezenţa lui este tonifiantă din toate punctele de vedere. Iată că organizează comandouri departe în spate pentru a fura vite de sub nasul intendenţei germane care a asamblat o ciurdă importantă la vreo zece kilometri de aici. Le aduce noaptea şi le taie repede ajutat de doi cavaleri. Mâncăm grătare dimineaţa, la amiază şi seara.

- Când mă gândesc la bietul Garbiş care supraveghează ciorba, se plânge Raicea.

Un eveniment neplăcut mă ia pe nepregătite. Colonelul nostru Hristea mă cheamă:

- îţi trimit un gunoi. Pune-l pe deal şi lasă-l acolo. înţeles?

în gând îmi zic Nu, nu am înţeles...

---

56 Mitralieră PPD model 1940 de 7,62. Numită aşa din cauza încărcătorului cilindric. (n.a.)

Tipul ajunge seara şi se prezintă:

- Cavaler Bătătorescu Nicolae... la ordinele dumneavoastră.

Manta de ofiţer, cizme de ofiţer. O figură urâtă, antipatică,
frunte joasă, nas roşu, bărbie inexistentă, un aspect răutăcios. îmi amintesc de el şi de povestea lui. Sublocotenent în 13 Călăraşi a făcut cauză comună cu Garda de Fier împotriva lui Antonescu. Afacerea a mers prost, abia a scăpat de justiţie. A fost condamnat la degradare, a venit pe front pentru a se reabilita. Singurul lucru care mai lipsea era să confunzi 2 Călăraşi cu un regiment disciplinar!

I-am spus să rămână peste noapte aici, cu mine, vom vedea mâine. A doua zi colonelul Hristea îmi telefonează:

- Aşadar, porcul?

- E aici, la punctul meu de comandă.

- Pentru numele Domnului, nu aşa, tară bătaie de cap, pe deal, în viteză! Execută ordinul! îl vreau în postul cel mai expus, pe *blută*[bk]|

- Am înţeles, domnule coloneî.

Şi iată-mă obligat să reorganizez tot escadronul ca să formez un grup separat, fără lider. îl pun pe Bătătorescu în fruntea lui şi îi dau o poziţie normală pe deal. Cu un super alibi: această grupă nu avea un comandant. Iar Bătătorescu, fost ofiţer, era cel mai indicat din punct de vedere militar.

Din nou, colonelul Hristea:

- Deci?

- Este pe deal...

- Acolo să rămână!

Şi închide telefonul.[57]

Nu este destul de groaznic să ai puterea de a dispune de vieţile oamenilor, şi asta fără să mai trişezi? Bombardamentele neîncetate de mortiere ne toacă nervii. Culmea ororii, la aceste detonaţii se adaugă cele ale cadavrelor ruseşti adunate în faţa adăposturilor noastre. Elimină gaze fetide, ghiorţâind, explodând sub presiunea gazelor şi a larvelor mari şi albe. Viermi galbeni se instalează acolo, vremea blândă ajută la descompunerea lor oribilă. Duhoarea e de nesuportat. Ce poezie din *Florile Răului* ar fi ales Coliopol pentru a ilustra această scenă?

Ruşii solicită colonelului Daniel o încetare a focului pentru a veni să ridice morţii, iar el le-o acordă. Timp de patruzeci şi opt de ore, brancardierii lor vor putea face naveta. Profit de asta ca să dorm.

Revin avioanele. De data asta nu lasă decât hârtii, permise de liberă trecere pentru vitejii fraţi români. *Englezii şi americanii vin,* spun cu litere groase. *Lăsaţi-i pe germani, veniţi alături de noi.*

Cam în acelaşi timp primim pachetul tradiţional de Paşte: ouă roşii, pască, cozonac, portocale, coniac, ţigări... Pastele ortodox este pentru români de o importanţă mai mare decât Crăciunul pentru catolicii români. Toată lumea găseşte o modalitate pentru a petrece cât mai fericit această mare zi care pică mâine. Dar nu pică singură!

---

57 Despre soarta ulterioară a lui Bătătorescu aflăm dintr-un articol al lui Ion V. Emilian apărut în ziarul său *Stindardul* al emigraţiei române, nr. 127-128 din iunie 1974, articol dedicat colonelului Ion Hristea, fost comandant al Regimentului 2 Călăraşi, care murise la 1 martie 1974. După ce aduce un elogiu fostului său comandant, ce participase ca cel mai tânăr sublocotenent în Regimentul 2 Roşiori la istorica şarjă de la Prunaru, fusese rănit de baionetă la Oituz şi intrase în Budapesta cu prima patrulă de roşiori ai generalului Rusescu în noaptea de 3 spre 4 august 1919, Emilian povesteşte acest episod despre care spune că a fost singura dată în care a ocolit un ordin al lui Hristea, de a-l face pierdut pe poziţie pe Bătătorescu. Spune Emilian despre Bătătorescu în articol după acest episod: În perioada de pregătire a ofensivei de la Kerci, este rănit. Evacuat în ţară, ajunge în spitalul Z.I. nr 303, acel al Consiliului de Patronaj. Din spital începe să scrie poezii ditirambice la adresa Mareşalului Antonescu, poezii care apar în Santinela, săptămânal pentru soldaţii de pe front. Intrând şi pe filiera doamnei Veturia Goga, este reabilitat, recăpătând gradul şi vechimea. La 23 august 1944 era locotenent. Chiar în noaptea aceea a schimbat de vestă, amenînţând pe ofiţerii care nu se arătau favorabili actului de capitulare. S-a aranjat totuşi să nu mai plece pe frontul cel nou, împotriva aliaţilor de

în zori, în loc să ne urăm bucuroşi *Christos a înviat!* ploniăm cu nasul în pământ surprinşi de un tir de artilerie mai furios ca oricând. Când încetează, auzim cântând, dar nu imnuri de slavă!

De cealaltă parte ruşii au ieşit la atac, cu baionetele fixate. Ca la o defilare în Piaţa Roşie. Avansează aliniaţi cot la cot. De data asta nu ne atacă numai pe noi, ci şi pe dreapta noastră, compania din Regimentul 381 Infanterie german. Inutil să descrii, sunt porniţi grămadă pentru a învălui întregul dispozitiv. Niciodată nu au fost atât de numeroşi.

Toate armele noastre intră în acţiune. Un adevărat abator, două, trei rânduri sunt culcate la pământ. Următoarele trec peste, mor peste celelalte. O baricadă dezgustătoare peste care se caţără cei vii, o baricadă de morţi, răniţi, care se rostogoleşte inexorabilă spre noi. Ruşii avansează pe un covor uman de carne rusească, înoată în sânge rusesc. Niciodată nu am mai văzut un astfel de măcel. Simt mirosul pătrunzător al uleiului supraîncălzit al puştii mele mitralieră Z. B. Tremură în mâinile mele, la fel şi eu. Sunt oameni ca si mine, ieri... Prin 1948, fostul meu căprar din Crimeea, Nicolae Bătătorescu, era locotenent colonel ecepist, mai mare peste toţi politrucii din Râmnicu Sărat. Hristea avusese deci dreptate...
aceştia ce mor în faţa ţevii puştii mitralieră. Sunt scârbit. Scârbit de noi, scârbit de ei, scârbit că suntem oameni. în mod fatal, inexorabilul se prăbuşeşte peste noi. Ne batem pentru fiecare gaură, pentru fiecare şanţ. Trei ruşi suflând aburi de alcool ajung la mine. Las puşca mitralieră descărcată şi încerc să scot pentru Dumnezeu acel pistol de care nu m-am folosit niciodată. Un rus mic de statură şi slăbănog cu ochi nebuni îmi ţintuieşte mâna pe tocul pistolului cu o lovitură de baionetă. Sergentul Basanju, venit în ajutor, îl doboară cu o rafală când era pe cale să-mi zdrobească capul cu patul armei. Aceeaşi rafală îi culcă la pământ pe ceilalţi doi.

Cu tristul surâs al beţivilor a căror furie a trecut, ruşii încep să se predea. încă o dată, am rezistat. Cădem la pământ, epuizaţi. Văcaru din Celei zace la picioarele mele, cu faţa în jos. Majoritatea tinerilor recruţi Călăraşi au fost de asemenea ucişi. Ne odihnim mult timp, cu răsuflarea tăiată, unul alături de altul, vii şi morţi. Cei care se ridică nu vor mai fi niciodată printre cei vii. Adevărata lor familie a rămas la pământ, reunind prieteni şi duşmani, toate acestea neputând fi regăsite a doua zi, în lumea celor aşa-zişi rămaşi în viaţă.

Basanju îmi face un garou dintr-o bucată de cablu telefonic. Sunt atâtea lanţuri invizibile care mă strâng şi mă paralizează că acesta nu mi se pare străin. îl contemplu de departe, plin de curiozitate, ataşat de mâna din care continuă să picure sângele. De ce nu avem garouri care să ne strângă inimile, să nu bată atât de tare, să nu ne facă atâta rău?

O voce puternică de stentor trezeşte la viaţă punctul de comandă, un drac de vreo doi metri intră în trombă. Un soi de cazac cu cizme şi barbă mare. Se prezintă:

- Sunt părintele Sfârâială!

Deci, iată-1! Am auzit vorbindu-se despre el. îl examinez, foarte înalt, grizonat, subţirel, cu ochii negri vii, pomeţii roşii, o barbă de patriarh. Nimic nu pare să sugereze că ai avea în faţă un preot militar. Mă trage afară:

- Ei, aţi rezistat atacului? Am eu grijă...

Doi însoţitori îl urmează, fiecare cu un sac mare de piele. Sanitarul Costea ne urmează. Părintele Sfârâială îngenunchează lângă fiecare dintre ai noştri. Când ajunge la un rănit, scoate dintr-un din sacii de piele o sticlă de coniac, îi dă să bea cât poate spunându-i:

- Haide, fiule, e o rugăciune bună care încălzeşte intestinele...

Când găseşte vreun mort, îl întinde pe jos, îl aranjează cu grijă maternă, ia o lumânare din celălalt sac de piele şi o aprinde la căpătâiul celui căzut, apoi se roagă prelung. Pe când ne întoarcem, lăsăm în urmă o mulţime de lumânări aprinse. La întoarcerea la colhozul Erny, aflu pe drum de la părintele Sfârâială că cel mai mare regret al său e faptul că e de confesiune ortodoxă.

- înţelegi, în ciuda vocaţiei mele, asta mi-a permis să fac cea mai mare tâmpenie din lume: să mă însor...

Şi îmi povesteşte cum, ca profesor la Liceul de Fete din Caracal, viaţa sa matrimonială a devenit repede un infern, astfel că preferă să se înroleze. Având relaţii, i se permite să vină pe front, deşi preoţii militari sunt în exces. Era normal să ajungă la 2 Călăraşi, fiind din aceeaşi regiune. Părintele poartă în jurul gâtului crucea sacerdotală care arată apartenenţa sa ecleziastică, dar asta nu prea îi convine:

- Prin altceva decât prin crucea de la guler ar trebui recunoscut un preot militar...

îşi lasă barba să crească. Maliţios, episcopul armatei, avertizat, dă un ordin ca crucea să fie purtată „regulamentar" la capătul unui lanţ metalic de cel puţin 30 de centimetri. De aceea, trei luni mai târziu, părintele Sfârâială are, până mai jos de buric, cea mai frumoasă barbă care a fost văzută vreodată în cavalerie.

La colhozul Enry regăsesc un Dac gâfâind de bucurie şi un Garbiş amărât şi bosumflat. Una compensează pe alta.

Căpitanul Neculce organizează la el un bar de lux şi o sală de poker. Şi el joacă constant. A doua zi după venirea noastră, îl găsim în plină acţiune cu Mişu Eliade şi doi ofiţeri în trecere. Părintele Sfârâială sare în sus:

- Cum, fii mei, puteţi juca poker în timpul Paştilor? E păcat! Vă spun, e păcat mare...

O linişte totală, jenată. Apoi, vocea puternică a părintelui:

- Ia faceţi-mi şi mie un loc!

Partida se relansează. Câteva runde. Bine servit, căpitanul Neculce plusează hotărât:

- Plus o sută de lei...

O lovitură teribilă de pumn în masă, totul saltă. Părintele, indignat:

- Ce? Ai cerut o sută de lei! Eu joc la masă cu gentlemeni sau cu haiduci? Ştiţi că cu o sută de lei o familie întreagă la noi trăieşte cel puţin trei zile? Nu aveţi pic de onoare?

Se lasă o tăcere lungă, foarte lungă...

- Ei, bine! Iată suta ta şi încă două sute de la mine! Ce zici de asta acum?

Ăsta era părintele Sfârâială.

în aceeaşi seară, Neculce mi-a povestit:

- Cine nu l-a văzut pe părinte la Feodosia nu a văzut nimic. Când am luat oraşul, am coborât până la plajă. îţi aminteşti? Erau nişte grămăjoare negre, cabinele de baie incendiate. Bun! Apa era de gheaţă, aerul rece. Dar iată că părintele îşi scoate crucea, cizmele, uniforma, rămânând doar barba să-i ascundă goliciunea, şi intră în mare. Eram mulţi acolo, dar nimeni nu îl imită, era prea frig. Când iese sub ochii dezaprobatori ai ofiţerilor germani, îl vedem storcân- du-şi barba, apoi ni se adresează:

- Ei, ce? Şi Moise a ieşit din apă...

Seara, un bombardament aerian ne aruncă pe scările hotelului. Toată lumea se grăbea în jos spre pivniţă. Toată lumea, mai puţin părintele Sfârâială pe care îl întâlnesc urcând cu o lumânare în mână.

- Ce faci, părinte, vrei să urci la cer?

Părintele pare surprins:

- O, nu! Nu merit asta. Merg să văd ce se întâmplă sus, de toată lumea se grăbeşte aşa...

Părintele avea în acelaşi timp toate defectele şi toate calităţile. Călărea ca Sfântul Gheorghe, bea ca Bachus şi juca cărţi ca un cavalerist. La asta putem spune franc că n-ar fi visat nici cel mai deschis dintre creştini. Un fapt remarcabil, episcopul general al armatei vine la colhozul Enry. Sunt sigur că a venit să vadă ce trăsnăi a mai făcut părintele Sfârâială. în loc să-i sărute mâna, părintele îşi bate tare călcâiele în cea mai bună tradiţie a cavaleriei. Episcopul nu se poate abţine de la o grimasă.

- Părinte, este inadmisibil... aceste cizme... pinteni...

- Prea Sfinţia Voastră, sunt preot militar de cavalerie. Cu soldaţii mă descurc totdeauna, dar cu caii cum doriţi să o fac?

Am refuzat să fiu evacuat, rana nu era atât de gravă. Pot participa astfel la viaţa din colhozul Enry. Puţina populaţie civilă rămasă face eforturi să trăiască cât mai normal posibil în ciuda proximităţii frontului. Forţa lor interioară mă impresionează mult. Comportamentul femeilor ruse, demn de laudă, face ca raporturile să rămână amabile, nu prea sunt astfel de „poveşti". Păstrăm un echilibru. Unele fete tinere îi tulbură pe cavalerişti, chiar dacă ele ştiu foarte bine să se facă respectate. Nu înseamnă că refuză relaţii sentimentale normale cu noi, dar ele, în caz de convenienţă reciprocă, cer să se ia cele mai serioase angajamente. Ceea ce este şi normal.

Şi iată că locotenentul Radu face curte unei frumoase domnişoare, nu pot să nu mi-o amintesc pe Tatiana. Câte regrete... Radu, din grupa de recunoaştere, are totul de partea lui. Ne place să vedem în el un Don Juan al regimentului, de altfel seamănă ceva cu Rudolf Valentino[58]. Aceiaşi ochi de catifea, fineţe a trăsăturilor, delicateţe a manierelor. Mai mult, cântă foarte bine şi se bate ca un leu. Natural, succesele sale sunt nenumărate, dar de data asta îl văd profund îndrăgostit. Putem spune că şi avea de cine. Aleasa se numeşte Ni ura, are nouăsprezece ani, cu cozi brune împletite ce îi coboară până la călcâie. *Cu ochi mai frumoşi ca şi ai iepei mele* recunoaşte Raicea, ceea ce din gura lui este cel mai mare compliment.

Ca toate tovarăşele ei, Niura este cuminte, dar cum să reziste la şarmul locotenentului Radu? Cât a durat această rezistenţă, locotenentul Radu şi-a pierdut cu adevărat pofta de viaţă, în sensul că nu numai nu mai mânca sau bea, dar a ajuns să neglijeze întreţinerea lui Dante, superbul lui armăsar negru. Când a încetat să cânte, toată lumea a înţeles.

în cele din urmă, am fost chemat la părinţii fetei şi acolo, în faţa noastră, după obicei, locotenentul Radu s-a angajat să se căsătorească cu frumoasa fată şi să nu o părăsească niciodată. A făcut totul cum trebuie şi a jurat pe Evanghelie (pentru părinţii fetei) şi pe onoarea lui de soldat (pentru el şi pentru mine). Din acea zi erau tot timpul împreună. Era o încântare să-i vezi pe cei doi tineri frumoşi plimbându-se pierduţi în întreaga puritate a visului lor de iubire.

încă sper că visele nu sunt făcute să fie spulberate. Dar omul îşi propune, dar războiul dispune. Ne vine ordinul de plecare. Trebuie, de data asta, să mergem şi să curăţăm complet peninsula Kerci.

Sunt în toiul pregătirilor când uşa se deschide ca o furtună, Niura în lacrimi îmi prinde mâinile impîorându-mă:

- Trebuie să mă luaţi cu voi, vă implor! Lăsaţi-mă să mă înrolez, vă voi urma peste tot, mă voi lupta...

îmi doresc ca nimeni să nu fie pus într-o astfel de situaţie. Ar fi mai bine să încasez o lovitură de sabie decât să asist neputincios la o astfel de despărţire. Evident că încerc să o liniştesc, să-i explic că mulţi dintre ai noştri sunt căsătoriţi, că şi pentru ei despărţirile au fost dramatice, dar soldaţii revin întotdeauna din război.

- Nu! Nu întotdeauna... Eşti un mincinos. îl iubesc, vreau să-l urmez. Nimeni nu are dreptul să ne despartă. Aţi promis, şi el a jurat...

- A jurat să nu te părăsească. Mâine nu te va părăsi. Va pleca temporar pentru a reveni.

- Nu va mai reveni! Vreau să merg cu el...

Din fericire, locotenentul Radu, avertizat de prezenţa Niu- rei la mine, vine după ea. Se prăbuşeşte în braţele lui suspinând. Ies amândoi şi eu răsuflu uşurat. Nu am aflat niciodată ce au făcut din acel moment al plecării. Nimeni nu a ştiut. Fără îndoială a legănat-o cu cuvinte dulci pline de speranţă o bună parte a nopţii înainte de a o conduce la părinţii ei. Continuarea am aflat-o din gura lui Gabor, ordonanţa locotenentului.

- Toată noaptea locotenentul nu m-a lăsat să dorm. Se plimba ca un leu în cuşcă. Când a răsărit soarele, mi-a zis: Gabor, merg să-mi îmbrăţişez logodnica ultima dată înainte de plecare. A deschis uşa, am auzit un ţipăt îngrozitor şi l-am văzut

58 Celebru actor din perioada interbelică.

căzut la pământ. M-am apropiat. Era aruncat peste o pereche de cizmuliţe care se balansau încet. Niura pendulează agăţată de baldachin, chiar deasupra uşii. Singurul mod care l-a găsit să împiedice despărţirea, deoarece, în ciuda cuvântului dat, ea credea că va fi abandonată. A fost dificil să-l fac pe locotenent să-şi revină. Am putea spune că din toată fiinţa lui refuză să ia la cunoştinţă cruda realitate. A dat jos trupul Niurei, a cărei faţă violacee nu mai avea nimic de-a face cu frumuseţea de dinainte, fiind oribil de privit.

Radu era legat de şa pentru a nu dezerta. înnebunit de durere, a încercat de câteva ori să fugă. Consternarea domnea în coloana noastră, un adevărat marş funebru. Ca şi cum nu ar fi fost suficient, micul Mazilu, pe melodia unui vechi cântec al călăraşilor din negura timpului, a improvizat nişte versuri.

Am văzut toată ziua

în inima pustiului

Pe frumoasa Niura

La capătul firului

Să nu piardă în amor

Se leagănă încet uşor

îi cer să-şi ţină gura pentru a nu submina moralul escadronului, atât cât a mai rămas. Pentru prima dată mergem la bătălie ca şi cum am merge la înmormântare, cu inimile cernite.

La 7 mai 1942 suntem în centrul dispozitivului din faţa ist- inului Parpaci. în faţa noastră, sovieticii au îngrămădit şaptesprezece divizii de puşcaşi, două de cavalerie, trei brigăzi de infanterie şi patru brigăzi blindate. Au ajuns aşa îngrămădite încât stau umăr la umăr pe lăţimea de 18 kilometri a istmului Parpaci.

Iată ce Armata a Xl-a germană a lui Manstein, din care făceam şi noi parte, trebuie să străpungă... Curată nebunie! Din fericire, intervin Stukasurile. O armada de Stukas, ale generalului von Richtofen. în scurt timp, urletul sirenelor lor şi explozia bombelor lansate ne obligă să deschidem larg gurile pentru a nu ni se perfora timpanele. Val după val, Stukasurile au făcut o operă distrugătoare fantastică. Un cataclism de o amploare ce părea că va prăbuşi întregul istm în fundul mării.

Când încetează, Divizia 22 Blindată se ocupă să facă prima breşă în front, şi nu e o treabă de amatori. Imediat după ei, e rândul nostru să atacăm. Cum de bolşevicii mai sunt capabili să lupte? Mister, dar în orice caz, o fac cu furie, numărul fiind un avantaj. E nevoie aici de un grad mai mare de determinare pentru a învinge. Utilizând cele mai mici obstacole în teren ne apropiem imperceptibil de ei. Sărind dintr-o groapă în alta, traversând reţelele de sârmă ghimpată, evitând minele, am ajuns la prima lor linie defensivă. O luăm la baionetă, cu grenada, nu este decât o formalitate. Trebuie să trecem repede la a doua linie.

Ruşii ne potopesc cu un foc infernal. O ploaie de proiectile cade peste noi. Mitralierele ne încadrează urmărindu-i cu trenele lor mortale pe cei ce scapă de prima rafală. Sublocotenentul Ciuciu cade lângă mine, tăiat în două. Avansez ca un automat. Nici nu ştiu pentru ce mai avansez. O oboseală cumplită îmi învăluie întreaga fiinţă. Fizic, nervos, cedez. Aş fi vrut să alerg călare pe Dac pe câmpii cu iarba grasă, cu multă pace în jur, da, pace... Multă pace...

Îi dau puşca mitralieră lui Mazilu. Mă acoperă cum poate cu rafale scurte. Avansez şi asta e tot. Nu-mi iau nicio măsură de precauţie. Ce e mai rău, avansez dezarmat, mă folosesc de o carabină descărcată ca baston de sprijin. Pistolul e în toc, ca întotdeauna. Ruşii ne împroaşcă cu mortiere de tranşee. Călăraşii cad peste tot, dar avansează. Ceva mă răstoarnă, îmi arde rinichii. Sunt mulţumit că sunt la pământ, mă pot odihni. Culcat pe spate îmi văd cizma dreaptă complet sfâşiată. Cizme atât de bune! Iată ce mă iritã. Pentru a vedea clar, încerc să mă ridic. Nu pot face asta, mă cuprinde îndoiala. Ce se întâmplă? Mai trăiesc? Trebuie să încerc să mă mişc, să umblu, pentru a afla. O nouă tentativă, un fier roşu îmi pătrunde în carne...

Toată luciditatea mi-a revenit la postul de prim ajutor. Cos- tea, care m-a adus aici, îmi zice:

- O schijă de mortier în spate, câteva mici în picior... Felicitări! Totdeauna *Piele de drac,* domnule locotenent!

Căpitanul medic confirmă.

- Unde preferaţi, la Bucureşti sau la Simferopol?

Ca un triplu cretin mă grăbesc să răspund:

- La Simferopol. Nu cunosc oraşul, mi-ar place să-l vizitez.

La Simferopol, după dureroasele extrageri ale schijelor, rănile mi se cicatrizează repede, în lipsă de activitate. 2 Călăraşi îmi lipseşte. Nu am nicio veste de la ei, doar Dumnezeu ştie prin ce infern de foc sunt acum... înnebunesc.

O tânără înaltă, blondă, dulce, infinit de înţelegătoare şi răbdătoare mă ajută mult. Când apare lângă patul meu îmi revine cheful de viaţă. Frumoasă, cultivată, simplitatea sa face minuni. Vorbim în franceză sau germană. Nu îi ştiu decât prenumele. într-o zi, au venit să o caute când încerca să mă distreze povestind. Am auzit că au numit-o domnişoara von Papen. Era fiica fostului cancelar al Reichului, Franz von Papen, actual ambasador la Ankara. Cu surâsul ei superb, ea a fost cea care m-a anunţat de reuşita totală a ofensivei. Ea cunoaşte cifrele pe de rost, de atâtea ori le-a spus răniţilor. Am făcut 170000 de prizonieri, am capturat 1200 de tunuri şi 285 de tancuri. Armatele sovietice 34, 47 şi 51 sunt distruse. Le-am zdrobit luptând unul contra patru. Cred că a fost una dintre cele mai frumoase victorii, dacă nu cea mai frumoasă, din campania din Rusia. A deschis trupelor noastre porţile Caucazului şi ne-a oferit cheile Asiei.

Mi s-a impus o lună de permisie. Partea cea mai veselă e vestea ce mi-a fost adusă la cunoştinţă de Vărzaru din Osica, cu trompeta lui puternică în compartimentul meu, când m-a găsit. îmi spune că şi el a primit o permisie specială, pentru că soţia i-a născut gemeni, doi băieţi, recunoscând că i-a conceput în timpul ultimei sale permisii. Este singurul din 2 Călăraşi în tren. îi cer noutăţi despre regiment, dar veştile sunt proaste. Pierderile au fost foarte grele. Ra- icea a fost rănit.

- Nici nu era surprins, îmi zice Vărzaru, am ajutat la transportarea lui. Sergentul Raicea mi-a explicat *Locotenentul mi-a povestit visul său. Ştiam ce se va întâmpla. Un mod convenabil de a se întâmpla.*

Raicea nu va mai reveni. Rănile sale grave au făcut să fie reformat. întreb:

- Şi Garbiş?

Vărzaru coboară privirea.

- De la rănirea dumneavoastră, nimeni nu a mai auzit de el.

Dispărut în mod misterios, dar rămas în memoria mea, Garbiş, omul din portul Corabia...

La Bucureşti mă simt la fel de în largul meu ca şi un cavaler al cărui cal dansează pe un lac îngheţat. Sigur, mă sărbătoresc, dar preocupările acestor citadini conspiratori,

speculanţi şi traficanţi sunt total diferite de ale mele. Repede mă transform în civil. în uniformă mă simt obligat să reacţionez la aiurelile curajoşilor în papuci ce comentează radio Londra. Oricum, Bucureştiul nu se ocupă decât de ce fac englezii sau americanii. Mareşalul Antonescu este singur aici să conducă lupta.

Viaţa e veselă. Se văd multe uniforme colorate şi tineri civili pe covoarele de iarbă de la Ştrand sau Lido, sau pe Calea Victoriei, devenită mai mult ca oricând domeniul privat al eleganţei şi snobismului. Magazinele îţi iau ochii cu luxul afişat. Merg la cafeneaua Bucureşti, la cofetăria Nestor, la restaurantul Continental. Majordomii mă numesc *Maestre Emilian* sau *Domnule prefect* ca şi cum aş fi fost plecat din ajun.

Aud o voce care murmură de mai departe:

- Domnule locotenent...

Inima îmi bate mai tare. O rudă mai depărtată, aflând că sunt acolo, vine să-mi spună că unchiul Duminică a murit. Sunt uimit! Unchiul Duminică a făcut şi va face tot timpul parte din mine. De fapt, în toată viaţa mea, el a participat la toate actele din existenţa mea care m-au făcut dintr-un băieţaş în bărbatul ce am devenit. Un om care a ţinut la propria imagine şi pe care am încercat să nu-l dezamăgesc niciodată. Mort, unchiul Duminică mort! Hai! Dimpotrivă, este cât se poate de viu. Nu vine el să se arate în faţa mea, în toată ţinuta lui înaltă, apăsându-şi mâinile grele pe umerii mei ca să mă cufunde din nou în vremea copilăriei...

Şi mă gândesc la copilăria mea, mă pot revedea la „Pădurea de fagi", proprietatea familiei dintre Lunca şi Coza, în judeţul Vrancea. Practic tot muntele era al nostru. Mai jos, maiestuoasă sau agitată, în funcţie de dispoziţia ei trecătoare, Putna curgea între coline înalte.
Santinele atente, fagii seculari stau de gardă. Una din spaimele mele favorite era să mă culc pe spate la picioarele unui astfel de uriaş şi să-mi pierd privirea printre membrele multiple şi răsucite ale acestui turn Babei. Privirea intensă şi balansul lent al copacului îmi transmitea o beţie îndelungată urmată de o stare de greaţă surdă până aproape de leşin. Aceste ameţeli aveau gustul amar al unei fericiri necunoscute.

în centrul pădurii de fagi era amplasată casa, de proporţii vaste, ceea ce a făcut să fie înnobilată cu denumirea de castel printre vecini. Pentru mine era aşa pentru singurul fapt că aici locuia permanent un mare senior dintr-o altă epocă, angajatul nostru, unchiul Duminică. Un fel de administrator, intendent, grăjdar şi om de încredere al casei. De o bunătate caldă, el a arătat desconsiderare doar majordomului, nu ştiu de ce, poate pentru că a servit masa şi a debarasat farfuriile murdare sau pentru că nu ştia să urce pe cal. Poate că amândouă!

Unchiul Duminică era un bătrân mândru, mai înalt ca Don Quijote şi probabil şi mai slab. Pe sub mâinile albe, frumoase, se vedea reţeaua de vene albastre, proeminente.

- Uită-te la viaţa ce pulsează acolo, mi-a zis când m-a văzut contemplându-le pe furiş mut de admiraţie, uite, micul meu Nelu, şi nu uita că din vârful degetelor viaţa se întoarce pentru a încălzi inima. Aşa că nu dă mâna oricui, că îţi poate lua viaţa.

Tot timpul avea expresii de acest gen, unchiul Duminică. Totul la el era pitoresc. Sunt uimit de lâna alba şi abundentă ce îi acoperă craniul în aceeaşi manieră în care zăpezile veşnice împodobesc piscurile semeţe. Aceste plete imaculate cădeau armonios peste umeri, accentuând trăsăturile colţuroase ale feţei ridate.

Unchiul Duminică era pentru mine Dumnezeu în carne şi oase. Nu-l părăseam niciun pas. Mulţumită lui, mai mult decât tatălui meu şi tuturor profesorilor care i-am avut la un loc, am învăţat să fiu om. El a fost cel care mi-a povestit despre ţara mea atât de serios şi atât de pasional, încât am ajuns să mă îndrăgostesc de ea ca şi de o persoană.

Unchiul Duminică spunea poveştile într-o manieră foarte personală.

- România a fost dintotdeauna cea mai frumoasă din Europa, bătrânii zic că Dumnezeu a uitat aici o bucată de

paradis terestru. Vorbe sfinte! Deci, toată lumea a venit, pentru început barbarii şi apoi romanii. în sfârşit, românii s-au supărat şi au strâns pumnul.
Dacă te uiţi cu atenţie la harta României vei vedea că seamănă destul de bine cu un pumn strâns. Am fi putut să o facem mai devreme, dar ce a fost de suferit, a trebuit suferit. Acum sunt toţi la uşă, ca nişte câini bătuţi ce adulmecă osul. Prea târziu! Suntem aşa bogaţi încât avem mai multe frontiere: una la nord şi la est cu ruşii, una la sud cu bulgarii, una la sud-vest cu sârbii şi una la nord-vest cu ungurii, austriecii sunt pe fundul lor. Toţi stau la pândă. Deci, copile, nu uita, trebuie ca pumnul strâns al României să fie ca un arici mare ai cărui ţepi să fie mii de lănci. Pentru a aţinti lăncile, e nevoie de cavaleri. Vezi tu, băiete, va trebui să devii un cavaler.

De asta nu mă îndoiam. Nu m-am îndoit niciodată. Unchiul Duminică cu atât mai puţin. Cu o infinită răbdare de a mă face să iubesc şi să înţeleg legăturile naturale care există între om şi cal, cu exemple interesante de aplicare. Pentru a-şi înfrumuseţa explicaţiile, se servea deseori de aventurile tatălui său născut în 1793 care, din ură faţă de ruşi, la vârsta de 18 ani se înrolează printre husarii lui Napoleon I, chiar la timp pentru a face Campania din Rusia şi a vedea Moscova arzând. De aceea apare în vorbele lui destul de des numele prinţului Joaquim Murat[59], fatalmente punctat de un:

- A fost un mare spadasin! A băgat spaima în cazaci.

Toată viaţa unchiul Duminică s-a minunat de acest prinţ Murat, cavaler de elită, adorând lupta cu sabia cu toţi ce-i ieşeau în cale.

- Dacă cazacii l-ar fi capturat, l-ar fi făcut în mod sigur ata- manul lor, m-a asigurat el surprinzându-mă cu ideea unui astfel de miracol.

Era atât de tiranic încât nu mă lăsa să mă joc cu căluţii de lemn primiţi de la prietenii părinţilor. La scurtă vreme după ce erau despachetaţi, dispăreau. Nu era nevoie de vreun efort ca să ne dăm seama ce s-a întâmplat cu ei, unchiul Duminică nici nu se obosea să ascundă resturile căluţilor balansoar zdrobiţi cu lovituri de picior.

- Nu faci pe maimuţa pe un cal, fie el şi de lemn! tuna de- a lungul coridoarelor.

Eu, natural, plângeam.

- Unchiul Duminică are dreptate, a decretat tata într-o dimineaţă. într-o familie de cavaleri, un băiat nu trebuie să se joace de-a
călăritul, el trebuie să încalece cu adevărat.

După aceste cuvinte, a lipsit două zile şi a revenit ducând de hăţuri un splendid mânz de doi ani, cenuşiu, cu coamă albă şi ochi mari şi întunecaţi. Un adevărat zeu cabalin, eram în adoraţie totală în faţa acestei minunăţii şi îl invidiam pe tata că era în posesia unei asemenea comori. El, cu aer grav, spune în faţa întregii familii adunate pe trepte:

- Iată fratele lui Gracchus. De acum înainte acesta va fi calul lui Ion care îl va transforma într-un cal bun, dacă va dori să devină şi el un om bun. Să nu uite niciodată că un om va fi judecat după calul său.

Pe moment am fost înmărmurit. Emoţia mi-a îngheţat sângele în vine. Prin gura mea deschisă nu mai circula aerul. Aproape de sufocare, simt că mi se face rău. Tunetul vocii unchiului Duminică îmi răsună în urechi:

- Sus, micuţule! în şa, nu fă pe domnişoara!

îmi recapăt echilibrul şi mă apropii cu paşi mici de mânz. Mă vede venind, membrele din faţă uşor ridicate, nările umede i se dilatau şi contractau uşor. Niciodată n-am mai văzut o creatură pământeană atât de frumoasă.

---

59 Joaquim Murat (1767-1815) a fost unul din cei mai destoinici comandanţi de cavalerie ai lui Napoleon. Devenit mareşal şi căsătorit cu sora mai mică a lui Napoleon devine rege al Neapolelui. Participă la majoritatea campaniilor lui Napoleon, afirmându-se ca bun luptător şi comandant al cavaleriei. Este executat după o tentativă eşuată de a-şi recuceri regatul. Prin căsătoria nepoatei lui de frate cu bunicul regelui Carol I este rudă îndepărtată cu familia regală română.

Se putea că tatălui meu îi păsa de Gracchus mai mult decât de mine, Gracchus fiind un adevărat campion care i-a adus câştigarea mai multor concursuri hipice. Un frate al lui Gracchus trebuie să fie un cal de clasă. Familia se amuza văzându-mă atât de fermecat. Tata a adăugat că mânzul va trebui botezat şi va trebui să organizăm o petrecere pentru a saluta evenimentul.

- Se va numi Caligula, murmură unchiul Duminică, şi vom sărbători chiar acum pe pajişte. Acum, că Nelu are un cal, va învăţa să călărească.

Mama scoate un strigăt:

- Doar peste cadavrul meu, Nelu este prea mic, uite, mânzul este cât un cal.[60] Dacă încalecă şi mânzul o ia razna, poate fi omorât...

Văd privirea rece a unchiului Duminică uitându-se la ea cu o milă vag respectuoasă, vocea lui răguşită pe un ton fără replică:

- Este destul de mare să se ţină pe două picioare, atunci nu-i va fi greu să se ţină pe patru picioare ale calului, nu-i aşa, doamnă?

Mama şi-a înfipt nasul într-o batistă de dantelă şi iată-ne plecaţi spre pajişte, care era la capătul parcului, Caligula, unchiul Duminică şi cu mine. Nu prea eram în largul meu. Am uitat să spun, calul
era un cadou de ziua mea, împlineam cinci ani!

Unchiul Duminică m-a pus cu atenţie pe spatele lui Caligula în şa, dar ale cărei scăriţe, vă daţi seama, erau ridicate foarte sus de curelele de piele. Am fost liniştit, din moment ce am intrat în micul ţarc ce îi servea drept manej tatălui meu. Mă simţeam puţin protejat de lumea ostilă ce ne înconjura. Curios, mânzul era foarte docil.

- Pare că e lipsit de energie, amărâtul, bombăne unchiul Duminică, nu e un motiv să îi tragi gura aşa! Bine, dă drumul la frâie puţin, degetele bine strânse, cu degetul mare deasupra... Stai drept! Drept ca o lumânare... iată! Braţele tale, poate vrei să zbori? Ţi-am mai spus, între braţe şi piept să nu poţi strecura o foiţă de ţigară...

Rondul a continuat. Abordăm un galop uşor. Acum Caligula mişcă capul puternic, de la stânga la dreapta.

- Îi rupi gura, Doamne, ticălos mic, izbucni profesorul meu cu coama albă agitându-se cât să-i puncteze indignarea.

Eu, de fapt mi-am rupt fesele. Gândiţi-vă, fese de cinci ani pe o şa dură ca o ţeavă de tun.

- Genunchii, genunchii trebuie să fie fermi, se enervează bătrânul.

Nu numai că genunchii îmi erau moi, dar coastele mânzului erau inaccesibil de departe de genunchi... Nu ştiu dacă modul în care se manifestă unchiul Duminică este furie reală sau comedie, dar ia- tă-l că se îndreaptă brusc, cu paşi mari, către noi spunând:

- Să facem echipajul ăsta puţin mai nervos, eu aşa zic!

În acelaşi timp lasă să cadă o palmă enormă peste fesele lui Caligula care, dintr-o mişcare ţâşneşte traversând incinta în diagonală, se ridică puţin şi sare peste barieră în stil olimpic. Pe spatele lui, rămân drept ca o lumânare. Unchiul Duminică m-a învăţat bine, nu-i aşa?

Dar Caligula nu s-a oprit aici. Agitat de evenimentele zilei, îmbătat de mirosurile câmpului şi de peisaj, porneşte în triplu galop ca un diavol gri spre pădurea din apropiere. Am auzit înjurăturile unchiului Duminică, tot mai slab, dar nu îndrăzneam să mă întorc, nici să privesc în jos spre solul care alerga pe lângă mine cu viteza unui uragan. Pădurea apăru într-o clipă. A venit momentul să uit de sfaturile cu lumânarea şi m-am culcat pe gâtul mânzului tocmai când treceam pe sub crengile joase ale unui brad. Tocmai la timp, dacă nu o faceam mi-aş fi zdrobit capul. Puţin câte puţin, Caligula îşi temperează elanul. La vederea unei mici poieni cu iarbă se calmează de tot.

O sarcină dificilă, să mă las jos de pe cal de-a lungul unei scări, în maniera unui alpinist, dar am reuşit mai presus de

60 Doar după vârsta de treizeci de luni un mânz devine cal. (n.a.)

orice speranţă iniţială, debarasându-l pe Caligula de mica lui povară, astfel încât să poată păşuna. L-am adus acolo, în mica poieniţă, admirând încă o dată frumosul animal, încă tremurând în urma cursei, cum îşi cufundă botul printre ierburi savurându-le aromele. Nu fără grijă, deoarece dacă coborârea de pe spatele lui a fost o treabă dificilă, urcarea înapoi îmi depăşea posibilităţile.

Deodată, ecoul poveştilor de acasă îmi revin în memorie, era vorba de lupi, urşi, pentru care pădurea era habitatul lor favorit. Caligula, ignorant la aceste pericole, îşi savura masa fără sfârşit. Timpul trecea. Nu-l scăpăm din ochi. La un moment dat, am văzut o uşoară ceaţă ieşindu-i pe nări, odată cu lăsarea serii se instala şi frigul. Ce va fi cu mine, sărman degeţel pierdut în mijlocul miilor de copaci?

Cel mai mic zgomot mă paraliza de spaimă. Să mă întorc pe jos acasă? Era prea departe şi nici nu ştiam în ce direcţie se afla. Aveam nevoie de adăpost. Din instinct, am mers şi m-am ghemuit între picioarele anterioare ale lui Caligula. El a încetat să mai pască, m-a adulmecat lăsând puţină salivă şi nu s-a mai mişcat. Ca să nu mai văd ziua întunecându-se, am închis ochii şi curând am adormit.

A doua zi dimineaţă, un grup de ţărani, condus de tata şi unchiul Duminică, care m-au căutat fără odihnă, ne-au găsit, unul la picioarele celuilalt. La întoarcere, Caligula avea aerul că mă poartă în triumf pe spatele lui. A fost şi un pic de asta, dar eu, din acea noapte, i-am purtat un loc special în inima mea şi am fost apoi nedespărţiţi.

Aşa s-a încheiat prima mea lecţie de echitaţie.

Unchiului Duminică i-a fost foarte frică şi s-a autojudecat aspru pentru ce s-ar fi putut întâmpla, de aceea a început să mă înveţe tot ce ştia despre natură, plus o mie de mijloace de supravieţuire în mijlocul ei. Am învăţat într-un timp record cum să construiesc o colibă din crengi acoperită cu muşchi, să găsesc melci proaspeţi, să prind păstrăvi cu mâna.

- Nu te adăposti niciodată într-o peşteră, mă sfatuia profesorul meu, poţi avea surpriza să-l deranjezi pe Moş Martin, care e un colocatar foarte neplăcut... De fapt, regiunea asta le place în mod deosebit acestor patrupede în măsura în care a devenit zona lor favorită.

Aveam, lângă casa principală, o cabană rustică de bârne folosită ca bucătărie şi ca şi cămară. Totul era îngrămădit acolo: jamboane, cârnaţi, slănină, conserve şi borcane de miere şi butoaie de dulceaţă. Cabana a luat pentru mine proporţia unui palat al gurmanzilor. Natural, ca toate paradisurile, îmi era total interzis. Ca să îl vizitez fraudulos trebuia să mă trezesc în zori şi să fiu atent ca toată lumea să doarmă încă.

Nu ajungeam să deschid un ochi înainte ca toată casa să bâzâie ca un stup, de fapt eram trezit tocmai de această activitate matinală. Aşa că am decis să pun în practică raidul meu noaptea, când aş putea profita de oboseala locatarilor. Ocazia s-a ivit repede. Fidel promisiunii ce mi-am făcut-o, am început să cobor scările fără să fac vreo treaptă să scârţâie. Waldo, câinele uriaş pătat, nu s-a deranjat fiindcă m-a recunoscut, aşa că am ieşit pe poartă fără zgomot.

Un fascicul de lumină a lunii îmi trasa drumul drept până la uşa cabanei. O anumită teamă m-a ajutat, astfel că nu mi-a luat mult pentru a ajunge, a deschide şi a închide uşa în urma mea, ca şi precauţiune.

Eram în sanctuar!

Jeleul de afine tremura plăcut, a fost primul pe care l-am testat, dintr-un borcan de compot de prune nu au mai rămas decât sâmburii, micul bidonaş de miere l-am terminat cu câteva mişcări ale degetelor. Repede, trebuia să beau ceva... Chiar atunci ochiul meu reperează borcanul cu vişine în rachiu... Pentru a fi mai comod mă aşez pe jos şi-l instalez între picioare. Pe la noi se spune că vişinata este sărutul lui Bachus. E mincinos cel ce spune altfel, sau nu-i place, sau nu-l are.

Mie îmi plăcea... aşa de mult încât înghiţeam şi sâmburii, poate pentru a doborî un record de degustare. Nivelul vişinelor scăzuse drastic în borcan, am decis să restabilesc bând lichidul

excedentar. Ce deliciu! Senzaţia de a fi invadat de dulceaţa acelui sirop îngurgitat care îşi împrăştie căldura în corp...

În această stare de beatitudine am auzit primul zgomot care m-a alertat. Ca nişte paşi discreţi afară. Cu urechea ciulită am început să analizez situaţia: cum am operat fără lumină şi în linişte, nimeni nu avea cum să ştie de prezenţa mea aici. Cine îndrăznea să se apropie de bucătărie în toiul nopţii? Şi în ce scop?

Un mic zgomot la uşă mi-a făcut fruntea să transpire. Erau destule zgomote ciudate din pădurea de afară, apoi brusc zăvorul uşii se ridică şi cade înapoi cu un zgomot metalic sec. Din fericire, mi- am amintit că am împins închizătorul. Totuşi, *a fost cineva dincolo de uşă*. Mai rău! Un străin care se întreabă cine se ascunde aici, închis în bucătărie!

Un fel de mârâit începe să mă terorizeze. Nu putea fi decât un hoţ. Diavolul s-a supărat, acum lovea cu violenţă peretele, văd cum buştenii vibrează puternic. Sub şocurile repetate, un raft cu ustensile de uz casnic s-a prăbuşit într-un zgomot înfiorător. Laringele mi se strânge de spaimă, simt cum încep să mă sufoc. în acelaşi timp o masă întunecată apare în cadrul ferestrei minuscule cu patru geamuri, mârâiturile devin mormăituri furioase, gemurile se spulberă în ţăndări şi văd apărând o masă păroasă.

Am urlat atât de tare că masa a dispărut chiar în momentul în care îmi pierdeam cunoştinţa...

M-am trezit întins în patul meu, cu toată familia în jurul meu. Tata a fost cel care a vorbit:

- Ai fost pedepsit pe bună dreptate de o lăcomie care aduce a furt, într-o casă în care nimic nu îţi este refuzat. A venit ceea ce trebuia să vină, hoţii atrag întotdeauna alţi hoţi. în această noapte puteai fi omorât. Să-ţi fie o lecţie, altfel voi avea eu grijă. Să-l lăsăm să se odihnească!

Toată lumea a dispărut. Nu am închis un ochi tot restul nopţii. Chiar a doua zi unchiul Duminică mi-a spus ce s-a întâmplat:

- Prostuţule, te-a vizitat Moş Martin. Ca şi tine, ştia unde sunt bunătăţile, dar ai ţipat atât de tare că l-ai speriat şi a luat-o la fugă, nu am putut să-l împuşc, era deja prea departe, hoţul!

Nu mai contează faptul că din acea zi am pierdut gustul delicateselor.

Urşii erau numeroşi în această regiune. Din familia urşilor bruni din Balcani, puteau fi foarte periculoşi pentru vânători, dar în mod curios, nu atacau niciodată femeile. Acestea ştiu asta destul de bine, deoarece ele sunt la culesul fructelor de pădure după care aceste patrupede sunt foarte amatoare, ele doar rămân calme când mulţi dintre urşi, ridicându-se pe două picioare, li se alătură la cules. Ei consumă direct de pe plante, nu îşi cufundă boturile în găleţile cu fructele culese de femei.

Mama mea a mers singură să culeagă fragi, la puţin timp după aventura mea, s-a lăsat în genunchi să-i poată strânge mai bine, când un mârâit uşor o alertează. Nu departe de ea, un urs enorm se instalează urmărind-o cu atenţie şi apoi s-a apucat şi el de consumat fragi. Mama nu şi-a pierdut sângele rece şi s-a comportat ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ursul i-a ţinut companie până au fost culese toate fructele, apoi şi-a trecut o limbă roşie peste bot pentru a arăta aprecierea unui astfel de moment delicios şi s-a îndepărtat cu paşi măsuraţi fără să-i mai dea atenţie, ea rămânând doar cu emoţia unei astfel de întâlniri.

Unchiul Duminică mă ducea cu el în pădure de nenumărate ori, mai multe decât îmi pot aminti. în timpul acestor plimbări mă învăţa să recunosc ierburi şi frunze a căror utilizare putea trata sau vindeca calul. Aceste cunoştinţe mai târziu îmi vor prinde bine şi chiar îmi vor salva viaţa. Aceste cunoştinţe erau secrete transmise din generaţie în generaţie de cavalerii veniţi de la capătul lumii, strămoşii săi. Aceste secrete aveau o virtute magistrală, ca şi în vechime, erau valabile în toate locurile, iarna şi vara, şi la minus treizeci de grade, şi la plus patruzeci, ele permiteau punerea pe picioare a unui cal ce-l credeai condamnat.

De exemplu, unui cal lovit de o rafală de mitralieră i s-au infectat foarte repede rănile devenit purulente, iar infecţia progresa rapid. Un decoct de centaur şi opt zile mai târziu rănile erau cicatrizate. Acelaşi decoct tratează foarte bine ochii calului iritaţi de praf sau de pământul aruncat de explozii. Dulce-amarul din anumite plante ce se găsesc peste tot sub forma unor butuci sălbatici, stors şi aplicat cu comprese face să se dezumfle repede şi cele mai rele entorse. Dacă un cal e bolnav de diaree puternică, o cană zdravănă de urzici şi cu alte plante îl va ţine în acţiune. Pentru afecţiuni pulmonare care îi pot doborî, nimic mai bun decât frecţii repetate la fiecare două ore cu un amestec de pe bază de pir. Dacă are rosături de la şa sau curele, un decoct pe bază de pătlagină pe zona afectată face minuni.

Pot spune că multe din remediile pentru cai aplicate cavalerişţilor au dat rezultate, spre uimirea căpitanului medic ataşat regimentului nostru.

Aceste călătorii în pădure cu bătrânul atât de apropiat de natură şi atât de îndrăgostit de ea mă vor marca pe viaţă. Chiar şi astăzi simt nevoia să fac cel puţin o plimbare pe zi în pădurea din apropierea locuinţei, dacă nu, mă simt inconfortabil şi în toane proaste.

Admirabil, unchiul Duminică şi-a dat seama că a reprezentat enorm pentru mine.

Pentru multă vreme am admirat la el ceasul cel mai extraordinar din câte există. Un ceas enorm de argint cu o cheiţă ca un bob de mazăre pe care învârtea mereu, în orice moment al zilei, între degetul mare şi arătător. O locomotivă mişca chiar în mijlocul cadranului a cărei bielă motrice anima ansamblul într-o mişcare perpetuă cu zgomotul caracteristic unui mecanism neuns. Chiar în „garajul" din buzunarul jachetei, peste care venea un pardesiu de catifea, se auzea distinct tic-tacul maşinăriei fără să ciuleşti urechile, vă jur!

Când mă dovedeam un bun elev călăreţ, scotea din buzunar imensul ceas şi cu el în mână îmi arăta timpul obţinut, sub ochii mei uimiţi de frumuseţea ceasului şi a locomotivei, nu de indicaţiile cadranului. într-o zi din săptămână am surpriza să-l găsesc în sala de mese pe unchiul Duminică îmbrăcat în hainele de sărbătoare.

- Vino, micuţule, şi priveşte atent.

Pe masa mare erau dispuse mai multe obiecte care îmi plăceau mult: o pipă sculptată cu imaginea lui Napoleon I cu celebrul tricorn, o busolă mare în cutie, o hartă a lumii, o chitară spaniolă, o ediţie magnifică *Divina Comedie* de Dante cu ilustraţii de Gustave Doré, ale cărui imagini îmi dădeau, depinde de moment, vise sau coşmaruri, o pereche de pinteni de argint, în fine, iar în mijlocul tuturor acestora trona celebrul ceas cu locomotivă.

Ciudat, unchiul Duminică păstra un aer grav. De sub sprâncenele albe, mă observa atent, cu pleoapele pe jumătate coborâte, fără îndoială pentru a vedea mai bine în mine, în profunzime, simţeam asta. Deodată, se decide:

- Uită-te bine, micuţule, uită-te bine... Gândeşte-te bine, nu ne grăbim. Va trebui să alegi de pe această masă un obiect, unul singur. Cel pe care îl vrei cu adevărat va fi al tău. Ţi-l voi da pentru totdeauna...

Din perspectiva timpului, povestesc asta că a fost pentru prima dată când a trebuit să fac o alegere. Aveam şapte ani, vârsta raţiunii, se părea. Dar în acest caz cred că nu am fost raţional, din motivul simplu că nu aveam vârsta raţiunii. Cine ştie? în orice caz, am aflat pentru prima dată că să alegi înseamnă să faci un sacrificiu. Prin urmare, orice alegere aş face, celelalte le voi sacrifica, dar îmi place să cred că niciunul dintre aceste sacrificii nu au fost inutile, poate din motivul simplu pentru că le port încă în amintire în ciuda pierderilor avute.

în faţa mesei cu minunăţii am rămas încremenit, fără grai. Dintre toate aceste comori doar una singură va deveni a mea, şi toate m-au atras de fiecare dată când le-am văzut. Pipa a aparţinut tatălui unchiului Duminică şi a prins incendierea Moscovei, a fost aprinsă acolo, nu aveam nicio îndoială, chiar de

la acest incendiu. Cutia cu busola lucitoare, eram prea neîndemânatic pentru ea, am respins-o imediat. Harta lumii rezerva un loc prea mic pentru România şi nu mă atrăgea, am exclus-o. Divina Comedie merita să ardă în iad, m-a îngrozit prea des. în foc! Rămânea să iau decizia sfâşietoare între pipă, pinteni şi ceas.

În mintea mea pipa reprezenta *bărbat,* ceasul *important,* iar pintenii nu reprezentau nimic... I-am exclus! Ce puteam face cu o pipă, chiar cu o istorie glorioasă, dacă nu aveam voie să fumez? Aco- îo era o capcană, am dejucat-o şi am exclus şi pipa. Mai rămânea ceasul. Pe masă, mecanismul îi bătea vesel. Biela şi pistonul tăiau spaţiul orizontal, cu un du-te-vino de metronom, cu un tic-tac furios, ciocănind repetat secundă după secundă. Cu acest ceas în buzunar inima îmi va bate mai puternic, viaţa nu se va opri niciodată.

Cu un gest lent, bine gândit, întind mâna spre ceas şi... o las peste pinteni. Nu a fost o greşeală, nu a fost o stângăcie. Pur şi simplu, aşa a fost.

Din adâncul fiinţei mele, mi-am dorit aceşti pinteni fără să o ştiu. Din modestie? Ce voinţă s-a substituit propriei mele voinţe? De unde a venit alegerea? Puţin mai contează. Fiecare cum crede, dar misterioase sunt căile Domnului!

Pintenii de argint sunau plăcut balansându-se în vârful degetelor mele. Muzica acută a argintului, subliniată de basul metalic al suporţilor de fier pe rotiţele albe. Ca un imn în templul Cavalerilor...

Unchiul Duminică răcneşte:

- Puteam să jur! Dumnezeu Atotputernic, fii lăudat! Copile, ţi-ai ascultat instinctul... Vei fi cavaler! Toată viaţa, vei fi Cavaler! Jumătatea ta va fi calul, nu vei fi tu însuţi decât călare pe calul tău!

Entuziasmat, unchiul Duminică mi-a explicat motivul mesei cu comori.

- Obiceiul este ca un băiat de vârsta ta să fie pus în faţa obiectelor care şi le-ar dori. Fiecare reprezintă simbolul unei posibile activităţi viitoare. în cazul tău, pipa prefigura o viaţă sedentară, busola un inginer, tehnician, harta un mare explorator, poate în marină, cartea lui Dante spre o carieră artistică, ceasul cu locomotivă te îndrepta spre cariera unui funcţionar sau la căile ferate... Pe când pintenii, nu poate fi vorba decât de a fi Cavaler pur-sânge să fie ceea ce îţi doreşti!

Bătrânul radia de fericire. Am ajuns să-i dăruiesc ceea ce îşi dorea. Era copleşit. Mulţi vor găsi această metodă de alegere ca una naivă. Aş vrea să subliniez că cele două obiecte de care am fost cel mai atras în final au fost ceasul şi pintenii. Cum se explică atunci faptul că mai târziu, când tatăl meu mi-a interzis cariera în cavalerie, am devenit împotriva voinţei mele avocat al căilor ferate române?

Unchiul Duminică a zis: Ceasul cu locomotivă te îndrepta spre cariera unui funcţionar sau la căile ferate. *Ori, ca avocat, am fost* practic un funcţionar la căile ferate... Place sau nu, este destul de tulburător. Şi mai tulburătoare, această prezicere care mi-a făcut-o mai târziu:

- Micul meu Nelu, vei avea aventuri! Te văd purtând o uniformă frumoasă cu o cruce cu braţe rupte. Populaţii întregi te vor admira călare pe un cal frumos. Ţi se va cere ajutor şi protecţie...

Aşa a fost. Fără îndoială, unchiul Duminică era un clarvăzător.

Acum, fiind sigur că voi fi cavaler, s-a transformat în instructor particular în ce priveşte arta armelor. Cu o sabie curbă, amintire scumpă, a început să mă iniţieze în scrimă, arta mulinetelor devastatoare mai ales pentru încheietura mea fragedă. Pentru a amortiza o lovitură devastatoare, pe care neîndemânarea mea i-ar fi putut-o aplica din greşeală, şi-a pus una peste alta două jachete vechi, şi-a protejat gâtul cu un guler lucitor de cupru, iar în cap o cuşmă cu coarne de zimbru atât de realistă încât părea că e gata să mă străpungă oricând.

L-am întrebat:

- De ce lăncierii poartă acest bou?

- Nu este un bou, ignorantule, este un bour, strămoşul său mai puternic şi mai sângeros. în luptă unul la unul, un bizon american n-ar fi avut nicio şansă. Nu numai lăncierii îl au ca uniformă, ci toată cavaleria română are privilegiul efigiei sale. Bourul şi-a însemnat cu copita sa locul sacru în creşterea ţării noastre, toate cronicile sunt de acord cu asta. îţi voi povesti cum a început totul. într-o zi, Dragoş, voievodul de Maramureş, vâna împreună cu cavalerii săi, vede într-o poiană un animal mare, maiestuos, pe care doreşte să-l vâneze. Dar bourul nu se lasă prins aşa uşor, avea o misiune de îndeplinit, îl antrenează pe Dragoş urmat de cavaleri într-o cursă nebună şi nu se lasă prins până la asfinţit, pe valea râului Moldova. Dragoş îl ucide cu sabia. În timp ce sângele i se scurgea, un sentiment ciudat îl cuprinde. Când cu un muget puternic bourul îşi dă naturii ultima suflare, cavalerii stupefiaţi îl aud pe Dragoş spunând cu voce aspră: *Rămânem aici, ne aşezăm aici, vom apăra acest pământ, de azi înainte pământul nostru, şi ne vom vărsa sângele pentru el, care se va amesteca cu cel al bourului. Aici va fi ţara noastră.* Aşa a spus Dragoş. Locul unde a murit bourul, locul primei întemeieri, încă mai există. Se numeşte Boureni, situat în centrul Moldovei. Aici a bătut pentru prima oară inima ţării noastre. Aici au venit să se sfarme hoardele tătare pe care voievozii Dragoş, Sas, Bale, apoi marele Bogdan le-au distrus cu furia celor care îşi apără dreptul cel mai sacru: pământul lor. Pentru că nimic nu a fost uitat din faptele lor de la naşterea patriei noastre, bourul care i-a condus, capul său, ornează uniformele cavalerilor. Galopează întotdeauna cu noi...

Inutil de spus în ce extaz mă găseam ascultându-l cu gura căscată pe unchiul Duminică în poveştile lui. Visam noaptea, iar ziua şarjam câmpurile de iarbă imaginându-mi bătăliile duse împotriva fioroşilor tătari.

Unchiul Duminică avea pentru mine cea mai mare importanţă. A fost iniţiatorul a tot ce a fost important pentru mine, esenţa existenţei mele, ceea ce era necesar pentru a fi fericit: libertatea, patria, calul.

Mai târziu, pe când eram elev la liceul militar Mănăstirea Dealu sau elev ofiţer la Şcoala de Cavalerie de la Târgovişte, alături de el îmi petreceam permisiile.

Prin fiii lui, bătrâni venerabili, am aflat detaliile sfârşitului unchiului Duminică.

într-o dimineaţă devreme s-a dus la grajduri pentru a-l înşeua pe Confiant, armăsarul său de cincisprezece ani. Cum a făcut de l-a încălecat, nu se ştie, cert este că au ieşit în curte, unchiul Duminică drept ca o lumânare pe spatele lui Confiant. Din respect, nimeni nu i-a făcut vreo remarcă. Sideraţi, l-au văzut plecând la trap spre pădure. La ora prânzului, cum nu se întorseseră, s-a hotărât organizarea unei căutări, cu multe reticenţe, atunci când l-ar fi găsit, unchiul Duminică s-ar fi supărat foarte rău, nu i-ar fi plăcut că a fost căutat şi mulţi se temeau de întâlnirea cu el.

Au greşit. După ce au străbătut întreaga pădure spre nord, nechezături i-au făcut să se îndrepte spre o poiană mărginită de mesteceni albi, al căror frunziş făcea soarele să tremure. în mijlocul poienii, Confiant stătea de gardă lângă trupul unchiului Duminică.

-Cu părul său alb, părea un mesteacăn doborât, îşi aminteşte unul dintre fii.

Nu avea nicio urmă de rană, nu a fost lovit de vreo creangă joasă, cum s-a bănuit iniţial. Simplu, ca un adevărat cavaler român, când a înţeles că a venit momentul ca sufletul să meargă la Dumnezeu, a decis să-şi primească moartea la fel cum şi-a trăit viaţa, pe cal.

Ajuns în poiană, a auzit comanda:

- Descălecarea...

Şi s-a supus pentru ultima dată.

În inima pădurii, în aceeaşi poiană în care m-a găsit acum

treizeci de ani între picioarele lui Caligula, primul meu cal. Aşa a murit, la o sută doi ani.

Până la sfârşitul său, cei cinci fii ai săi nu au îndrăznit să fumeze în faţa lui. Acesta a fost unchiul Duminică, cavaler ţăran român, cel mai nobil dintre ei.

Omul care, pe viaţă, mi-a pus piciorul în scara şeii.

Plâng.

Cavalerii unui regiment de roşiori traversează Kubanul.

Ies din permisie mai rănit decât la început.

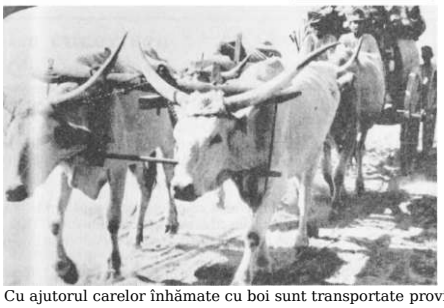

Cu ajutorul carelor înhămate cu boi sunt transportate provizii pentru infanteria română slab înzestrată

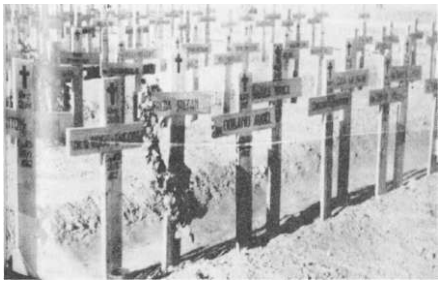

Cimitir militar românesc la Sadovoie (Stepa Kalmucă), octombrie 1942

Capitolul XXIII

La cucerirea Kubanului – Puntea între Europa şi Asia – Unde se vor opri? – Kalmucii – Djemil şi marele vis – Punctul cel mai înaintat al Cruciadei

Găsesc escadronul în efectiv complet, mi s-a spus, dar la faţa locului mi se strânge sufletul. Efectiv complet, dar unde sunt Călăraşii mei alături de care am pornit la distrugerea observatorului într-o noapte senină în 1941?

Smărăndache a fost primul care a căzut. De atunci, radiera mea nouă a devenit o bestie neagră şi ticăloasă cu o margine albă, în buzunarul meu, folosită pentru a şterge vieţile oamenilor ca şi cum nici numele lor nu ar fi existat.

Micul Mazilu, sergentul, şeful meu de stat major, este totdeauna în şa alături de mine. Barba încă nu i-a crescut, totuşi, câţi se pot lăuda că au supravieţuit atâtor încercări ca şi el? Dogaru şi Mi- hale, recuperaţi după rănile de la Mihailovka, au revenit la regiment. Iconaru a fost avansat sergent. Vechiul Ţine Cal, plutonierul Iacob, comandă acum un pluton. Mai descopăr figuri cunoscute ale câtorva Călăraşi.

Toţi ceilalţi comandanţi de pluton sunt noi. Remarc de la început un elev aspirant ofiţer de rezervă, Cosoveanu, al cărui elan îmi inspiră o încredere totală.

La începutul lui septembrie 1942 pornim la cucerirea Kubanului. Pluton după pluton, cu ajutorul unor mici bacuri, traversăm strâmtoarea Kerci. Ajunşi pe pământ ferm, la drum spre Krasnodar!

Această porţiune din Kuban este foarte fertilă, multe livezi, grădini cu fructe şi legume delicioase de care ne bucurăm. Localităţile ce le traversăm sunt aproape intacte, ceea ce demonstrează că Ivan a fugit în grabă.

Înainte de a ajunge în Krimskaia, populaţia unui orăşel de 6000 de locuitori, Moldovanskoie, ne surprinde prin întâmpinarea în cel mai curat stil românesc. Sunt compatrioţii noştri transplantaţi

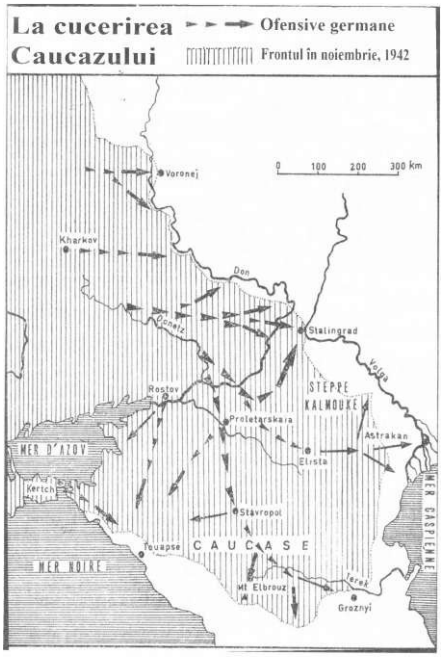

de ţarul Alexandru I din regiunea Cahul din Basarabia care, un secol şi jumătate mai târziu, şi-au conservat în mod incredibil toate obiceiurile, tradiţiile, inclusiv portul basarabean. Facem o scurtă oprire şi aflăm de la camarazii staţionaţi aici cât de grele au fost luptele din august pentru cavalerii noştri din diviziile 5, 6 şi 9 care au luat cu asalt oraşele Krasno-Armaiskaia, Alexondrovskaia, Temriuk şi portul Primorsko Achtaskaia.

Sunt mii care odihnesc în cimitirul militar de la Taman. Printre ei, mulţi prieteni ofiţeri despre care nu-mi vine să cred că au dispărut: colonelul Carp, locotenent-colonel Marinescu, căpitanii Marcel Ionian, Petru Panaitescu, locotenentul Dorobanţu... Un obuz de pe o navă l-a ucis pe colonelul Claus.

Cu cât rândurile noastre se răresc, cu atât se ridică în interiorul meu o barieră îngheţată în spatele căreia tinereţea mea care nu-mi mai aparţine se îndepărtează în spatele atâtor morţi interpuşi. Tristeţea nu mă împiedică să remarc cât de deplină este victoria noastră împotriva ruşilor. Peste tot pe unde trecem constat:

- adeziunea totală a populaţiei la lupta antibolşevică este impresionantă
- la nici zece zile după cucerire, formaţiuni de poliţie locală, înarmate de germani, funcţionează perfect
- escadroanele cazacilor din Kuban se organizează peste tot. Ca un singur om îi alungă pe bolşevici şi îmbracă uniforma Wehr- macht. Şi-au păstrat cuşma albastră caracteristică pe cap, *kubanka* tradiţională, patrulează la Kriskaia şi în împrejurimile Krasnodarului
- indicatoarele de pe drum conţin panouri pe care sunt inscripţionate însemnele unităţilor germane şi ale Diviziei 2

Munte române. Pe unul dintre ele citesc spre *Nalchik*.[61] Aşadar, oraşul este deja cucerit, iar drumul spre Baku şi Persia deschis...

- coloanele de prizonieri ce le întâlnim sunt tot mai multe. Sunt formate din soldaţi de peste patruzeci de ani, rău îmbrăcaţi, slabi, obosiţi. Sunt zeci de mii, păziţi doar de câteva duzini de cazaci, başchiri, cerchezi sau cabardini, care eliberaţi de gheara comunismului au trecut de partea noastră. Vorbesc cu mai mulţi prizonieri, remarcând că sunt uşuraţi că nu mai sunt sub teroarea politrucilor. Mulţi se plâng că politrucii au sacrificat prea mulţi oameni degeaba.

Aceşti nefericiţi au adesea doar boabe de grâu fierte ca şi hrană. Paturile puştilor le sunt din lemn alb, nu au avut timp să le vopsească! Toate acestea ne arată că victoria este aproape. Călăraşii au un moral excelent până la momentul în care se ridică în faţa noastră un stâlp imens care are pe el o săgeată spre vest pe care scrie Europa şi una spre est pe care scrie Asia. Suntem chiar pe linia ce desparte cele două continente.

Dacă Garbiş ar fi fost aici, în mod sigur ar fi spus:

- Totuşi, nu e ca o plăcintă!

îmi lipseşte Garbiş, îmi lipseşte mult... Că nu este cu noi! Mai ales, Călăraşii, citind semnul, le trece cheful de râs:

- Asta nu se va mai termina? Unde ne vom opri, domnule locotenent?

Piele de Drac le-ar fi răspuns *în infern!*, dar îmi dau seama că nu vor să mă audă glumind, aşa că nu spun nimic. Krasnodar, suntem aici dar nu vedem nimic, suntem duşi direct la staţiile de îmbarcare. Gara, toate instalaţiile sunt intacte. Ivan a fugit foarte repede.

Suntem urcaţi în vagoane, 40 de oameni, 6 cai, ca pe vremea războiului lui tata. Destinaţia necunoscută. Călătorim toată noaptea pentru a debarca în zori la Ploretarskaia la aproximativ 30 de kilometri nord de importantul nod de cale ferată Salsk.

Odată debarcaţi pornim în marş spre est. Un drum de nisip mărginit de iazuri uscate şi mlaştini. Un marş lung şi plictisitor, de o monotonie aproape suicidară. Parcurgem 150 de kilometri până să întâlnim un suflet de om. Unde mergem?

În fine, iată Remontciohe, apoi Kaliniko, un colhoz destul de mare. Locuitorii sunt asiatici. Călăraşii, văzând ochii oblici, feţele plate, gălbui spre întunecat, sunt siguri că e vorba de chinezi, de aici o emoţie puternică printre ei. Ca să-i liniştesc le explic că aceşti oameni au venit de demult pe jos de la Marele Zid Chinezesc şi că sunt kalmuci, descendenţi direcţi din triburile mongole ce doreau să întemeieze un regat lângă Marea Caspică. Nu am sentimentul că i-am convins pe prea mulţi.

- încălecarea!

Trebuie să continuăm, să mergem mai departe. La vreo douăzeci şi cinci de kilometri după Kaliniko, spre sud-est, se află Elista, capitala Republicii Autonome Kalmucă. Divizia 16 Motorizată germană a ocupat oraşul de mai puţin de o săptămână. Au făcut o treabă extraordinară. În acest mic orăşel, unde casele cu mai mult de un etaj pot fi numărate pe degetele de la o mână, viaţa economică a fost relansată. O mică întreprindere locală produce deja cizme de fetru pentru trupele noastre şi un ziar în kalmucă apare zilnic. Locuitori veseli şi binevoitori sub numeroasele afişe ce-l reprezintă pe Hitler.

De la Elisa continuăm spre est pe urmele Diviziei 16 Motorizate germane. Această divizie forţează spre Astrahan la vărsarea fluviului Volga, lăsând pe drum mici garnizoane care se organizează în puncte de rezistenţă, cam ca şi forturile franceze din Sahara sau cele ale cavaleriei americane în timpul cuceririi Vestului.

Satele transformate în puncte fortificate poartă nume mongole: Iacekoul, Outta şi un nume sacru, Koulkouta – oamenii mei credeau că e Calcutta! – având tot timpul în minte că suntem pe pământ asiatic. Mi-a luat mai bine de o oră pentru a-i convinge de contrariu, dar cred că nu m-au crezut.

---

61 Oraşul Nalchik a fost cucerit de Divizia 2 Munte română la 26 octombrie 1942.

în fruntea Diviziei 16 se află un detaşament de cercetare, format din câteva maşini blindate, un batalion de puşcaşi motorizaţi, două baterii de artilerie, cu un comandant de batalion cu un nume francez, Laroche, dar un produs german pur al Edictului de la Nan- tes. La 15 septembrie 1942, Laroche ajunge la o mică gară de pe calea ferată Astrahan – Kissliar unde ia poziţie. Era la douăzeci şi cinci de kilometri de Astrahan.

După cunoştinţele mele, a atins punctul cel mai extrem oriental atins vreodată din negura timpului de vreo armată europeană.

Trec cu escadronul mai departe de Ulan-Erghe şi ajung la So- vkhose Dolgan, 18 kilometri mai departe. Fac un raid şi iau o grămadă de cereale (grâu, ovăz, porumb) pe care le îmbarc în vehicule hipomobile de captură. Fac şi o provizie serioasă de apă. Conform ordinelor, mă îndrept spre nord, alegând un drum al caravanelor. Mă îndrept spre inima Stepei Kalmucilor, care nu au tocmai o reputaţie prea bună.

Dacă în jurul Elistei regiunea este încă bună pentru agricultură, pe măsură ce pătrund în stepa asiatică apa şi furajele lipsesc cu desăvârşire. Satele kalmucilor sunt formate din cam o duzină de căsuţe cu acoperişuri plate de paie. Cel mai adesea este vorba pur şi simplu de o încăpere în care trăiesc oameni, animale şi viermi. Păşunile fiind la distanţe mari, sunt nomazi. Parcurg stepa pe cai asiatici mici, păroşi, ciudaţi, dar foarte rezistenţi. Sunt foarte cumpătaţi.

Kalmucii sunt budişti, şefii lor religioşi sunt supuşi autorităţii directe a lui Dalai Lama. Se adună cel mai adesea în Astrahan pentru a lua la cunoştinţă directivele venite din Tibet. Puţin comunicativi, la început nu ştiam ce comportament să adoptăm faţă de ei. Trebuie să recunoaştem evidenţa, nu sunt numai antibolşevici, sunt şi antiruşi. îi simt doritori să ne devină aliaţi.

De asemenea, sunt mari mâncători de carne, având multe animale în rezervă pentru nevoile lor. Repede ne ajută cu aprovizionarea cu carne proaspătă, fără ca noi să îi putem răsplăti deoarece ei vor în schimb doar arme cu care să lupte contra ruşilor. Evident, ezităm...

Ultimul punct de sprijin al Diviziei 16 este la Tchilghir. Plecând de aici, trebuie să intrăm teoretic în sectorul Corpului 7 Armată român sub comanda generalului Dragalina. Adevărul este cu totul altul. Nu îmi ia mult să îmi dau seama că patru batalioane în linie vor trebui să ţină mai bine de treizeci de kilometri de front. Când ne amintim ce au masat sovieticii în istmul Parapaci, înţelegem că dispozitivul era foarte relativ... Astfel, din lipsă de oameni, ne-am întins, ne-am dispersat periculos într-un avans fulgerător, dar care nu poate ajunge prea departe din lipsă de combatanţi.[74] în anumite momente, te simţi la punctele de cotitură ale vieţii tale. Cred că suntem exact aici, la punctul extrem, cel mai avansat din toată campania din Rusia, la care n-am îndrăznit să visez vreodată, visul pentru care m-am făcut Cavaler.

M-am împrietenit cu Djemil, un kalmuc mândru şi misterios. Vorbim deseori, dar de cele mai multe ori stăm alături, aşezaţi, ore întregi fără să spunem un cuvânt, cu ochii pierduţi în înaltul norilor, îşi adoră calul, şi eu pe al meu. Asta ne leagă mai mult. Acest război l-a plictisit, deşi l-a făcut ca lunetist de infanterie, la un moment dat. Visa la păşuni imense, verzi, aproape virgine. Nomazii plecaţi cu şase luni mai devreme împreună cu fratele său au găsit treceri practicabile, nesupravegheate, pe la nord de Astrahan. De acolo am putea coborî spre Guriev, spre sud până la platoul Oust-Ourt, de unde se bifurcă toate drumurile posibile spre Turkmenistan şi Achkaabad, spre Uzbekistan şi Taşkent, spre Samarkand. Drumul regal care duce la porţile de granit ale Afghanistanului, paradisul Cavalerilor. Regatul marilor iluzii sau al hazardului.

Am ezitat mult timp. Djemil, după ce m-a acceptat ca prieten, nu dorea să mă lase baltă. în toate serile în care puneam tabăra, se aşeza la picioarele mele povestind în întuneric cu o voce joasă aventuri stranii în care nu ştiai care era eroul, calul sau călăreţul. Visul devenind libertate, povestea devenind realitate. Am elaborat împre- unâ cu infinite

subtilităţi un plan de campanie absolut dement, dar [74] Conform Secţiei Operaţii a Marelui Cartier General, la 27 octombrie 1942, Divizia 8 Cavalerie avea 64% fată de efectivul necesar. Restul unităţilor din Armata a 4-a: Divizia 4 Infanterie 34%', D 1 Inf 25%, D 2 Inf 30%, D 20 Inf 48%, D 5 Cav 57%, D 18 Inf 73%

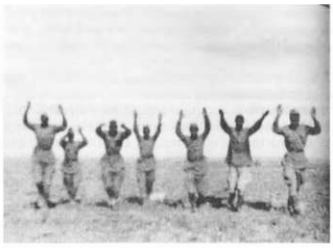

Soldaţi ai Armatei Roşii se predau în Stepa Kalmucă

Prizonieri sovietici în Stepa Kalmucă

ireproşabil, perfecţionat de o mie de ori.

Au fost spinările tot mai încovoiate ale Călăraşilor mei pe caii lor care au devenit un obstacol insurmontabil. Nu puteam niciodată să-i abandonez. I-am condus până aici, îi voi duce înapoi la Roma- naţi şi Teleorman.

Când i-am făcut cunoscută decizia mea irevocabilă lui Djemil, în noapte, nu am fost deloc surprins că nu l-am mai văzut alături de mine la venirea zilei. A plecat singur pe micul său cal?

Cred că da...

Traversăm o regiune aproape nelocuită. La stânga micile coline Enghenil, la dreapta o linie continuă de lacuri şi mlaştini până la Krasno-Armeisk, situată la aproximativ 25 de kilometri la sud de Stalingrad. Când au apă, ceea ce nu e cazul în acest moment, mici râuleţe curg de la vest la est pentru a se pierde în aceste mlaştini.

Divizia 5 Cavalerie soseşte în Kuban pentru a forma cu noi un al doilea corp de cavalerie sub comanda generalului Popescu-Picolo. Din întâmplare escadronul meu intră în compunerea unui detaşament care prelungeşte frontul Diviziei 4 Infanterie spre sud. Această divizie, sub comanda generalului Barbu Alinescu, ne rezervă o bună primire, dar şi surprize. Aceşti infanterişti sunt cavalerişti purtaţi! De fapt sunt conducători de cămile, deoarece au cămile cu ei. Fără să se lase rugaţi, ne povestesc întâmplările lor, cum după ce au trecut Donul şi au avansat spre Volga au făcut bucăţi o brigadă sovietică venită din Turkestan în întregime pe spinările cămilelor.

Când nu sunt pe spatele caravelelor deşertului, infanteriştii noştri călătoresc în jeepuri americane. E simplu, au

distrus o divizie sovietică în vecinătatea Kotelnikovo cu ajutorul, e adevărat, al panzerelor germane. Au capturat nu numai jeepurile, ci şi treizeci de tancuri Sherman americane, câteva Katiuşe şi piese de artilerie.

Lansăm patrule care se ciocnesc cu patrule de cavalerie sovietică. Bucurie mare, se poate încinge o luptă sănătoasă cu sabia. Decepţie mare, ruşii nu fac faţă. După două sau trei încăierări, renunţă să se mai pună cu Călăraşii, îşi iau zborul cum îi văd. Călăreţii kalmuci ne sunt alături. Îşi doresc cu ardoare arme ca să participe la „jocurile" noastre. Intervin pentru ei şi reuşesc să obţin o decizie de care îmi este ruşine! Da, vor fi înarmaţi, dar numai cu săbii de la grupul de recunoaştere din Divizia 4 Infanterie! O ruşine!

Kalmucii mei, ei cel puţin, nu fac nazuri. Chiar acum ne aduc dintr-o patrulare spre Volga o duzină de prizonieri sovietici, plus

cinci ofiţeri legaţi, şi pe deasupra vreo douăzeci de cai!

îi felicit cu căldură. Ei consideră perfect natural să atace cu sabia împotriva armelor automate. Sunt formidabili, ce războinici! În fiecare zi ei reuşesc câte o razie importantă fără pierderi din partea lor. Ura lor faţă de Roşii, de comunişti, le menţine entuziasmul. Multe din infiltrările lor departe în spatele liniilor inamice ne aduc informaţii foarte preţioase. Mulţumită acestora, suntem avertizaţi că la Astrahan funcţionează o şcoală rusă de comandouri speciale. Îşi îmbrăcau oamenii în uniforme germane, îi puneau în vehicule germane de recunoaştere cu semnele tactice şi numere de înmatriculare potrivite, apoi acţionau, mai mult în proximitatea căii ferate Stalin- grad – Kotelnikovo – Salsk. După câte ştiu, au reuşit cel puţin o dată să surprindă elementele germane.

Populaţia civilă fraternizase complet, ceea ce avea avantajul că ne făcea să ne simţim ca acasă, ceea ce ar trebui să ne dea un avantaj major. La 80 de kilometri nord-est de Kotelnikovo, punctul de comandă al diviziei era instalat la Sadovoie. Sectorul era unul liniştit, populaţia nu ştia ce să mai facă pentru a face viaţa militarilor mai uşoară. Asta i-a dat ideea unui ofiţer de stat major, căpitanul Enăşel, să organizeze nişte spectacole grandioase prin care să mulţumească noilor noştri prieteni. Divizia 4 Infanterie era din Bucureşti, au fost recrutaţi în rândurile ei artişti de varieteu, de musical, jongleri, sca- matori, aruncători de cuţite, înghiţitori de flăcări, fachiri etc. S- au strâns cu această ocazie, au exersat şi au pus în scenă un spectacol. De partea lor, locuitorii au pus pe picioare un grup folcloric kalmuc şi un grup de cântece şi dansuri ruseşti. În ziua respectivă a fost cel mai reuşit spectacol. Fachirii în mod special au fost un triumf.

De atunci, la Sadovoie, românii au devenit intangibili, aveau încredere în ei. Ruşii erau informaţi, o astfel de relaţie cordială cu populaţia li se părea de nesuportat. Au masat maxim de trupe pentru a ataca la 29 septembrie 1942. Artileria lor a distrus de la primele salve punctul de comandă divizionar, centrala telefonică, sediul poliţiei militare. A fost o panică totală. Imposibil de transmis vreun ordin. Lăsaţi de capul lor, soldaţii s-au bătut cum au putut, dar au fost zdrobiţi de superioritatea numerică a adversarului.

Câţiva oameni au reuşit să ajungă la Tondodovo pentru a da alarma la Regimentul 21 Infanterie ţinut în rezervă. Colonelul Ţe- nescu lansează imediat un contraatac respins de ruşi. Reluarea Sadovoie părea imposibilă, când colonelul de artilerie Casian a cerut onoarea de a încerca un nou contraatac. A regrupat tot ce a găsit în zonă, în special grupa de recunoaştere a Corpului 7 Armată. Lupta a fost sângeroasă, chiar şi corp la corp, de o sălbăticie extremă, dar colonelul Casian i-a dat peste cap pe ruşi şi-a împins dincolo de baza lor de plecare cu pierderi enorme.

Când au putut intra în oraş, ostaşii noştri s-au cutremurat de oroare. Toţi locuitorii, bărbaţi, femei, copii, bătrâni, zăceau peste tot, ucişi cu sălbăticie, de cele mai multe ori cu rafinamentele unei cruzimi sadice. Au auzit gemete venind dintr-un puţ. Un căpitan român cu gâtul tăiat pe trei sferturi îşi dădea ultima suflare. Sub el şapte ofiţeri, fiecare cu un glonte în ceafă.

Fraternizarea ne-a costat scump pe toţi. Ne simţeam responsabili. Imediat, de-a lungul întregii noastre linii, au fost aplicate noi măsuri dure de securitate. În jurul Sadovoie au fost instalate câmpuri de mine. Au trebuit îngropaţi morţii, un proces lung şi dureros.

A doua zi, pe când inspecta implementarea noilor măsuri de securitate, jeepul colonelului Casian explodează după ce trece peste una din minele noastre.

Kalmucii noştri îşi continuau raidurile cu acelaşi succes, capturau incredibil de mulţi prizonieri. Cu tot cu arme. Cu aceste arme am vrut să îi dotez, dar au refuzat cu o grimasă. Prinseseră gustul săbiilor noastre curbe de cavalerie. Seara, în jurul focurilor, le ascuţeau cu o pasiune tulburătoare.

în sectorul nostru, locul cel mai sudic al fantasticei noastre avansări, totul rămăsese calm până la mijlocul lui

noiembrie. Nu am fost afectaţi nici de ofensiva generală rusă din 19 noiembrie 1942.

Ofiţerii de legătură ne-au adus noutăţile neplăcute: în acea zi o pregătire formidabilă de artilerie a tocat cele două corpuri de armată române. Vremea noroasă nu a permis Stukasurilor să le vină în ajutor. Ruşii au atacat cu Armata 52 poziţiile diviziilor 20 şi 2 infanterie române (Corpul 6 Armată) deschizând o breşă adâncă între Corpul 6 şi Corpul 7 Armată române.

Apărarea Diviziei 20 a fost eroică[75]. Regimentul său 84 se sacrifică pe poziţie, până la sfârşit a trăit un calvar atroce, fiind atacat de şase ori de tancuri înainte de a fi zdrobit până la ultimul om sub şenile. Batalionul de geniu al diviziei a fost distrus în întregime. în disperare de cauză, supravieţuitorii nefericitei divizii 20 s-au repliat [75] Ar fi nedrept să nu menţionez atitudinea magnifică a locotenent-colonelului Har- coniţă. în timp ce detaşamentul Korne a fost încercuit la sud de Stalingrad, Har- coniţă a şarjat în fruntea regimentului său 6 Roşiori. Cu baionetele la armă în fruntea cavalerilor va rupe încercuirea şi va cădea cu arma în mână... (n.a.)

Escadronul 2 al Regimentului 2 Călăraşi, înfrunte cu locotenentul Ion V. Emilian, în marş de avangardă a Diviziei 16 Motorizată germană, în Stepa Kalmucă

Kalmucii, aliaţii noştri fideli

O încercare de debarcare sovietică în Crimeea zădărnicită de trupele române

Recunoştinţa aliaţilor germani, soldaţi români decoraţi pentru vitejie cu Crucea de Fier în urma luptelor din capul de pod Kuban

Trădaţi, uitaţi, vânduţi...

Vânător de munte român şi voluntar dintr-o unitate de cazaci din Terek, în primăvara lui 1943, în Caucaz.

foto: Stindardul

spre oraşul Stalingrad. Când au făcut-o, oraşul era total încercuit. Au putut intra, dar nimeni nu au mai putut ieşi...

în urma avansului lor, sovieticii ne-au silit să facem front spre nord. Detaşamentul nostru din Divizia 8 Cavalerie era în flancul drept al Diviziei 4 Infanterie. Cu alte cuvinte, constituim o fragilă extremitate orientală a noului front. Dincolo de noi, un vid îngrijorător...

Mai departe, de partea cealaltă a Diviziei 4, grosul Diviziei 8 Cavalerie, de unde noi am fost detaşaţi. Dincolo de ea,

Divizia 5 Cavalerie română. Cele două divizii formează corpul de cavalerie al generalului Popescu-Picolo şi elementele motorizate au dat naştere la un nou detaşament colonel Korne.

Cum suntem de natură optimişti, noi, Călăraşii, săpăm gropi şi adăposturi, construim colibe, hotărâţi să petrecem iarna în această Stepă Kalmucă. Bineînţeles, spre Volga flancul nostru este complet descoperit. Bah! Am văzut altele şi mai şi.

Mai îngrijorător este vântul puternic din stepă care începe să urle, iar zăpada să cadă cu fulgi mari...

PARTEA A DOUA

CAVALERII APOCALIPSEI

Capitolul XXIV

Von Pannwitz şi cazacii – Benzină cocktail – Retragerea – Crucificaţii – Bravi români, mergeţi acasă – Tancurile – Jutov 2 – La Paloma – în spatele ruşilor – Răzbunarea lui Dac – Răniţii – Rostov – Măceluri pe Don – întoarcerea în ţară

Iată că trebuie să ridicăm tabăra în viteză. Manstein decide o acţiune pentru degajarea generalului von Paulus blocat la Stalingrad. La 12 decembrie îi dă ordin generalului Hoth să atace cu Divizia 6 Blindată, cu 135 tancuri, şi cu Divizia 23 Blindată cu 80 de tancuri. Pentru a-şi atinge obiectivul, tancurile trebuiau să deschidă un pasaj pe o sută de kilometri deja puternic fortificaţi de către ruşi.

Nu puteau fi lăsaţi să se aventureze aşa departe fără a le fi protejat flancul drept. Suntem destinaţi pentru această misiune cu detaşamente din Armata 14 Blindată, detaşamentul

Korne, de asemenea şi corpul de cavalerie Pannwitz.[62] Helmuth von Pannwitz a început să aibă propria legendă printre noi.

Blond, îndesat, cu o faţă rotundă şi privirea simplă, aproape copilărească, acest vechi locotenent al armatei imperiale a devenit în 1918 intendentul prinţesei Radziwill. Pe întinsele domenii ale puternicei familii se familiarizează cu caii, dar şi cu problemele estului. Ofiţer din 2 Cavalerie din primele zile ale campaniei din Rusia, simpatia şi înţelegerea sa s-a îndreptat spre cazacii odată liberi. Pan- nwitz credea că ar trebui folosiţi aceşti fanatici ai libertăţii şi întorşi împotriva opresorilor bolşevici. Şi-a pledat ideea la O.K.H., dar acolo au râs de el, nimeni nu a luat în serios ideea formării unei armate căzăceşti, o hoardă sălbatică care s-ar fi putut întoarce oricând chiar împotriva a celor ce o înarmau. Numai colonelul conte von Stauffen- berg[77] a înţeles şi s-a interesat de această idee. Rapoartele specificau că în masa de trei milioane de prizonieri ruşi erau sute de mii de dezertori ostili regimului stalinist, cea mai mare parte cazaci.

în primă fază, contele Stauffenberg şi-a utilizat puterea de convingere tatonându-l pe mareşalul von Kleist. Atunci Pannwitz a fost autorizat, în septembrie 1942, să cutreiere sectoarele Don, Kuban şi Terek. A revenit mai entuziast ca niciodată.

Cazacii au înţeles, şi el i-a înţeles pe cazaci. într-un entuziasm delirant, sotnie după sotnie i se alătură. Cu *kubanka* de astrahan pe cap, *kubianka* lungă strânsă pe talie de centironul purtând *ciachka,* pantaloni bufanţi până aproape de carâmbul cizmelor, cazacii intră în campanie alături de noi cu carabinele în mâini până la moarte. Toţi îl idolatrizează pe omul care le-a redat fără condiţii legile ancestrale, obiceiurile, şi i-a condus el însuşi în luptă, în fruntea lor, în uniforma neagră a cazacilor din Kuban.

Korne, Pannwitz, 2 Călăraşi, cavaleria europeană era reprezentată cu mândrie pentru ultimele şarje ale timpurilor moderne. Trebuia să fi văzut pentru a putea concepe aşa ceva, anacronismul tancurilor lui Hoth, trecând în trombă pe şenilele lor zgomotoase, cu tunurile monstruoase îndreptate spre nord, în urletul motoarelor Diesel, croindu-şi drum pe lângă piepturile aburinde ale lipiţanilor noştri sau ale cailor păroşi ai stepei cazace.

Foarte puţin, într-adevăr, ne deosebeşte de cavalerii cruciadelor, noi nu aveam armuri, pe când fortăreţele de oţel evoluau pe lângă noi. Ceea ce îmi încălzea inima era faptul că alături de noi călăreau cazacii. Dar putea fi altfel? Omul călare iubeşte libertatea, prin urmare este inamicul natural al comunismului.

Helmuth von Pannwitz nu s-a înşelat. Că sunt de pe Don, din Terek, din Kuban, inima cazacilor bate lângă inima cavalerilor. Nu suntem decât un singur suflet călare galopând pentru un spaţiu liber.

Atacul se dezvoltă coerent pe un spaţiu prea larg. îl văd întin- zându-se la dreapta, la stânga, înainte, înapoi, până la limita infinitu- lui. pe prnpe de soldaţi şi cavaleri. Spectacol grandios al acestor mici [77] Von Stauffenberg. Principalul instigator al complotului ce urmărea eliminarea fizică a Fuhrerului. A pus personal bomba care la 20 iulie 1944 a eşuat în a-l ucide pe Hitler. Contele Stauffenberg a fost împuşcat imediat după o judecată sumară, (n.a.)

---

62 Gruppenführer Helmuth von Pannwitz reuşise performanţa incredibilă de a-i reuni pe toţi cazacii sub steagul Reichului. în martie 1945 a fost ales Feldataman, onoare supremă de care nu a avut parte niciun străin. Ultimul Feldataman a fost ţarul Nicolae al II-lea. Această formidabilă armată căzăcească s-a predat englezilor sub promisiunea solemnă că nu vor fi niciodată predaţi ruşilor. Churchill a trecut peste această promisiune de onoare făcută de şefii armatei. îi va preda pe cazaci, iar ofiţerii englezi, fără ruşine, vor păstra caii.
Atamanul general von Pannwitz, atamanul Krasnov, generalii Skura, Girej-Klitsh, Domanov, au fost împuşcaţi în ianuarie 1947. Cincizeci de mii de cazaci au fost condamnaţi la muncă forţată. Niciun ofiţer cazac nu va mai reveni, (n.a.)

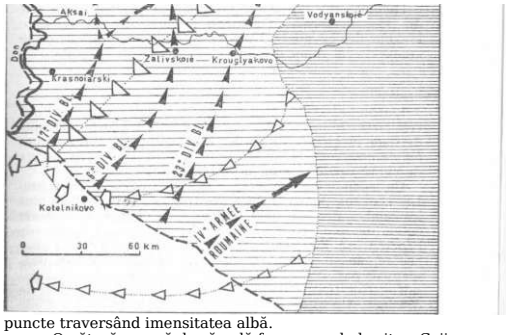

puncte traversând imensitatea albă.

O pătură groasă de zăpadă face mersul obositor. Caii se scufundă în gropi pline de zăpadă, paralizând picioarele cavalerilor. Trebuie să dea înapoi pentru a putea ieşi. Stimularea cu pintenii este imposibilă sau fără efect. încă în plină formă, caii noştri se menţin în ciuda obstacolelor menţionate. Ivan nu insistă prea mult când ne vede apărând. Trăgătorii noştri de elită trag câteva cartuşe la distanţă mare, şi asta e tot. Cercetând pe aripa dreaptă, merg cu escadronul pe un covor alb printre camioane abandonate şi atelaje arse. Apare o izbă al cărei acoperiş fumegă. Descalec prudent, Mazilu mă acoperă cu puşca mitralieră, vom merge să aruncăm o privire. Ninsoarea face ca înaintarea noastră să fie silenţioasă. În izbă, doi ruşi sunt într-o operaţiune. Geamul aburit nu-mi permite să văd exact ce fac. Lovitura mea de picior deschide uşa care zboară în lături. Ruşii ridică mâinile, lăsând să cadă ceea ce manevrau: un bidon de benzină şi o pâine umplută cu aşa ceva. Pe podea patru infanterişti dormind de beţie. Lângă ei un lighean. E suficient să înţelegem că aceşti fioroşi pur şi simplu filtrau benzina prin pâine pentru a bea lichidul rezultat.

îl întreb pe Mazilu:

- Âştia sunt oameni sau animale?

Este chiar sunetul vocii mele? Nu ştiu, cert este că unul dintre adormiţi se ridică dintr-un salt şi trage din arma fără pat, foc cu foc. Gloanţele îmi şuieră pe la urechi. Omul se împleteceşte, ceea ce face tirul său şi mai periculos. Ceilalţi doi coboară mâinile şi se năpustesc spre pistoalele mitralieră de pe masă. Mazilu, cu o rafală de puşcă mitralieră, îi trimite rostogolindu-se în fundul încăperii. O detunătură surdă, zgomotul sec al aerului aprins care ne sufocă. Fusilada a aprins vaporii de benzină din camera suprasaturată. Trăgătorul, aşa

îmbibat cum era, în interior de cât a băut, în exterior de la aerul saturat cu vapori, nu este altceva decât o torţă vie. Urlă, flăcările ieşindu-i şi din gură. Un adevărat fachir.

- Să crape, murmură Mazilu refuzând să-l termine.

La podea, ceilalţi trei ruşi nici nu s-au mişcat. Beţi morţi. Vâlvătaia devine tot mai mare. Nu se vor mai trezi niciodată. Odată depăşită izba în flăcări, primele elemente ale escadronului ocolesc un mamelon doar ca să nimerească într-un foc susţinut. O grupă rusească ne surprinde. Descalec. Se pare că Ivan este gata să lupte, dar nu este decât o impresie. Rapiditatea de reacţie a Călăraşilor îi face să se dezangajeze în ciuda avantajului unei impresionante puteri de foc. Chiar şi în acest scurt timp, au reuşit să ne facă mari pagube.

Crăciun, 1942, în Stepa Kalmukă. La Jutov 2, la observatorul din prima linie *(foto:* Stindardul)

Am un Călăraş mort şi cinci răniţi dintre care doi ofiţeri. Iată-mă singur cu micul aspirant Cosoveanu şi veteranul „plutonier” Iacob.

Trebuie să continuăm prin această imensitate albă, să încercăm să stabilizăm de bine, de rău, acest front evaziv, înşelător. După vreo douăzeci de kilometri, miile de puncte negre reprezentate de noi continuau să înainteze. Mazilu vine alături de mine:

- Domnule locotenent, e ceva la dreapta...

Aleg doi care să meargă să vadă, urmaţi de o grupă. în acelaşi timp, Dac ţâşneşte şi se opreşte brusc în faţa unui spectacol: lângă un puţ se ridică trei cruci. Cu ochii înlăcrimaţi, cu greu îmi vine să cred ceea ce văd. Pe cele trei instrumente de supliciu trei oameni goi crucificaţi cu baionete aşa cum a fost crucificat Christos. Pentru ei a fost mai rău. Au fost despicaţi, eviscerați, goliţi şi împăiaţi.

Cel din mijloc are faţa tumefiată de lovituri, deformată, dar nu destul ca să nu-l pot recunoaşte pe amicul meu, căpitan şi şef de escadron Ion Corbeanu. Parcă îl revăd în faţa mea, cu ochii sticlind maliţios la

gândul întregii rezerve de *Sovietskoie Champagneskoie* care le-a suflat-o germanilor de sub nas la Karasubazar. A făcut parte din ariergarda detaşamentului Korne. Cum de acest emerit cavaler, precaut, s-a putut lăsa prins? Probabil a vrut să ia apă din puţ pentru a adăpa caii. Alături de el sunt ţintuiţi ordonanţa sa şi garda de corp, un tătar.

În ceea ce îi priveşte pe sovietici, de multă vreme ştim la ce ne putem aştepta de la cruzimea lor, de la sălbăticia lor inutilă. Niciodată nu vor şti câte acte barbare ca acesta nu au făcut decât să crească determinarea noastră şi hotărârea de a nu ceda niciodată. De a face totul ca să le interzicem să contamineze lumea, să o reducă la sclavie, într-un singur gest, Călăraşii îşi scot căciulile cu mâna stângă. Cu dreapta îşi fac cruce. Nu este semnul iertării, ci promisiunea solemnă făcută martirilor că îi vom răzbuna.

A doua zi dimineaţă, cerul senin dă o strălucire insuportabilă zăpezii. Dă de asemenea posibilitatea aviaţiei de a efectua ieşiri. Apar avioane, o mică formaţie, venind dinspre est. Lasă să cadă asupra noastră mii de fluturaşi scrişi în limba noastră. Iconaru prinde unul pe care citeşte:

Bravi români! Stalingrad este încercuit. Cei mai buni generali germani sunt prinşi în cursă cu douăzeci şi cinci divizii ale Reichului, două divizii române, un regiment croat. Bravi români, mergeţi acasă. Aţi fost înşelaţi şi vă veţi pierde în imensitatea rusească. întoarceţi-vă acasă înainte să fie prea târziu!

Bietul Stalingrad, este clar că acolo lucrurile merg prost. Ştiam că blindatele lui Hoth sunt oprite undeva, nu prea departe în nord. Pliantele demoralizează oarecum, pare ca un fel de melancolie printre oameni. Mazilu, luând o mână din hârtiile căzute din cer, cu tentă de glumă:

- Cu frigul care se lasă, ne putem încălzi cu ele...

Nimeni nu râde. Ne lipsesc nebunii de Garbiş şi Raicea.

Pentru ca să apară vreo reacţie, trebuia ca difuzoarele ruseşti venite cu camioanele până la limita stepei să îşi lanseze apelurile în română:

Români!

Plecaţi... Nu aveţi ce face aici.

Veţi muri toţi. Fugiţi...

Mergeţi şi luaţi Transilvania pe care Hitler a dat-o ungurilor.

Fugiţi, dacă nu veţi muri toţi aici!

Această voce puternică amplificată de aerul îngheţat răneşte ca un glonţ. De furie, puştile mitralieră se pun pe poziţie descărcân- du-şi furia spre boxa invizibilă care tace pentru un sfert de oră. Apelurile reîncep apoi dintr-un alt punct, torturând creierii şi semănând îndoiala în suflete.

La 19 decembrie 1942 un batalion din Regimentul 20 din Divizia 4 Infanterie vine să ne preia poziţiile. Ţine caii comandaţi de sergentul major Ţălnaru duc caii la adăpost,

departe, la sud de Kotelnikovo, în timp ce noi revenim fără peripeţii în sectorul corpului de cavalerie ocupând Jutov 2 unde Korne preia oficial comanda întregii divizii. Localitatea, în întregime rusească, are între zidurile ei un număr mare de locuitori: bătrâni, femei, copii. Deşi nu avem deloc încredere în ei, suntem obligaţi să menţinem relaţii normale, îngrijorarea lor este la fel de mare ca a noastră. Ne cuprinde un sentiment de izolare.

Temperatura scade la -35 de grade, noaptea -45. Frigul are şi o caracteristică paralizantă, îngheaţă până şi sentimentele, care devin fragile. Raporturile afective sunt aceleaşi, dar manifestarea lor nu mai există. înainte, înapoi, se întinde câmpia îngheţată în care privirea se pierde. O imensă haină groasă de ceaţă acoperă noaptea. Solitudinea devine extremă. Pentru prima dată, mă găsesc în situaţia stranie în care nu trebuia să fac faţă la nimic...

Aşteptarea unei decizii a inamicului când frontul practic nu există este atroce. Frontul este suspendat în gol. îmi este de asemenea dificil să exprim calitatea sentimentului ce-l am când verific grămada de cojoace şi pături din posturile de gardă, numite şi santinele.

Trăiesc într-o alertă maximă permanentă, când la 24 decembrie dimineaţa un zgomot surd de intensitate scăzută îmi parvine, mă face să tresar cu toate că nimeni nu îi dă atenţie. Simt pământul cum vibrează în mine, din ce în ce mai puternic. Cred că pot simţi ceea ce simte şi vulpea în vizuină când vânătorii se apropie. Dar nu sunt copitele cailor pe zăpadă ceea ce aud!

Siluetele în cojoace se ridică încet. Frigul nu i-a adormit. Şi ei aud şi dau alarma. Au înţeles şi ei, şi lor trebuie că le trec prin cap idei nebuneşti: *Dacă mor în fundul unei gropi? Să mă predau? Dacă aş fugi?*

Fiindcă ştiu bine, acest zgomot metodic, bine calculat şi reglat, conţine în el moartea mea. Mi-e frică de moarte, mi-a fost întotdeauna. Iubesc calul pentru că multiplică cu doi şansa de a trăi. Faptul că iubesc femeile este din acelaşi motiv. Iubesc viaţa. Zgomotul surd care se apropie vrea să omoare viaţa din mine, să o zdrobească, să mă aneantizeze, sunt sigur.

Zgomotul este atât de vibrant încât mi-a stârnit frica. încet, se ridică în mine ca un sentiment mult prea puternic, insuportabil. Frica mă sufocă, mă paralizează. Se instalează insidios prin canalul venelor, al arterelor. O frică de neimaginat, autentică, totală. Pentru că mi-e frică de frica mea şi prefer să lupt. Ţip:

- Iată-i!

E un zgomot pe care nu-l cunoşteam, pe două nivele. Zgomot de fundal, scârţâit de suprafaţă. Nu vrem să recunoaştem, dar ştim. Nimeni nu spune: *Tancuri! Sunt tancuri!*

Dau ordinul:

- Pregătiţi sticlele! Scoateţi-le afară şi puneţi-le la adăpost! Le luaţi una câte una...

Am prevăzut eventualitatea. Nu avem deloc arme antitanc, dar avem un stoc de sticle. Benzină în fiecare şi un fitil de pânză.

Zgomotul devine asurzitor. Monştrii de oţel, enormi, puternici, sparg ceaţa. Monştrii apar, tresară, se clatină, scârţâie din toate încheieturile lor metalice. Se îndreaptă direct spre noi, tremurând de furie, un grup de cel puţin o sută de titani. Tunurile sunt mişcate de turele în toate direcţiile căutându-şi prada cu un deget uriaş şi ameninţător. Ţevi de 76,2 cu flăcări vii, orbitoare, luminoase, precise. 2 Călăraşi, repliat, trage cu toate mijloacele derizorii de foc.

Sinistre, motoarele marchează momentele de oprire pivotând când pe o şenilă, când pe alta, pentru a găsi cele mai bune unghiuri de tragere pentru mitraliere. Un tanc avansează până la douăzeci de metri de noi, carapacea lui lucitoare reflectând flăcările exploziilor. Trag o rafală de mitralieră care decupează o urmă albă înroşită la rasul turelei. Se opreşte brusc. Tunul ne caută cu ochiul său întunecat. Clinchetul obuzului, prea aproape. Suflul aerului. Explozia ne asurzeşte, obuzul pulverizează totul în cale.

Basanju aruncă două grenade chiar sub tunul care rămâne imobil. Tancul mai avansează puţin, ezită, derapează la stânga, se retrage. Trei Călăraşi se reped în spatele lui cu grenade în mâini, încercând să distrugă o şenilă. Mitraliera din spate trage furios cu rafale orbitoare. Cei trei nefericiţi sunt sfâşiaţi în faţa ochilor noştri. Pentru a fi sigur că nu îi mai pot face nimic, blindatul dă înapoi încet şi trece peste ei făcându-i terci.

Când reporneşte, o mână rămâne prinsă de şenile, cu degetele spre noi trecând de la o roată la alta, într-un ultim gest de salut cutremurător. Toţi ochii se fixează asupra ei, nu se pot desprinde de ceea ce a mai rămas dintr-un fost Călăraş. Tancurile bâjbâie, surprinse de rezistenţa generală. Bateria noastră de 75 face treabă bună. Trăgând fără grabă, salvele ei imobilizează mai multe tancuri, făcân- du-le pe altele să schimbe direcţia.

lutov 2 pune probleme formidabilelor cuirasate. Se simte dorinţa lor de a trece spre vest, să evite acest centru de rezistenţă greu de rezolvat. Dar mulţi sunt încăpăţânaţi. Unul s-a plantat în faţa punctului de comandă al *Tătuţului* trăgând lovitură după lovitură. Punctul de comandă sare în aer căzând în bucăţi pe pământ. Satisfăcut, tancul mai avansează un pic. Cred că visez. Iată că, cu revolverul în mână, urmat de ostaşii din escadronul de comandă, *Tătuţu,* colonelul Hristea, se înalţă. Comandantul iubit al Regimentului 2 Călăraşi nu se lasă impresionat de câteva tone de fierăraie. îl va înfrunta cu revolverul. Sabia ar fi fost ridicolă, nu-i aşa? Goleşte butoiaşul, cu mâna bine sprijinită pe antebraţ, ca la standul de tir. Aş fi vrut să văd figura ruşilor la aşa ceva! Dar nu văd decât mâna dispărând cu tot cu revolver.

Colonelul Hristea, surprins, îşi priveşte ciotul. Sergentul Ma- rica se repede cu o pătură. Pare că a înnebunit. Dar în loc să-l învelească pe colonel, îl văd alergând pe lângă tanc, sare pe blindaj, apoi pe turelă, astupă luneta cu cuvertura. Conductorul învârte tancul când pe o şenilă, când pe alta, cu mişcări bruşte, pentru a-l face să cadă pe cel care l-a orbit, să-l arunce jos în noapte. Marica se ţine bine, descarcă pe lângă pătură tot încărcătorul pistolului său. Motorul se blochează la zece metri de colonelul năucit. Câteva grenade bine plasate paralizează complet tancul T-34. în interior nimic nu mişcă. Colonelul e pansat în grabă. în afară de mâna retezată, mai are o rană urâtă la picior.

Primul val de tancuri porneşte mai departe, ocolind spre vest. Nu avem timp de stat. Al doilea val este deja aproape, se luminase bine de ziuă. Ceaţa se ridică. Le vedem venind de departe, tresăltând puternic, mai multe ca şi cele din primul val, mai mult de o sută. Se pare că suntem singurii de care sunt interesaţi, văzându-i cum gonesc drept spre noi. Lungi flăcări portocalii ţâşnesc din turele. Un nou infern. Bubuiturile exploziilor sunt atât de puternice, spaima mea atât de mare încât mi se pare că sunt un spectator în afara propriei mele fiinţe. Mă simt golit, trăind în afara mea. Cele ce vin sunt tancuri grele KV-l de patruzeci de tone. Nu avem nicio şansă să scăpăm.

Când obuzele noastre conturează stele albe pe blindajele lor aş fi strigat bucuros *Minune!* dacă nu aş fi avut stomacul şi gâtul strânse într-un nod. în câteva salve bravele tunuri de 75 au oprit cinci tancuri. O şesime se întorc printre nori de fum negru.

Celelalte ajung la adăposturile noastre. Tancul din frunte ezită, căutând cu turela un cuib de rezistenţă convenabil. Acela e momentul pe care l-a ales Iconaru pentru a ataca cu o sticlă de benzină în mână. La doi metri o aprinde şi o aruncă cu un gest larg. Suflul exploziei pătrunde în interior, prin gurile de aerisire, probabil. Un vuiet surd se aude. O secundă mai târziu tancul este în flăcări, capacul turelei se ridică. Două torţe vii ies afară, se precipită în jos, se trântesc pe sol urlând. Mazilu, cu calm, le pune capăt calvarului cu o rafală seacă.

Sergentul Maria face aceeaşi manevră ca şi Iconaru, în plus orbind cu o pătură al doilea tanc, chiar în momentul în care explodă muniţia şi carburantul din primul împrăştiind aerul cu

resturi incendiare. Maria trebuie să fi fost ucis. Dar nu numai că nu, dar îl vedem apărând, aruncând sticla. Al doilea tanc izbucneşte în flăcări. Maria, aîergând în zig-zag, revine şi se aruncă alături de mine. Dintr-o suflare zice:

- Suficient să se topească zăpada...

Doi Călăraşi încearcă numărul 3, din groapa lor. Prima sticlă se aprinde, dar fitilul se stinge în timpul traiectoriei, a doua explodează prea jos. Flacăra alertează echipajul, vehiculul blindat dă înapoi, explorează terenul. Conducătorul îi vede pe agresori şi porneşte înainte. Deschid un foc infernal, gloanţele ricoşează în blindaj, grenadele explodează între şenile, fără efect.

KV-l îşi blochează şenila dreaptă şi derapează în arc de cerc pe cea stângă aruncând o masă de pământ peste groapă. Cei doi Călăraşi ai mei înţeleg prea târziu. Strigătul lor de groază ne îngheaţă sângele în vine. O tonă de pământ se prăbuşeşte peste ei, acoperin- du-i şi înăbuşindu-le urletele. Monstrul înaintează, dă înapoi, trece cu şenilele, terminând opera sa de odios robot ucigaş sub ochii noştri neputincioşi. Mitraliera de bord sfâşie spaţiul între el şi noi interzicând şi cea mai eroică încercare de a-l distruge sau de a încerca măcar.

Odată pământul bine nivelat, tancul se opreşte pentru un lung moment chiar peste locul în care a fost groapa Călăraşilor. Dedesubt doi oameni agonizează, cu plămânii plini de pământ. Când este sigur că şi-a îngropat adversarii, că nimeni nu va mai putea să-i scoată din mormântul în care au intrat cu viaţă în ei, se retrage încet în marşarier.

Sergentul Maria, cu faţa afundată în pământul adăpostului, suspină violent. Mazilu vomită.

Bateria de 75 încă face treabă bună. Sunt numeroase rugurile aprinse care i se pot atribui. Singura greşeală este că e prea vizibilă, în timp ce este prea eficientă. Trei KV-l o iau din spate, în timp ce altele trei o atacă din faţă, cu toată viteza, direct spre ea. Tunurile, bine deservite, trag cu o viteză incredibilă. Au ultima satisfacţie a unei lovituri directe. Alta distruge un tanc care s-a oprit. Şi gata. Busculada monştrilor sălbatici dornici de răzbunare. Văd cele patru tunuri cum sar în aer împreună cu servanţi, urmate o secundă mai târziu de atelaje şi cai. Nefericitele animale nechează de spaimă. Ele cad lovindu-se de sol, agonia lor va fi scurtă. Blindatele revin zdrobindu- le cu grijă, metodic, nelăsând niciun centimetru de teren netrecut pe sub şenile.

Un întârziat se strecoară aproape silenţios pe lângă adăpostul meu. Este nou, strălucitor. Mitralierele lui pivotează sub toate unghiurile posibile în căutarea unei prăzi. Lipit de peretele în care încerc să pătrund cu toate puterile, să mă fac cât mai mic, invizibil. Simt pământul vibrând cu putere. Câţiva bulgări se detaşează căzând peste mine în timp ce trece. Mă simt gol, acum mă va vedea şi mă va îngropa de viu. Respiraţia îmi devine atât de precipitată încât cred că am să explodez. În ciuda frigului glacial, transpir prin toţi porii. Totul se linişteşte. îndrăznesc să mă uit. Se îndreaptă încet spre vest, din spate vaporii albăstrui din ţeava de eşapament ridicându-se în aerul îngheţat.

La 25 de metri de mine un cavaler se ridică din adăpostul său, sare pe el, întinde pătura şi aruncă sticla cu benzină. Imediat, o imensă flacără albă şi portocalie. Trapa sare în aer cu Călăraşul, turela vomită foc în sughiţuri de explozii şi fragmente umane. Atât rămâne din tanchişti.

Atmosfera este îmbâcsită de mirosul tancurilor distruse, de mirosul benzinei şi al trupurilor arse. Ameţiţi de această confruntare colosală, rămânem multă vreme fără să mai zicem nimic. Din Jutov 2 plânsete, gemete fără sfârşit, strigăte de ajutor. Tancurile şi-au făcut treaba murdară.

Spre est, orizontul zumzăie din nou. De data asta nu vom mai scăpa. Tancurile avansează, sunt şi mai numeroase. Cavalerii renunţă, se lasă jos, cu capul între mâini. Le-au cedat nervii. Cu câteva cuvinte trebuie să le readuc moralul, demnitatea lor. în grabă, pregătesc câteva sticle de benzină, ataşându-le câte patru grenade.

Mă simt atât de ridicol în faţa acestor uriaşi inumani ce avansează inexorabil, încât sunt conştient că nu am nimic ce să le opun în afară de o ultimă armă insignifiantă: viaţa mea. Când sunt la 200 de metri, suprastructura lor pare diferită. Nu îmi trebuie mult ca să disting pe tancuri soldaţi în combinezoane albe. Toţi sunt înarmaţi cu pistoale mitralieră. Vin să finalizeze măcelul, bine înarmaţi pentru marea curăţenie.

- De data asta s-a terminat, murmură Maria.

Ordon să se tragă exclusiv asupra infanteriei însoţitoare. Vom vedea după aceea, dacă vom mai putea, cum să scăpăm de tancuri.

- Foc de voie!

Toate mitralierele, puştile mitralieră şi carabinele trag într-o nebunie. Ruşii expuşi pe tancurile ce i-au transportat se răstoarnă, cad, se rostogolesc. O adevărată hecatombă. Bieţii de ei sunt prinşi în focuri. încercând să folosească un taxi până la capăt, au plătit scump la sfârşitul cursei.

La 50 de metri de noi, în timp ce sticlele de benzină circulă din mână în mână, toată linia blindatelor virează brusc la stânga pentru a ne evita. Se depărtează. Am impresia unei mâini invizibile care înlătură enorma piatră de mormânt care era gata să ne îngroape pe toţi. Incendii gigantice se răspândesc în depărtare, pe măsură ce tancurile ruseşti avansează spre vest.

Vântul de la est bate în linişte, o linişte totală. Zăpada este murdară. întinată. Mulţi ostaşi plâng, alţii au adevărate crize de nebunie. Un Călăraş îşi roade pumnul până la sânge mirosindu-l fără oprire. Basanju îşi loveşte cel mai bun prieten ale cărui vaiete neîntrerupte ne-au tocat nervii. Pe cei care vomită nu-i mai luăm în seamă.

Am mai scăpat încă o dată. Jutov 2 a rezistat.

Nu trebuie să ne amăgim. Desigur, rezistenţa noastră i-a stânjenit, dar ceva i-a făcut să nu insiste să ia localitatea. Pur şi simplu pentru a evita pierderi mari, pentru a nu le fi diminuată forţa pentru ceea ce îi aştepta mai departe. Acum, când suntem izolaţi în spatele lor, tanchiştii sunt convinşi că nu vom scăpa niciodată, că în curând vor veni mai mulţi pentru a termina ceea ce iarna rusească va mai

lăsa din noi.

La stânga, orizontul este permanent însângerat de incendiile bătăliilor. La dreapta, un gol. Nu văd nimic venind. Asta mă îngrijorează, mă desconcentrează: nimic din zona în care ar trebui să fie Divizia 4 Infanterie. Am impresia că sunt la marginea unei prăpăstii, gol şi vulnerabil. Cele două escadroane sunt în pericol să fie oricând date peste cap.

Acum este ora 3 după-amiază. Timp de şapte ore am făcut faţă la cinci sute de tancuri de asalt![63]

Jutov 2 este zdrobit. Din ruinele sale apar nefericiţii locuitori terorizaţi. Ei nu au avut prea multe victime, deoarece am putut ţine liziera zonelor locuite.

Căpitanul Neculce vine să mă caute. Trebuie luată o decizie. Soldaţii sunt atât de demoralizaţi că, psihologic, este imposibil să mergem spre vest în spatele blindatelor ruseşti. Este cu atât mai demoralizant ştiind că inamicul este în faţă.

Decidem să ne separăm pentru a ne creşte şansele, fiecare în fruntea unui escadron. De fapt, din ce a mai rămas! Puţin mai mult decât efectivul unui pluton. Am pierdut trei oameni din patru în infernul de la Jutov 2.

Nu mai am ca repere din trecutul apropiat decât figurile lui Mazilu, Iconaru, Basanju, Mihăilă, Maria şi aspirantul Cosoveanu cu care sunt mai familiarizat puţin câte puţin fiindcă este curajos.

Instalăm răniţii cât mai bine posibil, ca şi cum asta le-ar putea alina suferinţele. În mijlocul lor, colonelul Hristea[64] care, pe lângă mâna dreaptă retezată, are şi

---

63 Cifra este exagerată, dar având în vedere trăirile apărătorilor lipsiţi de armament antitanc, a ceţii şi a faptului că existau şi vehicule însoţitoare pe lângă tancuri, în mod sigur că numărul lor li s-a părut de ordinul sutelor. Conform rapoartelor, Jutov 2 a fost atacat de zeci de tancuri, nu sute. Asta nu diminuează cu nimic eroismul apărătorilor care s-au bătut fără mijloace anticar şi cu posibilităţi reduse, fiind aproape imposibilă săparea adăposturilor adânci în pământul îngheţat.

64 Pentru acţiunea eroică de la Jutov 2, colonelul Hristea va primi Crucea de Fier. Pentru tancurile distruse în cursul aceleiaşi acţiuni, Iconaru, Marica, Maria vor primi Crucea de Fier. Colonelul Korne este avansat general pe loc şi va primi Crucea de Fier cu Frunze de Stejar, (n.a.)

picioarele degerate. îi vor fi amputate labele ambelor picioare.[65]

Mazilu mă avertizează că soldaţii au găsit un depozit pe care îl jefuiesc. Nu este nimic rău în asta, voi merge să văd. într-un hambar intendenţa a strâns rezerve. Acum problema este cine va lua mai multe conserve de sardine, cârnaţi, prăjituri. Ajung să îi conving, nu fără dificultate, să ia doar zahăr. Toţi şi-au umplut buzunarele şi sacii.

Apoi înfundându-şi căciula pe cap, trăgându-şi toate şosetele ce le aveau unele peste altele, cei ce nu aveau îşi umpleau bocancii cu ziare sau paie, se pregătesc de plecare. Mergem spre sud.

E noaptea Crăciunului, dar nimeni nu face vreo aluzie la asta. Scăparea e în picioarele noastre. Cu toate că e o retragere în condiţii imposibile, patru soldaţi se înhamă la o sanie în care sunt muniţiile

August 1943: Colonelul Ion Hristea împreună cu ofiţeri de instrucţie germani şi români ai Centrului de Cavalerie de la

65 Despre soarta rănitului colonel Hristea aflăm din mărturia de după 1990 a veteranului de război Ion Firulescu, ofiţer de cavalerie promoţia 1939, pe front comandant de escadron în Regimentul 2 Călăraşi. Din urmarea povestirii lui Emilian, deducem că a fost evacuat cu celălalt escadron: *Regimentul 2 Călăraşi este atacat de tancuri, singura ripostă a călăraşilor, în lipsa armamentului anticar, fiind sticlele*

Sibiu. Lângă el, în ţinută de vară, colonelul Ion Eftimiu, care în Bătălia de la Marea de Azov a fost şef de stat major al Corpului de Cavalerie român.

foto: Stindardul

pentru puştile mitralieră Z.B. E retragere, poate, dar nu fugă, în orice caz. Dacă va fi nevoie, Călăraşii se vor bate. Sunt foarte hotărâţi.

în a doua sanie sunt aşezaţi trei răniţi uşor, dar atinşi de degerături grave, printre care cavalerul Marin, pe care nu am vrut să-l lăsăm la Jutov 2. Cerul înstelat facilitează marşul. Peste tot epavele şi materialele acoperite de zăpadă se constituie în obstacole, mai mult sau mai puţin periculoase, depinde dacă le observi. Frigul e intens. Pentru a ne da seama, pentru a-l măsura, nu avem termometre în afara corpurilor noastre. Moralul nu este deasupra lui zero, pe măsură ce înaintăm. Opt oameni, patru pentru fiecare dintre sănii, se schimbă tot la două ore. Timpul pentru efectuarea acestei curajoase operaţiuni este singurul nostru repaus.

Cosoveanu la stânga mea, Mazilu la dreapta, înaintez mecanic, atât de mare e efortul pentru a-mi scoate piciorul din zăpadă la fiecare pas. Unii oameni preferă efortul solitar, mulţi merg câte doi. Plimbarea noastră sub stele nu are nimic a face cu cea a celor trei Magi. Nicio stea strălucitoare nu ne conduce spre o fericită destinaţie. ^

În zori, o *balka* (depresiune adâncă) ne îmbie la adăpost. Pentru siguranţă, ne oprim aici pe timpul zilei. Toţi veghem să nu adormim, în acest frig, a adormi însemna moartea. Se fac patrule de voluntari care, pentru a mai trece timpul, explorează împrejurimile în toate direcţiile, cu grijă pentru a nu lăsa urme.

Toată lumea a uitat că azi e Crăciunul.

A venit a doua noapte şi ar fi bine să o folosim. Călcăm prin zăpadă, automate la marginea absurdului. în apropierea bateriilor intacte, caii de artilerie ni se alătură.

Bietele animale sunt într-o asemenea stare de plâns, încât Călăraşii preferă să tragă ei înşişi săniile decât să-i înhame.

Sunt oarecum revigorat, retragere sau nu, Călăraşii rămân Călăraşi. Nu vorbim deloc de plimbarea prin deşertul de zăpadă la o temperatură de -45 de grade. Cred că în fundul minţii fiecăruia o mică scânteie ţâşneşte la fiecare pas pentru a te sili să-l faci pe următorul, totul se realizează mecanic. Chiar ideea suferinţei era exclusă pentru a elimina din start senzaţia reală.

În mijlocul nopţii escaladăm în sfârşit un obstacol artificial: calea ferată Kotelnikovo-Proletarskaia. Spre vest totul arde. Cerul e numai un incendiu. Îndrept escadronul spre Proletarskaia.

Pe drum ne încrucişăm cu o armată de fantome ce păşesc cu paşi rigizi: fugari din Divizia 2 Infanterie română. Şi-au înfăşurat ce a mai rămas din încălţămintea lor cu toate zdrenţele ce le-au putut găsi. Sunt terminaţi, goliţi de voinţă.

Sunt şi cadavre, multe cadavre pe drumul nostru. Rănile neîngrijite, membrele degerate, luptele, au creat aceste grămezi anonime, trupuri strânse spre ele însele, ca nişte fetuşi în pântecele mamelor. Cei căzuţi pe spate sunt foarte tulburători. Feţele lor albăstrii dezvăluie sub lumina lunii grimase şi rictusuri batjocoritoare.

Deodată mă împleticesc în adâncitura săpată de o şenilă de tanc, destul de mare ca să mă scufund în zăpadă, apoi încerc să ies în aşa fel să nu cheltuiesc prea multă energie. Piciorul dă de un om.

Ceea ce a mai rămas dintr-un om. Era tăiat în două de o şenilă, picioarele într-o parte, pieptul, braţele, capul, în altă parte. îi lipseşte mijlocul. Capul îmi spune ceva. Mă apropii. O sudoare rece mă inundă. Reuşesc să-l recunosc pe locotenent-colonelul Cratero ai cărui ochi deschişi trădează elocvent angoasa nebună care l-a cuprins când nu se putea mişca, paralizat de frig, şi a văzut venind blindatul care avea să-l termine.

L-am cunoscut când aveam douăzeci de ani, în timpul stagiului la Regimentul 9 Roşiori la Bucureşti. De câteva ori, acest elegant ofiţer ne-a invitat pe tinerii aspiranţi la masa sa în cluburile de noapte la modă. Invariabil, după ce

toată lumea a băut bine, chema muzicanţii, bătând tare din palme îi spunea violonistului:

- Maestre! Cântă-ne *La Paloma...*

De la primele măsuri îl vedeam purtat de muzică, ca într-un vis fericit de amor.

Descoperirea lui aici îmi dă brusc gânduri întunecate. Nu vreau să merg mai departe. Cei douăzeci de ani (şi ceilalţi!) tocmai au primit o lovitură. Acum sunt sigur că voi crăpa aici, ca şi el, în nenorocita asta de Rusie. Chiar nu ştiu cum aş mai putea continua, îl revăd pe Cratero în uniforma de paradă, revăd petrecerile noastre, aud cântecele tinereţii mele. E de plâns, dar ca un tâmpit iată că mă aud cântând în gura mare *La Paloma...*

Soldaţii întorc capul. Mazilu îi zice lui Iconaru:

- Auzi? *Piele de drac* vrea să vină ploaia pentru a topi zăpada...

Iconaru surâde:

- Se crede la plimbare, să nu-i stricăm plăcerea.

Pe câmp se cântă în cor *La Paloma.* Câteva secunde mai târziu un escadron întreg din 2 Călăraşi urlă din ce în ce mai bine cunoscuta melodie. în mijlocul stepei, într-un deşert de zăpadă, în mijlocul atâtor suferinţe, se ridică melodia eliberatoare împreună cu aburii din gurile oamenilor ce strigă din vârful plămânilor lor îngheţaţi. O imensă explozie de căldură, de speranţă.

Cavalerii, fără să ştie, i-au adus onoruri militare foarte particulare, dar care i-ar fi plăcut, locotenentului-colonel Cratero. Mă întreb dacă această *Paloma* (porumbel) care îşi ia zborul pe jos de la acest cadavru pentru o lungă migrare, nu a avut o virtute de simbol şi ne-a salvat viaţa?

Trei ore mai târziu, cu extremităţile insensibile, cu ochii tulburi, un fior violent îmi traversează şira spinării. Chiar înainte am auzit vorbindu-se în rusă! Pleoapele îngheţate îmi sunt lipite, nu văd bine. Când reuşesc să văd, cred că am o halucinaţie. La nici treizeci de metri, mici movile la distanţă regulamentară una de alta: posturi de pază. în spatele lor, pachiderme în repaus, bine aliniate, tancuri sovietice. Probabil sunt peste o sută, dar nu e momentul unei numărători precise.

într-o linişte relativă opresc înaintarea escadronului. începem să mărşăluim paralel cu tabăra rusă. Toţi ne ţinem

respiraţia. Nu prea sunt speranţe să traversăm două sute de metri fără ca vreun incident să nu alerteze santinelele. Dacă vreunul dintre ei se ridică să-şi dezmorţească picioarele, suntem fripţi!

Nouă, care am mărşăluit atâta, niciodată nu ni s-a părut un marş mai lung ca acesta de acum. Cu toate acestea, reuşim să trecem...

Aud comentariile cavalerilor:

- Nu trebuia să vă faceţi griji. Dacă ar fi vrut, *Piele de drac* le- ar fi luat tancurile şi cu ele am fi mers să luăm Moscova...

O bună relaxare, uneori e nevoie de puţin pentru revenirea rapidă a moralului. Pe de altă parte, nimic de făcut în privinţa termo- metrului, nivelul e tot mai scăzut...

Se face ziuă. Am săpat gropi în zăpadă. Ne recuperăm cu greu, mâncăm zahăr. Nu trebuie să dormim. Cei mai rezistenţi îi scutură pe somnolenţi, pe cei pe care moartea îi leagănă. Celor trei răniţi nu îe e prea bine. încercăm să le încălzim membrele tot mai îngheţate prin veşminte. Asta îi face să sufere puţin mai mult. Gem fără oprire. Din fericire orele de lumină sunt puţine, nopţile sunt mult mai lungi. Asta va fi, poate, salvarea noastră.

Acest marş în spatele ruşilor este impresionant. în permanenţă ne protejăm din toate direcţiile. Acum, că am suferit atât de mult, lupta e elementul nostru natural. O singură obsesie: să continuăm.

Toate colhozurile sunt incendiate. în zorii celei de-a treia zile ajungem la unul complet abandonat, dar care a ars numai pe jumătate. într-un hambar găsim paie. Soldaţii se lasă să se prăbuşească. De la plecarea din Jutov 2 nimeni nu a închis un ochi. Santinelele fierb nişte porumb. Asta ne dă o fiertură delicioasă, de o căldură divină!

în a cincea zi frigul se mai domoleşte. O ceaţă groasă se instalează permiţându-ne continuarea marşului. Din când în când, cavalerii lasă să le cadă în gură câte puţin zahăr. Acel zahăr care de la Jutov 2 ne asigură supravieţuirea. înaintez ca într-un vis. Dar visul devine coşmar! Aud un zgomot metalic caracteristic: tancuri!

Vin dinspre sud. De data asta, suntem clar terminaţi! Prinşi într-o capcană, într-un buzunar. îngrămădiţi pentru distrugerea totală! Soldaţii îşi sapă deja adăposturi în

zăpadă, hotărâţi, la fel ca şi mine, gata să ne vindem scump pielea. Rupând ceaţa, se apropie rapid. Pe blindajul primului cred că disting o cruce neagră...

Germani! Cu groaza în stomac mă reped înaintea lor pentru a mă face recunoscut. Urlu din toate puterile:

- Kamarad! Kamarad!

Tancul se opreşte. Silenţioasă, mitraliera pivotează spre mine, coborând linia de tir la nivelul meu. Ce prostie să mor aşa...

Am scăpat din nou, şi de data asta!

Capacul se deschide. Un locotenent se prezintă. Sunt trei elemente din 23 Panzer în recunoaştere. Locotenentul întreabă:

- Sunt ruşi în urma voastră?

- În spate, nu... în faţă, da... Spre vest, de asemenea...

- Ştim asta! Mai la est este a 4-a Blindată a noastră şi Armata a 4-a română a voastră cu generalul Claps.[66] Trebuie să mergeţi la Proletarskaia, acolo se regrupează forţele. Salutări şi noroc!

Scârţâind metalic dispar în ceaţă. Le-am fi ţinut cu noi, dacă am fi putut. Simţim un acut sentiment de abandon. În astfel de circumstanţe, nervii sunt gata să cedeze. Merg în frunte, cât mai departe înainte. Nu e vorba de eroism, nimic din toate acestea. De fapt, nu mai pot să aud gemetele sfâşietoare ale celor trei răniţi din sanie. Mazilu este cu mine. Nu ştiu ce vrea să-mi zică la un moment dat, dar când deschide gura buza superioară îi crapă şi un cheag de sânge îngheţat îi face o crustă pe faţă.

---

66 Generalul Constantin Constantineseu-Claps. Pentru vizita sa oficială în România comunistă, generalul de Gaulle a tăcut cunoscut conducătorilor români că doreşte foarte mult să-l întâlnească pe generalul Claps, ignorat, aflat într-o dizgraţie totală şi într-o stare de mizerie în care era ţinut acest general bătrân. Oficialii români l-au recuperat de la Craiova, l-au tratat, l-au recuperat şi i-au oferit un apartament mobilat somptuos în care de Gaulle l-a vizitat din motive încă necunoscute pentru toţi. Este sigur că interesul preşedintelui de Gaulle l-a salvat pe acest mare soldat român de un sfârşit tragic, (n.a.)

Fac un mic ocol pentru a verifica un colhoz incendiat. Intrăm într-o curte. Este cineva: ruşii! Cu o grenadă în mână mă apropii. Mazilu mă acoperă cu puşca mitralieră. Patru sovietici sunt îngrămădiţi între picioarele unui cal. Sforăie. Aproape de ei, îmi vine greaţă. După ce au omorât animalul cu un glonţ în ochi, au tăiat din coapsa lui felii de carne pe care le-au mâncat crude. îi fac semn lui Mazilu să nu se mişte. în spatele unei grămezi de pietre, văd altceva.

în linişte, fac un mic ocol pentru a trece dincolo de limitele ororii. Aici, Dac şi-a încheiat călătoria. în felul său, a trăit calvarul căpitanului Corbeanu. Cele patru copite ale sale sunt întinse spre cer. între picioarele posterioare un morman gri-albăstrui al intestinelor sale aruncate acolo. Culmea abjecţiei, cel care i-a făcut asta este încă acolo. L-a golit pe Dac pentru a intra în el, pentru a-şi proteja de frig propria persoană josnică. înăuntrul carcasei, înconjurat de coastele albe ca într-un leagăn sau o barcă, ticălosul doarme pe spate.

încet, desfac grenada. Fluier pentru a-l avertiza pe Mazilu, dar şi pentru a-l trezi pe călăul tovarăşului meu. Să vadă bine ce-l aşteaptă. Se ridică vioi. Faţa lui dezgustătoare era plină de sânge, ochii mici şi negri lucesc periculos. Grenada pleacă şi cade cu un zgomot sec în pântecele lui Dac. Ticălosul apucă de un picior în poziţie verticală, îngheţat, cu copita în sus, încearcă să se sprijine de el pentru a ieşi. Pune un picior afară din cadavru, o coastă i se blochează în gluga, îl ţine în loc, îl face să se răsucească... Un suflu teribil şi o explozie mistuitoare. înţepenit de furie şi durere, nu m-am gândit vreo secundă să mă arunc la pământ.

Deflagraţia mă răstoarnă. Casca mea e lovită de nenumărate fragmente. Sunt plin de resturi organice de nedescris. *Tac-tata-tac* din puşca mitralieră a lui Mazilu mă anunţă de somnul definitiv al altor adormiţi treziţi de explozie. Mă ridic. Frumosul cap alezan al lui Dac al meu cu ochi sticloşi este intact cu coama lui neagră, superbă, în genunchi, o mângâi îndelung. Mult timp. Mâini mă ridică. Trebuie să plecăm. în tăcere, escadronul în poziţie de drepţi, cu capul sus, mă lasă să trec. Nu ştiu cine comandă picioarelor să lungească pasul. Am cruste pe ochi. Dacă am plâns, trebuie să fi fost lacrimi îngheţate.

Escadronul mărşăluieşte tot mai greu. Simt asta. Ştiu că toţi se întreabă de ce Dac şi calul necunoscut sunt aici, asta nu înseamnă decât un singur lucru, toţi caii sunt pierduţi. Eşalonul cu caii a fost atacat, distrus, dispersat fără ca sergentul Ţălnaru să-i poată salva.

Un Călăraş descălecat, fără cal, nu mai este un Călăraş. Este un biet om suferind, şi-a pierdut raţiunea de a fi. Tovarăşul său a dispărut şi dispărută odată cu el e şi comoara ţinută în săculeţ. Legăturile cu pământul, cu trecutul, sunt retezate. Călăraşul este cel mai nenorocit dintre oameni, el vrea doar să moară.

Simt prea personal această stare de spirit ca să nu reacţionez cu vigoare. Nu pentru mine, pentru ei. Sunt liderul lor. Ordon să forţăm ritmul.

Dacă va fi să murim, să murim în plin efort, în plină luptă, cu capul sus, fără să cedăm niciodată.

Zece kilometri mai departe ajungem la un grup de case aproape cruţate. Într-una din ele se află o ambulanţă română. Aici un sergent sanitar şi trei infirmieri îşi sacrifică de bună voie viaţa pentru a încerca în ciuda şanselor potrivnice să salveze vreo treizeci de răniţi şi degeraţi.

Sunt obligat să iau una dintre cele crude decizii care poate fi luată de un ofiţer: să îi las aici pe cei trei Călăraşi ai mei. Ei imploră:

- împuşcaţi-ne... nu ne lăsaţi aici!

Nici vorbă de împuşcat. Ei nu mai pot continua. Suferinţele le smulg vaiete îngrozitoare. Călăraşii sunt copleşiţi să îi audă fără să poată face nimic pentru ei. Cei trei nefericiţi urlă acum de durere. Prefer un glonţ în stomac decât strigătele lor în urechi. Mai ales pe cele ale sărmanului Marin din Bucinişu:

- Omorâţi-mă, domnule locotenent, vă rog, omorâţi-mă! Sufăr enorm... aveţi milă... omorâţi-mă, pentru mântuirea dumneavoastră!

Doborât de emoţie, mă topesc în ceaţă...

În ultima etapă spre Manitchi ne întâlnim cu elemente ale Diviziei 16 Motorizate germane venind de pe Volga, în ordine, urmate de grupuri de kalmuci. Cămilele le trăgeau săniile. O pernă de paie le protejează piepturile, un păienjeniş de funii servesc ca şi căpăstru şi harnaşamente.

în sănii femei, copii kalmuci, majoritatea bunurilor lor. Vor fi fideli până la capăt.

Totdeauna eşti rănit de cei pe care îi iubeşti... ceea ce ne copleşeşte sunt românii. Şi-au abandonat armele. înaintea escadronu- lui aliniat în ordine se clatină cei care nu mai merită numele de soldaţi, cei din Regimentul 90 Infanterie Sibiu, cei din regimentele 26 şi 31 infanterie. în timp ce atât de mulţi dintre ai noştri şi-au sacrificat vieţile, iată câţiva care ne înseamnă frunţile cu semnul laşităţii.

Călăraşii nu termină niciodată răniţii, dar pot trage foarte bine asupra fugarilor şi laşilor. Toţi mă caută din ochi. Un maior german din Divizia 16 Motorizată simte tensiunea extraordinară. Coborând din maşină, se plasează în faţa noastră, bate din călcâie în stil prusac şi salută îndelung supravieţuitorii din 2 Călăraşi. Reuşeşte astfel să detensioneze situaţia.

După ce am suferit atât de mult, după ce ne-am bătut atât de mult, după ce am pierdut atâţia camarazi, acest gest este foarte măgulitor. Asta a înţeles perfect ofiţerul german.

în sfârşit! Proletarskaia... Aici nu este paradisul, dar pentru noi e mai mult decât atât. Aici, retragerea marchează un timp de refacere. Sunt trupe în ordine, germani reveniţi din Caucaz, mici unităţi române bine organizate. Germanii au pus la cale o solidă linie de rezistenţă. Timp de două zile îl aşteptăm pe Ivan, dar Ivan nu vine. Vine doar noul an. Nu ne pasă cu adevărat, ocupaţi să ne încălzim membrele, să ne lingem rănile, să încercăm cu disperare să dormim fără să ne scufundăm în coşmarul alb în care umbrele morţii se strecoară pe urmele paşilor noştri.

Ne sosesc blindate ca şi întăriri. Sunt Panzer III şi Panzer IV ale căror echipaje sunt decise să-l împiedice pe Ivan să treacă. Asta ne permite să fugim până la Salsk, pentru a căuta eşalonul cu cai. Treizeci de kilometri buni de parcurs. Poate pentru nimic. Deodată, un miros acru, înecăcios, ne învăluie. Arde un depozit. Aerul devine de nerespirat. Blănuri ard încet cu miile. Blănuri pe care femeile germane le-au trimis pentru a le ţine cald soldaţilor germani de pe front, dar acum ard încet. Sunt de toate felurile, de astrahan, vizon, vulpi albastre, hermină, de

panteră, de şinşila. Miliarde în flăcări. Nu e surprinzător că fumul e greu şi înecăcios.

Cavalerii murmură:

- în timp ce bieţii soldaţi crapă de frig pe front, aceste gunoaie le depozitau...

Aud pentru prima oară cuvintele:

- Sabotaj! Trădare!

La Salsk se produce miracolul: caii sunt aici. Aproape toţi. Sergentul major Ţălnaru este disperat pentru pierderea lui Dac. îmi explică: la un moment dat, eşalonul cu caii a fost luat de baterii de artilerie. Obuzele explodate au dispersat caii. Doi Ţine cal au fost ucişi, unul dintre ei fiind cel care îl ţinea pe Dac. Speriat de moartea celui care îl ţinea, de bombardament, tovarăşul meu a fugit cu un alt cal...

îi explic în ce stare i-am găsit din întâmplare. Ţălnaru coboară capul, devastat în aşa hal încât a trebuit să îi demonstrez cu răbdare infinită că nu e vina lui şi nu poate face nimic. Ceea ce este adevărat.

în timpul bombardamentului au dispărut toate furgoanele însoţitoare, cu şase cai de tracţiune, de asemenea a dispărut meşterul fierar, ajutoarele sale, veterinarul... Nu i-am mai văzut niciodată.[67]Desigur, pierderea trenului regimentar însemna pentru mine pierderea tuturor obiectelor personale. Am mai rămas eu, cu cizmele şi uniforma. Am senzaţia că încă este prea mult!

Suntem trimişi la Rostov pe Don. Marşuri dure. În fiecare zi iau un alt cal de la remonta escadronului, din fidelitate faţă de Dac. La Rostov, după bătălii de o violenţă incredibilă, germanii i-au respins pe sovietici şi se ţin bine. Când ajungem, Donul îngheţat este plin de vehicule abandonate, de atelaje distruse, lăzi, tunuri, cadavre...

Ceea ce ne impresionează în mod deosebit este vederea celui mai gigantic abator de cai ce se putea concepe. Două sau trei mii de cai şi-au pierdut viaţa pe fluviu. Mulţi şi-au rupt un picior pe gheaţă, alţii loviţi de gloanţe, de obuze, sau morţi de boală, de epuizare sau lipsă de hrană. în mici grupuri, locuitorii din Rostov vin la Donul

67 Conform analizei Secţiei I a M. St. M. din 2 ianuarie 1943, Divizia 8 Cavalerie mai avea la sfârşitul anului 1942 doar 11 % din valoarea combativă.

transformat într-un dezgustător şantier. Cu topoarele, grămadă, sfarmă membrele întărite. Superbii cai se sfarmă ca marmura sub loviturile vandalilor. Un lipiţan demn de o sculptură de Michelange- lo are aceeaşi soartă. Cioburi sar, resturile sunt disputate, care cum apucă o bucată o suge cu aviditate.

În faţa acestui spectacol, indignarea creşte în rândul Călăraşilor bulversaţi. Să mănânci un cal! Mai degrabă s-ar întinde ei pe grătar, s-ar mânca ei înşişi!

În oraş vedem, puţin câte puţin, amploarea dezastrului, dimensiunea pierderilor. Astfel, Divizia 18 Infanterie română, din cincisprezece mii de oameni, şi-a numărat supravieţuitorii. Sunt mai puţin de trei sute!

Având în vedere pierderile, ni se ordonă să ne întoarcem în România pentru a ne reconstitui escadroanele. Întoarcerea în ţară se face prin mici etape, pentru a scuti de prea mari eforturi oamenii şi caii extenuaţi, dar şi pentru a nu da impresia populaţiei că abandonăm terenul cucerit. Peste tot, administraţia germană, dar şi poliţia locală ucraineană fac tot posibilul pentru a ne asigura maximum de confort. De asemenea, suntem echipaţi ca noi-nouţi.

La Varvarovka ajungem pe teritoriul controlat de autorităţile române. Jandarmi, ca şi cei de pe la noi, ne salută de fiecare dată când au ocazia. Regimentul 54 infanterie fortificaţii este staţionat aici în permanenţă. Subzistenţele şi furajele sunt din abundenţă. Populaţia

Călăraşi în deşertul de zăpadă din stepa kalmukă

este vizibil foarte mulţumită.

În satele cu majoritate românească (moldoveni din Transnistria) şcolile deja funcţionează. La Razdelnaya prindem un convoi care ne debarcă la sfârşitul lui mai 1943 la Caracal, garnizoana de pace a lui 2 Călăraşi pe care am părăsit-o la finele lui martie 1939.

Intru în frunte, cu Călăraşii aliniaţi în urma mea. Ajuns la postul de gardă al cazărmii, văd un grup tăcut de vreo sută de persoane. Bărbaţii se descoperă. O tânără femeie distrusă se aruncă la pieptul calului meu şi-şi dă frâu liber disperării. Jenat, nu ştiu ce să fac. Nu pot descăleca. Ducându-mi mâna la buzunar, scot o batistă pentru a-şi şterge lacrimile. Făcând asta, ceva îmi cade din buzunar. O mică şi veche bucată de radieră care se rostogoleşte şi se pierde într-un pârâiaş...

Ion V. Emiliari

General Petre Dumitrescu
Comandant al Armatei a III-a române, decorat la 1.09.1942 cu **Crucea de Cavaler a Crucii de Fier** şi la 4.04.1944 cu **Crucea de Cavaler cu Frunze de Stejar.** Proeminentul comandant de armată a murit în temniţele comuniste, în afara distincţiilor germane a fost a primit şi cea mai înaltă decoraţie românească, **Ordinul Mihai Viteazu.**

Contraamiral Horea Măcelariu Comandantul flotei româneşti, a fost distins pentru faptele vitejeşti ale unităţilor sale în operaţiunea de evacuare a Crimeii cu **Crucea de Cavaler a Crucii de Fier** la 21.05.1944. După puciul din 23 august 1944 a înfiinţat organizaţia de luptă anticomunistă **Valurile Dunării.** A fost arestat în 1946, condamnat la închisoare pe viaţă. A fost eliberat în 1964.

Ion V. Emiliari

Maior Gheorghe Răşcănescu Comandantul Batalionului I din Regimentul 15 Infanterie distins prin vitejie deosebită în luptele din Cotul Donului. Primul militar cu gradul de maior decorat cu **Crucea de Cavaler a Crucii de Fier.** După puciul din 23 august 1944 a rezistat în România împotriva Armatei Roşii, unde a şi fost dat dispărut.

Cavalerii Appeal ipséi

Nota Redacţiei: Maiorul Gheorghe Răşcănescu a reuşit să-şi sepată batalipnul din încercuirea de la Stalingrad, în perioada comunistă a făcut închiscare, a decedat în 1967, mempriile lui au apărut de curând.

Ion V. Emiliari

Maior Ion Palaghiţă

Comandant al Batalionului I din Regimentul 94 Infanterie, s-a distins din primele zile ale războiului prin acte de vitejie deosebite. La 7.04.1943 i s-a acordat **Crucea de Cavaler a Crucii de Fier,** după ce mai înainte primise **Crucea de Fier Clasa a II-a şi Clasa I.** Patru

săptămâni după primirea **Crucii de Cavaler,** maiorul Palaghiţă cade în luptă ca un erou în capul de pod Kuban.

Post de observație

Capitolul XXV

Demobilizat – Remobilizat – Avatarurile lui Korne – Radio Londra, vocea lui Iuda – Permisie obligatorie – Complotul – Denunţarea – Aici căpitanul Emilian: popor, ai fost trădat! – Sfârşitul permisiei – Adio escadronului – Toamna cad frunzele de stejar – Cuvânt de onoare

Am fost demobilizaţi. Statele mele de serviciu fac ca să primesc propuneri oficiale peste propuneri oficiale pentru funcţii civile înalte, onorifice, dar pe care nu le găsesc prea onorabile. în Est, camarazii încă se luptă...

îl întâlnesc regulat pe primul asistent al mareşalului Antonescu, colonelul Romeo Zaharia[68] care şi-a pierdut mâna stângă la Veseloje când Dănescu a fost ucis. Preocuparea sa principală este lupta împotriva defetismului. Ruşii cu siguranţă le provoacă frică românilor, dar este din ce în ce mai dificil să-i faci să înţeleagă că poţi fi naţional-socialist fără să fii la picioarele nemţilor. Sunt aliaţii noştri naturali, dar nu îi apreciem decât în mod moderat. Latinii sunt astfel croiţi că îi suportă cu greu pe germani, chiar atunci când interesele lor sunt comune. în orice caz, nu este un moment bun ca să îi lăsăm baltă.

Fac tot posibilul să fiu din nou mobilizat, să reiau lupta. S-a decis ca Diviziile 5 şi 8 de Cavalerie se vor transforma în divizii blindate. Zaharia mă ajută să fiu mobilizat de Crăciunul lui 1943. Pe drumul de întoarcere, comandând un escadron, am fost înaintat căpitan. Este vorba că eu comand două escadroane de marş care sunt în formare în cazarma lui 9 Roşiori la Cotroceni. Răniţii recuperaţi şi veteranii sunt recruţii de bază. Culmea fericirii: fără cai! Fără cai, fără moral!

Trebuia să fim trimişi în Crimeea. Ordinele şi contraordinele de plecare ne uzează nervii. Exerciţiile antitanc stupide mă exasperează. Când le vorbesc de Jutov 2, instructorii fac pe proştii. Sunt ignoranţi, în toate.

68 Acest mare patriot român va muri în temniţele comuniste (n.a.)

Ne antrenăm aşa până la 4 aprilie 1944. în acea zi, o sută douăzeci de „eliberatori”[69] americani răvăşesc Bucureştiul astfel că plecarea este din nou amânată. Ruşii avansează rapid, sunt la Iaşi. La 9 mai Crimeea este evacuată. Nici vorbă să mai mergem acolo.

în fine, prin forţa împrejurărilor, sunt din nou ataşat la vechiul meu 2 Călăraşi. Noul său comandant este colonelul Dan Ionescu. Mă primeşte cu drag:

- Aţi revenit la noi. Fiţi binevenit! Vă cunosc de la Mihailov- ka. Vă apreciez temperamentul... simţul acţiunii. Am un singur esca- dron aici, escadronul 4. E al dumneavoastră, vi-l încredinţez.

Prima veste bună după multă vreme. Alta o urmează: generalul Korne preia comanda Diviziei 8. A noastră.

Mă convoacă la punctul său de comandă instalat într-o şcoală evreiască din ghetoul Bucureşti şi îmi face cunoscută temerea lui despre un complot.

- Un complot, îmi spune, în orele următoare, ar compromite tot. Trebuie să-i facem faţă. Să ne batem în est până la ultimul, să ne apărăm ţara împotriva bolşevismului. Nu trebuie să-i lăsăm să intre, nu este altă alternativă decât să-i susţinem pe germani. Idealul nostru şi loialitatea o cer. După asta, sunt sigur că anglo-americanii ne vor ajuta să-i respingem pe ruşi. Nu vor putea niciodată accepta ca cangrena roşie să pătrundă în Europa. Riscul de contaminare ar fi prea mare pentru ei.

Suntem mulţi care să-i împărtăşim punctul de vedere, dar în ceea ce-i priveşte pe anglo-americani, sunt foarte sceptic... în ziua de înălţarea Domnului, ziua în care în mod tradiţional naţiunea română îşi aduce omagiu şi este dedicată amintirii soldaţilor căzuţi pentru patrie, generalul Korne va face o greşeală. în timp ce eu iau cuvântul la Dudeşti la cimitirul militar „Pro Patria”, el critică aspru la Bellu elementele descompuse ale ţării într-un discurs violent naţional- socialist şi câştigă adeziunea unei mulţimi imense care îl aclamă îndelung. Această mulţime este formată aproape în întregime din oameni care au pierdut o persoană iubită în lupta noastră împotriva bolşevismului.

---

69 Joc de cuvinte, se referă la bombardierele americane B-24 Liberator care la 4 aprilie 1944 au executat un bombardament devastator asupra Bucureştiului. Liberator înseamnă eliberator.

Imediat, generalului Korne i se ridică comanda Diviziei 8 pentru a i se oferi cea a Diviziei 1 Blindate „România Mare” angajată în Moldova.

Iată-l îndepărtat din Bucureşti.

Generalul Corneliu Theodorini, revenit din Crimeea cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar este cel care rămâne la Divizia 8, în- locuindu-l pe generalul Korne.

Trebuie spus că am fost propulsat de talentele mele oratorice ca şi în zilele de glorie ale luptelor LANC. Asta pe când eram liderul studenţilor de dreapta. Am ţinut discursuri incendiare peste discursuri incendiare, cu destul de mult succes. Românii erau gata să se bată până la capăt pentru a-i arunca pe ruşi afară din ţară, dacă o bandă de defetişti a cărei activitate principală era ascultarea la Radio Londra în fotolii confortabile, în faţa meselor garnisite cu bunătăţi cumpărate de pe piaţa neagră, n-ar fi subminat moralul pretinzând că „aliaţii” (sic!) anglo-americani se vor ocupa rapid de problemă, odată Reichul zdrobit.

Lupt cât pot contra acestei stări sufleteşti. Alături de câţiva fideli, vopsesc zidurile Bucureştiului cu o combinaţie de var şi vitriol care are un mare succes[70].

RADIO LONDRA : VOCEA LUI IUDA

Activitatea de artist cu pensula trebuie să mă fi obosit peste măsură, deoarece iată că dintr-o data colonelul Dan Ionescu se îngrijorează de sănătatea mea cu o solicitudine tulburătoare. Mă convoacă la 22 august 1944:

- Dragul meu Emilian, trebuie să pleci în permisie...

- Dar am altceva mai bun de făcut.

- Nu! Nu! Trebuie să te odihneşti. Oricum, este rândul tău...

- Hai să-l sărim!

- Nici vorbă! Ofiţerii buni au dreptul la permisie. Vă dau cincisprezece zile...

O spune ca şi cum mi-ar da cincisprezece zile de arest, pe acelaşi ton. Mă cert cât pot, suficient pentru a se enerva destul de tare:

- Pleci într-o oră! Este un ordin!

---

70 Această activitate este confirmată de Emilian Ezechil în memoriile sale, el spune că a vopsit îndemnuri la luptă împotriva sovieticilor pe zidurile Bucureştilor alături de căpitanul Emilian Ion, un mare patriot.

Seamănă foarte mult cu o măsură de îndepărtare. Am interesul să mă supun şi să fac totul după reguli. Merg la etaj pentru a-mi viza actele pentru permisie la adjutantul colonelului. Cu grijă să fie înscrisă ziua şi ora în registru. Repet operaţiunea la comandantul Ioan Eugen, şeful de stat major al regimentului. Trebuie să spun unde merg. Fără chef scriu: *la Focşani la proprietatea de la ţară a mamei.*
Aceasta pare să fie viitoarea reşedinţă supravegheată.

O vizită la soldaţi se impune, fie şi numai pentru a-i încredinţa escadronul locotenentului Valeriu Ionescu, care îl va asista pe locotenentul Stănescu. Din fericire, îi pot întâlni pe câţiva dintre cei mai vechi ai mei: bravul meu Mazilu face un stagiu de subofiţeri. Mai sunt Maria, Marica, Mihăilă şi Marin Cerdan pe care mi l-am făcut ordonanţă. Era să-l uit pe plutonierul major Patrenac, complet devotat, dar ale cărui poveşti mă fac să trec pretutindeni drept un erou.

îmi iau rămas bun pe moment, cel puţin aşa sper. Sunt în concediu, în ciuda voinţei mele. Mi-am păstrat apartamentul din Bucureşti, pe Bulevardul Magheru nr. 2, deasupra cinematografului Scala. Armata mi-a oferit altul, mai aproape de cazarmă. Mi-am lăsat echipamentul militar. Marin Cerdan stă la mine. Desigur, el ştie de existenţa şi numărul de telefon al celuilalt apartament. I-am spus, fără să ştiu de ce:

- Dacă intervine ceva, telefonează acolo...

în timp ce sunt la gară, la ghişeu, pe cale să cumpăr un bilet spre Focşani, „Liberatorii" vin să bombardeze. Aruncă în aer două trenuri cu refugiaţi din Moldova şi fac cinci sute de morţi civili. Stelele de pe aripile lor sunt la fel de roşii ca şi cele ale sovieticilor. Au ucis doar nevinovaţi şi gara nu era un obiectiv militar cu adevărat.

Dar e forţă majoră, nu pot pleca decât a doua zi, trebuie restabilit traficul. Pe când revin la apartamentul meu de pe Bulevardul Magheru, telefonul sună. Este Marin, ordonanţa mea:

- Domnule căpitan, ce să fac? Regimentul pleacă. Ar trebui să vă pregătesc bagajele şi să le iau cu mine?

- Eşti sigur, 2 Călăraşi pleacă? Dar unde?

- Este foarte sigur. Colonelul a convocat toţi ofiţerii la punctul de comandă la ora 17.

Mă uit la ceas. Am timp să ajung. Iată-mă în cea mai bună uniformă, cu cizme noi. Mi-am pus şi nenorocitele de decoraţii care îi fac invidioşi pe militari şi îi fac să râdă pe civili. Punctul de comandă al regimentului este instalat la tribunal în încăperile secţiunii 6 a Curţii de Apel. Pentru a ajunge trec prin piaţa din spatele clădirilor. Pe alei, toţi caii din 2 Călăraşi sunt aici. Plutonierul major Patranac e încântat să mă vadă. Fără îndoială, va fi singurul. Am greşit. La primul etaj, colonelul Dan Ionescu se învârte foarte agitat. Roşeşte când mă vede, mă bate pe umăr. Are aerul că a uitat totul.

- Ah, Emilian! Ce bine că ai venit.

Pare sincer. Şi el este în mare ţinută, purtând Crucea de Fier, Scutul Crimeii şi alte tinichele. Mă ia de braţ, spunându-mi confidenţial în franceză:

- Mulţumesc că eşti aici, că m-ai înţeles... Iată ce este... în seara asta îi vom vâna pe mizerabilii de nemţălăi!

Cred că am înţeles greşit. Ochii îmi fixează Crucea lui de Fier. Are o privire pierdută, se grăbeşte în biroul preşedintelui Curţii şi se instalează în spatele biroului imens. în faţa îui, deja aşezat, în rol de grefier, comandantul Ioan Eugen. De ambele părţi, pe scaune, toţi ofiţerii din 2 Călăraşi. Colonelul Dan Ionescu, cu ochii în gol, lasă bomba:

- Domnilor, România a schimbat macazul...

Un zgomot sec. Comandantul Ioan Eugen şi-a rupt creionul între degete. Bucăţile cad. îşi prinde capul între mâini. Locotenentul Păunescu strigă violent:

- Ce ruşine!

Plafonul se prăbuşeşte peste mine, totul se transformă, comutând imaginile copilăriei mele, lecţiile despre dreptate ale profesorilor mei, mândria de a fi în ţara mea, tot ce am făcut ca şi tânăr student, avocat, luptele mele, sacrificiile mele. Deci s-au prăbuşit în prăpastie pentru nimic, toţi cei din coloana descendentă, toţi cei cărora li s-a stins flacăra vieţii: Smărăndache – Guţă – Băcanu – căpitanul Petit – Mihail Coliopol – Pistol – Tache... Şi tu care ai fost crucificat, evisce- rat şi umplut cu paie, căpitane Corbeanu? Un tanc te-a tăiat în două pentru a

cânta *Paloma*, colonele Cratero? Şi noi, torturaţii, îngheţaţii, morţii de frig, de groază, ce spuneţi voi de toată distracţia?

Iar voi, căluţii noştri fideli, care nu v-aţi plâns niciodată, care aţi mers până la capăt din dragostea voastră pentru oameni, aţi putea fi mândri de aceşti fricoşi care îşi pun fundul pe spinările voastre? Nu-i lăsaţi, zdrobiţi-i sub copite, fugiţi, muşcaţi-i, nu daţi libertatea pentru sclavie!

Nu ştiu cum am ieşit, dar mă trezesc în mijlocul pieţei, în mijlocul cailor. Din gura Ţine cailor văd că noutăţile încă nu au trecut de zidurile clădirii. Este unul care are un aer mai preocupat decât de obicei. Un om simplu din 2 Călăraşi, cavaler ţăran mai din topor, cu capul rotund, părul periuţă, cu fruntea joasă, lung cât o zi de post, brunet, osos, dar cu ochii mari radiind de bunătate, de duioşie. Se numeşte Surcică.

- Pe loc repaus, Surcică, pe loc repaus... Spune, ce crezi de toate astea? Poţi să-mi spui deschis?

Nu ezită mai mult de o secundă, privindu-mă direct:

- Domnule căpitan, eu cred că e mai bine să pierzi alături de un om cinstit decât să câştigi cu un ticălos!

Iată! Un simplu cavaler îi dă o lecţie colonelului regimentului şi altora ca el. Nu am rămas toţi simpli cavaleri, asta ne-ar fi permis să ştim să rămânem români. Deşi sunt deja foarte hotărât, vorba Călăraşului Surcică îmi merge la inimă. Ştiu ce am de făcut. Onoarea mea înseamnă şi fidelitate. îmi zic că există un singur general român care poate ţine capul sus, şi acesta este Korne. Trebuie să merg să mă pun sub ordinele lui.

El se luptă în Moldova cu Divizia Blindată „România Mare", dar unde? Doar germanii ştiu asta. Ei ştiu ceea ce eu vreau să aflu, da ei nu ştiu ceea ce eu ştiu şi ei ar trebui să ştie. în scurt timp, aş putea rezolva asta.

îl abordez pe sergentul Cazacu ce aşteaptă la volanul unei maşini Tatra.

- Cazacu, pentru ceea ce intenţionez să fac nu eşti obligat să te supui... Dar dacă accepţi, va trebui să păstrezi tăcerea.

- La ordinele dumneavoastră, domnule căpitan. Mergem unde doriţi.

Mergem mai întâi la apartamentul meu rechiziţionat. Iau din dulap un pistol mitralieră Orita cu patruzeci şi două de gloanţe, nou-nouţ. Mi-l atârn la gât. într-un imobil vecin ofiţerii germani au cartierul general. Cel mai vechi în grad, un colonel, îmi acceptă cererea, mă va conduce la legaţia germană, situată la colţul dintre strada Victor-Emanuel şi Calea Victoriei. Se fac onorurile. în salon este o petrecere. Ofiţerii germani sunt în ţinută de gală de vară, cu cămaşă albă. Sunt şi români. îl recunosc pe comandantul Proca. Mulţi jurnalişti, ca Alfred Coulin, Georg Mergel. Şampania curge în valuri, astfel că prezenţa mea, cu cizme, pistolul mitralieră după gât, încărcătorul plin, trece neobservată. Colonelul pleacă în căutarea şefului misiunii militare germane, generalul Hansen, şi revine cu el. Pare degajat, dezinvolt. Ridică o sprânceană când îmi vede pistolul mitralieră.

- Căpitane, ce pot face pentru dumneavoastră?

- Domnule general, spuneţi-mi cum pot ajunge la generalul
Korne.

- Ah! Da... dar de ce?

- Deoarece în seara asta, la miezul nopţii, veţi fi toţi arestaţi, toţi ofiţerii germani din Bucureşti.

Faţa generalului Hansen se crispează.

- Vă daţi seama de ce spuneţi? Sunteţi sigur de sursele dumneavoastră?

- Am fost la sursă când s-a decis.

Hansen se repede la mâna mea, o strânge puternic:

- Mulţumesc, prietene... Haideţi, să-l vedem pe Killinger.

Totul se petrece în salonul în plină petrecere în care nimeni
nu bănuieşte drama ce se desfăşoară. Un chelner trece o tavă plină cu cupe de şampanie pe sub nasul nostru.

- Şampanie, domnilor?

- Să bem în sănătatea cui? răspunde Hansen enervat.

Mă precede spre capătul salonului. Aici se deschide o mică uşă, cea a cabinetului baronului Manfred von Killinger, ministru al Reichului, reprezentantul personal al lui Hitler în România. Killinger ascultă calm ceea ce îi spune Hansen, apoi mă priveşte direct în ochi:

- Sunteti aici oficial, căpitane?

- Oficial?

- Regele Mihai nu ne-a spus asta, spune Killinger cu o notă de ciudă.

La rândul său îmi spune că mareşalul Antonescu a fost destituit, închis, dar că regele Mihai s-a angajat oficial că toţi germanii aflaţi în România au patru zile pentru a părăsi ţara. în acest timp ei se vor afla sub protecţia românilor.

- Ciudată protecţie! murmură Hansen a cărui furie este în creştere^

împreună cu Killinger trec la stabilirea măsurilor de urgenţă şi uită de mine complet. Intervin cu voce puternică:

- încă vreau să mă alătur generalului Korne!

Killinger surâde, apelează pe cineva dintr-un birou alăturat.

- Hoffmayer!

Intră un Brigadefiihrer SS[85], înalt, subţire, simpatic. Prezentările sunt făcute în viteză. Toţi sunt de acord să mă ajute, le mulţumesc călduros. Hoffmayer mă ia cu el. în Mercedesul său cu fanion, escortat de motociclişti, ne îndreptăm spre pădurea Băneasa la Waldlager (bază în pădure) numărul 1 a germanilor din Bucureşti. Brigadefiihrerul convoacă pe toată lumea, dă alarma. Sunt aici instalaţiile unui post de radio lise 2. Cer voie să-l utilizez. Hoffmayer nu are nicio obiecţie să-l folosesc, în direct, fără niciun control din partea lui. Domneşte încrederea. Sar la un microfon, întrerupând programul:

Popor român!

Aici căpitanul Emilian. Popor, ai fost trădat!

Români, se vrea să fiţi predaţi inamicului natural al tradiţiilor voastre, al libertăţii voastre: comunismul.

Ofiţeri trădători au preluat puterea cu forţa. Nu vă aşteptaţi la nimic bun din partea celor care şi-au călcat cuvântul de onoare, care nu au decât dispreţ pentru sângele vărsat în Est de către soldaţii de sub ordinele lor. Purtarea lor este o recunoaştere. Ei recunosc că i-au sacrificat pentru nimic pe taţii voştri, fraţii voştri, soţii voştri, copiii voştri. Vor să vă sacrifice acum pe voi Bolşevicilor.

Cu aceşti trădători a pactizat camarila unui rege fără apărare şi fără voinţă, precum şi elemente străine naţiunii care v-au făcut deja atât de mult rău.

Români, scăpaţi de pericolul roşu până nu e prea târziu! Datoria noastră e simplă, să continuăm lupta până la capăt pentru independenţa teritoriului român. Orice slăbiciune vă va face sclavii Moscovei şi ai tiranilor roşii. A rămâne credincios înseamnă a rămâne liber.

Trăiască România Mare!

La Waldlager nr. 1 germanii nu au trupe. Tunurile Flak[71] constituie principalul armament. Soldaţii cei mai numeroşi sunt Blitz- madehen.[72] Situaţia este mai mult decât critică.

Toată noaptea ofiţeri superiori pe fugă din anturajul mareşalului Antonescu vin să caute refugiu printre noi. Prin ei aflăm că mesajul meu a fost auzit de toţi, dar populaţia citadină nu face nimic, convinsă că germanii vor contracara situaţia printr-un atac asupra oraşului. Dar ignoră un lucru, practic nu sunt aici germani!

Bucureştenii mă fac să-mi fie ruşine, într-o zi îi aşteaptă pe anglo-americani, a doua zi îi aşteaptă pe germani! Când vor îndrăzni să-şi ia soarta în mâini?

Dimineaţă soseşte generalul Gerstenberg. La cererea mea de a mă alătura generalului Korne îmi răspunde:

- Bietul meu prieten, legătura e tăiată. Nu veţi putea trece.

Gerstenberg are alte preocupări. Hitler, într-un moment fantezist, îi ordonă să recucerească Bucureştiul! Doar cu Flakul, un asemenea ordin este ridicol. Cu toate acestea, Gerstenberg mobilizează pe toţi cetăţenii Reichului care i se par valizi. încearcă un atac care este un esec complet. Pentru el, important este că s-a supus ordinului.

A treia zi, americanii, convinşi de pucişti că pădurea ascunde importante concentrări de forţe (sic!) trimit o flotă imensă de „Liberatori" ca să bombardeze Băneasa. Oricât de incredibil ar părea, bombardierele lansează un fantastic covor de bombe, dar ratează complet pădurea întinsă, dar masacrează complet două batalioane de tineri recruţi din Regimentele 27 şi 35 infanterie plasate la lizieră pentru a ne interzice ieşirea.

Suntem prinşi în capcană, când Luftwaffe lansează asupra noastră două sute de paraşutişti veniţi din Bosnia. Un comandant dinamic îi conduce. Cu Hoffmayer şi Gerstenberg în frunte atacă atât de bine, în ciuda forţelor insignifiante de care dispun, încât îi forţează pe generalii români să înceapă parlamentările. Ni se propune cale liberă spre Târgovişte dacă abandonăm Flakurile şi

71 Apărarea antiaeriană (n.a.)
72 Femei soldat angajate ca şi transmisioniste (n.a.)

armamentul greu. Natural, Gerstenberg acceptă. Nu pot să nu mă gândesc că cu o mie de tipi duri ca şi aceşti paraşutişti am fi luat Bucureştiul.

Hoffmayer şi Gerstenberg sunt foarte preocupaţi de soarta mea. Brigadefiihrerul are ideea de a-mi înfăşură capul într-un bandaj dezgustător şi plin de sânge şi să-mi tragă pe cap o capelă germană. Astfel deghizat urc într-un camion sanitar cu o duzină de adevăraţi răniţi. Plecăm fără incidente notabile. Apoi îmi spun că nu am dreptul să plec aşa în camionul lor. Călăraşii mei m-au urmat până la capătul Occidentului, şi eu nu-i voi urma până la capătul nenorocirilor? Dacă mai sunt câteva lucruri de făcut, de încercat, trebuie să rămân.

Odată ce am gândit-o, trebuie să o şi fac. Sar din camionul în mers aproape de Potigrafu fără să-mi iau adio de la Hoffmayer care e convins, mai mult decît mine, că odată ce voi fi prins voi fi împuşcat.

Un câmp de porumb mă adăposteşte peste noapte. Nu pot să nu mă gândesc la imensele câmpuri de porumb de la începutul războiului în Basarabia. în zori, scap de toate. Nu păstrez decât cizmele cu pintenii rupţi, pantalonii, cămaşa dantelată cu mânecile ridicate. Merg aşa până în gara Chitila, aglomerată de trupe române în derută. Soldaţii provoacă o panică nebună, împingând civilii:

- Salvaţi-vă, ascundeţi-vă pe câmp... Vin ruşii! Omoară tot, violează toate femeile! Fugiţi! Salvaţi-vă!

Ca prin minune recunosc în această agitaţie de nedescris la volanul unei camionete un sergent de grăniceri, Văldeanu, unul din vechii mei camarazi din LANC. îi cer să mă ia în maşină şi să mă ajute să trec de punctele de control ale jandarmeriei care închid complet Bucureştiul. Trecem foarte repede, fără probleme, pătrunzând în capitală. Mă lasă la apartamentul mamei mele. Convenim să urmărim cu atenţie succesiunea evenimentelor.

Din balconul apartamentului, pe 1 septembrie, văd intrând în Bucureşti Divizia Tudor Vladimirescu, batalioane de tâlhari, sperjuri, trădători, provocatori, comunişti, reveniţi triumfători.

Iată-mă prins în cursă în Bucureşti. De asemenea, prins în cursă de povestea asta. Nu sunt decât un cavaler. Folosesc cuvintele mai puţin bine decât sar peste obstacole. Imaginaţia mea are graţia unui armăsar, dar minciunile sunt pentru mine ca nişte ziduri inexpugnabile. Spun asta că dacă ar fi să vă mint, mai bine nu vorbesc. Acest refuz este din cauza unui motiv convingător. în acest stadiu al istorisirii mele aş fi putut schimba numele protagoniştilor. Dar fără a trişa nu aş putea descrie alte acţiuni decât cele care le-am trăit. Dar dacă descriu aceste acţiuni chiar şi în afara cadrului lor, poliţia de stat şi serviciile de informaţii sovietice ar putea găsi cu uşurinţă pe cei care au fost actorii. Au împuşcat destui nevinovaţi, bănuiţi că m-au ajutat, pentru ca să nu dezvălui încă, din greşeală, pe adevăraţi prieteni ai libertăţii. Această parte a poveştii încă nepublicabilă va rămâne aşa multă vreme. Atât timp cât aceştia vor mai fi în viaţă.

Cu toate acestea, voi spune ce se poate spune: în cele zece zile ale peregrinărilor mele, început de septembrie, români de toate condiţiile m-au ajutat dându-mi adăpost. Cu siguranţă, au fost români care m-au recunoscut, denunţat, întemniţat, dar nu au avut timp să mă condamne. Alţi români m-au eliberat, m-au ajutat să evadez, m-au ascuns, hrănit, transportat.

îmi datorez viaţa ţăranilor, dar de asemenea la doi lucrători la căile ferate, jandarmilor, pădurarilor, poliţiştilor în civil, soldaţilor. Toţi ştiau cine sunt, toţi ştiau ce riscă. Niciodată nu le-am cerut ajutorul. Mi l-au oferit în mod spontan, uneori cu forţa. Erau foarte trişti, cu aceleaşi opinii:

- Domnule căpitan... am fost trădaţi de boieri! Românii, eu în primul rând, nu i-au apreciat prea mult pe germani, dar întotdeauna i-au detestat pe ruşi si i-au urât pe comunişti. Acest lucru este încă adevărat, şi nu greşesc. În zilele noastre există numeroase răscoale ţărăneşti, acte disperate ce se termină cu masacre. Cu siguranţă „presa liberă" românească nu spune nimic, în timp ce presa occidentală nu are trimişi speciali.

Ţara mea trăieşte sub o teroare poliţienească, e abandonată de lumea liberă, la fel ca şi Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Lituania, Letonia, Estonia, Bulgaria, Albania, Germania de Est. Aşa a vrutlalta.

Clandestin, această carte va ajunge într-o zi şi în România, fiindcă nicio frontieră, nicio putere autoritară nu a putut împiedica o carte să circule liber. Cei ce o vor citi şi m-au ajutat pot fi siguri că nu i-am uitat niciodată. Dovada, nu vorbesc despre ei.

În exilul meu, păstrez în memorie figurile tuturor ca şi cele mai preţioase bunuri ale mele. Viaţa lor este pentru mine la fel de sacră ca şi amintirea celor prea mulţi morţi ai mei.[73]

Ideea mi-a venit în mod stupid, fiindcă m-am trezit spunân-
du-mi:

- Să zicem că permisia mi se apropie de sfârşit...

73 Reamintim faptul că această ediţie a apărut în Franţa în 1974.

Am înţeles dintr-o dată că nu aveam decât un sigur lucru de făcut: să mă alătur din nou Regimentului 2 Călăraşi. Ceea ce am si făcut.

La Sfântul Iacob şansa îmi surâde: colonelul Dan Ionescu a avut un atac acut de apendicită. Prin urmare, înlocuitorul său, comandantul Aurel Constantinescu, m-a întâmpinat. A sărit în sus când m-a văzut. îl văd gata să-mi zică ceva. îşi revine repede:

- Emilian, divizia strigă după dumneata...

- Dar am venit la timp...

. Personal, nu am nimic de zis. Plecaţi imediat la Sălcud.

îmi spune:

- A! Emilian... poate puteţi să vă luaţi rămas bun de la esca- dron. Ţine mult la dumneavoastră, ştiţi asta.

- Ştiu, şi eu ţin mult la ei!

Regimentul 2 Călăraşi este în revoluţie:

- Emilian s-a întors...

Am impresia că sunt transbordat în Spania, călcâiele se bat furioase la trecerea mea mai ceva ca în cel mai frenetic flamenco. Avertizaţi, locotenenţii Ionescu şi Stănescu adună escadronul. Toată lumea ştie că sunt convocat la divizie şi că asta înseamnă probleme pentru mine. Chiar sunt siguri că nu mă vor mai revedea în viaţă, judecând după figurile lui Patranac, Mihale, Marica, Maria... cei ce mă cunosc cel mai bine. Bietul meu Marin Cerdan suspină evitându- mi privirea.

Trec escadronul în revistă, fac câteva remarci de principiu privind starea cailor. Ciudat cum am tendinţa să găsesc unele lucruri în neregulă. Dacă mă uit la nivelul copitelor, există un motiv, escadronul plânge. Dacă i-aş privi în faţă, aş plânge şi eu. Când am ter-

Generalul Radu Korne
împreună cu comandantul Diviziei 9 Panzer SS „Hohenstaufen”, General Locotenent Waffen SS, Walter Bittrich

Generalul **Radu Korne,** unul dintre comandanții de frunte ai Diviziei 8 Cavalerie române, vizitează în vara lui 1943 noile divizii de tancuri Waffen SS de pe Frontul de Vest, pentru a se informa şi a culege experienţă în vederea constituirii Diviziei 1 tancuri **România Mare.**

în vizită la Divizia 12 Panzer SS „Hitlerjugend” împreună cu comandantul Regimentului 12, maior Max Wünsche ^47 minat, mă înfig în faţa lor. Cu ochii la cer, cu gâtul numai noduri, îi salut.

La Sălcud, generalul Teodorini mă primeşte imediat. Colonelul Adam mă introduce şi-mi şopteşte la ureche: *Ţine-te tare, încă nu ştie ce decizie să ia...*

Generalul Teodorini este cam incomodat.

- Deci, căpitane, ce ai de zis?

Fixez insolent haina lui: printre decoraţiile sale, Crucea de Fier şi-a pierdut locul de onoare.

- E toamnă, domnule general.

- De ce spui asta?

- Frunzele de stejar au căzut deja.

Roşeşte puternic.

- Emilian, nu te supăra... Generalul Aramă, şeful justiţiei militare, cere să vii la Bucureşti. Trebuie să mă supun.

îi cânt în strună.

- Domnule general... Regulamentele încă nu s-au schimbat. în această divizie, regulamentul oficial spune că dumneavoastră sunteţi Dumnezeu atotputernic şi tatăl tuturor celor plasaţi sub ordinele dumneavoastră. Dumneavoastră singur puteţi judeca. în calitate de civil, actele mele nu-l privesc pe Aramă. Nu dumneavoastră

sunteţi responsabil. Ca soldat nu am comis nicio faptă din moment ce m-am prezentat la timp, permisia mea expiră în seara asta, la miezul nopţii.

Generalul se ridică brusc:

- Cum aşa? Ai fost în concediu? Asta schimbă totul. Poţi demonstra?

Scot din buzunar o hârtie împăturată şi uzată.

- Vă prezint permisul meu emis de colonelul Dan Ionescu, înregistrat şi avizat de adjutantul său, înregistrat de asemenea de comandantul Ioan Eugen, şeful de stat major la 2 Călăraşi...

Teodorini se precipită spre telefon. într-un sfert de oră i se confirmă exactitatea celor spuse de mine.

- Emilian, nu te supăra... Această verificare era necesară. M-am liniştit, ei nu pot face nimic împotriva ta. Eşti sub protecţia mea. Prietene, acum trebuie să-ţi spun asta, ceea ce este în inima ta, este şi în a mea. Ceea ce crezi, cred şi eu. Dumnezeu protejează România şi ne protejează şi pe noi. Voi avea grijă de tine, dar trebuie să-mi dai cuvântul de onoare: atât timp cât eu voi comanda divizia, nu veţi trece la germani.

- Vă dau cuvântul de onoare, domnule general.

- Bine! Acum înţelegi că mi-e imposibil să te trimit la 2 Călăraşi. Vei lua o comandă în 12 Roşiori. Noroc, Emilian!

Când ies din biroul său, colonelul Adam şi alţi ofiţeri mă înconjoară. La auzul veştii bune, mă îmbrăţişează. îi simt mult mai bucuroşi ca şi mine. Nu prea aveau motive, atât doar că suntem toţi ofiţeri.

Junta militară care a luat puterea la Bucureşti decide să întoarcă armele contra germanilor, să elibereze ţara (!) pentru a o oferi invadatorului. A pactizat cu sovieticii, trădarea este totală, ţara sacrificată. îndrăznim să le cerem eroilor din campania din Rusia să tragă asupra fraţilor de suferinţă de ieri, camarazilor de luptă, de mizerie. Se revoltă? Nu pot. Prea mulţi ofiţeri sunt indecişi şi armatele ruse sunt cele care au făcut deja o sută cincizeci de mii de soldaţi izolaţi prizonieri, mult după trădare. Aceştia sunt deja în ocnele ruseşti de unde nu se vor mai întoarce niciodată. Mulţi alţi soldaţi dezertează. Vai de cei care sunt prinşi!

Primul meu obiectiv îmi este clar, să-mi conduc oamenii bine, să fac totul pentru a le salva viețile, deoarece obiectivul bolșevicilor este clar: anihilarea acestor trupe române care le-au făcut atât de mult rău, care le-au cauzat atâtea probleme, aruncându-le împotriva germanilor în astfel de condiții încât să fie cu desăvârșire exterminate. Doi dintr-o lovitură, lovitură ticăloasă...

Moralul este cât se poate de scăzut. Soldații sunt disperați. Pe fiecare îl roade ceva, ca o ulcerație puternică. Obligat să lupte cu și pentru bolșevici, este obligat să acționeze contra lui însuși, împotriva țării sale, împotriva civilizației. Are sentimentul dezonorant că își riscă viața pentru a face ceva greșit.[74]

Când sosesc la 12 Roșiori, staționat la Sfântu Iacob, comandantul său, colonelul Virgil Popescu, este la masă cu ofițerii săi și cu o doamnă. El o prezintă:

- Soția mea! Este de origine rusă, a decis să mă urmeze peste tot. Și în prima linie dacă e necesar. Știți vreo metodă mai bună ca

General Corneliu Teodorini
(1893-1976)

Comandant al Diviziei 8 Cavalerie (25.07.1944 – 03.11.1944).

74 Aici Ion V. Emilian exagerează voit, având și convingerile sale politice. Să nu uităm că această carte a apărut în Franța, foarte favorabilă URSS chiar și la data apariției. în plus, trebuia să își justifice în carte, pentru publicul francez necunoscător al situației României în război, actele ulterioare. Dar trebuie spus că soldații români doreau să lupte pentru a recupera nordul Transilvaniei. Chiar Ion V. Emilian, ulterior, în paginile ziarului său din exil *Stindardul,* are numeroase articole referitoare la problema Transilvaniei și a drepturilor românilor asupra acestui teritoriu. Cât despre atitudinea sovieticilor, are dreptate în cea mai mare parte, au fost foarte numeroase cazuri în care trupele române au fost sacrificate inutil, ca și la Oarba de Mureș.

Decorat cu Crucea de Fier cu Frunze de Stejar la 08. 12.1943.

De aici aluzia lui Emilian la frunzele de stejar care cad toamna.

să nu mă retrag, să devin mai agresiv? Eu nu. Emilian, vă cunosc, pe dumneavoastră şi trecutul dumneavoastră. Vă încredinţez escadro- nul I. Domnilor ofiţeri, să bem pentru căpitan, prezenţa sa onorează Regimentul 12 Roşiori.
în ora următoare, conform tradiţiei, mă prezintă la escadronul I:

- Cavaleri... iată-l pe noul vostru comandant. Faceţi-i onoarea tuturor tradiţiilor voastre, pentru că este un erou al cavaleriei române!

Nu ştiu cum să mă fofilez. Sublocotenentul Trăistaru îmi raportează pentru prima oară. Ordon pe loc repaus şi îi cer să-mi prezinte toţi oamenii, unul câte unul. 12 Roşiori este un regiment din Constanţa, Dobrogea. Numeroşi recruţi sunt români de origine turcă sau tătară. Fac un cerc în jurul meu şi încercăm să ne cunoaştem. Cea mai mare parte a figurilor sunt neîncrezătoare. în fine, un tătar se decide:

- Domnule căpitan, când ne întâlnim cu germanii, ce trebuie să facem cu adevărat?

Fără a pleca capul, îi răspund:

- Dacă întâlneşti un german, nu uita că duce o luptă dreaptă. Evită să-ţi pierzi viaţa în timp ce o cruţi pe a lui. Aşteaptă cea mai bună ocazie pentru o comportare corectă. Ai înţeles?

Ion V. Emiliari

Faţa lui rotundă şi plată se luminează de un surâs care o taie în două la nivelul gurii. El a înţeles.

Capitolul XXVI

În război cu ruşii împotriva germanilor – Divizia SS Cavalerie „Florian Geyer" – Piele de Drac – Trianon, Versailles – Liber să îmi imaginez – Trecuţi la germani – Misa, politrucul meu – Ilona virgina – Bărbierul din Moscova – Votca ciudată – Eşti un om bun, Misa – Katiuşele – Curvă de român – Misa pleacă – Sunt mort pe cota 672

Suntem trimişi în urmărirea germanilor la est de Luduş pentru trecerea Mureşului, râu larg de vreo sută de metri. Sovieticii au edificat patru capete de pod la Bogota, Cuci, Lechinţa şi Oarba de Mureş.

- Se va împuţi treaba! spuneau ei.

Asta ca ne înveseleaască, evident. Am putea spune că ne-am bătut ca sălbaticii cu oamenii aceştia şi acum toată lumea se preface că nu s-a întâmplat nimic. Stupiditatea eternă a războaielor. Un tătar, caporalul Mahmud, a decis să nu mă părăsească niciun pas. Pune piciorul pe mal chiar

înaintea mea. Un comandant din Armata Roşie îl trage deoparte. Mă arată cu degetul:

- întreabă-l pe căpitanul tău câţi ruşi a omorât!

Acestea sunt primele cuvine de bun venit din partea noului nostru aliat. îi vedem pe puţinii supravieţuitori din Regimentul 83 infanterie, tineri recruţi înarmaţi cu puşti ruseşti din primul război mondial, cu trei focuri, şi vechi puşti mitraliere franceze Gladiateur. Aceşti copii nefericiţi au feţele terorizate. Aflăm că în faţa noastră este Divizia 8 Cavalerie SS „Florian Geyer". Nici nu le-am luat bine în primire adăposturile şi gropile că un tir de mortiere de o precizie extremă ne lipeşte de pământ. Timp de mai bine de trei ore de bombardament putem constata că SS Florian Geyer nu şi-a uitat muniţiile pe timpul retragerii.

Totul e aruncat în aer, cu susul în jos. Caporalul Mahmud, înghesuit lângă mine, răsuflă precipitat. îi spun:

- Nu te teme, Mahmud, am *Piele de drac...*

- Ştiu, domnule căpitan... De asta sunt în groapa dumneavoastră.

Nu putea fi mai sincer. în sfârşit, tirul încetează. Inspectez poziţiile. în adăpostul lui zace sublocotenentul Trăistaru cu capul spart. Am cinci morţi şi opt răniţi. Primi morţi provocaţi de „prietenul" german.

Divizia 202 Infanterie sovietică vine să ne ocupe poziţiile în timp ce noi investim Cuci. Aici ordon săparea de tranşee sub un foc infernal. Şase sute de metri mai sus, în pantă, unităţile de luptă SS „Florian Geyer" ocupă crestele către vârful principal, Dealul Sân- georgiu. Când artileria îi loveşte, se refugiază înapoia crestelor, revenind în locaţiile lor imediat ce atacăm. Scopul nostru este să atingem Someşul, între Gherla şi Bonţida.

Iată-mă revenind pe locurile în care au trăit înaintaşii mei[75] fără să am scuza de a fi înlănţuit în spatele carului victorios al barbarilor. Dimpotrivă, le deschid calea, ajungând să mă lupt pentru ei. Mercenar-sclav de un nou gen, respingându-i pe cei ce îmi apără cauza.

Colonelul Virgil Popescu este neajutorat:

- Mi-e ruşine de mine, Emilian. Ruşine! Propria mea persoană îmi repugnă. Să te supui la ordine atât de absurde, idioate! Să-i condamni la moarte pe aceşti copii trimiţându-i la asalturi automat predispuse eşecului.

Statul major sovietic, instalat la Iernut, ordonă atacuri fără încetare. Ceea ce şi facem. Cu mine în frunte. Am decis să termin cu asta. Vreau să mor. Aici, pe pământul meu, îi datorez asta. Conduc trei sau patru atacuri pe zi. Pentru a avea cea mai mică şansă de reuşită, ar trebui să putem urca aproape 600 de metri şi să intrăm în contact cu germanii retranşaţi solid în surplomba din spatele pereţilor de granit. Nu reuşim să parcurgem niciodată mai mult de 300 de metri. Am văzut multe orori, dar ca acum, niciodată! Pierderile sunt atât de mari încât acum, până la 300 de metri, bocancul nu atinge pământul. Mergem peste cadavrele noastre. Pământul este acoperit de un imens covor elastic, moale, de carne românească. Am luat decizia irevocabilă de a nu ucide vreun soldat german cu mâna mea, chiar dacă viaţa mi-ar fi în pericol, dar port după gât pistolul mitralieră Oriţa. Avansez cu mâinile în buzunar şi nu le scot decât pentru a-mi restabili echilibrul când un cadavru se

75 Familia Emilian este originară din Bonţida (n.a.)

rostogolește sub picioarele mele. Mii de gloanțe zboară în jurul meu, unele îmi lovesc casca lăsându-i urme săpate de ricoșeurile care îi doboară pe roșiorii din apropiere mai puțin norocoși. După șuieratul gloanțelor pe la urechile mele am ajuns să identific armele din care se trage. Cel mai adesea, pușca mitralieră Schmeisser 40 sau mitraliera M.G. 40 pe bipod, crăcană. Asta mă lasă rece. Vreau să mor. Nu-mi pasă. Dar nici morții nu-i pasă, îi preferă pe cei care se tem. Atât timp cât sunt soldați care mă urmează, avansez. Când nu a mai rămas niciunul, mă întorc. Ceva mă face să nu mă sinucid continuând singur, dar asta e tot.

În fața neverosimilei *Piei de Drac* ce își întinde protecția asupra mea, toți se înclină. Ofițerii sovietici ce vin în misiune de observare mă salută primii, cu respect. La mișto, trec fără să le răspund. Trebuie că sunt în pragul unei nebunii ciudate. îmi este dificil să vorbesc despre asta. De obicei, este dovedit că un om care nu mai vrea să trăiască, în mod fatal va muri. Chiar și într-o lume aflată în timpuri de pace. Eu, în infernul războiului, am vrut să mor, din toate puterile mele, cum alții doresc să trăiască. M-am oferit gurilor mortale ale tuturor armelor de foc de toate tipurile. Am fost cruțat. M-am văzut stând pe parapetul șanțului, singur, sub un potop de gloanțe, de explozii asurzitoare, atât de violent încât niciun Roșior nu putea să iasă să mă urmeze fără să aibă vreo zgârietură. Până la momentul în care trebuia să mă întorc pentru a aștepta o ocazie mai favorabilă pentru un nou asalt în toată regula.

După ce practic mi-am pierdut somnul, m-am oferit de fiecare dată voluntar pentru patrulele de noapte. Ultima dată am plecat la miezul nopții. Am revenit singur. O mitralieră a prins sub foc întreaga patrulă. Doi Roșiori loviți de moarte mă trag jos în căderea lor. Cad împreună cu ei. O oră mai târziu, constat că ultimul rănit a decedat. Revin și fac un raport scurt:

- Inamicul pe poziții. Patrula distrusă.

Nu mi se vorbește decât cu un respect fals amestecat cu îngrijorare. Cei mai raționali, care nu cred nici în Dumnezeu, nici în diavol, mă consideră nebun. în timpul atacurilor, m-au făcut să cad pentru a mă proteja,

împotriva voinţei mele. în fine, cred că încă nu sunt mort dintr-un motiv simplu: nu mai vreau să trăiesc.

Uneori, devin vag conştient de ceea ce se întâmplă. Când Regimentul 34 Infanterie român a atacat, toate goarnele sunau atacul. Oh! Ultima notă a ultimei goarne... Regimentul 34 a fost distrus în proporţie de sută la sută.

Speriat de atitudinea mea, caporalul Mahmud a decis să mă părăsească pentru a i se alătura plutonierului Ţăranu, bine adăpostit sub un obstacol natural. Cinci minute mai târziu sunt loviţi în plin de

Ion V. Emilian un obuz ce cade direct peste adăpostul lor.

Când, la 5 octombrie 1944, Divizia 8 Cavalerie SS „Florian Geyer" primeşte ordin de retragere, s-a retras. Când a vrut, cum a vrut. Poate fi mândră de trofeele dobândite:

Divizia 202 Infanterie sovietică

Divizia 8 Cavalerie română

Regimentele 2,27,9,115, 34,40 infanterie română, Regimentul 4 vânători român sunt practic masacrate.

Pentru nimic!

Din 12 Roşiori au rămas mai puţin de o sută de oameni. Din cei o sută treizeci şi patru de cavaleri din escadronul meu mi-au rămas douăzeci şi doi, mai mult sau mai puţin valizi. Nu l-am mai găsit pe colonelul Virgil Popescu, el şi soţia lui au dispărut în mod misterios. Probabil că şi-a revărsat indignarea asupra vreunui ofiţer superior roşu... Locotenent-colonelul Cristescu îi preia funcţia.

Avansăm pe urmele diviziei SS „Florian Geyer" pe care nu o deranjăm deloc, îşi vede de treabă. Are timp chiar pentru a inscripţiona cu grijă pe pereţii caselor *Wir kommen wieder!* (Vom reveni!).

12 Roşiori fiind decimat, aştept o nouă comandă. O primesc. Inima mea tresaltă de bucurie, primesc comanda unui escadron din 2 Călăraşi. O adevărată doză de fericire, mă simt ca şi cum aş fi reînviat, totul în câteva minute.

Comandantul Ciocâlteu este transferat împreună cu mine. împreună mergem pe drumul spre Argud pentru a ne alătura dragilor noştri din 2 Călăraşi. Pe drum, îmi zice deodată:

- Emilian, când o vei face, dă-mi un semn, o voi face alături de tine...

- Imposibil! Cel puţin pentru moment. Mi-am dat cuvântul generalului Teodorini. Cât timp va comanda divizia, voi rămâne...

Ciocâlteu pare mai deranjat de asta decât mine.

Reîntâlnirea cu regimentul a dat naştere la o mică petrecere, simplă, dar pentru mine a fost cea mai frumoasă petrecere. Noul colonel, Georgescu, poreclit *Georgescu Mon Cher,* cum îi place această formulă, este un tip de treabă. Toată lumea mea este acolo, în plus, venit de la un alt escadron, plutonierul major Gaston, o veche cunoştinţă. în marşuri forţate trecem vechea frontieră ungaro-română. Remarc în iarbă o bornă cu inscripţia *Trianon-Versailles*, evocând vechiul tratat şi limitele sale.

Am fost întotdeauna sentimental, dar trecând limita simbolică care nu spune mare lucru, o impresie dureroasă mă cuprinde: Ţara mea iubită, te părăsesc din nou, te voi mai revedea vreodată?

Noul meu locotenent, Berceanu, este şi el foarte emoţionat.

La Nyr-Bator, prima localitate ungurească mai importantă, în ciuda ostilităţii latente care a existat deseori între popoarele noastre, ungurii mărturisesc:

- Suntem fericiţi că aţi venit voi primii, nu ruşii. Ce ar trebui să facem? De ce ar trebui să ne temem?

Răspunsul estre spontan din partea tuturor Călăraşilor cărora li se adresează:

- Ascundeţi-vă femeile. Toate femeile: bunicile, mamele, soţii, surori, nepoate... Ei nu respectă pe nimeni...

Ne pregătim să traversăm Tisa când un ofiţer de legătură mă avertizează:

- Pregătiţi-vă, în ordine, noul comandant al Diviziei a 8-a va fi prezent...

Noul comandant? Este posibil? Generalul Teodorini a fost demis. M-am ţinut de cuvânt cât a fost „patronul" Diviziei a 8-a. Acum sunt liber! Liber! Liber este încă un cuvânt mare, să zicem *sunt liber să-mi imaginez cum să fac să fiu liber cu adevărat.*

Noul nostru şef ne priveşte venind. îl recunosc: unul care ar mânca fără să se sature pe cei de dreapta, inamic declarat al germanilor, care şi în Crimeea apăsa un buton pentru a asculta Radio Londra.

Hopa! Mă recunoaşte şi el. Când trec prin dreptul lui urlă pentru a fi auzit de toţi:

- Pe cine văd? Emilian! Mai eşti aici? Credeam că eşti speaker la Radio Berlin.

Colonelul Adam, şeful de stat major, răspunde dând dovadă de curaj:

- Căpitanul Emilian se luptă. Se luptă foarte bine. Ruşii i-au elogiat îndrăzneala în luptă.

Fortunescu bombăne ceva ce nu înţeleg şi refuză ostentativ să-mi răspundă la salut.

Odată Tisa traversată, ne instalăm lângă unul din afluenţi, Bodrog, în faţă la Satoraijavhely. Ninge cu fulgi mari.

M-am cartiruit la ferma unui ungur căruia nu-i ascund nimic din opiniile mele politice, criticând inclusiv atitudinea actuală a românilor. Fără niciun dubiu, crede că e o provocare fiindcă se închide în el mai ceva ca o scoică. De partea cealaltă a râului, germanii sunt vigilenţi, dar liniştiţi. încercând să le tatoneze poziţiile, patrulele noastre au probleme cu minele de infanterie puse noaptea. Sunt mine mici, de fapt, destinate mai mult pentru a alerta decât pentru a distruge. Nu ucid decât rareori, provoacă de cele mai multe ori răni uşoare. Oamenii noştri şi-au dat seama. După ce au observat cum sunt reglaţi explozibilii, unghiurile în care sar schijele, riscă, pentru că sunt copîeşiţi, zdrobiţi. Numărul voluntarilor pentru patrulări creşte considerabil, din moment ai toate şansele ca o mină să te trimită acasă rănit, dar în viaţă.

înţeleg că vor fi tot timpul voluntari pentru mutilare şi închid ochii. Aproape că îi aprob pentru că au găsit un mijloc să scape de oroarea acestei situaţii. Pentru ei, merită riscul de a muri sau a fi handicapat pe viaţă. Această mutilare are avantajul că le redă demnitatea.

Din zi în zi ungurul meu se umanizează. I-am spus despre problema cu minele, a avut ocazia să verifice

spusele meîe. A văzut că nu sancţionez pe nimeni. Atunci se decide:

- Căpitane, am doi oameni ascunşi în hambar. Vor să vă vorbească. I-am sfătuit...

În hambar doi ţărani români ies din fân şi mă salută în stil hitlerist. Le răspund la fel. Sunt din SS pierduţi de unitatea lor. Au traversat toată România pentru a li se alătura camarazilor lor. Patrule numeroase i-au făcut să aştepte aici, plus dificultatea de a trece râul fără a fi văzuţi.

Reuşesc să le găsesc două uniforme româneşti. În noaptea următoare, împreună cu ei, simulez o inspecţie a posturilor de gardă. Călăraşii mei mi-au indicat cu o precizie absolută poziţionarea câmpurilor de mine. O barcă condusă de ungur ne duce în siguranţă de partea cealaltă. Cei doi soldaţi germani sunt la ai lor. Insistă să merg cu ei. Mor de invidie! Dar mi-e imposibil. 2 Călăraşi mă aşteaptă. Nu m-au lăsat niciodată, nici eu nu îi voi lăsa niciodată.

Revin din patrulă cu doi „dispăruţi" la activ.

Început de decembrie, fiecare regiment românesc primeşte un ofiţer sovietic de legătură. Eufemism delicat pentru un comisar politic. Altfel zis un politruc. Politrucul nostru nu mă subminează. Acest căpitan Misa posedă virtuţi contradictorii, ca viclenie şi naivitate, neîncredere şi încredere, bunătate şi asprime. Dacă este la fel ca şi comisar politic, precum este şi rus perfect, nu suntem la capătul
necazurilor noastre.

La prima vedere, nu dădeai nicio rublă pe el. Corpul său este tăiat de un guler de celuloid foarte gri pe fundalul albului zăpezii. Deasupra cizmelor vechi şi răsucite pantaloni albaştri cu vipuşcă roşie, o manta nu prea militară, dar nici civilă. La centiron, în toc, atârnă un pistol Nagan. Deasupra, ochii albaştri ai lui Misa, plini de viaţă, mobili, pătrunzători, fac să treci cu vederea nasul lung ascuţit, gura răutăcioasă şi dinţii niciodată spălaţi. Peste părul său brunet, vâlvoi, o şapcă cu clape peste urechi.

Mic, subţire, Mişa este mai presus de orice neîndemânatic. Răstoarnă totul, îşi pierde echilibrul, nu ştie ce să facă cu mâinile. Cu toate acestea, face ţigări cu

o îndemânare stupefiantă, rulând tabacul cu trei degete într-o foaie de ziar.

Mişa mă priveşte cruciş:

- Ştii, Emilian, ar trebui să îmi spui câţi comisari politici ai împuşcat, ca să nu te mai întreb...

- Nu i-am împuşcat niciodată.

- Mai rău, i-ai dat germanilor să-i împuşte!

- în acest caz, ar trebui să mergi să-i întrebi pe germani.

- Ah! Ah! (se loveşte cu palmele peste coapse). Presimt că ne vom înţelege bine!

Eu îmi permit să mă îndoiesc. Din fericire, Mişa vizitează escadroanele. A doua zi a plecat. Nu pot spune că mi-a lipsit.

în sat, în special, viaţa îşi urmează cursul. Cu germanii încăierările sunt rare, încă trebuie să fim noi cei care îi provocăm. Cavalerii îmi vorbesc mult de o profesoară, se pare că este foarte frumoasă:

- Trebuie să-i spuneţi să fugă... Când Ivan va fi acolo, adio bunele maniere...

Sunt îngrijoraţi, îmi dau seama că toţi sunt mai mult sau mai puţin îndrăgostiţi de ea. într-o seară, de curiozitate, merg să o vizitez pe această Ilona de vis. O adevărată madonă îmi deschide uşa. Părul negru îi încadrează faţa fină, o piele albă fără niciun cusur. Un corp foarte drăguţ, cu sânii dezvoltaţi mai anormal, foarte agresivi, dar cine ar putea să se plângă? La început suspicioasă, se îmblânzeşte încetul cu încetul. Acceptă una din ţigările mele. îmi oferă un pahar cu lapte. în fine, mă întreabă dacă este adevărat că ruşii abuzează femeile, toate femeile?

îi confirm asta. Roşind, îmi mărturiseşte:

- Iată, la douăzeci şi patru de ani, din cauza războiului, încă mai aştept omul căruia să-i încredinţez destinul meu, şi sunt zece ani de când tot ce poartă pantaloni mă deranjează cum aleargă după mine. Nu pot suporta ideea să fiu luată de o bestie sălbatică cum sunt ruşii aceştia. Nici nu mai pot dormi.

O liniştesc cât de cât şi o sfătuiesc:

- Nu întârzia să fugi spre interiorul ţării, refugiază-te într-un oraş mare. De exemplu, la Budapesta, vă veţi

ascunde mai bine. Nu vă vor găsi acolo. Cu timpul, lucrurile se vor liniști...

Face ochii mari:

- Vor lua și Budapesta, așa credeți?

- în mod sigur, poate și Berlinul...

- Dar nu vreau asta! spune foarte fermă.

. Asta nu va schimba mare lucru la situația internațională.

îmi spune repede:

- Veniți... Ne sufocăm aici... Să ne plimbăm.

Am plecat braț la braț, o santinelă emoționată ne prezintă arma. Pe drum, zăpada scârțâie sub picioarele noastre. Căldura respirației noastre se amestecă. Sunt încântat. Nu sunt stele pe cer, nici lună. Simt cum mâna mică a Ilonei mă strânge de mânecă.

- Căpitane?

-Da.

- Eu sunt de aici. Nu vreau să plec...

- Trebuie. Ar fi mai bine...

- Bine? Tot ce am făcut a fost bine, și iată cum sunt recompensată...

Mă simt tras de mânecă și mă întorc. Stând pe vârfuri, își trece brațele pe după gâtul meu și își zdrobește buzele de ale mele. Respirația ei fierbinte mă învăluie. Pieptul i se strivește de al meu. Cădem dincolo de taluz, pe salteaua groasă de zăpadă. Ilona mă apasă, se abandonează, apoi mi se dăruiește furios. Gâfâind, îmi e greu să realizez cu adevărat ce s-a întâmplat. Fecioara cucerește un vechi aventurier. Acum le-am văzut pe toate!

- Ilona, de ce ai făcut asta?

Râzând, ea răspunde:

- Ai făcut-o și tu, nu? Ascultă, căpitane, tu ai omorât mulți ruși, toți soldații mi-au spus... Am vrut să-ți mulțumesc. Ți-am oferit din toată inima ceea ce mi-ar fi luat cu forța. Acum nu vor putea să ia nimic de la mine. Viața la care visam a dispărut. Va rămâne o amintire în camera mea. De asta te-am scos afară. Tu nu ai loc în visele mele...

A doua zi și în zilele următoare am făcut tot ce am putut pentru a o revedea pe Ilona, dar ușa mi-a rămas

închisă. Văzând-o pe stradă, faţa ei se întoarce de la mine. Stătea acolo.

Germanii decid să se retragă, traversăm, în fine, Bodrogul, pentru a ne instala pe malul râului Hernad, sprijinind aripa stângă a Diviziei 176 Infanterie sovietică. Comandantul ei, generalul Vino- gradovici, mă convoacă la el:

- Am un raport despre dumneavoastră. Un raport favorabil. Vă bateţi bine împotriva câinilor de nazişti, de ce? Ca să vă salvaţi viaţa?

- Mă bat pentru că sunt soldat.

- Bun răspuns! Dacă mi-aţi fi zis că mă bat pentru ruşi, v-aş fi împuşcat. Ştiu la ce să mă aştept de la dumneavoastră.

Mă lasă în aer, destul de îngrijorat. Petrec două zile la cartierul său general pentru a primi instrucţiuni contradictorii şi văd cum generalul roşu trăieşte ca un satrap, mâncând singur alimente delicioase, mai bine servit ca Aga Khan.

Timpul trece. Nu am decât un singur obiectiv, să-mi salvez oamenii. Dar cum? Asta mă macină.

Comandantul bateriei ruse din vecinătate mă invită la cină. Merg, cum să fac altfel? Văzându-mi barba de opt zile, pare nemulţumit. îi explic:

- Patrulăm fără încetare. Patrulele se ciocnesc cu cele germane şi nemţii reacţionează dur. Nu am avut timp să-mi fac toaleta.

Comandantul înţelege: *Aşa-i la război...* îşi dă ordinele, iată că îmi ordonă şi mie să mă aşez pe un scaun. Un infirmier cu un bol plin cu apă. Iată că sunt săpunit bine, dar ceea ce mă nelinişteşte mai mult este cel care flutură briciul. Nu prea sunt în largul meu. Ruşii îmi cunosc prea bine „reputaţia". Poate fi o cursă? O farsă â *la ruse*? Mă şi văd cu gâtul tăiat... Au făcut rele mai mari ca asta, ştiu modul lor de a se distra... Oţelul afurisit pe gâtul meu... Infirmierul ia briciul, îl întoarce pe deget cu o viteză nebună şi se aruncă asupra mea. Cu mişcări largi din încheietură, îl simt întradevăr cum îmi împrospătează faţa. Când termină dansul instrumentului tăios, îmi întinde o oglindă. Constat trei lucruri: aerul meu speriat, aspectul meu neplăcut şi primele fire albe de păr. Se poate spune, am fost ras impecabil.

- Ştiţi, a fost înainte bărbier la Moscova, îmi spune coman- dan tul.

O oră mai târziu ne punem la masă. Un fel de mâncare unic. Vreau să zic, cu adevărat un singur fel, într-un singur bol, cel care mai devreme a servit la bărbieritul meu, acum a revenit plin până sus cu un borş aburind. Există o singură lingură, noi suntem şase. Fiecare la rândul lui cufundă lingura, soarbe, apoi o transmite vecinului. Mi se pare că fac un concurs, cine face mai mult zgomot. Când vine rândul meu, e ca şi cum ar trece un înger, aşa de intens e zgomotul sorbiturilor celorlalţi... Mici fire de păr plutesc în borş. Se pare că nu deranjează pe nimeni... Bem vodcă din pahare mari. La al doilea, un văl negru...

Mă trezesc la escadron. La mine. Ruşii m-au adus înapoi. Marin Cerban e extaziat:

- Adevăraţi camarazi... V-au adus cu multă grijă. *Nu-i pune capul lângă foc, ci picioarele* mi-au recomandat. Aşa am şi făcut. Cum vă simţiţi, domnule căpitan?

Nu mai ştiu. Cavaler, deci băutor la greu, iată-mă doborât. Cum de două pahare de votcă m-au adus aproape în comă? Trebuie să fi fost o votcă ciudată, mai degrabă o super-votcă!

Ordin de a merge mai departe. Mişa, politrucul meu, care începe să îmi placă, a decis să vină cu noi. Traversăm în grabă masivul Hegyalia, trăgând după grupele de germani întârziate în retragere. Mişa mârâie:

- Oamenii tăi trag ca nişte porci!

îi răspund cu răceală:

- Ei trag bine doar de pe cal. Trebuie doar să ne daţi cai, şi veţi vedea...

E imposibil, nimeni nu poate face asta. Nici măcar Mişa.

Mai încolo, am avut o idee proastă. Cum îl văd dormind complet îmbrăcat (împărţim cazarea la fiecare etapă de marş) îl fac să-şi dea jos cizmele. Vai de mine, o face! O duhoare groaznică invadează camera. Şosetele sale sunt într-o astfel de stare încât le aud sunând ca nişte tălpi pe parchet.

- Mişa, eşti foarte, foarte murdar...

Clatină din cap:

- Nu, nu sunt murdar. Doar respect regulamentul. La noi este interzis să ne dăm jos cizmele şi centironul când suntem în campanie. Emilian, mă faci să iau obiceiuri rele, burgheze...

Nu suntem departe de Tokay. în beciuri, sticle de băutură nu aşteaptă decât să ne bucurăm de ele. Bem din sticle alături de Misa. Ca fraţii. Când s-a îmbătat, îl aud murmurând:

- Emilian, ştiu ce ştiu... Am fost avertizat, sunt cu ochii pe tine. Emilian, ştiu, nu eşti decât un câine fascist, dar eu te iubesc...

Ca să-mi dovedească, între două râgâituri, vine să mă sărute ca la ruşi, direct pe gură. îl simt că este pe cale să se umanizeze, deşi dovedeşte cam prea multă afecţiune. Totuşi, poate voi avea nevoie de asta.

Ieşim în valea Hernadului, între Gonc şi Hidasnemeti. îl trimit pe Marica în patrulă. Este un obstacol acolo, un obstacol important. Tancurile interzic accesul. O mulţime de tunuri de asalt sunt gata de acţiune. Fortificaţi cum sunt în casele din sat, germanii sunt inexpugnabili. Ca totul să fie mai mai uşor pentru germani, între noi şi ei se întinde un teren plat, fără obstacole, mare cât trei terenuri de fotbal.

De unde suntem, râul Hernad poate fi traversat prin vad. Dar nu asta e problema. Cum am putea să-i scoatem de acolo? La telefonul care îl leagă cu divizia, Mişa, servil, spune:

, Da! Da! Da!

închide, palid.

- Emilian, trebuie să eliminăm asta... Generalul a dat ordin clar. El strigă că bătălia este în toi în apropiere. Mai ales la sud unde trupele sunt angajate în lupte violente.

îl iau de braţ.

- Ascultă, Mişa, nu sunt laş, ştii asta, nu? Am dovedit-o, nu-i aşa? Şi tu, Mişa eşti un prieten al soldaţilor. Cred asta, un prieten al oamenilor. Un bun comunist. Ştii că dacă aş ordona atacul trupei pe acest

teren descoperit împotriva tancurilor adăpostite, protejate de tunuri de asalt, niciunul nu va reuşi. Nici măcar unul. Toţi cei din jurul nostru, cu care ai trăit până acum, îi vei condamna cu sânge rece?

Mişa se enervează:

- Nu refuza ordinul, Emilian. Sunt singur în mijlocul vostru, dar nu mi-e frică.

îşi scoate Naganul.

- Pot să-ţi trag un glonţ în cap, Emilian...

- Poţi, Mişa... Pentru mine, care e diferenţa? într-un sfert de oră, toţi vom fi culcaţi la pământ. Cine ar avea de câştigat?

îl văd cum ezită.

- Mişa, germanii cedează la sud. Ascultă... auzi cum linia de foc se apropie. Se retrag. Ai încredere în experienţa mea. Am luptat alături de ei. Se vor desprinde foarte repede, în ordine. Acoperiţi de tunuri şi blindate care se vor retrage ultimele, încet... Noi nu trebuie decât să intrăm în sat. Toţi oamenii noştri vor fi cruţaţi. Fă asta pentru ei, Misa! Fă-o!

Iată că se gândeşte la altceva.

- Generalul vrea ca noi să fim primii. Regimentul din sud va ajunge înaintea noastră, dacă te-aş asculta...

- Imposibil! Suntem mult mai aproape decât ei. Pe un teren mult mai favorabil unui avans rapid. Ascultă, îţi promit un lucru. De îndată ce focul scade în intensitate la sud, ieşim toţi la atac. Vom fi primii. Ai cuvântul meu.

Ochii mici ai lui Misa mă cercetează cu atenţie.

- Emilian, dacă tu încerci vreunul din trucurile tale fasciste cu mine, vei regreta şi că mi-ai spus bună ziua! între timp, facem cum spui...

Nu sunt în largul meu. Bătălia din stânga noastră e la paroxism, durează de o eternitate. Deodată, o tăcere ciudată se instalează. Ceva ce lipseşte în zgomotul bătăliei. O înţeleg, armele automate tac, doar salve de artilerie. Şi rare focuri de puşcă.

Iată, a sosit momentul. Ordon:

- Călăraşi... Baionetele la armă! înainte! După mine, băieţi! înainte! înainte!

Hernád este trecut în fugă, pare un atac ca la rugbi. Toţi atacă cu avânt. Suntem în sat fără să tragem

un foc de armă, cu sufletul la gură. Găsim un tanc defect abandonat, ne trage o sperietură până ne dăm seama.

Deja telefonul sună, divizia îl caută pe Mişa.

- Ce se întâmplă? Unde sunteţi?

- Totul e perfect! Românii sunt extraordinari... Un atac la baionetă, fulgerător. Adevăraţi diavoli. Au cucerit casă cu casă, cu grenade. Căpitanul Emilian a capturat un tanc...

Da, face treabă bună, politrucul meu... Reuşesc să aud în telefon:

- Perfect, trimiteţi prizonierii!

Mişa face o figură nenorocită.

- Domnule general, nu am avut astfel de instrucţiuni... De ce nu ni s-a dat ordinul de a face prizonieri? Românii sunt groaznici, îi urăsc pe ticăloşii de nazişti. Niciun prizonier, i-au masacrat pe toţi!

- A, bine! Păcat, în fine, nu mai contează...

Un declic, transmisia terminată. Această victorie ciudată are pentru el aroma otrăvită a unei înfrângeri. îmi pun mâinile pe umerii lui şi îl îmbrăţişez:

- Eşti un om bun, Misa!

Degetele lui înmănuşate ridică chipiul, şi le trece prin păr. Misa s-a descoperit, dar cred că nu mai înţelege ce s-a întâmplat cu el. '

Adun escadronul, uimit de ce s-a întâmplat, pentru a recomanda că în cazul unei prezenţe străine să nu dea dovadă de vreo simpatie pentru politrucul nostru. Ar însemna să-i înfigem un cuţit în spate, i-am face de fapt un deserviciu. Şi nouă, de asemenea. Ne poate fi de folos în continuare...

La 24 decembrie ne găsim blocaţi la Somodia, în Cehoslovacia, faţă cu Tourna, de o rezistenţă puternică. Am o mare bucurie, sergentul Bansanju şi Iconaru au reuşit să se transfere, ajungând la escadronul meu.

Puternic întăriţi, germanii ne aşteaptă. Va trebui să-i dislocăm. Divizia ordonă să fim gata de atac. Artileria îi va zdrobi pe cei ce ne stau în faţă. Când tunurile vor înceta să tragă, e şansa noastră.

A fost ca şi cum o hoardă de furii ne-ar fi căzut în cap. Explozii orbitoare ne asurzesc. Unghiile de oţel zgârie a moarte. Un roi de obuze cade peste noi la fiecare secundă. Niciun centimetru de teren nu scapă de furia

mortală. Totul zboară în toate direcţiile. De la prima salvă, telefonul a fost distrus.

- Ruşii ne masacrează! ţipă cavalerii înnebuniţi chirciţi pe jos.

Imposibil să scapi de acest uragan devastator. Nu cred că ne
vor pielea, nu e în interesul lor. Simplu, tâmpiţii de artileriști au tras prea scurt. Ironia este că suntem luaţi în primire chiar de una din rarele orori de care am scăpat în Rusia: katiuşile, botezate şi „orgile lui Stalin”. Frumoasă revanşă pentru ele. Noi aliaţi sau nu, obuzele vin şaizeci câte şaizeci să ne arunce în aer poziţiile. Trebuie ca germanii să se fi amuzat teribil. Aveau şi de ce!

Stridenţa crudă a salvelor ne demoralizează. Într-un zgomot puternic, reînnoit constant, puterea lor de distrugere este uluitoare. Trebuie să-ţi imaginezi un covor zburător ce plonjează brutal asupra obiectivului, deversând săgeţi pântecoase ce detonează în explozii devastatoare, cu efecte mai mari decât ale celor mai bune jerbe de grenade. Katiuşile îşi caută prada umană şi în fundul celor mai bine protejate adăposturi. Ai crede că un simţ special le atrage direct asupra victimelor alese. Un fel de cap vorace, sângeros, ce explodează după ce a băut sânge din plin.

Ţipetele înfricoşătoare ale răniţilor noştri se aud între două reprize de acorduri ale acestui concert apocaliptic. Orgile! Nu degeaba li s-a spus aşa! Provoacă înmormântarea, dar şi asigură marşul funebru de o intensitate sonoră asurzitoare. Când, în cele din urmă, artileriştii şi-au dat seama de monstruoasa lor eroare, am impresia că vibrez puternic din toată fiinţa mea. Nu sunt rănit. Dar sunt decuplat de tot ceea ce mă înconjoară. Încă o dată, *Pielea de drac* m-a protejat. Trei sunt morţi la picioarele mele. Doi răniţi zac aproape, printre care şi Basanju. Picioarele îi sunt într-o stare înfiorătoare, zdrobite de explozii. Sunt mai multe fragmente metalice decât bucăţi de carne în jurul tibiilor. Cea stângă, complet dezgolită, are albeaţa unei lumânări.

îmi spune cu un zâmbet dureros:

- De data asta nu voi mai putea fugi de atât de departe pentru a vă fi alături, domnule căpitan.

Katiuşile încep din nou. De data asta mai departe, la germani. Chiar trecând peste capetele noastre, zborul lor are un efect paralizant asupra a ce a mai rămas din noi. Peste tot în jurul nostru se angajează lupte de extremă violenţă. Evident, după ce cadouri de Anul Nou am primit din partea „prietenilor" ruşi, nu mai suntem în stare să pornim la atac.

Pierderile noastre sunt mari. încep să-mi fac griji, să mi se facă puţin frică. Cine sunt eu să pot scăpa neatins din toate primejdiile?

în timp ce primul regiment de vânători din Divizia 3 Infanterie intră în linie în locul nostru, noi ne retragem în spate încruci- şându-ne cu ei pe drum. Şeful lor face un salt spre mine, mă prinde şi mă îmbrăţişează.

- Nelu! An Nou Fericit, micul meu Nelu...

îl recunosc pe colonelul Pambucol[92] care mă sălta pe genunchi pe când eram copil. Un bun prieten al familiei.

- Ai noroc, Nelu, vom lua locul vostru acolo sus...

Noroc este prea mult spus. Nu îndrăznesc să fac apelul, aşa de mult katiuşele ne-au rărit rândurile. Răniţii sunt duşi imediat la infirmeria de campanie. E plin de nefericiţi înghesuiţi unul în altul din lipsă de spaţiu. E un dute-vino de cadavre care ies şi de viitoare cadavre care intră. Plângerile şi ţipetele lor sunt ca nişte noi lovituri pentru mine. Un miros teribil de fecale amestecat cu cel al cărnii putrezite otrăveşte atmosfera. Reuşesc să-l instalez pe Basanju ca să fie tratat. Acum sunt aduşi în acelaşi timp un căpitan român şi un comisar politic rus. Amândoi par să fie în stare proastă. Sunt instalaţi unul lângă altul. Este tăiat vestonul murdar al căpitanului. Puloverul său, ca o sugativă, a absorbit o cantitate incredibil de mare de sânge, încât este greu. Cade pe sol cu un *flac* dezgustător. Apare tricoul, la fel de însângerat. Doar la nivelul inimii o insulă de ţesătură rămasă albă. Pe această insulă albă, un supravieţuitor agăţat cu grijă: Crucea de Fier...

[92] Colonelul Ioan A. Pambucol din Regimentul 1 Vânători, decorat cu Ordinul Mi- hai Viteazu cl. a III-a, conform ÎD 1494/12.04.1945 pentru bravura şi priceperea cu care şi-a condus regimentul în luptele pentru eliberarea Ardealului de Nord, cât şi în cele din Ungaria şi Cehoslovacia.

Până atunci, politrucul a urmărit operaţiunea cu vie neliniște pentru tovarăşul de suferinţă. Când vede crucea blestemată, trăsăturile i se contractă:

- Romanski curva! *Curvă de român!*

Cade înapoi şi închide ochii.

Conduc escadronul la Jablanov. Cu aere pline de mister, Misa vine să-şi ia adio. Mă ia deoparte, cu ochii plecaţi spre cizmele-i răsucite, şi-mi spune:

- Emilian, am vorbit despre tine. Ştiu că m-am înşelat, dar am vorbit despre tine.

După aceea mă îmbrăţişează şi mă sărută pe gură cu o emoţie care ajung să o împărtăşesc şi eu. Acest Mişa este un om bun când disciplina inumană a partidului nu-l obligă să fie un monstru.

A plecat, o să-mi pară rău după el. Fără el, şi cu un altul în spate, toate planurile mele trebuiesc reconsiderate.

împingând frontul spre Silicka, am surpriza ca generalul Hercule Fortunescu să-mi facă o vizită. Fără îndoială, nu mai este şeful arogant de la trecerea Tisei ale cărui cuvinte acide, denunţătoare, ar fi putut să mă facă să fiu împuşcat pe loc. Din fericire, niciun ascultător bolşevic nu a auzit, dar ăsta nu e meritul „bravului” general. Oricum, el a zis-o destul de tare!

Dar astăzi nu este acelaşi general. S-a schimbat mult anglofilul nostru, auditorul frecvent şi pasionat al radio Londra.

- Căpitane Emilian... Vă datorez scuze... Vă rog să le acceptaţi la fel de sincer pe cum vi le prezint. Ura faţă de nemţi m-a orbit. Dar nu se poate ascunde adevărul ce-l avem în faţa ochilor noştri. Sunt toată ziua cu ofiţeri superiori sovietici şi cunosc spiritul profund care îi conduce. Nu ascund nimic din acordurile lor cu an- glo-americanii şi nu ne ascund că vor fi fără milă faţă de noi. Această rasă nu are niciun respect faţă de fiinţa umană. Vedeţi cum îi tratează pe aceşti nefericiţi soldaţi ruşi... La ce ne putem aştepta? Ce trist să cucereşti Europa

civilizată alături de aceşti bandiţi care au pus căluş şi şi-au înlănţuit propria lor ţară...

Era şi timpul să observe asta!

Generalul Fortunescu reuşeşte să mă surprindă din nou:

- Dar cum puteţi să le faceţi jocul? Sunt sigur că îi înşelaţi cumva, fiindcă politrucul vostru v-a propus pentru o importantă decoraţie sovietică. Ruşii vă admiră...

Al naibii Misa!

La o întrebare ambiguă, un răspuns la fel de ambiguu:

- încerc să domin situaţia şi propria persoană, domnule general...

Mă întreb cât va mai dura. Trebuie să mă decid mai repede, dacă vreau să scot cât mai mult din 2 Călăraşi din belea.

La Silicka, la sud de Dobchina, tot în Cehoslovacia, rezistenţa germană e puternică. Din primele angajări simt voinţa lor de a interzice aici avansul nostru pentru lungă vreme. Fac personal mai multe patrulări. Nu merită să ne facem iluzii: nu vom putea trece pe aici.

în faţa noastră se ridică cota 672.

La mijlocul pantei o pădure de brazi ascunde avanposturile germane de la lizieră. Pe creastă, două linii de tranşee, iar pe partea cealaltă sunt baterii de artilerie. Noi suntem adăpostiţi mai jos într-o pădure de brazi înalţi, o bază de plecare la atac foarte convenabilă. La jumătatea drumului până la piciorul cotei sunt buşteni din arbori tăiaţi, stivuiţi unul peste altul, bune locuri de refugiu. Dincolo de astea, orice cursă este imposibilă din cauza grămezilor de cadavre ale predecesorilor noştri. Cei din Regimentul 2 Infanterie român şi mulţi alţii. Zac acolo, unii peste alţii. Peste o mie de victime inutile, niciun rănit nu a putut fi recuperat. Toţi aceşti nenorociţi sunt morţi de frig sau goliţi de sânge. Colonelul Traian Hodoş ne dă ordin să atacăm din nou.

în grupe mici ieşim din adăpostul pădurii după o pregătire violentă a artileriei noastre. Fiecare din grupele noastre are ca obiectiv stivele de lemne tăiate. Imediat, germanii, foarte vigilenţi, baleiază spaţiile descoperite cu armele automate. Impactul violent al gloanţelor smulge aşchii din buşteni, întregile stive vibrează. Pare că lemnul

se tânguie, plânge. Când ne gândim la ce fac gloanțele în acest lemn dur de îl fac să tremure, apoi ce ar putea face în carnea noastră delicată... în orice caz, lemnul încă ne protejează.

încercând să înaintăm până la un adăpost mai avansat, locotenentul Berceanu cade în faţa ochilor mei. Din fericire, niciunul dintre oamenii săi nu i-a urmat saltul înainte. Un salt către moarte. Mai la stânga, am văzut că Hodoş a angajat grupa noastră de lansatoare de flăcări. Îi văd avansând foarte repede când schijele de artilerie se alătură fusiladei nebune. Sunt obuziere de munte germane de 150. A treia salvă taie avântul grupei încurcate în echipamentele grele. Detonaţii surde în lanţ, oameni transformaţi în torţe încă vii, membre zburând în toate direcţiile... în cinci secunde, grupa de aruncătoare de flăcări s-a volatilizat. Pe linia lor de înaintare, în susul pantei, un fum negricios se întinde ca o eşarfă de doliu.

Neîncrezător, văd că răniţii noştri uşor se întorc. Politruci ascunşi în linia de susţinere le interzic accesul pentru îngrijiri de urgenţă. Fără a fi pansaţi, trebuie să revină în luptă. Asta sau un glonte în cap!

A doua zi dimineaţa, colonelul Hodoş mă sună:

- Emilian, vei avea un sprijin de artilerie fără precedent. Le vom crăpa capetele rău de tot. Apoi, vei trece la atac şi fără nicio scuză... vreau ca la 20.15 să mă suni ca să-mi zici că ai ocupat cota 672.

Braţele îmi cad pe lângă corp. Dobitocul! Bătrân scârbos! Rahat împuţit!

Tocmai a declanşat un mecanism ireversibil. Zarurile au fost aruncate. Aici voi trece Rubiconul meu. Adun rapid pe ofiţeri şi subofiţeri.

- Domnilor, colonelul Hodoş vrea să facă carne tocată din noi. Am luat decizia să trec la germani. Nu este fără riscuri. Aveţi încredere în mine să mă urmaţi din nou?

Nu se consultă între ei, motivul fiind că deja au făcut-o. Locotenentul Dumitrescu mărturiseşte:

- Domnule căpitan, noi am decis deja, ca în cazul unui nou atac, să vă cerem să ne conduceţi cu armele în bandulieră. Ca să terminăm odată cu mizeria asta. Toţi oamenii sunt de acord să moară... cu atât mai mult am avea o şansă să rămânem în viaţă alături de germani.

Mai este un mic obstacol.

- Aţi observat că nu l-am convocat pe locotenentul Lepădatu?

Ilie Dumitrescu pleacă capul:

- Un ticălos... un linguşitor de care nu suntem mândri.

îmi pare rău pentru oamenii lui, dar ce puteam să fac?

Ca şi prime măsuri, decid să trimit doi cercetaşi, sergenţii Maria şi Tomescu. Misiunea lor: să se strecoare până la liniile germane, să se predea şi să aducă repede la cunoştinţa unui ofiţer superior ceea ce vom încerca. Apoi îl trimit departe, în flancul stâng, pe locotenentul Lepădatu, pentru a acoperi flancul în cazul unui contraatac german mai mult decât improbabil, în mod evident, deoarece nici nu se punea problema de a ne ataca. în consecinţă, el manevrează imediat.

Un nou telefon de la colonelul Hodoş mă anunţă că sovieticii m-au numit comandant al liniei de foc a întregului 2 Călăraşi. Chiar la ţanc pentru cineva care doreşte să se evapore ca fumul. Profit ca să-i zic colonelului:

- M-am gândit, fără artilerie de data asta. Schimbăm tactica, până acum nu a făcut decât să-i alerteze pe germani. Am să acţionez prin surprindere.

Hodoş pare indignat să vadă cât de puţin îmi pasă de tunurile lui mari:

- Nici vorbă! îţi interzic să-ţi asumi astfel de riscuri.

Explodez:

- Colonele, să lăsăm gluma. Noi suntem cei ce mergem acolo şi ştiţi la fel de bine ca mine că există doar o şansă la un milion ca să vă sun în seara asta şi să va spun că cota 672 este în mâinile noastre. Este ordinul dumneavoastră, nu-i aşa? Din partea noastră preferăm să murim fără zgomot, e dreptul nostru!

Bolborosește:

- Noroc... Emilian... Noroc...

Cu paşi de lup escaladăm parapetele, cu armele în bandulieră, şi alunecăm în tăcere până la stivele de trunchiuri tăiate, apoi părăsim în linişte, fără o vorbă, acest ultim adăpost. începe o lentă şi sinistră păşire peste cadavrele alor noştri. Sub paşii noştri, abdomenele lor putrezite expiră cu zgomote dezgustătoare, chiorăieli sordide. Cred că, într-o zecime de secundă, ne vom alătura lor, calzi încă, printre corpurile lor peste care

alunecăm acum. Maria şi Tomescu au ajuns până la capăt fără să fie doborâţi? Asta e întrebarea.

Un atu important, ce a mai rămas din cele trei escadroane este absolut silenţios. Iată baza cotei. încetinesc instinctiv. Mi se pare că în obscuritatea ce se lasă mii de germani sunt în alertă şi nu ne scapă din ochi, cu degetul pe trăgaci. Niciodată, nimeni nu a ajuns atât de departe. Atât de aproape de ei, cum vrem noi...

Este vorba de urcarea peste ultimele contraforturi. O singură piatră care se rostogoleşte şi alerta va fi dată. Ne vor împuşca ca pe iepuri. Numai dacă Maria şi Tomescu n-au reuşit!

Ceva mişcă drept în faţă. Alerg într-acolo, urmat de Icona- ru şi Marica. La zgomotul pe care îl facem, patru observatori germani, aruncându-şi foile de camuflaj, ies repede din adăpostul lor cu mâinile ridicate. îi asigur cu tărie că, contrar a ce pare, noi suntem prizonierii lor. Din privirile lor speriate, cum să nu crezi că mă consideră nebun!

Ceva mai liniştiţi, doi dintre ei îşi părăsesc postul pentru a ne conduce la punctul lor de comandă. Mă prezint ofiţerului de serviciu:

- Căpitan Ion V. Emilian, 2 Călăraşi...

- Căpitan Göttinger.

Se ridică zâmbind:

- A! Da... 2 Călăraşi, îl ştiu. Un regiment despre care se vorbeşte... Am fost prin aceleaşi sectoare, ştiţi...

Aflu că avem de-a face cu Regimentul 91 Gebirgsjäger (vânători de munte) din Divizia 4 alpină Genţiana. Sunt fraţii de arme din Crimeea, Caucaz şi Stepa Kalmucă. Ni-i aduc pe Maria şi Tomescu. Au fost prinşi după ce au traversat toate liniile, au evitat toate posturile de gardă fără a fi reperaţi, văzuţi sau auziţi până la punctul de comandă al regimentului. Nimeni nu i-a crezut, nici cum au ajuns acolo, cu atât mai puţin ceea ce povesteau. în ciuda indignării lor, a rugăminţilor, au fost luaţi în râs până la sosirea noastră.

Prefer să nu mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă n-am fi surprins micul post de gardă. Şi pentru noi, şi pentru ei.

Pentru ca tovarăşii noştri români rămaşi la Silicka să nu sufere de pe urma acţiunii noastre, îl rog pe

căpitanul Göttinger să tragă asupra poziţiilor noastre de plecare cu obuzierele sale. înţelege foarte bine şi consimte bucuros. Timp de un sfert de oră trage acolo fără zgârcenie. Desigur, am dus după mine şi firul telefonic care mă leagă de punctul de comandă regimentar. Ce a mai rămas din cele trei es- cadroane ale mele se apucă să goleaască în aer toate încărcătoarele ce ne-au mai rămas. O mitraliadă elocventă. Desigur că telefonul sună:

- Aici Hodos. Pentru numele Domnului, Emilian... Esti acolo?

- Aşa am crezut, dom colonel. Am ajuns prin surprindere... E groaznic... am căzut în capcană! E groaznic... dacă aţi şti... trebuie...

- Ce, Emilian, ce?

Mi-am rabatat degetul arătător peste mijlociu, în direcţia lui Marin Cerdan. Este gata, pliază firul în două şi îl taie cu un cuţit de tranşee.

Acum sunt Hodoş şi bolşevicii cei căzuţi în capcană. Iată-ne eroi ai Uniunii Sovietice, şi ei au mari probleme întrebându-se ce capcană a putut fi aia în care *Piele de Drac* Emilian a putut să cadă, chiar aşa şiret cum era. O capcană gata să se închidă peste ei dacă mai încearcă ceva la cota 672.

Simt că voi fi regretat...

Ordon adunarea. Cei scăpaţi din cele trei escadroane prind viaţă. Sunt o sută nouăsprezece oameni, trei ofiţeri, locotenenţii Ilie Dumitrecu, Valeriu Ionescu, George Stara, plutonierii Iacob, Tiţă şi apoi Iconaru, Marica, Maria, Tomescu, Mihale...

O sută nouăsprezece oameni au riscat totul pentru a rămâne fideli lor înşile, camarazilor lor morţi în luptă, tradiţiilor de onoare şi sacrificiu ale lui 2 Călăraşi. Feţele lor radiază. Au regăsit bucuria de a fi ceea ce sunt: cavaleri liberi.

Căpitanul Gottinger se apropie:

- Căpitane Emilian, solicit onoarea de a vă cunoaşte oamenii, pentru a le ura bun venit în frăţia noastră de arme regăsită...

încet, avansează. Vorbeşte cu câţiva oameni, apoi vine la mine. Schimbăm un salut regulamentar şi, în faţa

lui 2 Călăraşi încremenit în poziţie de drepţi, îmi strânge mâna îndelung.

La Brezno generalul Breith, comandantul Diviziei Genţiana, mă primeşte cu efuziune şi mă întreabă:

- Acum, ce intenţionezi să faci?

- Ceea ce doresc Călăraşii mei, domnule general: să lupte până la capăt împotriva bolşevicilor. Nu cer decât două favoruri. Primul: niciodată să nu fim puşi să luptăm împotriva românilor. Al doilea: niciodată să nu fiu separat de cavalerii mei.

Breith zâmbeşte:

- Astea nu sunt favoruri, sunt drepturile dumneavoastră. Oricum, vă vom oferi mai mult...

Cum nu întreb nimic, chestiunea este foarte repede rezolvată. Iau prânzul cu ofiţerii din Corpul 17 Armată. La desert, colonelul Schonfeld se ridică:

- Domnilor, vreau să fac un toast pentru căpitanul Emilian, pentru ofiţerii săi prezenţi şi pentru regimentul său. Nu toţi românii ne-au trădat. Faptul că, în aceste circumstanţe, cei mai buni dintre ei au venit să continue lupta alături de noi este cea mai elocventă dovadă. Ce s-a întâmplat este uitat. Trăiască România liberă!

Schonfeld mă informează că o armată română este în formare. Trebuie să merg să iau directive de la Viena, în Austria. El va avea grijă de oamenii mei şi va face ca ei să mi se alăture în timp util. Ne luăm la revedere, se întoarce pe călcâie, face câţiva paşi, se răzgândeşte, se întoarce şi mă priveşte în ochi:

- Căpitane Emilian, nu îţi mai porţi decoraţiile? Te înşeli, suntem mândri de tine.

Bag mâna în buzunar şi-mi scot Crucea de Fier.

- Lăsaţi-mă pe mine să o fac, vă rog!

Colonelul Schonfeld, cu mare grijă şi infinit respect, îmi ia crucea din mână şi o pune pe vestonul meu. Salută decoraţia îndelung şi mă lasă plantat acolo ca un prost.

îl revăd pe căpitanul român alături de politruc cu Crucea de Fier ascunsă pe inima lui, sub maioul însângerat... Şi eu port o altă cruce asemănătoare peste o rană profundă bine ascunsă: mi-am pierdut patria şi asta o simt cu intensitate în inima mea.

PARTEA A TREIA

CAVALERUL DIN UMBRĂ

Capitolul XXVII

Ministru – Dollersheim – Haupsturmfuhrer Waffen SS – Căpitanul Ruelle – Sepp Dietrich – Cei doi Van Houten – Unitatea vagabonzilor – Americanii – Plasaţi la Altheim – Scuip un colonel american – Respectele mele, generale Patton!

Găsesc Viena foarte tristă şi pe Horia Sima fericit să mă vadă. Succesorul lui Codreanu în fruntea Gărzii de Fier pare optimist. îmi vorbeşte despre tot, dar nimic. Pare că speranţele sale rezidă în proxima folosire a „armelor secrete” despre care toată lumea vorbeşte, dar nimeni nu le-a văzut vreodată. în afară de VI şi V2 nu am văzut altceva. Eu nu prea cred. Horia Sima a format un guvern român liber, îmi spune:

- Dragul meu Emilian, am nevoie de oameni ca tine. Guvernul este deschis tuturor ce au bunăvoinţă. Toate ideologiile sunt reprezentate. îl am alături de mine pe Vladimir Cristi, un partizan al dragului dumneavoastră lider, profesorul Cuza.

Apoi, brusc:

- Ce portofoliu aţi dori?

Eu, ministru? Mă face să râd încetişor.

- Am venit ca şi soldat, vreau să termin ca şi soldat.

Horia Sima nu mai insistă.

- înţeleg. Mergeţi şi prezentaţi-vă la ministerul de război, pe Rotertiirmstrasse.

Alerg acolo. La colţul străzii este un bistro, *La trei husari*. Să-i aducem un fericit omagiu! Locotenent-colonelul Ciobanu mă primeşte călduros. Este şeful de personal al Diviziei 4 Infanterie române conduse de generalul Platon Chirnoagă, în jurul căreia se va forma treptat noua noastră armată. La ordinul lui, pentru a-mi reglementa situaţia, trebuie să mă prezint la centrul de recrutare al Waffen SS, în incinta arsenalului. După un examen medical pur formal, sunt omologul său SS Hauptsturmfiihrer.[76]

Sentimentele mele sunt mai mult decât amestecate. Nu sunt păcălit. Nu a fost, nu este şi nici nu va fi vreo armată română. în cel mai bun caz, vom fi români împreună cu alţi europeni angajaţi în lupta împotriva bolşevismului, dar în armata germană. Mă simt singur şi inconfortabil în pielea mea ca şi în noua mea uniformă.

Trebuie să merg în tabăra Dollersheim. Divizia românească este în formare. O agitaţie incredibilă în toată tabăra. Aud practic vorbindu-se toate limbile. Românii sunt numeroşi. Constat prezenţa regimentului 8 de cazaci, unui batalion SS bulgăresc, toţi în „rezerva Fiihrerului". îmi consacru cea mai mare parte a timpului pentru instalarea Călăraşilor mei, vărsaţi pe moment în Regimentul 3 gre- nadieri. Esenţialul efortului nostru constă în recuperarea maximului posibil de cai corespunzători, având permanent în minte ideea despre ce vom deveni...

---

76 Grad în SS echivalent cu cel de Hauptmann în armata germană (Wehrmacht) şi căpitan în armata română.

Plutonierul Iacob, promovat ca SS Sturmscharfiihrer[77], devine şeful grajdurilor diviziei. Deja vreo patruzeci de cai au fost selecţionaţi cu grijă şi puşi la dispoziţia noastră. Nu ştiu cum a fă- cut-o, dar îmi face un cadou regal, un splendid armăsar negru, Diablito, care chiar pare posedat de demon, o minunăţie de cal. Nu mă mai despart de el. Mulţumită lui, nu mai sunt atât de singur.

Noutăţile iau alura unei catastrofe. Un prim regiment pleacă la luptă pe Oder. Restul urmează un program de pregătire accelerată. Sunt multe aspecte ciudate în tot ce se întâmplă. Suntem şapte ofiţeri desemnaţi pentru a urma cursurile şcolii de la Gustrow (Mecklem- burg). Asta pare rezonabil în ceea ce priveşte comandantul de submarin, cei doi aviatori, locotenentul de intendenţă, comandantul de geniu, evident, foarte puţin pregătiţi pentru lupta terestră. E o altă poveste în ceea ce ne priveşte, pe mine şi pe căpitanul Ruelle, veteran belgian din SS Wallonia, care am putea fi instructori mai experimentaţi decât cei mai buni instructori de aici.

Cât timp irosim, cu specializările noastre nefolosite, aspect atât de descurajator!

Acest stagiu la Gustrow durează din 6 februarie 1945 până la începutul lui aprilie. în afară de funcţionarea armelor automate perfecţionate, a tehnicilor de distrugere a tancurilor, a fost pierdere de timp. Cu excepţia camarazilor care folosesc cele două ore de me- ditaţie obligatorii de seară pentru studiul limbii engleze...

Coloane nesfârşite de refugiaţi trec practic fără încetare.

Căpitanul Ruelle mă învaţă să-mi fac la caschetă un model SS. Asimilez sfaturile sale la perfecţie şi chiar le îmbunătăţesc. în şa pe Diablito, noul meu cal, partea de sus a căptuşelii caschetei este bine umezită înaintea fiecărei plimbări de dimineaţă, timp de trei zile, şi răsucită în sus. Când încep să o port, pusă aşa strâmb îm- potriva regulamentului, observ după saluturile rigide cu care sunt întâmpinat, că SS-iştii originali sunt impresionaţi.

---

77 Echivalent cu cel de sergent-major.

Notele mele fiind excelente, sunt trimis la cartierul general al Armatei 6 blindate la Melk. Văzându-mă făcând pe grozavul călare pe Diablito printre maşinile lor, mă trimit la sanctuarul de la Sankt-Agyd, locul de staţionare al *Leibstandarte AdolfHitler*. Nu am însărcinări specifice, cu excepţia faptului că sunt ofiţer de legătură pentru unităţile sosite la Dollersheim.

În privinţa asta sunt liniştit, în sensul că dacă Regimentul 3 grenadieri, la care sunt ataşaţi Călăraşii mei, este cumva mutat, voi şti automat. Îmi va fi uşor să obţin o comandă pentru a fi alături de ei.

Într-o dimineaţă, venind la cazarmă, după o lungă plimbare pe Diablito, sunt surprins la poartă de ieşirea în trombă a mai multor tancuri Panther. De după trapa ridicată de pe turela celui din frunte apare figura dură a lui Sepp Dietrich. Văzându-mă, faţa lui roşiatică se întinde din toate ridurile şi cicatricile în ceea ce ar trebui să fie un zâmbet. Pentru a acoperi răgetul motoarelor şi scrâşnetul şenilelor, latră cu putere:

- Aşadar, Emilian, nu pui cizma pe pământ nici acum, ce Dumnezeul calului, nu vrei să termini războiul ăsta împuţit ca toată lumea? Încerc maşinile astea noi... Prezintă-te la prânz!

Tancurile dispar într-un vacarm infernal. Mi-e greu să-l controlez pe Diablito care se cabrează şi îşi roade zăbala.

Joseph Sepp Dietrich şi-a amintit de mine. E adevărat, totuşi, Crimeea parcă a fost ieri...

Sepp Dietrich este Dumnezeul absolut, venerat, al *Leibstandarte AdolfHitler* sau *L.A.H.* Devenit Oberstgruppenfiihrer[78], el este cel mai vechi într-un grad atât de înalt. Prima gardă de corp al unui om mic de statură, pe nume Adolf Hitler, în anii '20 la Miinich, şi-a croit şi el drum. A activat în posturi foarte expuse, conducând Divizia 1 Panzer *Leibstandarte Adolf Hitler*, mândria Fiihrerului, practic pe toate câmpurile de bătălie: Polonia – Olanda – Franţa – Grecia – Ucraina – Crimeea – Italia – Ardeni – Ungaria. Soldaţii acestei divizii de elită, angajaţi de multe ori în acţiuni sinucigaşe, poartă pe mânecă ecusonul care îi distinge, cheia

78 Al doilea grad în SS, deasupra exista doar Reichsfuhrer SS.

universală, *passepartout*. Niciodată alţi soldaţi nu şi-au meritat mai mult porecla, cea de *trişori ai morţii*.

Fix la prânz Sepp Dietrich mă primeşte, cordial şi rece în acelaşi timp, un amestec pe care îl stăpânea foarte bine.

- Emilian, cere-mi orice vrei, în afară de cai. Dacă aş fi avut, ţi-aş fi dat, dar nu am. Ce doreşti?

- Să lupt contra ruşilor.

Răcneşte de bucurie:

- Asta e uşor! Sunt peste tot, din ce în ce mai mulţi. Poţi fi sigur că-i vei întâlni...

Sepp îşi scarpină mustaţa cu unghia degetului arătător:

- Am ceva pentru tine, un pluton din Divizia X paraşutişti... supravieţuitori ai unei echipe care a făcut o treabă extraordinară în Italia. îi foloseşti ca şi oameni de bază. Construieşte-mi în jurul ei un grup de luptă, după care vorbim, va fi nevoie. Ia pe cine vrei, care să se potrivească. De acum, tu eşti şeful.

întrevederea s-a terminat. Acest drac de om are o asemenea energie că m-a pus din nou în mişcare. La el, nu e nevoie de consideraţii inutile, nu ţine cont de situaţie. Luptă în prima linie, cu toate forţele, cu toate mijloacele posibile. Discutăm după aceea, dacă mai suntem...

Fac cunoştinţă cu plutonul de paraşutişti. Adevăraţi Călăraşi, în sensul că cel mai în vârstă încă nu are douăzeci de ani. Doar prin modul în care ţin armele îi simt foarte experimentaţi.

Din prospectările mele, recuperez şase elevi ofiţeri români voluntari care să mă urmeze. Sublocotenentul activ Magirescu este printre ei. De asemenea, doi Untersturmfuhreri[79] din Divizia 23 Freiwillige (Voluntari) Panzergrenadier *Nederland*, van Houten. Unul este miliardar, moştenitor ai faimoşilor proprietari de plantaţii de cacao. Celălalt este vărul lui, nu mai puţin bogat. Doi blonzi, uriaşi, inseparabili, angajaţi în luptă din vocaţie antibolşevică, al căror ideal este de o esenţă umană superioară. Având totul de pierdut, nimic de câştigat, cu

79 Echivalent cu gradul de locotenent.

excepţia gloanţelor în această aventură, doar pentru a da un exemplu. Pe lângă asta, au un umor inepuizabil în cele mai grele momente.

Grupul meu de luptă începe să prindă formă. Oamenii răspund bine, vivacitatea vârstei lor este dominată de un puternic simţ al disciplinei.

La Sankt-Agyd, înfrângerea nu există pentru motivul că noţiunea înfrângerii nu există în mintea nimănui. Nu are loc aici. O stare de spirit particulară îi dă fiecăruia siguranţa că face parte dintre cei mai buni. Idealul, cauza, este indiscutabilă. Putem muri pentru el cu zâmbetul pe buze, cu inima senină. Ca satisfacţie finală, un om din SS ştie tot ce trebuie să ştie ca prin moartea sa să distrugă cât mai mulţi bolşevici. O victorie ca oricare alta, dar o victorie, oricum.

Revenim la pregătire pentru a-i da fiecăruia un automatism al responsabilităţilor sale, în sensul de a şti locul său între camarazi, defilăm obosiţi, rupţi, când Sepp Dietrich trece pe lângă noi:

- Ha! Ha! Iată *Unitatea Vagabonzilor*! Numai la vederea voastră Ivan o va rupe la fugă...

Prin cazarmă începe să circule un zvon intens:

- Hitler a murit la Berlin în luptă cu duşmanul...

Sepp Dietrich nu se demoralizează:

- Amiralul Donitz este acum la comandă. După el, va fi întotdeauna un comandant care să spună *Nu!* rahaţilor de la Kremlin.

Între timp, trimite *Unitatea Vagabonzilor* la Lilienfeld pentru luptă. în faţa noastră, trupe de gardă, de elită. Garda roşie contra *Leibstandarte Adolf Hitler,* o frumoasă confruntare în perspectivă. Toţi înarmaţi cu un Schmeisser cu treizeci şi două de gloanţe, cam o duzină de M.G. 42, grenade din belşug, fără îndoială că nu vom face concesii.

Venind prea aproape, Ivan o ia în dinţi din plin. Sunt sigur că am putea să-i respingem cu uşurinţă mai bine de cincizeci de kilometri. Dar nu ni să dă această satisfacţie. Nu acestea sunt ordinele, trebuie doar să-i oprim, acesta este consemnul.

De oprit i-am oprit. Bineînţeles că nu mai mişcă niciun fir de păr. în cursul discuţiilor, m-am convins că toată lumea este de acord: nu are importanţă dacă

murim. Esenţial este să nu cădem vii în mâinile ruşilor. Datoria noastră: să omorâm cât mai mulţi posibil.

La 8 mai 1945 aflăm despre capitulare. Nu înţeleg, nu vreau să înţeleg. Cum, toată lumea este gata de ultimul sacrificiu pentru ultima şansă şi s-a ajuns la capitulare?

În mintea noastră, ideea generală cea mai bine ancorată de multă vreme putea fi definită astfel: să rezistăm în faţa ruşilor aşteptând ca guvernul Reichului să trateze cu anglo-americanii. Apoi, într-un efort comun, ei şi noi, să-i respingem pe barbari înapoi în stepele lor. Suntem întotdeauna gata să ne oferim piepturile ca şi scuturi pentru Europa.

Aliaţii se pregătesc să dea civilizaţia violului bestiilor sălbatice. Nu înţeleg, mai ales englezii, că de fapt cei care au capitulat sunt chiar ei?

Lucrurile par atât de nebuneşti încât o companie întreagă a *Leibstandarte Adolf Hitler* refuză să creadă şi decide să-i atace pe Ivani pentru a le dovedi că încă nu s-a terminat şi pleacă cântând:

Wo wir sind da ist immer vorne

Und der Teufel der lacht noch dazu. Ah! ah! ah!

Wir kämpfen für Freihet

Wir kämpfen für Hitler[97]

Van Houten numărul 1 crede că totu-i gata:

- Haupstrumführer, am un plan! Cu dumneavoastră, luptând cât mai puţin, am putea să fugim în Spania. Am traseul în minte...

În minte... nu ştiu. Plin de îndrăzneală, cu siguranţă. Ştiu din experienţă că planurile cele mai nebuneşti reuşesc cel mai bine. Consider totodată că cel mai bine e să evităm să fim capturaţi de Ivan.

Lilienfeld l-am ocolit mult, nu am fost văzuţi. Prin marşuri forţate mi-am condus grupa până la Liezen, printr-un astfel de potop de refugiaţi încât atunci când apar două jeepuri urmate de mai multe maşini de comandament încărcate cu soldaţi ne este imposibil să deschidem focul fără să provocăm un masacru printre civili. Americanii nu se gândesc nicio secundă că noi am fi tras. Sunt atât de siguri de ei încât puteau muri. Un locotenent ordonă să lăsăm jos armele automate. Un om din zece poate păstra Schmeisserul său, ofiţerii armele personale.

înainte de a ne conforma, îl întreb dacă şi cei din SS ca noi suntem beneficiarii aceluiaşi regim ca şi prizonieri de război.

- Normal, îmi răspunde, sunteţi soldaţi ca şi cei din Wehrmacht... Continuaţi până la Mauerkirchen, veţi fi în regulă.

În regulă cu ce?

Continuăm în ordine. Americanii pe care îi întâlnim poartă fulare albastre ca cerul în jurul gâtului. Uniformele le sunt noi. Stilul[97] *Refrenul unui imn al Waffen SS, numit* SS Marschiert din Feindesland *(SS mărşăluieşte în ţara inamicului) sau* Teufelslied *(Cântecul diavolului). Refrenul, în traducere:* Oriunde mergem, întotdeauna înainte / Şi diavolul râde cu noi! Ah, ha, ha! /Luptăm pentru Germania /Luptăm pentru Hitler.

lor lejer de oameni bine hrăniţi este şocant, provocator. Modul de a mesteca continuu gumă, exasperant.

Van Houten îmi spune:

- Ivan îi va pune rapid la pământ...

Am la mine faimosul pistol Beretta pe care îl trambalez de la începutul campaniei şi de care nu m-am servit niciodată. Ultima ocazie pentru a-l folosi. Mâna mea dreaptă strânge patul rece. O asemenea surescitare m-a cuprins că nu mai am forţa să duc la capăt gestul meu de disperare.

Suntem plasaţi la Altheim din 20 mai 1945, pe o pajişte între două râuri. O trupă de douăzeci şi şapte de

mii din Waffen SS. Pe înălţimi, tancuri cu tunurile îndreptate spre noi. în mod firesc, multe santinele. Tabăra de la Altheim este sub comanda locotenentului Goldenberg.

Moralul fiind ceea ce se poate ghici cu uşurinţă, partea fizică devine repede insuportabilă. Douăzeci şi şapte de mii de oameni adunaţi pe iarbă, fără adăpost, fără pături, supuşi intemperiilor, cu *o pâine la treizeci de oameni pe zi şi nimic mai mult*. La început, privilegiaţi erau cei care stăteau lângă apă. Ceilalţi îngrămădiţi nici nu se puteau mişca. S-a stabilit imediat un sistem de troc: un ceas pentru două pâini fiind tariful de bază.

Nopţile sunt reci. Ziua plouă. O ceaţă fină stagnează deasupra noastră, a celor ce se scaldă în mocirlă.

Curând va fi şi mai rău. Aceşti soldaţi eroici au început să- şi scoată decoraţiile, să-şi smulgă capetele de mort de la caschete, runele şi insignele SS pentru a le schimba contra nu contează ce se poate mânca. Un brav soldat şi-a schimbat insigna de argint primită pentru că şi-a riscat viaţa în peste cincizeci de lupte la baionetă pe o bucată de ciocolată. Altul plăcuţa pentru zece tancuri ruseşti distruse pentru o pâine. Crucea de Fier valorează cinci pâini. Sunt aici cei din *Leibstandarte Adolf Hitler*, din SS Viking, din SS Hitlerjugend. Au suportat cea mai neagră mizerie, cele mai grele încercări, dar n-au putut rezista la cea mai importantă, ultima.

Niciodată nu am crezut că germanii se pot comporta aşa. Simt o mare dezamăgire, întradevăr, mă dezgustă profund. I-am apreciat într-o victorie dificilă, dar îi disprețuiesc pentru că nu ştiu să învingă înfrângerea. Trebuie spus că pentru mine, încă din copilărie, cea mai frumoasă imagine a unui cavaler, cea mai nobilă, este cea a lui Ver- cingetorix coborând de pe cal pentru a depune armele la picioarele lui Cezar, salvându-i pe arverni de ceva mai rău, fără să-şi piardă cu
nimic demnitatea de conducător.

Locul este atât de aglomerat încât, peste miile de umilinţe, mai suntem obligaţi să defecăm unul lângă altul. După zece zile trăim într-o adevărată fosă septică, în mijlocul excrementelor spălate de ploaie. O dimineaţă

însorită face aerul irespirabil. Cei de lângă apă se ţin ceva mai bine. Am reuşit să mă apropii şi eu.

Uriaşul Van Houten nr. 1 păstrează încă o mică rezervă din umorul său sănătos. A găsit o propoziţie care denotă asta:

Ieri eram sus

Regele cacao

Azi sunt jos

Regele caca.

Cei mai tineri mănâncă iarba murdară şi vânează râme pe care le înghit crude. Din milă sau în batjocură, negrii din posturile de pază sacrifică câini pe care ni-i aruncă. Niciodată nu cad pe pământ, sunt sfâşiaţi, sfârtecaţi şi devoraţi mult înainte.

Astăzi, un colonel american însoţit de o femeie din W.A.C. *(Womens Auxiliary Corps*) îndrăznesc să intre în cloaca noastră împuţită. Omul ăsta este de o temeritate sau inconştienţă ieşită din comun. Femeia pare bulversată. Are un aparat de fotografiat performant. în ciuda insistenţelor colonelului, nu îndrăzneşte să-l folosească. Ajung lângă mine. Colonelul pare indignat de faptul că încă mai îmi port ostentativ toate decoraţiile. Mie, căruia mi s-a fâlfâit de acestea când le-am obţinut, am găsit că era momentul să mă laud cu ele, să le fac să strălucească în soare, într-o manieră în care să-i omagiez pe cei care au fost săriţi la distribuirea decoraţiilor. Cei mai buni. Adică cei ce au murit. Şi nu au murit pentru a li

se elibera un certificat de curaj momentan. Morţi pentru că au vrut să trăiască liberi într-o ţară liberă.

Cu o palmă colonelul îmi zboară cascheta:

- Gangster mizerabil, scoate gunoaiele astea!

Nu mă sperie, ochii mei fixaţi într-ai lui îl face să tremure de furie reţinută. Se pare că dorea un suvenir din această vizită. Colonelul întinde mâna spre Crucea mea de Fier.

îl opresc cu un cuvânt:

- Tâlharule!

I-am aruncat cuvântul în plină figură cu câte ceva bine expectorat.

Magirescu mă trage de braţ. Femeia îl extrage pe colonelul stupefiat care îşi şterge fără încetare faţa cu mâneca hainei. Magi- rescu, Van Houtenii şi alţii vor să mă ascundă sub o altă uniformă în mijlocul mulţimii. Căutarea mea echivala cu găsirea unui ac într-un hectar de fân.

Refuz totul categoric. Toată ziua am aşteptat pedeapsa. Nu a venit. Cred că aş putea să-i mulţumesc femeii necunoscute din W.A.C. Mulţumesc, doamnă.

în noapte, împuşcături ne fac să sărim în sus. Sunt santinele care se amuză.

- Pariez că îl dobor din primul foc?

- Pe cinci dolari că nu...

Soldatul îşi armează carabina, vizează un prizonier, o detunătură. Dacă îl loveşte în cap, a câştigat.

Plictiseala şi oamenii îi ucizi cum poţi.

Când suntem la şaptesprezece pariuri câştigate, asta înseamnă şaptesprezece prizonieri asasinaţi, fără ca asta să afecteze câtuşi de puţin pe amabilul locotenent Goldenberg, un eveniment important se petrece. O agitaţie neobişnuită cuprinde intrarea în tabără. Fluiere, ordine, strigăte intempestive se încrucişează. De unde sunt, nu văd nimic. Van Houten, care a fost martor la o parte din incident, vine să îmi povestească:

- Caraghioasă agitaţie! Unul dintre marii lor şefi a fost informat despre ce se întâmplă aici, generalul Patton. A venit să vadă personal. Ancheta făcută, l-a destituit pe Goldenberg pe loc. A pornit ca dement cu jeepul la postul de gardă cel mai apropiat. A fost văzut scoţând un Colt enorm şi urlând: *Acum cine e canalia futută care vrea să*

facă un concurs de tir cu mine? Uite, eu sunt omul lor! Toţi durii ăia erau cu nasul în pământ. Au rahat în pantaloni. Din păcate, n-am avut parte de un duel. Adevărat, acest Patton e un soldat... Unul adevărat!

Cu asta Van Houten a spus totul. Patton e un soldat. *Unul adevărat.* Nu a suportat faptul că sunt maltrataţi soldaţii care doar şi-au făcut datoria de soldaţi. într-o oră, tabăra a fost dizolvată.

Respectele mele, domnule general Patton!

Capitolul XXVIII

Dintr-o tabără în alta – 25 de ani de închisoare – Tot zero, colonel Dan Ionescu

în timp ce autorităţile militare elaborează un plan de evacuare în mai multe convoaie, ca prin minune suntem copleşiţi cu alimente din belşug. Suntem inundaţi cu delicioase raţii americane. Vai! Experienţa vârstnicilor nu se poate face auzită. Foarte tinerii SS-işti, mai flămânzi ca nişte lupi, – mulţi leşină, cad de foame de mai multe ori pe zi – devorează cu atâta poftă încât câteva sute vor muri în patruzeci şi opt de ore.

Fac parte dintr-un convoi de opt mii de prizonieri. Punct terminus: fostul lagăr de concentrare nazist de la Ebensee. Foştii deportaţi „de drept comun" care au refuzat repatrierea lor sub diverse pretexte temându-se să înfrunte justiţia ţării lor la întoarcere, ne iau violent în primire. O ploaie sălbatică de bastoane se abate asupra noastră. Sunt multe victime. O duzină de astfel de furioşi par să îmi vrea pielea în mod special. Scap numai datorită sacrificiului unui colos român, Staub. El se interpune între loviturile destinate mie. O bâtă enormă se frânge pe rinichii lui. Lovitura m-ar fi ucis. Uriaşul Van Houten îmi face un zid de cealaltă parte. Trec fără prea multe vătămări. Călătoria mea aproape că s-a încheiat acolo. Gardienii ameninţă cu deschiderea focului. Totul revine într-o aparentă ordine.

Se începe să fim împărţiţi după naţionalităţi. Sunt puţini români, dar asta îmi permite să-l regăsesc pe caporalul Năstase din 2 Călăraşi. Din păcate, nu poate să îmi dea veşti despre camarazii dispersaţi.

Americanii numesc ca şi comandant al lagărului pe un ungur, locotenent-colonelul Ney, ce se pretinde descendent al mareşalului lui Napoleon. Mă fac comandant de regiment. Pot să obţin prezenţa alături de mine a lui Năstase în calitate de ordonanţă. Hrana este decentă. Fiecare primeşte un pachet de patru ţigări pe zi. Năstase, mare fumător, renunţă în fiecare zi la porţia lui pentru a mi-o oferi. Un Călăraş rămâne totdeauna Călăraş în toate circumstanţele. în această *tabără a străinilor din armata germană* remarc mai mulţi francezi din divizia Charlemag- ne.

La sfârşitul lui iulie suntem transferaţi la Steyer, într-o cazarmă de artilerie. Există şi un manej. Văd ofiţeri americani al căror mod de a călări lasă mult de dorit. Mă simt ca un cal plimbat în cerc, căruia îi este interzis să galopeze pe câmpiile ce se întind în orizonturi nesfârşite.

Căpitanul comandant al taberei vine să îmi ceară foarte politicos să-mi scot de pe uniformă insignele şi decoraţiile:

- Curând veţi putea circula în oraş în deplină libertate pentru a supraveghea executarea lucrărilor de degajare a fabricilor bombardate. Trebuie să evităm provocările...

Iată că este rezonabil. Mă conformez imediat. Condiţiile de viaţă de aici sunt de vis. Căpitanul mi-a atribuit un apartament renovat cu baie şi o cameră adiacentă rezervată lui Năstase. În timpul zilei un jeep mă duce la şantier. Mă pot opri să beau o cafea.

Cel mai adesea căpitanul american ia cina la popotă cu mine. O cină muzicală, animată de o orchestră ţigănească. Ţigani membri ai Waffen SS Divizia *Hungaria* şi *Hunyadi*.

- Nu voi înţelege niciodată concepţiile rasiste ale celui de-al treilea Reich! admite căpitanul.

Viaţa aici are ceva în comun cu viaţa unui câine: niciodată nu durează prea mult...

Octombrie. Toamna nu prea are virtutea de a te înveseli... Am fost şi mai puţin bucuros când, debarcaţi în

tabăra de la Wegsched, responsabilul, un anume Österreicher, ne aduce la cunoştinţă frecându-şi mâinile, că ni se întocmesc dosare tuturor din SS şi că nimeni nu va scăpa de judecători.

- Minim douăzeci şi cinci de ani de închisoare, ticăloşilor! ne anunţă bucuros.

Tabăra era foarte bine păzită. Mulţi demnitari din SS, din Waffen SS, adunaţi aici, reclamă măsuri de securitate implacabile. Greu de fugit de aici. L-am informat pe Năstase despre obligaţia noastră, să evadăm cât mai repede.

Confortul de la Steyer m-a costat scump. M-a înmuiat după atâtea lipsuri şi mi-a adormit neîncrederea, chiar ideea a ce se va întâmpla cu mine nu mi-a mai deranjat gândurile. Delăsarea se plăteşte scump, azi sau mâine.

Eram pe cale să fac un plan de evadare nebunesc când Năstase năvăleşte în camera mea:

- Dom căpitan, este o comisie română în curte. Vin să ne elibereze!

- Mă îndoiesc, Năstase... mă îndoiesc!

Mă îndoiam pe motive întemeiate.

Primul ajuns în faţa acestei comisii de repatriere am fost eu. Am intrat în birou. Iau poziţia de drepţi. La fel de bine puteam să cad în fund: în faţa mea, colonelul Dan Ionescu în persoană. Face ochii cât cepele, de parcă ar fi văzut o fantomă.

- Emilian... Nu sunt prea fericit să te văd, crede-mă!

îl cred pe cuvânt. El continuă:

- Cu toate acestea, îmi voi face datoria faţă de tine ca şi faţă de alţii. Aţi greşit. Asta este. Toată lumea poate să greşească. Dar a sosit momentul reconcilierii naţionale. Vom uita totul. Reveniţi cu noi cu toată încrederea. Nu te supăra dacă nu dau mâna...

Nu mă supăr, dimpotrivă. Oricum, dacă îmi întindea mâna, ar fi primit-o pe a mea în plină figură, prefăcutul naibii!

Pe culoar trec pe lângă adjutantul lui Dan Ionescu, comandantul Radu Iliescu. Mă trage afară, departe de urechi indiscrete:

- Sunt aici pentru a face ceea ce cred că este datoria mea. Prefâ- cându-mă că le fac jocul, pot face mai mult. Emilian, e vorba de pielea ta. Nu te întoarce, nu te mai întoarce niciodată. Sovieticii şi noul guvern au făcut din tine un erou căzut în luptă. *Pravda* te-a prezentat ca un erou legendar al cavaleriei, decorat de Stalin. Mama dumneavoastră a primit decoraţiile. Apoi eşti auzit la Radio Viena povestind de ce aţi trecut cu oamenii voştri la germani, predicând anticomunismul mai violent ca şi în zilele bune de la L.A.N.C... I-ai ridiculizat. Eşti prea popular ca să rămâi în viaţă. Am găsit o modalitate excelentă pentru a vă salva împreună cu toţi camarazii care au de ce să se teamă de comunişti. Vă voi trece din oficiu pe listele de repatriere... Nu vă faceţi griji de rest. Aveţi încredere.

I se prezintă lui Österreicher o listă cu patruzeci şi doi de români pentru repatriere, ceruţi de guvernul lor. Şi eu printre ei. El semnează de plecarea lor. Mergem spre gară. Aici comandantul Radu Iliescu dă şefului convoiului român o listă de douăzeci şi şapte români care vor să se întoarcă în ţară. Se face apelul, cei douăzeci şi şapte sunt aici. Totul este în regulă. Urcă în vagoane, trenul pleacă...

Rămânem cincisprezece oameni pe peron. Cincisprezece oameni liberi, eliberaţi oficial de autorităţile de ocupaţie. încă o dată, josnicul Dan Ionescu a fost păcălit. Noul lacheu al bolşevicilor, cel ce-şi păzea scaunul, a eşuat în încercarea mişelească. Nici măcar trădarea nu l-a învăţat să se priceapă, cât de cât.

Capitolul XXIX

Tabăra numărul 63 – Simon Wiesenthal – Mister Fox – La C.I.C. o altfel de luptă – A.C.R.A.S. – Homarul – Emilian contra Emi- lianof- Permiteţi-mi să vă strâng cleştele

Cred că toată lumea va fi de acord: este ceva odios să deplasezi populaţii sub termenul de *persoane*

strămutate. Ca şi cum ai muta fiinţe umane ca şi pionii pe tabla de şah. Ce eram, mai exact?

Pe de-o parte evreii, scăpaţi din lagărele de concentrare, pe de altă parte refugiaţii ruşi, cazaci, unguri, cehi, sârbi, polonezi, români şi Volksdeutsche[98] care refuză să se supună jugului comunist.

Taberele se înmulţesc în jurul oraşului Linz, pline de mizerie şi degradare umană. Românii sunt adunaţi în tabăra numărul 63. Iată că a venit vremea refuzului, chiar dacă tentaţia de a reveni în ţară este destul de mare. Cei mai refractari sunt oamenii simpli, majoritatea ţărani, guvernaţi de o încredere absolută în Dumnezeu şi în dragostea de patrie. Găsesc repede un nou motiv pentru a trăi şi pentru a lupta pentru ei, cu toate că ei nu au luptat niciodată pentru mine.

Trăim în barăci. Promiscuitatea este cumplită. Familii întregi de câte zece persoane, uneori mai mult, trăiesc separate unele de altele de pături gri ale armatei germane întinse pe corzi între doi pereţi, în ciuda ajutorului extern, situaţia pe plan alimentar rămâne critică. Referitor la igienă, mai bine nu vorbim. Femeile caută intens locuri de muncă la americani, bucătărese sau femei de serviciu. Destule găsesc, America este bogată, nu o costă nimic. Locurile de muncă sunt căutate pentru că permit norocoşilor să aducă mâncare. Soldaţii americani sunt generoşi, depozitele nu prea bine păzite... Apare o piaţă neagră înfloritoare cu civilii austrieci. Cursurile de schimb sunt date de tabăra de la Ebelsberg. O cazarmă mare, fostă Waffen SS, a fost pusă la dispoziţia evreilor ce doreau să ajungă în Israel. Aici este centrul pieţei negre. Ţara Făgăduinţei nu se câştigă din nimic. Aş face la fel dacă asta mi-ar da ţara înapoi.

[98] Resortisanţi germani instalaţi în afara frontierelor Reichului. Mai ales în România, Ungaria, Iugoslavia, Rusia, Polonia etc. (n.a.)

În tabăra 63 suntem vizitaţi deseori de un anume Simon Wiesenthal." Caută prietenia românilor care au fost internaţi în lagărele de concentrare naziste, mai ales ale celor din Garda de Fier, pentru a aduna cât mai multă documentare asupra membrilor SS importanţi care au trăit printre ei, inclusiv gusturile, ticurile, semnele particulare, obiceiurile, viciile lor. Adună cel mai mic detaliu cu grija unui entomolog pasionat.

Misiunile străine fac vizite frecvente abandonaţilor din care fac parte. Pentru a ne dezrădăcina mai mult, ni se sugerează:

- Veniţi să defrişaţi pământul la noi... în Canada, în Argentina, în Venezuela, în Australia...

Li se promite Peru bieţilor oameni care nu mai au altă comoară decât o patrie pierdută. Unii cedează, nu la iluzia unor profituri magice, ci mai degrabă pentru a-şi îndepărta copiii de ororile războiului, ale represiunii în cazul unei întoarceri în ţară.

De bună voie am devenit directorul şcolii primare din tabăra 63. Cu o profundă pasiune învăţ copii istoria României, mai puţin cum am învăţat-o la Universitate, ci mai mult în felul în care mi-a povestit-o unchiul Duminică. Rezultatele sunt excelente. în sinea mea, ştiu că ar fi şi mai bune dacă nu aş fi atât de nerăbdător să-i învăţ totul dintr-o dată. Am avut întotdeauna impresia că mâine nu voi mai fi. Impresie ciudată, nu am simţit-o niciodată pe front, acolo unde viaţa îmi era permanent ameninţată.

în ceea ce priveşte copiii, fac tot ce pot, dar referitor la părinţi? Pentru ei, am o singură idee: să ne reunim într-o mişcare destinată să menţină pure tradiţiile noastre, ale rasei, să ne ridicăm cu toate forţele noastre împotriva comunismului, să-i rezistăm cu toate mijloacele.

Pentru început, de fiecare dată când am ocazia, cu cel mai neînsemnat pretext, ţin adunare după adunare. Vorbesc, vorbesc întruna. Auditoriul devine din ce în ce mai numeros. înaintea fiecărui discurs cântăm Imnul Naţional, neavând altul pentru a-l opune *Internaţionalei*. Comuniştii profită astfel făcându-mă un susţinător al Regelui Mihai, Imnul Naţional fiind Imnul Regal... Continuăm să-l cântăm din inimă, făcându-l cunoscut *urbi et orbi* chiar dacă regele mai guvernează numai propria lui slăbiciune. Cum am putea să avem ceva în comun din moment ce el suportă pasiv opresorul rus?

Activitatea mea displace. Ameninţările încep să curgă. La începutul lui mai 1946 un comandant din armata americană mă trezeşte în zori. Face inspecţia a ceea ce folosesc ca locuinţă, însoţit de trei inşi ameninţători din poliţia militară, cu pistoale mitralieră în mâini. în mână îi sclipeşte scurt reflexia metalică pe care o ascunde imediat. Identitatea mea urmează să fie

examinată cu atenţie. Aparent liniştit prin atitudinea mea, le cere celor trei poliţişti militari să îl aştepte în curte. În culmea tensiunii, îl studiez cu mai multă atenţie. De talie medie, în jur de treizeci şi trei de ani. Zâmbeşte mereu în timp ce vorbesc. Şi vorbesc timp de trei ore, povestindu-i viaţa mea. El a cerut-o. Părul lui blond roşcat îi dă tenului o albeaţă tulburătoare. Veveriţă sau vulpe? Nu eu voi decide, chiar el însuşi o va face:

- Bătrâne, oameni ca tine, ar fi foarte apreciaţi în Statele Unite... Va trebui să verific câteva puncte importante ca să fie în regulă, dar eu cred că pot fi sigur de tine aşa cum sunt sigur că numele meu este Fox...

Se ridică:

- Nu vă faceţi griji, totul va fi în regulă. Dacă ceva se complică, căutaţi-l pe Mister Fox. Voi aranja totul. Rămâi dator!

Se pare că C.I.C.[80] începe să-şi bage nasul. Le-a trebuit mult timp americanilor să realizeze eroarea ce au făcut-o. Războiul care nu au vrut să şi-l asume complet, cel puţin până la împingerea ruşilor în graniţele lor naturale, sunt obligaţi să îl reia din umbră. Dar cu diferenţa că acum, în virtutea bunelor lor oficii de la Ialta şi Postdam împreună, o bună jumătate din Europa este în lanţuri, redusă la sclavie de către ţarii roşii.

Cu o ardoare suplimentară continui să organizez mitinguri şi reuniuni de informare. Comuniştii au încercat de mai multe ori să-mi spargă faţa. Nimic de făcut. Prietenii mei îmi asigură o protecţie atât de vigilentă şi afectuoasă, totuşi se simt jigniţi dacă le spun bodyguarzi. De fapt, prin mine, ei veghează la „vocea" ţării. Care nu trebuie să tacă, iar pentru asta se poate lăsa cu scântei.

Comuniştii români turbează. Propaganda lor pentru revenirea ţăranilor emigraţi eşuează cu totul. Eforturile depuse, în ciuda numeroaselor mijloace, promisiunile extravagante rămân fără efect. Mai bine moartea în exil decât paradisul sovietic.

Spre 15 august 1946 un soldat american, mai exact un ofiţer dacă ar fi să judecăm după calitatea uniformei

80 Army Counter Intelligence Corps (Army C.I.C.), serviciul secret al armatei americane, a activat în al doilea război mondial şi la începutul Războiului Rece. Azi se numeşte United States Army Counterintellingence.

sale, fără vreun semn distinctiv de unitate sau grad, vine să mă viziteze. Glacial, se prezintă:

- Mă numesc Turner. Prietenul meu Mister Fox ar dori să mă însoţiţi. Doreşte să vă vadă. Desigur, nu sunteţi obligat să mă urmaţi. Sunt însărcinat să vă fac cunoscut faptul că după verificări, tot ce aţi declarat domnului Fox este considerat că este exact. în niciun caz, nu veţi avea vreo problemă cu noi.

Misterios, dar corect. Am decis să-l urmez. Să spunem simplu, interviul s-a derulat în sediul C.I.C. Mister Fox mi-a oferit o ţigară de foi *Dutch masters,* intrând apoi direct în subiect:

- Domnule Emilian, îi cunoaşteţi mai bine ca şi mine, de mai mult timp. Ajutaţi-ne şi noi vă vom ajuta. Nu-mi plac mai mult decât dumneavoastră. Să zicem că aţi luptat împotriva lor mai bine ca mine. Vreţi să continuaţi să o faceţi alături de noi? Gândiţi-vă. Ştiţi unde şi cum să luaţi legătura cu mine.

M-am plimbat multă vreme prin oraş. Tot felul de poveşti îmi vin în minte. Fiu de ofiţer, eu însumi ofiţer, din rasa nobilă a cavalerilor, care şarjează inamicul în faţă, la lumina zilei, crezând în judecata lui Dumnezeu, să-mi mânjesc armura albă cu acel cuvânt pe care îl arunci ca un scuipat: spion?

Om de acţiune, nepotrivit, cum am văzut, pentru intrigă şi compromis, nu mi s-a părut că zona tenebroasă ar fi un câmp de luptă potrivit mie. Dimpotrivă, acţiunea mea s-a limitat acum doar la vorbe. Am început să întorc propunerea pe toate feţele. Sigurul aspect pozitiv ar fi conservarea sentimentului anticomunist în noile democraţii populare... Asta nu înseamnă luptă cu adevărat...

întâmplarea face să-mi amintesc de un ofiţer german de care am fost şi am rămas în legături foarte bune. Intimitatea dintre noi era suficientă pentru a-i împărtăşi cazul meu de conştiinţă. De partea lui, încrederea era suficientă pentru a-mi povesti despre ceea ce era un secret de stat: o organizaţie germană sub ordinele generalului Re- inhard Gehlen[81] şi-a început

81Reinhard Gehlen (1902-1979) a fost şeful informaţiilor militare germane pe Frontul de Est în al doilea război mondial, şeful organizaţiei anticomuniste de spionaj Organizaţia Gehlen sub

activitatea. După ce Gehlen şi statul său major s-au întors de la un lung stagiu de informare şi organizare în Statele Unite, s-au instalat pe teritoriul Germaniei Federale. Bineînţeles, sub oblăduirea serviciilor americane, dar mergând prin forţe proprii spre o autonomie totală. Americanii şi-au luat un risc enorm, dar nu puteau decât să se felicite pentru asta. Ştiam calităţile, curajul şi onoarea ce îl caracterizau pe Reinhard Gehlen. Cât despre amicul meu german, el avea realizări remarcabile pe acest front.

Şi eu care făceam nazuri. Nici vorbă să le dau lecţii de onoare, cu atât mai puţin de curaj, acestor mari luptători. Ceea ce au acceptat ei să facă, trebuia să accept şi eu să o fac, în ciuda imaginii ce-mi făcusem până acum, mai mult din necunoaştere. Va trebui *să lucrez* pentru americani, cum s-ar zice în romanele ieftine de spionaj. De fapt, mă voi folosi de ultimele mijloace avute la dispoziţie pentru a lupta împotriva duşmanilor lumii libere, stăpânii de sclavi cei mai vrednici de dispreţ din toată istoria.

Lucratul pentru americani nu a fost uşor. Prevenirea infiltrărilor comuniste în lumea liberă, cunoaşterea intenţiilor lor reale, bazele lor secrete, iată care va fi treaba mea. înainte de a spune da, americanii fac unele „gesturi". Datorită lor pot cumpăra instrumente tipografice pentru a multiplica pe larg informaţiile provenite din România aservită. Un ajutor eficace mi-a permis chiar să public un ziar, *Roşu, galben şi albastru,* organism de legătură între românii din exil.

Dar, curios, când am decis să trec la acţiune directă cu ei, să mă descurc, să dovedesc...

Fiind completamente ignorant în materie de spionaj, mi s-a părut repede că noţiunea de secret rămâne primordială. Pentru a păstra cât mai bine acest secret, exista o compartimentare strictă. Agenţii trebuiau să mă cunoască doar pe mine, de cele mai multe ori nu se cunoşteau între ei. Am folosit trucuri suficient de eficace pentru a nu le putea dezvălui încă. Acest lucru vă va împiedica să mă apreciaţi cum ar trebui, dar mă rog...

---

patronajul CIA şi preşedinte fondator al serviciilor de informaţii vest-germane BND.

Există alţii cărora li s-ar tăia gustul de a aprecia în cel mai scurt timp. Deşi pare a putea fi pus la îndoială, reuşesc să-mi constitui reţeaua şi dincolo de simpatizanţii cunoscuţi ai cauzei mele. Securitatea era esenţială.

Americanii, concentrându-se doar pe efortul lor de război împotriva germanilor, nu ştiau nimic de obiceiurile, manierele, limbile sau dialectele Europei Centrale. Alt mister impenetrabil pentru ei: slavii. În consecinţă, serviciile lor de informaţii navigau prin ape tulburi, periculoase, când au riscat mai mult. Cu toate acestea, trebuiau să afle cum s-au organizat ruşii în spatele Cortinei de Fier. Locurile de concentrare ale forţelor lor armate, echipamentul lor. Bineînţeles, într-o manieră cât mai exactă.

Statul major american îşi imaginează cu uşurinţă şi pe bună dreptate că Ivan poate foarte uşor ca într-una din zilele viitoare să-şi împingă viitoarele graniţe până la Copenhaga, Biarritz sau Lisabona aşa, doar pentru amuzament. Mister Fox îmi cere pur şi simplu să-i aduc la cunoştinţă ce se întâmplă în România pe plan strategic. A făcut-o cu o detaşare extremă, ajungând chiar să uite de cheltuielile de misiune. O scăpare ca oricare alta, dar foarte problematică.

Pregătesc misiunea cu foarte mare grijă. Un fost ofiţer de grăniceri stabileşte un traseu ideal de intrare în România, cu toate contactele sigure. Un singur agent de intervenţie, înlocuit de un altul după un anumit număr de ore de tăcere, dacă mai dădeam lumină verde.

Acest agent, acţionând singur, nu întâmpină nicio problemă şi îşi îndeplineşte misiunea în mod exemplar. Într-un timp record revine cu dispozitivul complet, ordinea de bătaie precisă şi nomenclatura tuturor trupelor de intervenţie staţionate în România. Cu numele ofiţerilor până la cele ale comandanţilor de batalion, inclusiv! A fost inclusă şi o situaţie a armamentului, cantitatea exactă de muniţii, cifra rezervelor de carburanţi, până la plăcuţele de înmatriculare ale tuturor vehiculelor! Cunoştea şi numărul tancurilor de asalt noi, uzate şi scoase din funcţiune. În plus, a pus baze excelente pentru acţiuni la faţa locului eficace, dacă se va ivi oportunitatea.

Domnului Fox i se tăie răsuflarea... Ca recompensă, mă autorizează să reunesc în mod legal refugiaţii români cu aceleaşi principii. Pun bazele A.C.R.A.S. (Asociaţia Creştină a Românilor din Austria Superioară). O excelentă platformă pentru apărarea ideilor noastre.

„Serviciul" începe să funcţioneze bine. Prin viclenie reuşesc să facilitez evadarea din România ocupată a mai multor compatrioţi importanţi. M-au lăsat să fac cum îmi convine. Desigur, comunic tot ce descopăr prietenilor noştri americani. Dar lipsa subsidiilor paralizează eforturile noastre. în cele din urmă, asta devine un stimulent. Cum să nu fim mândri de acţiunile noastre atât de eficiente şi doar cu propriile noastre mijloace? Cu toată demnitatea recuperate, organizăm misiune după misiune cu entuziasm şi fără să pierdem vreun agent!

în România, sovieticii au format o brigadă specială, un fel de brigadă anti-bande destinată eliminării fizice a lumii interlope bucu- reştene. Printre aceştia, numeroşi gangsteri, escroci, hoţi, proxeneţi, au fost înrolaţi pe timp de război, formând şaisprezece companii numite *Unităţi de la Sărata.* Mulţi, prin curaj în luptă şi spirit de sacrificiu au fost complet reabilitaţi. Acum au fost vânaţi fără milă de către ruşi. Dar ei, folosind nenumărate mijloace specifice „mediului" au traversat fraudulos frontiera amestecându-se cu refugiaţii români blocaţi în Austria.

în decursul unei mici serbări date de ACRAS, unul din cei care şi-au dat concursul a obţinut un remarcabil succes ca şi cântăreţ aplaudat de toţi. L-am recunoscut pe Troznitoru, *regele spărgătorilor,* poreclit şi *Homarul* pentru gusturile sale pentru cine îmbelşugate unde aprecia în mod special acest crustaceu, dar şi pentru talentul său de a-i „ciupi" pe cei înstăriţi. în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, subţirel, zvelt, elegant, acest modern Arsene Lupin compensa o mare lene cu o inimă de aur, distribuind cu generozitate rezultatele loviturilor sale celor mai puţin favorizaţi decât el. în Austria, circumstanţele i-au adus un gen *de paşaport moral:*

- Cu această piaţă neagră, toţi au devenit hoţi. Eu m-aş converti, dar nimeni nu are încredere în mine.

A avut o idee. La Ebelsberg, în tabăra evreiască, capitala traficului, banii curgeau gârlă. Nu era printre

metodele sale, dar *Homarul* a realizat un *hold-up* (jaf armat) perfect. Prinde gustul şi recidivează şi este prins cu doi complici, victimele ce s-au ars având deja creat un sistem de autoapărare. Acest al doilea hold-up nu l-a organizat decât pentru că a distribuit ce a obţinut prin primuî către cei mai defavorizaţi dintre refugiaţi. Astfel, în tabăra 63 i s-au acordat cele mai largi circumstanţe atenuante.

Mister Winter în persoană vine să mă anunţe despre arestarea celor trei camarazi.

- Nu mă interesează, păcat pentru ei.

La fel de glacial ca întotdeauna, omul de la C.I.C. îmi sugerează:

- Acest Troznitoru este un as în specialitatea lui. El şi camarazii săi s-au bătut remarcabil pe frontul rusesc, cu *Unităţile Sărata*. Din nefericire, aici vor lua douăzeci şi cinci de ani...

- Au căutat-o cu lumânarea!

- Fără îndoială, dar personal eu rămân la ideea că, angajaţi, talentele lor vor da rezultate excelente...

Încep să înţeleg. De fapt, chiar el începe să mă lămurească:

- Dragul meu Emilian, la Amstetten, în zona lor, ruşii au instalat o centrală a NKVD ce funcţionează prea bine, după părerea noastră. Un om plasat acolo ne-a comunicat planurile exacte. Deocamdată nu pot spune mai multe. Dar dacă cineva intră în acest sanctuar şi reuşeşte să deschidă seifurile, va fi o lovitură de maestru.

Proiectul mi se pare nebunesc. Să intri în gura lupului cu ce au în spate cei trei spărgători, mai bine te împuşti în cap...

- Vorbiţi prea cu uşurinţă despre asta! mi-o întoarce Win- ter. Dacă ai avea alternativa a douăzeci şi cinci de ani de închisoare, fără îndoială că ai fi dispus să îţi asumi riscuri. Cel puţin expuneţi-le propunerea mea, dacă nu doriţi să pledaţi pentru ea. A! Uitasem. în locul dumneavoastră, aş lua această afacere la modul personal. Ştiţi cum se numeşte responsabilul NKVD al centralei de la Amstetten? îl cheamă Emilianof. Emilian contra Emilianof, nu găsiţi acest lucru captivant?

Aşa că merg la închisoarea de pe Mozartstrasse din Linz. Mi s-a aranjat o întrevedere cu Troznitoru într-un local liniştit. I-am adus un cartuş de ţigări Philip Morris şi o sticlă de ţuică.

Homarul e deprimat. A fost prins pentru prima dată. Cu mână armată, ceea ce este mult mai grav.

- Nu trebuia să-mi părăsesc niciodată specialitatea, suspină el. Nu contează că n-am furat niciodată decât de la hoţi. Nu există dreptate adevărată!

Un bun moment ca să-i propun cadoul otrăvit al lui Winter. Otrăvit, dar a vibrat puternic în inima Homarului. Troznitoru mi-ar fi sărutat mâinile:

- îmi salvaţi viaţa...

Mi-e teamă că, din contră, îl voi condamna la moarte. Mă asigură că cei doi complici l-ar urma până în infern. Nu cer chiar atât de mult. Pentru a nu da de bănuit, decid împreună cu Winter că voi fi avocatul lui Troznitoru. Astfel, când vreau, am un motiv să-l vizitez în închisoare. Bine izolaţi, puneam la cale lovitura. Să planifici să intri într-o centrală NKVD este una. Să o şi faci, este alta...

Ceea ce mă binedispune este anticomunismul adevărat al Homarului şi al acoliţilor săi. A adus o tentă patriotică organizării loviturii. Desigur, perspectivele unui eşec sunt mari. Rămân destule posibilităţi neprevăzute în planul nostru. Conştienţi la ce i-ar aştepta în caz de eşec, ei cer capsule de cianură pentru a se putea sinucide. Mister Fox recunoaşte:

- Nu am îndrăznit să vă propun asta...

Afacerea s-a derulat noaptea în zona rusă. Tot ceea ce pot să spun este că cei trei agenţi ai noştri foarte *speciali* au pătruns prin efracţie în clădirea păzită atent de opt agenţi sovietici în civil, au deschis două seifuri ce aveau o reputaţie de inviolabilitate.

S-au întors cu zece kilograme de documente, inclusiv toate dosarele informatorilor ce lucrau pentru ruşi în zona americană... şi în alte părţi! O enormă parte a edificiului clădit de serviciile de informaţii ruseşti s-a destrămat. Le-ar fi nevoie de ani de zile pentru a putea compensa acest dezastru.

Mister Fox mă felicită cu căldură:

- Constat cu bucurie că Emilian i-a luat pielea lui Emilianof...

Cred că avea dreptate, deoarece nu am mai auzit niciodată vorbindu-se despre şeful NKVD de la Amstetten. Cincisprezece zile mai târziu, am primit o carte poştală din Amsterdam, fără vreo semnătură. Scris simplu acest text:

Permiteţi-mi să *vă strâng* cleştele...

C.I.C. şi-a ţinut promisiunea, i-a făcut scăpaţi pe Homar şi pe băieţi...

Capitolul XXX

Presat de presă – Doctorul Wolf- Fratele meu Marcel – Mama mea – Nu te joci cu Pielea de Drac... că poate e deja arsă în infern!

în 1948, din măsuri de securitate, a trebuit să părăsesc tabăra 63. îmi schimbam fără încetare domiciliul deoarece, indiscutabil, comuniştii doreau să mă elimine. Omul cel mai înverşunat după pielea mea e un renegat, doctorul Ivor Nagy, ex-militant naţional socialist ungur, lider al organizaţiei *Volksdeutsche*[102] din sudul Ungariei al cărei sediu se afla la Vesprem.

Băiat frumos de treizeci şi cinci de ani, inteligent, cultivat, excelent orator, şi-a schimbat haina imediat după 8 mai 1945 şi s-a pus la dispoziţia comandantului trupelor sovietice din Austria, instalat la Baden, 26 kilometri sud de Viena. I s-a încredinţat organizarea unui comitet progresist antifascist pentru *Volksdeutsche* din întreaga Austrie, din toate zonele de ocupaţie.

Din birourile sale din Schonbrunnerstrasse nr. 235, el încearcă să câştige elemente ale *Volksdeutsche* pentru cauza comunistă, pentru a-i recruta pe cei mai buni ca agenţi de informaţii, pentru a-i convinge pe ceilalţi să se întoarcă în ţara lor de origine.

Invers, eu încerc să-i atrag prin canalul ACRAS spre cauza noastră. înfruntările sunt frecvente, numeroase. Nu numai că trebuie să mă confrunt cu propaganda doctorului Nagy şi a zbirilor săi, dar trebuie să rezist şi acţiunilor violente dirijate direct de serviciile NKVD, de unde centrala de la Amstetten are polițe de plătit. O „antenă" a lor a fost instalată prin grija lor la Urfahr, lângă Linz, pe malul celălalt al Dunării.

Comuniştii m-au atacat şi prin intermediul presei, având mai mult sau mai puţin la dispoziţia lor şi câteva importante cotidiene.

Die Neue Zeit este dirijat direct de biroul NKVD din Urfahr. La 6 octombrie 1948 publică:

[102] Persoane de naţionalitate germană din afara graniţelor. înainte şi în timpul războiului organizaţiile lor din ţările europene au fost sponsorizate de Germania nazistă. Mare parte din ei au făcut parte din SS în timpul războiului.

O nouă organizaţie fascistă a fost constituită ieri la Linz din rândurile P.D. (Persoane Deplasate). Opinia publică democratică a protestat violent împotriva acestei întreprinderi. Aici acţionează un comitet central care se străduieşte să creeze printre P.D. un fel de uniune a ţăranilor. De luni de zile, reuniuni secrete au loc la Linz cu participarea fasciştilor străini. în calitate de reprezentant al slovacilor participant la aceste reuniuni îl regăsim pe vechiul ofiţer SS Rossler, de partea română, căpitanul SS Ion V. Emilian care este în realitate conducătorul acestei uniuni a ţăranilor, apoi Gheorghiu, şef al Gărzii de Fier, şi Hubalek, şef al comitetului de asistenţă pentru români...

Osterreichische Zeitung, organ oficial al armatei sovietice în Austria din 27 ianuarie 1949 se indignează:

...deja în mai 1948 a avut loc la Linz un miting aşa-zis al „comitetului pentru unitatea românilor", comitet compus din ofiţeri români din Waffen SS şi fascişti. Acest miting a fost o provocare la adresa Republicii Populare Române. De altfel, fasciştii români au mobilizat P.D. pe tema „solidaritate contra comunismului şi lupta pentru eliberarea României". Liderii sunt personajele care s-au

făcut deja cunoscute din timpul scandalului „uniunii ţăranilor”, mai cu seamă căpitanul SS doctor Emilian...

Cu o zi înainte *Die Neue Zeit* insistă:
...Mitingul în cursul căruia Republica Populară Română a fost atacată în termeni indescriptibili demonstrează în ce măsură insolenţa fasciştilor străini creşte sub protecţia patronilor străini... Fasciştii nici măcar nu au cerut o autorizaţie poliţiei austriece pentru a-şi ţine adunarea...

Der Abend din Viena vine în ajutor:
...De câteva zile organizaţia fascistă română Acras a organizat alegeri în taberele P.D. din Austria Superioară, pentru a alege cincizeci şi şapte delegaţi pentru o adunare reprezentativă. Cu această ocazie, faimosul căpitan SS Emilian a ţinut discursuri incendiare împotriva noii Românii...

Mulţi din P.D. şi din Volksdeutsche care lucrează în uzinele din Austria Superioară au votat cu ocazia alegerilor pentru camerele de muncă către candidaţii de pe listele naziste, al căror şef este Emilian, fost Hauptsturmführer, prefect în România fascistă. Aflăm că Acras a reuşit să recruteze şase mii Volksdeutsche din România numai în Austria Superioară. Emilian este cunoscut pentru acţiunile sale în cadrul comitetului de legătură cu fasciştii din ţările din est. El dispune de trupe de şoc cu care terorizează taberele P.D.

După aceea numele meu a fost citat de mai bine de o sută de ori, în general cu eticheta *faimosul bandit SS*

. Ceea ce nu m-a împiedicat să continui cu toate puterile. Deşi nu mă lăsam păcălit: comuniştii erau în avans, câştigau teren câte puţin în fiecare zi în lume. Opoziţia la sistemul lor este foarte slabă. Occidentalii cred că doar se face politică. Tot ceea ce realizează sunt succese politice, astfel spus, nimic!

Dar comuniştii gândesc strategic şi obţin succese autentice în plan strategic, care sunt apoi baze de plecare pentru noi acţiuni strategice. Astfel, avansează fără încetare. Am considerat întotdeauna că esenţial este să li te opui, într-o zi sau alta, acumularea de mici eforturi va reuşi să se constituie într-un baraj.

Îmi multiplic acţiunile, reuniunile infórmale în care denunţ defectele fundamentale ale comunismului şi ceea ce se întâmplă în ţările zdrobite de cizma bolşevică. Din România, multe personalităţi politice sau artistice au reuşit să scape datorită reţelelor mele. Evadări au avut loc din temniţele roşii. Nu i-au mai găsit pe deţinuţii evadaţi.

Pe planul informaţiilor, am obţinut rezultate spectaculoase. Neputându-mă opri sau doborî, au folosit un mijloc repugnant, în întregime după stilul lor.

Fratele meu Marcel Emilian, actor renumit, foarte iubit de bucureşteni, foarte diferit de mine, neocupându-se niciodată de politică, a fost provocat de o femeie frumoasă, Francisca Cristian:

- Un om a venit de la Linz cu noutăţi despre fratele tău şi un mesaj care să nu îţi fie transmis decât ţie...

Normal că de la sfârşitul războiului şi începutul noilor mele activităţi, m-am abţinut complet să reiau contactul, în orice mod, cu mama mea sau cu fratele meu, ca să-i ţin la distanţă de „ciumatul” ce am devenit. La Linz ajung să-mi zic că sunt complet rupt de ei, nu împărtăşim aceleaşi idei.

Întrucât mama, fratele şi cu mine ţinem mult unii la alţii, Marcel, nebun de bucurie la gândul că va afla în sfârşit veşti de la mine, a venit însoţit de un prieten, căpitanul aviator Gheorghe Ştefanescu, care de altfel nici nu a intrat în casă, ci a aşteptat discret în stradă.

Destinul nemilos a făcut ca mizerabilă cursă să fie în Calea Călăraşi nr. 25 la un anume Rosanide la 5 aprilie 1949.

Calea Călăraşi!

Arestat pe loc, fratele meu nu a negat nicio secundă că a venit după un mesaj de la mine. Nu putea. Francisca Cristian a afirmat că acesta a fost scopul acestei vizite la o persoană pe care Marcel nu o cunoştea, căreia nu avea nimic ce să-i spună. Crima a fost gravă, *un mesaj de la mine*. La ieşire miliţienii l-au arestat şi pe bietul Gheorghe Ştefânescu[82] în ciuda protestelor sale.

Agenţii dubli s-au grăbit să mă anunţe despre eveniment, de asemenea, dacă merg la Bucureşti să afirm nevinovăţia fratelui meu, îl vor pune în libertate...

- Ce s-ar întâmpla cu mine?

- Reveniţi la sentimente mai bune, faceţi-le cunoscute aceste sentimente, şi vă veţi găsi locul în adevărata Românie...

Mister Fox încearcă să mă convingă să nu merg în gura lupului. Ştiu prea multe pentru a trece de partea cealaltă. în fine, crede că soarta fratelui meu nu va fi oricum ameliorată. Dimpotrivă, interogatoriile, confruntările, *spălările de creier* s-ar fi amplificat.

- Ţineţi-vă tare! Cât timp trăieşte reprezintă ceva pentru ei. Dacă mergeţi acolo, foarte repede vor fi două cadavre.

Ştiu că are dreptate. Dar îndur cele mai groaznice torturi morale, mă zbat ca o insectă în pânza păianjenului, prins între sentimentele cele mai contradictorii.

Continui lupta luându-mi precauţii suplimentare.

La începutul lui octombrie, m-am mutat din nou într-o cameră la mansardă la hotelul *Trei Coroane*. Situată la extremitatea clădirii, prezintă avantajul că îmi deschide un pasaj uşor pe acoperişuri în caz de necesitate. Practic, nimeni nu îmi cunoaşte noua adresă, într-o zi, bătăi la uşa mea. Deschid. Un ins este plantat în prag, jovial, cu mâna întinsă.

- Buna ziua, domnule Emilian, sunt doctorul Wolf...

---

82 Gheorghe Ştefflnescu a fost condamnat pentru „crima" lui Ia 25 de ani de închisoare. De fapt, nimeni nu a mai auzit vorbindu-se despre el. (n.a.)

îl examinez rapid în timp ce îl invit să intre. Ochii lui obligi trădează prefăcătoria. Este roşcat, cu faţa rotundă, puţină burtă. În jur de patruzeci de ani, costum gri şi pălărie tiroleză.

- Aţi obţinut uşor adresa mea, doctore Wolf?

- O, da! Toată lumea vă ştie aici.

Ce chestie! Ezită puţin:

- Văd că vizita mea nu vă surprinde. X... v-au anunţat?

- Nu, deloc! Cu cine am onoarea?

Herr doktor Wolf mă învăluie într-un zâmbet larg:

- Haide, sunt ginerele lor!

X... sunt prieteni români intimi. Le-am răsfăţat unica lor fiică pe când era un copil şi am aflat că s-a măritat cu un german. Să fie acesta doctorul Wolf? El cel puţin aşa pretinde. Ofiţer în Flak[83], cu garnizoana în România, a întâlnit-o pe domnişoara X... S-a aprins, cu o chică roşie ca a lui, pot să cred cu uşurinţă. Dar ea? Să se îndrăgostească de ăsta? Dragostea este oarbă uneori, trebuie să admitem.

Herr doktor Wolf mă invită la prânz într-unui din cele mai bune restaurante din oraş. Plin de bani, de cartele alimentare, îmi oferă un adevărat festin. Paharul meu, abia golit, este repede umplut. Aflu că este reprezentant comercial. Plin de bune intenţii. Având onoarea de a cunoaşte un mare patriot ca şi mine, vrea să ajute.

- De ce să nu mergem împreună la *Rosenstube* ca să vorbim?

De ce nu? Pe la ora 23 îl găsesc la *Căsuţa cu trandafiri*. Şampania curge valuri. Nu îmi refuză nimic. Vorbim despre România. Practic, pare să cunoască bine situaţia. întâmplător îl întreb:

- Unde aţi fost cantonaţi?

- La Tartuşeţi...

Greşeală, Flak era la Pucheni...

---

83 Apărarea antiaeriană.

- Şi adorabila Flavia X... soacra dumneavoastră, tot aşa de veselă?

- Tot timpul! La Bucureşti îi plăcea să vină să danseze cu noi. O bucurie compania dânsei...

Da, desigur! în orice caz, ea nu ar fi putut să-l calce pe picioare. Era paralizată de mai bine de zece ani!

A doua zi, cu precauţiunile de rigoare, am mers să-l întâlnesc pe Mister Fox.

- încearcă să mă agaţe cu un cârlig zdravăn...

- Muşcaţi... înghiţiţi-l până în gât!

Un om de la C.I.C. este pus imediat în schemă. Wolf este real, există. Doktor Karl Wolf, domiciliat în Mariahilfergürtel nr. 7-13. Telefon 12-1-77. Celibatar. Căsătorit doar la NKVD. Misiune specială: răpirea lui Emilian şi aducerea lui în viaţă în zona rusă.

Wolf mă sună din când în când:

- Vă caut, mă asigură, un loc de muncă demn de dumneavoastră...

în mod sigur că l-a găsit pentru că, joi, 27 octombrie 1949, îmi dă întâlnire seara la cafeneaua Goethe. Vocea îi trădează o oarecare nervozitate. îi e frică că poate nu voi veni.

- Mergeţi, aveţi încredere în mine! îmi cere Mister Fox.

Am mers. Herr doktor Wolf este pe cărbuni încinşi. îi simt fizic nervozitatea. Comandăm cafele. în timp ce ne sunt servite, sunt chemat la telefon:

- Emilian?

Momentul pentru a spune *Da* se apropie. Revin la masă. îl văd pe Wolf cum întoarce privirea în timp ce duc ceaşca de cafea la buze. Mă răzgândesc.

- Ospătar, două coniacuri!

- Nu pentru mine, suspină Wolf.

- Atunci unul singur.

Nu m-am atins de cafea. Trece o oră, timpul pare că stă în loc. Afacerea care mi-o propune pare foarte atractivă. în ciuda orei târzii, să mergem să-l vedem pe donatorul fondurilor i se pare cea mai bună soluţie. Nu ne aşteaptă? Să mergem! Dar m-am lăsat rugat mult timp.

- Am maşina parcată afară.

întradevăr, un Opel mare, negru, este parcat cu şoferul la volan. Urc urmat de Wolf.

Câţiva oameni apar, cu revolvere Colt Cobra în mâini. Cei de la C.I.C. Văd în pragul uşii cafenelei Mozart cum o roşcată fuge în timp ce agenţii pătrund în interior, capturându-i în salon pe doi cunoscuţi agenţi ai NKVD: Rudolf Pierre, Ladislas Sehols. Kurt Mivka, al treilea, a fost prins în toaletă.

în portbagajul Opelului s-au găsit două arme „silenţioase", frânghii, cătuşe. Asupra doctorului Wolf un drog din care a vărsat câteva picături în cafeaua pe care nu am băut-o. Dacă aş fi făcut-o, m-aş fi simţit rău cu greaţă severă. M-aş fi dus la toaletă, unde mă aştepta Kurt Mivka cu o seringă. O înţepătură mi-ar fi anihilat voinţa, l-aş fi urmat liniştit. Trucul ar fi fost perfect... aş fi urcat în maşină fără discuţii. Destinaţia: zona rusă şi NKVD-ul, biroul special din Urfahr.

Aceşti domni au acum gura mare. în patruzeci şi opt de ore, treizeci şi şapte de femei sunt arestate, la fel ca şi trei sute doi bărbaţi. O captură senzaţională! La comandamentul sovietic al Armatei Roşii de la Baden-Baden, care a împrumutat Opelul, este furtună. La NKVD-ul din Viena, unde doctor Burger domneşte prin teroare, totul sare în aer!

S-a găsit acasă la Herr doktor Wolf un document de şaizeci şi şapte de pagini dactilografiate conţinând profilul meu psihologic exact, preferinţele mele pentru femei blonde faţă de brunete, vinuri dulci, lichioruri, mai degrabă decât alcool sec, cele şaizeci de ţigări pe zi, cafelele excesiv de dulci, orele obişnuite ale trezirii şi culcării, locaţiile şi persoanele frecventate. în partea de jos a documentului, subliniat cu cerneală roşie:

NOTĂ IMPORTANTĂ: Pare a fi protejat de şansă.

Trebuie să cred că Mister Fox nu prea crede în această şansă, din moment ce îmi atribuie şase gărzi de corp cu normă întreagă.

NKVD-ul, neputând ajunge la mine direct, îmi dă o lovitură în inimă în stilul său: la sfârşit de noiembrie este

„judecat” fratele meu. Mai bine zis este condamnat la moarte. Nu văd în asta decât
0 nouă formă de presiune. Cu greu a avut timp să graveze cu vârful unei furculiţe în tencuiala unui perete din celula sa:

Fraţi români, un român moare pentru voi.

Marcel Emilian

La 13 decembrie 1949, împreună cu locotenent-colonelul Dan Tetorian din 9 Roşiori, cu comandantul Mihai Eliade din 2 Călăraşi, fratele meu Marcel Emilian a fost împuşcat în curtea închisorii jilava, Bucureşti. în locul în care a fost asasinat mareşalul Antonescu. Actor comediant, fratele meu nu a putut juca rolul inocentului.

Afirm aici solemn, moartea sa nu a fost decât un act deliberat pentru a mă obliga să renunţ la activităţile mele anticomuniste. Ştiu că şi-a bătut joc de ei cu zâmbetul său în timp ce mergea spre locul supliciului.

Sunt mândru de el.

De atunci mă lupt întruna, din toate puterile. Ei încearcă să mă doboare, din toate puterile lor. La începutul lui ianuarie 1950, prietenii mă ascund într-un loc neprevăzut. Comuniştii nu se aşteptau să folosesc o astfel de ascunzătoare...

în ciuda unei multitudini de precauţii, într-o seară, sunt sigur că sunt urmărit. Mă îndrept spre unul dintre refugiile mele, Maria- hilfer Strasse (zona franceză). O maşină mare, neagră, ţâşneşte şi îmi taie calea. Mâini se întind, mă apucă... Reuşesc să trântesc portiera, sar spre o străduţă. Coboară cinci inşi, trag după mine ca după un iepure. Nu sunt niciodată înarmat. De data asta, ar fi trebuit...

Aud o altă maşină care vine şi frânează violent. Agresorii mei fug urmăriţi de jandarmii francezi. Unul fuge pe scări, intră cu forţa într-un apartament. De pe balcon încearcă să sară pe un acoperiş vecin. Un jandarm

îl ochește cu calm și trage. Omul se răstoarnă și cade în stradă la picioarele mele. Un vânat la noroc: agentul numărul
1al NKVD, Beno Blum, specializat în răpiri de VIP-uri.

încerc, cu succes de cele mai multe ori, să le subminez eforturile lor de a descompune, de a-i domina pe cei liberi. Sunt sfătuit insistent să mă îndepărtez de acțiunile directe. Refuz. Trebuie ca cineva să lupte. Nu vom fi niciodată destui pentru asta. Niciodată îndeajuns.

La 23 august 1953 am bucuria să public numărul 1 din ziarul meu Stindardul. Ziar strict independent. Și el va lupta pentru eliberarea țării. Sunt din ce în ce mai sigur că eforturile românilor din 1918 în lupta lor până la capăt împotriva bolșevismului își vor găsi într-o zi dreapta recompensă: o Românie liberă într-o Europă unită.

În 1955, Austria și-a văzut teritoriul eliberat de toate forțele de ocupație. Mister Fox mă sfătuiește să mă mut cu toate arhivele mele. Francezii îmi oferă un ajutor foarte serios. După peregrinări melodramatice, descopăr în 1956 la Trauchgau (Bavaria) un refugiu ideal. Un fel de cabană-pensiune de familie, izolată, pierdută în munți, pe care proprietarii au închis-o pe timpul războiului. O închiriez în condiții avantajoase. Aici sunt în sânul naturii, protejat de brazii înalți.

Mi-am luat toate precauțiunile astfel ca urma să-mi fi fost pierdută demult. Efectiv, așa pare să fie.

Ajung să le dau lovituri foarte dure rușilor. Fac multe călătorii, absențele mele sunt foarte frecvente. Asta nu împiedică faptul că la una din întoarcerile mele, când mă credeam suficient de discret, să am surpriza să fiu abordat la coborârea din tren de un comandant de jandarmi. Luându-mă deoparte în mașina sa îmi explică pe drum că un ofițer din S.D.E.C.[84] francez, călătorind pentru cu totul altă treabă, a dat din întâmplare peste o afacere care nu îl privește în mod direct, dar care a dezvăluit-o din solidaritatea sentimentelor anticomuniste:

- V-ar fi răpit în noaptea asta!

Eu, care mă credeam în sfârșit liniștit! Un lucru este sigur, nu prea văd cum m-ar fi putut răpi acum. Comandantul îmi spune că este un dispozitiv de

84 SDECE, serviciul de spionaj extern francez, din 1982 DGSE.

securitate, totul este încercuit de peste o sută de jandarmi.

Agenţii sovietici nu simţiseră capcana? Nu au detectat-o? Vor vrea să-şi încerce norocul? Poate nu au avut de ales. Spre miezul nopţii a izbucnit un schimb de focuri. Toţi au fost arestaţi. Membrii ai S.E.D. (Partidul Comunist din Germania de Est, guvernământul Pankov). Au recunoscut că erau sub ordinele directe ale unui colonel rus. Asupra şefului lor a fost găsit planul precis al casei.

Îl întreb:

- Unde ar fi trebuit să mă duceţi?

Nu ezită deloc:

- Ordinele erau să te doborâm pe loc şi să ne asigurăm că eşti
mort.

Asta înseamnă, în limbaj specific, un glonte în ceafă.

Credeam că nu mai am nimic de pierdut decât viaţa, o formalitate fără prea multă importanţă. Dar am uitat ceva. Dar ei nu. Nu uitaţi nimic, vă conjur, fiindcă ei nu vor uita nimic, niciodată!

În 1962, bătrâna mea mamă locuia încă în Bucureşti. I-au luat toate proprietăţile, i-au împuşcat fiul, l-au alungat pe celălalt, pe mine, monstrul. Aşa încât ea nu poate vorbi niciodată nimănui de Nelu al ei. Când e provocată asupra acestui subiect, cu umorul negru care a caracterizat-o întotdeauna, răspundea:

- Lăsaţi-mă în pace, lăsaţi-l pe fiul meu Ion să se odihnească în pace. A murit ca un erou în 17 ianuarie 1945. Stalin l-a decorat cu Ordinul Victoria. Am medalia într-un sertar...

Mama are optzeci şi şase de ani. Condamnată să trăiască între patru pereţi fără lumina soarelui. Nu ieşea decât o dată pe zi pentru a-şi lua laptele de la „centrul de distribuţie" aflat la câţiva paşi. Locuia pe Ştefan Mihăileanu la numărul 4, o stradă atât de îngustă încât maşinile nu o folosesc aproape niciodată. însă, într-o zi, o maşină o aşteaptă. O maşină mare, neagră, a Securităţii. Când mama traversează, maşina porneşte. Un mic zgomot sec, ca şi cum o pasăre s-ar fi lovit de parbriz.

Micuța mea mamă este zdrobită. Mașina a fugit. Vecinii spuneau:

- Dumnezeule, nu este posibil!

Dar, cu ei, totul este posibil.

Nu uitați niciodată!

Nu este inutil să amintesc faptul că între 1955 și 1965 Republica Populară Română a fost condusă de Gheorghe Gheorghiu Dej, omul căruia i-am apărat libertatea, a lui și a tovarășilor săi ceferiști, în fața tribunalelor regale excepționale în 1933, în timpul proceselor pentru protestele de la Grivița. Chiar le-am salvat viața.

Recunoștința acestui mare șef de stat tocmai a fost arătată prin zdrobirea în plină stradă a unei femei bătrâne de optzeci și șase de ani.

Drapelul roșu de sânge, pumnul furiei și al urii, comuniștii și-au ales bine simbolurile.

Îmi continui cursa, cavaler solitar al tenebrelor. Cineva trebuie să o facă.

Acum cincisprezece zile, o doamnă drăguță, care s-a străduit mult să se apropie de mine, mi-a otrăvit cafeaua. Dar asta nu m-a împiedicat să dorm bine...

Cu mine au dat greș de fiecare dată.

Cei din 2 Călărași au zis:

- *Are* Piele de drac...

Revenind pe pământ, *Pielea de drac,* pielea diavolului, nu este deja arsă în infern?

Mă gândesc foarte des că ar fi trebuit foarte puțin, pur și simplu, ca un singur general român demn de numele său să se ridice la 23 august 1944 contra trădării infame gratuite, și cel mai probabil, în ciuda înfrângerii, România ar fi liberă în onoarea ei.

Dimpotrivă, au fost suficiente intrigile unui singur Dămă- ceanu, cu mâna întinsă spre inamicul ereditar, pentru ca să vină timpul sclaviei.

Din ce în ce mai des, ascult atent ca să aud mai bine vocile. Acelea care mă vor izbăvi de tenebre pentru a

mă lăsa să galopez pe acele câmpii înverzite unde caii nu vor purta pe spinările lor decât oamenii pe care îi aleg.

Sunt gata să ascult ultima comandă. Aceea pe care nimeni nu poate să nu i se supună.

Poate, tocmai pentru ca totul să poată începe, în sfârşit:

- Descălecarea!

Fürstenfeldbruck Ianuarie 1973 Auvers-pe-Oise Crăciun 1973

CUPRINS

Cuvânt înainte la prima ediţie în limba română

Călăreţ al apocalipsei: Ion V. Emilian De ce m-am bătut pentru Cavalerii Apocalipsei, de Jean Marcilly (articol apărut în Stindardul nr. 127 din aprilie-mai 1974)

Cuvânt înainte la ediţia germană Nota editurii asupra primei ediţii în limba română Lui Ion V. Emilian, Cavaler al Apocalipsei: AVERTISMENT PENTRU CITITOR (ediţia din 1974) PREFAŢĂ, de Jean Marcilly

PARTEA I CAVALCADA FANTASTICĂ

Capitolul I

Am murit în 1945... *47*

Capitolul II

Al 2-lea Călăraşi – Mihai Coliopol – Garda de *52*
la Nistru – Tătărescu – Abandonarea – Căpitanul Epure
spală ruşinea Capitolul III
Antonescu, al treilea om al Axei. – Crucea de *65*
14 23

27

Ion V. Emiliari
28 30 37 41

Fier şi cadeţii de la Samur. – Noaptea cea mai scurtă

Capitolul IV

Intrarea în război – Turnul de observaţie – Pri- *71*
inul căzut — Radiera – Dac – Comoara – Drapelul lui Raicea
Capitolul V
Lumânări pentru vânătorii de munte – Prima *81*
lovitură a lui Băcanu – Gloanţe în ceafă – Prizonierii – După
dumneavoastră, stimată doamnă Capitolul VI
Crucişătorul stepelor – Garbiş din Corabia – Tă- *90*
tutu – Porumbul – Lopată şi teamă – Doream să mor –
Oportunitatea e trădătoare
Capitolul VII
Caporalul Guţă îşi pierde capul – Decoraţiile lui *105*
Raicea – Patru Cârciumi – Tătarul din Taşkent – Prima
seară la Nistru
Capitolul VIII
Crucile – Un salt în paradis – Spălătoreasă *114*
Capitolul IX
Pioni pe tabla de şah – Un pat – Drept la ţintă - *120*
Un mare comandant – Patru cadavre şi un sac Capitolul X
Spectatori – Cum cavaleria cucereşte o linie de *128*
cazemate – Dinu Pac, zeul cavalerilor, se retrage în cortul
său – Nicolae Tanoviceanu, de la rugby la aruncătorul de
flăcări ***Capitolul XI***

Mitraliaţi de fotografi – Arcul de triumf – Tre- ***136***

cerea Nistrului – Intrarea în Ucraina – Revenirea cailor –
Doi martiri – Sara căpcăuna

Ion V. Emilescu
Capitolul XII

Călăraşii şarjează cu săbiile ridicate – Visul vie- **145**

ţii mele – Melanjul de sânge ***Capitolul XIII***

Ghenia, cânepa şi cazacul chel – Acasă la contele **151**

Kaminski – Spioana – Drapelul roşu – Trecerea Bugului – Ungurii – Adio cailor – Cheia unui vis – Fără Crucea de Fier pentru ticălosul colonel Dămăceanu ***Capitolul XIV***

Firu... firu... – Invazia broaştelor – Opriţi pe Ni- **168**

pru – Florile răului – Mort pentru patrie – Medalia în cur – Mihailovka – Asasinii, goi! ***Capitolul XV***

Piele de drac – Masacrul flamingilor – Zaporo- **184**

jenii – Dalia trece Niprul – Stepa Nogailor – Moartea generalului von Schobert – Cămilele orientului... Abandonarea Daliei – Avioanele Rata – Crucea lui Pistol – Caliopol doboară un Rata – Căpitanul Eugeniu Petit
Capitolul XVI

Bătălia de la Marea de Azov – Filiberta – Comu- ***197***

na din Paris – Sirena desfigurată – Sfârşitul zilei
Capitolul XVII

La punctul de comandă al generalului Wittke - ***208***

Sepp Dietrich – Execuţia – Păzitorii budei – Generalul Manstein – Moartea căpitanului Petit – Elisabetal 36 – Politrucul evreu şef de orchestră ***Capitolul XVIII***

Detaşamentul Korne – Marea Puturoasă – Cri- **220**

meea – Feodosia cea albă – Atacaţi de marină! – Şanţul tătar

Capitolul XIX

Tătarii – Crăciun în Crimeea – Recucerirea Feo- ***229***

dosiei de către ruşi – Dacă îmi dai o batistă – Sekehe Eli

- David contra Goliat – Unul contra cincisprezece – Saga sublocotenentului Mihail Coliopol

Capitolul XX

Partizanii – Locotenentul Constantinescu ştia... ***241***

- Cavaleria română nu face prizoniere...

Capitolul XXI

Masacrul de la Feodosia – Djavar Iurt – Complo- ***246***

tul – Resuscitarea preotului Felix – înmulţirea preoţilor

- Naşul – Conversaţii cu Tatiana – Pasul greşit – Violul soacrei – Karasubazar – Şampania căpitanului Cor- beanu – Capturarea lui Duca

Capitolul XXII

Ruşii au pătruns – Dealul Kiet – Bombardaţi cu ***262***

pietre – Râioşii – Sacrificiul cavalerului Tache din Islaz – Nicolae Bătătorescu – Paşte sângeros – Părintele Sfârâială – Colhozul Erny – Povestea de dragoste a locotenentului Radu şi a frumoasei Niura – Rănit – Spitalul din Simferopol – Permisia – Cu unchiul Duminică îngrop ce era mai bun în mine ***Capitolul XXIII***

La cucerirea Kubanului – Puntea între Europa şi ***292***

Asia – Unde se vor opri? – Kalmucii – Djemil şi marele vis – Punctul cel mai înaintat al Cruciadei

PARTEA A DOUA CAVALERII APOCALIPSEI

Capitolul XXIV

Von Pannwitz şi cazacii – Benzină cocktail – Re- ***307***

tragerea – Crucificaţii – Bravi români, mergeţi acasă

- Tancurile – Jutov 2 – La Paloma – în spatele ruşilor

- Răzbunarea lui Dac – Răniţii – Rostov – Măceluri pe Don – întoarcerea în ţară

Capitolul XXV

Demobilizat – Remobilizat – Avatarurile lui ***336***

Korne – Radio Londra, vocea lui Iuda – Permisie obligatorie – Complotul – Denunţarea – Aici căpitanul Emi- lian: popor, ai fost trădat! – Sfârşitul permisiei – Adio escadronului – Toamna cad frunzele de stejar – Cuvânt de onoare

Capitolul XXVI

în război cu ruşii împotriva germanilor – Divizia ***351***

SS Cavalerie „Florian Geyer” – Piele de Drac – Trianon, Versailles – Liber să îmi imaginez – Trecuţi la germani

- Misa, politrucul meu – Ilona virgina – Bărbierul din Moscova – Votca ciudată – Eşti un om bun, Misa – Katiuşele – Curvă de român – Misa pleacă – Sunt mort pe cota 672

Capitolul XXVII

Ministru – Dollersheim – Haupsturmfuhrer ***375***

Waffen SS – Căpitanul Ruelle – Sepp Dietrich – Cei doi Van Houten – Unitatea vagabonzilor – Americanii – Plasaţi la Altheim – Scuip un colonel american – Respec- tele mele, generale Patton!

Capitolul XXVIII

Dintr-o tabără în alta – 25 de ani de închisoare **-** ***384***

Tot zero, colonel Dan Ionescu ***Capitolul XXIX***

Tabăra numărul 63 – Simon Wiesenthal – Mister **387**

Fox – La C.I.C. o altfel de luptă – A.C.R.A.S. – Homarul – Emilian contra Emilianof – Permiteţi-mi să vă strâng cleştele

Capitolul XXX

Presat de presă – Doctorul Wolf – Fratele meu **396**

Marcel – Mama mea – Nu te joci cu Pielea de Drac... că poate e deja arsă în infern!

Stindardul

Mai întâi ordine

„Comitete de revizuire"

Parada brigăzilor de asalt

Festivalul „pentru pace și prietenie"

Prima pagină din primul număr al ziarului **Stindardul** al lui Ion VEmilian (Innsbruk, 15 august 1953)

Ion V. Emilian

^^UrulaiHUtC

Libertatea se cucereşte şi se apără preţul sângelui

iizM^i

, -v -

şmi ▪ Mmim

iSMI^ fii

„ ™ ££3S5

SS=S S S3K? „ ~

.' „ *ii»* mm

Ultimul număr al ziarului **Stindardul** (nr. 154, martie 1985)

Patrulă din R 2 Călăraşi în Stepa Kalmukă

Roşiori din Divizia 6 Cavalerie în capul de pod Kuban, vara lui 1943

foto Standardul

[1] Fragment din poezia lui Charles Baudelaire (1821 -1867), Gustul neantului: Trist spirit, altădată avid de luptă dreaptă,/ Speranţa, ce cu pinteni te-nsufleţea în joc,/

[11] Actor american celebru pentru filmele sale western.

[28] Ura, ura! Victoric! (n.a.)

[49] Leibstandarte Adolf Hitler: Divizia 1 Panzer SS, condusă de generalul Sepp Dietrich, formată ca şi gardă personală a Fiihrer-ului, cea mai celebră dintre diviziile SS. Emblema era cheia universală, numită Dietrich în germană. A participat la toate campaniile, în încleştările cele mai grele, (n.a.)

[68] Punctul cel mai înaintat al dispozitivului.

incendiare confecţionate ad-hoc din sticle umplute cu benzină, având drept fitil o feştila din cârpe care folosite cu îndrăzneală incendia monştrii din oţel. Peste 100 de tancuri din cel mai nou tip, T-34, dotate cu tunuri de 76 mm, împrăştie moarte în rândurile călăraşilor. Cred că visez... uite-lpe Tătuţă, izbucni un soldatprivindu-l pe colonelul lor cu un pistol în mână şi urmat de ostaşii grupului de comandă, care nu se lăsaseră descurajaţi de tonele de fierătanii care-i înconjurau. Deoarece era foarte iubit de către ostaşii regimentului său, i se spunea Tătuţă. Era pâinea lui Dumnezeu! Cu pistolul sprijinit de antebraţul stâng, Tătuţă ochea spre sovieticii urcaţi pe tancuri, dar în urma unei rafale trasă de mitraliera unui tanc, privesc cu groază cum mâna dreapta a colonelului zboară prin aer cu tot cu pistol, iar el, surprins de întţepătură, îşi priveşte doar ciotul mâinii. Sergentul Marica fuge cu o pătură în mână, dar în loc să-l acopere pe comandantul rănit, aleargă paralel cu tancul, sare pe el, desfăşoară pătura acoperind vizoarele, aşa cum fusese instruit la cursul de vânători de care. Conductorul tancului îşi dădu seama ca are un inamic cocoţat în spate şi goneşte vijelios, făcând viraje pe loc în ambele sensuri pentru a-l „scuipa „ pe intrus, care însă se ţine zdravăn. Tancul se întţepeneşte şi câteva legături de grenade bine aruncate de alţi călăreţi, însotite de lumânări fumigene, îl incendiază. În norul de fum creat călăreţii trebuie să rupă lupta, căci zăresc un nou val de monştri apropiindu-se. Ningea mereu, ostaşii nu aveau niciun mijloc de transport, iar Tătuţă Hristea era un bărbat solid, înalt de 1.90 m, cântărind vreo 100 kg. Sergentul are o idee sclipitoare, după ce i-a pus un garou la rană şi a fost pansat, a chemat soldaţii şi în stratul gros de zăpadă, cu lopeţile Linemann au săpat în pripă o groapă în care îl aşează pe rănit, apoi îl acoperă cu o foaie de cort. Ascund totul cu zapadă şi drept reper sergentul înfige un par, după care se retrag. Au trecut câteva ceasuri. Călăraşii Regimenidui 2 s-au regrupat în localitatea Jutov

2, în timp ce luptele cu tancurile s-au rărit, datorită intervenţiei unor subunităţi din Divizia 4 Infanterie, care dispunea de tunuri anticar de 75 mm, cu care au făcut prăpăd în rândurile bolşevicilor. Se înserase când

la locul rămas pustiu al luptei, sergentul Marica revenise cu o sanie şi un grup de ostaşi. Găseşte parul, îl degajă pe Tătuţă care acum avea şi labele picioarelor degerate. îl aşează pe paie în sanie şi goneşte caii către ambulanţă. Este ajunul Crăciunului, numai că au uitat cu toţii în ce zi se află, convinşi fiind că Tătuţă, de va scăpa cu viaţă se va alege cu picioarele amputate. Dar Dumnezeu este mare şi bun, iar colonelului de acum i-a fost dată aceeaşi şansă pe care a avut-o şi în trecut, rămânând pe propriile picioare, doar cu vârful labelor de la acestea retezate.

[86] General de brigadă în SS (n.a.)

[99] Supranumit ulterior „vânătorul lui Eiehman", faimosul vânător de nazişti în întreaga lume (n.a.)